

MEMÒRIA ECONÒMICA DE CATALUNYA 2023

Crisi climàtica: reptes i oportunitats
per a l'economia catalana

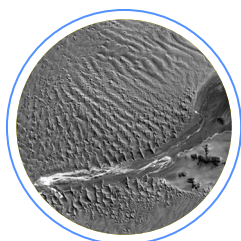
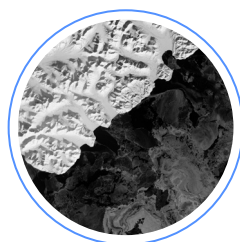
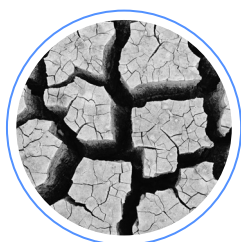

MEMÒRIA ECONÒMICA DE CATALUNYA

Dirigida per la Cambra Oficial de Comerç, Indústria, Serveis i Navegació de Barcelona,
i realitzada en col·laboració amb les Cambres Oficials de Comerç, Indústria i Serveis
de Lleida, Manresa, Sabadell, Terrassa, Tàrraga i Valls,
i les de Comerç, Indústria, Serveis i Navegació de Girona, Palamós, Reus,
Sant Feliu de Guíxols, Tarragona i Tortosa

MEMÒRIA ECONÒMICA DE CATALUNYA 2023

Crisi climàtica: reptes i oportunitats
per a l'economia catalana

MEMÒRIA ECONÒMICA DE CATALUNYA 2023

Juliol de 2024

© Cambra Oficial de Comerç, Indústria, Serveis i Navegació de Barcelona

Coordinació i direcció

Carme Poveda

Elaboració de continguts

Carme Poveda

Jaume Martí

Sandra Gutiérrez

Col·laboradors externs:

Oriol Amat

Enric Genescà

Els textos signats són responsabilitat exclusiva dels autors i no reflecteixen necessàriament l'opinió del Consell de Cambres de Catalunya

Disseny gràfic

Cambra Oficial de Comerç, Indústria, Serveis i Navegació de Barcelona

Autoedició i fotocomposició

Cambra Oficial de Comerç, Indústria, Serveis i Navegació de Barcelona

MEMÒRIA econòmica de Catalunya: any 2023/Dirigida per la Cambra Oficial de Comerç, Indústria, Serveis i Navegació de Barcelona, i realitzada en col·laboració amb les cambres oficials de comerç i indústria de Lleida, Manresa, Sabadell, Terrassa, Tàrrrega i Valls, i les de comerç, indústria i navegació de Girona, Palamós, Reus, Sant Feliu de Guíxols, Tarragona i Tortosa.

Barcelona: cambres oficials de comerç, indústria, serveis i navegació de Catalunya, 2023
192 pàg.

ISSN 1698-5559 Memòria econòmica de Catalunya en edició impresa

ISSN 2444-7978 Memòria econòmica de Catalunya en edició online

1. Catalunya. 2. Economia. 3. Memòria. 4. 2023. 5. Cambres de comerç. I. Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Navegació de Barcelona. II. Cambres oficials de comerç, indústria i navegació de Catalunya
338(467.1)

NOTA PRELIMINAR

D'acord amb l'article 34.k de la Llei 14/2002, de 27 de juny, de les cambres oficials de comerç, indústria i navegació de Catalunya i del Consell General de les Cambres, es presenta la Memòria econòmica de Catalunya corresponent a l'any 2023, que ofereix una visió global de l'economia catalana d'aquest any.

Han contribuït a la preparació i la recollida de dades que figuren en aquesta Memòria econòmica de Catalunya els electors que formen part del cens de les cambres, i també els diversos organismes de les administracions públiques estatal, autonòmica i local. Als uns i als altres, que possibiliten i faciliten la tasca de les nostres corporacions, els agraïm la col·laboració, amb la confiança que aquest treball sigui d'utilitat per al coneixement de l'economia de Catalunya i el seu territori.

Aquesta publicació ha comptat amb el suport del Departament de Presidència de la Generalitat de Catalunya donat el caràcter transversal i territorial de la publicació. Aquest finançament públic ha permès publicar edicions territorials de la Memòria Econòmica en les quals es fa el balanç econòmic de la demarcació i presentar-lo a les cambres catalanes.

Barcelona, juny del 2024

PRESENTACIÓ

La *Memòria econòmica de Catalunya*, que edita anualment el Consell General de Cambres de Catalunya, arriba aquest any a la 59a. edició, sent la publicació anual econòmica amb més història de Catalunya. Des de fa nou anys, al tradicional balanç econòmic de Catalunya s'afegeix una anàlisi territorial de les demarcacions i comarques catalanes, que es difon i presenta a les cambres catalanes. Aquesta anàlisi territorial permet que empresaris, professionals i institucions tinguin un coneixement profund de la seva realitat econòmica més propera.

L'objectiu de la Memòria és fer el balanç econòmic i empresarial de Catalunya de l'any finalitzat, dins el marc internacional i espanyol, així com aportar reflexions sobre temes d'actualitat econòmica. Aquest any, el tema central de la publicació és **"CRISI CLIMÀTICA: REPTES I OPORTUNITATS PER A L'ECONOMIA CATALANA"**. Amb aquest objectiu de fons, s'ha analitzat des d'una perspectiva àmplia l'impacte de la crisi climàtica sobre el benestar present i futur de la ciutadania i del teixit empresarial català, en àmbits clau com ara la sequera persistent que ha patit Catalunya durant els darrers mesos o el desplegament de les energies renovables i el seu impacte redistributiu.

En aquest sentit, la *Memòria econòmica del 2023* inclou un total de 8 articles de persones expertes que aprofundeixen en aquest àmbit temàtic. Concretament, inclou articles de: Montserrat Termes (Universitat de Barcelona), que analitza la gestió de l'aigua pel costat de l'oferta (infraestructures hídriques com ara dessalinitzadores i mecanismes de reutilització de l'aigua) i de la demanda (minimitzar les fuites de la xarxa, modificació del sistema tarifari, etc.), destacant alhora la importància de l'educació i la sensibilització ambiental per evitar el malbaratament de l'aigua; Roger Medina (Frontier Economics) explica els objectius en el desplegament d'energies renovables fins al 2050, així com el baix ritme d'instal·lació de nova potència elèctrica renovable a Catalunya en relació amb les comunitats autònomes capdavanteres; Jacint Enrich, Clàudia Serra-Sala i Mar Reguant (BSE Energy Research Group) analitzen l'impacte distributiu de la transició energètica, posant de manifest la relació positiva entre els ingressos de les llars i la capacitat d'invertir en tecnologies lliures de carboni. Finalment, Carles Conill (ex-director de Mobilitat Sostenible a l'AMB) descriu l'impacte d'algunes de les iniciatives més destacades en l'àmbit de la mobilitat sostenible, i analitza les inversions clau en infraestructures físiques i digitalització per avançar cap a l'assoliment dels objectius climàtics.

A més, com cada any, la *Memòria Econòmica* inclou, en l'apartat d'anàlisi territorial, un article per a cadascuna

de les quatre demarcacions catalanes. Per a Barcelona, Àlicia Casart (Cambra de Comerç de Barcelona) destaca que l'estrès hídric actual s'explica per un episodi de sequera sense precedents històrics, però també per un dèficit d'inversió en infraestructures hídriques per part de la Generalitat durant la darrera dècada, i proposa solucions a curt i mitjà termini. En el cas de Girona, Joan Vila (CEO de LC Paper) destaca el dèficit entre la capacitat de generació i la demanda d'energia a la demarcació de Girona, i recomana inversions en economia circular i la prioritització de projectes socialment responsables. A Tarragona, Ivette Moriën (Cambra de Comerç de Reus) analitza els reptes de la transició energètica a la província de Tarragona, en un context de tancament gradual de les centrals nuclears fins al 2035. I, finalment, per a la demarcació de Lleida, Joan Girona (Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentàries) analitza la importància de millorar l'eficiència en l'ús de l'aigua al llarg de la cadena de valor agroalimentària, a partir de la implementació de sistemes de reg, sensors, aplicacions d'intel·ligència artificial i satèl·lits per detectar l'estrès hídric de les plantacions.

El balanç econòmic del 2023 a Catalunya és la part central de la *Memòria*. Aquest any el podem definir en termes generals com a positiu (amb un creixement del PIB català del 2,6%) malgrat l'elevada inflació, l'increment dels tipus d'interès i l'augment de les tensions a nivell geopolític. Cal destacar que el dinamisme de l'activitat de l'economia catalana s'ha recolzat en tres pilars fonamentals: l'aportació creixent del turisme estranger, la major contribució del consum públic i l'elevat dinamisme del mercat laboral. És important remarcar que el dinamisme de l'economia catalana s'ha produït en un context econòmic i geopolític advers. En aquest sentit, la continuïtat de la guerra a Ucraïna i l'escalada del conflicte armat a Gaza han estat unes de les pitjors notícies del 2023, i més enllà dels terribles costos humans i materials que segueixen provocant, han estat les principals fonts d'incertesa econòmica a nivell internacional. Addicionalment, l'elevada persistència de la inflació ha provocat un enduriment gradual de la política monetària per part del Banc Central Europeu, que durant el 2023 ha realitzat sis pujades dels tipus d'interès de referència fins a situar-los en el 4,5% al desembre del 2023. En aquest nivell s'han mantingut fins al juny del 2024, si bé els mercats anticipen una reducció gradual dels tipus durant la segona meitat de l'any gràcies a la disminució progressiva de la inflació subjacent.

Com cada any, la Memòria presenta l'anàlisi econòmicofinancera de les empreses catalanes del 2022 i les dades preliminars del 2023. A més, s'inclou una anàlisi monogràfica

de l'evolució patrimonial, financera i econòmica de l'empresa catalana del 2013 fins al 2022. La realització d'aquest capítol és possible gràcies al suport del Departament de la Vicepresidència i d'Economia i Hisenda de la Generalitat de Catalunya, i a la col·laboració del Banc d'Espanya i del Colegio Oficial de Registradores de la Propiedad de España, que ens han facilitat les dades de la Central de Balanços Integrada. El més important a destacar és que els indicadors d'activitat empresarials han seguit millorant el 2022, un fet que s'ha traduït en una major rendibilitat econòmica i financera. Les dades preliminars per al 2023 apunten a que aquest dinamisme s'hauria consolidat, malgrat la persistència de la inflació i l'augment dels costos de finançament.

A més, aquest capítol inclou una anàlisi sobre l'avenç en la implementació de diverses mesures vinculades amb la sostenibilitat ambiental, social i de governança per part del teixit empresarial català, elaborada per la Sandra Gutiérrez i el Jaume Martí de la Cambra de Barcelona a partir de l'Enquesta del Mòdul d'actualitat de l'Enquesta de Clima Empresarial del primer trimestre del 2024. La conclusió és que el teixit empresarial català mostra un compromís elevat en la millora de la sostenibilitat ambiental, social i de governança, però cal revertir els factors institucionals i econòmics que limiten un major grau d'implementació d'aquestes mesures, especialment entre les empreses petites.

Pel que fa a les perspectives de creixement, la Cambra de Comerç de Barcelona preveu que l'economia catalana creixi un 2,1% el 2024 i un 2,2% el 2025, tot i que aquest escenari dependrà de dos factors clau. Primer, que les tensions inflacionistes es moderin de forma persistent, permetent una normalització gradual de la política monetària; i segon, que la guerra a Gaza no acabi desembocant en una regionalització del conflicte a l'Orient Mitjà, provocant una nova escalada dels preus energètics i un tensionament de les cadenes de valors globals.

En nom del Consell General de Cambres de Catalunya vull agrair a tot l'equip del Gabinet d'Estudis de la Cambra de Comerç de Barcelona i als experts que han col·laborat en la *Memòria d'enguany*, la qualitat i el rigor de la seva anàlisi. És fonamental que donem continuïtat a projectes d'interès general per a la societat catalana com és la *Memòria econòmica de Catalunya*, i en aquest sentit vull agrair el suport rebut pel departament de Presidència de la Generalitat per quart any consecutiu. Això ens anima a seguir treballant per publicar una Memòria Econòmica millorada amb nous temes d'interès per al conjunt de la societat catalana.

Josep Santacreu i Bonjoch

President del Consell General de Cambres de Catalunya

L'índex és interactiu. Feu un clic sobre l'apartat que voleu consultar per accedir-hi directament.

Per tornar a l'índex, cliqueu directament sobre el número de pàgina.

LA MEMÒRIA EN SÍNTESI / 11

I. MARC EXTERIOR / 17

1. Economia mundial / 19
2. Economia espanyola / 23

II. ECONOMIA CATALANA / 29

1. Població / 31
2. Activitat econòmica / 32
3. Sector exterior / 38
4. Mercat de treball / 43
5. Preus i salaris / 46
6. Sector públic / 47
7. Previsions econòmiques 2023-2024 / 51

III. L'EMPRESA CATALANA / 53

1. Presentació / 55
2. Anàlisi economicofinancera de les empreses catalanes / 57
3. Anàlisi de l'empresa catalana per sectors, per dimensions i comparació amb la resta d'Espanya / 72
4. Conclusions / 79

Anàlisi monogràfica de l'evolució patrimonial, financera i econòmica de l'empresa catalana des de l'any 2013 fins a l'any 2022 / 81

Annex sectorial / 91

Sostenibilitat ambiental, social i de governança (Enquesta a les empreses) / 127
(Sandra Gutiérrez i Jaume Martí, Cambra de Comerç de Barcelona)

IV. ANÀLISI TERRITORIAL / 133

1. Barcelona i comarques / 135
  - De la sequera a la transició hídrica / 145**
(Alicia Casart, Directora del Gabinet d'Estudis d'Infraestructures de la Cambra de Comerç de Barcelona)
2. Girona i comarques / 149
  - L'impacte de la transició climàtica sobre les comarques de Girona / 158**
(Joan Vila, CEO de LC Paper)
3. Lleida i comarques / 162
  - Canvi climàtic, aigua i aliments: cal produir més aliments amb menys aigua / 172**
(Joan Girona investigador Senior de l'Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentàries (IRTA))
4. Tarragona i comarques / 176
  - Els reptes de la transició energètica a les comarques de Tarragona / 186**
(Ivette Moriën Musté, Departament d'Energia de la Combra de Comerç de Reus)

V. MONOGRÀFIC: CRISI CLIMÀTICA: REPTES I OPORTUNITATS PER A L'ECONOMIA CATALANA / 191

Crisi climàtica i gestió de l'aigua: propostes per mitigar els efectes de la sequera a Catalunya / 194
(Montserrat Termes, Professora de la Facultat d'Economia i Empresa, UB)

Situació i reptes del desplegament de les energies renovables a Catalunya / 199
(Roger Medina, Analista a Frontier Economics i investigador titular de l'Institut Ostrom)

Impacte distributiu de la transició energètica: com impulsar una transformació justa? / 204
(Jacinto Enrich, Clàudia Serra-Sal i Mar Reguant, BSE Energy Research Group)

Els reptes de la mobilitat sostenible: estem avançant al ritme adequat? / 209
(Carles Conill i Vergés, Enginyer de Camins i Exdirector de Mobilitat Sostenible de l'AMB)

VI. CRONOLOGIA / 213

VII. CATALUNYA ESTADÍSTICA / 216

Marc exterior

- El 2023 ha estat un any que ha sorprès positivament en un context econòmic i geopolític advers. En aquest sentit, l'**economia mundial** ha respost millor del que s'esperava al fort enduriment coordinat de la política monetària per part dels principals bancs centrals del món. No obstant això, la inestabilitat geopolítica –amb la continuïtat de la invasió de Rússia a Ucraïna i l'escalada del conflicte armat a Gaza– ha seguit sent un dels principals factors d'incertesa a nivell econòmic.
- Les palanques sobre les que s'ha sostingut el creixement econòmic el 2023 han estat fonamentalment tres. En primer lloc, l'avenç de l'activitat a les economies avançades s'ha recolzat en el consum de les llars. Això ha estat possible gràcies al dinamisme del mercat laboral i a la moderació de la inflació, elements que han servit de contrapès a l'enduriment de la política monetària. En segon lloc, l'avenç del consum públic, especialment als EUA. Finalment, el saldo de béns i serveis amb l'estranger de les economies avançades ha contribuït positivament al creixement el 2023, contràriament a l'evolució de l'any anterior. Aquesta millora s'explica fonamentalment per la disminució del preu del petroli i la intensa recuperació del turisme.
- L'economia de la **zona euro**, principal soci comercial de l'economia catalana, ha patit un clar alentiment de la seva activitat, amb un creixement que ha passat del 3,4% el 2022 al 0,4% el 2023. Addicionalment, cal destacar que aquesta tendència ha estat generalitzada entre les principals economies europees, però amb un creixement especialment feble als països denominats "frugals" (el PIB alemany ha retrocedit un 0,3% el 2023).
- L'any 2023 l'**economia espanyola** ha registrat un creixement del PIB del 2,5%. Aquesta xifra suposa una forta moderació respecte a l'avenç registrat l'any 2022 (5,8%), però cal emfatitzar que el creixement de l'activitat el 2023 ha sorprès positivament a l'alça en un context advers de fort augment dels tipus d'interès, una inflació encara en nivells històricament elevats i de fragilitat econòmica a la zona euro.

Economia catalana

- El **PIB** a l'economia catalana ha augmentat un 2,6% el 2023 segons l'Idescat, un creixement força inferior al del 2022, però elevat en termes comparatius amb la mitjana de la zona euro (0,4%). Pel que fa al desglossament per components, el consum de les llars ha experimentat un creixement de l'1,9% el 2023, una magnitud inferior a la del conjunt del PIB. Els factors que han llastat el consum privat han estat les tensions inflacionistes i el fort augment dels tipus d'interès. En canvi, el consum públic s'ha accelerat el 2023, per l'augment de la contractació pública (professorat, professionals sanitaris, etc.) i l'increment dels sous dels funcionaris (3,5% el 2023). La inversió ha tingut en conjunt un comportament negatiu el 2023 (-0,7%). Cal matissar, però, que aquesta evolució no ha estat uniforme segons el tipus d'inversió. Així, si bé la inversió en béns d'equipament i altres actius ha caigut un 3,3% el 2023 (degut a l'augment dels tipus d'interès), en l'àmbit de la construcció l'avenç ha estat clarament positiu (2,2%).
- L'aportació del saldo amb l'exterior al creixement del PIB s'ha moderat amb intensitat, passant d'una contribució de 4,5 p.p. el 2022 a 1,4 p.p. el 2023. Aquesta evolució s'explica, en gran mesura, per la forta disminució del saldo amb la resta d'Espanya (de 1,8 p.p. el 2022 als -0,6 p.p. el 2023). A més, el saldo amb l'estranger ha estat positiu el 2023 (2,0 p.p.), però inferior al del 2022. El motiu primordial és l'augment menys intens del turisme estranger a Catalunya l'any 2023. En concret, l'afluència de turisme estranger a Catalunya ha crescut el 2023 un 22,4% fins als 18,2 milions de turistes, un creixement molt elevat en termes històrics però clarament inferior al registrat el 2022.
- En referència als **sectors econòmics**, els serveis han estat el principal protagonista del creixement econòmic el 2023 degut al seu elevat pes relatiu i a l'intens rebot de l'activitat que ha experimentat després de la pandèmia. La construcció, el sector que més va patir l'impacte de la pandèmia en termes relatius, ha crescut un 1,8% el 2023, un avenç inferior al del conjunt del VAB català. El creixement contingut de l'activitat en aquest sector s'explica, en part, per l'augment del cost del finançament i l'elevat preu dels materials, així com l'elevada incertesa sobre l'evolució dels tipus d'interès. El VAB a la indústria ha augmentat un 3,5% el 2023, una evolució que contrasta amb la contracció de l'any 2022. L'avenç

positiu a la indústria s'explica per la caiguda dels costos energètics, així com per la moderació dels colls d'ampolla en l'aprovisionament d'alguns productes crítics per a la indústria. Finalment, a l'agricultura el VAB ha disminuït un 17,6% el 2023, un sector caracteritzat per experimentar fortes oscil·lacions de l'activitat econòmica per les condicions climàtiques, com és el cas actual de la sequera que afecta a bona part del territori català.

- L'economia catalana ha tancat l'any 2022 amb un **saldo exterior** positiu amb l'estranger de 30.541 M€, que sumat al saldo positiu amb la resta d'Espanya (13.988 M€), dona un saldo exterior total favorable del 15,2% del PIB. El principal factor que explica el comportament alcista de les exportacions totals de béns i serveis és la major aflluència de turisme procedent de l'estranger, així com el creixement de les exportacions de béns el 2023 (han augmentat un 6,1% a preus corrents). Mentre que les importacions de béns han caigut un 1,7% el 2023, en gran mesura pel descens dels productes energètics i industrials degut a la disminució dels preus de l'energia i a la desacceleració de les exportacions de béns.
- Pel que fa als **fluxos d'inversió**, el 2023 ha tancat de manera provisional amb un augment de la inversió estrangera a Catalunya del 18,0%, fet que l'ha situat en 4.644 milions d'euros. Aquesta evolució ha estat molt més favorable que la registrada al conjunt de l'Estat, on la inversió estrangera ha experimentat un descens del 18,2% respecte al 2022. L'increment intens de la inversió estrangera a Catalunya el 2023 ha superat amb escreix els nivells previs a l'esclat de la pandèmia, assolint xifres que no s'observaven des de l'any 2016. La bona evolució durant el 2023 ha provocat que el pes de Catalunya en el total de la inversió estrangera a l'Estat hagi augmentat, passant de l'11,4% el 2022 al 16,5% el 2023.
- L'evolució favorable del **mercant laboral** és un dels aspectes més positius del 2023. Concretament, l'afiliació a Catalunya s'ha situat de mitjana en els 3.670 milers, un màxim històric que supera amb escreix les xifres prèvies a la pandèmia. Addicionalment, cal destacar que la taxa de creixement interanual de les afiliacions el 2023 ha estat del 2,9%.
- La **població aturada** a Catalunya es va situar en les 363.900 persones de mitjana el 2023, un 3,4% inferior a la xifra del 2022, segons l'EPA. Com a resultat de la disminució del nombre d'aturats força similar a l'increment de la població activa l'any 2023, la taxa d'atur (el quocient entre la població aturada i la població activa) s'ha reduït únicament en sis dècimes fins a situar-se en el 9,1% el 2023, malgrat el fort impuls de la creació d'ocupació.
- La **inflació** a Catalunya ha estat del 3,4% en mitjana el 2023, una moderació molt significativa en comparació amb el 2022 (8,0%), però encara per sobre de l'objectiu de mitjà termini del BCE (2,0%). La moderació de la inflació a Catalunya i al conjunt de la zona euro s'ha produït essencialment gràcies a la forta caiguda dels preus energètics. No obstant això, altres components segueixen registrant un augment molt intens dels preus, com ara els aliments (10,6%), les begudes alcohòliques i el tabac (7,8%), els hotels i restaurants (6,2%) i el parament de la casa (5,5%).
- El **cost laboral mitjà per treballador** a Catalunya s'ha situat en els 3.231,8 euros el 2023, repartits entre el cost salarial –de 2.401,4 euros– i els altres costos –830,5 euros. En comparació amb el 2023, el cost laboral per treballador ha augmentat un 5,8%, que s'explica per un increment especialment intens dels costos no salarials (7,8%), com ara cotitzacions socials i indemnitzacions.
- Pel que fa als **ingressos impositius**, l'administració tributària estatal ha recaptat a les administracions d'hisenda radicades a Catalunya 53.544 milions d'euros (el 19,7% de la recaptació del conjunt estatal territorialitzable), un 11,1% més que l'any anterior. En comparació amb la recaptació a la resta de delegacions estatals, l'augment ha estat més pronunciat a Catalunya (6,0% a la resta de delegacions). L'increment de la recaptació a Catalunya és resultat d'un fort augment dels ingressos per impostos directes, i amb menor intensitat dels impostos indirectes. En relació amb els tributs propis i cedits totalment a la Generalitat de Catalunya, la recaptació ha estat de 4.740 milions d'euros el 2023, un 7,1% menys que l'any anterior. D'aquests, la part principal són els tributs cedits, que representen el 92% de la recaptació total i han experimentat una caiguda del 8,4% (pel descens de l'impost de transmissions patrimonials i actes jurídics documentats), mentre que els tributs propis representen el 8% restant i han registrat un creixement del 10,7% el 2023 fins als 398 milions d'euros.
- Les **finances de la Generalitat de Catalunya** han tancat el 2023 amb un dèficit públic de 3.616 milions

d'euros. En percentatge del PIB, el dèficit ha passat de l'1,51% el 2022 a l'1,31% el 2023. Aquesta evolució respon a un augment dels ingressos no financers, que fonamentalment s'explica per la liquidació positiva dels ingressos del model de finançament del 2023. D'altra banda, les despeses no financeres han augmentat, però a un ritme inferior al dels ingressos. L'augment del dèficit s'ha traduït en un increment del deute públic de la Generalitat però en percentatge del PIB ha disminuït fins al 31,0% en l'últim trimestre del 2023, gràcies al fort creixement de l'activitat econòmica en termes nominals. En comparació amb la resta de comunitats autònomes, Catalunya continua sent la capdavantera en volum de deute i la quarta en deute en percentatge del PIB.

Perspectives 2024 i 2025

- Segons les previsions presentades i elaborades conjuntament pel Gabinet d'Estudis Econòmics de la Cambra de Comerç de Barcelona i per AQR-Lab de la UB al maig del 2024, l'economia catalana podria registrar un creixement del PIB del 2,1% el 2024 i del 2,2% el 2025. Aquesta previsió suposa una revisió a l'alça del creixement del PIB per al 2024. Els factors que recolzarien l'avenç més intens de l'activitat són, en primer lloc, la recuperació progressiva del poder adquisitiu de les llars i la reducció gradual de la taxa d'estalvi de les famílies, que contribuirien a impulsar el consum privat. En segon lloc, per un protagonisme creixent del turisme estranger, que ha mantingut un avenç sostingut durant els últims mesos malgrat haver superat els registres previs a la Covid-19.
- Tot i que l'avenç de l'economia catalana serà més dinàmic del previst el 2024, persisteixen alguns riscos que podrien influir negativament sobre l'activitat els propers trimestres, entre els que destaquen tres: 1) l'augment de les tensions a nivell geopolític (que podria afectar l'evolució del preu del petroli i les cadenes de subministrament); 2) l'elevada persistència de la inflació subjacent, que podria retardar el descens dels tipus d'interès i 3) la sequera i l'impacte de les mesures sobre el teixit empresarial.
- Malgrat aquests riscos, l'escenari central és que l'economia catalana també es mantingui dinàmica el 2025 (2,2%), amb un major protagonisme de les exportacions de béns i la inversió privada, impulsats per la millora de l'activitat a la zona euro i la moderació dels tipus d'interès. En relació amb el consum públic, la seva contribu-

ció a l'augment del PIB es moderarà gradualment, en un context de consolidació fiscal progressiva.

Empresa catalana

- El capítol dedicat a l'**anàlisi economicofinancera del teixit empresarial** mostra una recuperació econòmica equilibrada el 2022 després del fort deteriorament durant la pandèmia. Addicionalment, els indicadors relacionats directament amb l'activitat milloren amb independència del sector o dimensió empresarial. A més, destaca el fet que la recuperació de les vendes i les compres ha vingut impulsada pel mercat estranger, en un entorn de normalització de les cadenes de valors globals. La rendibilitat econòmica i financera també ha millorat respecte al 2022, i esdevindrà clau que continuï aquesta tendència els propers anys en un context de tipus d'interès relativament elevats per part del Banc Central Europeu. Cal destacar que s'observa un augment destacat de la inversió en la formació dels treballadors el 2022, una evolució que contrasta amb l'estancament en el cas de la R+D i la transferència tecnològica, dos factors que són clau per millorar la competitivitat del teixit productiu català en el mitjà termini. Finalment, el nivell d'activitat hauria seguit recuperant-se el 2023, juntament amb una millora del palanquejament financer. La combinació d'aquests indicadors explicaria que el 2023 també hagi seguit augmentant la rendibilitat i, per tant, la riquesa econòmica de les empreses.

Anàlisi territorial

- L'economia de la demarcació de **Barcelona** ha evolucionat favorablement el 2023, resultat de la intensa recuperació del sectors serveis, especialment del turisme, l'oci i la restauració, i de la resiliència que ha mostrat el sector industrial a l'atonía de l'economia europea i als problemes de les cadenes de subministrament globals. Segons estimacions de la Cambra de Comerç de Barcelona, el 2023 el VAB de la demarcació hauria crescut un 2,8%, força en línia amb l'increment registrat al conjunt de Catalunya (2,9%). Aquesta recuperació econòmica ha anat acompanyada d'una moderació de la inflació (del 7,6% el 2022 al 3,4% el 2023), en bona mesura a la forta caiguda dels preus energètics, però segueix sent el principal factor d'incertesa a curt termini.
- Per sectors, les dades de l'Enquesta de clima empresarial mostren uns resultats de la marxa dels negocis

positiva als quatre sectors analitzats (indústria, construcció, comerç i resta de serveis) i molt similar a l'any anterior. En relació amb el sector turístic, el nombre de turistes allotjats a establiments hotelers a la demarcació ja és un 0,9% superior a la xifra del 2019, però les pernoctacions encara se situen un 9,6% per sota. Així mateix, les exportacions de béns han tancat l'any 2023 amb uns resultats globals molt positius i amb una xifra rècord en valor, però el ritme de creixement es modera per l'alentiment econòmic de la zona euro. Paral·lelament, el mercat de treball ha registrat un dinamisme positiu, amb xifres rècords dels assalariats i autònoms, tot i el context d'augment del tipus d'interès i l'elevada incertesa a nivell geopolític. A nivell comarcal, l'evolució positiva de les afiliacions i les empreses no ha estat generalitzada. El nombre d'empreses disminueix a la meitat de les comarques de la demarcació. En canvi, el nombre de llocs de treball ha crescut a gairebé totes les comarques de la demarcació (excepte al Moianès i el Berguedà). En paral·lel, el nombre d'aturats ha augmentat a quatre comarques: Osona, el Bages, el Moianès i el Barcelonès.

- L'economia ha avançat un 2,4% a la demarcació de **Girona** el 2023, segons estimacions de la Cambra, una evolució menys intensa a la registrada pel conjunt de Catalunya. La importància del sector turístic explica la ràpida recuperació que ha tingut l'economia gironina els darrers anys.
- Pel que fa a la marxa dels negocis, ha estat positiva als quatre grans sectors analitzats i, a més, ha millorat respecte a l'any anterior, excepte a la indústria que manté un saldo positiu molt similar al del 2022. En relació amb el sector exterior, Girona manté un saldo comercial positiu, a diferència del patró del conjunt de Catalunya. Segons dades provisionals de duanes, les exportacions nominals han augmentat un 4,4% fins a un màxim històric de 8.131 milions d'euros, mentre que les importacions han disminuït un 1,4%. Cal recordar que la recuperació econòmica ha anat acompanyada per una intensa moderació de la inflació, del 9,0% el 2022 al 3,3% el 2023. Respecte a l'evolució del mercat de treball, el nombre de llocs de treball ha augmentat un 3,4% fins als gairebé 335.000 el darrer any, el màxim des del 2008 (inici de la sèrie disponible) i els comptes de cotització un 0,9%. A nivell comarcal, els llocs de treball han crescut de forma generalitzada a totes les comarques de la demarcació, entre l'1,6% de la Cerdanya i el 6,0% de l'Alt Empordà. Així mateix, el teixit empresarial també augmenta a

totes les comarques, entre el 0,1% de la Garrotxa i el 3,1% de la Cerdanya.

- El 2023 ha estat un any positiu per a la demarcació de **Lleida**. Segons estimacions de la Cambra, l'economia ha crescut un 4,0% interanual, 1,1 punt per sobre de la mitjana catalana, sent la demarcació que ha registrat un major creixement el darrer any. La inflació s'ha moderat notablement fins al 3,7% en mitjana el 2023 (9,5% el 2022), però segueix sent el principal factor d'incertesa a curt termini.
- Per sectors, segons l'Enquesta de clima empresarial la marxa dels negocis a Lleida ha estat favorable i, a més, millora respecte a l'any anterior a tots els sectors, excepte a la construcció. Quant al turisme, Lleida és l'única demarcació que ha recuperat el nombre de pernoctacions en establiments hotelers d'abans de la pandèmia, però el nombre de viatgers es queda un 2,2% per sota la xifra del 2019. Pel que fa a la demanda externa, les dades de comerç internacional a Lleida tanquen amb uns resultats menys positius que a la resta de demarcacions, però assoleix xifres rècord tant en importacions i exportacions. Cal esmentar que Lleida continua sent un territori clau del sector agroalimentari a Catalunya, amb un pes del 57% de les exportacions catalanes de fruites, hortalisses i llegums, greixos i oli i productes càrnics.
- En relació amb el mercat de treball, la recuperació s'ha traduït en un increment dels llocs de treball del 2,4%, fins a les gairebé 193.000 afiliacions, xifra que supera la del 2019 en un 7,3%, alhora que els aturats s'han reduït un fins a les 17.212 persones, la xifra més baixa des del 2007. Pel que fa al teixit empresarial, els comptes de cotització han disminuït lleugerament respecte a l'any anterior i encara se situen un 4,8% per sota la dada precrisi. A nivell comarcal, els comptes de cotització s'han reduït a vuit de les tretze comarques lleidatanes i el nombre de llocs de treball només a tres (al Pla d'Urgell, la Noguera i la Segarra). L'atur registrat ha disminuït de forma generalitzada, excepte a la Cerdanya i el Solsonès.
- La demarcació de **Tarragona** ha registrat un creixement del 3,3% el 2023, segons estimacions pròpies. Aquesta evolució dona continuïtat a la recuperació iniciada amb força el 2021 i és resultat de la bona marxa del sector serveis, especialment del turisme, l'hostaleria i l'oci, i de la construcció, fet que ha impulsat amb força el mercat laboral i, en conseqüència, el consum privat.

Aquesta recuperació ha anat acompanyada d'una notable moderació de la inflació (del 8,7% de mitjana el 2022 al 3,0% el 2023), gràcies en bona part a la forta caiguda dels preus energètics, però segueix sent el principal factor d'incertesa a curt termini.

- Per sectors, la marxa dels negocis ha estat positiva a tots els sectors (construcció, comerç i resta de serveis), excepte a la indústria. Quant al sector turístic, destaca que el nombre de pernотacions dels residents a Espanya en establiments hotelers de la demarcació se situa un 16,8% per sobre la dada del 2019, la recuperació més notable de les demarcacions catalanes. En relació amb la demanda externa, el comerç internacional de béns ha evolucionat positivament, tant en termes d'exportacions com d'importacions (un 4,9% i un 0,2%, respectivament), amb xifres monetàries rècord el 2023 en ambdós casos. El saldo comercial negatiu es redueix un 11% respecte al 2022. Cal tenir present la importància del sector petroquímic, del qual som altament importadors, i la moderació de preus que ha experimentat aquest sector el darrer any, com a determinants d'aquesta disminució del dèficit comercial.
- Pel que fa al mercat de treball, l'evolució ha estat positiva respecte a l'any anterior. Així, les afiliacions han augmentat un 3,4% fins a gairebé les 318.000, el màxim des del 2008 (inici sèrie disponible). A nivell comarcal, el nombre de llocs de treball ha augmentat a totes les comarques de la demarcació, excepte a dues (la Ribera d'Ebre i la Terra Alta). Així mateix, el teixit empresarial ha minvat únicament a tres comarques: el Baix Ebre, la Ribera de l'Ebre i la Conca de Barberà.

Monogràfic "Crisi climàtica: reptes i oportunitats per a l'economia catalana"

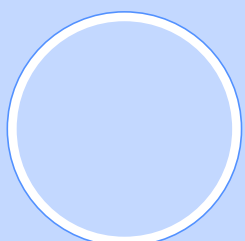
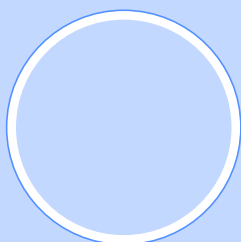
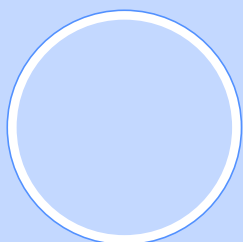
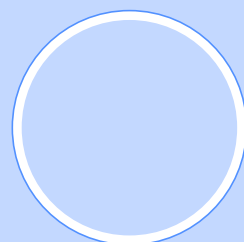
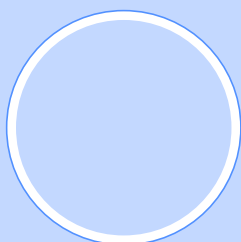
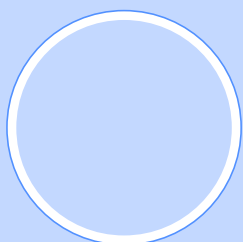
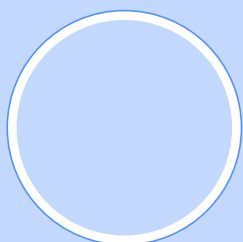
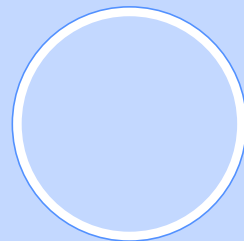
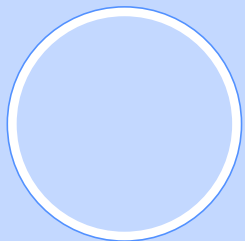
- L'objectiu del monogràfic és analitzar des d'una perspectiva àmplia els reptes i les oportunitats que planteja la crisi climàtica i la necessària transició cap a un nou model econòmic més sostenible des del punt de vista ambiental. Concretament, el monogràfic inclou 8 articles de persones expertes que aprofundeixen en aquesta matèria des de diferents perspectives, tecnologies, sectors o territoris.
- Montserrat Termes (Universitat de Barcelona) descriu l'evolució de la sequera a Catalunya, posant especial èmfasi en l'estat de les reserves hídriques a les conques

internes de Catalunya. Addicionalment, analitza les diferents actuacions a dur a terme per millorar la gestió de l'aigua pel costat de l'oferta (infraestructures hídriques com ara dessalinitzadores i mecanismes de reutilització de l'aigua) i de la demanda (minimitzar les fuites de la xarxa, modificació del sistema tarifari, etc.), destacant alhora la importància de l'educació i la sensibilització ambiental per evitar el malbaratament de l'aigua.

- Roger Medina (Frontier Economics) explica els objectius en el desplegament d'energies renovables fins al 2050 establerts per la Prospectiva Energètica de Catalunya, així com el baix ritme d'instal·lació de nova potència elèctrica renovable a Catalunya en relació amb les comunitats autònomes capdavanteres (Castella-la Manxa, Extremadura i Aragó).
- Jacint Enrich, Clàudia Serra-Sala i Mar Reguant (BSE Energy Research Group) analitzen l'impacte distributiu de la transició energètica, posant de manifest la relació positiva entre els ingressos de les llars i la capacitat d'invertir en tecnologies lliures de carboni (panells solars i vehicles elèctrics). A més, descriu els efectes locals en termes de creació d'ocupació gràcies al desplegament de les energies renovables, emfatitzant la importància de dissenyar incentius econòmics adequats a nivell local que ajudin a fomentar la transició energètica.
- Carles Conill (Enginyer de Camins i Ex-director de Mobilitat Sostenible a l'AMB) descriu el nou marc normatiu del European Green Deal i el paper dels diferents nivells administratius en l'àmbit de la mobilitat sostenible, l'impacte d'algunes de les iniciatives més destacades en aquest àmbit (Zona de Baixes Emissions, targeta verda metropolitana, etc.) i les inversions clau en infraestructures físiques i digitalització per avançar cap a l'assoliment dels objectius climàtics.
- Àlicia Casart (Cambra de Comerç de Barcelona) destaca que l'estrès hídric actual s'explica per un episodi de sequera sense precedents històrics, però també per un dèficit d'inversió en infraestructures hídriques per part de la Generalitat durant la darrera dècada. A més, destaca les actuacions necessàries pel costat de l'oferta (potabilització i regeneració, així com la interconnexió de les xarxes del Consorci d'Aigües de Tarragona i Aigües Ter-Llobregat) i la demanda (regulació amb incentius, inversió en R+D i digitalització) per promoure la transició hídrica als sectors econòmics.

- Joan Girona (Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentàries) analitza la importància de millorar l'eficiència en l'ús de l'aigua al llarg de la cadena de valor agroalimentària, i destaca la importància de les millores tecnològiques mitjançant la implementació de sistemes de reg, sensors, aplicacions d'intel·ligència artificial i satèl·lits per detectar l'estrès hídric de les plantacions.
- Ivette Moriën (Cambra de Comerç de Reus) analitza l'impacte de la transició energètica a la província de Tarragona, en un context de tancament gradual de les centrals nuclears fins al 2035. Per mantenir la capacitat actual de generació elèctrica de la demarcació de cara les properes dècades i contribuir al desenvolupament econòmic sostenible, l'autora ofereix un seguit de propostes, com ara impulsar les renovables, l'hidrogen verd, l'electrificació dels vehicles i promoure les comunitats energètiques.
- Joan Vila (CEO de LC Paper) destaca el dèficit entre la capacitat de generació i la demanda d'energia a la demarcació de Girona, i recomana inversions en economia circular i la prioritització de projectes socialment responsables, augmentant l'exigència en relació amb els criteris de bona governança i de transparència per part del teixit empresarial.

I | **MARC EXTERIOR**

1. Economia mundial

El 2023 ha estat un any que ha sorprès positivament en un context econòmic i geopolític advers. En aquest sentit, l'economia mundial ha respost millor del que s'esperava al fort enduriment coordinat de la política monetària per part dels principals bancs centrals del món. No obstant això, la inestabilitat geopolítica –amb la continuïtat de la invasió de Rússia a Ucraïna i l'escalada del conflicte armat a Gaza– ha seguit sent un dels principals factors d'incertesa a nivell econòmic.

L'economia mundial ha sorprès positivament el 2023, en un entorn marcat per una inflació elevada i l'augment de les tensions geopolítiques

Segons l'FMI l'economia mundial ha moderat el creixement l'any 2023 (3,2%) en relació amb el 2022 (3,5%). Addicionalment, les perspectives de cara al 2024 i 2025 no són especialment esperançadores, però tampoc pessimistes, amb un creixement previst de l'activitat del 3,2% per ambdós anys.

Les palanques sobre les que s'ha recolzat el creixement econòmic mundial el 2023 han estat fonamentalment tres. En primer lloc, l'avenç de l'activitat a les economies avançades s'ha recolzat en el consum de les llars (amb un creixement de l'1,5% el 2023). Això ha estat possible gràcies al dinamisme del mercat laboral i a la moderació de la inflació, elements que han servit de contrapès a l'enduriment de la política monetària. En segon lloc, l'avenç del consum públic s'ha accelerat el 2023 (1,6% interanual), especialment als EUA (2,7%) en un context preelectoral. Finalment, el saldo de béns i serveis amb l'estranger de les economies avançades ha contribuït positivament al creixement el 2023, contràriament a l'evolució de l'any anterior. Aquesta millora s'explica fonamentalment per la disminució del preu del petroli i la intensa recuperació del turisme, un fet que ha seguit beneficiant especialment a les economies amb un pes del sector turístic més elevat (entre elles l'espanyola i la catalana).

El dinamisme del mercat laboral ha estat clau per sostenir l'activitat el 2023, contenint l'impacte negatiu de l'augment dels tipus d'interès

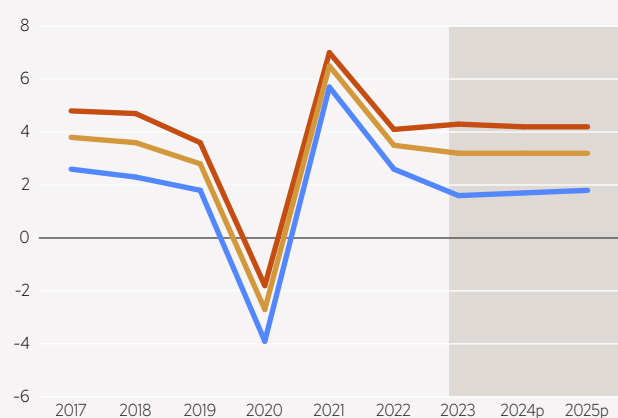
Tot i que l'evolució del PIB mundial el 2023 ha estat millor del previst, l'avenç de l'activitat no ha estat homogeni entre regions. Així, les economies avançades han experimentat un avenç més moderat del PIB que la registrada pels països emergents i en vies de desenvolupament (1,6% enfront al 4,3%). Addicionalment, és rellevant destacar que la desacceleració de l'activitat el 2023 ha estat considerable entre les economies avançades (-1,0 p.p. menys que l'any 2022), en contrast amb l'acceleració del creixement entre els països emergents i en desenvolupament (+0,2 p.p.). Aquest fenomen s'explica pel major dinamisme a l'Índia (del 7,0% el 2022 al 7,8% el 2023), així com per la millora de l'activitat als països europeus emergents (especialment afectats pel conflicte entre Rússia i Ucraïna l'any 2022). En concret, l'FMI estima que el PIB rus hauria augmentat un 3,6% el 2023 (després d'un descens de l'1,2% el 2022).

L'avenç de l'activitat no ha estat homogeni entre els grans blocs econòmics el 2023, amb un fort alentiment a les economies avançades

De cara al 2024 i 2025, l'FMI preveu un avenç estable de les taxes de creixement del PIB mundial, però amb ritmes clarament diferenciats entre les economies avançades i les emergents. Així, la institució preveu que els països desenvolupats creixin un 1,7% el 2024 i un 1,8% el 2025 (clarament per sota del 4,2% el 2024 i 2025 als països emergents i en vies de desenvolupament) (gràfic I.1). El motiu principal de l'avenç

Evolutió del PIB mundial

Taxes de variació interanual a preus constants, en %

Font: FMI, World Economic Outlook, abril 2024.
p: previsions.

moderat de l'activitat als països avançats és una elevada persistència de la inflació, que tot i reduir-se de forma gradual els propers anys, es mantindrà en nivells elevats degut a la dificultat per doblegar la inflació subjacent (la que no inclou els aliments no elaborats ni els preus energètics). L'organisme preveu que la inflació no retornarà a l'objectiu del 2% fixat per la Reserva Federal i el Banc Central Europeu fins al 2025. Addicionalment, l'FMI adverteix que en aquest escenari central predominen els riscos a la baixa, atès que els tipus d'interès romandran elevats més temps del previst, un factor que seguirà dificultant l'accés al crèdit per part d'empreses i famílies.

La inflació s'ha moderat el 2023, però la seva persistència mantindrà en terreny restrictiu la política monetària durant més temps del previst

L'economia de la **zona euro**, principal soci comercial de l'economia catalana, ha patit un clar alentiment de la seva activitat, amb un creixement que ha passat del 3,4% el 2022 al 0,4% el 2023. Addicionalment, cal destacar que aquesta tendència ha estat generalitzada entre les principals economies europees, però amb un creixement especialment feble als països denominats "frugals" (el PIB alemany ha retrocedit un 0,3% el 2023) (gràfic 1.2). La moderació del creixement de l'activitat a la regió s'explica essencialment pel menor dinamisme del consum privat (del 4,2% el 2022 al 0,5% el 2023) i la inversió (del 2,5% el 2022

i 1,1% el 2023). Un cas excepcional ha estat el d'Espanya, on el PIB ha augmentat un 2,5% el 2023, gràcies a la intensa recuperació del turisme estranger i al dinamisme del mercat laboral.

En contrast amb la zona euro, l'avenç del PIB als **Estats Units** s'ha accelerat el 2023, passant de l'1,9% el 2022 al 2,5% el 2023, situant-se clarament per sobre de l'avenç de la zona euro (0,4%). Els principals factors que expliquen el diferencial de creixement són el major dinamisme del consum públic (2,7% el 2023), el consum privat (2,2%) i la inversió (2,0%), components que han mostrat una elevada resiliència malgrat el fort increment dels tipus d'interès.

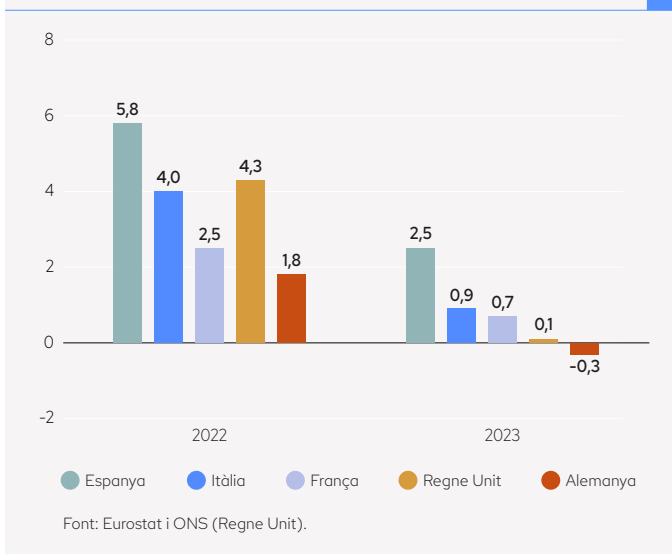
En relació amb l'evolució dels **preus** al llarg del 2023, la persistència de les tensions inflacionistes ha estat la gran font de preocupació de les principals institucions econòmiques. Així, si bé la inflació el 2023 s'ha moderat respecte als registres de l'any anterior, als països avançats s'ha situat en el 4,6% en mitjana anual. Addicionalment, l'augment dels preus encara ha estat més intens a la zona euro (5,4% el 2023), clarament molt per sobre de l'objectiu del 2% a mitjà termini establert pel Banc Central Europeu (BCE).

L'augment dels preus a la zona euro s'ha situat en el 4,6% el 2023, clarament per sobre de l'objectiu del BCE

De cara a les **previsions del PIB per al 2024 i 2025**, és important destacar que en les projeccions d'abril del 2024 l'FMI preveu un creixement de l'economia mundial del 3,2% (una revisió a l'alça d'una dècima més l'any 2024 respecte a l'escenari anterior). No obstant això, l'informe alerta que els riscos a la baixa predominen, argumentant que la inflació es mantindrà més elevada i serà més persistent del que es preveia fa uns mesos. En aquest sentit, segons la institució l'augment dels preus a nivell mundial no se situarà al voltant del 2% fins al 2025. Fruit d'aquesta revisió, l'FMI considera que els tipus d'interès també romandran elevats més temps del previst.

La inflació segueix sent el principal factor de risc que condicionarà l'avenç de l'activitat de cara al 2024 i 2025

Evolució del PIB als principals països europeus
Taxes de variació interanual a preus constants, en %

Principals indicadors econòmics

Taxes de variació anual (%)

T 1.1

	2019	2022	2023	2024 (P)	2025 (P)
PIB real					
Món	2,8	3,5	3,2	3,2	3,2
Països avançats	1,8	2,6	1,6	1,7	1,8
Estats Units	2,5	1,9	2,5	2,7	1,8
Canadà	1,9	3,8	1,1	1,2	2,3
Japó	-0,4	1,0	1,9	0,9	1,0
Zona Euro	1,6	3,4	0,4	0,8	1,5
Alemanya	1,1	1,8	-0,3	0,2	1,3
França	1,8	2,5	0,9	0,7	1,4
Itàlia	0,5	4,0	0,9	0,7	0,7
Espanya	2,0	5,8	2,5	1,9	2,1
Regne Unit	1,6	4,3	0,1	0,5	1,5
Països emergents i en desenvolupament	3,6	4,1	4,3	4,2	4,2
Europa emergent	2,5	1,2	3,2	3,1	2,8
Rússia	2,2	-1,2	3,6	3,2	1,8
Àfrica subsahariana	3,2	4,0	3,4	3,8	4,0
Amèrica Llatina i Carib	0,2	4,2	2,3	2,0	2,5
Brasil	1,2	3,0	2,9	2,2	2,1
Àsia emergent	5,2	4,4	5,6	5,2	4,9
Índia	3,9	7,0	7,8	6,8	6,5
Xina	6,0	3,0	5,2	4,6	4,1
Orient Mitjà i Àsia Central	1,7	5,3	2,0	2,8	4,2
IPC, mitjana anual					
Països avançats	1,4	7,3	4,6	2,6	2,0
Estats Units	1,8	8,0	4,1	2,9	2,0
Canadà	1,9	6,8	3,9	2,6	1,9
Japó	0,5	2,5	3,3	2,2	2,1
Zona Euro	1,2	8,4	5,4	2,4	2,1
Alemanya	1,4	8,7	6,0	2,4	2,0
França	1,3	5,9	5,6	2,4	1,8
Itàlia	0,6	8,7	5,9	1,7	2,0
Espanya	0,8	8,3	3,4	2,7	2,4
Regne Unit	1,8	9,1	7,3	2,4	2,0
Països emergents i en vies de desenvolupament	5,1	9,8	8,3	8,3	6,2
Volum del comerç mundial (de béns i serveis)	1,3	5,6	0,3	3,0	3,3
Exportacions					
Països avançats	0,6	3,7	-0,6	2,2	3,1
Països emergents i en desenvolupament	-0,5	1,2	-0,1	3,6	3,7
Importacions					
Països avançats	0,6	4,9	-3,2	1,5	2,6
Països emergents i en desenvolupament	-0,1	2,2	1,3	4,6	4,0
Preus de les matèries primeres					
Petroli (euros)	-5,4	56,3	-18,5	-2,2	-5,8
Matèries primeres sense combustibles (euros)	6,2	21,2	-8,1	0,4	0,0

(P) Previsions.

Font: FMI. World Economic Outlook, abril 2024.

Tal i com s'ha destacat anteriorment, el fort augment de la inflació a partir del 2022 ha obligat a un canvi de rumb molt intens de la **política monetària**. Concretament, per primer cop des del 2011, el Consell de Govern del BCE va decidir el mes de juliol del 2022 augmentar (en 50 punts bàsics) els tipus d'interès d'intervenció. Addicionalment, la institució va aprovar dues pujades consecutives de 75 p.b., i una altra de 50 p.b. abans de finalitzar el 2022. El

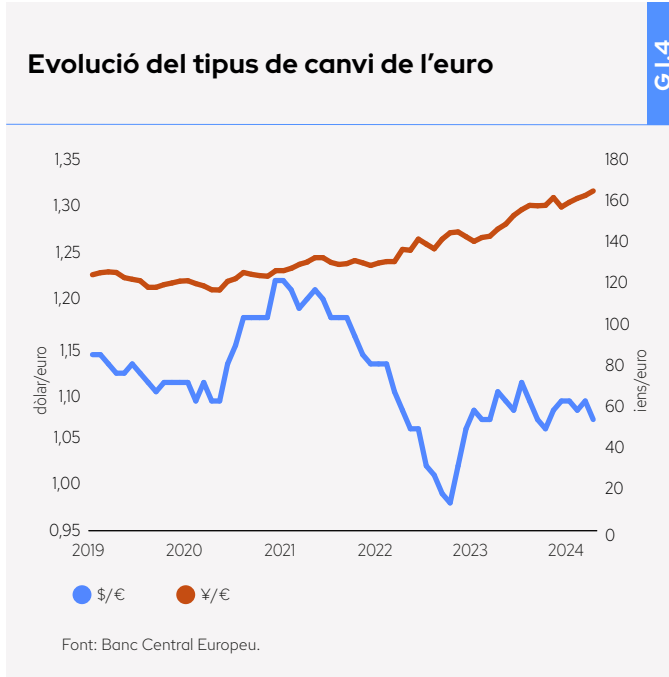
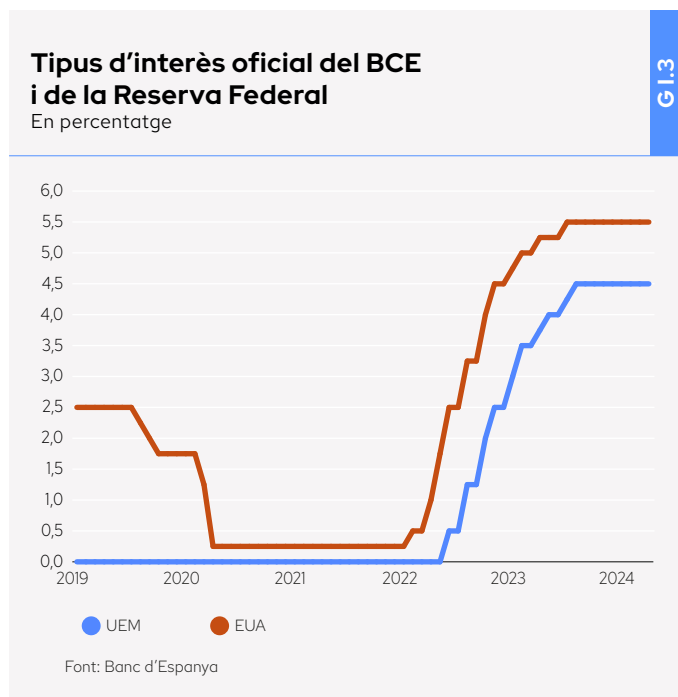
2023 ha dut a terme sis pujades addicionals, fins a situar el Main Refinancing Operations (el tipus d'interès que paguen els bancs comercials quan demanen prestat al BCE) en el 4,5% el desembre del 2023. En aquest nivell s'ha mantingut fins al juny de 2024, si bé els mercats anticipen una reducció molt gradual dels tipus durant la segona meitat de l'any.

Els tipus d'interès es mantindran elevats durant més temps del previst, per la persistència de la inflació subjacent

A l'altra banda de l'Atlàntic, l'evolució dels tipus d'interès de la Reserva Federal (FED) ha seguit una trajectòria relativament similar a la del BCE, tot i que l'enduriment de la política monetària va començar abans als Estats Units i ha estat més intensa (gràfic I.3). Així, el tipus de referència de la FED va assolir l'interval 5,25%-5,50% el mes d'agost del 2023 i s'ha mantingut estable des de llavors fins al juny de 2024 (data de tancament d'aquest informe). Cal destacar que els tipus d'interès d'intervenció més elevats el cas dels Estats Units es justifica, en part, per un creixement més dinàmic de l'activitat i un mercat laboral nord-americà més tensionat (menys vacants de feina en relació amb el nombre d'ocupats).

En relació amb la cotització del **tipus de canvi**, cal destacar la forta apreciació de l'euro enfront del dòlar estatunidenc a finals del 2022, trencant amb la tendència de forta depreciació a partir del 2021 (el tipus de canvi dòlar/euro va arribar a situar-se per sota de la paritat durant els mesos de setembre i octubre del 2022). El principal motiu que explica que l'euro es tornés a apreciar a finals del 2022 i s'hagi mantingut relativament estable durant el 2023 (1,08 dòlars per euro en mitjana anual) és que les decisions de política monetària per part del BCE durant el 2023 han anat força compassades amb les de la FED, en contrast amb la reacció tardana del BCE a l'hora d'augmentar els tipus d'interès l'any 2022. Finalment, en relació amb l'evolució de la cotització euro/ièn, cal destacar que la tendèn-

cia segueix sent d'apreciació gradual de l'euro, un fet que s'explica per la política monetària ultraexpansiva del banc central japonès i les baixes perspectives de creixement de la regió (gràfic I.4).

El tipus de canvi entre l'euro i el dòlar estatunidenc s'ha mantingut estable el 2023, per una política monetària més compassada entre el BCE i la FED

Una de les variables que ha recolzat l'evolució de l'activitat econòmica mundial durant el 2023 ha estat el preu del petroli. Després de registrar un augment molt intens el 2022 (la cotització del cru va arribar a situar-se en els 122,7 dòlars el barril el juny del 2022, molt condicionat pel conflicte a Ucraïna), el 2023 s'ha mantingut en la franja dels 80 i els 90 dòlars el barril (exceptuant els mesos de setembre i octubre, en part per l'augment de la incertesa a Gaza). Malgrat això, el preu del petroli a finals del 2023 se situava en els 78 dòlars el barril, una magnitud similar a la de l'inici de la invasió de l'exèrcit rus a Ucraïna (gràfic I.5).

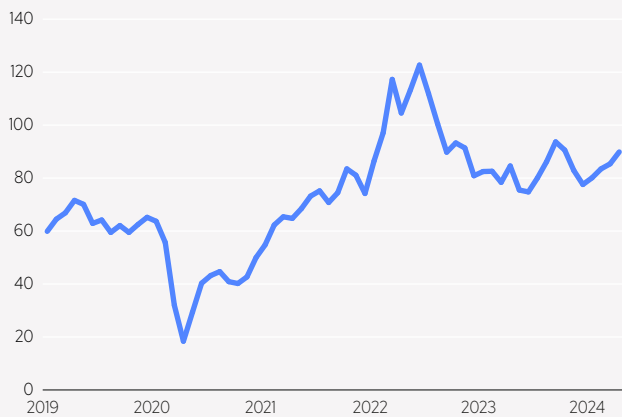
El descens del preu del petroli ha contribuït a moderar la inflació i millorar d'avenç de l'activitat econòmica el 2023

Durant el 2023, els diferents índexs borsaris s'han caracteritzat per una millora progressiva gràcies a un avenç de l'activitat econòmica més positiu del previst, així com per una revalorització de la cotització dels bancs comer-

Evolució del preu del petroli brent

Dòlars USA/barril

G 1.5

Font: Energy Information Administration dels Estats Units.

cials gràcies a l'enduriment dels tipus d'interès, i els bons resultats de les empreses tecnològiques. Per altra banda, la continuïtat del procés desinflationista ha provocat un canvi en la percepció per part dels mercats en relació amb la política monetària, anticipant l'inici d'una disminució gradual dels tipus d'interès per part de la FED i el BCE, un fet que contribuiria a impulsar el consum de les llars i la inversió privada.

2. Economia espanyola

L'any 2023 l'economia espanyola ha registrat un creixement del **Producte Interior Brut** del 2,5%, segons dades de comptabilitat nacional de l'INE. Aquesta xifra suposa una forta moderació respecte a l'avenç registrat l'any 2022 (5,8%), però cal emfatitzar que el creixement de l'activitat el 2023 ha sorprès positivament a l'alça en un context advers de fort augment dels tipus d'interès, una inflació encara en nivells històricament elevats i de fragilitat econòmica a la zona euro.

L'economia espanyola ha mantingut un elevat dinamisme el 2023, amb un creixement del 2,5% del PIB

En aquest sentit, el dinamisme de l'economia espanyola ha estat clarament superior a la mitjana de l'eurozona el 2023 (0,4%), molt castigada per la contracció de l'activitat a Alemanya (-0,3%) i Àustria (-0,8%), juntament amb un creixement dèbil a la resta de grans economies de la zona euro (0,7% a França, 0,9% a Itàlia i 0,1% als Països Baixos).

Si comparem el perfil trimestral de l'activitat econòmica a Espanya en relació amb la mitjana dels països de l'eurozona, s'observa un major dinamisme de l'economia espanyola durant el conjunt de l'any, tot i que amb un diferencial especialment intens durant el primer trimestre del 2023 (2,8 p.p.) en relació amb el darrer trimestre de l'any (1,9 p.p.) (gràfic 1.6).

El creixement econòmic a la zona euro l'any 2023 ha estat molt modest (0,4%), en un context de fragilitat dels països del nucli d'Europa

Respecte a la contribució dels diferents components a la variació del PIB de l'economia espanyola durant el 2023, l'expansió de la demanda interna és el principal factor que explica el creixement de l'activitat, amb una aportació d'1,7 punts percentuals. A més, la demanda externa també ha contribuït positivament amb 0,8 punts, gràcies a l'augment del turisme estranger i a l'avenç de les exportacions de serveis no turístics.

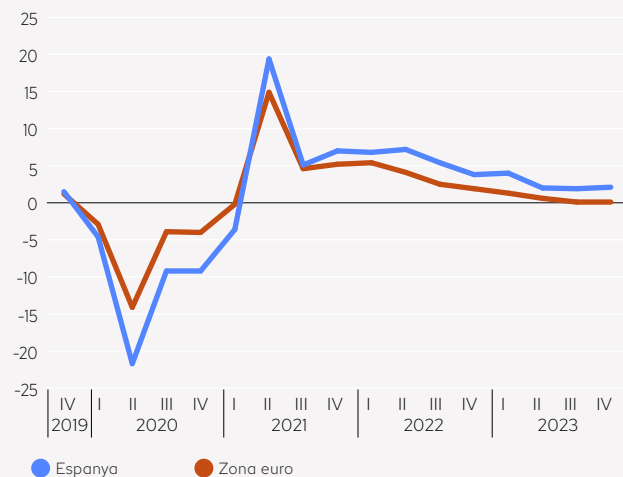
Dins la demanda interna, el consum de les llars ha estat el motor de la recuperació econòmica el 2023. Tot i que en termes interanuals el seu creixement ha estat una mica inferior al del PIB (2,3% del consum enfront al 2,5% del PIB), l'elevat pes d'aquest component (representa el 54,5% del PIB l'any 2023) ha propiciat que la seva contribució sigui d'1,3 punts percentuals. L'augment del consum de les famílies l'any 2023 s'explica, en gran mesura, pel dinamisme del mercat laboral i l'elevat estalvi embassat durant la pandèmia.

La inversió és l'únic component que no s'ha recuperat respecte als nivells previs a la Covid-19

Evolució del PIB a Espanya i a la zona euro

Taxes de variació interanual, en %

G 1.6

Font: Eurostat.

Per altra banda, la inversió ha sigut un dels components més afectats per l'augment dels tipus d'interès, amb un avenç del 0,8% de la formació bruta de capital fix. Aquesta evolució és clarament negativa (el 2022 va créixer un 2,8%), i més si es té en compte el desplegament de recursos procedents dels fons Next Generation EU.

Quant al consum públic, l'avenç ha estat molt destacat l'any 2023 (3,8%), clarament superior al creixement del conjunt del PIB. Aquest fort dinamisme s'explica per un augment de la contractació de professionals en educació i sanitat, l'augment dels sous dels funcionaris, l'increment de les despeses en serveis de protecció civil i defensa i dels serveis de l'administració, i les mesures adoptades per lluitar contra els efectes del xoc inflacionari.

Finalment, l'any 2023 l'economia espanyola ha tornat a experimentar un saldo positiu amb l'exterior, atès que les exportacions de béns i serveis han augmentat un 2,3%, un creixement més intens en relació amb les importacions de béns i serveis (0,3%). A més, cal destacar que aquesta evolució s'explica per un fort creixement de les exportacions de serveis (12,0% el 2023), gràcies a l'evolució positiva del turisme estranger i de les exportacions de serveis no turístics (consultoria, TIC, construcció, etc.). En canvi, les importacions de serveis turístics a l'economia espanyola han registrat un creixement clarament menor (3,7%).

El fort creixement del turisme estranger i les exportacions de serveis no turístics han impulsat el saldo exterior de l'economia espanyola l'any 2023

Pel costat de l'oferta, el [gràfic 1.7](#) permet comparar l'evolució del **Valor Afegit Brut** (VAB) per sectors a Espanya amb la zona euro. El primer element a remarcar és que l'evolució del VAB el 2023 ha estat clarament superior a l'economia espanyola (2,8%) en comparació amb la mitjana dels països de la UEM (0,6%). En segon lloc, els sectors que expliquen el gruix del diferencial de creixement en favor d'Espanya és el comerç, el transport i l'hostaleria, la indústria, les activitats financeres i l'administració pública. Per contra, han crescut menys que al conjunt de la zona euro les activitats immobiliàries i l'agricultura.

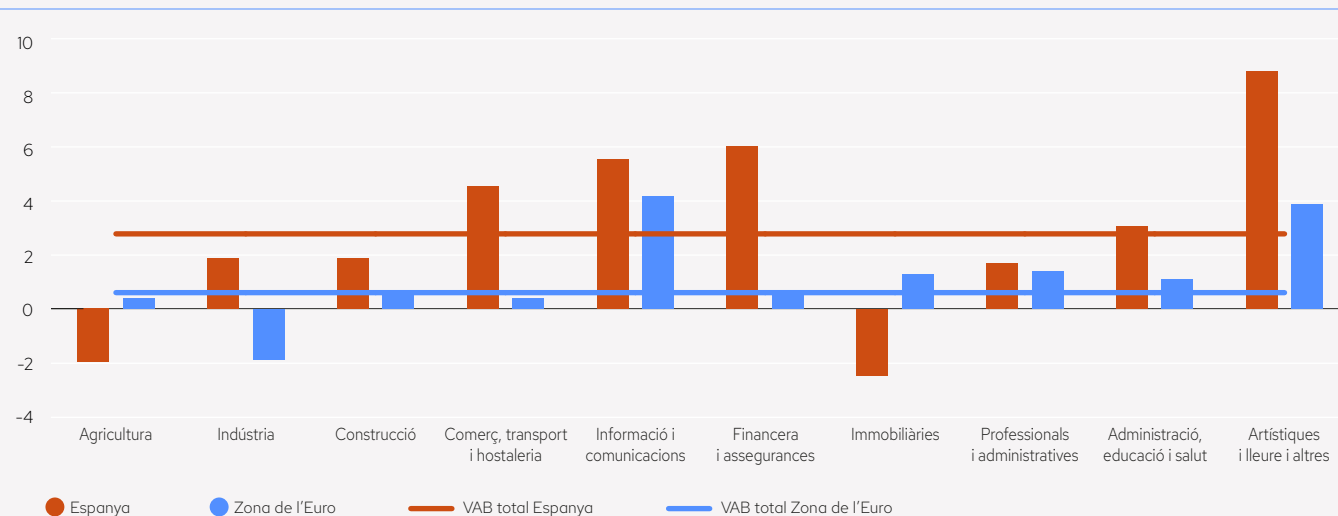
El sectors vinculats amb el turisme, la indústria i les activitats financeres expliquen el millor comportament de l'economia espanyola en relació amb la zona euro

L'evolució dels **preus del consum** ha continuat sent una de les variables macroeconòmiques més analitzades per les principals institucions econòmiques durant el 2023. Cal matissar que al llarg del 2021 la inflació ja va començar a ser un factor de risc important, atès que a finals d'any ja va superar àmpliament l'objectiu del BCE ([gràfic 1.8](#)). Malgrat que l'any 2023 la inflació s'ha mantingut elevada a l'economia espanyola (3,3%) i al conjunt de la zona euro (5,5%), l'augment dels preus ha estat molt inferior en comparació amb el 2022.

La inflació s'ha moderat el 2023 gràcies al descens dels preus energètics, però el 2024 seguirà per sobre de l'objectiu del BCE

Evolució del VAB per activitats, 2023

Taxes de variació interanual, en %

Font: Eurostat.

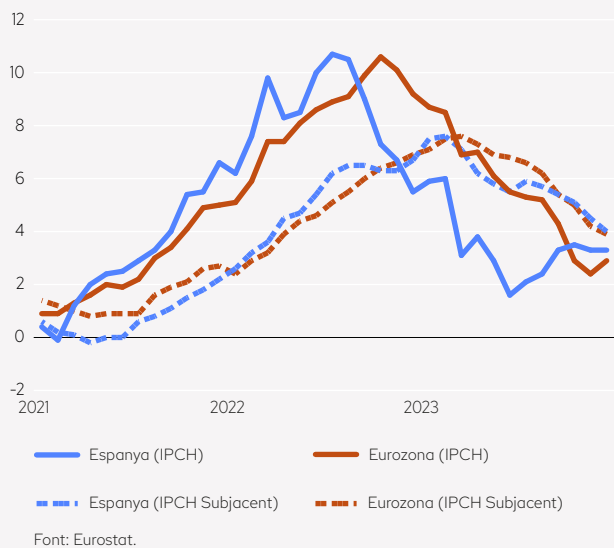
G.1.7

Evolució de l'IPC harmonitzat

Taxes de variació interanual, en %

G1.8

El component principal que explica aquest procés desinflationista és l'energètic, amb una moderació molt intensa respecte a l'any passat. En concret, a l'economia espanyola les despeses de l'habitatge, fortament vinculades amb l'ús d'energia a les llars (principalment gas i electricitat) s'han moderat molt intensament (passant del 15,3% el 2022 al -11,3% el 2023). Addicionalment, l'augment dels preus del transport (determinat en gran mesura per la gasolina i el dièsel) també ha experimentat una forta tendència a la baixa, amb un descens del -0,6% el 2023 (molt inferior a l'augment de l'11,7% del 2022). No obstant això, components com ara l'alimentació (amb una inflació de l'11,7% el 2023), la restauració (6,6%) i les activitats recreatives i culturals (5,8%) han seguit experimentant avenços molt significatius dels preus en mitjana anual.

La inflació a Espanya s'ha situat en el 3,4% el 2023, una forta moderació respecte al 8,3% del 2022

En el conjunt del 2023 la inflació s'ha situat en el 3,4% a l'economia espanyola, clarament inferior al 8,3% del 2022. Si comparem l'evolució de la inflació harmonitzada a Espanya amb el conjunt de la zona euro s'observa una tendència similar, tot i que l'eurozona presenta una dinàmica endarrerida respecte a l'economia espanyola (la inflació va començar a caure a Espanya a partir del setembre del 2022, i no va flexionar a la baixa fins al novembre a la UEM). Aquest fenomen s'explica, en part, degut a l'aprovació de l'excepció ibèrica que es va començar a implementar a l'estat espanyol a partir de mitjans de juny del 2022, amb

l'objectiu de desacoblar l'augment del preu del gas en el mercat internacional amb la factura que paguen els consumidors al nostre país.

Quant a la inflació subjacent (exclou els elements més volàtils de l'IPC com són l'energia i els aliments no elaborats), ha estat més elevada l'any 2023 a l'economia espanyola (5,9%) i a la zona euro (6,2%) en comparació amb el 2022 (5,4% i 4,8%, respectivament). No obstant això, cal matissar que la inflació subjacent ha seguit una trajectòria clarament descendent des de principis del 2023. Per tant, de mantenir-se aquesta tendència, l'any 2024 l'avenç de la inflació subjacent hauria de situar-se més en línia amb l'objectiu de mitjà termini del BCE (2,0%). Aquest fet permetria als bancs centrals començar a reduir els tipus d'interès, si bé la intensitat de la baixada s'anirà ajustant a les dades macroeconòmiques que es vagin publicant publicades.

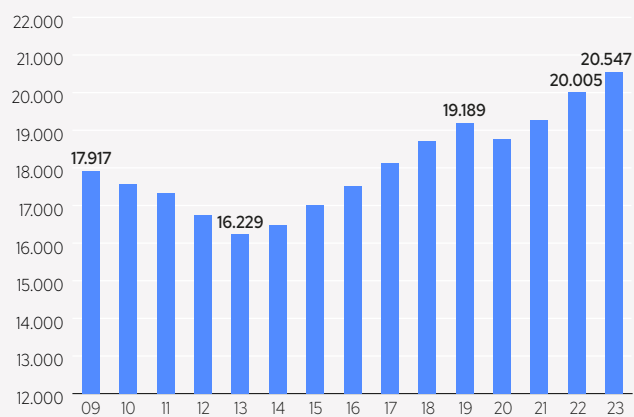
La inflació subjacent el 2023 ha estat superior al 2022, però amb una tendència a la baixa durant els últims mesos

El **mercat laboral** ha estat un dels principals factors dinamitzadors de l'activitat econòmica el 2023. Així, el nombre d'afiliacions a la Seguretat Social va passar de 20,0 milions en mitjana anual el 2022 als més de 20,5 milions el 2023, el que representa un màxim històric d'afiliació i un creixement del 2,7% interanual. Aquesta xifra suposa una desacceleració en comparació amb el 2022 (3,8%), però segueix sent un avenç considerable ([gràfic 1.9](#)). Per sectors, els que han exhibit un comportament més dinàmic el 2023 han estat els de la construcció, amb un creixement del 3,8%, seguit dels serveis (3,1%) i la indústria (1,7%). Finalment, l'afiliació a l'agricultura ha disminuït un 2,5%, un sector que tradicio-

Evolució del mercat laboral a Espanya

Afiliacions (milers)

G1.9

Font: Idescat i Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions.

nalment pateix fortes oscil·lacions de la seva activitat per diversos factors, com ara les condicions climàtiques.

L'economia espanyola ha tornat a registrar un màxim històric d'ocupació l'any 2023, amb més de 20,5 milions d'afiliacions

En relació amb el nombre de desocupats segons les dades de l'Enquesta de Població Activa (EPA), l'economia espanyola presentava més de 3 milions de desocupats l'any 2022 (220 mil menys que el 2019). El fort dinamisme del mercat laboral l'any 2023 ha permès reduir el nombre de desocupats fins a situar-se en els 2,89 milions. Finalment, la taxa d'atur en mitjana anual s'ha situat en el 12,1% l'any 2023, una reducció força important respecte al 12,9% de l'any anterior.

L'augment de l'ocupació i de la població activa expliquen el descens la taxa d'atur a l'economia espanyola, que s'ha situat en el 12,1% el 2023

Pel que fa al **sector públic**, el dèficit públic durant el 2023 (sense incloure les ajudes financeres) s'ha situat en el 3,65% del PIB, 1 punt percentual menys que el 2022 (3,66% si s'inclouen les "ajudes financeres" derivades del rescat bancari el 2012). Per tant, tot i que es tracta d'una magnitud de dèficit encara elevada, en part per l'esforç pressupostari que s'ha hagut de fer per lluitar contra els efectes econòmics de guerra a Ucraïna (bonificació dels carburats, reducció dels importos de les factures d'electricitat i gas, bonificacions al transport públic, etc.), la xifra del 2023 suposa una reducció considerable en relació amb l'any anterior ([gràfic I.10](#)). Cal matissar, però, que bona part d'aquest descens s'explica pel fort creixement del PIB l'any 2023 i l'augment dels preus, que ha provocat un increment important de la recaptació impositiva.

El dèficit públic del conjunt de les administracions públiques s'ha situat en el 3,7% el 2023, un punt percentual menys que el 2022

En termes absoluts, el dèficit públic del conjunt de les administracions (sense incloure les ajudes financeres) ha passat dels 63.736 milions d'euros el 2022 als 53.556 milions el 2023, el que suposa una reducció de 10.180 milions (-16,0%). Aquesta intensa disminució del desfassament en els comptes públics s'explica per un creixement més intens dels ingressos que de les despeses (9% enfront al 6,5%, respectivament).

Malgrat que la dada de dèficit públic del 2023 segueix sent considerable, és important matissar que ha estat més positiva del que preveia inicialment el Govern de l'Estat. En particular, el compromís de l'Estat amb la Comissió Europea era tancar el 2023 amb un dèficit del 3,9% (recorrem que des de l'inici de la pandèmia la institució europea va suspendre l'aplicació de les regles fiscals) ([taula I.2](#)).

El dèficit públic l'any 2023 ha estat inferior a l'objectiu del 3,9%, gràcies al creixement més intens del previst de l'activitat i l'elevada inflació

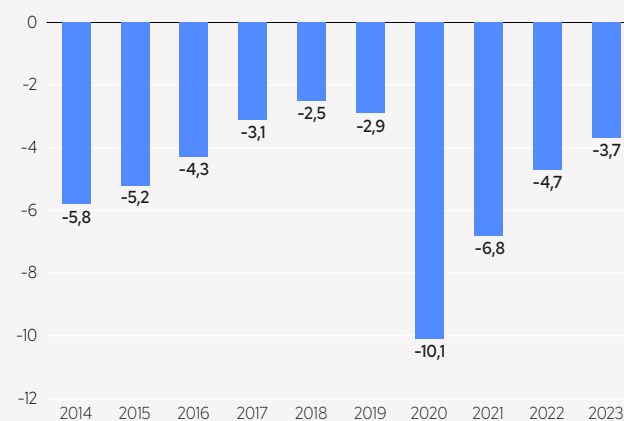
Per nivells d'administració, la central és el que explica l'any 2023 el gruix del dèficit públic (2,11% del PIB), o el que és el mateix, el 57,8% del dèficit total. Malgrat això, és important remarcar que aquest fet s'explica perquè l'administració central és la que ha assumit el gruix del cost de les mesures extraordinàries per paliar la crisi inflacionista i els efectes de la guerra d'Ucraïna. Concretament, segons el Govern de l'Estat, sense aquestes mesures excepcionals el dèficit hagués estat 1,5 punts percentuals inferior i, per tant, s'hauria situat en el 2,2% l'any 2023.

Pel que fa a la Seguretat Social, el dèficit públic ha passat del -0,44% del PIB el 2022 al -0,56% el 2023, un augment de més d'una dècima. Per tant, la xifra de dèficit ha estat superior a la prevista inicialment pel Govern de l'Estat (-0,5%). Aquesta evolució negativa s'explica principalment pel fort creixement de les despeses (10,1%), que ha superat l'increment també significatiu dels ingressos (9,3%). Per la banda de la despesa, la revalorització del 8,5% de les pensions de caràcter general i del 15,0% en el cas de

Saldo dels comptes de les Administracions Públiques a Espanya

En percentatge del PIB

G I.10

Font: Ministeri d'Hisenda.

Saldo de les Administracions Públiques

en % del PIB

T.1.2

	2019	2022	2023	Previsió 2023
Administració Central ¹	-1,32	-3,06	-2,11	-2,9
Comunitats Autònomes	-0,57	-1,12	-0,91	-0,6
Corporacions Locals	0,30	-0,11	-0,09	0,1
Seguretat Social	-1,27	-0,44	-0,56	-0,5
Total Administracions Públiques¹	-2,86	-4,67	-3,65	-5,0
Ajudes financeres	0,00	-0,06	-0,01	-
Total Administracions Públiques	-2,86	-4,73	-3,66	-3,9

(1) Excloent l'ajuda financera.

Font: Ministeri d'Hisenda i Funció Pública.

les prestacions no contributives, així com l'augment de les prestacions vinculades a l'Ingrés Mínim Vital expliquen el fort increment. Pel costat dels ingressos, la tendència positiva rau en la bona evolució del mercat laboral, que s'ha traduït en una forta recaptació en concepte de cotitzacions socials (9,3%).

En relació amb les comunitats autònomes, el dèficit públic en proporció al PIB ha estat del -0,91% (per sobre de l'objectiu del -0,6%), però dues dècimes menys en comparació amb l'any 2022. El factor principal que explica la reducció del dèficit de les comunitats autònomes és l'augment dels ingressos no financers (5,8%), amb un increment del 20,3% en la recaptació dels impostos directes i del 3,3% en les transferències del sistema de finançament. Per altra banda, les despeses no financeres han augmentat un 4,6%, amb un increment del 5,9% en la remuneració dels assalariats i del 26,1% en el cas de la formació bruta de capital (gràcies a l'impuls dels fons Next Generation). Addicionalment, el pagament dels interessos ha augmentat de forma notable l'any 2023, situant-se en el 0,44% del PIB al conjunt de comunitats autònomes (0,28% el 2022).

El dèficit públic de les comunitats autònomes en relació amb el PIB també s'ha moderat, passant del -1,1% el 2022 al -0,9% el 2023

Finalment, les corporacions locals han experimentat un saldo fiscal negatiu per segon any consecutiu. L'any 2023 el dèficit públic registrat pel conjunt d'administracions locals ha estat del -0,09% del PIB, una xifra molt similar al -0,11% del 2022. Els ingressos no financers van augmentar un 6,7% el 2023, fruit de la millora de la recaptació dels impostos degut a la recuperació de l'activitat econòmica i l'augment de les transferències entre les administracions públiques, mentre que les despeses van créixer un 6,3%.

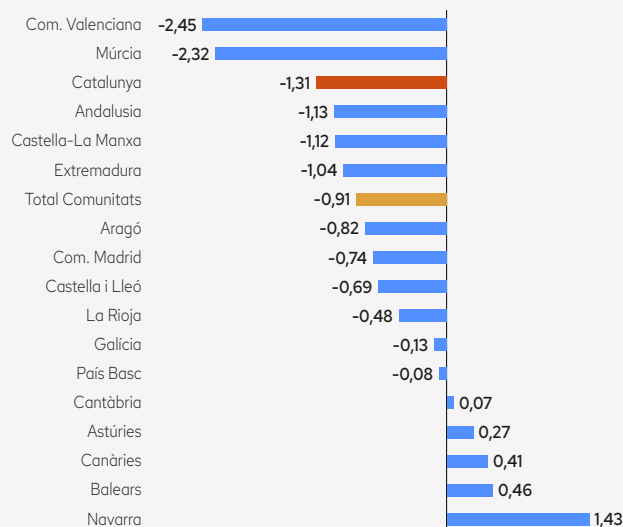
En relació amb el saldo pressupostari de les comunitats autònomes, cal destacar la important disparitat entre regions. A Catalunya, el dèficit públic el 2023 (-1,31% del PIB) s'ha situat clarament per sobre de la mitjana (-0,91%), sent la tercera comunitat amb un nivell de dèficit en percentatge del PIB més elevat (per darrera de la Comunitat Valenciana i Múrcia). L'altra cara de la moneda han estat Navarra (amb un superàvit de l'1,43%), les Illes Balears (0,46%), Canàries (0,41%) i Astúries (0,27%) (gràfic I.11).

El saldo pressupostari de les Corporacions Locals s'ha mantingut estable en el -0,1% per segon any consecutiu

Dèficit (-) o superàvit (+) fiscal de les comunitats autònomes. 2023

En percentatge del PIB

G.1.1

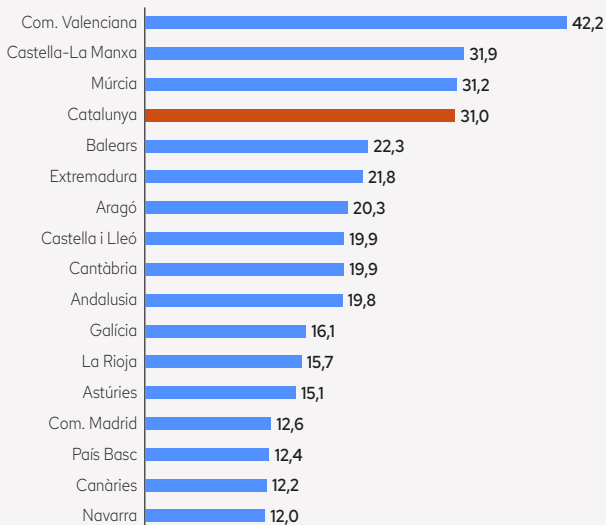

Font: Ministeri d'Hisenda i Funció Pública.

Deute públic de les comunitats autònomes. Any 2023* en % del PIB

G.1.12

*dades del quart trimestre.
Font: Banc d'Espanya.

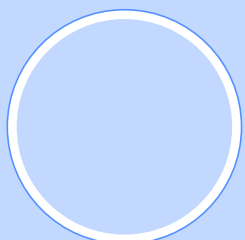
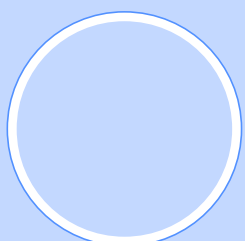
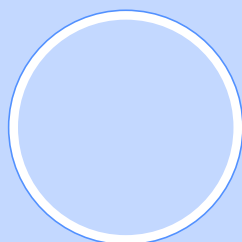
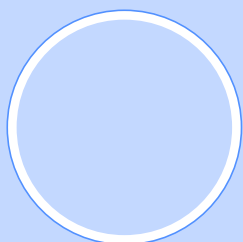
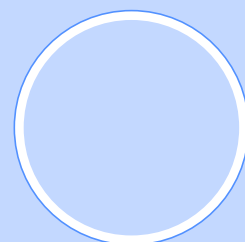
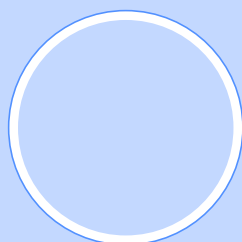
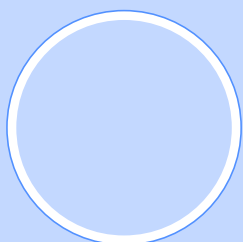
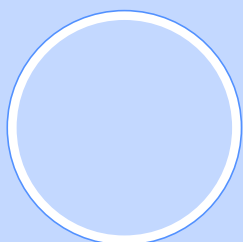
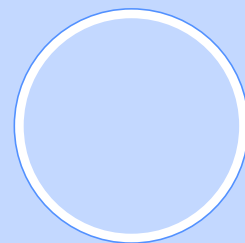
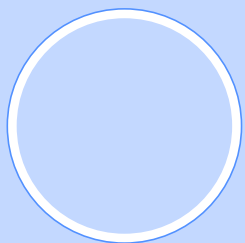
la ràtio de deute públic ha disminuït. El motiu és que el creixement del PIB (a preus corrents) ha incrementat un 8,6% a l'economia espanyola l'any 2023, clarament superior a l'augment nominal del deute públic.

El deute públic del conjunt d'administracions de l'Estat s'ha reduït fins al 107,7% del PIB el 2023, 3,7 p.p. menys que l'any anterior

La comparativa per comunitats autònomes mostra que Catalunya se situa en quarta posició pel que fa al deute públic com a percentatge del PIB (31,0% en el quart trimestre del 2023), per darrera de la Comunitat Valenciana (44,2%), Castella-La Manxa (31,9%) i Múrcia (31,2%). En l'altre extrem, les regions que presenten uns comptes públics més sanejats són Navarra (12,0%), Canàries (12,2%), el País Basc (12,4%) i la Comunitat de Madrid (12,6%) (gràfic 1.12). Pel que fa a la variació de la ràtio de deute respecte a l'últim trimestre del 2022, totes les comunitats han aconseguit reduir de forma més o menys significativa el seu nivell d'endeutament públic en percentatge del PIB. Concretament, a Catalunya la ràtio de deute públic ha disminuït en 2,1 p.p. (set dècimes més que la mitjana).

Catalunya és la quarta comunitat autònoma amb un deute públic més elevat, del 31% del PIB

El **deute públic** al conjunt d'administracions espanyoles ha pujat fins a 1,57 bilions d'euros a finals del 2023, el que equival al 107,7% del PIB en el quart trimestre del 2023, 3,7 p.p. menys que el mateix trimestre de l'any anterior. Per tant, tot i que el deute públic en termes monetaris ha augmentat un 4,7% interanual el quart trimestre del 2023,

II | ECONOMIA CATALANA

II. ECONOMIA CATALANA

1. Població

El 2023 la **població** resident a Catalunya ha augmentat per vuitè any consecutiu, després del parèntesi de descens demogràfic experimentat entre el 2013 i 2015. Malgrat això, cal destacar la forta acceleració del creixement de la població l'any 2023 (1,8% a Catalunya, molt superior al 0,2% de l'any passat) i clarament per sobre de l'1,3% al conjunt de l'Estat. En termes absoluts, el nombre total de persones residents a Catalunya ha arribat als 7.901.963 a 1 de gener del 2023, 140.140 habitants més que un any abans, assolint una nova xifra rècord d'habitants ([gràfic II.1](#)).

La població a Catalunya creix un 1,8% el 2023, una magnitud que no s'observava des de l'any 2008

Per edats, l'increment de la població entre l'1 de gener del 2022 i 2023 ha estat protagonitzat pels grups d'edat entre 20 i 39 anys i entre 60 i 79 anys, que representen el 23,8% i el 19,7% de la població total, respectivament, degut a l'augment de la població estrangera i l'envelliment demogràfic progressiu. La població en aquestes franges d'edat ha augmentat en 56 i 39 mil persones, el que suposa un increment del 3,1% i del 2,6%, respectivament. A més, l'augment de la població de 80 anys o més només ha augmentat un 0,4% el 2023, i la població de menor edat (0 a 19) han experimentat un creixement modest el 2023 (0,8%), però més positiu que anys anteriors.

El creixement demogràfic que està vivint Catalunya en els darrers anys s'explica, en gran mesura, per l'augment de la població de nacionalitat estrangera. Així, el 2023 la població estrangera ha augmentat en 126.309 persones, segons dades de l'Estadística Continua de Població de l'INE. En termes absoluts, la població estrangera resident a Catalunya és d'1.361.981 habitants l'any 2023, la xifra més alta de la història. Tal i com es pot veure al [gràfic II.2](#), la taxa d'estrangeria (percentatge de població estrangera sobre el total) es va reduir arrel de la crisi econòmica del 2008, passant d'un màxim del 15,8% assolit el 2009 fins al 12,5% de l'any 2015, però des del 2016 ha iniciat una tendència novament a l'alça. Després del parèntesi durant el 2021 i 2022, el 2023 el percentatge de població estrangera sobre el total de la població ha tornat a augmentar i ha assolit un nou rècord històric (17,2%).

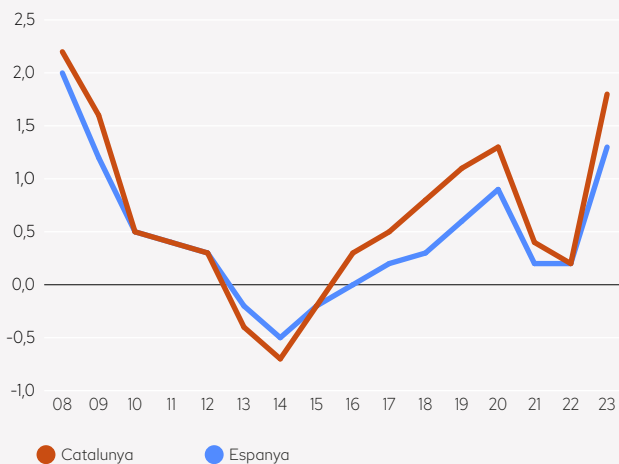
L'augment demogràfic s'explica per l'avenç de la població estrangera, que ha assolit un rècord històric l'any 2023 (17,2% del total)

La descomposició de l'evolució de la població resident a Catalunya atenent al seu lloc de naixement (no confondre amb nacionalitat) mostra un comportament diferenciat ([gràfic II.3](#)). Mentre que la població nascuda al conjunt de l'Estat disminueix un 0,4% respecte al 2022, seguint la mateixa tònica que els anys anteriors, la població nascuda a l'estranger resident a Catalunya ha augmentat un 10,3%, xifres que no s'observaven des de l'any 2008. En termes absoluts, l'augment de la població total resident a Catalunya

Evolució de la població

Taxes de variació interanual, en %

G II.1

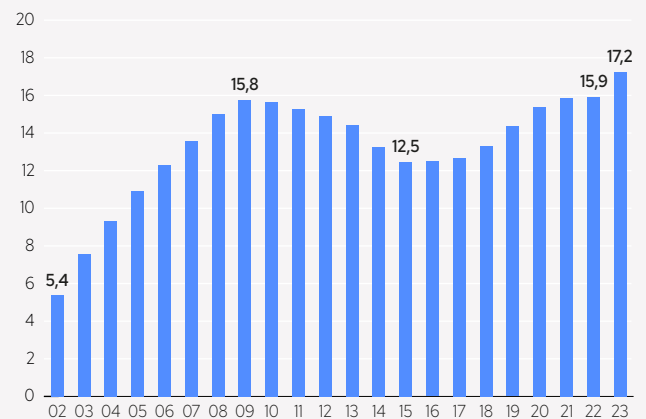

Font: Idescat i INE.

Població estrangera sobre el total

En %

G II.2

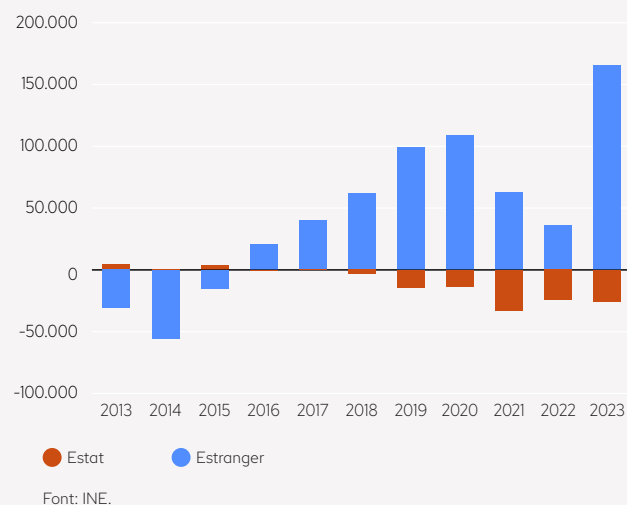
Font: INE.

Variació anual de la població resident a Catalunya per lloc de naixement

En nombre de persones

G 11.3

el 2023 s'explica pel fort creixement de la població nascuda a l'estranger (165.529 persones), que ha compensat el descens de la població nascuda dins l'Estat (-25.389).

Aquesta evolució contrasta amb la població nascuda dins de l'Estat, que ha caigut per sisè any consecutiu a Catalunya

2. Activitat econòmica

Un dels elements clau a destacar de la Memòria Econòmica de Catalunya del 2023 és que l'economia catalana ha experimentat un avenç significatiu de l'activitat en un context advers, caracteritzat per un alentiment intens del creixement econòmic a la zona euro i amb uns tipus d'interès i una inflació en nivells històricament elevats.

El creixement del PIB a Catalunya s'ha situat en el 2,6% el 2023, un avenç molt superior al de la zona euro (0,4%)

El **PIB** ha augmentat un 2,6% el 2023 segons l'Idescat, un creixement força inferior al registrat el 2022 (6,7%), però elevat en termes comparatius amb la mitjana de la zona euro (0,4%). Al llarg de l'any 2023, el PIB ha mostrat un perfil de recuperació positiu però decreixent, és a dir, amb variacions interanuals més intenses durant el primer semestre de l'any. Així, la taxa de variació interanual del PIB el primer trimestre del 2023 ha estat molt elevada (4,1%), amb un avenç menys significatiu el quart trimestre (2,8%).

L'expansió del PIB s'ha produït gràcies a les aportacions positives tant de la demanda interna com de la demanda externa. Concretament, la contribució de la demanda interna ha estat de 1,2 p.p., una xifra clarament inferior en comparació amb el 2022 (2,2 p.p.). Addicionalment, l'aportació del saldo amb l'exterior també s'ha moderat amb intensitat, passant d'una contribució de 4,5 p.p. el 2022 a 1,4 p.p. el 2023. Aquesta evolució s'explica en gran mesura per la forta disminució del saldo amb la resta d'Espanya (de 1,8 p.p. el 2022 als -0,6 p.p. el 2023). A més, el saldo amb l'estranger ha estat positiu el 2023 (2,0 p.p.), però la seva contribució també ha estat inferior a la del 2022 (2,8 p.p.). El motiu primordial que explica aquesta moderació és l'augment menys intens del turisme estranger a Catalunya l'any 2023 (considerades com a exportacions de serveis dins el territori català). En concret, l'afluència de turisme estranger a Catalunya ha crescut el 2023 un 22,4% fins als 18,2 milions de turistes, un creixement molt elevat en termes històrics però clarament inferior al registrat el 2022 (156,6%) (gràfic II.4).

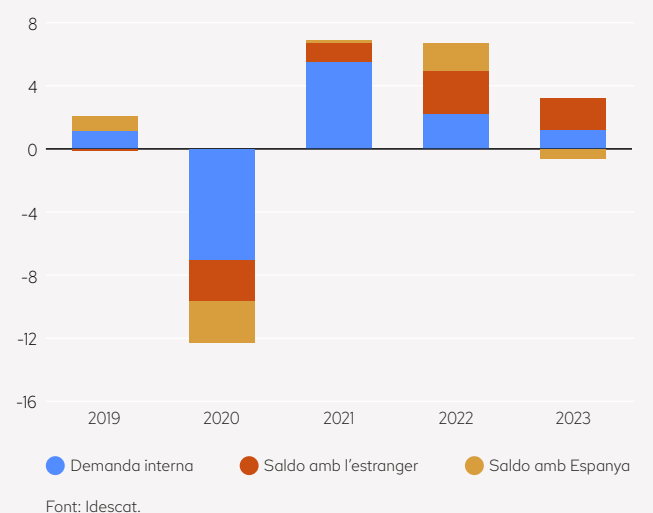
La forta recuperació del turisme estranger i la resiliència de la demanda interna explica l'avenç de l'activitat l'any 2023

Pel que fa al desglossament per components de la demanda interna, el consum de les llars (representa pràcticament la meitat del PIB català) ha experimentat un creixement de l'1,9% el 2023, una magnitud inferior a la del conjunt del PIB (2,6%). Els factors que han llastat el consum privat han estat les tensions inflacionistes i el fort augment dels tipus d'interès. Tot i així, el dinamisme del mercat laboral i l'estalvi forçós acumulat de les llars durant la pandèmia ha permès sostenir el consum en un context advers (taula II.1).

Contribucions al creixement del PIB a Catalunya

En punts percentuals

G 11.4

Evolució del PIB a Catalunya. Demanda

Taxes de variació interanual en volum, en %

T II.1

	2019	2022	2023	2023			
				I Trim	II Trim	III Trim	IV Trim
PIB	2,0	6,7	2,6	4,1	1,9	1,7	2,8
Demanda interna	1,2	2,5	1,4	1,3	1,7	0,5	2,3
Consum de les llars	1,1	2,9	1,9	1,5	2,0	1,2	3,0
Consum de les adm. públiques ¹	2,5	0,7	2,3	0,3	2,0	2,4	4,2
Formació bruta de capital²	0,6	3,1	-0,7	1,6	0,6	-3,4	-1,8
Béns d'equipament i altres actius	-3,0	3,3	-3,3	-0,7	-0,9	-7,0	-4,5
Construcció	6,5	3,9	2,2	4,2	2,3	0,8	1,5
Saldo exterior^{3,4}	0,9	4,5	1,4	3,0	0,4	1,3	0,9
Saldo amb l'estranger ⁴	-0,1	2,7	2,0	2,9	1,3	2,3	1,1
Exportacions totals a l'estranger	2,6	13,9	7,1	14,8	8,5	3,0	3,3
Importacions totals a l'estranger	3,3	7,8	2,9	8,2	5,5	-2,2	0,8

Font: Idescat. Comptes econòmics anuals de Catalunya (PIB).

1 Inclou la despesa en consum de les institucions sense finalitat de lucre al servei de les llars.

2 Inclou la variació d'existències.

3 Inclou el saldo amb l'estranger i amb la resta d'Espanya.

4 Aportació al creixement del PIB.

El dinamisme del mercat laboral ha permès sostenir el consum de les llars malgrat l'augment dels tipus d'interès i de la inflació

El **consum del conjunt d'administracions públiques** que operen a Catalunya ha seguit augmentat el 2023, amb un creixement del 2,3%. Aquesta evolució ha estat clarament superior als registres del 2022 (0,7%), un avenç caracteritzat per l'augment de la contractació pública (professorat, professionals sanitaris, etc.) i l'increment dels sous dels funcionaris (3,5% el 2023).

La **inversió** o formació bruta de capital ha tingut en conjunt un comportament negatiu el 2023, amb una variació interanual del -0,7% (clarament inferior al creixement del 3,1% de l'any anterior). Cal matissar, però, que aquesta evolució no ha estat uniforme segons el tipus d'inversió. Així, si bé la inversió en béns d'equipament i altres actius ha caigut un 3,3% el 2023 (degut a l'impacte de l'augment dels tipus d'interès), en l'àmbit de la construcció l'avenç ha estat clarament positiu (2,2%) tot i moderar-se en relació amb el 2022 (3,9%).

La inversió ha caigut un 0,7% el 2023, molt condicionada per l'enduriment de la política monetària

Finalment, el **sector exterior** ha contribuït de forma notable a la recuperació del PIB de l'economia catalana

l'any 2023, amb 1,4 punts percentuals. El component que explica aquesta dada positiva ha estat exclusivament el saldo amb l'estranger, que ha generat una aportació de 2,0 p.p. al creixement, compensant el saldo negatiu amb la resta d'Espanya (-0,6 p.p.). Cal recordar, a més, que el saldo d'exportacions de béns i serveis tant amb l'estranger com amb la resta de comunitats autònomes presenten superàvit. Concretament, l'any 2023 el saldo positiu amb l'estranger va ser de 30.541 milions d'euros, el que suposa un creixement del 59,7% respecte al 2022. Quant al saldo amb la resta d'Espanya l'any 2023 s'ha situat en els 13.988 milions d'euros, un 0,7% superior al de l'any anterior. En el seu conjunt, el saldo amb l'exterior ha estat positiu en 44.529 milions, el que implica un avenç del 34,9% respecte al 2022.

El fort creixement de les exportacions de béns i serveis han contribuït a l'elevat dinamisme de l'economia catalana l'any 2023

Pel costat de l'oferta, els serveis han estat el principal protagonista de la recuperació econòmica el 2023 degut al seu elevat pes relatiu (el 75,9% del Valor Afegit Brut total el 2023) i a l'intens rebot de l'activitat que ha experimentat després de la pandèmia ([taula II.2](#)). Concretament, la contribució positiva dels serveis al creixement del PIB ha estat de 2,3 punts percentuals ([gràfic II.5](#)).

Un element a destacar és que la intensitat del creixement ha estat relativament homogènia entre els diferents subsectors dins els serveis. Així, l'augment interanual del VAB

Evolució del PIB a Catalunya. Oferta

Taxes de variació interanual en volum, en %

T II.2

	2019	2022	2023	2023			
				I Trim	II Trim	III Trim	IV Trim
PIB	2,0	6,7	2,6	4,1	1,9	1,7	2,8
Valor afegit brut	2,2	6,9	2,9	4,6	2,5	1,9	2,9
Agricultura	-4,5	-9,2	-17,6	-18,0	-19,6	-18,4	-14,8
Indústria	1,8	-1,6	3,5	3,3	2,9	3,8	3,8
Construcció	2,0	5,4	1,8	5,2	1,3	0,2	0,6
Serveis	2,4	9,5	3,1	5,0	2,6	1,7	2,9
Comerç, transport i hostaleria	1,8	16,3	3,2	6,7	2,2	1,3	3,0
Act. immobiliàries, professionals i altres	4,0	8,6	3,2	5,7	3,1	1,6	2,6
Adm. pública, educació, sanitat i serveis socials	-0,1	1,9	2,4	1,2	2,4	2,6	3,6
Impostos nets sobre productes	-0,7	4,4	-0,6	-0,3	-4,3	0,1	2,0

Font: Idescat. Comptes econòmics anuals de Catalunya (PIB).

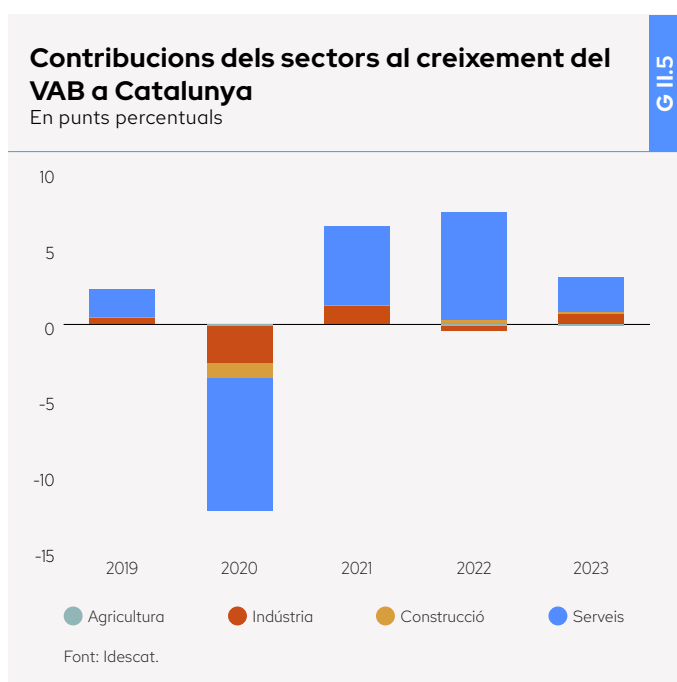
l'any 2023 al comerç, el transport i l'hostaleria i a les activitats immobiliàries i professionals s'ha situat en ambdós casos en el 3,2%, i en el cas de les activitats vinculades als serveis públics (administració, sanitat, educació i serveis socials) en el 2,4%.

La indústria, els serveis vinculats amb el turisme, i les activitats immobiliàries i professionals han liderat el creixement econòmic el 2023

La construcció, el sector que més va patir l'impacte de la pandèmia en termes relatius (amb una caiguda del VAB

del -18,5% el 2020) ha crescut un 1,8% el 2023, un avenç per sota al del conjunt del VAB català (2,9%). El creixement contingut de l'activitat en aquest sector s'explica, en part, per l'augment del cost del finançament i l'elevat preu dels materials, així com l'elevada incertesa sobre l'evolució dels tipus d'interès.

Per la seva banda, el creixement del VAB a la indústria ha augmentat un 3,5% el 2023, una evolució que contrasta amb la contracció de l'any 2022 (-1,6%). L'avenç positiu a la indústria s'explica per la moderació dels costos energètics i de les matèries primeres, així com per l'eliminació dels colls d'ampolla en l'aprovisionament d'alguns productes crítics per a la indústria. Finalment, a l'agricultura el VAB ha disminuït un 17,6% el 2023, un sector caracteritzat per experimentar fortes oscil·lacions de l'activitat econòmica per les condicions climàtiques, com és el cas actual de la sequera que afecta a bona part del territori català.

La indústria ha estat el sector amb un creixement més intens el 2023 (3,5%), gràcies a la moderació dels costos energètics i de les matèries primeres

A la **indústria**, l'índex de producció industrial (IPI) per al conjunt de sectors ha disminuït un -0,6% interanual a Catalunya el 2023 (però amb una evolució més favorable al -1,4% del conjunt de l'Estat), una contracció moderada tenint en compte el context d'alentiment econòmic a la zona euro. Addicionalment, cal destacar que en mitjana anual el nivell de producció industrial a Catalunya el 2023 encara no ha recuperat els nivells del 2019.

La producció industrial encara no ha recuperat els nivells del 2019, castigada per l'augment dels preus de l'energia i el dèbil creixement a la zona euro

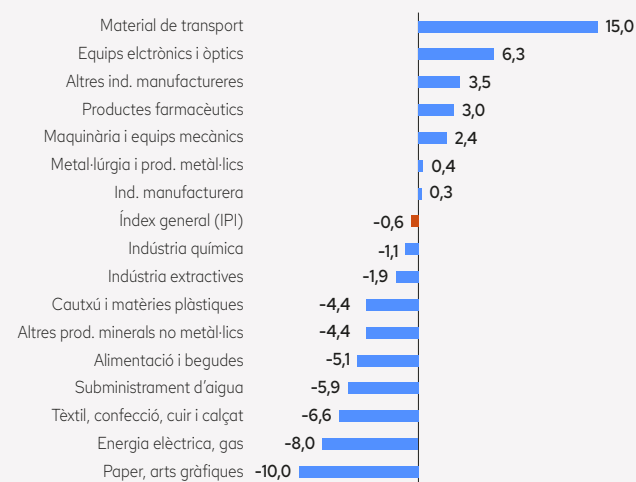
És important remarcar que l'evolució de l'activitat industrial el 2023 ha estat força heterogènia per les diferents branques d'activitat. En un extrem, el creixement dels materials de transport (15,5%), gràcies a la normalització de les cadenes de valor globals, els equips electrònics i òptics (6,3%) i els productes farmacèutics (3,0%), ha estat molt positiu. Per altra banda, el paper i arts gràfiques (-10,0%), l'energia i gas (-8,0%), el tèxtil i la confecció (-6,6%) i el subministrament d'aigua (-5,9%), són les branques que han patit una contracció més severa (gràfic II.6).

La indústria automobilística ha tingut una evolució positiva el 2023, gràcies a la normalització de les cadenes de subministrament

Els indicadors d'oferta del sector de la **construcció** són habitualment variables avançades al cicle econòmic i, per tant, permeten anticipar amb certa fiabilitat l'evolució de l'activitat a futur. Així, l'augment de la incertesa econòmica fruit de les tensions inflacionistes i el canvi de rumb de la política monetària ha tingut un impacte negatiu sobre la construcció. En concret, el nombre d'habitatges en construcció ha disminuït un 10,2% el 2023, fins a les 18.404 unitats, una magnitud similar a la de l'any 2018 (gràfic II.7).

Índex de producció industrial per seccions, 2023 (p)

Taxes de variació respecte al 2022, en %

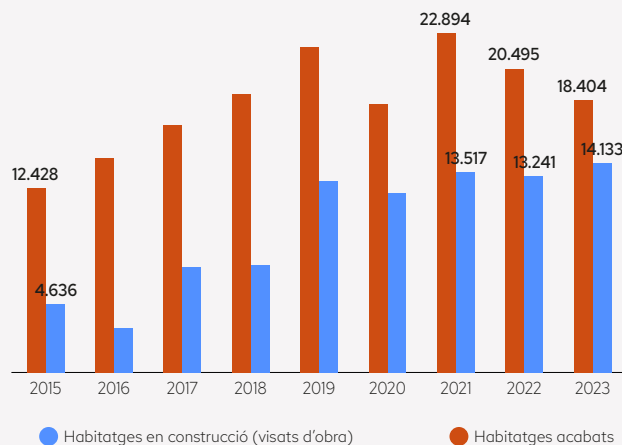

(p) Dades provisionals
Font: Idescat.

Evolució de la construcció residencial a Catalunya

Unitats

G II.7

Font: Idescat a partir del Ministeri de Foment.

En canvi, el nombre d'habitatges acabats ha augmentat el 2023, amb un increment interanual del 6,7%.

Adicionalment, pel que fa a la licitació d'obres públiques (segons data d'obertura), aquestes han augmentat amb força el 2023 (24,0% respecte al 2022), situant-se en els 3.896,1 milions d'euros. Aquest fort dinamisme s'explica per l'augment de la licitació per part de l'administració central (amb un avenç del 176,2%) i de la Generalitat (40,9%), que ha compensat amb escreix el descens de l'administració local (-24,6%). Per tipus de licitació, l'increment s'ha concentrat en l'obra civil (51,2%), fenomen que en part s'explica per l'impuls dels fons Next Generation, mentre que en el cas de l'edificació l'evolució ha estat lleugerament negativa (-1,8%).

La construcció residencial retrocedeix mentre que l'obra civil s'accelera el 2023 gràcies als fons Next Generation

Pel costat de la demanda, el nombre de transaccions d'habitatges ha disminuït un 10,7% (91.630 compravendes), però encara se situen un 13,1% per sobre dels nivells previs a la Covid-19. Adicionalment, el nombre d'hipoteques constituïdes sobre habitatges ha estat de 65.470, amb una contracció del 19,2% respecte a l'any anterior (però encara un 11,5% superior al 2019). El fort descens de la demanda durant el 2023 s'explica sobre tot per dos factors. El primer, per l'intens augment dels tipus d'interès, dificultant l'accessibilitat al finançament hipotecari de les llars. El segon, per les expectatives de les llars a un possible descens dels tipus d'interès de cara els propers trimestres. Malgrat

el fort descens de la demanda l'any 2023, els preus dels habitatges han seguit augmentant de forma significativa (3,5% el 2023), tot i que amb una moderació del ritme de creixement (7,1% el 2022). Cal remarcar que aquest avenç dels preus ha estat més intens en el cas dels habitatges de nova construcció (8,2%) en comparació amb els de segona mà (2,9%).

L'enduriment de l'accés al finançament redueix el nombre d'hipoteques constituïdes en un 19,2% l'any 2023

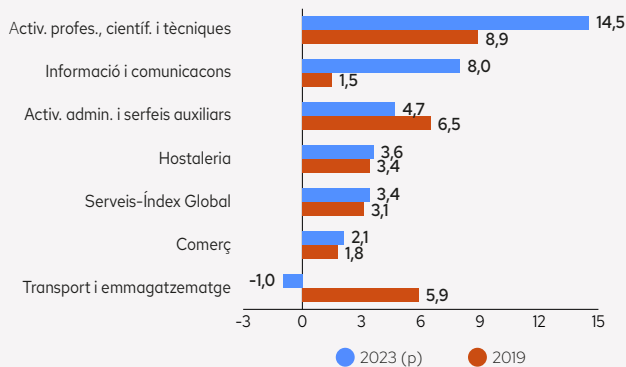
Els **serveis** han contribuït de forma molt important al creixement de l'activitat econòmica de Catalunya el 2023. Aquest fet es veu reflectit en l'evolució de l'índex general d'activitat dels serveis (IASS), que ha augmentat un 3,4% el 2023 (per sobre de l'avenç del 3,1% del 2019) (gràfic II.8). Exceptuant el transport i l'emmagatzematge, la resta d'agrupacions sectorials han registrat creixements positius el 2023. A més, aquests creixements han estat superiors als de l'any anterior (amb l'excepció de les activitats administratives i serveis auxiliars). També és important destacar que les activitats professionals, científiques i tècniques, i el sector de les TIC són els que han experimentat avenços més notables (14,5% i 8,0%, respectivament), xifres que cal valorar molt positivament atès que són activitats econòmiques amb nivells de formació i productivitat superiors a la mitjana.

L'avenç de l'activitat als serveis ha estat generalitat l'any 2023, però especialment intens en sectors d'alt valor afegit com les activitats científiques i tècniques i les TIC

Índex d'activitat dels sectors serveis a Catalunya

Variació interanual, en %

II.8

(p) provisional
Font: Idescat a partir de l'INE.

Pel que fa al **sector financer**, els dipòsits a la vista i d'estalvi de les administracions públiques, les empreses i les llars han registrat un descens del 0,2% el 2023 a Catalunya, segons el Banc d'Espanya (una disminució menys intensa que el -1,0% al conjunt de l'Estat), fet que suposa un canvi de tendència respecte al 2022 (5,5%). Addicionalment, l'estoc total de crèdit a Catalunya va disminuir el quart trimestre de 2023 un 3,0% interanual, una contracció també més moderada en relació amb la del conjunt de l'Estat (-3,6%).

Tant l'estoc de dipòsits com de crèdits han disminuït el 2023

Pel que fa al sector del transport, la moderació dels intercanvis comercials s'ha traduït en una reducció del **transport marítim** de mercaderies en tones a Catalunya l'any 2023 (-3,6%). Addicionalment, és important destacar que el 2023 encara no ha recuperat els nivells previs a la Covid-19 (-3,8% en comparació amb el 2019). Pel que fa als dos ports catalans principals, la caiguda del trànsit de mercaderies s'explica per la pèrdua de dinamisme del Port de Barcelona (-9,6% el 2023), en contrast amb el fort augment del Port de Tarragona (10,5%). El nombre de vaixells mercants que van transitar pels ports catalans l'any 2023 va ser de 11.190 (un augment de l'1,4%), tot i que per tipologia de vaixell els creuers han estat els que han experimentat un creixement més intens (53,6%). Així, la forta recuperació del sector després de la pandèmia ha provocat que el nombre de creuers a Catalunya s'hagi situat en els 861 l'any 2023 (una magnitud pràcticament idèntica als 863 del 2019). En relació amb el moviment de passatgers als ports catalans l'any 2023, la xifra ha arribat als 5,4 milions, superant amb escreix el rècord històric del 2019 (4,8 milions).

El transport marítim es modera en un context de pèrdua de dinamisme del comerç internacional

El **trànsit aeri** va ser un dels sectors més damnificats per la Covid-19. El nombre de moviments de passatgers als aeroports catalans va passar dels 55,7 milions el 2019 als 12,9 milions el 2020, i l'any 2021 també va estar molt condicionat per les successives onades de la pandèmia (19,4 milions). En canvi, la recuperació en els següents dos anys ha estat molt intensa, amb un total de 53,5 milions de moviments de passatgers l'any 2023, si bé encara un 5,7% inferior al màxim històric assolit el 2019. Pel que fa als diferents aeroports catalans, en termes relatius l'augment ha estat més intens a l'Aeroport de Girona (20,6%) i a l'Aeroport del Prat-Josep Tarradellas (19,9%), seguit pel de Reus (14,5%). En canvi, a l'Aeroport de Lleida-Alguaire el moviment de passatgers ha caigut un -5,8% el 2023, amb un descens del 46,9% en relació amb els nivells del 2019.

L'evolució del trànsit aeri ha estat positiva gràcies a la recuperació gradual del turisme estranger

El **turisme** ha estat un dels motors del creixement de l'activitat econòmica l'any 2023. Així, l'arribada de visitants estrangers el 2023 s'ha situat en els 18,0 milions, el que representa un augment del 21,2% respecte al 2022. Cal afegir que, si bé l'afluència de turistes estrangers en el conjunt del 2023 no s'ha recuperat en relació amb els nivells previs a la Covid-19 (-7,1%), durant els mesos de novembre i desembre del 2023 el nombre de turistes estrangers ja superava els registres del 2019.

Adicionalment, la despesa nominal dels turistes estrangers es va situar en els 20.878 milions d'euros el 2023, segons l'Estadística de Moviments Turístics en Frontera de l'INE. Paral·lelament al que succeeix en el cas del nombre de turistes, aquest augment és clarament positiu (26,7% interanual), però encara s'ha situat per sota dels nivells de despesa del 2019 (-2,1%). En el conjunt de l'Estat, l'arribada de turistes estrangers ha augmentat amb menor intensitat el 2023 (18,7%) en comparació amb Catalunya.

El flux de la majoria dels principals mercats emissors de turistes a Catalunya ha evolucionat positivament el 2023 (taula II.3). El turisme francès conserva el lideratge en el rànquing de principals mercats emissors, amb 3.708 milers de turistes (el 20,5% de total). Els mercats que més han millorat en termes relatius han estat Portugal (82,1%), els Estats Units (37,1%), Bèlgica (25,9%), Regne Unit (23,7%) i Itàlia (21,5%). Per altra banda, el nombre de turistes estrangers ha augmentat amb menys intensitat a França (9,0%), Alemanya (14,4%) i Països Baixos (13,1%), i amb una lleugera caiguda als països nòrdics (-0,5%). Addicio-

nalment, l'afluència de turistes russos el 2023 ha experimentat un creixement important (15,2%), però encara està a molta distància de recuperar el trànsit previ a la Covid-19 (-81,6%), una evolució molt condicionada per l'inici de la guerra amb Ucraïna. En comparació amb els nivells previs a la Covid-19, els mercats que més han millorat són Portugal (56,2%), Bèlgica (10,2%), Itàlia (4,7%) i Estats Units (5,8%).

El creixement de turistes procedents de Portugal, Estats Units, Bèlgica, Regne Unit i Itàlia ha estat molt intens l'any 2023

Si s'analitza l'afluència turística (estrangers i nacionals) en els establiments hotelers –que concentren al voltant del 75% dels viatgers a Catalunya–, s'obté un total de 21,3 milions de viatgers el 2023 (creixement de l'11,4% respecte a l'any anterior) i 58,8 milions de pernотacions (augment del 10,8% respecte al 2022). El segon tipus d'allotjament més important quant a viatgers són els càmpings, que han rebut 4,0 milions de visitants enfront dels 3,8 milions de 2022. Pel que fa al nombre de viatgers allotjats en turisme rural han passat dels 492 milers el 2022 als 504 milers el darrer any.

Per analitzar la distribució i l'evolució dels turistes per mercats d'origen s'han utilitzat les dades que proporciona l'Enquesta d'ocupació hotelera de l'INE (taula II.4). L'any 2023, els viatgers que han experimentat un creixement més elevat han sigut els procedents de l'estranger (16,9%), seguit del turisme de la resta de l'Estat (6,1%) i de Catalunya (1,4%). Adicionalment, cal afegir que el total de viatgers en establiments hotelers l'any 2023 ja ha superat els registres del 2019 (2,5%), gràcies al fort creixement dels viatgers procedents de la resta de l'Estat (10,1%) i de Catalunya (9,3%).

Turistes estrangers per país de residència habitual

Milers

T II.3

	2019	2022	2023 (p)	2023/2022 Variació (%)	2023/2019 Variació (%)
Total	19.375	14.852	18.183	22,4	-6,2
França	4.083	3.418	3.725	9,0	-8,8
Regne Unit	2.016	1.453	1.798	23,7	-10,8
Alemanya	1.432	1.211	1.386	14,4	-3,2
Itàlia	1.203	1.037	1.259	21,5	4,7
EUA	1.507	1.163	1.594	37,1	5,8
Països Baixos	747	666	753	13,1	0,8
Rússia	795	127	146	15,2	-81,6
Bèlgica	370	324	407	25,9	10,2
Països nòrdics	574	567	564	-0,5	-1,7
Portugal	189	162	295	82,1	56,2

Font: elaboració pròpia a partir de l'Estadística de moviments turístics en frontera de l'INE.
(p) dades provisionals.

Viatgers allotjats en establiments hotelers per procedència

Milers

T II.4

	2019	2022	2023 (p)	2023/2022 Variació (%)	2023/2019 Variació (%)
Total viatgers	20.752	19.096	21.265	11,4	2,5
De Catalunya	4.380	4.722	4.789	1,4	9,3
De la resta de comunitats	2.936	3.047	3.233	6,1	10,1
De l'estranger	13.436	11.327	13.243	16,9	-1,4

Font: elaboració pròpia a partir de l'Estadística de moviments turístics en frontera de l'INE.

(p) dades provisionals.

El turisme hotelier ha recuperat el 2023 els nivells previs a la Covid-19, amb un major protagonisme del turisme nacional

L'anàlisi per marques turístiques en establiments hotelers mostra un increment generalitzat però amb diferents intensitats. Així, els creixements més importants en el nombre de viatgers l'any 2023 els han registrat la ciutat de Barcelona (13,0%) i la Costa de Barcelona (18,6%), les àrees que més van patir les conseqüències de la pandèmia. La resta de marques turístiques (exceptuant les Terres de l'Ebre amb un descens del 4,5%) també han registrat avenços molt positius, com ara la Costa Brava (8,2%), els Pirineus (10,1%), la Costa Daurada (6,6%) i Paisatges Barcelona (9,6%).

3. Sector exterior

Un factor addicional que ha impulsat l'avenç de l'activitat econòmica catalana l'any 2023 és el fort creixement de les exportacions i les importacions de béns i serveis. Així, les exportacions totals en valor van augmentar un sòlid 7,1% el 2023, tot i moderar-se respecte al 2022 (13,9%). En canvi, les importacions totals han augmentat a un ritme més modest el 2023 (2,9%), un fenomen que ha contribuït a augmentar el saldo positiu amb l'exterior. Així, el pes de les exportacions catalanes de béns i serveis sobre el PIB va representar el 38,3% el 2023, situant-se en el 33,6% en el cas de les importacions de béns i serveis. El principal factor que explica el comportament alcista de les exportacions de béns i serveis és la major aflluència de turisme estranger i de la resta de comunitats autònomes, i en menor mesura degut al creixement de les exportacions de béns el 2023 (han augmentat un 6,1% a preus corrents) (gràfic II.9).

L'augment de les exportacions de béns i serveis ha estat un dels protagonistes del dinamisme de l'activitat econòmica l'any 2023

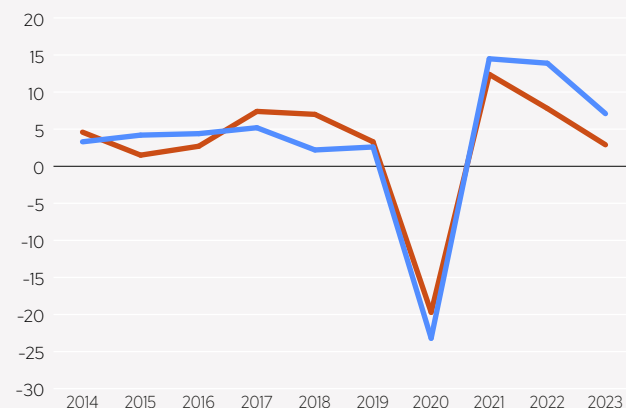
Adicionalment, és important destacar que, tal com s'ha comentat anteriorment, l'economia catalana ha continuat registrant un saldo exterior positiu amb l'estranger de 30.541 milions d'euros el 2023, que s'explica sobretot pel balanç positiu dels serveis atès que el saldo comercial de béns és negatiu. Si a aquesta dada se li suma el saldo positiu de 13.988 milions amb la resta de l'Estat, s'obté que Catalunya presenta un saldo exterior total favorable de 44.529 milions, el 15,2% del PIB (3,0 p.p. més que l'any 2022).

Pel que fa als **fluxos exteriors de béns** i en valors corrents, les exportacions catalanes han seguit experimentant una evolució molt positiva el 2023 (6,1%), tot i que s'han moderat respecte a l'avenç històric del 2022 (17,3%). Concretament, les dades provisionals publicades per l'Idescat a partir de Duanes mostren que les exportacions de béns s'han situat en els 100.769 milions d'euros l'any 2023, un nou rècord històric en termes nominals. En canvi, les importacions de béns han caigut un 1,7% el 2023, i s'han situat en els 110.557 milions d'euros el 2023. Aquesta

Exportacions i importacions totals de béns i serveis

Taxes de variació interanual a preus constants, en %

G II.9

Font: Idescat.

contracció s'explica, en gran mesura, pel descens de les importacions en productes energètics i industrials (-7,3%) degut a la disminució dels preus de l'energia i a la desacceleració de les exportacions durant el 2023. En resum, el 2023 el saldo negatiu de la balança comercial de béns amb l'exterior s'ha situat en els 9.788 milions d'euros, el que representa un descens del 46,7% respecte al 2022 (18.348 milions). A més, el 2023 la taxa de cobertura (definida com el quocient de les exportacions sobre les importacions) s'ha incrementat de forma important el 2023 (91,1%), el màxim de la sèrie històrica (gràfic II.10).

Les exportacions de béns creixen un 6,1% el 2023, però es moderen respecte al 2022 per l'alentiment econòmic a la zona euro

Val a dir que la dinàmica de les exportacions catalanes ha estat més positiva en relació amb el conjunt de l'Estat, on les vendes a l'exterior han disminuït un 1,4%, mentre que en el cas de les importacions la contracció també ha estat més intensa en comparació amb les catalanes (-7,2%). En termes relatius, les exportacions catalanes representen el 26,3% de les estatals (una xifra clarament superior al 24,4% del 2022), i les importacions el 26,1% de les del conjunt de l'Estat el 2023 (1,5 p.p. per sobre respecte al 2022), sent Catalunya la comunitat autònoma líder quant a fluxos comercials amb l'exterior.

L'evolució positiva de les exportacions coincideix amb l'augment de les empreses exportadores regulars (que han concentrat el 87,3% del volum total de les exportacions l'any 2023), això és, les que han exportat de forma consecutiva durant els últims quatre anys. Així, l'any 2023 han augmentat un 2,2%, fins a situar-se en les 17.581 empreses (1,6% superior en relació amb el 2019).

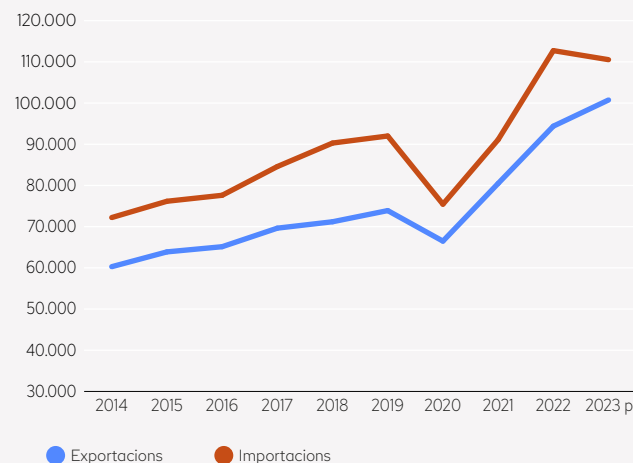
El nombre d'empreses que exporten regularment a l'exterior ha assolit un màxim històric de 17.581 empreses el 2023

La Unió Europea dels 27 països membres (exclòs el Regne Unit) ha estat la principal destinació de les exportacions de béns catalanes i la principal emissora d'importacions. Catalunya manté històricament un saldo positiu de la balança comercial amb aquesta àrea, amb l'excepció de 2021. El 2023 ha tornat a ser molt positiu (4.426 milions d'euros). El 61,5% de les exportacions totals van tenir com a destí algun país de la UE-27 el 2023, essent França el primer país receptor (17,6% del total), seguit de lluny per Alemanya i Itàlia (10,3% i 9,3%, respectivament). Per la banda de les importacions, les europees han tingut un pes relatiu del

Fluxos comercials de béns amb l'estranger

En milions d'euros a preus corrents

G II.10

Font: Idescat a partir de Duanes.
(p) dades provisionals.

52,1% sobre el total, essent en aquest cas Alemanya, amb un 13,6%, el principal país emissor, seguit a força distància de França (8,7%) i Itàlia (8,2%). Catalunya mostra un saldo comercial positiu amb França, Portugal i Itàlia, però clarament negatiu amb Alemanya. De la resta de països del món, cal destacar que Catalunya manté un saldo comercial favorable amb el Regne Unit, Suïssa i els països d'Amèrica central i del sud, mentre que té un saldo històricament molt negatiu amb la Xina (12.245 milions el 2023) (taula II.5).

El saldo comercial negatiu de Catalunya s'ha reduït un 47,7% respecte als nivells del 2019

Quant a l'evolució de les exportacions per mercats, cal destacar que l'evolució positiva pràcticament generalitzada, si bé cal tenir en compte l'impacte de l'increment dels preus sobre els valors nominals dels intercanvis comercials. Per exemple, a la Unió Europea el creixement ha estat especialment intens a Alemanya (10,4%) i Itàlia (5,8%), però també és significatiu a França (2,7%) i Portugal (4,0%). Fora de la Unió Europea, destaca la millora a l'Amèrica Central i del Sud (28,1%) i al Regne Unit (13,3%). Com a nota negativa cal destacar el cas de la Xina i el Japó, on les exportacions catalanes han retrocedit un 21,7% i un 7,5% en comparació amb el 2022, respectivament.

Les exportacions de béns el 2023 han augmentat amb especial intensitat a l'Amèrica Central i del Sud, Alemanya i Itàlia, però hi ha un efecte preus

Evolució de les exportacions i importacions de béns per àrees i països

	EXPORTACIONS			IMPORTACIONS			SALDO COMERCIAL	
	2023	2023/2022	2023	2023	2023/2022	2023	2022	2023
	Valor (M€)	Variació (%)	Pes (% s/total)	Valor (M€)	Variació (%)	Pes (% s/total)	Valor (M€)	Valor (M€)
Unió Europea (UE-27)	62.023	7,6	61,5	57.596	1,8	52,1	344	4.426
Alemanya	10.415	10,4	10,3	15.015	7,5	13,6	-4.666	-4.601
França	17.738	2,7	17,6	9.656	-1,4	8,7	7.007	8.083
Itàlia	9.416	5,8	9,3	9.049	1,7	8,2	-57	367
Portugal	6.281	4,0	6,2	2.013	-12,7	1,8	3.678	4.269
Altres països europeus	13.374	8,6	13,3	8.801	-8,9	8,0	2.505	4.573
Regne Unit	4.608	13,3	4,6	2.636	28,6	2,4	1.989	1.973
Suïssa	4.298	-1,3	4,3	1.774	-34,2	1,6	1.645	2.524
Amèrica del Nord	3.993	0,4	4,0	5.395	30,8	4,9	-163	-1.402
Estats Units d'Amèrica	3.651	0,5	3,6	4.999	30,9	4,5	-205	-1.349
Amèrica Central i del Sud	7.482	28,1	7,4	3.863	-21,1	3,5	951	3.619
Resta del món	13.897	-8,6	13,8	34.901	-6,1	31,6	-21.984	-21.005
Japó	1.004	-7,5	1,0	1.985	27,0	1,8	-482	-982
Xina	1.846	-21,7	1,8	14.091	-9,0	12,7	-13.153	-12.245
TOTAL	100.769	6,1	100,0	110.557	-1,7	100,0	-18.348	-9.788

Font: Idescat a partir de dades del Departament de Duanes i Impostos Especials de l'Agència Estatal d'Administració Tributària.

Nota: Les dades del darrer any són provisionals i les seves taxes de variació estan calculades a partir de les dades provisionals de l'any anterior.

Pel que fa a les importacions, les procedents de la UE han augmentat en el seu conjunt un 1,8%. Dins aquest grup, l'increment ha estat especialment intens en el cas d'Alemanya (7,5%). Fora la Unió Europea, destaca el rebot de les importacions de béns procedents del Regne Unit (28,6%), els Estats Units (30,9%) i el Japó (27,0%).

Els sectors econòmics que constitueixen el nucli de les exportacions catalanes són la indústria química, l'agroalimentària i la fabricació de vehicles de motor i material

de transport. Aquests tres sectors, juntament amb les exportacions tèxtils, van representar el 63,9% del total d'exportacions l'any 2023.

L'evolució de les vendes a l'estranger de vehicles de motor i material de transport ha estat molt positiva el 2023 (37,6%), i superior a l'augment del conjunt de les exportacions catalanes. Per altra banda, un sector que ha vist impulsades les seves vendes a l'exterior l'any 2023 ha estat l'extracció i refinació de petroli, que ha augmentat el valor de les seves exportacions en un context de preus energètics elevats (13,4% interanual). Pel que fa a les importacions, també destaca el fort increment a la branca de vehicles i material de transport (34,3%) i l'agricultura (7,2%), gràcies a l'augment del preu de les matèries primeres. Finalment, el descens de les importacions ha estat especialment intens al sector químic (-11,5%), a la metal·lúrgia i productes metàl·lics (-12,0%) i al sector tèxtil (-7,8%) (taula II.6).

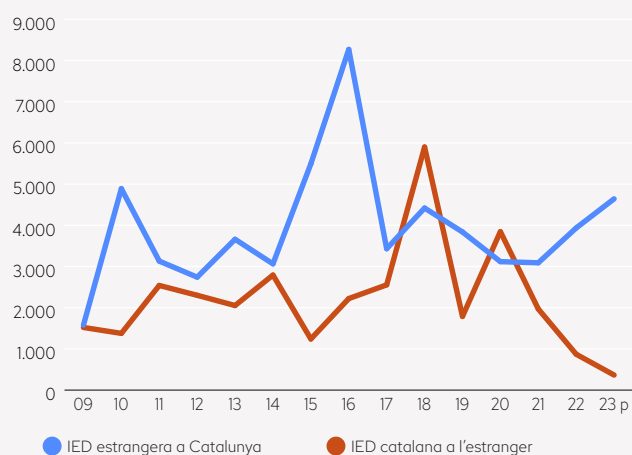
El sector amb un avenç més significatiu de les exportacions ha estat el de vehicles i material de transport

Pel que fa als **fluxos d'inversió**, el 2023 ha tancat de manera provisional amb un augment de la inversió estrangera a Catalunya del 18,0%, fet que l'ha situat en 4.644 milions d'euros (707 milions més que l'any 2022), segons el Registre d'Inversions Exteriors (RIE) del Ministeri d'Eco-

Fluxos d'inversió directa amb l'estranger

Milions d'euros corrents

G II.11

Font: Ministeri d'Economia i Competitivitat.
(p) dades provisionals.

Evolució de les exportacions i importacions de béns per activitats

	EXPORTACIONS			IMPORTACIONS			SALDO COMERCIAL	
	2023	2023/2022	2023	2023	2023/2022	2023	2022	2023
	Valor (M€)	Variació (%)	Pes (% s/total)	Valor (M€)	Variació (%)	Pes (% s/total)	Valor (M€)	Valor (M€)
Agricultura, ramaderia i pesca	2.156	1,9	2,1	6.161	7,2	5,6	-3.613	-4.005
Extracció i refinació de petroli	3.829	13,4	3,8	9.325	-4,0	8,4	-6.442	-5.496
Productes alimentaris i begudes	13.191	3,5	13,1	8.444	1,3	7,6	4.520	4.746
Tèxtils, cuir, calçat, cownfecció	6.684	0,0	6,6	9.338	-7,8	8,4	-3.586	-2.654
Indústries químiques	27.463	5,9	27,3	23.619	-11,5	21,4	-756	3.843
Metal·lúrgia i productes metàl·lics	5.556	-6,7	5,5	6.147	-12,0	5,6	-1.086	-591
Maquinària i equips mecànics	5.794	0,6	5,7	6.571	2,8	5,9	-1.052	-778
Maquinària oficina, precisió i òptica	1.244	3,1	1,2	2.546	-3,4	2,3	-1.453	-1.303
Maquinària i material electrònic	6.444	3,2	6,4	8.739	-6,1	7,9	-3.187	-2.295
Vehicles i material transport	17.088	37,6	17,0	17.587	34,3	15,9	-654	-500
Resta de branques	10.380	-7,5	10,3	11.981	-9,7	10,8	-2.179	-1.600
No classificats en altres apartats	941	-27,6	0,9	98	-17,7	0,1	1.140	843
TOTAL	100.769	6,1	100,0	110.557	-1,7	100,0	-18.348	-9.788

Font: Idescat a partir de dades del Departament de Duanes i Impostos Especials de l'Agència Estatal d'Administració Tributària.

Nota: Les dades del darrer any són provisionals i les seves taxes de variació estan calculades a partir de les dades provisionals de l'any anterior.

nomia i Competitivitat (gràfic II.11). Aquesta evolució ha estat molt més favorable que la registrada al conjunt de l'Estat, on la inversió estrangera ha experimentat un descens del 18,2% respecte al 2022. L'increment intens de la inversió estrangera a Catalunya el 2023 ha superat amb escreix els nivells previs a l'esclat de la pandèmia, assolint xifres que no s'observaven des de l'any 2016. La bona evolució durant el 2023 ha provocat que el pes de Catalunya en el total de la inversió estrangera a l'Estat hagi augmentat, passant de l'11,4% el 2022 al 16,5% el 2023. Respecte a aquestes dades, cal tenir en compte que fan referència a la inversió estrangera directa (IED), estadística que inclou les inversions en l'obertura de noves filials i centres de producció, però també altres inversions que tenen un impacte més limitat sobre el model de producció en el territori, com ara les inversions en adquisicions i fusions d'empreses.

La inversió estrangera a Catalunya ha augmentat un 18% el 2023, una evolució que contrasta amb el descens del 18% a l'Estat

Per contra, la inversió de Catalunya a l'estranger ha disminuït molt notablement el 2023, situant-se en els 365 milions segons les dades provisionals del Ministeri d'Economia, el que implica una reducció interanual del -58,1%. Cal destacar que aquesta dada és la més reduïda de tota la sèrie històrica. La dinàmica de la inversió a l'estranger al conjunt de l'Estat també ha estat molt negativa, amb una contracció del 43,1% el 2023. En termes relatius, la inversió a l'estranger de Catalunya en relació amb el total estatal

només ha representat el 2,0% l'any 2023, una magnitud molt inferior al seu pes econòmic (19,0%).

La UE-27 és la principal regió emissora d'inversió estrangera a Catalunya (81,5% del total l'any 2023), situant-se en els 3.786 milions d'euros (amb un creixement interanual del 94,3%). Addicionalment, la inversió procedent d'Amèrica Llatina també ha augmentat amb intensitat en relació amb el 2022 (117,5%). Per contra, ha disminuït la inversió procedent de l'Àsia i Oceania (-83,7%) i d'Amèrica del Nord (-52,8%) (taula II.7). Pel que fa a la inversió de Catalunya a l'estranger, el descens interanual del 58,1% l'any 2023 s'explica per una caiguda generalitzada a les diferents regions del món (exceptuant la procedent d'Amèrica del Nord i d'Àsia i Oceania).

La Unió Europea és la principal regió d'origen de la inversió a Catalunya, amb el 81,5% del total l'any 2023

El comportament de la inversió estrangera a nivell sectorial ha estat molt divers. Així, els principals sectors que han experimentat un increment més important són el comerç a l'engròs i al detall (que ha passat dels 553 milions l'any 2022 als 1.863 el 2023) i les activitats financeres (dels 102 milions als 515 entre el 2022 i el 2023). En canvi, els sectors TIC i del transport i l'emmagatzematge són els sectors que han patit un descens més intens l'any 2023 (-78,5% i -84,9%, respectivament). Finalment, pel que fa a les inversions catalanes a l'estranger l'any 2023, destaca especialment l'evolució negativa del sector energètic i de

Evolució dels fluxos d'inversió amb l'estranger per àrees geogràfiques

T II.7

	INVERSIÓ ESTRANGERA DIRECTA A CATALUNYA				INVERSIÓ CATALANA A L'ESTRANGER			
	2022	2023 (p)	2023/2022	2023	2022	2023 (p)	2023/2022	2023
	Valor (M€)		Variació (%)	Pes (% s/total)	Valor (M€)		Variació (%)	Pes (% s/total)
OCDE	3.040	4.272	40,6	92,0	441	322	-27,0	88,1
Unió Europea - 27	1.949	3.786	94,3	81,5	232	134	-42,1	36,8
Amèrica del Nord	338	160	-52,8	3,4	137	147	7,0	40,2
Amèrica Llatina	47	103	117,5	2,2	320	36	-88,9	9,7
Resta d'Amèrica	15	9	-41,8	0,2	1	0	-100,0	0,0
Àsia i Oceania	698	114	-83,7	2,4	9	24	170,1	6,4
Àfrica	0	6	1.425,0	0,1	10	0	-98,0	0,1
Paradísos fiscals	22	12	-48,0	0,2	163	2	-99,0	0,5
TOTS ELS PAÏSOS	3.937	4.644	18,0	100,0	871	365	-58,1	100,0

Font: Idescat a partir del Ministeri d'Economia i Competitivitat. La suma de les àrees geogràfiques que es mostren no és igual a la inversió total, atès que hi ha països que consten a més d'una àrea.

(p) dades provisionals.

la indústria manufacturera (amb caigudes interanuals del 99,2% i 53,6%, respectivament) (taula II.8).

Cal tenir en compte que les dades que comptabilitza el Registre d'Inversions Exteriors (RIE) del Ministeri d'Economia i Competitivitat, malgrat ser la font oficial, no inclou tota la inversió efectiva a escala regional, ja que en alguns casos l'assignació de la inversió no correspon

al territori on es fa la inversió, sinó a la localització de la seu social de l'empresa i, a més, hi ha una part de la IED que no es territorialitza. Per això, és interessant complementar aquesta informació amb altres fonts com ara les dades d'inversió que publica ACCIÓ, l'agència de la Generalitat de Catalunya que impulsa i gestiona l'atracció de projectes d'inversió estrangera a Catalunya i fa un seguiment de la dinàmica inversora.

Evolució dels fluxos d'inversió amb l'estranger per activitats

T II.8

	INV. ESTRANGERA DIRECTA A CATALUNYA				INVERSIÓ CATALANA A L'ESTRANGER			
	2022	2023 (p)	2023/2022	2023	2022	2023 (p)	2023/2022	2023
	Valor (M€)		Variació (%)	Pes (% s/total)	Valor (M€)		Variació (%)	Pes (% s/total)
Agricultura, ramaderia, silvicultura i pesca	9	2	-72,1	0,1	55	0	-99,5	0,1
Indústries extractives	0	0	-	0,0	0	0	-	0,0
Indústries manufactureres	787	1.070	36,0	23,0	204	95	-53,6	25,9
Energia elèctrica, gas, vapor i aire condicionat	7	0	-94,4	0,0	131	1	-99,2	0,3
Aigua, sanejament i gestió de residus	2	2	-15,0	0,0	0	0	-	0,0
Construcció	208	172	-17,2	3,7	52	2	-95,8	0,6
Comerç a l'engròs i al detall	553	1.863	237,0	40,1	198	127	-35,8	34,8
Transport i emmagatzematge	197	30	-84,9	0,6	0	40	-	11,0
Hostaleria	89	77	-13,0	1,7	76	7	-90,6	2,0
Informació i comunicacions	1.245	268	-78,5	5,8	38	2	-94,5	0,6
Activitats financeres i d'assegurances	102	515	404,4	11,1	47	55	17,8	15,0
Activitats immobiliàries	266	256	-3,9	5,5	30	6	-81,8	1,5
Activitats professionals, científiques i tècniques	155	90	-41,9	1,9	14	25	79,3	6,9
Activitats administratives i serveis auxiliars	198	49	-75,4	1,0	3	5	50,0	1,4
Educació	99	111	12,1	2,4	12	0	-100,0	0,0
Activitats sanitàries i de serveis socials	1	1	-10,0	0,0	11	0	100,0	0,0
Activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment	19	136	609,4	2,9	0	0	100,0	0,0
Altres serveis	0	2	475,0	0,0	0	0	-	0,0
TOTAL	3.937	4.644	18,0	100,0	871	365	-58,1	100,0

Font: Idescat a partir del Ministeri d'Economia i Competitivitat.

(p) dades provisionals.

Catalunya ha captat un total de 112 nous projectes d'inversió estrangera l'any 2023, el que suposa un creixement interanual del 19%

Segons les dades publicades per ACCIÓ, Catalunya va atraure 879,6 milions d'euros d'inversió estrangera l'any 2023, el que suposa un increment interanual del 42%. Aquesta xifra suposa és la més elevada de la sèrie històrica, que va començar l'any 1985. Addicionalment, segons la mateixa font d'ACCIÓ, les companyies multinacionals han reportat un total de 112 nous projectes d'inversió (un 19% més que l'any anterior) i la creació d'uns 4.533 llocs de treballs, fet que suposa un creixement del 31% respecte al 2022. Els principals països inversors durant el 2023 van ser els Estats Units (21% del total de projectes), França (13%) i el Regne Unit (9%).

4. Mercat de treball

Una de les notícies més positives del 2023 ha estat la forta resiliència que ha mostrat el mercat laboral en un context advers de d'augment dels tipus d'interès i d'elevada incertesa a nivell geopolític. En aquest sentit, l'afiliació a Catalunya l'any 2023 s'ha situat de mitjana en els 3.670 milers, un màxim històric que supera amb escreix les xifres prèvies a la pandèmia (3.435 milers el 2019). Addicionalment, cal destacar que la taxa de creixement interanual de les afiliacions el 2023 ha estat del 2,9%, el que suposa una moderació respecte al 2022 (3,8%) però clarament per sobre en comparació amb el 2019 (2,4%) ([gràfic II.12](#)).

El mercat laboral ha resistit millor del previst l'augment dels tipus d'interès, amb un creixement de les afiliacions del 2,9% l'any 2023

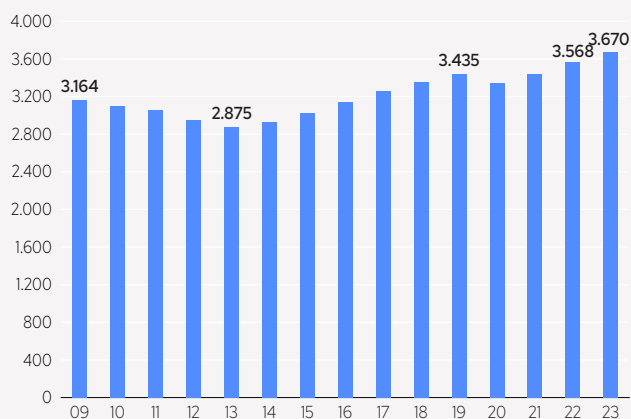
El [taula II.9](#) ofereix un bon resum dels principals indicadors de seguiment del mercat laboral amb dades en mitjana anual. En termes absoluts, la **població activa** a Catalunya s'ha situat en els 4.016 milers el 2023 (125.000 persones menys que l'any anterior), el que representa un 3,9% superior a la magnitud prèvia a la pandèmia. Cal emfatitzar, però, que aquesta evolució no ha estat homogènia per sexes. Si bé la població activa femenina se situa un 4,9% superior a la del 2019, en el cas dels homes és un 2,9%.

En relació amb la **població ocupada**, el creixement ha estat sòlid el 2023 (3,9% interanual) i ha permès que el nombre d'ocupats se situï en els 3.652,1 milers. Per sexe,

Evolutió del mercat laboral a Catalunya

Afiliacions (milers)

G 11.12

Font: Idescat i Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions.

l'increment de les dones també ha estat més elevat al dels homes el 2023 (4,5% i 3,4%, respectivament). Segons la nacionalitat, l'augment de l'ocupació estrangera l'any 2023 ha estat especialment intens (7,1%), i han suposat el 63,7% dels nous ocupats a Catalunya. Per edats, l'any 2023 s'observa un augment de la població ocupada entre els 16 i 24 anys del 8,4%, del 4,0% per al grup d'edat entre els 25 i els 34 anys, del 9,4% per als de més de 55 anys i del 3,1% per al grup dels 45 als 54 anys. En canvi, el nombre d'ocupats entre 35 i 44 anys ha caigut un 0,6% el 2023, fruit de l'envelliment progressiu de la població, un fet que es tradueix amb un increment de l'ocupació dels grups d'edat més sènior.

Els estrangers han representat el 63,7% del total de nous ocupats l'any 2023

La creació d'ocupació a l'economia espanyola ha estat positiva però menys intensa que a Catalunya l'any 2023, on el nombre d'ocupats ha crescut un 3,0% (nou dècimes menys que a Catalunya) fins a les 21.005,5 mil persones (615 mil persones més en comparació amb l'any anterior).

Com a resultat d'aquest comportament positiu del mercat laboral, la taxa d'ocupació a Catalunya ha augmentat fins al 56,0% (1 punt percentual més que l'any 2022), atès que el nombre d'ocupats ha crescut més intensament que la població activa. Addicionalment, l'augment de la taxa d'ocupació el 2023 entre els homes (set dècimes) també ha estat inferior a la de les dones (1,2 p.p.). Malgrat això, cal emfatitzar que el diferencial de la taxa d'ocupació masculina amb la femenina segueix sent important (8,1 punts percentuals).

	2019	2020	2021	2022	2023	var. 23/22 (% pp)	var. 23/19 (% pp)
Població activa (milers)	3.867,1	3.818,1	3.892,3	3.891,1	4.016,0	3,2	3,9
Homes	2.023,8	2.000,0	2.018,8	2.022,1	2.081,9	3,0	2,9
Dones	1.843,3	1.818,0	1.873,5	1.869,0	1.934,1	3,5	4,9
Població ocupada (milers)	3.440,7	3.335,8	3.442,1	3.514,3	3.652,1	3,9	6,1
Homes	1.809,5	1.761,7	1.809,4	1.838,6	1.900,4	3,4	5,0
Dones	1.631,2	1.574,0	1.632,8	1.675,7	1.751,7	4,5	7,4
Nacionalitat estrangera	518,5	489,6	529,1	566,5	654,2	7,1	26,2
Població ocupada per sectors (milers)	3.440,7	3.335,8	3.442,1	3.514,3	3.652,1	3,9	6,1
Agricultura	51,7	46,5	52,9	53,1	45,9	-13,6	-11,3
Indústria	621,3	587,5	578,5	604,3	615,6	1,9	-0,9
Construcció	194,7	199,7	214,5	215,7	211,5	-1,9	8,6
Serveis	2.573,0	2.502,2	2.596,2	2.641,1	2.779,1	5,2	8,0
Assalariats (milers)	2.918,8	2.812,0	2.916,0	2.993,2	3.123,1	4,3	7,0
Indefinitos	2.287,9	2.259,8	2.317,1	2.478,7	2.690,8	8,6	17,6
Temporals	630,9	552,1	598,9	514,5	432,3	-16,0	-31,5
Sector privat	2.468,7	2.366,4	2.432,3	2.521,6	2.633,6	4,4	6,7
Sector públic	450,1	445,5	483,7	471,6	489,5	3,8	8,8
No assalariats (milers)	521,9	523,8	526,1	521,1	529,0	1,5	1,4
Població en atur (milers)	426,4	482,3	450,1	376,8	363,9	-3,4	-14,7
Homes	214,3	238,3	209,3	183,5	181,5	-1,1	-15,3
Dones	212,1	244,0	240,7	193,3	182,4	-5,6	-14,0
Taxa d'activitat (%)	61,6	60,3	61,3	60,9	61,5	0,6	-0,1
Homes	66,4	65,1	65,5	65,4	65,9	0,5	-0,5
Dones	57,0	55,8	57,3	56,7	57,5	0,7	0,5
Taxa d'ocupació (%)	54,8	52,7	54,2	55,0	56,0	1,0	1,2
Homes	59,4	57,4	58,7	59,4	60,1	0,7	0,7
Dones	50,4	48,3	49,9	50,9	52,0	1,2	1,6
Taxa d'atur (%)	11,0	12,6	11,6	9,7	9,1	-0,6	-1,9
Homes	10,6	11,9	10,4	9,1	8,7	-0,3	-1,9
Dones	11,5	13,4	12,9	10,3	9,4	-0,9	-2,1
Juvenil (de 16 a 24 anys)	26,2	34,0	28,9	24,0	21,7	-2,4	-4,5
Nacionalitat espanyola	9,6	10,5	9,7	8,2	8,0	-0,2	-1,6
Estrangera - països de la UE	10,2	15,5	14,4	9,2	7,5	-1,6	-2,6
Estrangera - països fora de la UE	21,6	25,7	22,5	18,6	15,3	-3,3	-6,3
Taxa de treball a temps parcial (%)	14,6	13,9	13,1	12,6	12,4	-0,2	-2,2
Taxa de temporalitat (%)	21,6	19,6	20,5	17,2	13,8	-3,3	-7,8

Nota: les variacions de les taxes estan expressades en punts percentuals.

Definicions:

Taxa d'activitat: població activa / població de 16 anys o més x 100

Taxa d'ocupació: població ocupada / població de 16 anys o més x 100

Taxa d'atur: població aturada / població activa x 100

Taxa de treball a temps parcial: assalariats amb contracte a temps parcial / assalariats totals x 100

Taxa de temporalitat: assalariats amb contracte temporal / assalariats totals x 100

Font: INE (Enquesta de Població Activa).

La taxa d'ocupació femenina ha augmentat més que la masculina l'any 2023

L'ocupació **assalariada**, que representa el 85,5% de l'ocupació total a Catalunya l'any 2023, ha registrat un creixement del 4,3%. El nombre de treballadors autònoms també

ha augmentat el 2023, però ho ha fet de forma més continguda (1,5%), assolint els 529 milers (un 1,4% superior a la xifra del 2019). Addicionalment, l'augment dels assalariats al sector privat ha augmentat un 4,4% el 2023, un registre lleugerament superior al del sector públic (3,8%).

Una de les característiques del mercat laboral a Catalunya (i a la resta de l'Estat) abans de la reforma laboral

aprovada l'any 2022 era l'augment de l'ocupació temporal quan l'economia es trobava en una etapa expansiva del cicle econòmic i, al contrari, en episodis de desacceleració o crisi econòmica. La reforma laboral, que ha tingut com a principal objectiu restringir les casuístiques que permeten la contractació temporal, ha afavorit una forta disminució de la temporalitat el 2022 i 2023. Així, la taxa de temporalitat ha caigut en gairebé 7 punts percentuals entre el 2021 (20,5%) i el 2023 (13,8%).

La reforma laboral ha permès reduir la taxa de temporalitat a Catalunya fins al 13,8% el 2023

Finalment, l'anàlisi per activitats econòmiques mostra que, si bé el sector serveis va ser el gran protagonista en negatiu l'any 2020, entre el 2021 i el 2023 ho ha estat en positiu (gràfic II.13). Concretament, l'ocupació als serveis ha crescut en 138 mil persones el 2023, el que implica un increment interanual del 5,2%. Addicionalment, l'evolució del nombre d'ocupats a la indústria també ha estat considerable (1,9%), un fet molt positiu tenint en compte la desacceleració de les exportacions i l'entorn econòmic incert. En canvi, a la construcció i a l'agricultura l'ocupació ha caigut, amb un descens interanual de l'1,9% i del 13,6% el 2023, respectivament.

El gruix de l'augment de l'ocupació l'any 2023 s'ha concentrat als serveis, amb un avenç del 5,2%

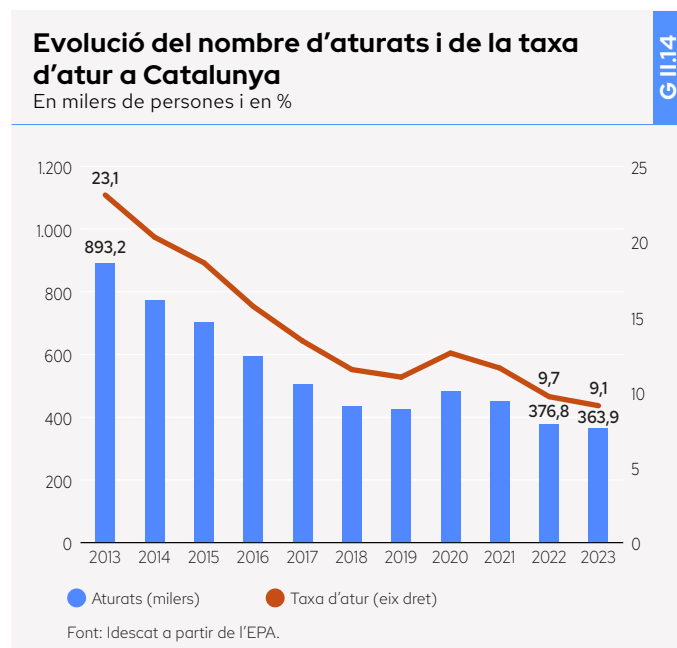
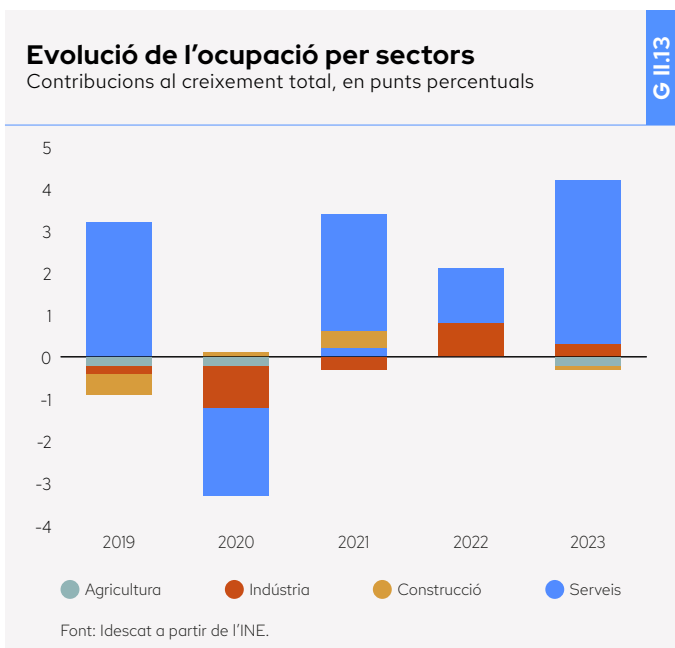
La **població aturada** a Catalunya es va situar en les 363.900 persones de mitjana el 2023, un 3,4% inferior a la

xifra del 2022, segons l'EPA. Cal remarcar que el nombre d'aturats s'ha reduït de forma notable respecte a la xifra prèvia a la pandèmia (62 mil aturats menys). És important recordar que aquestes xifres han estat molt diferents a les que hauríem observat en cas que no s'haguessin flexibilitzat el criteris d'aprovació dels ERTOS, fet que va permetre recuperar els treballadors una vegada superades les restriccions per la covid.

Com a resultat de la disminució del nombre d'aturats força similar a l'increment de la població activa l'any 2023, la **taxa d'atur** (el quocient entre població aturada i població activa) s'ha reduït únicament en sis dècimes fins a situar-se en el 9,1% el 2023, malgrat el fort impuls de la creació d'ocupació. A l'economia espanyola la taxa d'atur s'ha situat en el 12,1% l'any 2023, un valor significativament superior al de Catalunya (gràfic II.14).

La taxa d'atur a Catalunya ha continuat moderant-se fins al 9,1% l'any 2023, una xifra que no s'observava des del 2008

La taxa d'atur juvenil (dels 16 als 24 anys), el col·lectiu que més es va veure afectat per la pandèmia, ha experimentat una forta disminució de 2,4 p.p. respecte a l'any anterior, fins a situar-se en el 21,7% en mitjana el 2023 (6,8 p.p. menys que al conjunt de l'economia espanyola). Per nacionalitats, la taxa d'atur dels treballadors amb nacionalitat espanyola s'ha situat en el 8,0% el 2023, una xifra molt inferior al 15,3% dels treballadors de nacionalitat estrangera de fora de la UE i del 7,5% dels països de la UE (exceptuant els que tenen la nacionalitat espanyola).

Pel que fa a l'**atur registrat**¹ a les oficines del SOC, a Catalunya hi havia prop de 340,4 mil aturats registrats de mitjana l'any 2023, el que representa una disminució del 4,0% interanual.

5. Preus i salaris

L'any 2022 i 2023 la **inflació** a Catalunya (i arreu del món) ha sigut una variable macroeconòmica que ha marcat la conjuntura i ha centrat l'atenció dels principals analistes i institucions a l'hora de fer previsions econòmiques. L'inici de la guerra a Ucraïna el febrer del 2022 va provocar una fortíssima crisi energètica (especialment del gas i l'electricitat) i de productes alimentaris bàsics, una dinàmica que s'ha acabat traslladant en un increment progressiu dels costos laborals. El 2023 l'evolució de la inflació a Catalunya i al conjunt de la zona euro ha estat positiva, en bona mesura gràcies a la forta caiguda dels preus energètics (molt inferiors als nivells del 2022).

La inflació s'ha moderat al 3,4% el 2023, però segueix sent un dels principals factors d'incertesa

1. L'atur registrat és aquell que recullen les oficines del SOC i difereix del que proporciona l'EPA, en tant que aquest darrer es basa en la manifestació de l'enquestat de la seva impossibilitat de trobar un lloc de treball tot i voler-ho. L'atur registrat, tot i menysvalorar l'atur real (no té en compte els desanimats o aquells que cerquen feina per vies alternatives), té especial interès atès el seu caràcter censal i la possibilitat de desagregació a múltiples nivells, entre ells el territorial.

Inflació a Catalunya i Espanya per capítols

Variació interanual de l'IPC en mitjana anual, en %. Base 2021

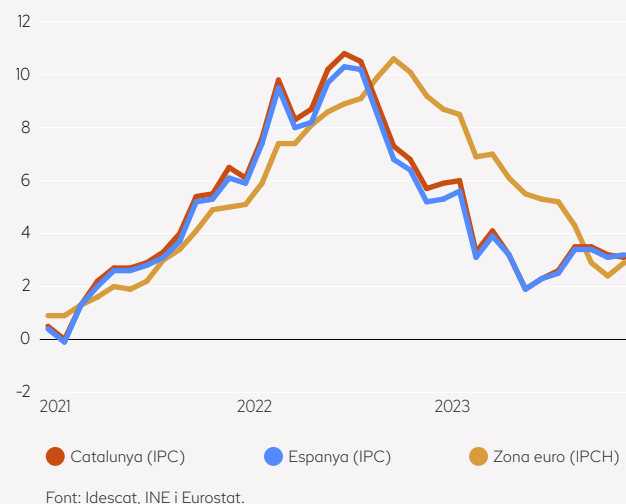
	CATALUNYA			ESPANYA		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Índex general	2,9	8,0	3,4	3,1	8,4	3,5
Índex subjacent	0,7	4,9	6,0	0,8	5,2	6,1
Aliments i begudes no alcohòliques	1,9	10,3	10,6	1,8	11,6	11,7
Begudes alcohòliques i tabac	0,2	3,6	7,8	0,3	3,9	7,6
Vestit i calçat	1,1	5,0	2,4	1,0	2,7	2,2
Habitatge	9,6	14,6	-9,3	11,1	15,5	-11,0
Parament de casa	0,8	6,2	5,5	0,9	6,3	5,0
Medicina	0,8	1,7	2,7	0,7	1,1	1,9
Transports	7,5	11,9	0,1	7,3	12,1	-0,4
Comunicacions	-3,0	-1,3	3,0	-3,0	-1,3	3,1
Esbarjo i cultura	0,4	3,1	4,9	0,2	2,8	4,4
Ensenyament	-2,7	1,2	1,4	0,2	1,2	2,0
Hotels, cafès i restaurants	0,4	5,6	6,2	0,9	6,4	6,8
Altres béns i serveis	1,3	3,1	4,3	1,0	3,5	4,7

Font: INE i Idescat.

Evolució dels preus de consum

Taxes de variació interanual, en %

G II.15

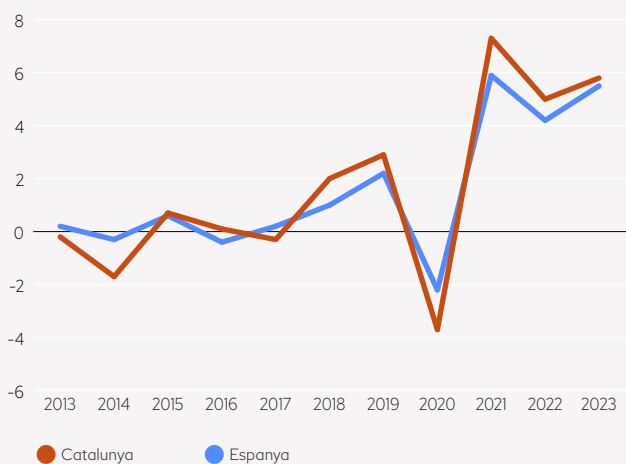
En mitjana anual, els preus del consum a Catalunya han augmentat un 3,4% el 2023, un avenç clarament inferior al del 2022 (8,0%), però encara per sobre de l'objectiu de mitjà termini del BCE (2,0%). L'evolució dels preus ha estat molt similar a l'economia espanyola (3,5%) (gràfic II.15). En canvi, la inflació per al conjunt de l'eurozona va augmentar més gradualment durant el 2022, però ha sigut significativament més elevada l'any 2023. Així, en mitjana anual l'increment de l'IPC harmonitzat a la zona euro s'ha situat en el 5,5% el 2023.

T II.10

Cost laboral per treballador

Taxes de variació interanual, en %

G II.16

Font: Idescat a partir de l'INE.

L'augment dels preus dels aliments ha estat del 10,6%, però ha donat senyals de moderació durant la segona meitat de l'any

L'avenç dels preus del consum a Catalunya ha estat positiu en totes les categories (exceptuant l'habitatge, fenomen que s'explica pel fort descens dels preus de les factures energètiques). Concretament, els components que han experimentat un major avenç dels preus durant el 2023 han estat els aliments (10,6%), les begudes alcohòliques i el tabac (7,8%), els hotels i restaurants (6,2%) i el parament de la casa (5,5%). En canvi, altres sectors han experimentat una evolució més continguda, com ara els transports (0,1%), l'ensenyament (1,4%), el vestit i el calçat (2,4%) i la medicina (2,7%) (taula II.10).

El **cost laboral per treballador** és el cost total (salaris i altres costos laborals²) que assumeixen les empreses per ocupat. En termes absoluts, el cost laboral mitjà per treballador a Catalunya s'ha situat en 3.231,8 euros el 2023, repartits entre el cost salarial –de 2.401,4 euros– i els altres costos –830,5 euros. En comparació amb el 2022, el cost laboral per treballador ha augmentat un 5,8% (superior al 5,0% del 2022), que s'explica per un increment especialment intens dels costos no salarials (7,8%), com ara cotitzacions socials, indemnitzacions, entre d'altres (gràfic II.16). Tot i així, cal matissar que si bé una part de

2. Comprenen les cotitzacions obligatòries a la Seguretat Social i les percepcions no salarials –indemnitzacions per acomiadament, pagaments per incapacitat temporal (IT), desocupació, jubilació, mort i supervivència, invalidesa o minusvalidesa, roba de treball i altres percepcions no salarials.

l'avenç de cost laboral per ocupat l'any 2022 es va produir per l'augment de les hores treballades, el 2023 l'augment del cost laboral per hora efectiva ha estat molt elevat. En aquest sentit, el cost laboral per hora efectiva a Catalunya ha estat de 25,3 euros el 2023, el que representa un increment del 6,2% respecte a l'any anterior (2,3% el 2022).

El cost laboral per treballador a Catalunya ha augmentat un 5,8% el 2023, per sobre de la inflació

6. Sector públic

Les mesures extraordinàries aprovades per contenir els efectes de la crisi energètica i l'elevada inflació, així com el fort avenç de l'activitat i dels preus que han permès augmentar la recaptació impositiva, han estat els principals factors que han marcat l'evolució de les finances públiques l'any 2023. Tanmateix, cal recordar que des de l'inici de la Covid-19 la normativa que limitava el dèficit públic i el creixement de la despesa públiques als estats membres de la zona euro havien quedat suspeses de forma provisional, però a partir del 2025 s'aplicaran les noves regles fiscals pactades amb la Comissió Europea.

Per la banda dels ingressos pressupostaris, l'augment de l'activitat i de les pressions inflacionistes –que ocasiona un increment nominal de la base imposable de les principals figures impositives– ha tingut un impacte positiu molt important sobre la recaptació impositiva. Pel que fa als impostos que són pagats a les **delegacions catalanes de l'Agència Estatal Tributària**, el 2023 la recaptació va créixer un 11,1% respecte a l'any anterior. Aquesta xifra és històricament molt elevada, tot i que inferior a l'augment excepcional del 2021 (16,5%). A la resta de delegacions espanyoles de l'AEAT, l'augment de la recaptació el 2023 ha estat més moderada (6,0%). En el seu conjunt, l'administració tributària estatal ha recaptat 53.544 milions d'euros a les administracions d'hisenda radicades a Catalunya, una xifra que representa el 19,7% de la recaptació del conjunt estatal territorialitzable. La recaptació d'impostos directes a Catalunya ha crescut un 11,1% respecte a l'any anterior, lleugerament per sobre el que ho ha fet al conjunt de delegacions territorials de l'Estat (10,1%). Aquesta dinàmica també s'ha reproduït en el cas dels impostos indirectes, on l'augment de la recaptació ha estat del 4,9% a Catalunya, 3,2 p.p. més que al conjunt delegacions territorials (taula II.11).

L'Agència Estatal Tributària ha recaptat a Catalunya 53.544 M€ el 2023, un 6,0% més que l'any anterior

	2019	2022	2023	Var. 23/22 (%)	CAT/ESP 2023 (%)
Directes	23.032.875	28.110.546	31.239.473	11,1	19,6
IRPF	17.347.561	21.189.327	23.207.794	9,5	19,3
I. Societats	5.101.098	6.201.056	7.303.651	17,8	20,8
No residents	405.632	455.377	581.451	27,7	18,1
Indirectes	19.761.953	21.063.894	22.098.971	4,9	20,0
IVA	17.129.809	17.671.120	18.571.249	5,1	22,1
Impostos especials	1.541.453	1.697.855	1.812.003	6,7	8,7
Tràfic exterior	724.039	1.096.195	1.111.410	1,4	42,1
Taxes	266.792	260.512	205.286	-21,2	11,0
TOTAL	43.061.620	49.434.952	53.543.730	8,3	19,7

Font: AEAT.

En el bloc d'impostos directes, cal destacar que la recaptació de l'IRPF ha augmentat un sòlid 9,5% a Catalunya el 2023, un increment molt similar al registrat en el conjunt de comunitats autònomes (9,9%). Aquesta evolució s'explica en gran mesura per la bona evolució de l'economia i del mercat laboral, així com per un augment dels salaris en termes nominals. Addicionalment, la recaptació de l'impost de societats ha experimentat un avenç del 17,8% a Catalunya, fet que s'explica pel fort creixement dels beneficis empresarials. Dins del capítol d'impostos indirectes, destaquen els ingressos derivats de l'IVA, que han representat gairebé el 35% de la recaptació de la hisenda estatal a Catalunya i que han augmentat un 5,1% respecte al 2022, degut tant a l'increment del consum (gràcies a la forta creació d'ocupació i l'estalvi embassat durant la pandèmia) com a l'augment dels preus. Per altra banda, els ingressos per impostos especials s'han incrementat un 6,7% aquest any. Finalment, la recaptació per taxes i altres ingressos tributaris han disminuït un 21,1% respecte a l'any anterior (en part per la suspensió de l'impost del 7% sobre el valor de la producció de l'energia elèctrica), tot i que el seu pes relatiu és només el 0,4% dels ingressos impositius totals.

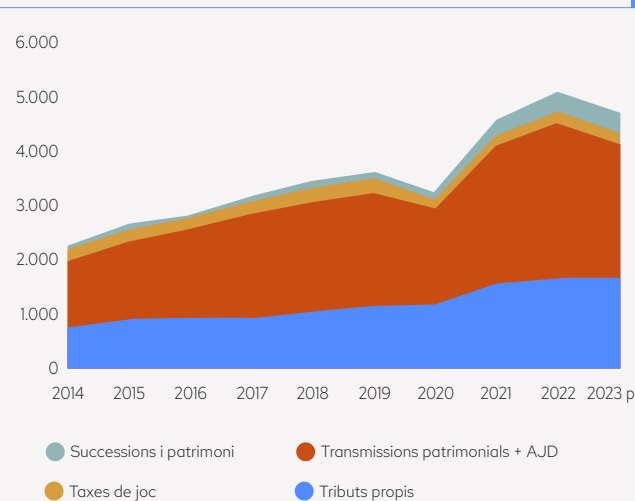
La **recaptació de tributs per la Generalitat de Catalunya** ha estat de 29.481 milions d'euros el 2023, un 17,1% més que l'any anterior, segons les dades provisionals publicades de drets liquidats pel Departament de Vicepresidència i d'Economia i Hisenda. Aquesta xifra inclou la part dels impostos cedits parcialment (com l'IVA, IRPF i els impostos especials), els impostos cedits totalment (com l'impost sobre patrimoni o l'impost sobre successions i donacions, entre altres), les taxes i els impostos propis. Aquest increment s'explica per un augment molt intens dels tributs cedits gestionats per l'Estat subjectes a bestretes (IRPF, IVA i impostos especials), que han experimentat un increment del 23,4% l'any 2023 i han suposat el 83,2% del total de la recaptació de la Generalitat.

La Generalitat ha recaptat 29.481 M€ el 2023, un 17,1% més que el 2022

Si considerem únicament els impostos cedits totalment, les taxes i els impostos propis, que és sobre els quals la Generalitat té competència normativa plena, la recaptació ha estat de 4.740 milions d'euros l'any 2023, una xifra que és un 7,1% inferior a la de l'any anterior. D'aquests, la part principal són els tributs cedits (representen el 91,6% de la recaptació total) i han experimentat una caiguda del 8,4%, mentre que els tributs propis representen el 8,4% restant i han registrat un augment del 10,7% fins als 398 milions d'euros el 2023 (gràfic II.17).

Evolució dels tributs propis i cedits de la Generalitat de Catalunya

Millions d'euros

Font: Departament de la Vicepresidència i d'Economia i Hisenda.

Aquest augment de la recaptació en **impostos propis** de la Generalitat ve explicat en gran mesura per l'impost sobre les estades en establiments turístics, que ha passat de 75,3 milions el 2022 als 90,1 milions el 2023, superant amb escreix la xifra de recaptació d'abans de la pandèmia; i per l'impost sobre les instal·lacions que incideixen en el medi ambient que va entrar en vigor el 2020 i ha recaptat 201 milions d'euros durant el 2023 (un 16,2% més que l'any anterior), convertint-se així en l'impost propi més important en termes monetaris (representa més de la meitat dels impostos propis totals). Els següents dos impostos propis per volum de recaptació són l'impost sobre begudes ensucrades envasades (que suma 29,8 milions d'euros de recaptació, un 4,6% inferior a la xifra del 2022) i l'impost sobre grans establiments comercials (que ha recaptat 11,7 milions d'euros l'any 2023, un 38,0% més respecte a l'any anterior) (taula II.12).

L'augment de la recaptació dels impostos propis l'any 2023 s'explica per la taxa turística i els impostos de caràcter mediambiental

Pel que fa als **impostos cedits** totalment a les comunitats autònomes, la disminució de la recaptació a Catalunya per aquest concepte l'any 2023 respon a la caiguda dels impostos indirectes (-14,7%). Quant als impostos direc-

tes, l'increment en la recaptació (de l'1%) ha estat gràcies a l'impost sobre successions i donacions (amb un increment interanual del 4,7% el 2023), atès que els ingressos procedents de l'impost sobre patrimoni han caigut moderadament (-3,7%). Pel que fa als impostos indirectes, que sobretot estan vinculats al sector immobiliari, s'han vist perjudicats pel fort augment dels tipus d'interès, un fet que ha provocat una forta disminució del nombre de compravendes d'habitatge. Concretament, la recaptació per l'impost de transmissions patrimonials i per actes jurídics documentals ha disminuït un 12,8% i 20,2%, respectivament. Conjuntament, la recaptació per aquests dos impostos suma un total de 2.448,2 milions d'euros el 2023, superant en un 17,1% la xifra del 2019 (2.090 milions).

La recaptació dels tributs cedits ha caigut un 8,4% el 2023, sobretot pel descens de les compravendes d'habitatges

Pel que fa al dèficit públic, la Generalitat de Catalunya ha tancat el 2023 amb una lleu moderació del saldo negatiu en els seus comptes públics. Concretament, el dèficit públic va ser de 3.616 milions d'euros el 2023, una xifra inferior als 3.842 milions d'euros del 2022, segons dades del Ministeri d'Hisenda. En percentatge del PIB, el dèficit pressupostari ha passat del 1,51% el 2022 a l'1,31% el 2023, situant-se per

Recaptació de tributs per la Generalitat de Catalunya. Drets liquidats

Milions d'euros i taxes de variació interanual en %

T II.12

	2019	2022	2023	Var. 23/22 (%)
Tributs cedits	3.490,1	4.742,2	4.342,3	-8,4
Directes	1.148,0	1.658,7	1.675,7	1,0
Successions i donacions	582,0	937,1	980,7	4,7
Patrimoni	565,9	721,6	695,0	-3,7
Indirectes	2.089,9	2.871,0	2.448,2	-14,7
Transmissions patrimonials	1.520,1	2.111,7	1.842,2	-12,8
Actes jurídics documentats	569,8	759,3	605,9	-20,2
Taxes sobre el joc	252,3	201,3	204,9	1,8
Tributs propis	135,7	359,2	397,8	10,7
Grans establiments comercials	11,5	8,5	11,7	38,0
Impost sobre els habitatges buits	11,8	8,6	2,4	-71,5
Impost sobre actius no productius de les persones jurídiques	2,1	0,7	0,8	10,0
Impost estades en establiments turístics	65,7	75,3	90,1	19,7
Impost sobre begudes ensucrades envasades	34,7	31,2	29,8	-4,6
Impost sobre l'emissió de gasos a l'atmosfera per la indústria	1,4	0,8	0,7	-12,7
Impost sobre l'emissió d'òxids de nitrogen per l'aviació comercial	4,8	3,1	6,2	101,1
Impost sobre l'emissió d'òxids de carboni dels vehicles de trac.mec.	-	54,3	51,1	-6,1
Impost sobre les instal·lacions que incideixen en el medi ambient	-	173,0	200,9	16,2
Gravamen protecció civil	3,7	3,8	4,1	8,1
Total	3.625,8	5.101,4	4.740,0	-7,1

Nota: Dades provisionals.

Font: Departament de la Vicepresidència i d'Economia i Hisenda. Direcció General de Tributs i Joc.

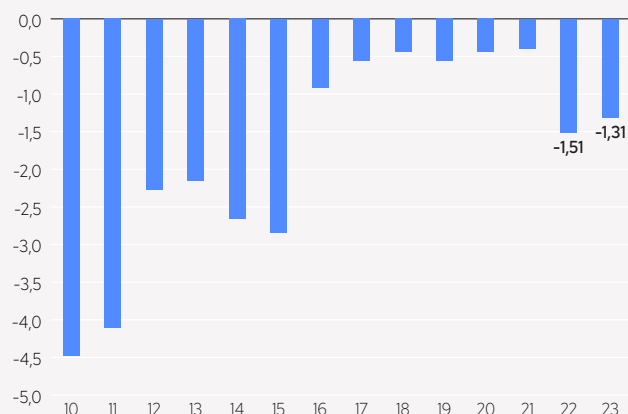

Dèficit de la Generalitat de Catalunya

En % del PIB

G II.18

Font: Ministeri d'Hisenda.

sobre del compromís de l'Estat amb la Comissió Europea, establert en un dèficit del 0,6% del PIB per al conjunt de les comunitats autònomes (gràfic II.18).

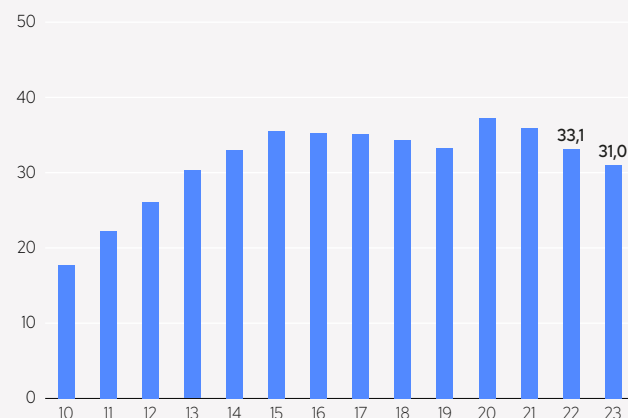
El dèficit públic de la Generalitat de Catalunya s'ha situat en l'1,31% del PIB l'any 2023, dues dècimes menys que l'any anterior

L'augment del dèficit ha provocat que el **deute públic** total de la Generalitat hagi augmentat un 0,9% fins als 85.986 milions d'euros a finals de l'any 2023. Tot i això, el fort avenç del PIB en termes nominals ha permès reduir en 2,1 p.p. el deute en percentatge del PIB, situant-lo en el 31,0% en el quart trimestre de 2023 (gràfic II.19). En comparació amb la resta de comunitats autònomes, Catalunya

Endeutament de la Generalitat de Catalunya

En % del PIB

G II.19

Font: Banc d'Espanya.

continua sent la capdavantera en volum de deute i la quarta en deute en percentatge del PIB, per darrera de la Comunitat Valenciana (44,2%), Castella-La Manxa (31,9%) i Múrcia (31,2%).

El deute públic de la Generalitat s'ha reduït fins al 31% del PIB l'any 2023, gràcies al fort creixement del PIB nominal

Adicionalment, quan analitzem el saldo d'operacions (corrents i de capital) no financeres del sector públic administratiu (SPA)³ consolidat a 31 de desembre de 2023, aquest ha passat de -3.163 milions d'euros al desembre de 2022 a -2.442 milions un any després. Si s'exclouen els interessos del deute, el saldo primari d'operacions corrents és de -1.669 M€ el 2023. Això és resultat de que els ingressos han augmentat més intensament que les despeses. D'una banda, els **ingressos no financers** eren de 35.337 milions d'euros a desembre del 2023, fet que suposa un creixement del 10,6% respecte a l'any anterior. El principal factor que explica aquesta evolució dels ingressos és la liquidació positiva dels ingressos del model de finançament del 2023 (amb una aportació addicional de 2.020 milions), mentre que el 2022 va ser zero.

Els ingressos no financers han augmentat un 10,6% el 2023, en part degut a liquidació positiva del model de finançament autòmic

D'altra banda, les **despeses no financeres** han assolit la xifra de 37.779 milions d'euros, un 7,6% més que l'any anterior. El 2023 la partida de remuneracions del personal s'ha incrementat un 6,6% respecte al 2022, com a resultat de l'augment de les retribucions del personal (3,5%), l'increment dels costos laborals (Mecanisme d'Equitat Intergeneracional) i l'augment del nombre de docents escolars, de personal sanitari i la del cos dels Mossos d'Esquadra. Les despeses de capital han augmentat un 16,3%, principalment per l'increment de les inversions reals (31,5%). Aquesta partida ha augmentat degut a l'esforç inversor en edificis del Departament d'Educació, les inversions en maquinària del Departament de Territori i per l'adquisició d'equips d'anàlisi de dades del Departament de Justícia, Drets i Memòria. Per altra banda, les transferències de capital han augmen-

3. Els comptes del sector públic administratiu (SPA) consolidats inclouen l'Administració de la Generalitat, el Servei Català de la Salut (CatSalut) i les entitats autònomes administratives, és a dir, totes les entitats que tenen un pressupost de caràcter limitatiu. També s'ha inclòs l'Institut Català de la Salut (ICS) en el consolidat per tal de mantenir una comparació homogènia amb els exercicis anteriors.

tat un 6,3% el 2023, gràcies a les transferències a l'ICAEN finançades amb fons MRR, a l'Agència de Residus de Catalunya, a l'Agència per a la Competitivitat de l'Empresa, al Consorci ATM, a les universitats públiques i a les corporacions locals pels ajuts per a la modernització i la competitivitat del sector turístic.

Les despeses no financeres han crescut un 7,6% el 2023, amb un avenç del 31,5% de les inversions reals gràcies als fons Next Generation

7. Previsions econòmiques 2024-2025

Tot i que el propòsit principal de la *Memòria Econòmica de Catalunya* és fer una anàlisi de l'evolució econòmica i dels principals esdeveniments que han succeït a Catalunya i a nivell internacional durant l'any anterior finalitzat (2023), l'elevada incertesa fruit de la persistència de les tensions inflacionistes i l'augment dels tipus d'interès nominals per part dels principals bancs centrals mundials ens obliga a explicar la taula macroeconòmica de previsions per al 2024 i 2025.

La Cambra i l'AQR-Lab preveuen un creixement del PIB del 2,1% el 2024 i 2,2% el 2025

Segons les previsions presentades i elaborades conjuntament pel Gabinet d'Estudis Econòmics de la Cambra de Comerç de Barcelona i per AQR-Lab de la UB al maig del 2024, l'economia catalana podria registrar un creixement del PIB del 2,1% el 2024 i del 2,2% el 2025. Aquesta previsió suposa una revisió a l'alça de tres dècimes del creixement del PIB per al 2024 en relació amb les previsions anteriors, gràcies a l'avenç més intens del consum de les llars (recolzat per l'ocupació i la moderació de la taxa d'estalvi) i l'aportació creixent del turisme estranger.

Adicionalment, és interessant analitzar el perfil de creixement del PIB de cara el 2024 i 2025. En aquest sentit, els

principals indicadors d'activitat i les bones perspectives empresarials apunten a una acceleració gradual del ritme d'activitat durant la primera meitat del 2024. Aquest major dinamisme a curt termini s'explicaria per dos factors primordials. El primer, per la recuperació progressiva del poder adquisitiu de les llars i la reducció gradual de la taxa d'estalvi de les famílies, que contribuirien a impulsar el consum privat. El segon, per un protagonisme creixent del turisme estranger, que ha mantingut un avenç sostingut durant els últims mesos malgrat haver superat els registres previs a la Covid-19.

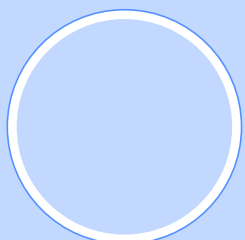
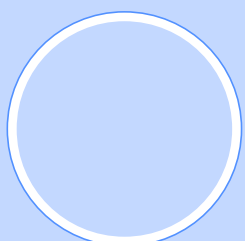
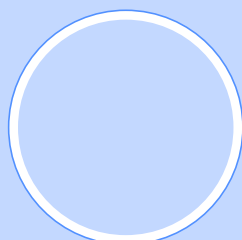
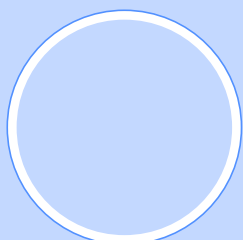
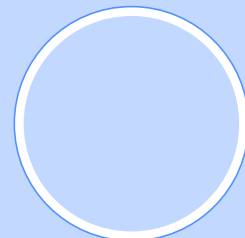
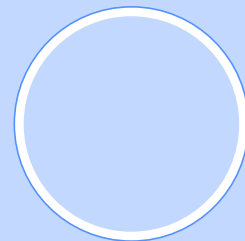
Tot i que l'avenç de l'economia catalana serà més dinàmic del previst el 2024, persisteixen alguns riscos que podrien influir negativament sobre l'activitat els propers trimestres, entre els que destaquen tres: 1) l'augment de les tensions a nivell geopolític (que podria afectar l'evolució del preu del petroli i les cadenes de subministrament); 2) l'elevada persistència de la inflació subjacent, que podria retardar el descens dels tipus d'interès i 3) la sequera i l'impacte de les mesures sobre el teixit empresarial.

Els principals riscos que amenacen l'avenç de l'activitat són el retard en la baixada de tipus i les tensions geopolítiques

Malgrat aquests riscos, l'escenari central és que l'economia catalana es mantingui dinàmica el 2025 (2,2%), amb un major protagonisme de les exportacions de béns i la inversió privada, impulsats per la millora de l'activitat a la zona euro i la moderació dels tipus d'interès. En relació amb el consum públic, la seva contribució a l'augment del PIB es moderarà gradualment, en un context de consolidació fiscal progressiva.

Finalment, la moderació de l'activitat també es veurà reflectida en un menor dinamisme del creixement de l'ocupació, amb un avenç previst del 2,0% i l'1,8% el 2024 i 2025, respectivament. No obstant això, l'augment dels llocs de treball i el previsible increment de la població activa hauria de reduir de forma moderada la taxa d'atur, que se situaria en el 8,8% en mitjana l'any 2025.

III | EMPRESA CATALANA

III. L'EMPRESA CATALANA

1. Presentació¹

En aquest capítol es presenta l'anàlisi economicofinancera de l'empresa catalana dels anys 2022 i 2023. Aquesta anàlisi s'emmarca en la línia de treball i publicació iniciada l'any 1988 pel Departament d'Economia i Finances (actualment, Departament d'Economia i Hisenda) de la Generalitat de Catalunya. Des de l'any 2007, l'elaboració d'aquest estudi sobre l'empresa catalana és fruit de la col·laboració de la Cambra de Comerç de Barcelona amb el Departament d'Economia i Hisenda de la Generalitat de Catalunya². L'anàlisi es fonamenta en la part corresponent a les empreses catalanes de les bases de dades trimestral i anual de la Central de Balanços del Banc d'Espanya (CBBE), que es remet regularment a la Cambra de Comerç de Barcelona.

Des del 2020, la mostra d'empreses analitzades es nodreix de dues fonts d'informació sobre els comptes anuals de les societats no financeres espanyoles: la de col·laboració directa i voluntària (anomenada Central de Balanços Anual o CBA), que és la font que tradicionalment s'havia fet servir per a l'elaboració d'aquest capítol de la Memòria Econòmica; i la que prové dels comptes anuals que obligatòriament es dipositen en els registres mercantils d'Espanya (CBB), a les quals es té accés en virtut dels acords de col·laboració signats entre el Banc d'Espanya, el Ministeri de Justícia i el Colegio Oficial de Registradores de la Propiedad de España (CORPME), i a nivell de Catalunya per l'acord de col·laboració entre la Cambra de Comerç de Barcelona i el CORPME, que s'ha acordat per tercer any consecutiu. El tractament unificat de les dues fonts d'informació dona lloc a la Central de Balanços Integrada (CBI), que permet ampliar la capacitat analítica de la publicació, ja que complementa les dades disponibles sobre les grans empreses, ben representades a la font CBA, amb les de les empreses de petita i mitjana dimensió (pimes) recollides de forma més exhaustiva a la font procedent del registre mercantil (CBB).

1. Capítol redactat per Oriol Amat i Salas (Catedràtic d'Economia Financera i Comptabilitat, UPF), Enric Genescà i Palau (Enginyer Industrial) i Carme Poveda i Martínez (Directora del Departament d'Anàlisi Econòmica a la Cambra de Comerç de Barcelona). Els autors agraeixen a Manuel Ortega i Ana Esteban de la Central de Balanços del Banco de España les dades facilitades; i a Enric Genescà i Garrigosa els suggeriments realitzats.
2. Als webs de la Cambra de Comerç de Barcelona (<https://www.cambrabcn.org/que-t-oferim/estudis-economicos-infraestructures/memoria-economica-de-catalunya>) i del Departament d'Economia i Hisenda (<http://economia.gencat.cat/ca/ambits-actuacio/economia-catalana/estudis-publicacions/altres-publicacions/informe-anual-empresa-catalana/>) es poden consultar els informes dels últims anys.

Amb les dades de la CBI anual, la cobertura de la mostra total utilitzada, de 587.987 empreses, representa l'any 2022 el 44,1% del Valor Afegit Brut (VAB) al cost dels factors del total de les societats no financeres a Espanya³. Aquest percentatge és del 28,3% en el cas de Catalunya per a l'any 2021, xifra que es compara amb una taxa de cobertura en termes de VAB per al conjunt de les regions espanyoles del 34,4%. Entre els sectors amb més representació a la mostra espanyola en termes de VAB hi ha el d'energia, gas i aigua amb una cobertura del 63,7% i el d'informació i comunicacions, amb el 63,6%. Els segueixen, per ordre de representació, els sectors d'activitats administratives i serveis auxiliars (60,4%), la indústria manufacturera (58,2%) i les activitats de transport i magatzem (56,9%). Pel que fa a la dimensió, les empreses mitjanes i grans estan sobrerepresentades en aquesta mostra.

A la part catalana de la mostra estatal, en la base anual, el nombre d'empreses de la CBI –que correspon a l'any 2022– i que tenen la seu social a Catalunya és de 129.173. D'aquestes empreses amb seu a Catalunya, 120.888 són petites⁴ (el 93,6% del total), 2.148 són mitjanes⁵ (1,6%) i 6.137 són grans⁶ (4,8%)⁷. Cal aclarir que la mostra anual de la CBI recull aquelles empreses que tenen activitat a Catalunya, independentment de si tenen aquí o no la seva seu social o si són filials d'empreses localitzades fora de Catalunya. Això és així perquè a les dades procedents de la CBA s'identifica les empreses per la localització de la seva activitat. Per tant, el nombre d'empreses que analitza la CBI a Catalunya no es pot comparar directament amb el nombre d'empreses del Directori Central d'Empreses (DIRCE), que publica l'INE i l'Idescat.

El nombre d'empreses analitzades en la CBI és de 129.173

3. Central de Balances del Banco de España (2023): "Central de Balances. Resultados anuales de las empresas no financieras 2022", Banco de España, Madrid, pàg. 65, 89 i 91. <https://www.bde.es/f/webbe/SES/Secciones/Publicaciones/PublicacionesAnuales/CentralBalances/22/Fich/ceba22.pdf>

4. S'utilitza la Recomanació de la Comissió Europea 2003/361/CE. Empreses de fins a 49 treballadors que tenen un actiu de fins a 10 M€ i una xifra de negocis de fins a 10 M€.

5. S'utilitza la Recomanació de la Comissió Europea 2003/361/CE. Empreses d'entre 50 i 249 treballadors que tenen un actiu de fins a 43 M€ i una xifra de negocis de fins a 50 M€.

6. S'utilitza la Recomanació de la Comissió Europea 2003/361/CE. Empreses de 250 treballadors o més que tenen un actiu superior als 43 M€ i una xifra de negocis superior als 50 M€.

7. Cal tenir en compte que aquesta segmentació per dimensió de les empreses de la mostra de la CBI no és comparable amb les dades del DIRCE perquè la primera inclou les empreses dependents, és a dir, centres d'activitat que poden pertànyer a la mateixa empresa.

Abast de la mostra

Exercici 2022

T III.1

Dimensió	EMPRESSES		PERSONAL		VALOR AFEGIT BRUT C.F.*	
	Nombre	(%)	Nombre	(%)	Milers d'euros	(%)
Petites	120.888	93,6	410.925	40,1	20.034.607	34,1
micro	109.856	85,0	204.743	20,0	9.783.924	16,6
Mitjanes	2.148	1,6	126.667	12,3	6.911.801	11,7
Grans	6.137	4,8	487.835	47,6	31.846.158	54,2
TOTALS	129.173	100,0	1.025.427	100,0	58.792.566	100,0

Valors absoluts de totes les empreses de la mostra.

*"c.f." fa referència a cost dels factors.

Nota: s'utilitza la Recomanació de la Comissió Europea 2003/361/CE per classificar les microempreses:

Empreses de fins a 9 treballadors que tenen un actiu de fins a 2 M€ i una xifra de negocis de fins a 2 M€.

Les 129.173 empreses de la mostra tenen un total d'1.025.427 treballadors (exercici 2022), que representa el 38,9% dels treballadors del sector privat a Catalunya, segons dades de l'Enquesta de població activa (EPA), que publica l'INE i l'Idescat. Igual que passa amb la mostra del total d'Espanya, en la mostra d'empreses catalanes es troben més representades les empreses industrials que les de serveis o la construcció, i les empreses grans tenen també un pes superior al que els hi correspon, biaixos que s'accentuen a la mostra de la base trimestral. A més, cal tenir en compte que la Central de Balanços Trimestral (CBT), que arriba fins al quart trimestre del 2023, està integrada per una mostra molt més reduïda d'empreses catalanes (150 empreses). Per tant, els resultats del 2023 s'han de prendre amb especial cautela donada la reduïda dimensió de la mostra.

La [taula III.1](#) recull la composició de la mostra de les 129.173 empreses no financeres catalanes de la base de dades anual (CBI), en funció de la seva dimensió.

Per tal de contextualitzar la mostra utilitzada, s'analitzen les dades del DIRCE que publica l'INE i l'Idescat. Segons aquestes dades, l'1 de gener del 2023 hi havia 600.090

empreses amb establiment a Catalunya, de les quals 8.337 tenien 50 o més treballadors (un 1,4% del total).

Cal tenir en compte que l'anàlisi es refereix a les empreses amb establiments econòmicament actius entre el 1 de gener del 2020 i el 1 de gener del 2023, amb dades de l'INE i l'Idescat recollides a la [taula III.2](#). Atès que a partir del 1 de gener del 2023 la definició d'empreses amb establiments actius ha canviat, les dades no són comparables en relació amb anys anteriors. No obstant això, el que sí que es pot comparar és el pes relatiu del teixit empresarial a nivell sectorial abans i després de l'impacte de la pandèmia. En aquest sentit, s'observa com el pes de les empreses amb establiments actius en el sector serveis a Catalunya ha guanyat pes relatiu en aquest període (del 82,4% el 2020 al 83,2% el 2023), una evolució que contrasta amb la pèrdua relativa en el cas de la indústria (del 5,7% al 5,5%) i la construcció (de l'11,9% a l'11,3%).

Entrant més al detall en el sector dels serveis, s'observa una certa heterogeneïtat en l'evolució dels diferents subsectors ([taula III.3](#)). Així, els subsectors que han guanyat pes relatiu en aquest període són les activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment, les activitats immobiliàries

Empreses amb establiments a Catalunya per sector econòmic

Nombre d'empreses i % del total. Dades a 1 de gener

T III.2

	2020	2023	2020 (% total)	2023 (% total)
Indústria	36.195	33.205	5,7	5,5
Construcció	76.123	67.816	11,9	11,3
Serveis	525.454	499.069	82,4	83,2
Nombre total d'empreses	637.772	600.090	100,0	100,0

Font: elaboració pròpia, a partir del Directori central d'empreses (DIRCE) de l'INE.

Nota: Empreses amb establiments a Catalunya segons el concepte d'empresa estadística, que integra les unitats legals d'un mateix grup empresarial com a una única empresa. La definició d'empresa amb establiments econòmicament actius a partir de l'1 de gener del 2023 ha canviat i, per tant, les dades no són comparables amb les d'anys anteriors.

Empreses amb establiments a Catalunya per sector econòmic

Nombre d'empreses i % del total. Dades a 1 de gener

T III.3

	2020	2023	2020 (% total)	2023 (% total)
Indústria	36.195	33.205	5,7	5,5
Construcció	76.123	67.816	11,9	11,3
Serveis	525.454	499.069	82,4	83,2
Comerç, reparació, transport i hostaleria	211.156	192.256	33,1	32,0
Informació i comunicacions	15.970	16.598	2,5	2,8
Activitats financeres i assegurances	13.435	13.314	2,1	2,2
Activitats immobiliàries	46.580	47.616	7,3	7,9
Activitats professionals, científiques, tècniques; activitats administratives i auxiliars	125.060	118.349	19,6	19,7
Educació, activitats sanitàries i de serveis socials	55.928	53.115	8,8	8,9
Activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment, i altres serveis	57.325	57.821	9,0	9,6
Nombre total d'empreses	637.772	600.090	100,0	100,0

Font: elaboració pròpia, a partir del Directori central d'empreses (DIRCE) de l'INE.

Nota: Empreses amb establiments a Catalunya segons el concepte d'empresa estadística, que integra les unitats legals d'un mateix grup empresarial com a una única empresa.

i el sector de la informació i les comunicacions. En canvi, el sector que han perdut un major pes relatiu ha estat el comerç, transport i hostaleria, que ha passat del 33,1% del total l'any 2020 al 32,0% el 2023.

Per dimensió, com es comprova a la [taula III.4](#), no s'observen canvis significatius entre el 2020 i el 2023. Així, les empreses amb establiments de menys de 50 treballadors i sense assalariats representen el 98,6% del total, un percentatge molt superior a l'1,0% en el cas de les empreses entre 50 i 249 treballadors i del 0,4% de les empreses amb 250 o més treballadors.

L'informe s'estructura en els següents dos apartats. Per una banda, a l'apartat 2 s'analitza la situació economicofinancera de l'empresa catalana durant el 2022 i 2023 (el 2022 a partir de la informació provinent de la base de dades anual i el 2023 a partir de la base de dades trimestral). La informació de la base anual permet també estudiar les tendències observades en les principals partides i ràtios fins a l'any 2022.

I, per altra banda, a l'apartat 3 s'analitzen els resultats i la situació economicofinancera de les empreses catalanes desagregant la mostra de la base anual per sectors i dimensions. Al mateix apartat també es comparen els resultats de l'empresa catalana amb els de la resta de les empreses espanyoles.

2. Anàlisi economicofinancera de les empreses catalanes

2.1. Introducció

Durant els anys 2022 i 2023 ha continuat la recuperació econòmica coincidint amb la reactivació gradual de l'activitat després del fort deteriorament que va experimentar el 2020 arran de la pandèmia. En aquest entorn, el PIB de Catalunya va augmentar el 2023 un 2,6% en volum, segons dades de l'Idescat, mentre que a Espanya, el creixement va ser del 2,5%. D'aquesta manera, el PIB anual l'any 2023 ha superat per primer cop els nivells del 2019.

Empreses amb establiments a Catalunya per tram d'assalariats

Nombre d'empreses i % del total. Dades a 1 de gener

T III.4

	2020	2023	2020 (% total)	2023 (% total)
Menys de 50 treballadors i sense assalariats	629.332	591.753	98,7	98,6
Entre 50 i 249 treballadors	6.124	5.946	1,0	1,0
250 o més treballadors	2.316	2.391	0,4	0,4
Nombre total d'empreses	637.772	600.090	100,0	100,0

Font: elaboració pròpia, a partir del Directori central d'empreses (DIRCE) de l'INE.

Nota: Empreses amb establiments a Catalunya segons el concepte d'empresa estadística, que integra les unitats legals d'un mateix grup empresarial com a una única empresa.

Aquest informe pretén analitzar els resultats economicofinanciers de les empreses catalanes. L'anàlisi s'inicia amb les dades d'activitat, de generació de valor afegit i ocupació. A continuació, s'estudia la inversió en actius immobilitzats i actius corrents. Després s'analiza el cost dels factors i la productivitat. Seguidament, s'estudia l'estructura financera. Els apartats finals es dediquen a l'anàlisi dels resultats i de la rendibilitat.

La situació econòmicafinancera de les empreses catalanes ha millorat el 2022 i 2023

Com es visualitza al [requadre III.1](#), l'anàlisi està estructurada en diferents etapes que permeten comprovar els inductors de l'evolució de la rendibilitat financera, que és un dels principals objectius econòmics de les empreses. A cada variable del requadre s'indica l'apartat corresponent al present informe on es tractarà aquesta informació.

2.2. Activitat i valor afegit

En aquest apartat s'analiza l'evolució de l'activitat, les vendes, les compres i la creació de valor afegit. Per fer-ho,

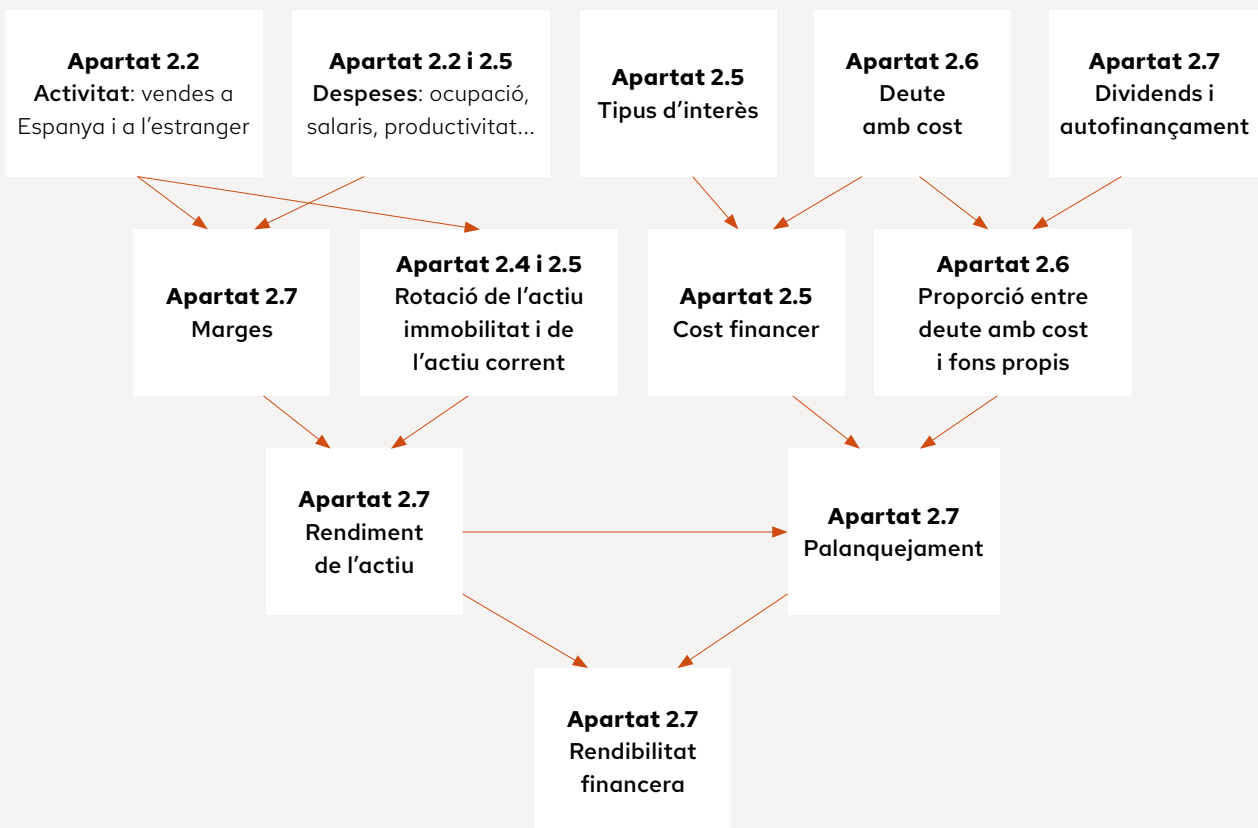
s'ha de tenir en compte que el 2022 l'economia catalana va créixer un 6,7% en termes reals, malgrat l'augment històric de la inflació (8,0% en mitjana anual), fenomen que va propiciar un canvi de rumb de la política monetària i un refredament de l'economia especialment intens als països de la zona euro. El 2023 la recuperació econòmica ha estat més positiva del previst inicialment, amb un avenç del PIB del 2,6%, gràcies a les exportacions de béns i serveis, al fort dinamisme del turisme estranger i les exportacions de serveis no turístics i l'ocupació.

D'acord amb les dades de la [taula III.5](#), l'any 2022 la producció⁸ va créixer un 14,5% interanual en valors nominals, superant l'augment registrat l'any anterior (12,8%). En una línia similar, el Valor Afegit Brut al cost dels factors va augmentar un 10,0%, una dada positiva però menor a la del 2021 (13,6%).

8. El valor de la producció mesura l'import dels béns i serveis produïts per l'empresa durant l'exercici. Es defineix com el volum de negoci procedent de la venda de béns i serveis, més/menys la variació de les existències de productes acabats, menys els treballs en curs i les compres de béns i serveis per a la revenda, més els treballs realitzats per l'empresa per al seu immobilitzat, i exclouent les subvencions.

Factors que influeixen en la rendibilitat financera

R III.1

La informació que contenen les bases de dades utilitzades és fonamentalment economicofinancera i prové de l'agregació dels qüestionaris trimestral i anual tramesos al Banc d'Espanya per empreses no financeres de diferents localitzacions, dimensions i sectors d'activitat. A aquestes dades, la Central de Balanços del Banc d'Espanya (CBBE) hi afegeix les dades de les empreses que dipositen els comptes al Registre Mercantil, la qual cosa permet incrementar substancialment la mida de la mostra. El qüestionari trimestral (balanç i compte de resultats) és més senzill que l'annual. Cada trimestre, les empreses responen el qüestionari del trimestre corrent i el de l'any anterior. Això permet que el càlcul dels percentatges de variació es basi en la mateixa mostra d'empreses. Les ràtios i els percentatges de la base trimestral es calculen a partir de les dades dels quatre trimestres de cada any, que se sumen en el cas dels conceptes dels estats de fluxos, i s'obté la mitjana en el cas dels conceptes dels estats patrimonials. La base anual permet fer una anàlisi més detallada de la situació economicofinancera de les empreses privades catalanes per a l'exercici 2022 i els anteriors.

Per a cada any es disposa dels estats comptables del període corrent i de l'immediatament anterior, fet que permet calcular els percentatges de variació a partir de les mateixes mostres d'empreses. Ara bé, quan es comparen ràtios o percentatges de dues bases dife-

rents (2023-2022 amb 2022-2021, per exemple), cal tenir en compte que les mostres respectives també ho són i que, en conseqüència, les diferències observades es poden deure tant al canvi de mostra com al canvi de tendència.

Tant a la base trimestral com a l'annual, es disposa d'una estimació del valor de l'actiu immobilitzat a preus corrents per als agregats principals. Això comporta, d'una banda, introduir a l'actiu una partida d'ajust de preus que afecta principalment l'immobilitzat material i, de l'altra, aplicar al passiu i patrimoni net un ajust pel mateix import dels fons propis. L'ús dels valors corrents en lloc dels comptables té uns avantatges clars, com ara evitar el trencament en les tendències que es produeix als exercicis en què hi ha actualitzacions.

Des del nostre punt de vista, però, l'avantatge principal és que soluciona el càlcul de les ràtios en què al numerador hi ha una partida d'un estat de fluxos (resultats, per exemple), i al denominador, una partida del balanç. Si en valorar la segona s'utilitzen criteris comptables, com és habitual, el numerador i el denominador estan en bases monetàries diferents: el primer, a preus corrents, i el segon, a preus històrics. Si el denominador es valora a preus corrents, s'obté una estimació més precisa d'aquestes ràtios, ja que els dos elements del quocient estan en monetària els mateixos valors.

Activitat i valor afegit

En % variació respecte les mateixes empreses de l'any anterior

	BASE INTEGRADA				BASE TRIMESTRAL*	
	2019	2020	2021	2022	2022	2023
Nombre d'empreses	155.975	155.226	159.862	129.173	158	150
Activitat i valor afegit						
Valor de la producció i subvencions	3,6	-11,4	12,8	14,5	9,1	4,8
Compres i consums intermedis	2,6	-11,1	12,3	17,2	13,8	4,1
Valor afegit brut al cost de factors	5,3	-12,0	13,6	10,0	-3,3	7,2
Distribució geogràfica de l'activitat**						
Vendes totals	3,1	-11,3	12,5	15,6	11,7	3,4
Vendes a Espanya	3,2	-9,0	13,1	14,9	11,1	2,2
Vendes a l'estranger	2,8	-16,4	11,0	17,3	13,7	7,4
Compres totals	2,2	-11,1	16,5	19,8	19,9	-4,9
Compres a Espanya	1,4	-9,8	22,7	25,6	28,4	-15,3
Compres a l'estranger	3,3	-12,7	9,1	11,5	11,0	8,2

* Mitjana ponderada dels percentatges de variació dels quatre trimestres de l'any.

** A partir de la mostra de la Base Anual de la Central de Balanços del Banc d'Espanya.

Per a l'any 2023, les dades de la base trimestral apunten que el valor de la producció hauria seguit creixent (4,8% interanual), tot i que a un ritme més moderat en relació amb el 2022. Aquesta millora també s'hauria produït en el cas del Valor Afegit Brut al cost dels factors (7,2%). En qualsevol cas, la reduïda mostra trimestral fa que aquests resultats s'hagin de considerar amb prudència.

El Valor Afegit Brut al cost dels factors es calcula com segueix:

- + Valor de la producció
- Compres i consums intermedis
- + Subvencions
- Impostos lligats a l'activitat

- = Valor Afegit Brut al cost dels factors

Aquest concepte informa de la riquesa que es genera a partir de la producció, descomptant, essencialment, les compres a altres empreses (béns intermedis). Per tant, interessa que augmenti per poder millorar la retribució d'altres factors com els treballadors i els accionistes de l'empresa.

Gràcies a la millora gradual de l'activitat econòmica el 2022 i l'augment dels preus, les vendes totals en termes nominals van augmentar amb força (15,6% interanual), tant les dirigides al mercat espanyol com a l'estranger (14,9% i 17,3%, respectivament) –milloren especialment les vendes a l'estranger per la reactivació de les cadenes de subministraments globals, després de la crisi que es va produir el 2021. En 2021 havia succeït el contrari, ja que les vendes a Espanya van evolucionar millor que les vendes a l'estranger. Això ha permès que el 2022 la intensitat exportadora de les empreses catalanes hagi augmentat, tot i que encara no ha recuperat el nivell d'abans de la pandèmia (gràfic III.1). Per tant, el 2022 cal destacar l'elevat protagonisme del comerç amb l'estranger en la recuperació econòmica, tot i que el mercat espanyol també ha tingut un paper positiu rellevant.

Les vendes a l'estranger han augmentat gràcies a la normalització de les cadenes de subministrament

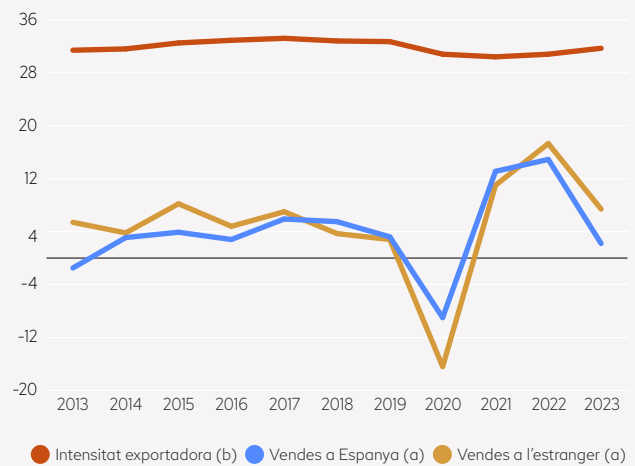
El 2022 les compres en termes nominals també han augmentat amb molta intensitat (19,8% interanual), en part per l'increment dels preus energètics i de les matèries primeres, sobretot les realitzades al mercat espanyol (25,6%) que han més que doblat el creixement de les compres realitzades a l'estranger (11,5%).

Les dades preliminars per al 2023 apunten que tant les exportacions (i la intensitat exportadora), com les importa-

Vendes i intensitat exportadora

En %

G III.1

(a) % de variació anual.

(b) Vendes a l'estranger sobre vendes totals.

La dada corresponent al 2023 s'ha estimat a partir de la base trimestral.

cions⁹ haurien seguit una evolució a l'alça però amb taxes de creixement menors que l'any anterior, en part per la moderació dels preus i els riscos geopolítics, com ara la guerra d'Ucraïna i la guerra entre Israel i Hamàs.

En resum, al llarg de l'any 2022 s'ha observat una continuació de la recuperació econòmica en tots els nivells d'activitat, valor afegit, vendes i compres, coincidint amb la reactivació gradual de l'activitat econòmica després de la forta contracció registrada en 2020 a causa de la pandèmia. Les dades de vendes mostren com aquesta recuperació ha vingut impulsada, principalment, pel mercat exterior. Les dades preliminars del 2023 apunten que la tendència positiva es mantindrà, amb una moderació de les fortes tensions inflacionistes, malgrat la persistència dels riscos geopolítics, entre els que destaquen les dues guerres en curs.

2.3. Ocupació

A continuació, s'analitza l'ocupació de les empreses catalanes diferenciant entre contractació fixa i temporal. En aquest apartat cal destacar que el concepte d'ocupació que s'utilitza no inclou els treballadors afectats per procediments de regulació d'ocupació (ERTO), una mesura que va permetre sobretot el 2020 i 2021 mantenir el gruix dels llocs de treball tot i la caiguda de l'activitat de les empreses durant la pandèmia.

9. L'evolució de les exportacions segons les dades de la Central de Balanços del Banc d'Espanya (CBBE) és diferent de la que s'inclou a les estadístiques de comerç exterior de la Comptabilitat Nacional, ja que les primeres es basen només en les empreses que han enviat la seva informació comptable a la CBBE.

Ocupació

En % variació respecte les mateixes empreses de l'any anterior

T III.6

	2019	BASE INTEGRADA			BASE TRIMESTRAL*	
		2020	2021	2022	2022	2023
Nombre mitjà de treballadors	4,8	-6,5	7,6	7,4	3,8	1,9
Nombre mitjà de treballadors fixos	5,3	-2,6	7,0	13,9	5,3	3,2
Nombre mitjà de treballadors temporals	2,0	-16,7	8,3	-25,9	-15,9	-19,5

* Mitjana ponderada dels percentatges de variació dels quatre trimestres de l'any.

Els treballadors fixos discontinus estan inclosos dins el grup de treballadors fixos.

L'ocupació, mesurada a partir del nombre mitjà de treballadors efectius per empresa va augmentar un 7,4% el 2022. En el cas dels treballadors fixos, la recuperació postpandèmia ha estat fins i tot més intensa (13,9%). En canvi, els treballadors temporals, van experimentar una forta contractació el 2022 (-25,9%). La darrera reforma laboral, que va entrar en vigor l'abril del 2022, ha determinat l'evolució asimètrica entre els treballadors fixos i temporals, i va permetre reduir la taxa de temporalitat contractual, més alineada ara amb els estàndards europeus.

Fort increment de la contractació fixa en les empreses catalanes

Les dades preliminars per al 2023 apunten cap a un creixement de l'ocupació i una major estabilitat de la mateixa en la mesura que els treballadors fixos haurien seguit augmentant en detriment dels temporals (taula III.6). De fet, el percentatge d'ocupació fixa sobre el total de l'ocupació ha repuntat amb força durant el 2022 (per la no renovació dels contractes temporals), i la dada provisional del 2023 apunten cap a una nova millora, tot i que més suau (gràfic III.2).

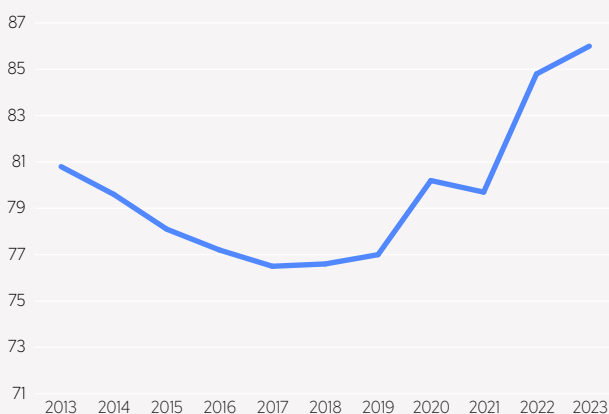
Per altra banda, tal com mostra el [gràfic III.3](#) i en línia amb l'evolució del mercat laboral, el valor afegit en termes reals (descomptada l'evolució dels preus) va tornar a créixer el 2022 (1,9%), després de l'episodi de caiguda del 2020 (-11,6%) i la posterior recuperació del 2021 (10,4%). La dada preliminar del 2023 suggereix un augment més accentuat d'aquest indicador (3,6%), gràcies a la millora gradual de l'activitat i la moderació de la inflació. En tot cas, els resultats del 2023 s'han d'interpretar amb especial cautela donada l'escassa dimensió de la mostra. De fet, per les dades dels comptes econòmics de Catalunya que publica l'Idescat mostren un dinamisme del VAB molt més accentuat per al 2022 (6,9%) que per al 2023 (2,9%).

En resum, el 2022 l'ocupació ha mostrat una evolució favorable, en un context de reactivació gradual de l'activitat econòmica, amb una millora destacable el 2023 però de menor intensitat en comparació amb l'any anterior. Per altra banda, la reforma laboral hauria propiciat un efecte trasllat de treballadors temporals cap a fixos, millorant la qualitat de l'ocupació del teixit productiu català.

Ocupació fixa sobre la total

En %

G III.2

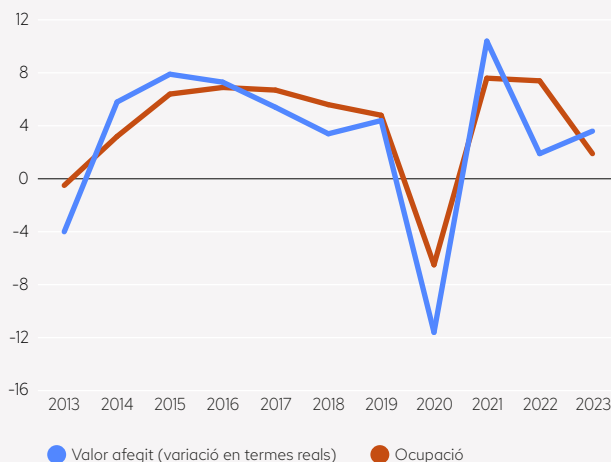

La dada corresponent al 2023 s'ha estimat a partir de la base trimestral.

Valor afegit i ocupació

En % de variació interanual

G III.3

La dada corresponent al 2023 s'ha estimat a partir de la base trimestral.

2.4. Inversió

En aquest apartat s'analitza la inversió realitzada per les empreses catalanes, distingint entre inversió en immobilitzat (terrenys, edificis, maquinària, etc.) i actiu corrent (estocs, clients, tresoreria, etc.).

L'immobilitzat net (que descompta les amortitzacions i els deterioraments) per ocupat és un indicador que reflecteix l'esforç inversor de l'empresa en relació amb el nombre de treballadors. Després del repunt del 2020 en termes interanuals degut, en gran part, a la destrucció d'ocupació, aquest es contrau el 2021 i 2022 un 7,3% i un 6,0%, respectivament, en termes reals, seguint la dinàmica dels anys anteriors a l'episodi pandèmic. La dada preliminar del 2023 apunta a un canvi de tendència amb un increment de l'1,4% (taula III.7). Des del punt de vista de la competitivitat, en línies generals, és important que la inversió per treballador augmenti per tal de millorar la posició competitiva de les empreses, tot i que també depèn de la productivitat del capital. En aquest sentit, seria positiu que l'esforç inversor vagi acompanyat d'una millora

de l'eficiència (rotació dels actius), aspecte que s'analitzarà més endavant.

Per altra banda, la inversió en actius corrents no financers va créixer un 6,5% el 2022, però el 2023 s'hauria revertit aquesta tendència positiva. Per tant, les empreses han continuat acumulant estoc fins al 2022, possiblement per la dificultat d'aprovisionament en alguns sectors econòmics industrials i el fort augment dels preus de transport marítim. En canvi, el 2023 les tensions en les cadenes de subministrament globals es van moderar, afavorint una reducció dels estocs.

En l'apartat d'inversió és molt rellevant analitzar l'esforç de les empreses en factors de competitivitat com són la recerca i desenvolupament, el pagament a l'estranger per transferència de tecnologia, el medi ambient i la formació (tots ells capitals de caràcter intangible). Tal com mostra el gràfic III.4, l'any 2022 la inversió en R+D, expressada com a percentatge del valor afegit, reverteix el repunt que es va registrar el 2020 (per la forta caiguda del valor afegit), i se situa en el nivell més baix des del 2018.

Definició de conceptes de rotació i d'inversió

R III.3

Rotació dels actius: és una mesura que relaciona el valor de la producció i les partides de l'actiu d'explotació. La rotació representa el nombre de vegades que una partida d'actiu determinada es plasma en la producció o les vendes, i és un indicador d'eficiència en la gestió dels actius. Un cop garantit el funcionament operatiu i comercial de l'empresa, qualsevol increment de la rotació de l'actiu s'interpreta com una millora d'eficiència, i redunda en un increment de la rendibilitat de l'actiu, sempre que el marge es mantingui constant. En alguns casos, quan es calcula per a l'immobilitzat, s'utilitza com a numerador el valor afegit per tal de reflectir una mesura de productivitat aparent equivalent a la del factor treball. Les taxes de variació, en tot cas, es reconstrueixen a partir de les taxes de variació del numerador i el denominador de la mateixa mostra.

Inversió com a percentatge de variació del saldo a preus corrents: es calcula com la taxa de variació entre el saldo absolut d'un actiu l'any actual (valorat a preus corrents) respecte de l'any anterior.

Inversió en actius fixos materials (formació bruta de capital fix, FBCF): mesura el valor de les adquisicions menys les vendes d'actius fixos materials (edificis, maquinària, vehicles...). La dada que s'ofereix és la taxa de variació entre els fluxos d'inversió de l'any actual respecte de l'anterior.

Immobilitzat per ocupat: és el quocient entre el valor d'immobilitzat a preus corrents i el nombre d'ocupats. Per tant, és una mesura de dotació d'immobilitzat per ocupat que indica la intensitat del capital de l'empresa i el seu procés productiu. L'interès econòmic d'aquesta mesura rau en el grau de substitució que hi ha entre els factors de producció, capital (immobilitzat) i treball (ocupats), per la qual cosa aquesta ràtio mesura la demanda relativa dels factors. Alhora, determina els valors oferts per altres indicadors, per exemple, la rotació de l'actiu mateixa. D'altra banda, està fortament condicionada per la tecnologia productiva, ja que no totes les activitats requereixen la mateixa dotació en immobilitzat per al seu desenvolupament, i d'aquí la diferència sectorial notable en aquesta mesura.

Immobilitzat net no financer: inclou l'immobilitzat material, les inversions immobiliàries i l'immobilitzat intangible net d'amortitzacions i deterioraments. També es denomina *actiu no corrent net no financer*.

Actiu corrent net no financer: existències, clients, altres deutors comercials i actius líquids menys proveïdors i altres creditors comercials sense cost.

Actius financers: inversions financeres netes a llarg i a curt termini.

Inversió en actius no financers

Taxes de variació, en percentatge

T III.7

	BASE INTEGRADA				BASE TRIMESTRAL*	
	2019	2020	2021	2022	2022	2023
FBC / Valor afegit net	13,5	12,1	11,9	13,2	nd	nd
FBC / Actius fixes no financers	10,9	8,1	9,0	11,4	nd	nd
Inversió en immobilitzat material / immobilitzat material net **	7,7	4,4	5,4	6,7	nd	nd
Actiu corrent net no financer (variació de l'estoc)	5,4	2,0	3,3	6,5	ns	-19,9
Immobilitzat net per ocupat (estoc) (nominal)	-0,5	7,8	-4,6	1,6	6,3	4,9
Immobilitzat material per ocupat (estoc) (nominal)	-0,7	7,4	-4,3	1,4	6,3	4,9
Immobilitzat immaterial per ocupat (estoc) (nominal)	1,8	11,7	-7,6	2,6	nd	nd
Immobilitzat net per ocupat (estoc) (real)	-1,4	8,2	-7,3	-6,0	-1,6	1,4
Immobilitzat material per ocupat (estoc) (real)	-1,6	7,8	-7,0	-6,1	-1,6	1,4
Immobilitzat immaterial per ocupat (estoc) (real)	0,9	12,1	-10,2	-5,0	nd	nd

* Mitjana ponderada dels percentatges de variació dels quatre trimestres de l'any.

** A partir de la mostra de la Base Anual de la Central de Balanços del Banc d'Espanya

(ns) Valor no significatiu.

(nd) Dada no disponible.

Nota: per les taxes per ocupat els actius son valorats a preus corrents.

Les empreses han apostat per un augment de la despesa en formació, en el context de transformació digital

La despesa en formació, en canvi, augmenta amb força el 2022 (en part pel retrocés durant el període del 2018 al 2021), però que també es podria explicar per la formació dels treballadors en competències digitals, que ha guanyat rellevància sobretot després de la Covid-19. El pagament a l'estranger per transferència de tecnologia ha seguit una trajectòria força descendent els darrers anys, un fenomen que es podria explicar, en part, perquè les grans companyies estan invertint en R+D en centres propis a Catalunya en lloc de comprar tecnologia a altres països.

Amb l'excepció de la inversió en formació, és possible que les empreses hagin posposat decisions d'inversió en R+D, medi ambient i tecnologia en un context encara de molta incertesa i tipus d'interès elevats, si bé és cert que les tendències abans de la crisi tampoc eren gaire favorables.

Donada la relació directa entre aquests factors i la competitivitat d'un país és necessari continuar apostant per tots aquests intangibles per tal que les empreses catalanes siguin competitives en relació amb la resta d'Espanya i la resta del món, i especialment per l'R+D i la formació, que són dos aspectes en els quals encara estem lluny de la mitjana europea.

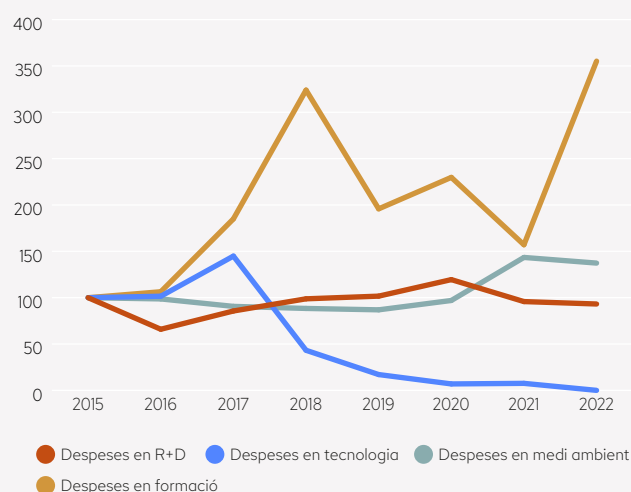
En resum, des del punt de vista de les decisions d'inversió per la millora de la competitivitat del teixit productiu

català, només la inversió en formació ha augmentat de forma notable l'any 2022. Per altra banda, el 2023 ha mostrat un canvi de tendència en relació amb la inversió en immobilitzat per ocupat, amb un creixement lleugerament positiu. La despesa en R+D i tecnologia (en termes del valor afegit) també han evolucionat lleugerament a la baixa el 2023. És necessari, doncs, que el teixit empresarial català aposti per aquests factors per tal de millorar la seva competitivitat en el mitjà termini.

Factors de Competitivitat

Sobre Valor Afegit (índex base 100 = 2015)

G III.4

A partir de la mostra de la Base Anual de la Central de Balanços del Banc d'Espanya.
Taxa de variació anual de la ràtio sobre les mateixes empreses de l'any anterior.

2.5. Cost dels factors i productivitat

L'objectiu d'aquest apartat és analitzar l'evolució dels costos dels factors i de la productivitat, distingint entre el factor treball, actius i finançament.

D'acord amb la [taula III.8](#), les despeses de personal i els salaris per treballador el 2022 van seguir caient en termes reals, és a dir, una vegada descomptada la pujada dels preus (-5,4% les despeses de personal i -6,1% els sous i salaris). És un fet negatiu, ja que mostra que els treballadors han perdut poder adquisitiu. Aquesta tendència s'hauria revertit parcialment el 2023, gràcies al fort increment dels salaris en termes nominals i la moderació de les pressions inflacionistes¹⁰.

Com es pot veure al [gràfic III.5](#), en termes de valor afegit per treballador (quocient entre el valor afegit en termes reals i el nombre de treballadors), és a dir, de la productivitat, el 2022 empitjora notablement i assoleix el valor més baix des del 2012. Pel que fa a les despeses de personal per treballador, el descens també ha estat molt pronunciat el 2022, i en línia amb la caiguda del valor afegit per treballador. En conseqüència, la ràtio de despeses de personal entre valor afegit s'ha mantingut pràcticament constant en comparació al 2021.

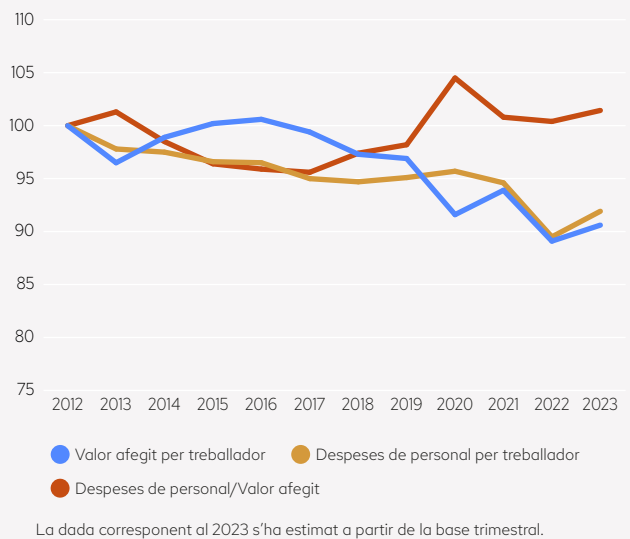
Quant a la competitivitat de les empreses, és important destacar que la seva evolució ve determinada per la diferència entre les taxes de variació del cost laboral per ocupat (despeses de personal per treballador) i de la productivitat (VAB per treballador), és a dir, l'evolució del cost laboral unitari (CLU). Per no generar una pèrdua de competitivitat, convé que el cost laboral per ocupat no augmenti més que la productivitat a mitjà termini. El 2022 la competitivitat va restar força estancada mentre que les

10. En concret, segons l'INE, la taxa d'inflació a Catalunya va passar del 8,0% el 2022 al 3,4% el 2023.

Cost laboral i productivitat

Índex 2012=100 i unitats monetàries constants

G III.5

dades trimestrals per al 2023 apunten que la competitivitat hauria caigut, atès que el valor afegit per treballador hauria augmentat però amb menys intensitat que les despeses de personal per treballador. Això hauria provocat que la ràtio de les despeses de personal en relació amb el valor afegit tornés a repuntar el 2023.

El [gràfic III.6](#) mostra el comportament dels components de la productivitat laboral (entesa aquí com el quocient entre el Valor Afegit Brut i el cost laboral per ocupat). El 2022, la productivitat laboral (en termes de VAB per cost per

11. La productivitat del factor treball compara l'output obtingut en relació amb els inputs emprats i es pot calcular de diferents maneres. Com a output es poden considerar els ingressos, la producció o el valor afegit. Com a inputs es poden considerar, entre d'altres, el nombre de treballadors, les hores treballades o el cost salarial.

Cost dels factors de producció

En percentatge

T III.8

	BASE INTEGRADA				BASE TRIMESTRAL*	
	2019	2020	2021	2022	2022	2023
Despeses de personal (nominal) (a)	1,3	0,2	1,8	2,1	0,8	6,2
Despeses de personal (real) (a)	0,4	0,6	-1,1	-5,4	-6,7	2,7
Sous i salaris (nominal) (a)	-0,1	0,9	0,1	1,4	1,3	6,1
Sous i salaris (real) (a)	-1,0	1,3	-2,7	-6,1	-6,2	2,6
Cost nominal del finançament	2,2	2,3	2,3	2,7	1,7	3,7
Cost real del finançament	1,3	2,7	-0,6	-4,9	-5,8	0,3

* Mitjana ponderada dels percentatges de variació dels quatre trimestres de l'any.

Rendibilitat, marge i rotació

En percentatge

T III.9

	BASE INTEGRADA				BASE TRIMESTRAL*	
	2019	2020	2021	2022	2022	2023
Rendibilitat ordinària de l'actiu net	4,0	4,3	4,8	5,2	5,4	6,8
Marge	8,3	8,1	8,9	9,1	7,2	8,8
Rotació	0,49	0,53	0,54	0,57	0,74	0,77
Rendibilitat de l'actiu net no financer	3,8	5,8	6,8	7,2	15,3	15,0
Marge	4,5	6,3	6,9	6,9	5,9	6,0
Rotació	0,84	0,93	0,98	1,04	2,58	2,51

Nota 1: calculats sobre actius / passius valorats a preus corrents.

Nota 2: les dades corresponents als dos anys de cada parella corresponen a la mateixa mostra d'empreses.

ocupat) cau un 5,1% respecte a l'any anterior. La productivitat laboral^{II} també es pot calcular considerant la producció. En canvi, les dades provisionals per al 2023 ofereixen una imatge completament diferent. La productivitat hauria millorat (1,7%) per l'augment del VAB (3,6%), un registre que és superior al de l'augment del cost per ocupat (2,7%).

La competitivitat de les empreses no ha millorat els últims anys, per una tendència desfavorable de la productivitat

Aquesta informació es pot complementar amb la de la taula 11, més endavant, on s'aprecia que el 2022 va augmentar el valor afegit al cost de factors (10%). Aquestes dades són diferents de les que figuren al gràfic III.6 perquè les dades de la taula III.11 són dades comptables, mentre que les del gràfic III.6 són variacions en termes reals.

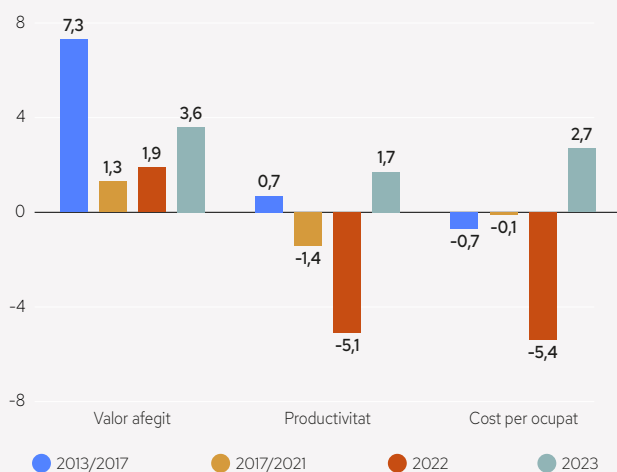
En relació amb el finançament, a la taula 8, que s'ha facilitat més amunt, es pot comprovar com el cost real d'aquest va disminuir el 2022 a causa de l'augment de preus (el cost en termes nominals va augmentar). En canvi, el 2023, les dades trimestrals assenyalen un lleuger augment del cost real del finançament, per l'increment més intens dels costos de finançament nominals (per l'impacte de la pujada dels tipus d'interès) en relació amb la inflació.

La productivitat de la inversió es pot avaluar mitjançant la rotació, que es calcula dividint les vendes pels actius. Com major és la rotació de la inversió, major és la seva eficiència i, per tant, més elevada és la seva contribució a la generació de valor. En el gràfic III.7, s'observa com les rotacions de l'actiu net, de l'immobilitzat i de l'actiu corrent milloren de manera destacada i registren una taxa de variació el 2022 superior a la d'anys anteriors, encara influenciats per l'efecte base de l'any 2020, quan va esclatar la pandèmia. La taula III.9 mostra també que el 2022 la rendibilitat

Activitat, cost laboral i productivitat

Mitjana anual dels % de variació en termes reals

G III.6

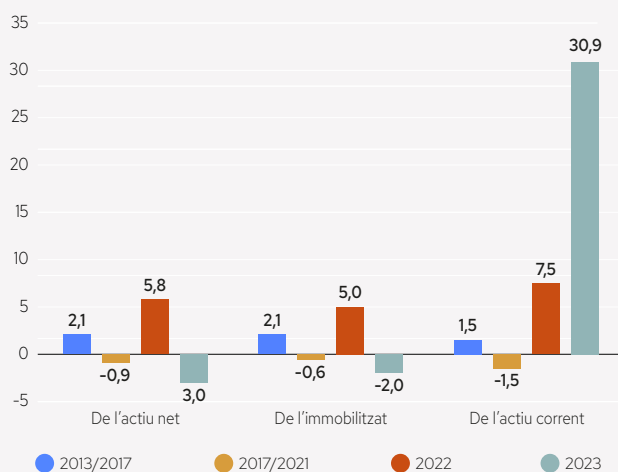

La dada corresponent al 2023 s'ha estimat a partir de la base trimestral.

Rotació dels actius no financers

Mitjana dels % de variació anuals

G III.7

La dada corresponent al 2023 s'ha estimat a partir de la base trimestral.

ordinària de l'actiu net (5,2%) ha continuat augmentant, però encara se situa en nivells inferiors al 2019.

En el mateix quadre també es comprova que el 2022 varen millorar tant els marges com la rotació, en un context de recuperació gradual dels nivells d'activitat previs a la crisi sanitària. Tot i així, els marges encara no han recuperat els valors del 2019, llastats per un context d'elevades pressions inflacionistes i de canvi de rumb de la política monetària. Malgrat això, de cara al 2023 les dades trimestrals apunten que la tendència positiva es mantindrà, amb una millora de la rendibilitat ordinària de l'actiu net, tant per una millora del marge com de la rotació.

L'actiu corrent net no financer en el model de balanç de situació de la CBBE inclou, principalment, els clients, existències i proveïdors (amb signe negatiu). El [gràfic III.8](#) permet veure l'evolució de cada un d'aquests elements sobre el valor de la producció. En relació amb l'evolució de la ràtio entre l'actiu corrent net no financer i el valor de la producció l'any 2023, cal matissar que el lleuger increment contrasta amb el fort creixement de la taxa de variació de l'actiu corrent net no financer en termes absoluts (gràfic 7). El motiu és que la magnitud del valor de la producció és molt superior a la de l'actiu corrent no financer, un fenomen que minimitza les variacions de la ràtio de l'actiu corrent no financer en relació amb la producció. Quant a la seva evolució al llarg del temps, cal destacar que en la majoria dels anys des del 2013, amb algunes excepcions com l'any 2020, la tendència és lleugerament baixista.

En resum, durant el 2022 es va observar una caiguda del poder adquisitiu dels treballadors degut a la disminució en termes reals de les despeses de personal i el salari per tre-

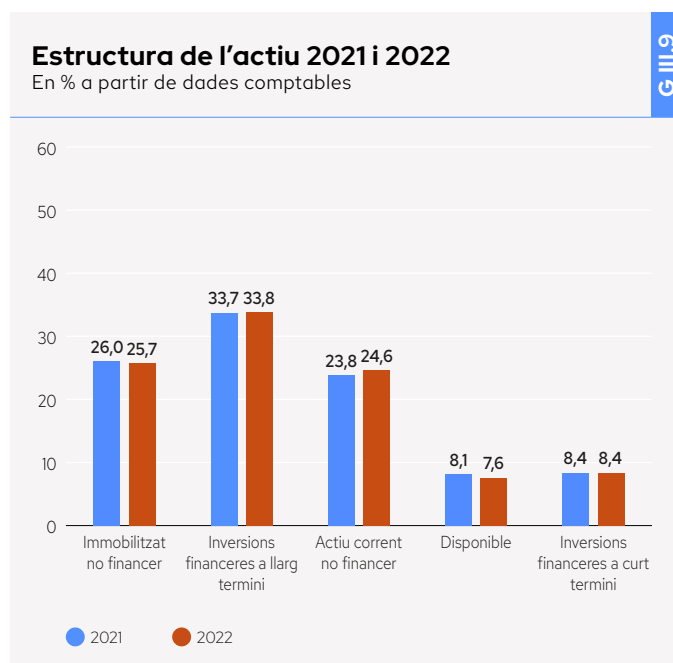
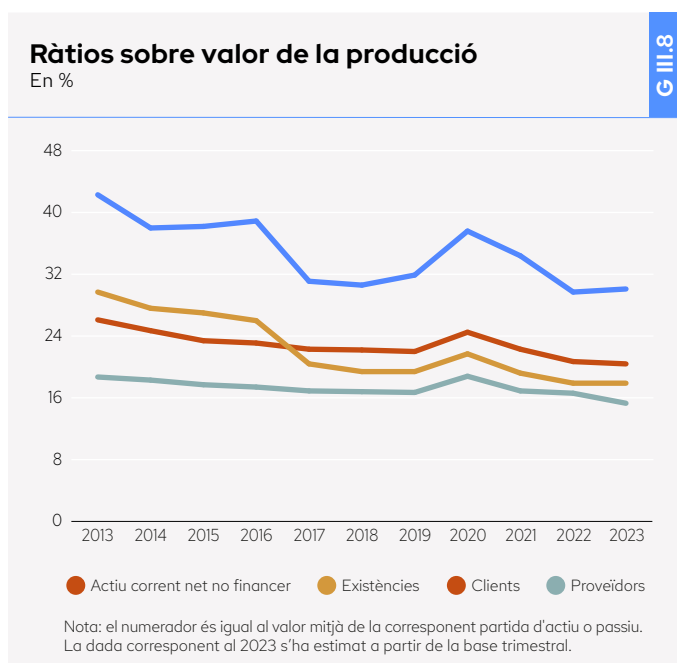
ballador (per l'elevada inflació), situació que s'ha començat a revertir el 2023 amb l'augment dels salaris nominals i la moderació de la inflació. L'any 2022 també es va caracteritzar per una baixada de la productivitat laboral¹², marcant el pitjor registre des del 2012, principalment a causa d'un increment més intens del nombre de treballadors en relació amb la millora del valor afegit i un augment de les despeses de personal en termes de valor afegit. No obstant això, les dades preliminars del 2023 indiquen un augment de la productivitat laboral i una gestió més eficient dels actius, amb una destacada millora en la rotació de la inversió. Pel que fa al finançament, el cost real va disminuir el 2022 beneficiant-se de l'augment dels preus, però va experimentar un lleuger augment el 2023 a causa d'un increment dels tipus d'interès nominals per sobre de la inflació. Finalment, la gestió de l'actiu corrent net no financer des del 2013 mostra una tendència gradual envers la millora en eficiència.

2.6. Estructura financera

En aquest apartat s'analitza l'estructura financera, que és el resultat de les polítiques d'inversió i de finançament. D'aquesta anàlisi se'n poden extreure conclusions sobre la política financera de les empreses.

L'estructura de l'actiu no va experimentar grans canvis el 2022, tot i que es va produir una lleugera reducció en el pes de l'immobilitzat no financer i el disponible. En canvi, va augmentar la proporció de l'actiu corrent no financer i les inversions financeres a llarg termini ([gràfic III.9](#)).

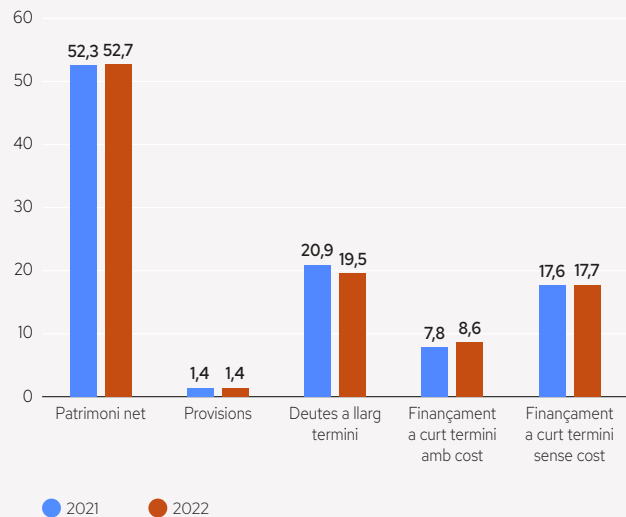
12. Aquí es defineix productivitat com el VAB dividit pel cost laboral per ocupat.

Estructura del passiu 2021 i 2022

En % a partir de dades comptables

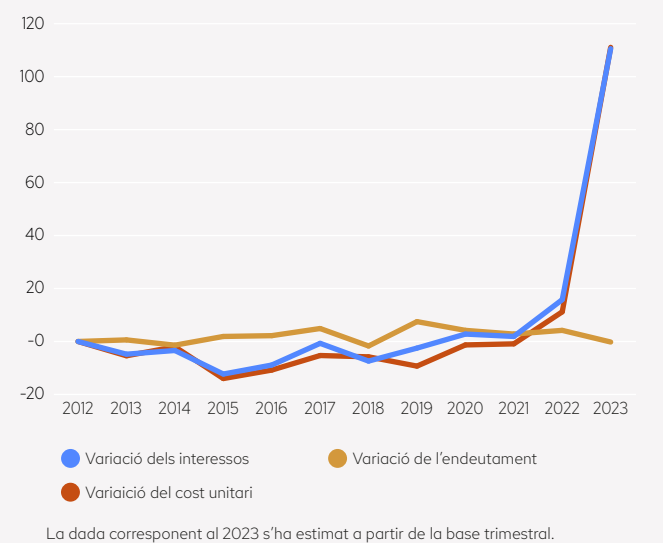
G III.10

Endeutament i Interessos

En % variació anual

G III.11

Les empreses han seguit millorant el seu patrimoni net

Pel que fa a l'estructura del passiu, el [gràfic III.10](#) permet constatar una continuació en el reforç del patrimoni net el 2022 (52,7% del total del passiu), un fet que es pot qualificar de molt positiu, ja que reforça la solidesa financera de les empreses. També s'ha produït una reconversió dels deutes, augmentant els deutes a curt i reduint els deutes a llarg termini, un fenomen que es podria explicar davant l'expectativa que els tipus d'interès a curt termini seguirien augmentant al llarg del 2023.

Com es pot veure en el [gràfic III.11](#), el 2022 el cost unitari de l'endeutament va augmentar de manera important en taxa de variació anual (11,2%). Això es deu, sobretot, al fet que els interessos del deute han continuat augmentant. Les dades preliminars del 2023 apunten que els interessos

haurien pujat encara més (111,1%) en un context de pujades dels tipus d'interès oficials per part del Banc Central Europeu per frenar la inflació. Aquest augment dels costos financers s'explica perquè les empreses han patit un fort augment dels interessos, malgrat reduir una mica l'endeutament el 2023 (veure [gràfic III.11](#)). Per altra banda, les dades de la [taula III.10](#) indiquen que el total de finançament amb cost ha reduït el seu pes en el balanç de situació el 2022 i, per tant, això ha contribuït que la pressió de les despeses financeres sobre l'activitat empresarial no hagi estat tan elevada com hauria pogut ser en el cas que l'endeutament amb cost hagués augmentat.

En resum, durant el 2022 l'estructura financera de les empreses va experimentar ajustos menors, destacant una lleugera reorientació cap a l'actiu corrent no financer i les inversions a llarg termini, mentre que el patrimoni net es va

Estructura del passiu remunerat

en percentatge

T III.10

	BASE INTEGRADA				BASE TRIMESTRAL*	
	2019	2020	2021	2022	2022	2023
Passiu remunerat / Passiu	83,0	82,4	82,2	82,2	76,2	75,9
Patrimoni net (a)	66,3	66,7	67,2	68,2	78,6	78,8
Finançament amb cost (a)	33,7	33,3	32,8	31,8	21,4	21,2
Finançament a llarg termini amb cost (a)	24,4	23,4	23,8	22,0	13,0	13,8
Finançament a curt termini amb cost (a)	9,3	9,9	8,9	9,7	8,3	7,3

* Mitjana ponderada dels percentatges dels quatre trimestres de l'any. (a) sobre passiu remunerat.

Nota 1: patrimoni net valorat a preus corrents.

Nota 2: les dades corresponents als dos anys de cada parella corresponen a la mateixa mostra d'empreses.

Nota 3: El passiu remunerat és igual al patrimoni net ajustat per la inflació més l'endeutament amb cost. El seu valor coincideix amb el de l'actiu net a preus corrents

reforçar, representant el 52,7% del total del finançament. També es va produir una tendència cap a l'increment del finançament a curt termini, amb una reestructuració dels deutes que va reduir els compromisos a llarg termini. El cost de l'endeutament va pujar significativament el 2022, amb un increment notable dels interessos, tendència que es va aguditzar el 2023 davant les successives pujades de tipus d'interès per part del Banc Central Europeu. No obstant això, les empreses van aconseguir moderar l'endeutament, ajudant a contenir la pressió de les despeses financeres. Aquest escenari reflecteix una gestió financera prudent, encara que l'augment del cost de l'endeutament representa un repte de cara als propers anys, atès que si bé els tipus d'interès s'haurien de començar a moderar el 2024, difícilment retornaran als nivells previs al 2022.

2.7. Resultats i creació de riquesa

En aquest apartat s'analitza la rendibilitat dels actius i dels fons propis, així com els components principals que expliquen la seva evolució. La rendibilitat de l'empresa mesura la seva capacitat de generació de beneficis en relació amb la inversió. Sobre aquest tema convé recordar que un dels objectius principals de qualsevol empresa, fins i tot en el cas de les organitzacions sense ànim de lucre, és generar riquesa econòmica per tal de poder invertir, créixer i contribuir adequadament a totes les parts interessades o

stakeholders (accionistes, plantilla, proveïdors, comunitat...). Al mateix temps, cada cop es fa més necessari que les empreses equilibrin l'objectiu de la creació de valor econòmic amb la creació de valor social i mediambiental, tot i que aquesta és una temàtica que no s'analitza en el present informe.

El [gràfic III.12](#) mostra que la rendibilitat de l'actiu el 2022 va arribar al 7,5%, que representa una millora respecte a l'any anterior i és el nivell més alt dels darrers deu anys. El resultat net total abans d'interessos i impostos sobre l'actiu va augmentar fins al 5,4%, encara per sota dels nivells previs a la pandèmia (mitjana de 5,8% entre el 2017 i el 2019). S'observa una dinàmica similar si es té en compte el resultat ordinari net abans d'interessos i impostos. Les dades preliminars del 2023 apunten que hi hauria hagut una lleugera disminució de la rendibilitat de l'actiu net no financer.

A la [taula III.11](#) es pot comprovar que l'any 2022 el resultat net d'explotació va repuntar amb força impulsat per la millora en el valor afegit, que ha estat superior a l'increment de les despeses de personal i les amortitzacions i provisions d'explotació. El repunt en el resultat ordinari net és més accentuat per l'augment destacat dels ingressos financers (22,9% respecte a l'any anterior) que ha estat superior a l'increment dels interessos del finançament. Les dades trimestralitzades del 2023 apunten que el resultat ordinari net hauria continuat recuperant-se per la millora genera-

Resultats

% variació respecte les mateixes empreses de l'any anterior

T III.11

	BASE INTEGRADA				BASE TRIMESTRAL*	
	2019	2020	2021	2022	2022	2023
Nombre d'empreses	155.975	155.226	159.862	129.173	158	150
Valor afegit brut al cost de factors	5,3	-12,0	13,6	10,0	-3,3	7,2
Despeses de personal	6,1	-6,3	9,5	9,7	4,6	8,2
Amortitzacions i provisions d'explotació	3,5	5,2	-4,0	5,7	0,5	5,9
RESULTAT NET DE L'EXPLOTACIÓ	3,5	-44,1	58,8	14,0	-17,8	6,0
Ingressos financers	35,7	-11,7	-41,6	22,9	-24,6	128,9
Altres despeses financeres	-0,2	2,5	-1,1	10,9	224,2	103,0
Interessos del finançament rebut	-3,6	3,5	3,3	18,1	24,2	110,6
RESULTAT ORDINARI NET	13,3	-39,1	18,7	15,9	-21,1	22,2
RESULTAT ABANS D'IMPOSTOS	21,6	-45,1	46,0	2,9	-49,6	14,5
RESULTAT NET (després d'impostos)	22,6	-44,7	40,0	2,3	-46,7	8,7
Resultat net mes amortitzacions i provisions	15,1	-26,9	17,0	3,7	-30,6	7,2
Proposta de distribució de dividends	12,8	-7,4	-2,1	-6,4	nd	nd
Taxes abans d'incorporar ajustos matriu-filial i d'altres						
Interessos del finançament rebut	-2,5	2,8	1,9	15,8	24,2	110,6
RESULTAT ORDINARI NET	14,8	-38,4	12,2	17,7	-21,1	22,2
Resultat ordinari net més interessos	12,6	-33,5	10,3	17,4	-19,4	28,3
RESULTAT ABANS D'IMPOSTOS	22,7	-44,1	36,9	4,6	-49,6	14,5

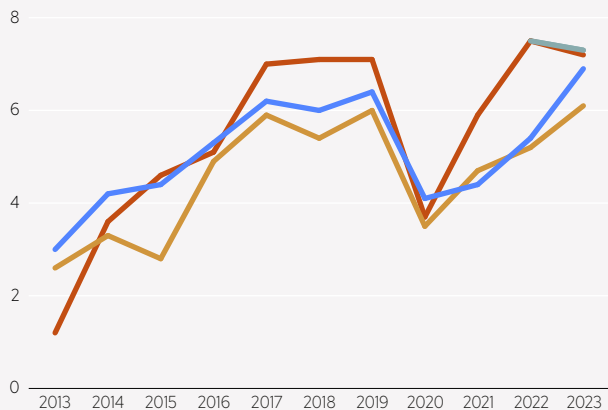
* Mitjana ponderada dels percentatges de variació dels quatre trimestres de l'any. En aquesta base no es disposa dels ajustos matriu-filial.

(nd) Dada no disponible.

Rendiment de l'actiu

En %

G III.12

*i.i.: interessos i impostos

** Les dades del 2023 s'enllacen amb la proporció del canvi en la rendibilitat entre el 2022 i el 2023 (de la CBT), a diferència de la resta de l'informe on l'enllaç s'obté afegint la diferència dels percentatges de variació de la CBT. La dada corresponent al 2023 s'ha estimat a partir de la base trimestral. Nota: l'actiu net mitjà està valorat a preus corrents.

hi ha més pressió per augmentar la rendibilitat del patrimoni net. De fet, segons dades del Banc d'Espanya, el cost de finançament a les empreses es va situar entre el 3,0% i el 4,5% el 2022¹³. En tot cas, és positiu que les dades del 2022 apuntin que la rendibilitat financera de les empreses catalanes hauria continuat recuperant-se de manera gradual. I el 2023, les dades de la base trimestral indiquen que la rendibilitat del patrimoni net hauria seguit pujant (7,7%).

La rendibilitat econòmica (resultat ordinari abans d'interessos i impostos sobre l'actiu net) experimenta el 2021 i 2022 una dinàmica molt similar a la rendibilitat del patrimoni net. La rendibilitat econòmica es defineix com:

$$\text{Rendibilitat econòmica} = \frac{\text{Resultat ordinari abans d'interessos i impostos}}{\text{Actiu net}}$$

I aquesta ràtio es pot desagregar entre els seus dos components que són el marge i la rotació:

$$\frac{\text{Resultat ordinari abans d'interessos i impostos}}{\text{Valor de la producció}} \times \frac{\text{Valor de la producció}}{\text{Actiu net}}$$

Marge
Rotació

litzada de l'activitat econòmica, impulsada també per un augment dels ingressos financers. Novament, aquestes dades s'han d'interpretar amb cautela degut a la dimensió reduïda de la mostra.

Els beneficis empresarials han millorat el 2022, per l'augment més intens del valor afegit en relació amb els costos

La [taula III.12](#) mostra que el 2022 la rendibilitat del patrimoni net (rendibilitat financera) va millorar fins al 6,7% (el 2021 va ser del 5,4%), tot i no recuperar els nivells del 2019, quan va arribar al 8,5%. En un entorn de tipus d'interès alts,

La rendibilitat econòmica (que es refereix als actius), tal com es defineix al requadre 3.9, és un dels principals determinants de la rendibilitat financera (que es refereix al patrimoni net).

A la taula 12 es comprova que la rendibilitat de l'actiu net no financer va ser del 7,5% el 2022 (enfront del 5,9% del 2021), una xifra que es pot qualificar de positiva en la mesura que està per sobre del cost del finançament bancari (com s'ha

13. Segons dades del Banc d'Espanya, el 2022 els interessos dels préstecs a les empreses oscil·laven entre el 3% i el 4,5% anual (Alves et al. (2023): Evolución reciente de la financiación y del crédito bancario al sector privado no financiero, Segundo semestre de 2022, Boletín Económico, Banco de España).

Rendibilitat, palanquejament i endeutament

En percentatge

T III.12

	BASE INTEGRADA				BASE TRIMESTRAL*	
	2019	2020	2021	2022	2022	2023
Resultat ordinari net abans i.i.*/ actiu net	6,4	4,1	4,4	5,4	5,4	6,8
Cost nominal del finançament	2,2	2,3	2,3	2,7	1,7	3,7
Palanquejament nominal	4,2	1,9	2,1	2,8	3,6	3,2
Palanquejament real	5,1	1,5	5,0	10,4	11,2	6,6
Rendibilitat de l'actiu net no financer	7,1	3,7	5,9	7,5	15,3	15,0
Rendibilitat del patrimoni net	8,5	5,1	5,4	6,7	6,4	7,7
Ràtio d'endeutament	32,6	33,9	33,5	32,2	21,4	21,2

* Mitjana ponderada dels percentatges de variació dels quatre trimestres de l'any.

Rendibilitat ordinària de l'actiu net a preus corrents (rendibilitat econòmica)

A la base anual, la rendibilitat de l'actiu net, o rendibilitat econòmica, és igual al resultat ordinari de l'exercici abans d'interessos i impostos dividit per la mitjana dels valors inicial i final del període de l'actiu net a preus corrents. El resultat ordinari, numerador d'aquesta ràtio, és igual al resultat de l'exercici abans d'impostos i interessos menys les partides no financeres de fora de l'explotació. En excloure l'efecte d'aquestes partides (resultats per alienació, correccions valoratives i variacions del valor raonable), s'obté un coneixement més precís dels aspectes substancials de la gestió empresarial. El denominador d'aquesta ràtio és igual a la mitjana dels valors inicial i final del període de l'actiu net de proveïdors i d'altres passius sense cost. En aquest càlcul, l'immobilitzat material i les inversions immobiliàries es valoren a preus corrents. A la base trimestral, la rendibilitat econòmica corresponent a cada trimestre és igual al resultat ordinari d'aquest trimestre multiplicat per quatre i dividit per l'actiu net mitjà a preus corrents. La ràtio corresponent a cada any és igual a la mitjana ponderada de les quatre ràtios trimestrals. Cada base trimestral està integrada per les dades corresponents al trimestre corrent i el mateix trimestre de l'any precedent. Això fa que quan es comparen les ràtios del 2020 amb les del 2019 s'estiguin comparant les ràtios corresponents a la mateixa mostra d'empreses.

Rendibilitat dels recursos propis (rendibilitat financera o rendibilitat ordinària del patrimoni net)

Aquesta ràtio és igual al resultat ordinari abans d'impostos dividit per la mitjana dels valors inicial i final dels recursos propis ajustats per la inflació. A la base trimestral, per calcular aquesta ràtio se segueix un procediment semblant al que s'ha descrit al paràgraf anterior.

Cost nominal unitari del finançament aliè

És igual al valor dels interessos del finançament rebut sobre la mitjana dels valors inicial i final de l'endeutament amb cost.

Palanquejament nominal

És igual a la diferència entre la rendibilitat de l'actiu net a preus corrents i el cost nominal unitari del finançament aliè.

Palanquejament real

És igual a la rendibilitat de l'actiu net a preus corrents menys el cost real del finançament aliè. El cost real del finançament aliè és igual al nominal (interessos del finançament rebut sobre l'endeutament amb cost) deflactat per l'índex de preus corresponent. De fet, en calcular la ràtio de rendibilitat sobre valors de l'actiu a preus corrents, el numerador i el denominador estan en la mateixa base monetària i, per tant, la ràtio és real. Per aquest motiu, és aconsellable comparar-lo amb l'interès real.

Ràtio d'endeutament

És igual a la relació de saldos mitjans entre els recursos aliens amb cost i el passiu remunerat. El passiu remunerat és igual al patrimoni net ajustat per la inflació més l'endeutament amb cost. El seu valor coincideix amb el de l'actiu net a preus corrents.

La relació entre aquestes ràtios es pot expressar matemàticament (mitjançant una expressió que deriva del compte de resultats) seguint la nota metodològica del Banc d'Espanya:

R1 = Rendibilitat ordinària de l'actiu net (rendibilitat econòmica)

R2 = Interessos sobre recursos aliens amb cost (cost del deute)

R3 = Rendibilitat ordinària dels recursos propis (rendibilitat financera)

R4 = R1 - R2 (palanquejament)

R5 = Recursos aliens amb cost sobre passiu remunerat (endeutament)

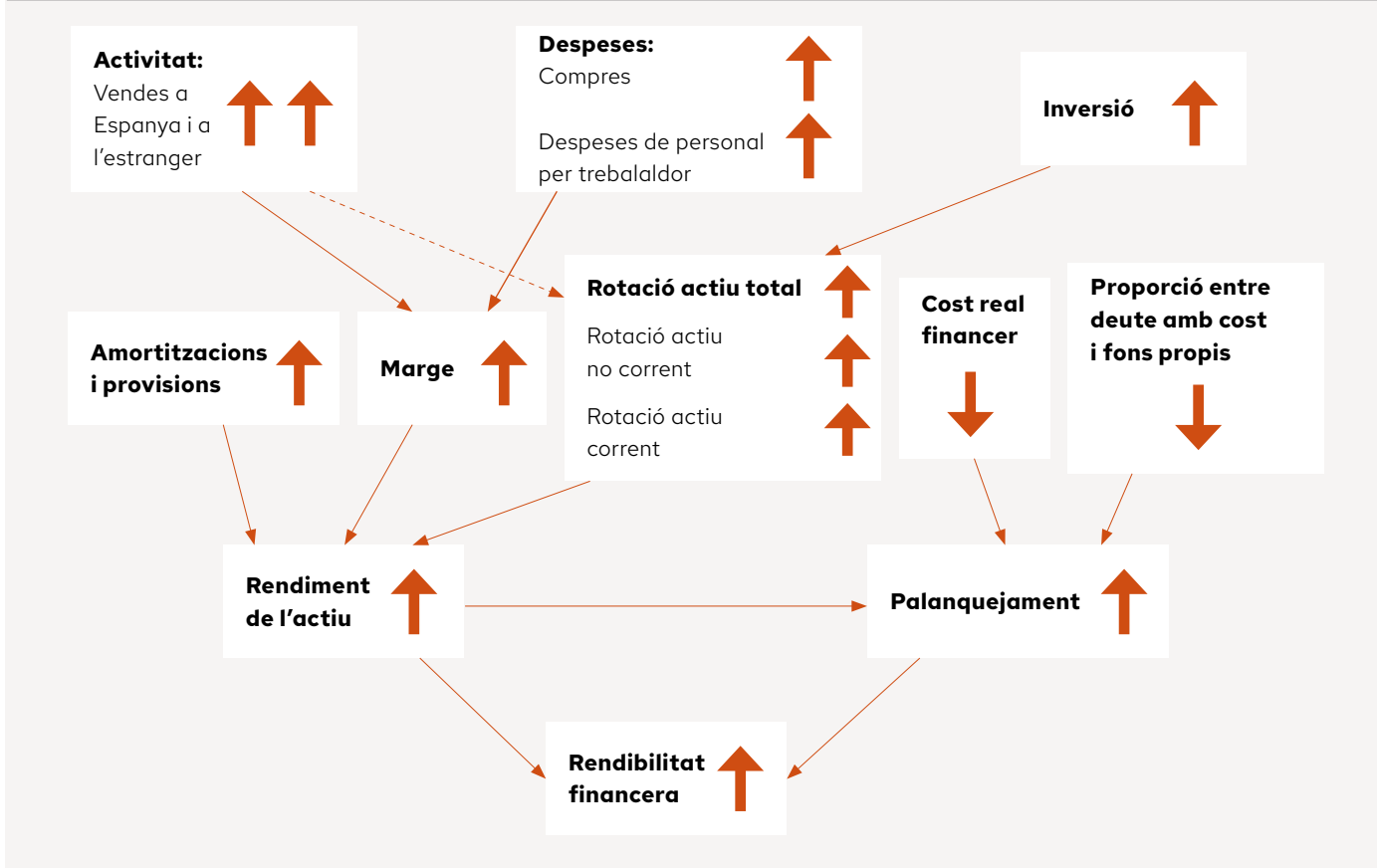
R6 = Recursos aliens sobre patrimoni net (R6 = R5 / (1 - R5))

R7 = Patrimoni net / Actiu (capitalització)

R8 = Passiu corrent / Passiu total (qualitat del deute)

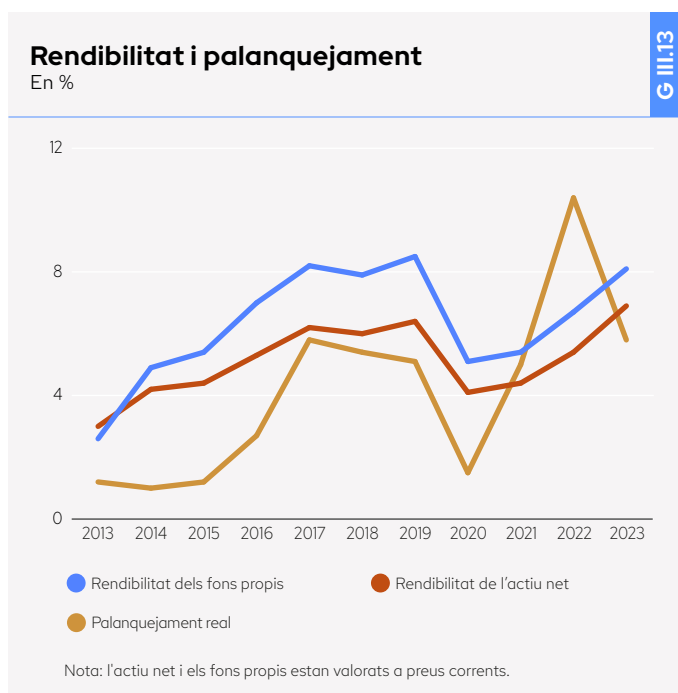
Relació entre les ràtios de resultats:

R3 = R1 + (R1 - R2)·R6

indicat anteriorment, segons dades del Banc d'Espanya, el 2022 els interessos dels préstecs a les empreses oscil·laven entre el 3% i el 4,5% anual). De la mateixa manera que en el cas de la rendibilitat financera, la rendibilitat econòmica hau-

ria repuntat el 2022, aspecte especialment necessari en un context de pujades de tipus d'interès per part del Banc Central Europeu. El repunt s'hauria experimentat tant en la rendibilitat ordinària de l'actiu net com de l'actiu net no financer.

Com ja s'ha exposat, la rendibilitat del patrimoni net va millorar el 2022 fins al 6,7%. L'augment ha vingut de la mà d'una millora en el rendiment dels actius i també del palanquejament, el qual va continuar amb un valor positiu i va superar els nivells previs a la pandèmia en termes reals. El fet que el palanquejament financer sigui positiu significa que l'impacte del deute eleva la rendibilitat del patrimoni. Aquesta circumstància es produeix quan el rendiment dels actius és superior al cost de l'endeutament.

El gràfic III.13 mostra l'evolució de la rendibilitat dels fons propis. Com ja s'ha comentat anteriorment, aquesta va millorar el 2022 (6,7%) i les dades del 2023 indiquen que hauria continuat augmentant (8,1%), situant-se en nivells similars als anteriors a la pandèmia.

Un aspecte important que també s'analitza en aquest informe és la qualitat del creixement empresarial. Per fer això, es compara l'evolució de les vendes, dels actius, del deute i dels resultats. En general, es considera que el creixement equilibrat s'aconsegueix quan les vendes creixen de ma-

nera significativa i més que els actius, fet que és un símptoma d'eficiència en la gestió dels actius-; i quan els actius creixen més que els deutes –fet que indica una gestió prudent del finançament. Tot això hauria de generar un augment important dels resultats:

Evolució amb patró de creixement equilibrat

+V +A +D +R

El 2022 va ser un any marcat per la continuació de la recuperació de l'activitat econòmica, però també per la gravetat dels riscos geopolítics i l'elevada inflació. En aquest context, les empreses de la mostra han experimentat un patró de creixement equilibrat el 2022, ja que les vendes han registrat una recuperació destacada, l'actiu ha crescut més que l'endeutament i el resultat de les empreses ha augmentat intensament. En definitiva, la recuperació el 2022 ha seguit un patró de creixement equilibrat i que es manté el 2023. A continuació, es faciliten els percentatges de creixement per a les quatre variables, i en el cas del resultat es faciliten tant el resultat ordinari net com el resultat net (entre parèntesi):

Evolució del 2022 i 2023 (creixement)

+V +A +D +R

Var. 2021/2022 +14,5% +6,3% +5,5% +15,9% (2,3%)

Var. 2022/2023 +4,8% +1,1% +1,2% +22,2% (8,7%)

En resum, els anys 2022 i 2023 van ser períodes de recuperació i creixement per a les empreses catalanes, marcades per una millora en la rendibilitat i la creació de valor en un entorn econòmic amb importants incerteses. Cal destacar

també el patró de creixement empresarial equilibrat, caracteritzat per una recuperació destacada en les vendes, un augment de l'actiu que va superar el creixement de l'endeutament, i una millora dels resultats. Aquest patró de creixement indica una millor eficiència en la gestió dels actius i una política de finançament prudent, la qual cosa ha contribuït a la millora de la rendibilitat i la generació de riquesa.

3. Anàlisi de l'empresa catalana per sectors, per dimensió i comparació amb la resta d'Espanya

3.1. Anàlisi de l'empresa catalana per sectors: industrial, comerç i hostaleria, informació i comunicacions, construcció i altres serveis, i energètic

Atès que per a l'any 2023 només es disposa de la base trimestral que inclou un nombre reduït d'empreses, aquesta anàlisi sectorial se centra en els anys 2021 i 2022 amb la base de dades anual.

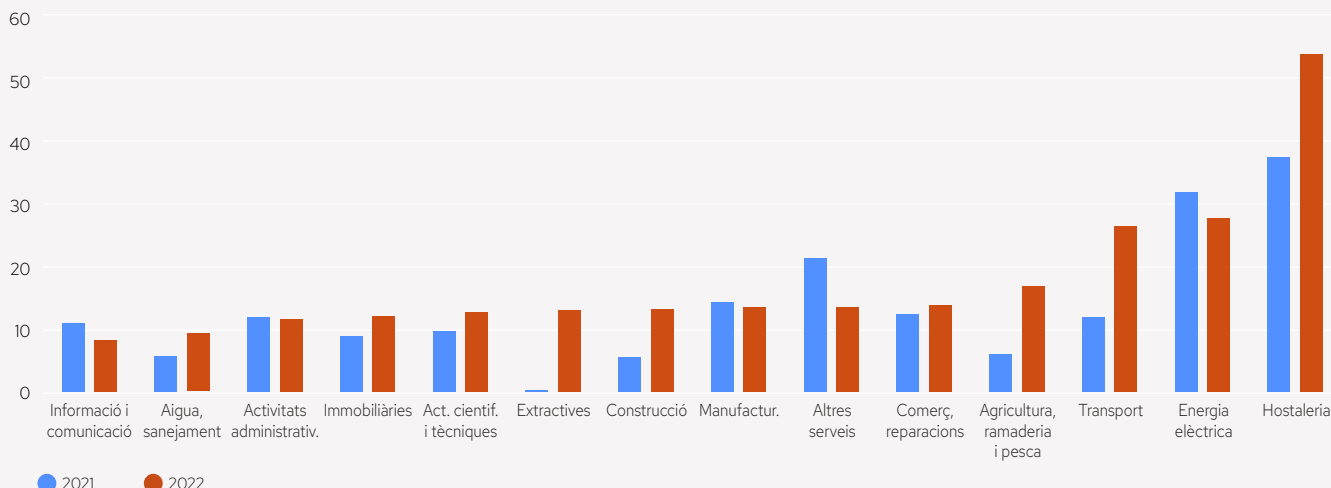
Tal com es pot observar al [gràfic III.14](#) l'import net de la xifra de negocis creix el 2022 de manera generalitzada entre els diferents sectors. L'hostaleria, el sector més castigat per la pandèmia el 2020, és també el que registra una taxa de creixement més elevada el 2021 i el 2022, coincidint amb la reobertura de l'activitat. Altres sectors que destaquen especialment en positiu el 2022 són els de l'energia elèctrica, el transport, l'agricultura, el comerç i altres serveis; i les manufactures.

Com s'observa a la [taula III.13](#), l'activitat (valor de la producció i subvencions) va créixer intensament tant el 2021

Import net de la xifra de negoci

En % variació anual

G III.14

	INDÚSTRIA		COMERÇ I HOSTELERIA		INFORMACIÓ I COMUNICACIONS		CONSTRUCCIÓ, ALTRES SERVEIS ¹		ENERGIA**	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
	Nombre d'empreses	14.711	12.171	42.354	33.315	6.739	5.388	96.058	78.299	1.891
Activitat i valor afegit (taxes de variació, en %)										
Valor de la producció i subvencions	13,2	13,4	16,2	16,1	10,0	11,0	10,7	15,6	6,5	12,1
Compres i consums intermedis	15,7	15,6	11,5	21,0	9,0	10,7	7,4	19,0	8,1	17,3
Valor afegit brut al cost de factors	7,0	7,3	20,8	11,7	11,1	11,2	15,5	11,1	5,0	5,7
Cost laboral i productivitat (taxes de variació, en %)										
Nombre mitjà de treballadors	4,3	2,8	7,9	10,2	7,0	9,7	9,4	8,0	2,4	6,3
Valor afegit per treballador (real)	-0,4	-3,3	8,8	-6,1	0,8	-6,2	2,6	-4,8	-0,3	-7,9
Despeses de personal per treballador (real)	-1,7	-5,2	-0,1	-5,7	-0,8	-4,1	-0,6	-4,9	-0,6	-5,0
Cost laboral unitari (despeses de personal/valor afegit)	-1,3	-1,9	-8,2	0,5	-1,6	2,2	-3,2	-0,2	-0,3	3,2
Estructura del passiu remunerat (en %)										
Passiu remunerat / Passiu	75,2	74,8	70,9	71,4	72,6	73,5	89,5	89,6	80,3	80,2
Patrimoni net / Passiu remunerat	73,3	72,7	65,0	66,2	51,3	56,9	66,4	67,8	63,4	68,8
Finançament amb cost / Passiu remunerat	26,7	27,3	35,0	33,8	48,7	43,1	33,6	32,2	36,6	31,2
Finançament a llarg termini amb cost / Passiu remunerat	14,8	13,9	22,5	18,7	16,4	14,8	27,6	25,9	24,4	23,3
Finançament a curt termini amb cost / Passiu remunerat	11,9	13,4	12,5	15,1	32,3	28,3	6,0	6,3	12,3	7,9
Inversió en actius no financers (taxes de variació, en %)										
FBC / Valor afegit net	13,8	13,7	7,9	12,4	12,0	6,0	13,1	14,5	15,0	11,3
FBC / Actius fixes no financers	15,3	16,1	10,4	15,8	40,8	28,6	5,9	7,7	9,2	7,1
Inversió en immobilitzat material/immobilitzat material net***	7,0	7,2	5,6	7,4	26,7	10,3	nd	nd	nd	nd
Actiu corrent net no financer (variació de l'estoc)	5,4	14,2	4,3	13,8	2,1	6,4	1,2	-3,2	-25,2	-32,9
Immobilitzat net per ocupat (estoc) (nominal)	-1,4	11,7	-5,0	0,3	1,9	-8,5	-6,5	-1,5	0,3	-1,7
Immobilitzat material per ocupat (estoc) (nominal)	-1,1	9,0	-5,0	0,6	10,4	-3,4	-6,1	-0,9	2,3	0,1
Immobilitzat immaterial per ocupat (estoc) (nominal)	-3,7	26,3	-5,1	-5,1	-3,5	-11,0	-11,8	-9,9	-5,4	-7,1
Immobilitzat net per ocupat (estoc) (real)	-4,2	3,5	-7,7	-7,2	-0,9	-15,3	-9,1	-8,8	-2,5	-9,0
Immobilitzat material per ocupat (estoc) (real)	-3,8	0,9	-7,7	-6,8	7,3	-10,5	-8,7	-8,3	-0,6	-7,3
Immobilitzat immaterial per ocupat (estoc) (real)	-6,4	17,0	-7,8	-12,1	-6,2	-17,6	-14,3	-16,6	-8,1	-14,0
Resultats i autofinançament (taxes de variació, en %)										
Valor afegit brut al cost de factors	7,0	7,3	20,8	11,7	11,1	11,2	15,5	11,1	5,0	5,7
Despeses de personal	5,5	5,2	10,9	12,2	9,3	13,6	11,9	10,9	4,7	9,1
Amortitzacions i provisions d'explotació	-1,1	3,9	-15,0	5,2	3,4	28,7	-1,6	4,0	-2,3	1,5
RESULTAT NET DE L'EXPLOTACIÓ	19,2	16,7	133,7	12,8	52,7	-13,0	78,3	16,9	9,8	4,9
Ingressos financers	-69,6	-9,5	-7,1	35,6	-3,2	32,5	-42,0	31,1	-29,6	98,0
Altres despeses financeres	3,0	12,7	2,6	17,7	-3,3	17,7	-3,8	7,2	163,3	2,2
Interessos del finançament rebut	4,8	21,6	-4,5	20,7	29,0	-4,2	3,2	17,2	48,7	1,7
RESULTAT ORDINARI NET	-6,8	12,2	119,9	13,9	49,0	-9,6	-6,8	25,8	-2,8	11,7
RESULTAT ABANS D'IMPOSTOS	6,1	-1,8	121,0	16,8	6,9	-6,2	52,5	-2,8	-17,1	33,0
RESULTAT NET (després d'impostos)	-0,8	-3,3	141,8	19,2	2,5	-20,9	42,8	-2,2	-19,4	39,4
Resultat net mes amortitzacions i provisions	-1,0	-0,2	47,1	14,2	3,1	4,5	18,9	0,1	-12,7	21,4
Proposta de distribució de dividendes	-14,8	-22,8	10,0	-27,1	-57,0	3,6	-9,0	31,4	-13,0	-22,2
Taxes abans d'incorporar ajustos matriu-filial i d'altres										
Interessos del finançament rebut	4,0	17,9	-0,6	19,4	10,0	2,7	1,8	14,9	28,1	-2,2
RESULTAT ORDINARI NET	-6,8	12,2	119,9	13,9	49,0	-9,6	-11,2	31,4	-2,8	11,7
Resultat ordinari net més interessos	-5,9	12,7	97,5	14,4	42,1	-8,9	-7,5	26,6	-0,4	10,3
RESULTAT ABANS D'IMPOSTOS	6,1	-1,8	121,0	16,8	6,9	-6,2	41,0	2,2	-17,1	33,0
Rendibilitat, palanquejament i endeutament (en %)										
Resultat ordinari net abans i.i.* / actiu net	6,7	7,3	7,9	9,2	5,3	8,8	2,6	3,6	8,8	9,6
Cost nominal del finançament	2,1	2,5	2,1	2,3	1,4	1,3	2,4	2,9	2,5	2,5
Palanquejament nominal	4,7	4,8	5,8	6,9	3,8	7,4	0,2	0,7	6,3	7,1
Palanquejament real	7,5	12,4	8,7	14,5	6,7	14,9	3,1	8,3	9,2	14,7
Rendibilitat de l'actiu net no financer	9,3	10,0	9,9	11,5	6,0	10,5	2,9	4,2	11,9	13,0
Rendibilitat del patrimoni net	8,6	9,1	11,1	12,8	9,2	15,1	2,7	3,9	12,3	13,2
Ràtio d'endeutament	28,6	27,0	35,4	34,4	50,3	45,8	33,8	32,9	35,3	33,9

i.i.*: Interessos i impostos.

** Per aquest agregat no es disposa dels ajustos matriu-filial. El total Catalunya no inclou aquest agregat.

*** A partir de la mostra de la Base Anual de la Central de Balanços del Banc d'Espanya

(1) Inclou: Construcció, Transport, Immobiliàries, Act. Científiques i Tècniques, Act. Administratives i Altres serveis.

Nota 1: A excepció d'Energia **, els agregats no inclouen empreses públiques

Nota 2: Actius valorats a preus corrents.

Nota 3: Calculats sobre actius / passius mitjans. L'actiu net i els fons propis estan valorats a preus corrents.

Nota 4: En alguns casos les taxes de variació són excepcionalment elevades degut als valors de partida.

(ns) Valor no significatiu.

com el 2022 a tots els sectors després de registrar caigudes pronunciades el 2020. S'observa una tendència similar en l'evolució del Valor Afegit Brut (VAB) per sectors.

El cost laboral unitari (quocient entre les despeses de personal per treballador i el valor afegit per treballador) va seguir caient l'any 2022 a la indústria i la construcció. En canvi, va augmentar a la resta de sectors (comerç, informació i energia), en un context de millores graduals dels salaris en termes nominals.

Pel que fa a l'ocupació, el 2021 i 2022 el nombre mitjà de treballadors per empresa va augmentar a tots els sectors després de la caiguda registrada l'any 2020. El sector d'informació i comunicacions, l'únic dels sectors analitzats on no es va destruir ocupació el 2020, continua sent molt dinàmic el 2022, conjuntament amb el comerç i l'hostaleria.

De la taula 13 també s'extreu que les empreses industrials han continuat sent les més capitalitzades. A nivell de palanquejament, és a dir, de rendibilitat de l'endeutament, tots els sectors registren una millora substancial el 2022, fet que és positiu. Per tant, el deute els hi és rendible en ser el cost financer del deute inferior al rendiment dels actius. Destaquen amb un palanquejament real més elevat els sectors de l'energia, el comerç i hostaleria i les TIC.

En matèria d'inversió, el 2022 la inversió en immobilitzat net real per ocupat va disminuir a tots els sectors excepte a la indústria. L'entorn d'incertesa per l'elevada inflació i els riscos geopolítics, va provocar, molt probablement, que les empreses posposessin decisions d'inversió o tinguessin un escàs marge per realitzar-les. En tot cas, com hem vist anteriorment, sembla que el 2022 la inversió en factors de competitivitat intangibles va tornar a la tendència d'estancament o, fins i tot, a la baixa experimentada els darrers anys.

Continuant amb el quadre 13, l'evolució del resultat ordinari net el 2022 és positiva en tots els sectors, excepte en el cas de la informació i les comunicacions. Aquesta millora generalitzada és conseqüència de la recuperació gradual de l'activitat econòmica i del resultat d'explotació.

Per últim, l'any 2022 les compres i vendes a Espanya i a l'estranger van experimentar creixements importants en tots els sectors (amb l'excepció de les compres a Espanya del sector de la informació i les comunicacions). Per altra banda, la indústria va continuar sent el sector més rellevant, tant en vendes com en compres.

En resum, la reactivació gradual de l'activitat el 2022 es va reflectir en una recuperació dels ingressos en tots els sectors empresarials analitzats. Aquesta dinàmica també s'observa en l'ocupació i els indicadors de rendibilitat

de l'actiu i la capitalització. Així mateix, cal mencionar la millora del resultat ordinari net el 2022 en la majoria dels sectors.

3.2. Anàlisi de l'empresa catalana per dimensió: petites, mitjanes i grans empreses

En aquest apartat s'analitzen les empreses per dimensions¹⁴. Igual que en l'apartat anterior, aquesta anàlisi se centra únicament en l'any 2022 fent les comparacions amb el 2021. Com es comprova a la [taula III.14](#), el nombre mitjà de treballadors va augmentar en el conjunt del país, i s'explica per la bona evolució en les empreses mitjanes i grans. En canvi, la productivitat aparent del treball (VAB per treballador) es va reduir de manera generalitzada el 2022. En la [taula III.15](#), l'anàlisi per dimensions permet concloure que la millora en la producció i el valor afegit aquest any és generalitzada en totes les dimensions d'empresa.

Les inversions en immobilitzat per treballador van caure el 2022 a totes les dimensions d'empreses de la mostra, degut, per una banda, a un efecte denominador (augment del nombre de treballadors) i, possiblement, també per un entorn d'incertesa relacionada, com hem assenyalat anteriorment, amb els riscos geopolítics i l'elevada inflació, que podria haver provocat que les empreses posposessin decisions d'inversió o no tinguessin suficient marge de maniobra en un entorn de prioritització de la recuperació de les vendes. De totes maneres, en la mesura del possible, és important que aquesta caiguda es reverteixi, per tal que, de cara als propers anys, millori la competitivitat del teixit empresarial català.

Des del punt de vista del finançament, s'observa que tots els segments d'empreses analitzats han augmentat la proporció del patrimoni net sobre el total de passiu remunerat (patrimoni net ajustat per la inflació més l'endeutament amb cost), especialment en les empreses petites. Tenint en compte l'entorn incert i els alts tipus d'interès, és positiu que les empreses reforcin la seva capitalització.

Respecte al resultat ordinari net, totes les dimensions d'empresa l'han millorat substancialment el 2022, especialment les mitjanes i grans. En part, això s'explica per un augment més contingut de les despeses de personal entre

14. En aquest estudi es classifiquen les empreses segons la Recomanació de la Comissió Europea 2003/361/CE. Empreses petites (fins a 49 treballadors amb actiu fins a 10M€ i xifra de negocis fins a 10M€). Empreses mitjanes (entre 50 i 249 treballadors amb actiu fins a 43M€ i xifra de negocis fins a 50M€). Empreses grans (250 treballadors o més amb actiu superior als 43M€ i xifra de negocis superior als 50M€). Cal recordar que les dades utilitzades de la Central de Balanços del Banc d'Espanya només proporcionen informació de les empreses que tenen treballadors.

	EMPRESSES PETITES		EMPRESSES MITJANES		EMPRESSES GRANS		CATALUNYA		RESTA D'ESpanyA	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
Nombre mitjà de treballadors *	3	3	55	59	75	79	7	8	8	9
Valor afegit per treballador (real). En milers €	47,6	45,1	52,4	50,5	63,8	60,4	56,0	53,1	49,8	48,7
Despeses de personal per treballador (real). En milers €	34,7	33,1	37,9	36,3	43,0	40,4	39,1	37,0	34,0	32,5
Cost laboral unitari (despeses de personal / VAB)	0,73	0,73	0,72	0,72	0,67	0,67	0,70	0,70	0,68	0,67
	INDÚSTRIA		COMERÇ I HOSTELERIA		INFORMACIÓ I COMUNICACIÓ		CONSTRUCCIÓ, ALTRES SERVEIS ¹		ENERGIA**	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
Nombre mitjà de treballadors *	20	20	8	9	8	9	5	5	6	7
Valor afegit per treballador (real). En milers €	72,3	69,9	51,4	48,3	69,2	64,9	47,7	45,5	120,3	110,7
Despeses de personal per treballador (real). En milers €	47,2	44,7	35,0	33,0	49,9	47,8	35,8	34,1	45,0	42,7
Cost laboral unitari (despeses de personal / VAB)	0,65	0,64	0,68	0,68	0,72	0,74	0,75	0,75	0,37	0,39

* nombre total, mitjà durant l'any.

** Per aquest agregat no es disposa dels ajustos matriu-filial. El total Catalunya no inclou aquest agregat.

Nota: A excepció d'Energia **, els agregats no inclouen empreses públiques.

Dades comparables d'un any a l'altre per ser de la mateixa base.

les empreses mitjanes i grans, així com un increment dels ingressos no financers.

Pel que fa a la distribució de dividendes, el 2022 s'observa que a totes les dimensions d'empreses de la mostra es va continuar optant per reduir la distribució de dividendes, però més especialment entre les empreses petites (-17,7%) i mitjanes (-30,3%). Aquesta política té sentit en un context de necessitat de disposar de més recursos per fer front al context econòmic incert.

Finalment, les dades de la taula 15 referides a l'any 2022 mostren una millora generalitzada tant de les vendes (a Espanya i a l'estranger) com de les compres (a Espanya i a l'estranger) a tots els grups de dimensió empresarial.

En resum, en un context de recuperació gradual de l'activitat el 2022, tots els segments empresarials analitzats mostren un repunt destacat de la producció, el valor afegit, els resultats i l'ocupació. Aquestes millores s'han produït especialment entre les empreses mitjanes i grans. A més, les empreses han optat per reduir la inversió en immobilitzat per treballador en un context de prioritització de la recuperació econòmica i d'elevada incertesa.

3.3. Comparació de l'empresa catalana amb les de la resta d'Espanya

Després del fort deteriorament de l'activitat econòmica el 2020, les dades del valor de la producció i subvencions mostren que el 2021 i el 2022 va augmentar més a la resta d'Espanya que a Catalunya. El 2023, la base trimestral mostra l'evolució oposada, amb una evolució més positiva de les empreses catalanes (veure [taula III.16](#)).

El nombre mitjà de treballadors efectius, en canvi, ha augmentat més a Catalunya que a la resta d'Espanya els anys 2021 i 2022, fet que es podria explicar en part per la recuperació gradual de l'ocupació als serveis vinculats amb el turisme. En canvi, el cost laboral unitari ha caigut com a resultat d'una major reducció de les despeses de personal que del valor afegit per treballador i, a més, s'ha reduït amb menor intensitat que a la resta d'Espanya. El que significa que la competitivitat ha tingut un pitjor comportament a Catalunya que a la resta d'Espanya el 2021 i 2022. Per contra, el 2023 la competitivitat de les empreses catalanes hauria tingut una evolució comparativament més favorable que a la resta d'Espanya, tot i que els costos laborals per treballador haurien crescut més que la productivitat.

La competitivitat de les empreses catalanes millora més que a les espanyoles el 2023

	EMPRESSES PETITES		EMPRESSES MITJANES		EMPRESSES GRANS	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022
Nombre d'empreses	150.084	120.888	2.572	2.148	7.206	6.137
Activitat i valor afegit (taxes de variació, en %)						
Valor de la producció i subvencions	16,7	13,5	13,4	15,7	10,5	14,8
Compres i consums intermedis	15,4	15,2	14,8	18,8	10,3	17,7
Valor afegit brut al cost de factors	18,4	11,3	11,3	11,0	10,7	9,1
Cost laboral i productivitat (taxes de variació, en %)						
Nombre mitjà de treballadors	8,5	8,6	6,3	6,6	7,1	6,6
Valor afegit per treballador (real)	6,1	-5,2	1,8	-3,6	0,5	-5,3
Despeses de personal per treballador (real)	0,9	-4,7	-0,9	-4,3	-2,5	-6,0
Cost laboral unitari (despeses de personal/valor afegit)	-4,8	0,4	-2,6	-0,8	-3,0	-0,8
Estructura del passiu remunerat (en %)						
Passiu remunerat / Passiu	84,7	84,6	78,4	78,9	81,4	81,3
Patrimoni net / Passiu remunerat	76,7	77,8	71,0	71,7	61,7	62,8
Finançament amb cost / Passiu remunerat	23,3	22,2	29,0	28,3	38,3	37,2
Finançament a llarg termini amb cost / Passiu remunerat	19,5	18,2	17,3	14,9	26,8	24,7
Finançament a curt termini amb cost / Passiu remunerat	3,7	3,9	11,8	13,4	11,5	12,4
Inversió en actius no financers (taxes de variació, en %)						
FBC / Valor afegit net	13,9	13,5	9,9	9,6	10,9	13,8
FBC / Actius fixes no financers	7,0	7,6	13,8	14,1	11,3	15,8
Inversió en immobilitzat material/immobilitzat material net***	0,0	0,0	3,3	3,2	5,7	7,1
Actiu corrent net no financer (variació de l'estoc)	2,8	4,6	1,6	9,4	4,5	6,9
Immobilitzat net per ocupat (estoc) (nominal)	-4,4	-1,7	-2,0	0,9	-5,6	4,8
Immobilitzat material per ocupat (estoc) (nominal)	-4,5	-1,7	-2,7	1,1	-4,5	5,0
Immobilitzat immaterial per ocupat (estoc) (nominal)	0,8	-2,9	6,4	-2,3	-9,4	4,2
Immobilitzat net per ocupat (estoc) (real)	-7,1	-9,0	-4,8	-6,6	-8,2	-2,9
Immobilitzat material per ocupat (estoc) (real)	-7,2	-9,0	-5,4	-6,3	-7,2	-2,8
Immobilitzat immaterial per ocupat (estoc) (real)	-2,0	-10,1	3,4	-9,5	-11,9	-3,5
Resultats i autofinançament (taxes de variació, en %)						
Valor afegit brut al cost de factors	18,4	11,3	11,3	11,0	10,7	9,1
Despeses de personal	12,7	11,7	8,4	10,1	7,4	8,2
Amortitzacions i provisions d'explotació	3,7	6,0	-1,7	6,4	-7,7	5,5
RESULTAT NET DE L'EXPLOTACIÓ	69,9	11,8	34,4	16,4	58,6	14,8
Ingressos financers	-11,6	-4,0	-26,6	3,1	-45,3	27,9
Altres despeses financeres	0,7	4,9	4,9	11,3	-6,9	29,2
Interessos del finançament rebut	11,2	2,5	7,6	18,9	3,0	18,4
RESULTAT ORDINARI NET	69,6	11,0	30,3	15,4	-2,1	18,5
RESULTAT ABANS D'IMPOSTOS	75,8	3,2	39,9	15,9	33,4	0,4
RESULTAT NET (després d'impostos)	85,3	2,3	39,2	16,2	23,2	0,1
Resultat net mes amortitzacions i provisions	40,0	3,7	20,2	12,6	7,2	2,3
Proposta de distribució de dividends	-14,4	-17,7	-2,9	-30,3	-1,3	-4,5
Taxes abans d'incorporar ajustos matriu-filial i d'altres						
Interessos del finançament rebut	1,4	4,6	5,9	14,5	1,8	18,8
RESULTAT ORDINARI NET	69,6	11,0	30,3	15,4	-9,9	21,6
Resultat ordinari net més interessos	56,1	10,3	27,6	15,3	-7,6	21,0
RESULTAT ABANS D'IMPOSTOS	75,8	3,2	39,9	15,9	20,2	3,3
Rendibilitat, palanquejament i endeutament (en %)						
Resultat ordinari net abans i.i.* / actiu net	3,8	4,4	7,5	8,7	4,4	5,6
Cost nominal del finançament	1,9	2,0	2,2	2,4	2,4	2,9
Palanquejament nominal	1,8	2,4	5,3	6,4	2,0	2,7
Palanquejament real	4,7	10,0	8,2	14,0	4,9	10,3
Rendibilitat de l'actiu net no financer	4,2	5,0	8,8	10,2	7,5	9,6
Rendibilitat del patrimoni net	4,4	5,1	9,9	11,3	5,7	7,3
Ràtio d'endeutament	25,0	22,7	30,5	28,7	39,4	37,7

i.i.*: Interessos i impostos.

** A partir de la mostra de la Base Anual de la Central de Balanços del Banc d'Espanya

Nota 1: Actius valorats a preus corrents.

Nota 2: Calculats sobre actius / passius mitjans. L'actiu net i els fons propis estan valorats a preus corrents.

Nota 3: En alguns casos les taxes de variació són excepcionalment elevades degut als valors de partida.

	BASE INTEGRADA				BASE TRIMESTRAL**	
	2021		2022		2023	
	CAT	RE	CAT	RE	CAT	RE
Nombre d'empreses	159.862	654.691	129.173	570.258	150	815
Activitat i valor afegit (taxes de variació, en %)						
Valor de la producció i subvencions	12,8	15,2	14,5	20,4	4,8	-7,6
Compres i consums intermedis	12,3	15,8	17,2	25,2	4,1	-12,4
Valor afegit brut al cost de factors	13,6	14,2	10,0	12,0	7,2	5,5
Cost laboral i productivitat (taxes de variació, en %)						
Nombre mitjà de treballadors	7,6	6,7	7,4	6,2	1,9	2,6
Valor afegit per treballador (real)	2,6	4,0	-5,1	-2,3	1,7	-0,6
Despeses de personal per treballador (real)	-1,1	-1,3	-5,4	-4,6	2,7	2,3
Cost laboral unitari (despeses de personal/valor afegit)	-3,6	-5,1	-0,3	-2,4	1,0	2,9
Estructura del passiu remunerat (en %)						
Passiu remunerat / Passiu	82,2	84,4	82,2	84,0	75,9	84,8
Patrimoni net / Passiu remunerat	67,2	62,9	68,2	63,7	78,8	56,0
Finançament amb cost / Passiu remunerat	32,8	37,1	31,8	36,3	21,2	44,0
Finançament a llarg termini amb cost / Passiu remunerat	23,8	24,7	22,0	23,4	13,8	30,2
Finançament a curt termini amb cost / Passiu remunerat	8,9	12,4	9,7	12,9	7,3	13,8
Inversió en actius no financers (taxes de variació, en %)						
FBC / Valor afegit net	11,9	13,4	13,2	13,4	nd	nd
FBC / Actius fixes no financers	9,0	9,4	11,4	10,5	nd	nd
Inversió en immobilitzat material/immobilitzat material net***	5,4	5,3	6,7	6,3	nd	nd
Actiu corrent net no financer (variació de l'estoc)	3,3	3,4	6,5	1,4	-19,9	-5,9
Immobilitzat net per ocupat (estoc) (nominal)	-4,6	-4,1	1,6	-1,1	4,9	-1,2
Immobilitzat material per ocupat (estoc) (nominal)	-4,3	-3,8	1,4	-0,3	4,9	-1,2
Immobilitzat immaterial per ocupat (estoc) (nominal)	-7,6	-7,1	2,6	-7,2	nd	nd
Immobilitzat net per ocupat (estoc) (real)	-7,3	-6,8	-6,0	-8,4	1,4	-4,5
Immobilitzat material per ocupat (estoc) (real)	-7,0	-6,5	-6,1	-7,7	1,4	-4,5
Immobilitzat immaterial per ocupat (estoc) (real)	-10,2	-9,8	-5,0	-14,0	nd	nd
Resultats i autofinançament (taxes de variació, en %)						
Valor afegit brut al cost de factors	13,6	14,2	10,0	12,0	7,2	5,5
Despeses de personal	9,5	8,4	9,7	9,4	8,2	8,5
Amortitzacions i provisions d'explotació	-4,0	-2,0	5,7	2,5	5,9	7,1
RESULTAT NET DE L'EXPLOTACIÓ	58,8	75,2	14,0	29,4	6,0	0,2
Ingressos financers	-41,6	-31,1	22,9	40,5	128,9	75,2
Altres despeses financeres	-1,1	-0,9	10,9	7,2	103,0	3,7
Interessos del finançament rebut	3,3	-4,6	18,1	22,6	110,6	46,6
RESULTAT ORDINARI NET	18,7	20,9	15,9	36,7	22,2	30,0
RESULTAT ABANS D'IMPOSTOS	46,0	148,3	2,9	15,0	14,5	14,3
RESULTAT NET (després d'impostos)	40,0	173,0	2,3	15,8	8,7	16,5
Resultat net més amortitzacions i provisions	17,0	61,4	3,7	10,8	7,2	13,9
Proposta de distribució de dividends	-2,1	34,5	-6,4	-17,5	nd	nd
Taxes abans d'incorporar ajustos matriu-filial i d'altres						
Interessos del finançament rebut	1,9	-2,9	15,8	20,9	110,6	46,6
RESULTAT ORDINARI NET	12,2	7,0	17,7	27,4	22,2	30,0
Resultat ordinari net més interessos	10,3	5,1	17,4	26,3	28,3	32,7
RESULTAT ABANS D'IMPOSTOS	36,9	81,5	4,6	10,4	14,5	14,3
Rendibilitat, palanquejament i endeutament (en %)						
Resultat ordinari net abans i.i.* / actiu net	4,4	4,2	5,4	5,3	6,8	7,1
Cost nominal del finançament	2,3	2,0	2,7	2,4	3,7	2,9
Palanquejament nominal	2,1	2,2	2,8	2,9	3,2	4,1
Palanquejament real	5,0	5,0	10,4	10,5	6,6	7,5
Rendibilitat de l'actiu net no financer	5,9	5,6	7,5	7,5	15,0	10,0
Rendibilitat del patrimoni net	5,4	5,5	6,7	6,9	7,7	10,3
Ràtio d'endeutament	33,5	37,1	32,2	36,6	21,2	44,0

i.i.*: interessos i impostos.

** Mitjana ponderada dels percentatges de variació dels quatre trimestres de l'any.

*** A partir de la mostra de la Base Anual de la Central de Balanços del Banc d'Espanya

Nota 1: Actius valorats a preus corrents.

Nota 2: Calculats sobre actius / passius mitjans. L'actiu net i els fons propis estan valorats a preus corrents.

Nota 3: En alguns casos les taxes de variació són excepcionalment elevades degut als valors de partida.

(nd) Dada no disponible.

Distribució geogràfica de l'activitat i valor afegit. Any 2022

En milers d'euros i en percentatge de variació

T III.17

	EMPRESSES PETITES			EMPRESSES MITJANES			EMPRESSES GRANS		
	2021	2022	% var.	2021	2022	% var.	2021	2022	% var.
Nombre d'empreses	120.888	120.888		2.148	2.148		6.137	6.137	
Activitat i valor afegit									
Valor de la producció i subvencions	41.392.523	46.982.592	13,5	15.670.845	18.129.896	15,7	85.730.500	98.376.891	14,8
Compres i consums intermedis	23.384.092	26.947.984	15,2	9.443.106	11.218.095	18,8	56.533.975	66.530.733	17,7
Valor afegit brut al cost de factors	18.008.431	20.034.607	11,3	6.227.739	6.911.801	11,0	29.196.524	31.846.158	9,1
Distribució geogràfica de l'activitat									
Vendes totals	4.231.155	4.833.175	14,2	10.427.327	12.134.749	16,4	109.404.432	126.419.616	15,6
Vendes a Espanya	4.006.341	4.595.811	14,7	8.725.273	10.214.449	17,1	75.177.776	86.182.378	14,6
Vendes a l'estranger	224.814	237.364	5,6	1.702.054	1.920.300	12,8	34.226.656	40.237.238	17,6
Compres totals	1.977.476	2.293.973	16,0	5.308.008	6.482.538	22,1	64.578.729	77.333.385	19,8
Compres a Espanya	1.814.429	2.094.850	15,5	4.630.068	5.660.912	22,3	36.038.262	45.586.419	26,5
Compres a l'estranger	163.047	199.123	22,1	677.940	821.626	21,2	28.540.467	31.746.966	11,2
	CATALUNYA			RESTA D'ESPANYA					
	2021	2022	% var.	2021	2022	% var.			
Nombre d'empreses	129.173	129.173		570.258	570.258				
Activitat i valor afegit									
Valor de la producció i subvencions	142.793.867	163.489.378	14,5	636.036.569	765.612.228	20,4			
Compres i consums intermedis	89.361.174	104.696.812	17,2	403.459.700	505.019.398	25,2			
Valor afegit brut al cost de factors	53.432.694	58.792.566	10,0	232.576.869	260.592.831	12,0			
Distribució geogràfica de l'activitat									
Vendes totals	124.062.914	143.387.540	15,6	568.994.384	703.484.380	23,6			
Vendes a Espanya	87.909.390	100.992.638	14,9	434.742.699	533.534.716	22,7			
Vendes a l'estranger	36.153.524	42.394.902	17,3	134.251.685	169.949.664	26,6			
Compres totals	71.864.213	86.109.896	19,8	343.455.495	446.334.427	30,0			
Compres a Espanya	42.482.758	53.342.181	25,6	233.385.351	296.781.519	27,2			
Compres a l'estranger	29.381.455	32.767.715	11,5	110.070.144	149.552.908	35,9			
	INDÚSTRIA			COMERÇ I HOSTELERIA			INFORMACIÓ I COMUNICACIÓ		
	2021	2022	% var.	2021	2022	% var.	2021	2022	% var.
Nombre d'empreses	12.171	12.171		33.315	33.315		5.388	5.388	
Activitat i valor afegit									
Valor de la producció i subvencions	65.517.986	74.304.247	13,4	27.186.275	31.560.745	16,1	6.355.603	7.051.777	11,0
Compres i consums intermedis	48.227.886	55.747.854	15,6	12.902.556	15.611.164	21,0	3.256.256	3.605.801	10,7
Valor afegit brut al cost de factors	17.290.100	18.556.393	7,3	14.283.718	15.949.581	11,7	3.099.348	3.445.977	11,2
Distribució geogràfica de l'activitat									
Vendes totals	58.940.423	67.007.051	13,7	42.954.420	50.495.923	17,6	4.483.149	4.767.489	6,3
Vendes a Espanya	31.672.923	36.464.504	15,1	37.318.732	43.491.376	16,5	3.758.292	3.942.969	4,9
Vendes a l'estranger	27.267.500	30.542.547	12,0	5.635.688	7.004.547	24,3	724.857	824.520	13,7
Compres totals	36.695.868	43.164.891	17,6	31.364.840	37.896.996	20,8	741.577	738.400	-0,4
Compres a Espanya	20.858.998	27.292.272	30,8	18.192.669	21.661.461	19,1	653.952	633.239	-3,2
Compres a l'estranger	15.836.870	15.872.619	0,2	13.172.171	16.235.535	23,3	87.625	105.161	20,0
	CONSTRUCCIÓ, ALTRES SERVEIS			ENERGIA*					
	2021	2022	% var.	2021	2022	% var.			
Nombre d'empreses	78.299	78.299		1.569	1.569				
Activitat i valor afegit									
Valor de la producció i subvencions	43.734.004	50.572.609	15,6	2.590.772	2.903.861	12,1			
Compres i consums intermedis	24.974.476	29.731.993	19,0	1.427.348	1.673.692	17,3			
Valor afegit brut al cost de factors	18.759.528	20.840.616	11,1	1.163.424	1.230.169	5,7			
Distribució geogràfica de l'activitat									
Vendes totals	17.684.922	21.117.077	19,4	2.703.991	3.362.373	24,3			
Vendes a Espanya	15.159.443	17.093.789	12,8	2.560.144	3.214.438	25,6			
Vendes a l'estranger	2.525.479	4.023.288	59,3	143.847	147.935	2,8			
Compres totals	3.061.928	4.309.609	40,7	1.423.450	1.985.341	39,5			
Compres a Espanya	2.777.141	3.755.209	35,2	1.285.051	1.844.489	43,5			
Compres a l'estranger	284.787	554.400	94,7	138.399	140.852	1,8			

Nota 1: A excepció d'Energia **, els agregats no inclouen empreses públiques.

** Per aquest agregat no es disposa dels ajustos matriu-filial. El total Catalunya no inclou aquest agregat.

Valors nominals.

Dades comparables d'un any a l'altre per ser de la mateixa base.

D'acord amb les dades del quadre 16, el 2022 la inversió en immobilitzat net real per ocupat es va reduir tant a Catalunya com a la resta d'Espanya, però la reducció va ser menys pronunciada a Catalunya (la tendència es mantindria segons les dades provisionals del 2023). Pel que fa al finançament, el procés de capitalització que s'havia iniciat el 2008, i que s'havia començat a frenar el 2019 i 2020 tant a Catalunya com a la resta d'Espanya, s'ha reactivat de nou entre el 2021 i 2023, especialment a Catalunya. Això ha contribuït que les empreses continuïn tenint un nivell de capitalització elevat. El nivell de palanquejament financer real a Catalunya i a la resta d'Espanya el 2021 i 2022 ha estat molt similar i ha augmentat entre aquests dos anys. S'observa una dinàmica molt semblant en el cas de la rendibilitat de l'actiu.

D'acord amb la [taula 17](#), tant les vendes com les compres han augmentat molt el 2022, especialment en les empreses de la resta d'Espanya, i ja han superat els nivells d'abans de la crisi. La recuperació econòmica de les empreses catalanes el 2021 i el 2022 va venir impulsada especialment pel mercat internacional, però també pel mercat espanyol. En aquest sentit, les dades continuen reflectint una major internacionalització de les empreses catalanes, amb una evolució clarament més positiva en comparació amb la resta de l'Estat l'any 2022.

El 2022, les exportacions de les empreses catalanes van representar el 29,6% del total de les vendes realitzades per les empreses catalanes (en el cas de la resta d'Espanya, les exportacions representen el 24,2% de les vendes totals), mentre que el pes de les importacions va ser del 38,1% del total de les compres (en el cas de la resta d'Espanya, les importacions representen el 33,5% de les compres totals). Per tant, el pes de les relacions comercials amb l'estranger en el cas de l'economia catalana té una major importància en comparació amb la resta de l'Estat.

En resum, s'observen moltes similituds en les dinàmiques que han experimentat les empreses catalanes i les de la resta d'Espanya, amb molts indicadors que ja han superat els nivells previs a la pandèmia (valor de la producció, palanquejament, rendiment de l'actiu, compres i vendes). Les dades del 2022 han confirmat que la recuperació econòmica s'ha consolidat en tots els àmbits i de manera generalitzada.

4. Conclusions

L'anàlisi econòmica i financera de l'empresa catalana que s'ha realitzat en aquest informe es basa en les dades de les empreses amb seu a Catalunya que integren la base de dades del 2022 de la Central de Balanços Integrada (CBI) anual i la base de dades trimestral del Banc d'Espanya

corresponent al 2023. Ambdues es remeten cada any per a la seva anàlisi a la Cambra de Comerç de Barcelona per a l'elaboració d'aquest informe en col·laboració amb el Departament d'Economia i Hisenda de la Generalitat de Catalunya. La mostra d'empreses utilitzada per la base de dades anual (CBI) representa el 44,1% del Valor Afegit Brut (VAB) al cost dels factors del total de les societats no financeres a Espanya i el 28,3% per a Catalunya, la qual cosa reflecteix una elevada representativitat. En canvi, la mostra trimestral té una cobertura força inferior.

De l'anàlisi efectuada es desprenen les conclusions següents:

Nombre d'empreses: El pes relatiu de les empreses en el sector serveis a Catalunya ha guanyat pes relatiu entre el 2020 (82,4%) i el 2023 (83,2% el 2023), una evolució que contrasta amb la pèrdua relativa en el cas de la indústria (del 5,7% al 5,5%) i la construcció (de l'11,9% a l'11,3%). Els subsectors amb una evolució més positiva han estat les activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment, les activitats immobiliàries i el sector de la informació i les comunicacions. En canvi, el pes del teixit empresarial del comerç, transport i hostaleria ha passat del 33,1% del total l'any 2020 al 32,0% el 2023.

Activitat i valor afegit: Durant el 2022 i 2023, l'economia catalana ha experimentat una recuperació sostinguda, caracteritzada per un augment en la producció, vendes (tant a nivell nacional com internacional), compres i en Valor Afegit Brut. Aquesta recuperació ha estat impulsada principalment pel mercat exterior.

Ocupació: L'ocupació ha mostrat una tendència favorable el 2022 i el 2023, destacant un increment dels treballadors fixos, una transició que suggereix una millora en la qualitat de l'ocupació. La reforma laboral del 2022 ha jugat un paper clau en aquest canvi.

Inversió: La inversió ha experimentat una tendència a la baixa durant el 2022, amb un canvi de tendència el 2023 en el cas de la inversió en immobilitzat per ocupat. Per altra banda, la inversió en R+D i en tecnologia ha disminuït el 2022, el darrer any amb dades. Com s'ha destacat en anys anteriors, és fonamental apostar per la inversió en aquest tipus d'actius intangibles per a millorar la competitivitat.

Cost dels factors i productivitat: El 2022 va tornar a caure el poder adquisitiu dels treballadors degut a la disminució en termes reals de les despeses de personal i el salari per treballador, situació que va començar a revertir-se el 2023 amb la reducció de la inflació i el fort augment de la remuneració en termes nominals. El 2022 també va caure la productivitat laboral, marcant el pitjor

registre des del 2012, principalment a causa d'un augment molt pronunciat de l'ocupació en relació amb l'avenç del valor afegit. Les dades preliminars del 2023 indiquen una millora en la productivitat laboral i una gestió més eficient dels actius. Pel que fa al finançament, el cost real va disminuir el 2022 beneficiant-se de l'augment de preus, però va experimentar un augment el 2023 a causa d'un increment més accentuat dels costos de finançament (per l'increment històric dels tipus d'interès nominals) en relació amb la inflació.

Estructura financera: Durant l'any 2022 les empreses han seguit reforçant el patrimoni net, i pel que fa a l'endeutament, han augmentat el pes del finançament a curt termini. Sens dubte, l'increment del cost de l'endeutament fa més necessària la gestió financera prudent.

Resultats i creació de riquesa: El 2022 i 2023 ha estat un període de recuperació i creixement per a les empreses catalanes, en un context de millora de la rendibilitat i la creació de valor en un entorn econòmic amb una elevada incertesa. Això s'ha aconseguit amb un creixement empresarial equilibrat, caracteritzat per una recuperació destacada en les vendes, un augment en l'actiu que va superar el creixement de l'endeutament, i un increment substancial dels resultats nets. Aquest patró de creixement indica una millora en l'eficiència en la gestió dels actius i una política de finançament prudent, la qual cosa ha contribuït a la millora de la rendibilitat i la generació de riquesa.

Anàlisi per sectors¹⁵: Bona part dels sectors econòmics, especialment l'hostaleria, la informació i les comunicacions, i la indústria han mostrat una recuperació destacada el 2022, evidenciant una reactivació de l'activitat econòmica.

15. Donada la menor representativitat de la mostra, les anàlisis per sectors i dimensió de les empreses han arribat només fins al 2022.

Anàlisi segons la dimensió: En general, les empreses de totes les dimensions han experimentat millores en la producció, l'ocupació i els resultats el 2022. No obstant això, s'ha observat una disminució de la inversió en immobilitzat per treballador.

Comparació amb la resta d'Espanya: Les dades del 2022 han confirmat que la recuperació econòmica s'ha consolidat en els dos territoris de manera generalitzada. En comparació amb la resta d'Espanya, les empreses catalanes han mostrat una millor evolució en termes d'ocupació, encara que la inversió en immobilitzat per treballador ha estat similar tant a Catalunya com a la resta d'Espanya. La internacionalització de les empreses ha continuat sent un dels factors distintius de l'economia catalana l'any 2023, així com una evolució més favorable de la competitivitat en comparació amb la resta d'Espanya.

Conclusió general: En resum, el teixit empresarial català ha demostrat resiliència i capacitat d'adaptació el 2022 davant els desafiaments de l'entorn econòmic. Malgrat alguns reptes en inversió i costos dels factors, la millora en l'activitat, l'ocupació i la rendibilitat són indicatius d'una recuperació econòmica sòlida i generalitzada per sectors i mida empresarial. A més, el creixement de les empreses ha estat equilibrat, ja que les vendes han registrat una recuperació destacada, l'actiu ha crescut més que l'endeutament i el resultat de les empreses ha augmentat intensament. És essencial continuar fomentant la inversió en R+D i tecnologia per assegurar una competitivitat sostinguda en el llarg termini. Quant a les dades preliminars del 2023, la baixa representativitat de la mostra analitzada fa que les dades s'hagin d'interpretar amb molta prudència, tal com s'ha indicat al llarg de l'informe. Tot i així, destaquem que el nivell d'activitat hauria seguit recuperant-se i també hauria millorat el palanquejament financer. La combinació d'aquests indicadors explicaria que el 2023 també hagi seguit augmentant la rendibilitat i, per tant, la riquesa econòmica de les empreses.

EVOLUCIÓ PATRIMONIAL, FINANCERA I ECONÒMICA DE L'EMPRESA CATALANA DES DE L'ANY 2013 FINS A L'ANY 2022

1. Introducció

A continuació es realitza una anàlisi de l'empresa catalana des de l'any 2013 fins al 2022 per tenir una visió global sobre l'estat i evolució recent de l'empresa catalana durant la darrera dècada. Aquesta anàlisi es fa fins al 2022, atès que per a l'any 2023 només es disposa de la base trimestral, que inclou un nombre molt reduït d'empreses.

A la **taula 1** es mostra el nombre d'empreses anual que s'ha inclòs a la mostra amb què s'ha elaborat aquesta anàlisi¹. La mostra d'empreses oscil·la entre les 163.131 de l'any 2016 i les 129.173 del 2022. La representativitat de les mostres és força elevada i, per exemple, el 2022 representen el 28,3% del Valor Afegit Brut (VAB) al cost dels factors del total de les societats no financeres a Catalunya.

Aquesta anàlisi permet avaluar la situació patrimonial, financera i econòmica de les empreses catalanes incloses en la CBI:

- **Anàlisi patrimonial:** Inclou aspectes com ara l'endeutament i la capitalització, i permet avaluar l'estructura del finançament.
- **Anàlisi financera:** És una anàlisi més a curt termini i avalua aspectes com la solvència, la gestió dels terminis de cobrament i pagament; i la gestió dels actius.
- **Anàlisi econòmica:** Se centra en la capacitat de generar beneficis (vendes, despeses...) i en la rendibilitat.

Amb aquestes anàlisis es pot diagnosticar la situació econòmica de les empreses catalanes l'any 2022 i la seva

1. El quadre 5.1 mostra la informació sobre les bases de dades utilitzades per al 2022. Cal tenir en compte que les dades d'aquesta anàlisi monogràfica s'han preparat a partir dels valors inclosos als comptes anuals de les empreses de la mostra i aquests valors no coincideixen amb els valors corrents utilitzats en les parts anteriors.

evolució durant els darrers deu anys. El **requadre 1** mostra un esquema dels principals indicadors patrimonials, financers i econòmics que s'analitzaran a continuació.

Per altra banda, també convé esmentar que en alguns apartats de l'anàlisi s'utilitzaran valors que es consideren desitjables per a diferents ràtios. Aquests valors òptims s'han d'interpretar amb precaució, ja que depenen de cada cas concret i poden variar molt en funció del context de l'empresa (sector, dimensió, any analitzat, etc.).

2. Anàlisi patrimonial

L'anàlisi del balanç permet obtenir un diagnòstic clar de la situació patrimonial (inversió, endeutament i capitalització) i de la solvència a curt termini. D'aquesta forma, es pot saber en què inverteixen les empreses, si estan suficientment capitalitzades i si podran fer front al deute a curt termini.

2.1. Estructura de la inversió

L'empresa catalana ha anat augmentant la proporció d'actius no corrents durant el període analitzat, passant del 58,5% l'any 2013 al 59,5% el 2022, d'acord amb les dades de la **taula 2**. Aquesta inversió s'ha concentrat en immobilitzacions financeres (inversions en filials, empreses del grup i altres) i en inversions immobiliàries. L'immobilitzat material, en canvi, tot i que s'havia anat incrementant en els últims anys, ha patit una davallada el 2022, possiblement perquè la incertesa econòmica ha fet que les empreses posposessin les inversions en immobilitzats tangibles a llarg termini, que requereixen un gran desemborsament i un major horitzó temporal de recuperació de la inversió.

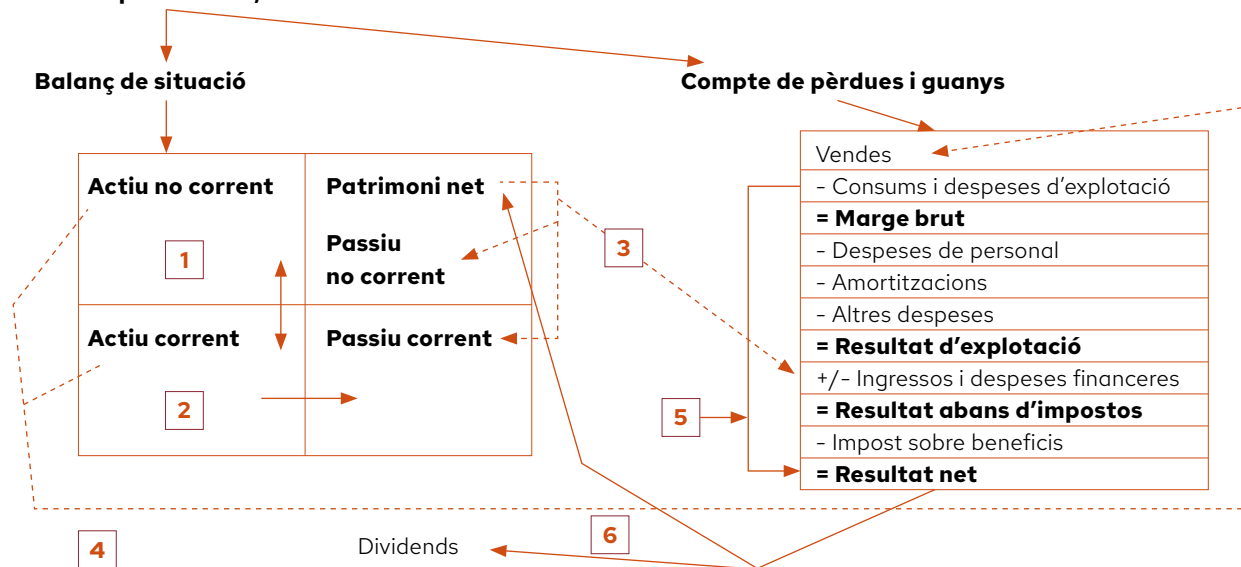
En els anys més recents, s'observa que les empreses han gestionat millor els seus estocs, disminuint el seu pes

Nombre d'empreses de la mostra de cada any

Concepte	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Nombre d'empreses de la mostra	161.322	162.718	162.278	163.131	155.446	148.421	155.975	155.226	159.862	129.173

Anàlisi patrimonial, financera i econòmica

1. Estructura de la inversió (apartat 2.1)
2. Solvència a curt termini (apartat 2.2)
3. Estructura del finançament (apartat 2.3)
4. Gestió dels actius: rotació i gestió del circulant (apartat 3)
5. Ingressos, despeses i resultat (apartat 4.1)
6. Rendibilitat i autofinançament (apartat 4.2)

Composició de l'actiu dels balanços de situació

En percentatges sobre el total actiu

Concepte	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Actiu no corrent	58,5	58,8	57,6	58,0	56,4	58,2	58,2	59,8	58,2	59,5
Immobilitzat intangible	3,8	4,0	3,9	3,4	3,5	3,2	3,4	3,4	3,3	3,5
Immobilitzat material i inversions i immobiliaries	23,9	25,3	25,0	24,8	26,6	25,8	24,7	24,9	23,6	22,2
Immobilitzat material net	17,1	17,3	17,3	17,1	19,4	19,2	18,1	18,0	16,9	16,3
Inversion immobiliaries netes	6,8	8,0	7,7	7,7	7,2	6,6	6,6	6,9	6,7	5,8
Inversions financeres a llarg termini	30,8	29,5	28,7	29,8	26,3	29,1	30,1	31,6	31,2	33,8
Inversions en empreses del grup i associades	25,9	23,9	23,6	24,5	20,6	23,5	24,5	26,2	25,8	28,5
Altres inversions financeres a llarg	4,8	5,7	5,1	5,2	5,6	5,7	5,6	5,4	5,4	5,3
Actiu corrent	41,5	41,2	42,4	42,0	43,6	41,8	41,8	40,2	41,8	40,5
Actius no corrents mantinguts per a la venda	0,5	0,1	0,1	0,1	0,2	0,4	0,3	0,1	0,1	0,1
Existències	12,3	12,5	12,7	12,2	11,3	10,5	10,1	9,4	9,3	9,8
Deutors comercials i altres comptes a cobrar	16,1	15,8	15,8	15,7	16,7	15,9	15,2	14,3	14,7	14,5
Clients	11,0	10,9	10,9	11,0	12,6	12,0	11,5	10,6	10,8	11,1
Altres deutors	5,1	4,9	4,9	4,7	4,2	3,9	3,7	3,7	3,9	3,4
Inversions financeres a curt termini	7,5	7,1	7,4	7,2	7,4	7,4	7,7	7,2	9,0	8,4
Inversions en empreses del grup i associades	4,3	3,8	4,3	4,4	4,3	4,8	5,0	4,7	5,7	5,9
Altres inversions financeres a curt	3,2	3,3	3,1	2,8	3,1	2,7	2,6	2,5	3,2	2,5
Actius líquids	5,1	5,5	6,2	6,5	7,8	7,4	7,7	8,9	8,5	7,6
Periodificacions a curt termini	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,8	0,2	0,2	0,2
Total actiu	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Despesa en R+D i amortitzacions de l'immobilitzat

En percentatge

T 3

Concepte	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Despeses en activitats d'R+D (% de variació sobre l'any anterior)	-9,6	14,7	9,2	-30,4	38,8	20,5	7,5	1,1	-10,9	6,6
(Dotacions amortitzacions i provisions / Actiu immobilitzat net d'explotació) x100	10,5	7,5	7,9	8,4	7,7	7,9	7,8	8,0	7,5	7,9

respecte al total i, també han reduït molt notablement els períodes de cobrament. La millor gestió de l'actiu corrent es reflecteix en l'augment considerable dels seus actius líquids, cosa que millora la seva posició de tresoreria en comparació amb les dades històriques disponibles. Una bona tresoreria posiciona millor a les empreses per afrontar un període d'incertesa, com la que es va viure el 2020 per la Covid-19 i la que s'està vivint actualment amb diversos fronts oberts en l'àmbit geopolític.

La inversió de les empreses entre el 2013 i 2022 s'ha concentrat en actius financers i immobiliaris

La inversió en R+D ha evolucionat de manera poc estable, fluctuant al llarg del període considerat. Hi ha hagut anys amb importants caigudes, com el 2013, 2016 i 2021. Aquest és un problema rellevant i estructural, ja que la falta d'una aposta clara per la R+D dificulta la millora de la competitivitat i el creixement a mitjà i llarg termini (taula 3).

En la darrera dècada, les dotacions per a l'amortització de l'immobilitzat s'han moderat des del 2013, situant-se al voltant del 8% de l'immobilitzat net d'explotació el 2022.

2.2. Solvència a curt termini

L'avaluació de la solvència a curt termini permet comprovar si l'empresa es troba en una bona posició per poder atendre els deutes a curt termini. Per avaluar la solvència a curt termini és d'utilitat la ràtio:

$$\text{Liquiditat} = \text{Actiu corrent} / \text{Passiu corrent}$$

Ràtio de liquiditat

Concepte	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Liquiditat = Actiu corrent / Passiu corrent	1,37	1,33	1,35	1,39	1,40	1,46	1,54	1,58	1,59	1,54

Aquesta ràtio, en general, es considera que ha de ser major que 1, però no excessivament elevada. Si és reduïda pot ser un símptoma de liquiditat insuficient per atendre els deutes a curt termini. En canvi, si és massa elevada pot indicar una infrautilització dels actius corrents. La taula 4 reflecteix que les empreses catalanes han anat guanyant liquiditat els últims anys, atès que els actius corrents superen en un 54% els passius corrents el 2022 (clarament superior al 37% de l'any 2013). Per tant, les empreses mostren una bona evolució de la liquiditat per fer front als seus deutes a curt termini. Aquesta és una bona política financera per tal de poder funcionar sense pressions financeres a curt termini, especialment en un context geopolític i econòmic incert.

La liquiditat de les empreses ha millorat des del 2016, en el context actual d'augment dels tipus d'interès

2.3. Estructura del finançament

Tota empresa, per tal de funcionar sense una excessiva dependència dels creditors, ha d'aconseguir que els recursos obtinguts mantinguin un adequat equilibri entre el finançament propi i l'aliè; i entre el finançament a curt termini i a llarg termini.

El patrimoni net de les empreses catalanes s'ha anat enfortint en aquesta darrera dècada, i l'any 2022 representava el 52,7% del total del balanç, una evolució positiva que indica una elevada capitalització de les empreses. Aquesta millora en la capitalització i la disminució de la dependència del finançament extern incrementa la seva fortalesa per fer front a situacions adverses en el futur. El fet que

T 4

en aquesta darrera dècada les empreses catalanes han optat per enfortir els fons propis, ha fet reduir el pes dels deutes bancaris sobre el passiu total, tant a curt com a llarg termini (taula 5). Aquesta és una política financera adequada, ja que reforça la seva independència financera davant d'un context econòmic incert i permet afrontar amb més garanties davallades en l'activitat o altres riscos que poden afectar les empreses.

Altres indicadors que s'acostumen a utilitzar per a l'avaluació de l'endeutament són els següents:

Capitalització = Patrimoni net / Actiu

Aquesta ràtio, en termes generals, s'ha de situar entre el 40% i 50%, ja que si és molt reduïda és un símptoma de descapitalització. En canvi, si és massa elevada pot dificultar la rendibilitat dels fons aportats pels accionistes. La taula 6 mostra com el pes del patrimoni net ha anat augmentant al llarg dels anys fins a assolir l'any 2022 un valor de 52,7%, xifra que es pot valorar favorablement. Les dades del 2021 i 2022 són les més altes dels últims deu anys, el que demostra la fortalesa de les empreses analitzades i la menor dependència del finançament extern que tenien durant el període de recuperació econòmica (2014-2019).

Qualitat del deute = Passiu corrent / Passiu total

Per tal que el deute sigui de bona qualitat és important que el valor de la ràtio sigui reduïda. Al llarg de la sèrie temporal de deu anys, les empreses han mantingut una evolució bastant estable en aquest indicador (quadre 5.6). El fet que al voltant de la meitat del deute sigui a curt termini es pot considerar equilibrat, atès que una part important de l'endeutament també és a llarg termini.

Despeses financeres sobre producció = Despeses financeres / Producció

Aquesta ràtio mesura el pes de les despeses financeres en relació amb les vendes (o la producció), i com més reduïda sigui menor serà l'impacte de l'endeutament en el compte de pèrdues i guanys de l'empresa. Es tracta d'una ràtio que depèn no només de la política financera de l'empresa sinó també dels tipus d'interès de mercat. Actualment, es considera adequat que el valor d'aquesta ràtio sigui menor de l'1,5%-2%, encara que aquest valor depèn bàsicament de l'evolució dels tipus d'interès. Des de l'any 2013, la ràtio ha anat disminuint considerablement a conseqüència del desendeutament de les empreses i d'uns tipus d'interès reduïts (taula 6). El 2022 la xifra era encara favorable, però de cara als propers anys aquest indicador probablement anirà a l'alça pel fort repunt dels tipus d'interès.

Estructura del finançament

En percentatges sobre el total del patrimoni net més el passiu

T 5

Concepte	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Patrimoni net	44,2	43,4	44,1	45,8	46,7	50,6	51,6	51,2	51,7	52,7
Fons propis	43,9	43,2	44,0	45,7	46,7	50,5	51,4	51,2	51,5	52,5
Capital desemborsat net	16,2	16,7	15,8	15,7	15,3	14,5	14,2	14,0	13,8	12,0
Reserves i prima d'emissió	27,7	26,5	28,2	30,0	31,3	36,0	37,2	37,2	37,7	40,5
Altres instruments de patrimoni net	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Reserves de revalorització	-0,1	-0,1	-0,1	0,0	0,0	-0,1	0,0	-0,2	0,1	0,1
Subvencions, donacions i llegats	0,3	0,3	0,3	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1
Passiu no corrent	24,2	24,5	23,4	22,8	20,9	19,4	20,0	21,9	20,7	19,5
Deutes amb característiques especials	0,9	1,0	1,1	0,9	1,3	1,0	1,1	0,9	0,1	0,1
Deutes a llarg termini	23,3	23,5	22,3	21,9	19,6	18,4	18,8	21,0	20,6	19,4
Deutes a llarg termini amb entitats de crèdit	11,4	11,4	10,4	9,2	9,7	9,4	9,1	10,6	10,2	8,5
Altre finançament a llarg termini	11,9	12,1	11,9	12,7	9,9	9,0	9,7	10,5	10,4	10,9
Passiu corrent	30,4	30,9	31,3	30,2	31,0	28,7	27,2	25,5	26,3	26,4
Passius vinculats a actius no corrents mantinguts per a la venda	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Deutes a curt termini (amb cost)	12,7	12,4	13,2	12,3	10,7	9,5	8,7	8,2	8,7	8,6
Deutes amb entitats de crèdit	8,8	8,4	8,7	8,1	6,4	5,7	5,0	4,4	3,9	4,4
Altre finançament a curt termini amb cost	4,0	4,0	4,5	4,2	4,3	3,8	3,7	3,8	4,8	4,2
Finançament a curt termini sense cost	17,6	18,5	18,1	17,9	20,3	19,2	18,4	17,3	17,6	17,7
Proveïdors	7,9	8,2	8,3	8,2	9,6	9,0	8,7	8,1	8,3	8,8
Altre finançament a curt sense cost i ajustos per periodificació	9,8	10,3	9,8	9,6	10,8	10,3	9,7	9,2	9,3	8,9
Provisions per a riscos i despeses	1,2	1,2	1,2	1,2	1,3	1,2	1,3	1,4	1,3	1,4
Total passiu	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Ràtios d'endeutament

En percentatge

T 6

Concepte	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Capitalització = (Patrimoni net / Actiu) x100	44,2	43,4	44,1	45,8	46,7	50,6	51,6	51,2	51,7	52,7
Qualitat del deute = (Passiu corrent / Passiu total) x100	54,4	54,6	56,0	55,7	58,3	58,2	56,1	52,3	54,5	55,7
Despeses financeres sobre producció = (Despeses financeres / Producció) x100	3,0	2,8	2,3	2,0	1,5	1,4	1,2	1,5	1,4	1,5
Palanquejament nominal	-0,2	1,2	1,8	3,0	4,2	4,2	4,8	2,2	2,5	3,2

Les empreses han fet un esforç considerable de desendeutament la darrera dècada

Mesurar el palanquejament també és de gran utilitat per comprovar si el deute és rendible per a l'empresa. El palanquejament és favorable quan la rendibilitat de l'actiu supera al cost del finançament. Tal com s'ha exposat a la taula 4, el palanquejament nominal és igual a la diferència entre la rendibilitat de l'actiu net a preus corrents i el cost nominal unitari del finançament aliè. Quan el palanquejament té signe positiu (major que zero) vol dir que el deute és rendible per a l'empresa, ja que la rendibilitat de l'actiu és superior al cost del finançament aliè. Per tant, en aquesta situació, la utilització del deute augmenta la rendibilitat dels accionistes. La **taula 6** mostra que des de l'any 2014 el palanquejament ha estat favorable durant tota la sèrie temporal, si bé s'observen dos períodes diferenciats. El primer, entre el 2013 i el 2019, amb una millora gradual del palanquejament durant la recuperació econòmica. El segon, amb una recuperació gradual el 2021 i 2022 després de l'impacte de la pandèmia.

Per tant, les empreses catalanes, en aquests últims anys, han optat per la capitalització i per enfortir el seu balanç de situació, disminuint el pes del finançament a través de préstecs bancaris. Addicionalment, la qualitat del deute és l'adequada i el palanquejament positiu. Aquesta estratègia de finançament és especialment apropiada per poder fer front als riscos que es puguin presentar.

3. Gestió dels actius

3.1. Rotació dels actius

L'avaluació de la gestió dels actius permet avaluar si l'empresa és eficient en l'ús dels mateixos. Per analitzar-ho es poden utilitzar les ràtios següents, que han de ser el més elevades possible per tal que la gestió dels actius es faci amb la major eficiència:

$$\text{Rotació de l'actiu} = \frac{\text{Valor de la producció}}{\text{Actiu no financer net}}$$

$$\text{Rotació actiu corrent} = \frac{\text{Valor de la producció}}{\text{Actiu corrent net no financer}}$$

Aquestes ràtios permeten estudiar l'eficiència amb la qual es gestionen els actius. L'augment d'aquestes ràtios implica que cada vegada es precisarà una inversió en actius menor per al desenvolupament de l'activitat. Per tant, en tenir menys actius hi haurà menys necessitat de finançament, o sigui menys deutes i menys fons propis, i més eficient podrà ser l'empresa.

La **taula 7** reflecteix que les empreses catalanes han anat guanyant eficiència en la gestió dels seus actius, tant els totals com els corrents. Distingint per períodes, la millora de les ràtios de rotació dels actius va ser notable entre el 2013 i el 2019, i després de l'impacte inicial de la pandèmia, han seguit millorant el 2021 i el 2022. Aquest fet és molt positiu i pot contribuir que les empreses guanyin rendibilitat.

Ràtios de rotació

En voltes

T 7

Concepte	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Valor de la producció / Actiu no financer net (voltes)	0,9	1,0	1,0	1,0	1,2	1,2	1,2	1,0	1,1	1,3
Valor producció / Actiu corrent net no financer (voltes)	2,4	2,6	2,6	2,6	3,2	3,3	3,1	2,7	2,9	3,4

3.2. Gestió del circulant

Per fer l'avaluació de l'actiu corrent es comprova si l'empresa ajusta adequadament els terminis en la gestió dels estocs, clients i proveïdors. Per comprovar-ho, es poden utilitzar els indicadors següents:

**Període d'existències = Dies en estoc
des que es compren les matèries primeres
fins que es ven el producte**

**Període de cobrament de clients = Clients /
Venda diària**

La venda diària és la venda anual dividida per 365. Per tal que l'actiu corrent sigui gestionat amb la màxima eficiència i es redueixin les necessitats de finançament és convenient que els terminis anteriors tinguin un valor el més reduït possible. En canvi, el termini de pagament, com més elevat sigui, més fàcil ho tindrà l'empresa per finançar el seu circulant:

**Període de pagament a proveïdors = Proveïdors /
Compra diària**

La compra diària és la compra anual dividida per 365.

També és de gran utilitat l'anàlisi del cicle de maduració i el cicle de caixa. El cicle de maduració és el termini (en dies) que transcorre des que es compra la matèria primera fins que es cobra del client. El més idoni és que aquest termini sigui el més curt possible, ja que així les necessitats financeres de l'empresa serien menors.

El cicle de caixa es calcula a partir de la diferència entre el cicle de maduració i el període de pagament a proveïdors. El termini de pagament a proveïdors es resta perquè és el termini de finançament automàtic que s'obté d'ells. Per tant, el cicle de caixa indica els dies del cicle d'explotació que cal finançar un cop deduït el finançament aportat pels proveïdors.

Ràtios de terminis, cicle de maduració i cicle de caixa

Dies

Concepte	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Període d'existències (dies)	113,7	111,5	109,7	104,5	83,5	79,7	78,9	84,7	80,3	77,6
Període de cobrament de clients (dies)	66,2	62,0	59,4	58,3	57,0	56,2	55,6	58,4	57,2	52,6
Període de pagament a proveïdors (dies)	79,9	79,7	78,0	76,1	76,3	73,7	67,5	77,4	75,0	70,1
Cicle de maduració (Termini d'existències més termini de cobrament)	180,0	173,5	169,1	162,8	140,5	135,9	134,4	143,1	137,6	130,2
Cicle de caixa (Cicle de maduració menys termini de proveïdors)	100,0	93,9	91,0	86,7	64,2	62,2	66,9	65,7	62,6	60,1

La **taula 8** posa de manifest que les empreses catalanes han anat millorant el període d'existències i el de clients entre el 2013 i el 2022, que ha compensat la disminució del període de pagament a proveïdors. En conseqüència, el cicle de maduració i de caixa ha tingut una tendència favorable. Per tant, la gestió del circulant ha anat millorant i això pot contribuir a reduir les necessitats de finançament de l'explotació, la qual cosa és positiva.

4. Anàlisi econòmica, de la rendibilitat i del creixement

4.1. Ingressos, despeses i resultat

En aquest apartat s'anàlitzava la capacitat de generar beneficis i es fa una anàlisi de com es generen els resultats. Entre els aspectes a avaluar hi ha les vendes i les despeses. L'evolució de la xifra de vendes informa del potencial competitiu de l'empresa, ja que aconseguir un increment de la xifra de vendes és un objectiu fonamental.

La **taula 9** mostra com les vendes han augmentat tots els anys (amb l'excepció del 2020 a causa de la pandèmia) i amb taxes normalment superiors a la inflació, un fet que cal valorar molt positivament. En els anys 2021 i 2022 el fort creixement de les vendes ha permès superar la caiguda que es va produir l'any 2020. Les compres també reflecteixen aquesta evolució. Addicionalment, cal destacar que l'evolució de les vendes netes a l'exterior ha estat més dinàmica a les vendes netes a Espanya l'any 2022, un fenomen que contrasta amb les compres netes a l'exterior, que han augmentat amb menor intensitat.

Les empreses van augmentar el pes de les vendes a l'exterior durant la recuperació econòmica

El resultat generat manté una estreta relació amb l'evolució de la conjuntura econòmica. D'acord amb la **taula 10**,

Variació anual de vendes i compres

En percentatge

T 9

Concepte	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Vendes netes	0,4	3,3	5,1	3,4	6,2	5,0	3,1	-11,3	12,5	15,6
Vendes netes a Espanya	-1,5	3,1	3,9	2,8	5,9	5,5	3,2	-9,0	13,1	14,9
Vendes netes a l'exterior	5,4	3,8	8,2	4,8	7,0	3,7	2,8	-16,4	11,0	17,3
Compres netes a Espanya	-0,1	2,1	-3,9	-1,5	3,6	4,7	1,4	-9,8	22,7	25,6
Compres netes a l'exterior	1,6	6,1	12,7	4,2	8,2	4,7	3,3	-12,7	9,1	11,5

l'evolució dels beneficis ha seguit diverses etapes. Durant els anys 2013-2015, amb una conjuntura econòmica complexa atès que encara es notaven els efectes de la crisi del 2008, el resultat net va ser menor. A partir de 2016, en canvi, es produeix un canvi de tendència. D'aquesta manera, l'any 2019 es van presentar els millors resultats dels últims deu anys. El 2020, a causa de la pandèmia, es va produir una caiguda del resultat net, però el 2021 i 2022 el resultat de l'exercici ha tornat a augmentar.

Quant a les despeses, s'observa que han anat empitjorant algunes variables clau per a generar beneficis, com el consum de mercaderies però, en canvi, han evolucionat millor les altres despeses d'explotació i les despeses de personal. En conjunt, les despeses han reduït el seu pes en relació amb el valor de la producció i, per tant, el resultat de l'exercici ha anat augmentant.

Compte de pèrdues i guanys

En percentatge sobre el valor de la producció

T 10

Concepte	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
+Import net de la xifra de negoci	133,8	133,7	135,2	136,7	135,8	136,3	137,1	141,7	139,5	141,5
-Consum de mercaderies (sector comerç)	39,4	39,6	40,5	41,8	40,8	41,4	42,1	47,6	44,9	46,8
+Variació existències productes acabats i en curs	0,8	0,9	0,4	0,5	0,2	0,3	0,2	0,1	0,5	0,9
+Treballs realitzats per a l'empresa	0,5	0,4	0,4	0,4	0,5	0,5	0,6	0,6	0,6	0,5
+Subvencions i Altres ingressos d'explotació	4,3	4,6	4,5	4,2	4,2	4,3	4,2	5,1	4,4	3,8
=Valor de la producció	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
-Consums intermedis	65,6	65,0	64,5	63,4	63,7	63,2	62,8	62,6	62,5	64,0
+Compres i treballs per altres empreses	80,3	80,0	80,2	79,9	78,9	79,0	79,2	83,0	82,7	86,5
-Variació d'existències	1,5	1,7	1,4	0,6	0,0	0,0	0,2	-0,8	0,5	1,1
-Consum de mercaderies	39,4	39,6	40,5	41,8	40,8	41,4	42,1	47,6	44,9	46,8
+Altres despeses d'explotació	26,3	26,4	26,3	25,9	25,6	25,6	25,9	26,4	25,1	25,4
=Valor afegit brut al cost de factors	34,4	35,0	35,5	36,6	36,3	36,8	37,2	37,4	37,5	36,0
-Despeses de personal	26,1	25,7	25,3	25,9	25,1	25,6	25,9	27,8	26,9	25,0
=Resultat econòmic brut de l'explotació	8,3	9,2	10,2	10,8	11,2	11,3	11,3	9,5	10,6	10,9
-Amortitzacions netes, Deteriorament i provisions d'explotació	6,9	4,9	4,9	5,0	4,2	4,3	4,2	5,1	4,3	4,0
=Resultat econòmic net de l'explotació	1,4	4,3	5,2	5,7	6,9	6,9	7,0	4,4	6,3	6,9
+Resultat financer	1,2	0,7	0,6	1,6	0,8	1,0	1,7	1,8	0,4	0,6
+Ingressos financers	4,2	3,4	2,9	3,6	2,3	2,3	2,9	3,3	1,8	2,1
-Interessos del finançament rebut	1,8	1,7	1,4	1,2	0,9	0,8	0,7	1,0	0,9	1,1
-Altres despeses financeres i partides sense classificar	1,1	1,0	0,9	0,8	0,5	0,5	0,5	0,6	0,5	0,4
=Resultat ordinari net	2,7	5,0	5,8	7,3	7,8	7,9	8,8	6,2	6,6	7,5
+Resultats per alienació i pèrdues no recuperables	0,4	0,6	-1,3	0,7	0,1	0,1	0,9	0,1	0,5	0,4
-Correccions valoratives per deteriorament	0,1	0,8	0,6	0,1	-0,2	0,0	0,3	-0,1	-0,1	0,2
+Resultats i correccions sense classificar	-0,3	-0,3	-0,1	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
+Variacions del valor raonable i resta de resultats	0,0	-0,4	-0,7	-0,5	-0,2	-0,3	-0,1	-0,5	0,1	-0,3
=Resultat abans d'impostos	2,7	4,0	3,1	7,2	7,9	7,7	9,3	5,8	7,3	7,4
-Impost sobre beneficis	0,1	0,9	0,1	1,0	1,4	1,5	1,6	1,0	1,6	1,5
=Resultat de l'exercici	2,6	3,2	3,0	6,2	6,5	6,3	7,6	4,9	5,8	5,9
Proposta de distribució de dividends	4,8	5,2	2,8	3,0	3,3	2,8	2,7	2,7	2,5	2,3

Ràtios de personal

En percentatge

T 11

Concepte	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Despeses de personal (% de variació sobre l'any anterior)	-1,0	3,0	5,3	6,8	7,4	7,2	6,1	-6,3	9,5	9,7
Nombre mitjà de treballadors (% de variació sobre l'any anterior)	-0,5	3,2	6,4	6,9	6,7	5,6	4,8	-6,5	7,6	7,4
(Despeses de personal / Valor afegit) x100	75,8	73,6	71,3	70,6	69,2	69,4	69,6	74,5	71,7	69,6
Valor afegit per ocupat (% de variació sobre l'any anterior)	-1,9	2,6	1,1	0,5	0,9	-0,3	0,5	-5,9	5,6	2,4

En la **taula 11** es pot comprovar que el nombre mitjà de treballadors per empresa i les despeses de personal han anat augmentant des del 2014, amb l'excepció de l'any 2020 a causa de la pandèmia. En els darrers anys (2021 i 2022) s'observa que la productivitat per treballador ha recuperat els nivells previs a la Covid-19, un indicador fonamental per a la millora de la competitivitat de les empreses.

4.2. Rendibilitat i autofinançament

Per avaluar la rendibilitat es pot analitzar el rendiment de l'actiu (rendibilitat econòmica) i la rendibilitat del patrimoni net (rendibilitat financera):

Rendiment de l'actiu = Benefici abans d'interessos i impostos / Actiu

Rendibilitat del patrimoni net² = Resultat de l'exercici / Patrimoni net

El rendiment de l'actiu hauria de ser superior al cost del deute i la rendibilitat financera hauria de superar al cost d'oportunitat dels accionistes. El cost d'oportunitat depèn de la rendibilitat que podrien obtenir els accionistes en altres inversions de risc similar. Normalment, es quantifica a partir del tipus d'interès sense risc (que es pot mesurar a partir de l'interès del deute públic a llarg termini)

2. En aquest cas, a diferència d'apartats anteriors on també s'ha estudiat la rendibilitat financera, s'ha considerat el resultat net final.

més una prima de risc, en funció del sector, de les perspectives concretes de l'empresa i del moment econòmic. Per tal de tenir una referència, el 2021 es considerava que el cost d'oportunitat a Espanya era del 6,3%³ (per tant, la rendibilitat financera hauria de ser superior a aquest valor).

En les dades de la **taula 12** es poden observar dues fases pel que fa a la rendibilitat. Per al període 2013-2015, quan la conjuntura econòmica era desfavorable, el rendiment dels actius estava per sota de l'òptim. En canvi, entre el 2016 i 2019 va augmentar de forma important. Després, el 2020 va tornar a caure i durant el 2021 i 2022 s'ha començat a recuperar de nou. En aquests darrers anys, el rendiment de l'actiu ha estat superior al cost del deute, un fenomen favorable per a l'empresa i la generació de beneficis. Per altra banda, des de l'any 2013 la rendibilitat sobre el patrimoni ha seguit una tendència alcista, fins a superar el 2018 i 2019 el cost d'oportunitat dels accionistes (6,3% com hem assenyalat anteriorment). Després de la caiguda del 2020, el 2021 i 2022 la rendibilitat sobre el patrimoni s'ha recuperat parcialment, però sense arribar encara als nivells del 2019.

Les empreses ha optat per una política de distribució de dividendes prudent els últims anys

3. Fernández, P., Bañuls, S., & Acín, P. F. (2021). Market Risk Premium and Risk-Free Rate. Survey 2021. *Revista Española de Capital Riesgo*, Núm. 2, 41-57.

Ràtios de rendiment i rendibilitat

En percentatge

T 12

Concepte	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Rendiment de l'actiu = (BAII / Actiu) x 100	0,6	1,9	2,4	2,7	3,8	3,7	3,7	1,9	2,9	3,5
Resultat de l'exercici / Patrimoni net x 100	2,5	3,2	3,1	6,4	7,6	6,6	7,7	4,2	5,2	5,7

Ràtios de dividends

En percentatge

T 13

Concepte	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
(Dividends / Valor afegit) x 100	13,9	14,8	7,9	8,3	9,2	7,7	7,4	7,3	6,6	6,4
(Dividends / Patrimoni net) x 100	4,6	5,3	2,9	3,1	3,9	3,0	2,8	2,4	2,2	2,2

Prèviament, s'ha indicat que el pes dels fons propis de les empreses catalanes ha tendit a incrementar-se, seguint una política financera prudent i, per tant, ha anat disminuint l'endeutament amb tercers. La **taula 13** mostra com a partir del 2015 els dividends en relació amb el valor afegit i el patrimoni net han disminuït, un fet que afavoreix la capitalització i redueix el risc davant de situacions adverses. Aquesta tendència s'ha fet més palesa el 2021 i 2022, quan les empreses han distribuït la xifra més baixa de dividends des del 2013, amb l'objectiu d'acumular recursos per fer front a episodis d'incertesa per poder desenvolupar la seva activitat empresarial i finançar el creixement amb normalitat.

4.3. Creixement

En aquest apartat s'analitza el model de creixement de les empreses catalanes. Les empreses reeixides es distingeixen, no solament per la seva generació de beneficis i liquiditat, sinó també per la seva capacitat de créixer de forma sòlida. El creixement equilibrat requereix una bona gestió dels actius, així com una proporció adequada de capital i deute; perquè els beneficis continuïn augmentant. Per tant, un creixement equilibrat es caracteritza per:

- Un increment de les vendes (V), per sobre de la inflació i dels increments dels competidors.
- Un augment menor dels actius (A), gràcies a una gestió eficient dels mateixos. Aquesta bona gestió permetrà que les inversions necessàries no es disparin.
- Un augment encara menor dels deutes (D), gràcies a un increment sostingut de l'autofinançament i del capital.

Tot això revertirà en un augment molt rellevant dels beneficis (B), tal com es visualitza a continuació:

Creixement equilibrat: **VAD^B**

Un creixement desequilibrat es produeix quan l'augment de les vendes va acompanyat d'un creixement descontrolat dels actius a causa d'una deficient gestió dels mateixos, i d'un creixement encara major dels deutes. L'increment dels actius i dels deutes fa créixer les despeses i redueix els beneficis i, a més, la situació patrimonial i financera de l'empresa s'afebleix.

Creixement desequilibrat: **VAD^B**

Les empreses catalanes han seguit un model de creixement equilibrat en l'última dècada. Per una banda, les vendes han augmentat de forma important (30%). En canvi, els actius han augmentat en menor intensitat (11%) i el deute s'ha mantingut estable. Tot això ha permès treballar amb més eficiència en la gestió dels actius i amb un menor pes dels deutes, el que explica que els resultats hagin augmentat considerablement (43%). Per tant, es tracta d'un creixement equilibrat i que es pot qualificar de molt favorable.

Ràtios de creixement

T 14

Concepte	2022/2013
Creixement de vendes (V darrer any acumulat des de V primer any)	30%
Creixement d'actius (A darrer any acumulat des de A primer any)	11%
Creixement de deutes (D darrer any acumulat des de D primer any)	0%
Creixement de beneficis (B darrer any acumulat des de B primer any)	43%

Les empreses tenen ara un patró de creixement més equilibrat, amb un avenç més sostenible del deute

5. Conclusions

Les conclusions de l'anàlisi monogràfica sobre l'evolució patrimonial, financera i econòmica de les empreses catalanes des de l'any 2013 fins al 2022 es poden resumir en els següents punts:

Anàlisi patrimonial: Les empreses catalanes han incrementat la proporció d'actius no corrents del 58,5% al 59,5% entre el 2013 i 2022, mostrant una preferència per les inversions a llarg termini. No obstant això, les inversions en R+D no mostren una tendència sistemàticament a l'alça, un fenomen que podria afectar negativament la competitivitat a llarg termini.

Solvència a curt termini: Les empreses han millorat la seva solvència a curt termini, amb actius corrents que superen en un 54% els passius corrents el 2022. Aquesta tendència és favorable pel teixit empresarial, atès que permet fer front als deutes a curt termini i reflecteix una política financera prudent davant d'incerteses econòmiques.

Gestió de l'actiu: S'observa una millora en la gestió dels actius, tant en els no corrents com en els corrents. Els terminis d'existències, cobrament de clients i pagament a proveïdors han mostrat una tendència favorable, indicant una gestió més eficient que redueix les necessitats de finançament.

Capacitat per generar beneficis: Les vendes han augmentat de forma sostinguda al llarg del període analitzat,

excepte el 2020 per la pandèmia, indicant un potencial competitiu fort. Malgrat les fluctuacions en els resultats nets en els diferents períodes, el resultat de l'exercici ha mostrat una tendència a l'alça en els últims anys, suportada per una millora en la gestió de despeses. A més, la productivitat del treball el 2022 ha recuperat els nivells previs a la Covid-19, afavorint la competitivitat del teixit productiu.

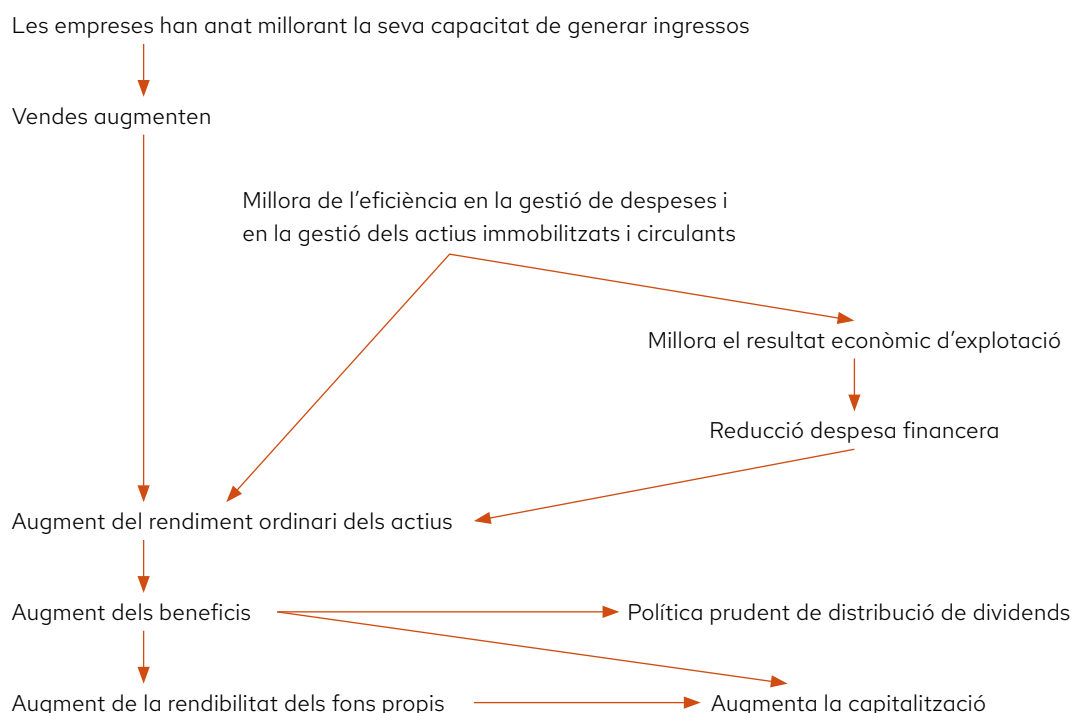
Rendibilitat i autofinançament: La rendibilitat, tant econòmica com financera, ha anat millorant després d'uns anys inicials més febles. Les empreses han seguit una política financera de reforç dels fons propis, reduint la dependència del finançament extern i optant per una menor distribució de dividendes, preparant-se per afrontar incerteses futures.

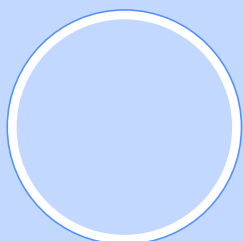
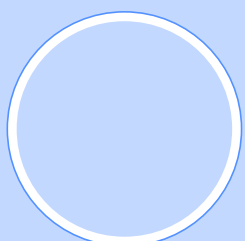
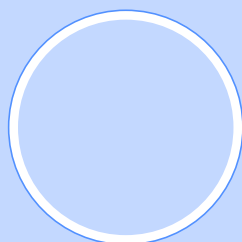
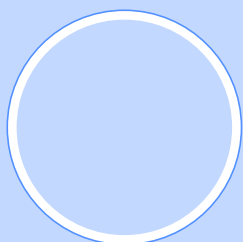
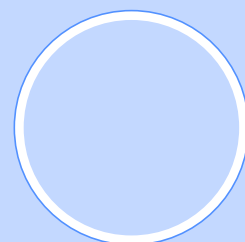
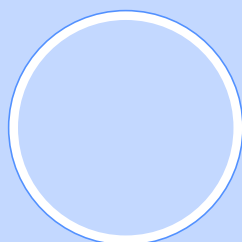
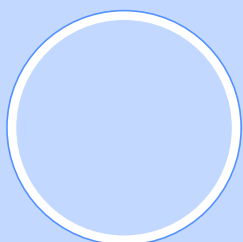
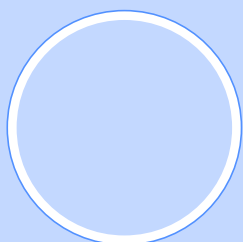
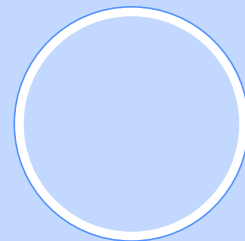
Creixement: Les empreses catalanes han seguit un model de creixement equilibrat, amb un increment significatiu de les vendes i els beneficis, gestionant eficientment els actius i mantenint estable el nivell de deute. Això ha permès una millora significativa dels resultats sense incrementar desproporcionadament els actius ni el deute.

En conclusió, a la darrera dècada, les empreses catalanes han mostrat una tendència positiva en la seva evolució patrimonial, financera i econòmica. La millora en la capitalització, la solvència, la gestió d'actius, la capacitat de generar beneficis, i un enfocament prudent en la rendibilitat i l'autofinançament han contribuït a un creixement equilibrat i sostenible. Com a repte important, cal apostar més per la R+D amb l'objectiu de guanyar competitivitat de forma sostinguda en el temps.

Resum del diagnòstic patrimonial, financer i econòmic de l'empresa catalana en el període 2013-2022, incidint en 2022

R2

III | ANNEX
SECTORIAL

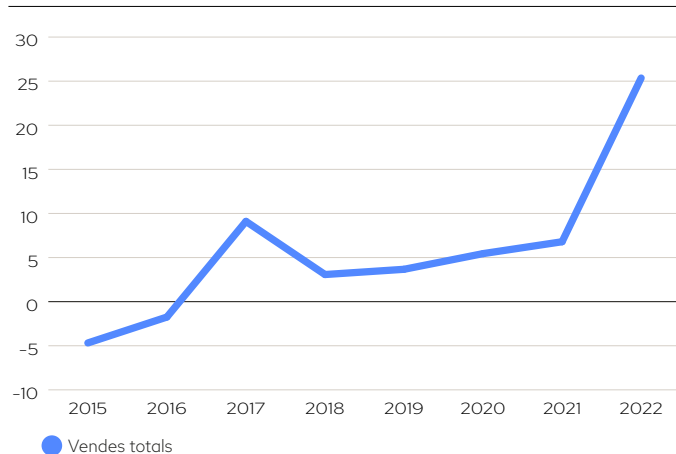
Agricultura, ramaderia i pesca

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Nombre d'empreses de la mostra	2.999	3.026	2.968	2.856	2.979	2.978	3.155	2.762
Valor afegit brut (sector / total Catalunya, en %)	0,6	0,6	0,8	0,7	0,8	1,0	0,9	0,8
Amortitzacions de l'immobilitzat								
Dotacions amortitzacions i provisions / Actiu immobilitzat net d'explotació (en %)	6,1	6,4	6,8	6,4	6,6	7,2	7,2	7,3
Ràtio de liquiditat								
Liquiditat (Actiu corrent / Passiu corrent)	1,38	1,40	1,52	1,44	1,49	1,51	1,39	1,45
Ràtios d'endeutament								
Endeutament (Recursos aliens / Actiu net, en %)	30,8	30,7	30,3	30,6	31,1	29,9	30,3	29,2
Capitalització (Patrimoni net / Actiu, en %)	49,0	49,8	51,1	51,4	52,1	52,0	50,9	51,6
Qualitat del deute (Passiu corrent / Passiu total, en %)	59,8	59,9	58,4	59,4	58,4	58,4	59,7	60,8
Cost real del finançament (Interessos del finançament / Recursos aliens, en %)	3,4	2,6	0,2	0,4	1,2	2,4	-1,0	-5,5
Palanquejament nominal (var. rendibilitat actiu net - var. cost finançament aliè, en p.p.)	-0,8	1,1	3,5	1,7	3,2	5,1	0,7	0,6
Ràtios de rotació								
Valor de la producció / Actiu no financer net (voltes)	1,2	1,2	1,3	1,2	1,1	1,2	1,2	1,3
Valor producció / Actiu corrent net no financer (voltes)	5,1	5,2	4,7	4,4	3,8	3,9	4,4	4,5
Ràtios de terminis, cicle de maduració i cicle de caixa								
Període d'existències (dies)	92,7	87,6	79,5	84,5	91,2	82,5	72,3	67,9
Ràtios de personal								
Despeses de personal per treballador (real) (% de variació)	-0,6	1,0	-1,9	-0,3	2,5	2,9	-0,4	-5,4
Nombre mitjà de treballadors (% de variació)	7,1	7,8	9,9	3,2	5,0	1,7	6,2	2,9
Valor afegit per ocupat (% de variació)	-7,7	5,6	9,9	-5,5	10,5	3,2	-12,9	3,3
Ràtios de rendiment i rendibilitat								
Rendiment de l'actiu (BAll / Actiu, en %)	1,4	2,4	4,1	2,7	3,7	4,1	1,6	1,7
Rendibilitat (Resultat de l'exercici / Patrimoni net, en %)	1,8	3,5	6,3	4,2	5,6	8,4	3,4	3,1
Distribució geogràfica de l'activitat (en % sobre el total)								
Vendes a Espanya / Vendes totals (en %)	98,3	98,6	99,2	98,6	99,2	99,8	99,9	99,0
Vendes a l'estranger / Vendes totals (en %)	1,7	1,4	0,8	1,4	0,8	0,2	0,1	1,0
Compres a Espanya / Compres totals (en %)	95,0	97,7	99,0	92,1	99,5	99,4	97,9	92,9
Compres a l'estranger / Compres totals (en %)	5,0	2,3	1,0	7,9	0,5	0,6	2,1	7,1

Agricultura, ramaderia i pesca

Vendes totals

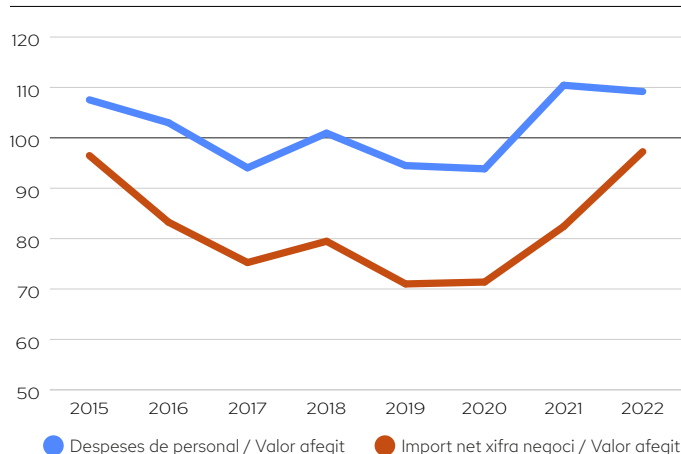
Taxes de variació interanual, en percentatge

Nota: La variació de vendes a l'estranger no es mostra perquè és poc significativa i la sèrie és volàtil

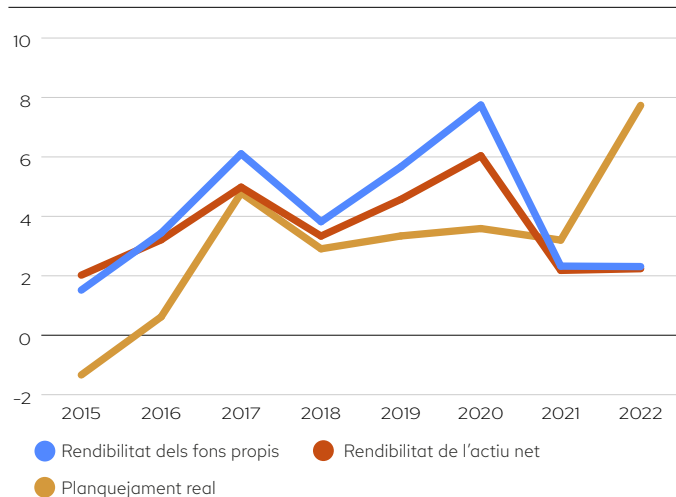
Despeses de personal i vendes

Índex 2014=100 i unitats monetàries constants

Rendibilitat i palanquejament

En percentatge

Nota: l'actiu net i els fons propis estan valorats a preus corrents

Rendiment de l'actiu i resultat de l'exercici

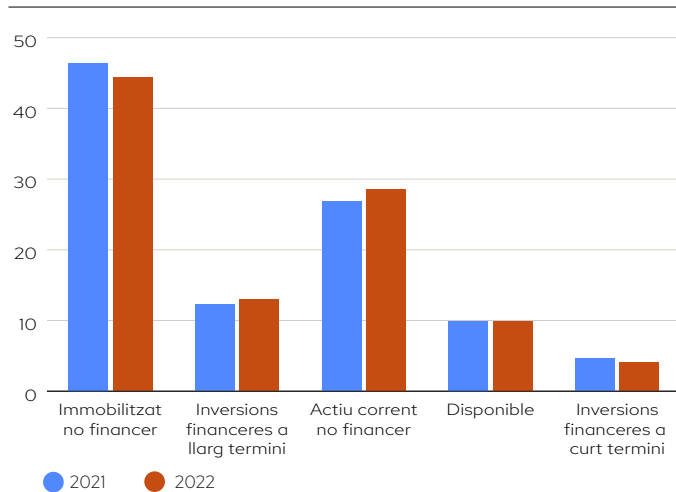
En percentatge

i.i.*: interessos i impostos. Nota: l'actiu net i els fons propis estan valorats a preus corrents

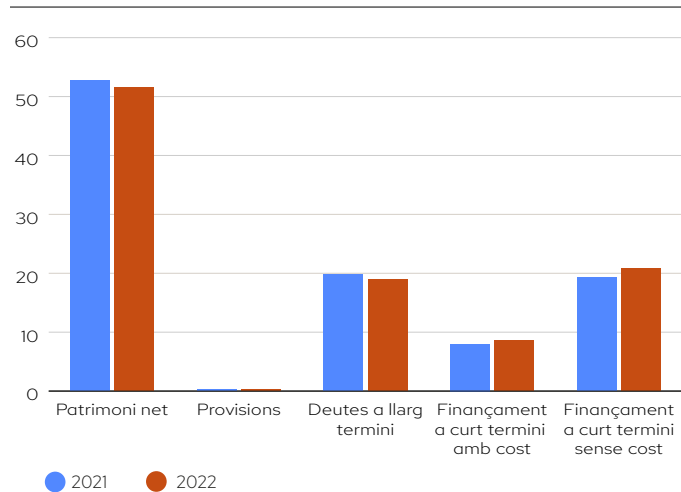
Estructura de l'actiu 2021 i 2022

En % a partir de dades comptables

Estructura del passiu 2021 i 2022

En % a partir de dades comptables

Indústries extractives

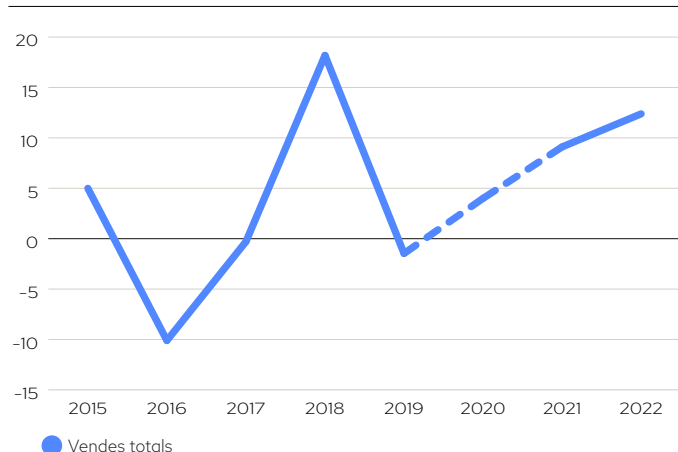
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Nombre d'empreses de la mostra	205	188	169	154	162	152	157	134
Valor afegit brut (sector / total Catalunya, en %)	0,3	0,3	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Amortitzacions de l'immobilitzat								
Dotacions amortitzacions i provisions / Actiu immobilitzat net d'explotació (en %)	7,1	12,9	7,0	6,6	7,0	8,1	7,8	7,6
Ràtio de liquiditat								
Liquiditat (Actiu corrent / Passiu corrent)	1,20	1,74	2,20	2,00	1,88	2,43	2,22	2,83
Ràtios d'endeutament								
Endeutament (Recursos aliens / Actiu net, en %)	16,2	27,7	14,3	13,0	17,8	14,6	14,6	10,4
Capitalització (Patrimoni net / Actiu, en %)	59,3	50,8	64,9	64,9	59,8	66,5	65,9	71,5
Qualitat del deute (Passiu corrent / Passiu total, en %)	71,8	42,7	64,8	70,7	63,5	63,4	64,1	64,6
Cost real del finançament (Interessos del finançament / Recursos aliens, en %)	5,5	2,1	0,3	1,0	1,9	3,0	-0,4	-5,4
Palanquejament nominal (var. rendibilitat actiu net - var. cost finançament aliè, en p.p.)	1,6	-5,7	-0,7	-0,6	-0,7	-0,4	0,8	2,0
Ràtios de rotació								
Valor de la producció / Actiu no financer net (voltes)	0,8	0,6	0,7	0,8	0,9	0,8	0,8	0,8
Valor producció / Actiu corrent net no financer (voltes)	4,2	3,5	1,9	2,1	2,4	1,8	1,9	1,9
Ràtios de terminis, cicle de maduració i cicle de caixa								
Període d'existències (dies)	90,8	111,4	131,2	108,1	87,8	105,3	103,8	101,4
Ràtios de personal								
Despeses de personal per treballador (real) (% de variació)	2,3	1,0	-3,4	0,1	1,4	-3,6	0,9	-7,4
Nombre mitjà de treballadors (% de variació)	1,6	2,4	3,4	5,0	4,2	-4,9	-7,0	2,8
Valor afegit per ocupat (% de variació)	11,3	-24,5	2,4	0,9	1,6	-3,1	6,9	1,4
Ràtios de rendiment i rendibilitat								
Rendiment de l'actiu (BAll / Actiu, en %)	4,4	-3,1	1,2	1,5	1,3	1,2	2,3	3,0
Rendibilitat (Resultat de l'exercici / Patrimoni net, en %)	5,8	-6,4	0,9	1,1	1,6	-0,6	1,7	4,0
Distribució geogràfica de l'activitat (en % sobre el total)								
Vendes a Espanya / Vendes totals (en %)	34,5	57,7	99,5	98,6	99,3	nd	90,7	99,9
Vendes a l'estranger / Vendes totals (en %)	65,5	42,3	0,5	1,4	0,7	nd	9,3	0,1
Compres a Espanya / Compres totals (en %)	99,6	77,8	100,0	99,3	99,8	nd	99,7	100,0
Compres a l'estranger / Compres totals (en %)	0,4	22,2	0,0	0,7	0,2	nd	0,3	0,0

Nota: "nd" significa que les dades no estan disponibles perquè no son prou representatives (per l'impacte de la pandèmia l'any 2020)

Indústries extractives

Vendes totals

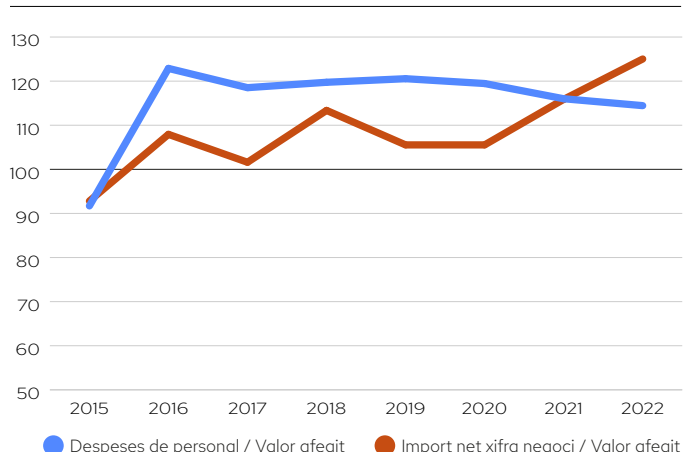
Taxes de variació interanual, en percentatge

Nota: La variació de vendes a l'estranger no es mostra perquè és poc significativa i la sèrie és volàtil. Per a l'any 2020 no hi ha dada disponible, i s'aplica una interpolació lineal entre el 2019 i el 2021.

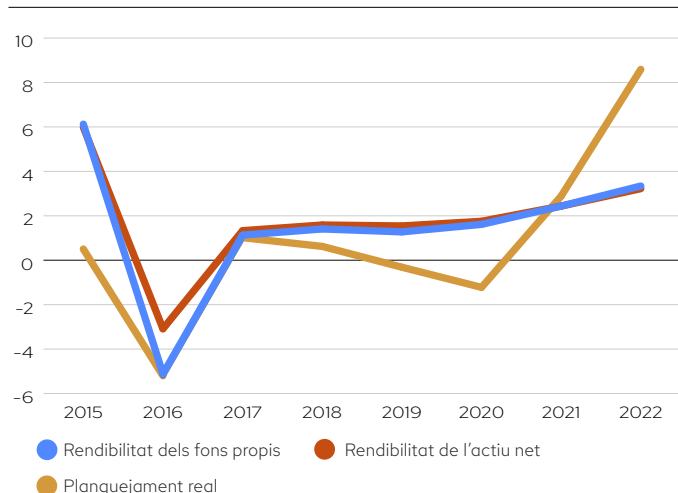
Despeses de personal i vendes

Índex 2014=100 i unitats monetàries constants

Rendibilitat i palanquejament

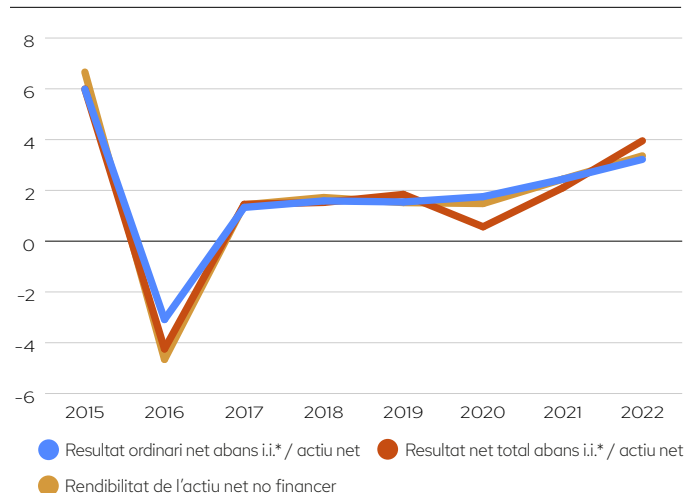
En percentatge

Nota: l'actiu net i els fons propis estan valorats a preus corrents

Rendiment de l'actiu i resultat de l'exercici

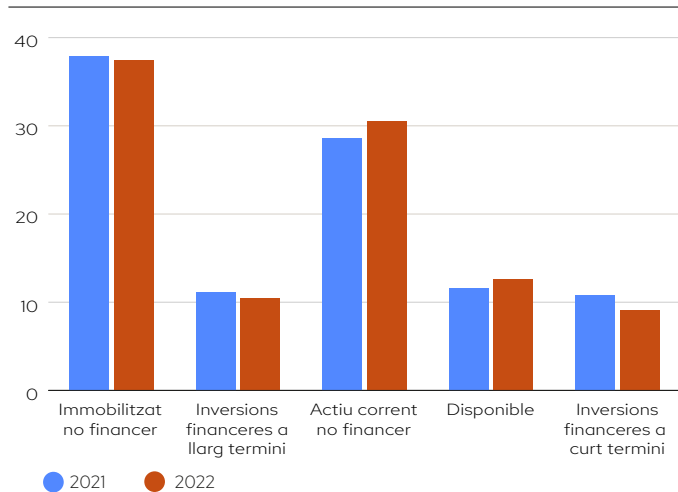
En percentatge

i.i.*: interessos i impostos. Nota: l'actiu net i els fons propis estan valorats a preus corrents

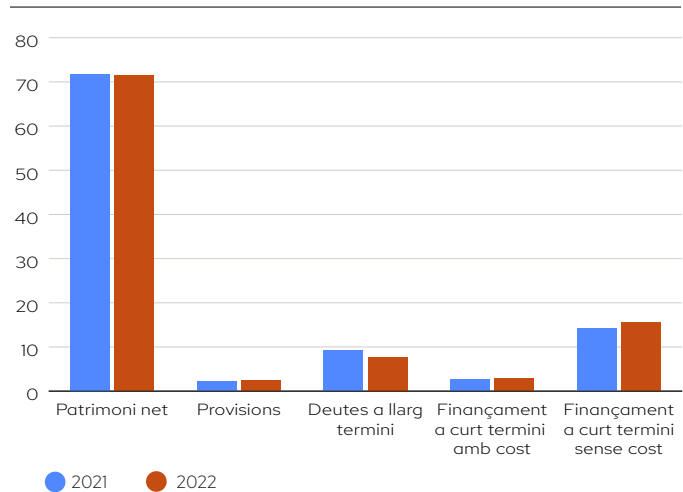
Estructura de l'actiu 2021 i 2022

En % a partir de dades comptables

Estructura del passiu 2021 i 2022

En % a partir de dades comptables

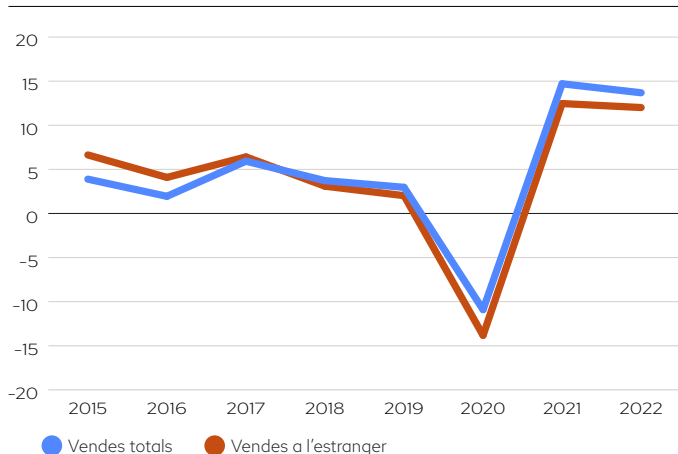
Indústries manufactureres

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Nombre d'empreses de la mostra	16.128	16.250	15.043	14.527	14.588	14.536	14.711	12.171
Valor afegit brut (sector / total Catalunya, en %)	31,2	30,8	33,2	31,8	31,8	33,2	31,7	31,0
Amortitzacions de l'immobilitzat								
Dotacions amortitzacions i provisions / Actiu immobilitzat net d'explotació (en %)	13,2	13,0	13,6	13,4	12,5	13,3	12,8	12,5
Ràtio de liquiditat								
Liquiditat (Actiu corrent / Passiu corrent)	1,31	1,39	1,33	1,35	1,38	1,47	1,50	1,50
Ràtios d'endeutament								
Endeutament (Recursos aliens / Actiu net, en %)	34,7	32,8	30,7	28,6	27,4	28,7	28,6	27,0
Capitalització (Patrimoni net / Actiu, en %)	44,8	46,7	47,1	51,3	51,8	51,0	51,1	50,9
Qualitat del deute (Passiu corrent / Passiu total, en %)	67,5	69,4	74,2	73,7	72,1	68,3	70,8	72,2
Cost real del finançament (Interessos del finançament / Recursos aliens, en %)	3,6	2,8	0,7	0,6	1,3	2,6	-0,8	-5,1
Palanquejament nominal (var. rendibilitat actiu net - var. cost finançament aliè, en p.p.)	4,8	7,2	7,8	7,4	7,5	5,5	5,2	5,5
Ràtios de rotació								
Valor de la producció / Actiu no financer net (voltes)	2,1	2,1	2,1	2,2	2,1	1,8	1,9	2,1
Valor producció / Actiu corrent net no financer (voltes)	5,2	4,9	5,3	5,3	5,1	4,3	4,5	5,0
Ràtios de terminis, cicle de maduració i cicle de caixa								
Període d'existències (dies)	52,1	56,3	55,7	55,5	57,9	62,9	63,0	64,1
Ràtios de personal								
Despeses de personal per treballador (real) (% de variació)	0,0	0,7	-1,1	-0,7	0,1	0,7	-1,7	-5,2
Nombre mitjà de treballadors (% de variació)	3,7	3,7	4,0	3,9	2,8	-4,4	4,3	2,8
Valor afegit per ocupat (% de variació)	4,5	3,2	2,1	-1,3	-0,4	-3,2	2,5	4,4
Ràtios de rendiment i rendibilitat								
Rendiment de l'actiu (BAll / Actiu, en %)	4,9	6,0	6,5	5,9	5,8	4,0	4,7	5,1
Rendibilitat (Resultat de l'exercici / Patrimoni net, en %)	3,2	13,6	12,3	10,6	8,6	8,6	8,6	8,0
Distribució geogràfica de l'activitat (en % sobre el total)								
Vendes a Espanya / Vendes totals (en %)	53,7	52,6	54,0	52,2	52,0	52,9	56,2	54,4
Vendes a l'estranger / Vendes totals (en %)	46,3	47,4	46,0	47,8	48,0	47,1	43,8	45,6
Compres a Espanya / Compres totals (en %)	52,6	53,0	54,1	53,9	51,0	51,1	56,8	63,2
Compres a l'estranger / Compres totals (en %)	47,4	47,0	45,9	46,1	49,0	48,9	43,2	36,8

Indústries manufactureres

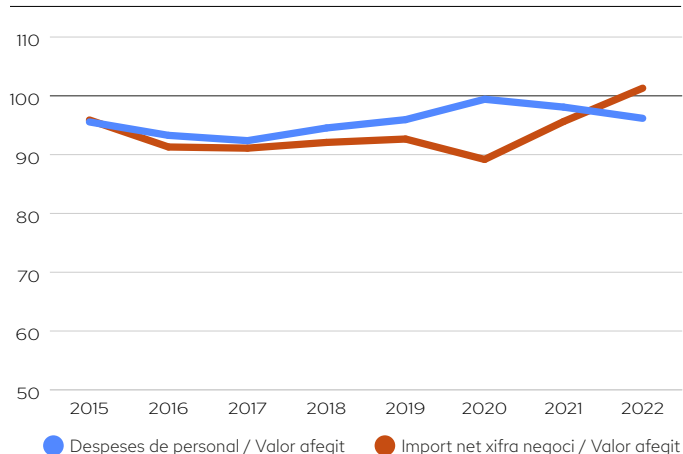
Vendes totals

Taxes de variació interanual, en percentatge

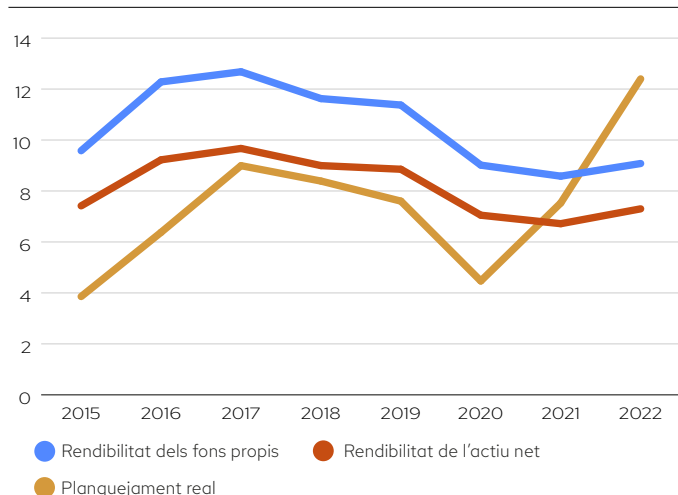
Despeses de personal i vendes

Índex 2014=100 i unitats monetàries constants

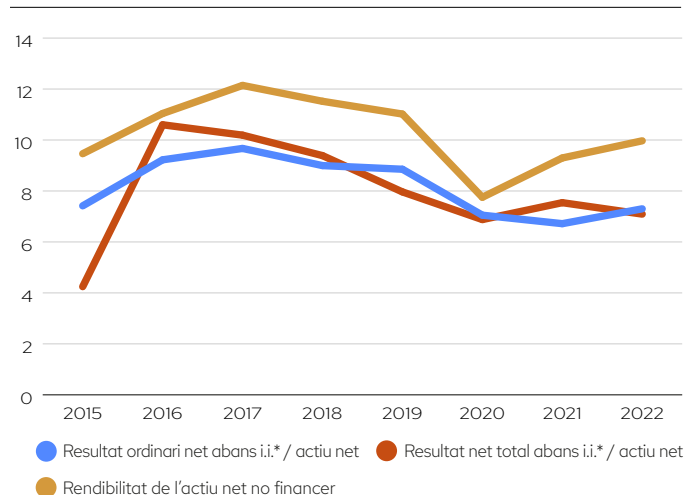
Rendibilitat i palanquejament

En percentatge

Rendiment de l'actiu i resultat de l'exercici

En percentatge

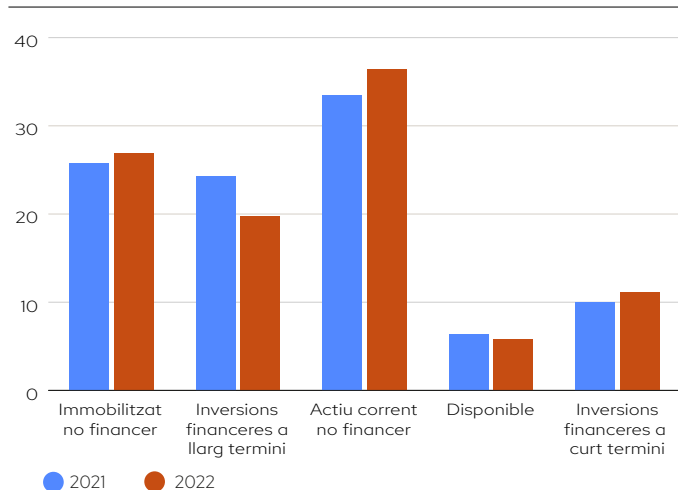

Nota: l'actiu net i els fons propis estan valorats a preus corrents

i.i.*: interessos i impostos. Nota: l'actiu net i els fons propis estan valorats a preus corrents

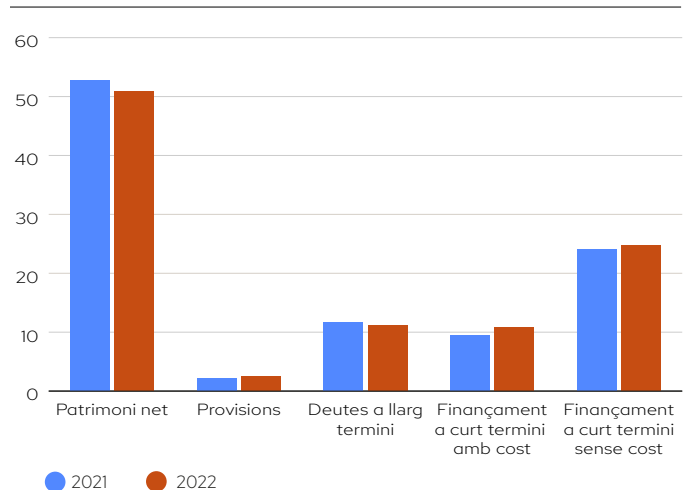
Estructura de l'actiu 2021 i 2022

En % a partir de dades comptables

Estructura del passiu 2021 i 2022

En % a partir de dades comptables

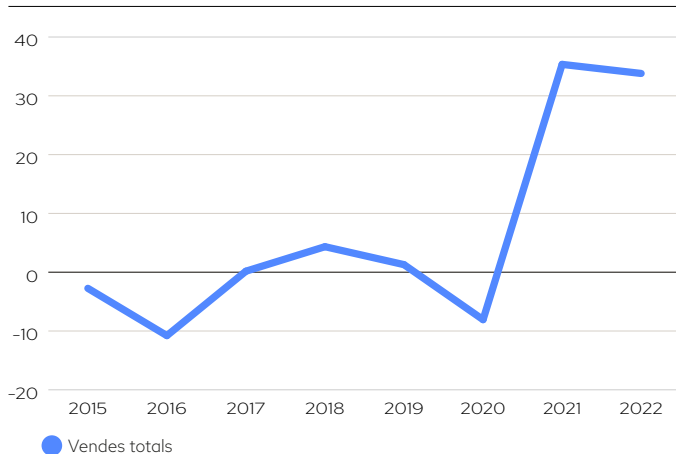
Subministrament d'energia elèctrica i gas

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Nombre d'empreses de la mostra	1.599	1.390	1.260	1.304	1.310	1.268	1.334	1.121
Valor afegit brut (sector / total Catalunya, en %)	6,2	5,9	0,9	1,1	1,1	1,1	1,0	1,0
Amortitzacions de l'immobilitzat								
Dotacions amortitzacions i provisions / Actiu immobilitzat net d'exploració (en %)	5,0	5,6	9,8	9,0	9,0	9,1	8,8	10,1
Ràtio de liquiditat								
Liquiditat (Actiu corrent / Passiu corrent)	0,74	0,72	1,31	1,08	1,27	1,49	1,20	1,24
Ràtios d'endeutament								
Endeutament (Recursos aliens / Actiu net, en %)	45,3	45,9	40,0	36,8	30,2	32,3	37,8	38,8
Capitalització (Patrimoni net / Actiu, en %)	39,6	37,8	44,1	49,4	52,9	51,9	48,1	48,1
Qualitat del deute (Passiu corrent / Passiu total, en %)	31,4	31,3	49,5	45,5	54,3	47,7	46,8	49,9
Cost real del finançament (Interessos del finançament / Recursos aliens, en %)	3,5	3,0	1,3	1,8	2,5	3,3	0,0	-4,8
Palanquejament nominal (var. rendibilitat actiu net - var. cost finançament aliè, en p.p.)	3,7	4,4	5,9	8,6	12,6	10,7	9,0	9,4
Ràtios de rotació								
Valor de la producció / Actiu no financer net (voltes)	0,4	0,5	0,9	0,6	0,7	0,6	0,5	0,7
Valor producció / Actiu corrent net no financer (voltes)	15,4	48,8	6,5	7,6	6,4	3,6	2,7	5,7
Ràtios de terminis, cicle de maduració i cicle de caixa								
Període d'existències (dies)	25,5	23,3	4,8	17,6	20,3	24,8	48,3	25,0
Ràtios de personal								
Despeses de personal per treballador (real) (% de variació)	0,8	-0,9	1,2	10,1	-18,9	2,0	-0,9	-6,4
Nombre mitjà de treballadors (% de variació)	-1,4	-2,4	0,1	0,6	-8,5	1,2	4,8	22,3
Valor afegit per ocupat (% de variació)	-0,1	2,6	-8,9	6,6	15,3	-7,1	-0,7	-13,7
Ràtios de rendiment i rendibilitat								
Rendiment de l'actiu (BAII / Actiu, en %)	2,7	3,0	6,9	9,8	12,1	10,0	10,5	10,0
Rendibilitat (Resultat de l'exercici / Patrimoni net, en %)	7,7	7,3	10,3	13,7	17,3	14,2	14,5	17,6
Distribució geogràfica de l'activitat (en % sobre el total)								
Vendes a Espanya / Vendes totals (en %)	97,5	96,9	96,0	91,4	94,7	94,0	87,9	93,8
Vendes a l'estranger / Vendes totals (en %)	2,5	3,1	4,0	8,6	5,3	6,0	12,1	6,2
Compres a Espanya / Compres totals (en %)	97,9	98,3	100,0	89,1	91,4	89,6	76,8	91,5
Compres a l'estranger / Compres totals (en %)	2,1	1,7	0,0	10,9	8,6	10,4	23,2	8,5

Subministrament d'energia elèctrica i gas

Vendes totals

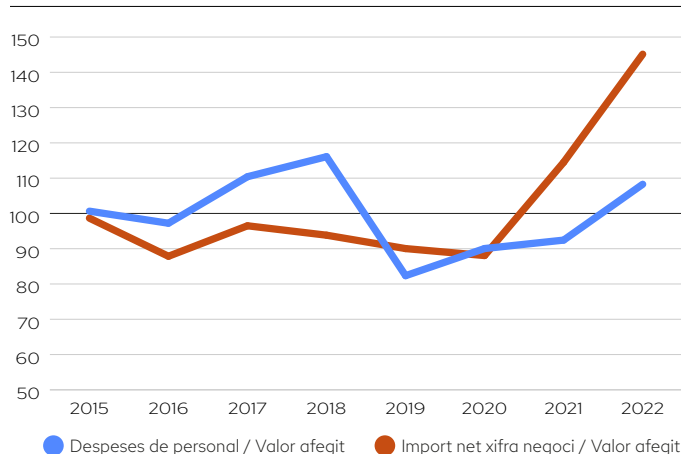
Taxes de variació interanual, en percentatge

Nota: La variació de vendes a l'estranger no es mostra perquè és poc significativa i la sèrie és volàtil

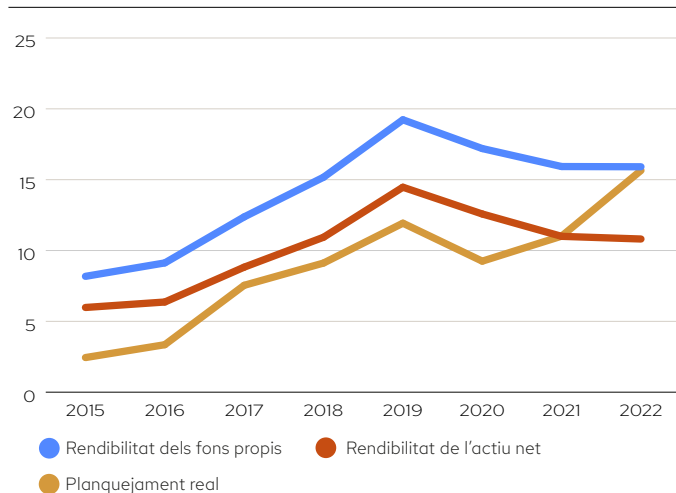
Despeses de personal i vendes

Índex 2014=100 i unitats monetàries constants

Rendibilitat i palanquejament

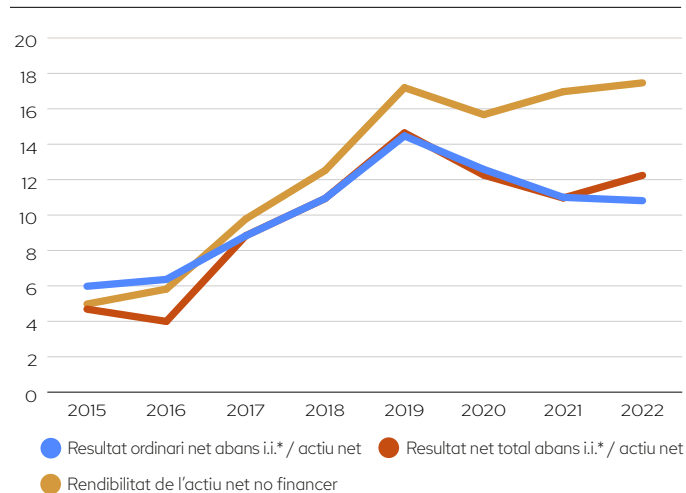
En percentatge

Nota: l'actiu net i els fons propis estan valorats a preus corrents

Rendiment de l'actiu i resultat de l'exercici

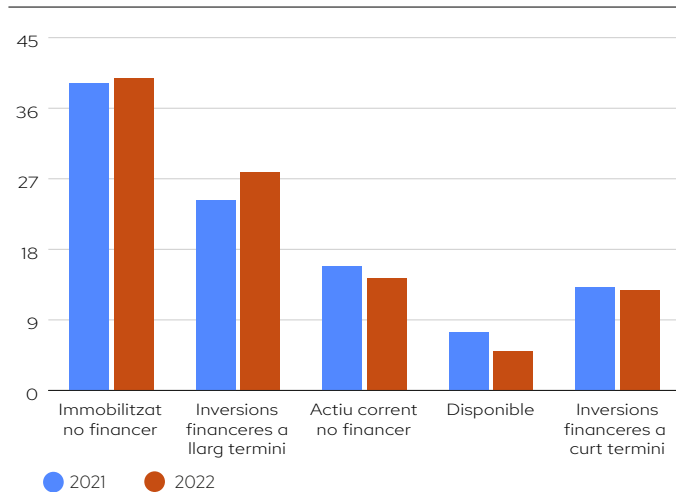
En percentatge

i.i.*: interessos i impostos. Nota: l'actiu net i els fons propis estan valorats a preus corrents

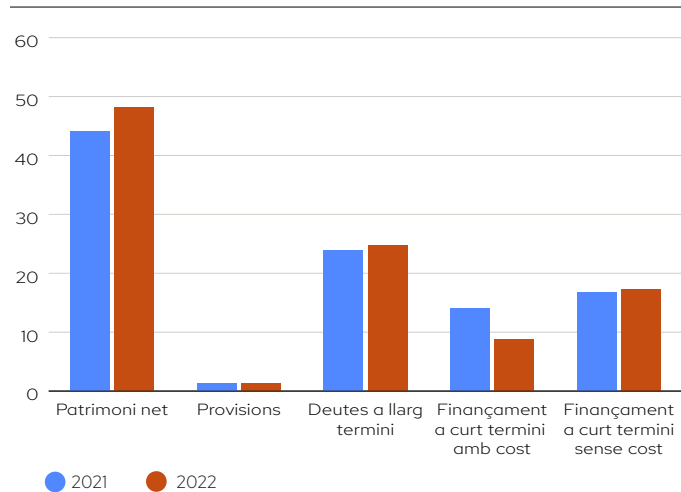
Estructura de l'actiu 2021 i 2022

En % a partir de dades comptables

Estructura del passiu 2021 i 2022

En % a partir de dades comptables

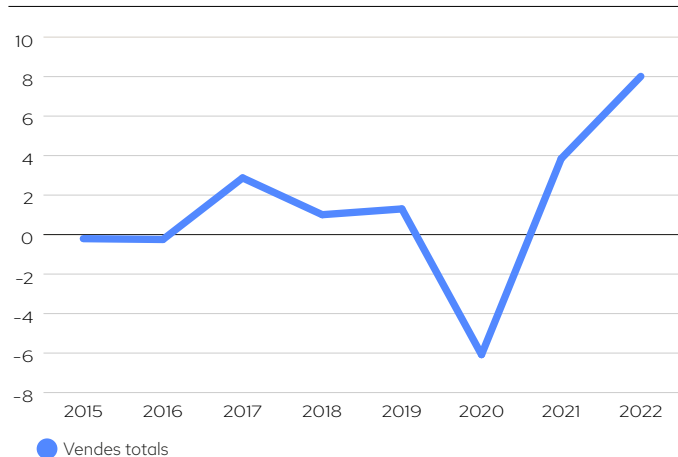
Subministrament d'aigua i activitats de sanejament

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Nombre d'empreses de la mostra	410	393	376	351	362	372	362	283
Valor afegit brut (sector / total Catalunya, en %)	3,5	3,4	2,7	2,5	0,9	1,0	0,9	0,8
Amortitzacions de l'immobilitzat								
Dotacions amortitzacions i provisions / Actiu immobilitzat net d'exploració (en %)	11,3	8,3	8,0	11,9	10,2	10,7	10,1	10,0
Ràtio de liquiditat								
Liquiditat (Actiu corrent / Passiu corrent)	1,26	1,13	0,92	1,30	1,61	1,15	1,38	1,30
Ràtios d'endeutament								
Endeutament (Recursos aliens / Actiu net, en %)	53,4	65,0	74,2	54,6	32,9	32,3	37,5	29,2
Capitalització (Patrimoni net / Actiu, en %)	39,7	30,1	23,0	41,6	49,1	49,3	47,2	47,5
Qualitat del deute (Passiu corrent / Passiu total, en %)	28,6	32,2	31,4	32,3	50,2	62,0	48,1	56,2
Cost real del finançament (Interessos del finançament / Recursos aliens, en %)	4,2	4,0	2,4	1,0	1,7	2,4	-1,3	-5,5
Palanquejament nominal (var. rendibilitat actiu net - var. cost finançament aliè, en p.p.)	0,5	1,1	1,8	1,3	6,6	2,8	5,8	7,9
Ràtios de rotació								
Valor de la producció / Actiu no financer net (voltes)	1,1	0,9	0,9	1,2	1,0	1,0	1,0	1,2
Valor producció / Actiu corrent net no financer (voltes)	3,0	3,7	5,4	4,8	4,6	4,3	5,0	10,6
Ràtios de terminis, cicle de maduració i cicle de caixa								
Període d'existències (dies)	7,2	6,1	7,2	7,5	11,7	13,0	8,9	9,6
Ràtios de personal								
Despeses de personal per treballador (real) (% de variació)	2,5	-1,3	-2,1	0,7	1,6	1,4	-0,7	-4,3
Nombre mitjà de treballadors (% de variació)	-1,7	2,0	3,3	0,7	2,7	0,0	3,6	3,0
Valor afegit per ocupat (% de variació)	1,3	-0,3	-1,1	0,5	1,3	-3,4	2,2	2,5
Ràtios de rendiment i rendibilitat								
Rendiment de l'actiu (BAII / Actiu, en %)	1,6	2,9	3,6	2,3	5,7	2,9	5,1	6,5
Rendibilitat (Resultat de l'exercici / Patrimoni net, en %)	4,8	-1,7	15,6	29,2	9,4	6,2	7,8	9,1
Distribució geogràfica de l'activitat (en % sobre el total)								
Vendes a Espanya / Vendes totals (en %)	99,7	100,0	100,0	99,8	99,2	98,8	98,7	99,4
Vendes a l'estranger / Vendes totals (en %)	0,3	0,0	0,0	0,2	0,8	1,2	1,3	0,6
Compres a Espanya / Compres totals (en %)	100,0	99,6	99,7	100,0	99,8	99,7	99,8	100,0
Compres a l'estranger / Compres totals (en %)	0,0	0,4	0,3	0,0	0,2	0,3	0,2	0,0

Subministrament d'aigua i activitats de sanejament

Vendes totals

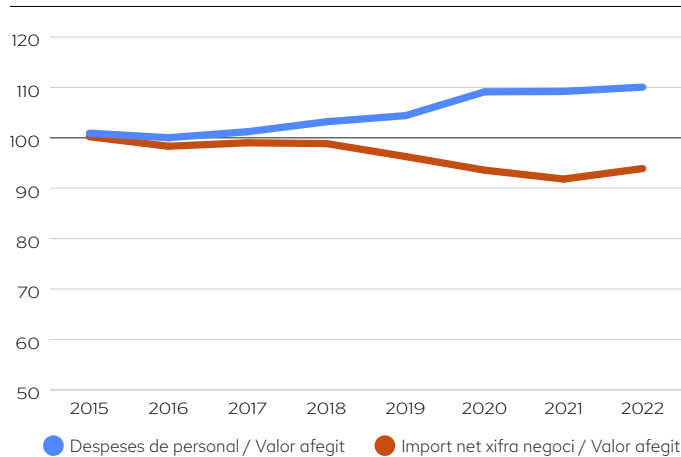
Taxes de variació interanual, en percentatge

Nota: La variació de vendes a l'estranger no es mostra perquè és poc significativa i la sèrie és volàtil

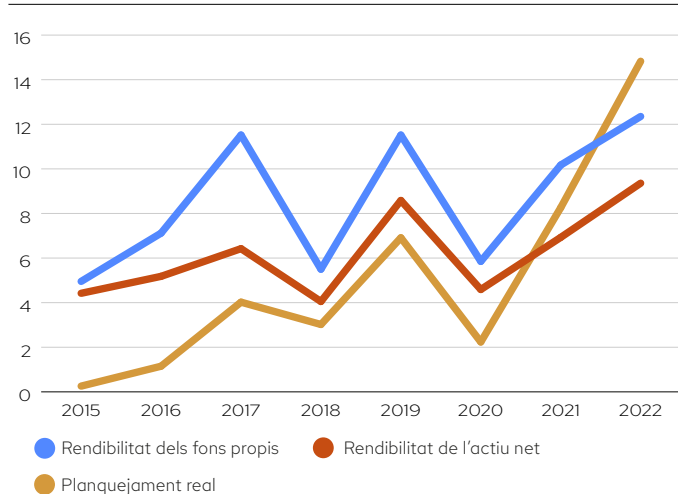
Despeses de personal i vendes

Índex 2014=100 i unitats monetàries constants

Rendibilitat i palanquejament

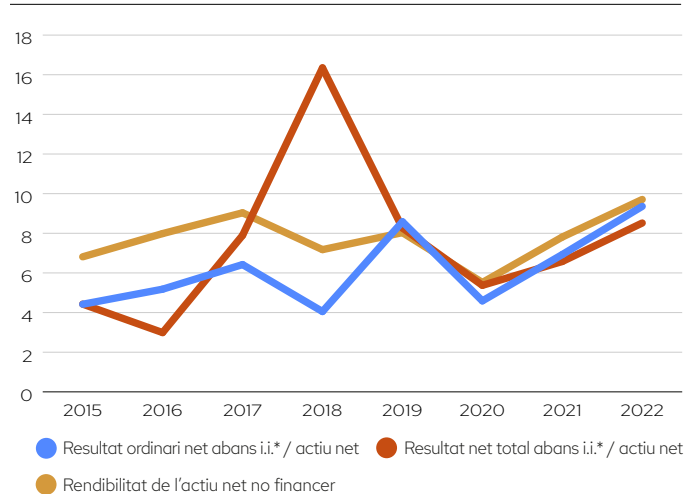
En percentatge

Nota: l'actiu net i els fons propis estan valorats a preus corrents

Rendiment de l'actiu i resultat de l'exercici

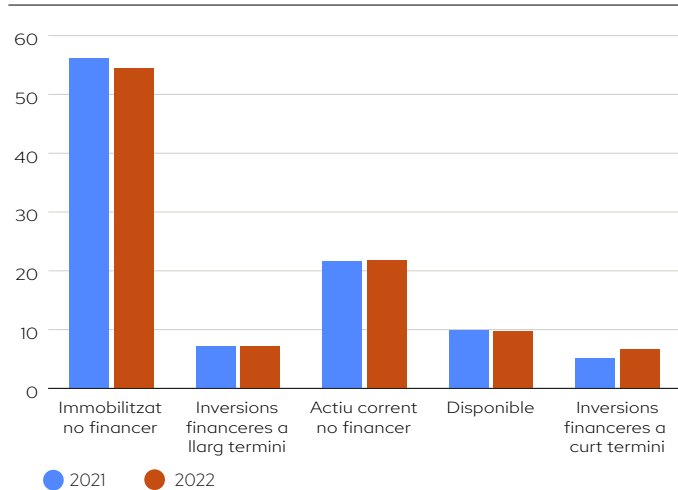
En percentatge

i.i.*: interessos i impostos. Nota: l'actiu net i els fons propis estan valorats a preus corrents

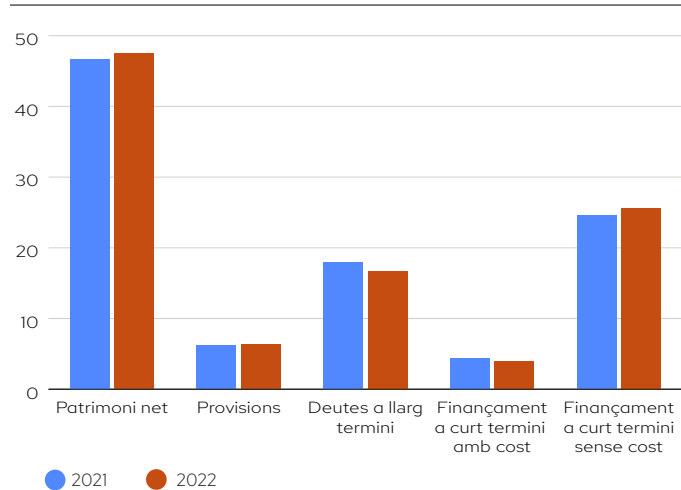
Estructura de l'actiu 2021 i 2022

En % a partir de dades comptables

Estructura del passiu 2021 i 2022

En % a partir de dades comptables

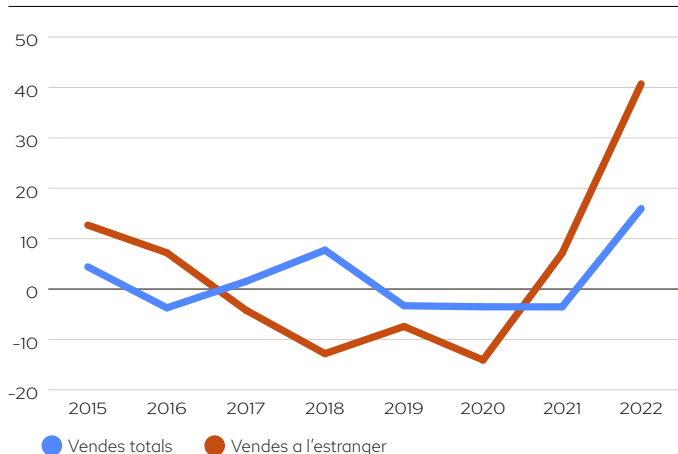

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Nombre d'empreses de la mostra	23.880	23.888	22.826	21.353	23.319	23.347	23.544	19.213
Valor afegit brut (sector / total Catalunya, en %)	4,2	4,2	5,1	5,6	6,6	7,1	7,0	7,3
Amortitzacions de l'immobilitzat								
Dotacions amortitzacions i provisions / Actiu immobilitzat net d'explotació (en %)	4,6	8,4	5,7	1,9	3,1	2,8	2,8	3,5
Ràtio de liquiditat								
Liquiditat (Actiu corrent / Passiu corrent)	1,59	1,59	1,58	1,62	1,77	1,91	2,14	1,73
Ràtios d'endeutament								
Endeutament (Recursos aliens / Actiu net, en %)	61,8	63,5	66,0	60,8	56,9	54,3	51,8	46,2
Capitalització (Patrimoni net / Actiu, en %)	26,8	25,4	24,2	31,0	32,9	34,3	35,2	43,9
Qualitat del deute (Passiu corrent / Passiu total, en %)	52,6	51,0	50,7	50,1	46,1	42,5	39,2	54,6
Cost real del finançament (Interessos del finançament / Recursos aliens, en %)	2,4	2,0	-0,1	0,2	1,1	2,4	-0,8	-5,3
Palanquejament nominal (var. rendibilitat actiu net - var. cost finançament aliè, en p.p.)	-2,5	-3,4	-1,8	-0,1	1,1	0,4	1,0	2,1
Ràtios de rotació								
Valor de la producció / Actiu no financer net (voltes)	0,4	0,5	0,6	0,6	0,6	0,7	0,8	1,0
Valor producció / Actiu corrent net no financer (voltes)	0,7	0,8	0,9	1,0	1,1	1,3	1,5	1,8
Ràtios de terminis, cicle de maduració i cicle de caixa								
Període d'existències (dies)	465,8	400,0	302,9	259,2	227,8	200,1	186,5	140,1
Ràtios de personal								
Despeses de personal per treballador (real) (% de variació)	-2,5	-1,2	-2,9	0,3	0,7	-1,8	-0,1	-4,6
Nombre mitjà de treballadors (% de variació)7,3	9,2	9,3	8,5	7,1	-1,2	7,2	5,5	
Valor afegit per ocupat (% de variació)	4,9	-6,4	3,9	3,3	12,4	-8,1	5,4	7,3
Ràtios de rendiment i rendibilitat								
Rendiment de l'actiu (BAII / Actiu, en %)	-0,6	-1,3	-0,3	1,1	2,2	1,6	2,1	3,0
Rendibilitat (Resultat de l'exercici / Patrimoni net, en %)	-6,6	-8,6	-1,8	0,2	3,2	1,5	5,3	4,0
Distribució geogràfica de l'activitat (en % sobre el total)								
Vendes a Espanya / Vendes totals (en %)	75,5	71,6	75,6	80,2	79,0	82,8	82,2	79,8
Vendes a l'estranger / Vendes totals (en %)	24,5	28,4	24,4	19,8	21,0	17,2	17,8	20,2
Compres a Espanya / Compres totals (en %)	96,3	97,8	98,7	99,5	99,6	99,5	99,3	97,1
Compres a l'estranger / Compres totals (en %)	3,7	2,2	1,3	0,5	0,4	0,5	0,7	2,9

Construcció

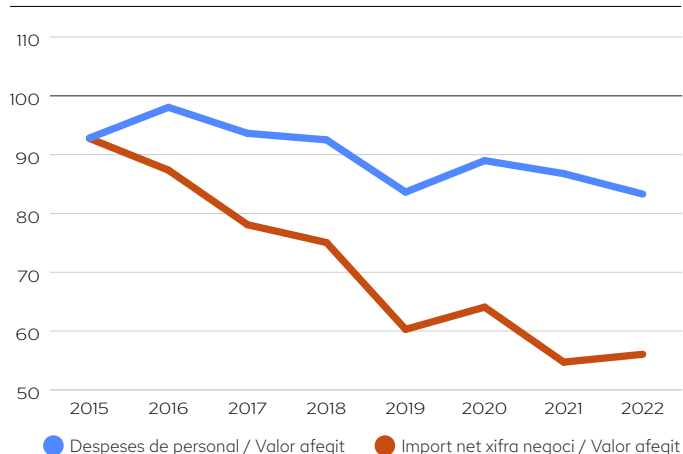
Vendes totals

Taxes de variació interanual, en percentatge

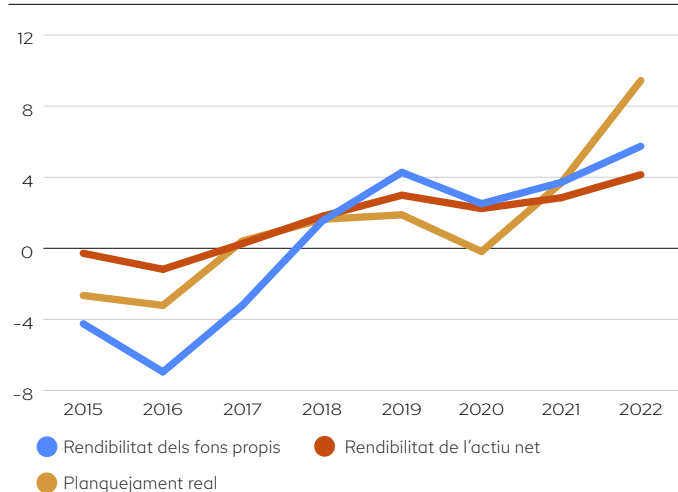
Despeses de personal i vendes

Índex 2014=100 i unitats monetàries constants

Rendibilitat i palanquejament

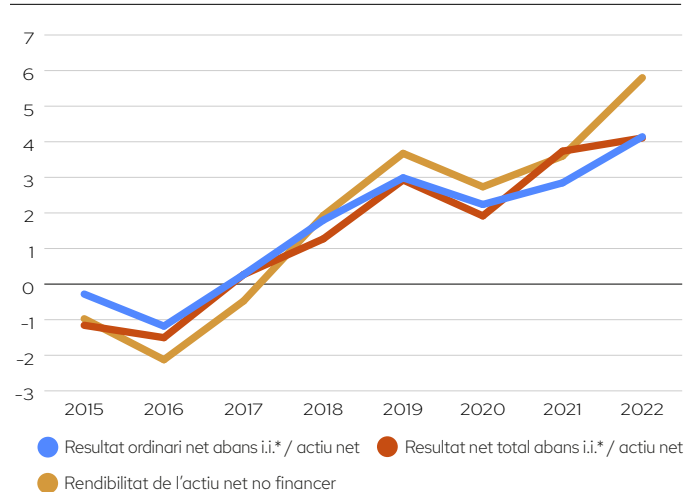
En percentatge

Nota: l'actiu net i els fons propis estan valorats a preus corrents

Rendiment de l'actiu i resultat de l'exercici

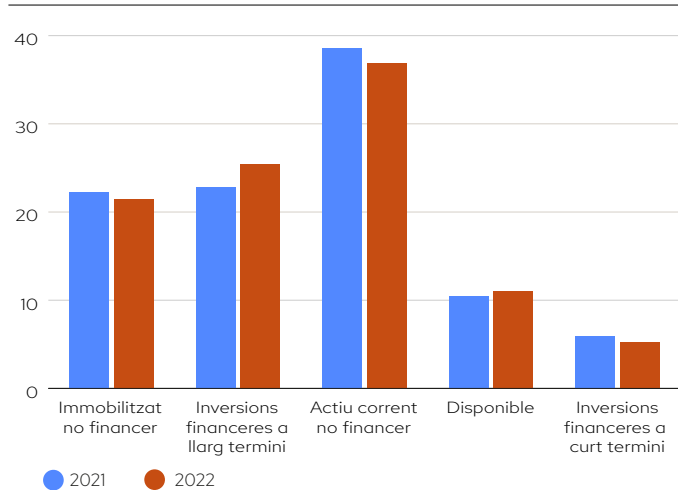
En percentatge

i.i.*: interessos i impostos. Nota: l'actiu net i els fons propis estan valorats a preus corrents

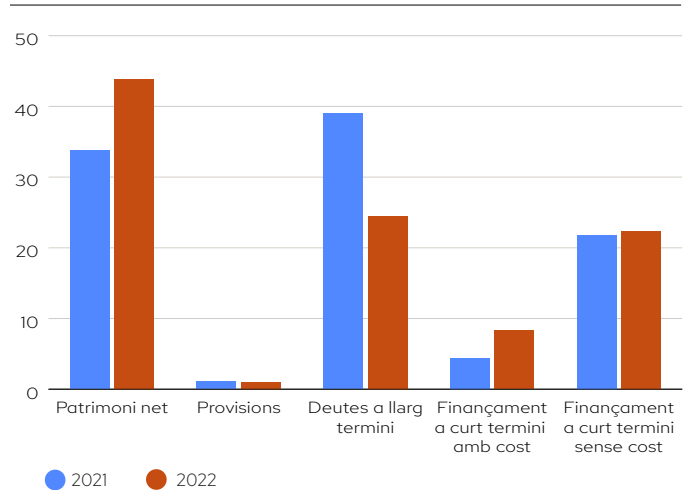
Estructura de l'actiu 2021 i 2022

En % a partir de dades comptables

Estructura del passiu 2021 i 2022

En % a partir de dades comptables

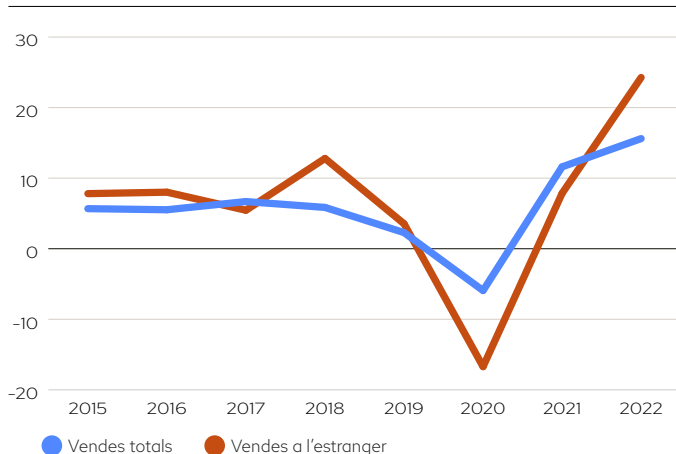
Comerç i reparacions

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Nombre d'empreses de la mostra	34.325	34.705	32.854	31.027	32.193	31.831	32.378	25.954
Valor afegit brut (sector / total Catalunya, en %)	18,8	19,3	20,1	20,2	19,6	22,5	21,5	22,6
Amortitzacions de l'immobilitzat								
Dotacions amortitzacions i provisions / Actiu immobilitzat net d'explotació (en %)	10,5	10,3	10,0	13,6	15,6	13,2	12,2	11,1
Ràtio de liquiditat								
Liquiditat (Actiu corrent / Passiu corrent)	1,53	1,55	1,49	1,48	1,51	1,61	1,61	1,49
Ràtios d'endeutament								
Endeutament (Recursos aliens / Actiu net, en %)	34,8	34,6	36,4	34,9	34,2	34,3	34,0	33,9
Capitalització (Patrimoni net / Actiu, en %)	42,9	42,5	40,6	41,2	41,1	43,9	43,6	43,1
Qualitat del deute (Passiu corrent / Passiu total, en %)	72,0	73,3	74,9	75,5	77,7	70,9	74,1	76,3
Cost real del finançament (Interessos del finançament / Recursos aliens, en %)	3,6	2,7	0,4	0,6	1,4	2,6	-0,9	-5,4
Palanquejament nominal (var. rendibilitat actiu net - var. cost finançament aliè, en p.p.)	4,3	6,0	6,2	5,9	5,6	4,9	8,2	8,7
Ràtios de rotació								
Valor de la producció / Actiu no financer net (voltes)	1,0	1,1	1,1	1,1	1,1	0,9	1,1	1,1
Valor producció / Actiu corrent net no financer (voltes)	1,9	1,9	1,9	2,0	1,9	1,7	1,7	2,1
Ràtios de terminis, cicle de maduració i cicle de caixa								
Període d'existències (dies)	173,7	170,9	177,8	183,7	184,1	185,1	186,7	190,0
Ràtios de personal								
Despeses de personal per treballador (real) (% de variació)	0,1	0,1	-1,6	0,1	0,9	-1,0	0,3	-4,5
Nombre mitjà de treballadors (% de variació)	5,3	6,5	6,3	4,6	3,6	-3,8	6,6	4,5
Valor afegit per ocupat (% de variació)	0,9	-0,4	0,5	0,4	-0,3	-3,2	7,9	2,7
Ràtios de rendiment i rendibilitat								
Rendiment de l'actiu (BAII / Actiu, en %)	4,5	4,8	5,0	4,8	4,7	3,9	6,0	6,4
Rendibilitat (Resultat de l'exercici / Patrimoni net, en %)	7,0	10,3	8,7	8,2	8,3	6,8	11,0	12,3
Distribució geogràfica de l'activitat (en % sobre el total)								
Vendes a Espanya / Vendes totals (en %)	90,7	89,4	86,2	88,0	85,5	86,9	83,7	85,5
Vendes a l'estranger / Vendes totals (en %)	9,3	10,6	13,8	12,0	14,5	13,1	16,3	14,5
Compres a Espanya / Compres totals (en %)	62,4	59,1	60,1	63,2	62,4	58,6	53,9	56,5
Compres a l'estranger / Compres totals (en %)	37,6	40,9	39,9	36,8	37,6	41,4	46,1	43,5

Comerç i reparacions

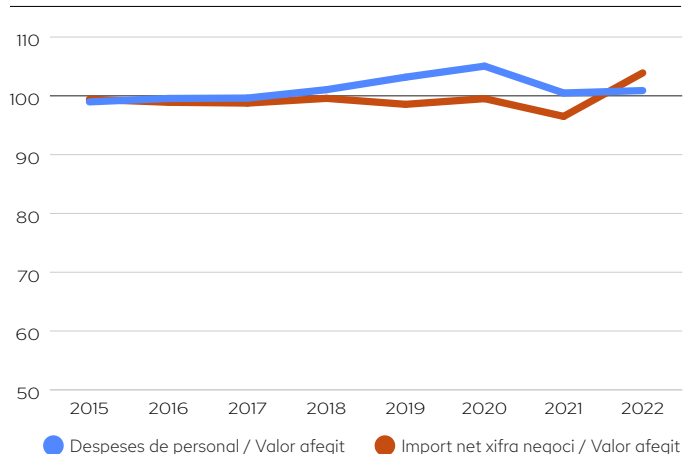
Vendes totals

Taxes de variació interanual, en percentatge

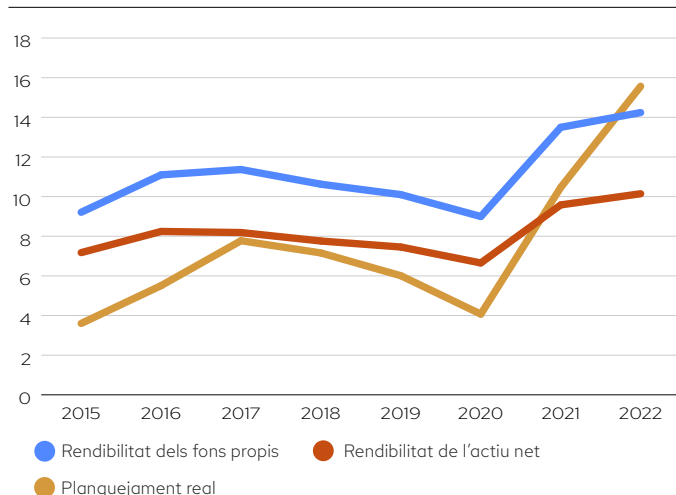
Despeses de personal i vendes

Índex 2014=100 i unitats monetàries constants

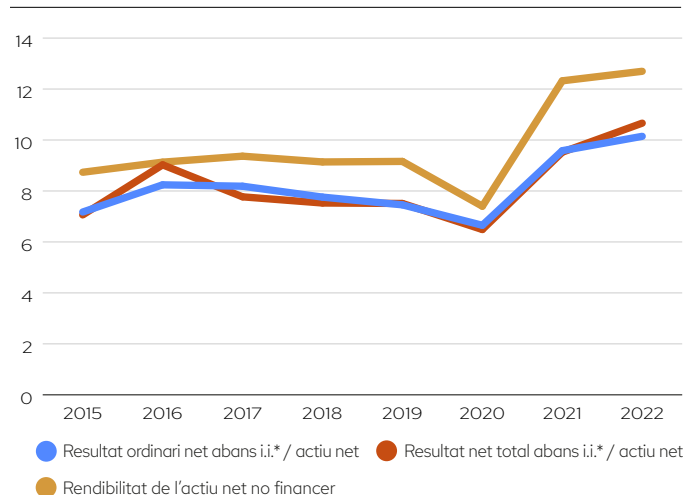
Rendibilitat i palanquejament

En percentatge

Rendiment de l'actiu i resultat de l'exercici

En percentatge

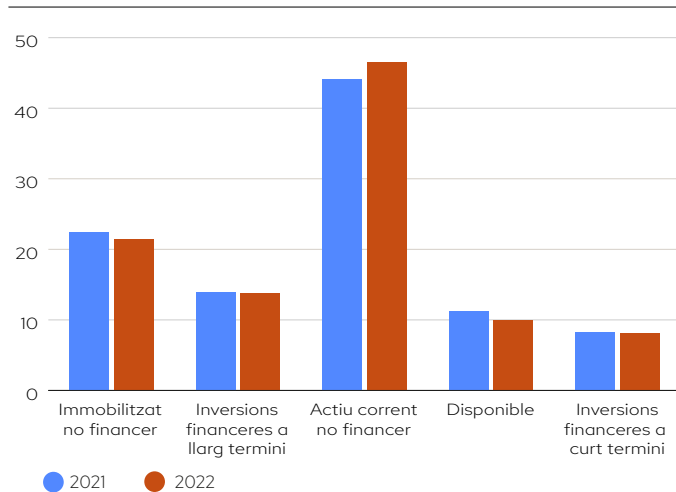

Nota: l'actiu net i els fons propis estan valorats a preus corrents

i.i.*: interessos i impostos. Nota: l'actiu net i els fons propis estan valorats a preus corrents

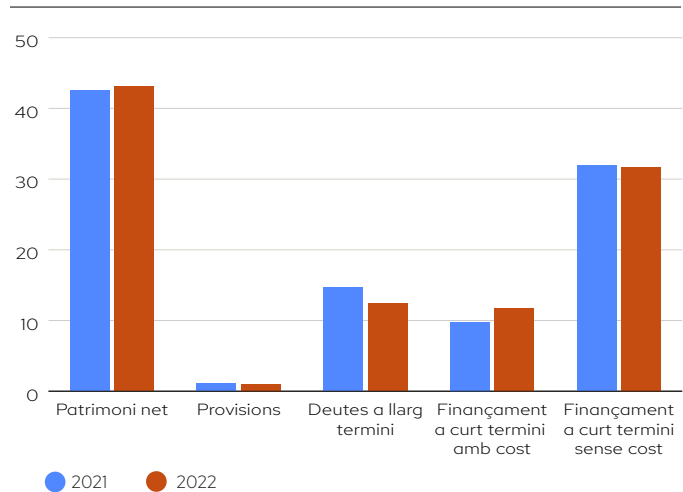
Estructura de l'actiu 2021 i 2022

En % a partir de dades comptables

Estructura del passiu 2021 i 2022

En % a partir de dades comptables

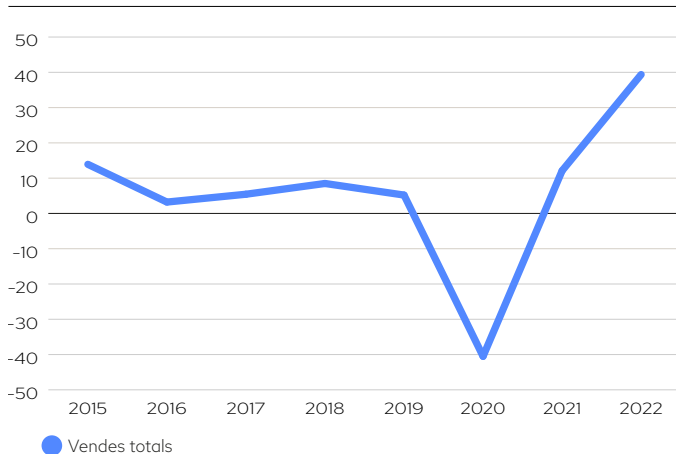
Transport i emmagatzematge

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Nombre d'empreses de la mostra	4.992	4.992	4.761	4.533	4.711	4.657	4.661	3.729
Valor afegit brut (sector / total Catalunya, en %)	6,0	5,7	6,3	6,5	6,6	4,7	5,3	5,1
Amortitzacions de l'immobilitzat								
Dotacions amortitzacions i provisions / Actiu immobilitzat net d'exploració (en %)	6,8	8,4	9,2	8,9	9,3	11,5	10,1	9,6
Ràtio de liquiditat								
Liquiditat (Actiu corrent / Passiu corrent)	1,08	1,28	1,24	1,14	1,11	1,20	1,30	1,33
Ràtios d'endeutament								
Endeutament (Recursos aliens / Actiu net, en %)	58,1	54,3	50,3	49,8	47,5	50,1	49,8	45,3
Capitalització (Patrimoni net / Actiu, en %)	29,2	32,0	34,5	33,7	36,4	30,7	33,6	33,1
Qualitat del deute (Passiu corrent / Passiu total, en %)	46,2	43,1	44,5	46,0	48,2	42,3	50,0	47,0
Cost real del finançament (Interessos del finançament / Recursos aliens, en %)	3,3	3,5	2,0	1,1	1,9	3,0	0,0	-3,4
Palanquejament nominal (var. rendibilitat actiu net - var. cost finançament aliè, en p.p.)	7,0	8,4	10,6	11,0	11,4	-3,0	3,3	3,6
Ràtios de rotació								
Valor de la producció / Actiu no financer net (voltes)	1,3	1,7	1,9	1,9	1,9	1,3	1,4	1,8
Valor producció / Actiu corrent net no financer (voltes)	11,0	10,3	11,3	10,6	12,7	7,3	5,5	7,4
Ràtios de terminis, cicle de maduració i cicle de caixa								
Període d'existències (dies)	3,4	4,0	3,7	3,8	6,0	4,5	5,4	9,3
Ràtios de personal								
Despeses de personal per treballador (real) (% de variació)	0,5	0,4	-1,1	0,2	-1,3	-1,5	-2,0	-3,4
Nombre mitjà de treballadors (% de variació)	6,4	7,1	6,7	6,5	6,4	-6,9	5,9	9,3
Valor afegit per ocupat (% de variació)	-4,9	-1,5	2,9	-1,4	-1,7	-31,0	19,0	3,2
Ràtios de rendiment i rendibilitat								
Rendiment de l'actiu (BAll / Actiu, en %)	7,2	7,5	9,9	9,2	9,0	-0,8	3,8	4,9
Rendibilitat (Resultat de l'exercici / Patrimoni net, en %)	1,9	17,1	20,2	20,0	19,1	-7,6	5,7	13,0
Distribució geogràfica de l'activitat (en % sobre el total)								
Vendes a Espanya / Vendes totals (en %)	75,8	73,7	70,1	71,2	67,4	84,5	76,7	65,6
Vendes a l'estranger / Vendes totals (en %)	24,2	26,3	29,9	28,8	32,6	15,5	23,3	34,4
Compres a Espanya / Compres totals (en %)	56,2	56,6	57,5	74,1	45,0	76,6	63,0	72,8
Compres a l'estranger / Compres totals (en %)	43,8	43,4	42,5	25,9	55,0	23,4	37,0	27,2

Transport i emmagatzematge

Vendes totals

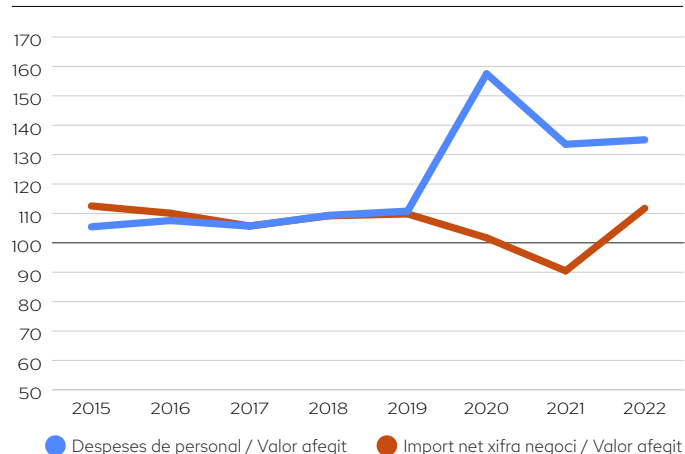
Taxes de variació interanual, en percentatge

Nota: La variació de vendes a l'estranger no es mostra perquè és poc significativa i la sèrie és volàtil

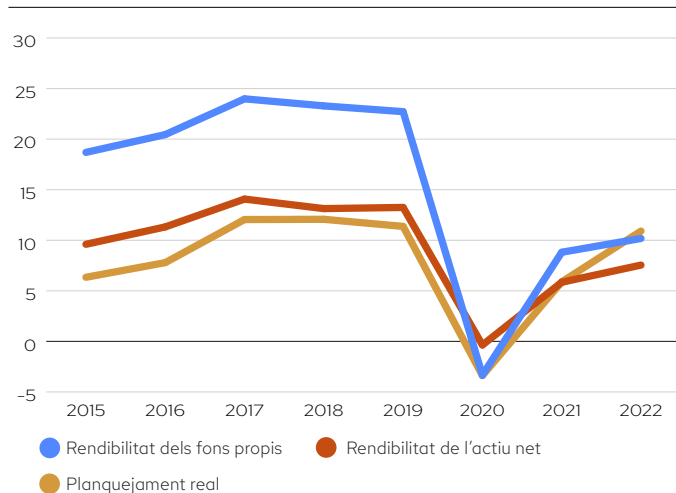
Despeses de personal i vendes

Índex 2014=100 i unitats monetàries constants

Rendibilitat i palanquejament

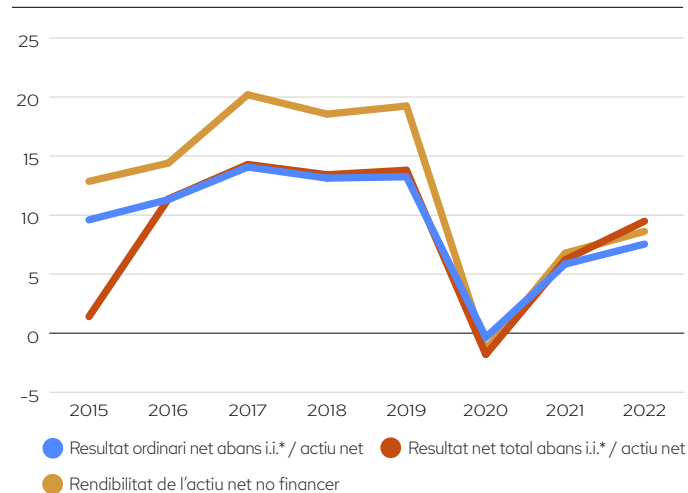
En percentatge

Nota: l'actiu net i els fons propis estan valorats a preus corrents

Rendiment de l'actiu i resultat de l'exercici

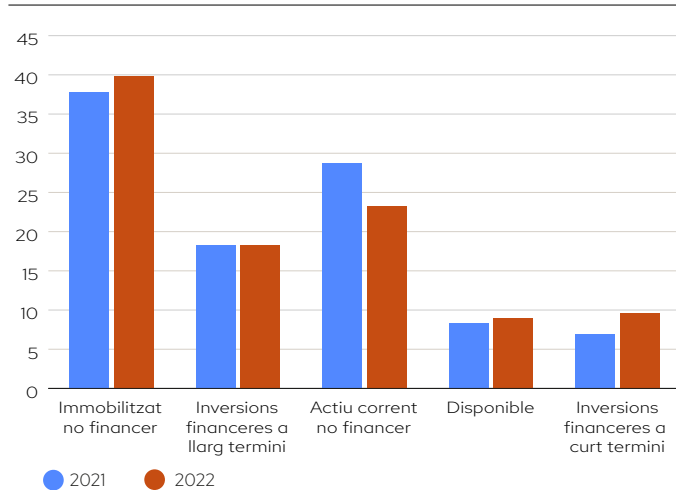
En percentatge

i.i.*: interessos i impostos. Nota: l'actiu net i els fons propis estan valorats a preus corrents

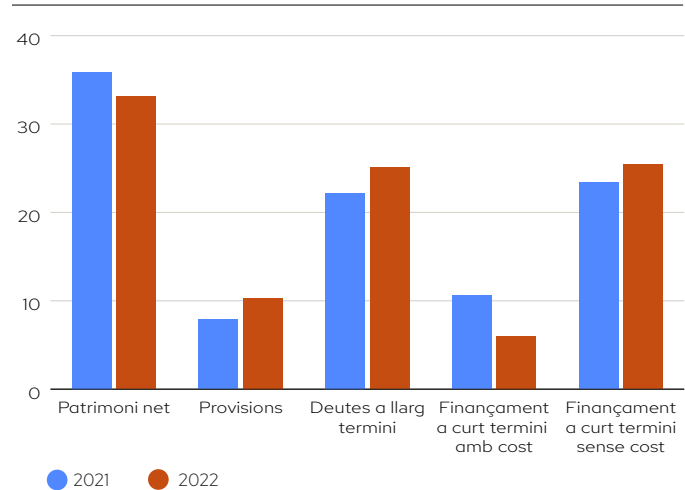
Estructura de l'actiu 2021 i 2022

En % a partir de dades comptables

Estructura del passiu 2021 i 2022

En % a partir de dades comptables

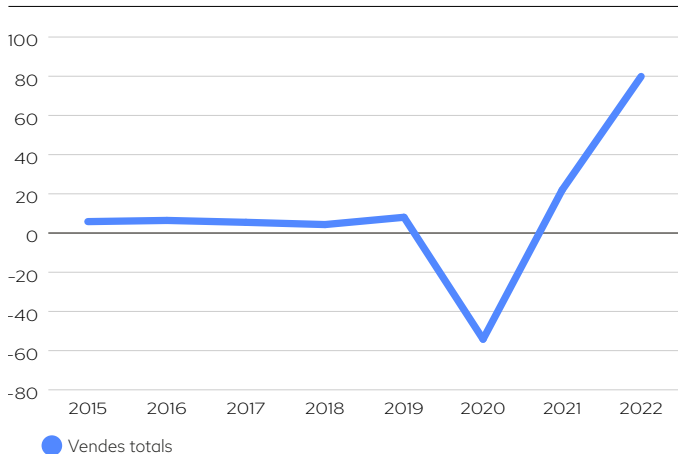

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Nombre d'empreses de la mostra	9.248	9.583	9.532	9.355	9.770	9.406	9.977	7.361
Valor afegit brut (sector / total Catalunya, en %)	4,9	5,3	6,0	5,9	5,9	2,2	3,4	4,0
Amortitzacions de l'immobilitzat								
Dotacions amortitzacions i provisions / Actiu immobilitzat net d'explotació (en %)	6,1	6,7	6,5	6,4	6,8	7,0	6,4	6,4
Ràtio de liquiditat								
Liquiditat (Actiu corrent / Passiu corrent)	1,05	1,10	1,04	1,09	1,24	1,12	1,15	0,96
Ràtios d'endeutament								
Endeutament (Recursos aliens / Actiu net, en %)	37,6	35,0	34,0	33,6	31,6	40,0	42,7	38,7
Capitalització (Patrimoni net / Actiu, en %)	42,6	45,5	44,8	45,7	50,0	36,9	39,4	42,9
Qualitat del deute (Passiu corrent / Passiu total, en %)	42,1	45,0	44,6	43,9	44,2	36,7	40,1	49,8
Cost real del finançament (Interessos del finançament / Recursos aliens, en %)	3,1	2,6	0,3	0,6	1,4	2,6	-0,5	-4,6
Palanquejament nominal (var. rendibilitat actiu net - var. cost finançament aliè, en p.p.)	2,3	4,9	5,2	4,7	5,2	-10,8	-1,0	3,3
Ràtios de rotació								
Valor de la producció / Actiu no financer net (voltes)	1,2	1,3	1,3	1,2	1,4	0,8	1,0	1,5
Valor producció / Actiu corrent net no financer (voltes)	42,6	32,0	28,7	24,6	25,0	12,7	16,6	14,4
Ràtios de terminis, cicle de maduració i cicle de caixa								
Període d'existències (dies)	15,7	15,2	13,9	14,8	14,1	20,9	16,6	13,2
Ràtios de personal								
Despeses de personal per treballador (real) (% de variació)	-1,6	1,2	-1,9	-0,7	0,2	-5,9	-0,4	-3,2
Nombre mitjà de treballadors (% de variació)	9,9	9,0	9,3	5,6	7,2	-31,1	12,3	33,9
Valor afegit per ocupat (% de variació)	1,0	4,2	0,2	-2,0	1,2	-39,8	55,8	7,6
Ràtios de rendiment i rendibilitat								
Rendiment de l'actiu (BAll / Actiu, en %)	3,8	5,7	5,6	5,0	5,4	-7,4	0,9	4,4
Rendibilitat (Resultat de l'exercici / Patrimoni net, en %)	5,2	8,4	8,7	8,6	8,0	-19,1	0,3	8,0
Distribució geogràfica de l'activitat (en % sobre el total)								
Vendes a Espanya / Vendes totals (en %)	97,0	99,7	99,7	99,1	99,6	99,9	99,7	99,8
Vendes a l'estranger / Vendes totals (en %)	3,0	0,3	0,3	0,9	0,4	0,1	0,3	0,2
Compres a Espanya / Compres totals (en %)	98,3	99,5	99,4	99,9	99,0	100,0	99,9	99,4
Compres a l'estranger / Compres totals (en %)	1,7	0,5	0,6	0,1	1,0	0,0	0,1	0,6

Hostaleria

Vendes totals

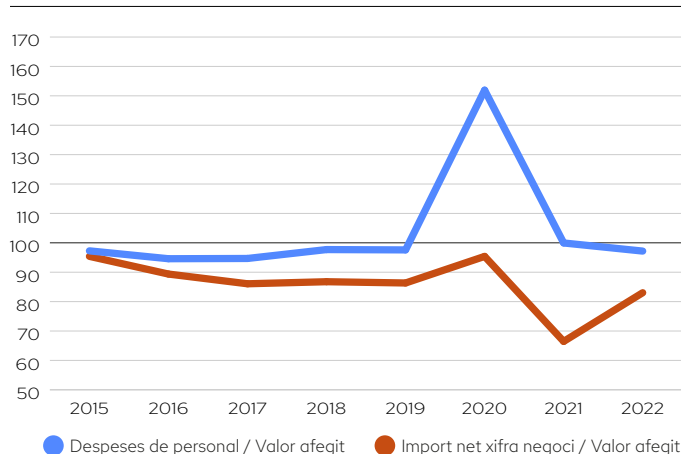
Taxes de variació interanual, en percentatge

Nota: La variació de vendes a l'estranger no es mostra perquè és poc significativa i la sèrie és volàtil

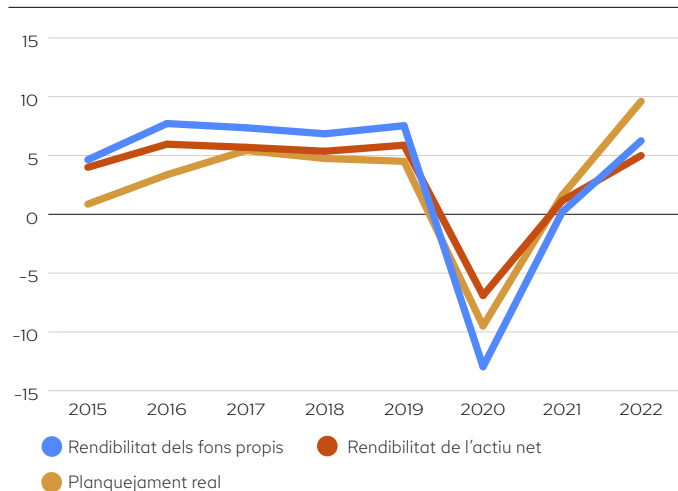
Despeses de personal i vendes

Índex 2014=100 i unitats monetàries constants

Rendibilitat i palanquejament

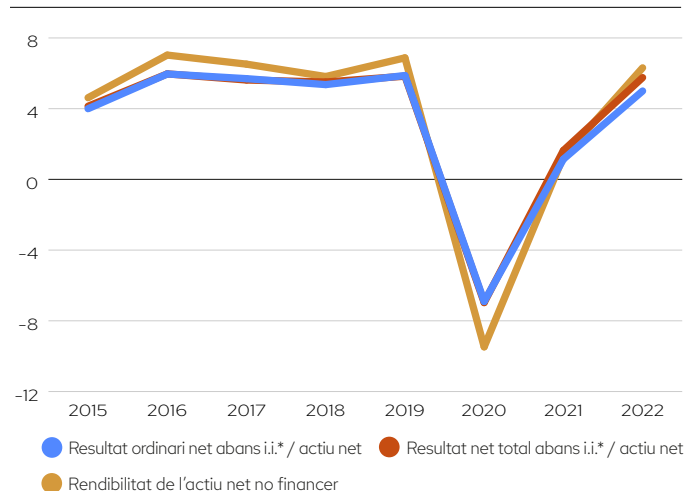
En percentatge

Nota: l'actiu net i els fons propis estan valorats a preus corrents

Rendiment de l'actiu i resultat de l'exercici

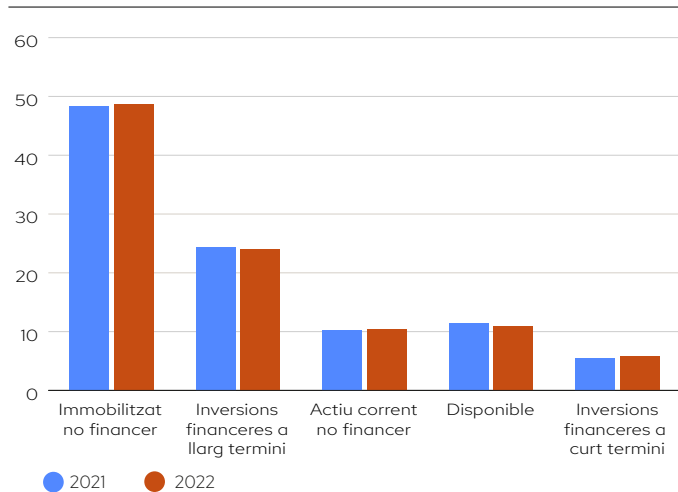
En percentatge

i.i.*: interessos i impostos. Nota: l'actiu net i els fons propis estan valorats a preus corrents

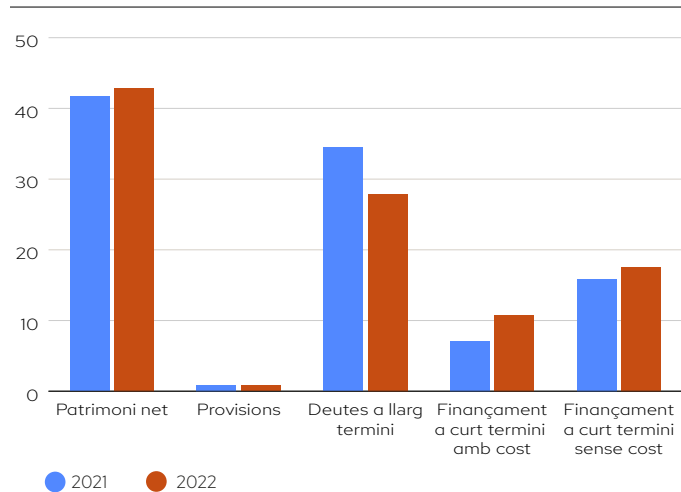
Estructura de l'actiu 2021 i 2022

En % a partir de dades comptables

Estructura del passiu 2021 i 2022

En % a partir de dades comptables

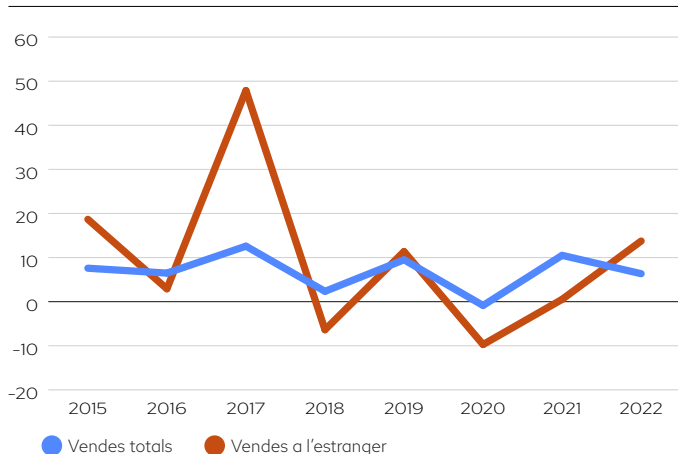
Informació i comunicacions

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Nombre d'empreses de la mostra	6.201	6.401	6.140	5.997	6.245	6.334	6.739	5.388
Valor afegit brut (sector / total Catalunya, en %)	4,1	4,5	4,4	4,8	5,2	5,1	5,4	5,7
Amortitzacions de l'immobilitzat								
Dotacions amortitzacions i provisions / Actiu immobilitzat net d'explotació (en %)	17,9	19,2	14,8	14,1	15,4	15,5	14,4	18,8
Ràtio de liquiditat								
Liquiditat (Actiu corrent / Passiu corrent)	1,26	1,20	1,13	1,17	1,10	1,11	1,06	1,14
Ràtios d'endeutament								
Endeutament (Recursos aliens / Actiu net, en %)	37,4	43,6	48,4	45,5	45,0	47,6	50,3	45,8
Capitalització (Patrimoni net / Actiu, en %)	43,0	38,5	36,4	38,6	39,6	38,7	37,0	40,4
Qualitat del deute (Passiu corrent / Passiu total, en %)	70,2	70,5	74,0	75,2	78,1	77,5	74,0	79,5
Cost real del finançament (Interessos del finançament / Recursos aliens, en %)	3,5	2,4	0,0	0,2	0,6	1,8	-1,4	-6,2
Palanquejament nominal (var. rendibilitat actiu net - var. cost finançament aliè, en p.p.)	4,2	5,4	6,0	5,3	3,5	1,0	4,0	7,7
Ràtios de rotació								
Valor de la producció / Actiu no financer net (voltes)	1,9	1,8	1,8	1,6	1,6	1,5	1,5	1,8
Valor producció / Actiu corrent net no financer (voltes)	6,4	5,6	4,5	4,1	3,9	3,8	4,2	5,1
Ràtios de terminis, cicle de maduració i cicle de caixa								
Període d'existències (dies)	18,0	22,8	14,1	14,9	15,3	13,2	12,3	19,2
Ràtios de personal								
Despeses de personal per treballador (real) (% de variació)	-1,1	0,9	-1,2	-1,1	1,4	1,0	-0,8	-4,1
Nombre mitjà de treballadors (% de variació)	10,3	8,6	9,6	8,8	6,8	1,7	7,0	9,7
Valor afegit per ocupat (% de variació)	1,0	0,6	-0,6	-1,3	1,2	0,2	3,7	1,3
Ràtios de rendiment i rendibilitat								
Rendiment de l'actiu (BAll / Actiu, en %)	4,7	4,9	4,7	4,0	3,1	1,2	3,5	5,6
Rendibilitat (Resultat de l'exercici / Patrimoni net, en %)	6,3	10,4	9,3	2,6	4,3	5,3	6,2	8,9
Distribució geogràfica de l'activitat (en % sobre el total)								
Vendes a Espanya / Vendes totals (en %)	91,7	90,9	81,0	82,2	79,8	82,4	84,1	82,7
Vendes a l'estranger / Vendes totals (en %)	8,3	9,1	19,0	17,8	20,2	17,6	15,9	17,3
Compres a Espanya / Compres totals (en %)	84,7	76,9	83,2	79,2	60,3	77,4	82,4	85,8
Compres a l'estranger / Compres totals (en %)	15,3	23,1	16,8	20,8	39,7	22,6	17,6	14,2

Informació i comunicacions

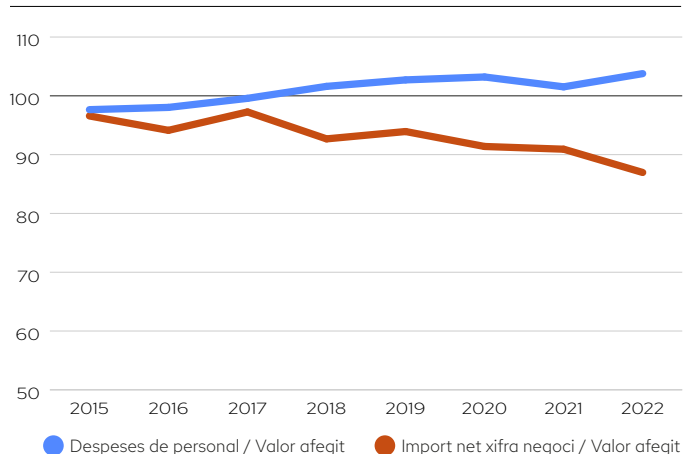
Vendes totals

Taxes de variació interanual, en percentatge

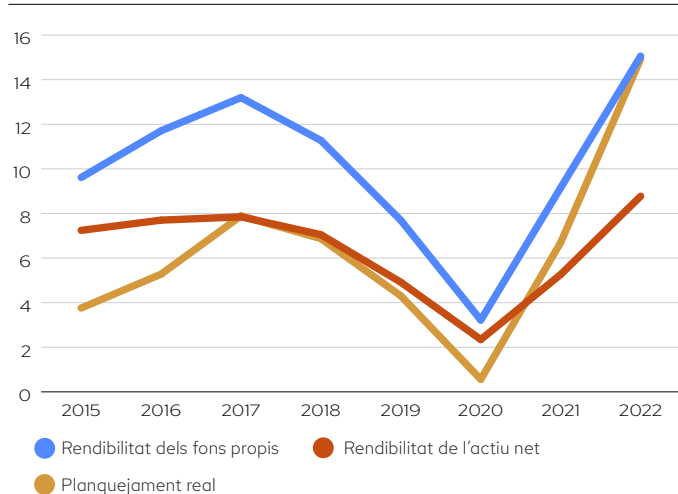
Despeses de personal i vendes

Índex 2014=100 i unitats monetàries constants

Rendibilitat i palanquejament

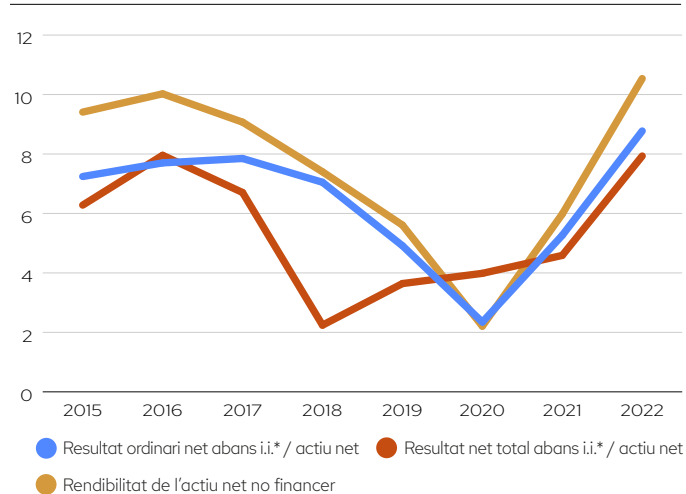
En percentatge

Nota: l'actiu net i els fons propis estan valorats a preus corrents

Rendiment de l'actiu i resultat de l'exercici

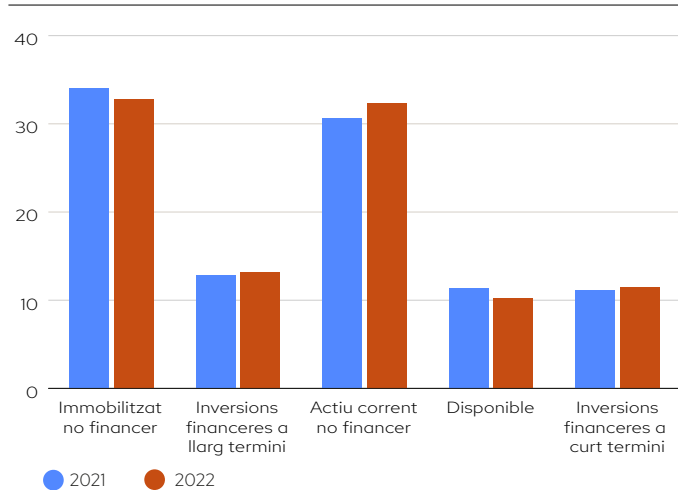
En percentatge

i.i.*: interessos i impostos. Nota: l'actiu net i els fons propis estan valorats a preus corrents

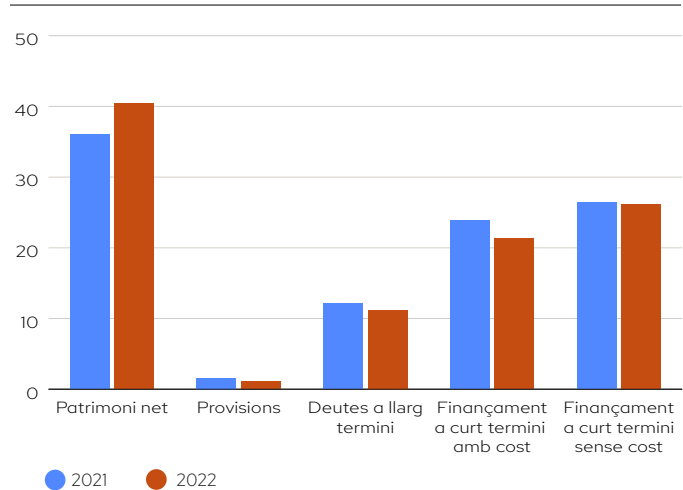
Estructura de l'actiu 2021 i 2022

En % a partir de dades comptables

Estructura del passiu 2021 i 2022

En % a partir de dades comptables

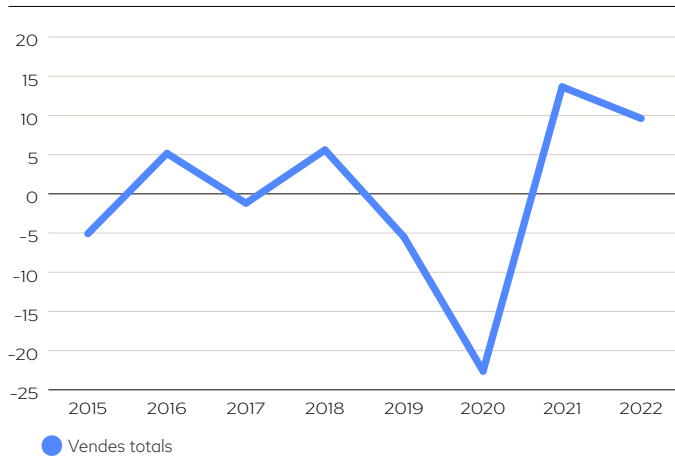
Activitats immobiliàries

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Nombre d'empreses de la mostra	24.273	23.858	22.668	21.522	22.989	23.188	24.028	19.601
Valor afegit brut (sector / total Catalunya, en %)	2,7	2,9	3,1	3,1	3,1	3,3	3,2	3,0
Amortitzacions de l'immobilitzat								
Dotacions amortitzacions i provisions / Actiu immobilitzat net d'explotació (en %)	4,2	4,2	2,1	2,1	2,1	2,1	2,0	2,0
Ràtio de liquiditat								
Liquiditat (Actiu corrent / Passiu corrent)	1,24	1,26	2,02	2,16	2,30	2,40	2,21	2,41
Ràtios d'endeutament								
Endeutament (Recursos aliens / Actiu net, en %)	37,3	35,9	23,5	22,3	22,7	22,1	22,3	19,6
Capitalització (Patrimoni net / Actiu, en %)	54,1	56,4	67,3	68,4	67,6	68,4	68,2	71,1
Qualitat del deute (Passiu corrent / Passiu total, en %)	54,1	52,9	28,1	28,4	27,1	26,4	27,9	28,6
Cost real del finançament (Interessos del finançament / Recursos aliens, en %)	2,2	1,3	-0,3	0,0	0,9	2,0	-1,1	-5,9
Palanquejament nominal (var. rendibilitat actiu net - var. cost finançament aliè, en p.p.)	-1,9	-1,2	0,5	0,7	0,8	0,2	0,2	1,0
Ràtios de rotació								
Valor de la producció / Actiu no financer net (voltes)	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Valor producció / Actiu corrent net no financer (voltes)	0,3	0,3	1,2	1,2	1,0	0,8	0,8	0,9
Ràtios de terminis, cicle de maduració i cicle de caixa								
Període d'existències (dies)	1.317,7	1.091,7	311,5	268,3	285,6	271,8	262,4	240,9
Ràtios de personal								
Despeses de personal per treballador (real) (% de variació)	0,3	-0,7	-0,6	2,5	1,6	-1,1	0,3	-4,8
Nombre mitjà de treballadors (% de variació)	4,1	7,0	5,6	2,8	3,0	-4,0	5,3	5,3
Valor afegit per ocupat (% de variació)	13,9	7,6	1,2	3,4	0,1	-7,7	3,0	9,7
Ràtios de rendiment i rendibilitat								
Rendiment de l'actiu (BAIL / Actiu, en %)	-0,6	-0,3	1,6	1,7	1,8	1,3	1,5	2,0
Rendibilitat (Resultat de l'exercici / Patrimoni net, en %)	-2,1	-1,9	2,7	2,3	2,3	1,4	1,7	2,2
Distribució geogràfica de l'activitat (en % sobre el total)								
Vendes a Espanya / Vendes totals (en %)	99,8	99,8	99,8	99,8	100,0	100,0	99,3	99,8
Vendes a l'estranger / Vendes totals (en %)	0,2	0,2	0,2	0,2	0,0	0,0	0,7	0,2
Compres a Espanya / Compres totals (en %)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	90,2	99,8	100,0
Compres a l'estranger / Compres totals (en %)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	9,8	0,2	0,0

Activitats immobiliàries

Vendes totals

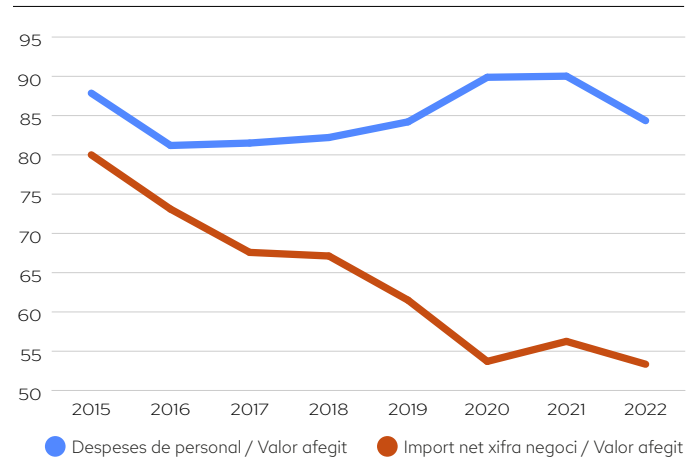
Taxes de variació interanual, en percentatge

Nota: La variació de vendes a l'estranger no es mostra perquè és poc significativa i la sèrie és volàtil

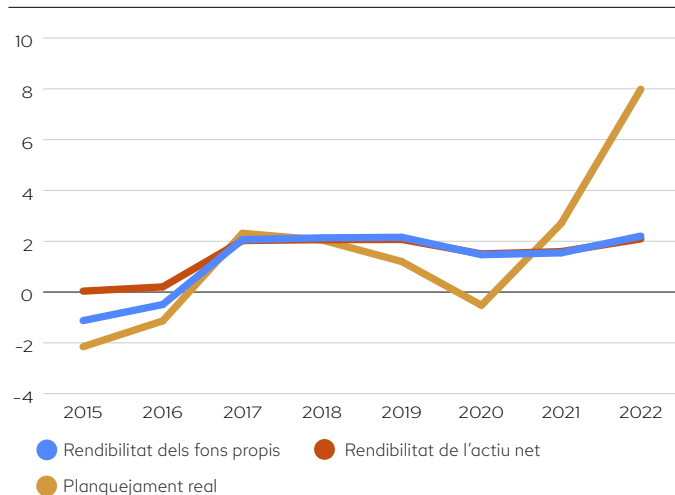
Despeses de personal i vendes

Índex 2014=100 i unitats monetàries constants

Rendibilitat i palanquejament

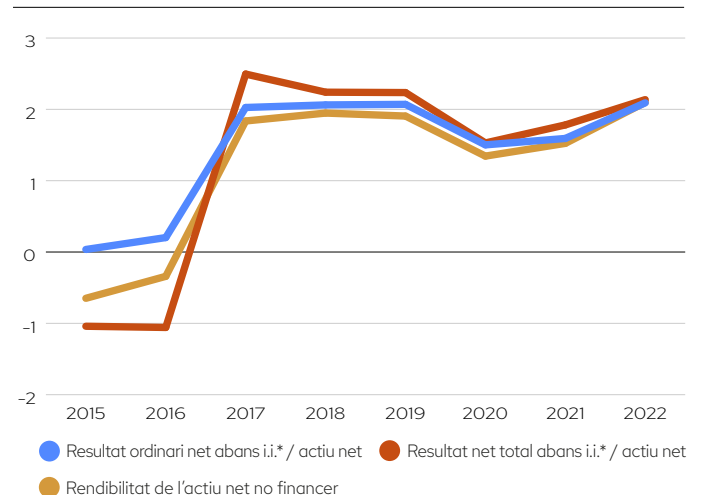
En percentatge

Nota: l'actiu net i els fons propis estan valorats a preus corrents

Rendiment de l'actiu i resultat de l'exercici

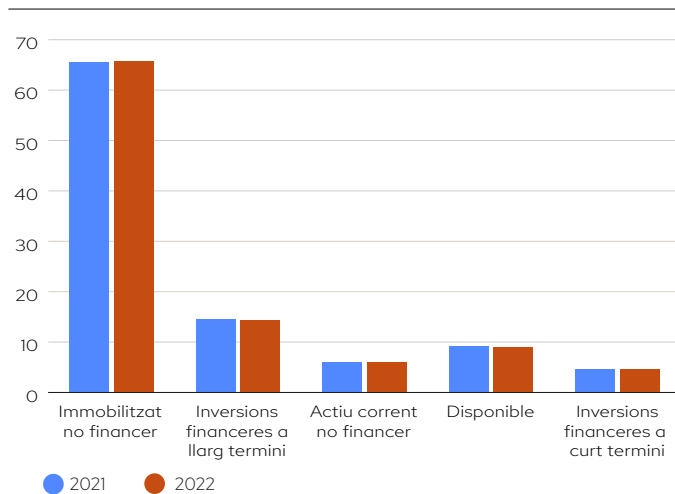
En percentatge

i.i.*: interessos i impostos. Nota: l'actiu net i els fons propis estan valorats a preus corrents

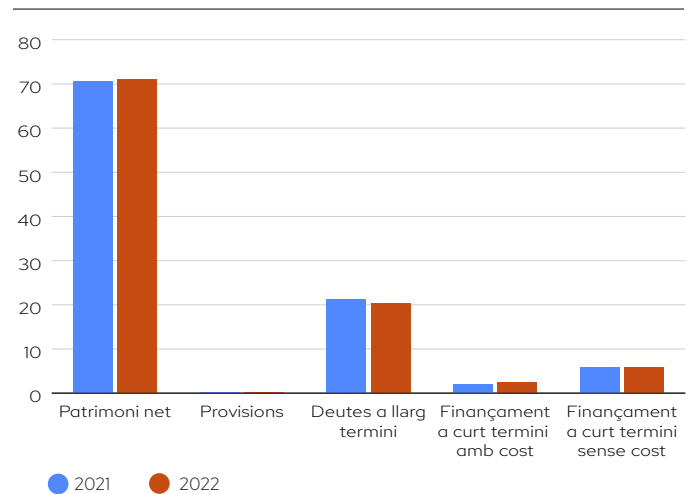
Estructura de l'actiu 2021 i 2022

En % a partir de dades comptables

Estructura del passiu 2021 i 2022

En % a partir de dades comptables

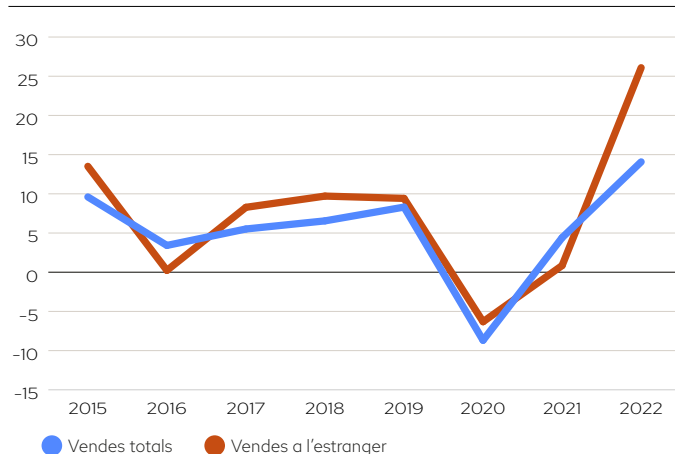
Activitats científiques i tècniques

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Nombre d'empreses de la mostra	20.800	20.435	19.423	18.733	20.222	20.257	20.900	17.008
Valor afegit brut (sector / total Catalunya, en %)	5,7	5,3	6,1	6,1	6,2	6,8	7,0	6,6
Amortitzacions de l'immobilitzat								
Dotacions amortitzacions i provisions / Actiu immobilitzat net d'explotació (en %)	8,8	7,8	7,4	8,0	7,6	7,7	7,8	7,9
Ràtio de liquiditat								
Liquiditat (Actiu corrent / Passiu corrent)	1,17	1,19	1,26	1,71	2,18	1,77	1,58	1,61
Ràtios d'endeutament								
Endeutament (Recursos aliens / Actiu net, en %)	51,5	49,2	41,2	38,8	34,9	39,9	39,2	41,9
Capitalització (Patrimoni net / Actiu, en %)	43,4	45,2	47,6	56,5	56,0	54,5	55,0	53,4
Qualitat del deute (Passiu corrent / Passiu total, en %)	37,0	35,2	44,0	41,2	31,3	30,4	38,8	28,0
Cost real del finançament (Interessos del finançament / Recursos aliens, en %)	3,9	3,6	0,8	1,7	1,7	3,2	-0,1	-4,1
Palanquejament nominal (var. rendibilitat actiu net - var. cost finançament aliè, en p.p.)	1,3	3,3	4,6	2,9	5,7	3,3	-0,7	-0,1
Ràtios de rotació								
Valor de la producció / Actiu no financer net (voltes)	1,2	1,0	1,4	1,3	1,2	1,0	1,1	1,3
Valor producció / Actiu corrent net no financer (voltes)	2,3	1,7	2,8	2,3	2,1	1,9	2,1	2,4
Ràtios de terminis, cicle de maduració i cicle de caixa								
Període d'existències (dies)	16,9	17,2	14,6	15,7	16,2	17,2	15,6	13,4
Ràtios de personal								
Despeses de personal per treballador (real) (% de variació)	-0,4	-1,1	-1,1	0,4	0,9	0,7	2,4	-5,1
Nombre mitjà de treballadors (% de variació)	4,4	7,5	8,0	6,8	7,0	-1,2	8,1	9,6
Valor afegit per ocupat (% de variació)	-0,5	-5,1	0,4	0,5	0,8	-4,0	2,1	1,9
Ràtios de rendiment i rendibilitat								
Rendiment de l'actiu (BAll / Actiu, en %)	0,5	0,3	1,1	1,0	0,9	0,4	0,2	0,6
Rendibilitat (Resultat de l'exercici / Patrimoni net, en %)	7,6	9,1	9,3	7,2	14,8	7,3	2,8	3,1
Distribució geogràfica de l'activitat (en % sobre el total)								
Vendes a Espanya / Vendes totals (en %)	80,4	82,4	87,2	85,2	79,1	83,9	79,1	75,5
Vendes a l'estranger / Vendes totals (en %)	19,6	17,6	12,8	14,8	20,9	16,1	20,9	24,5
Compres a Espanya / Compres totals (en %)	97,3	99,7	91,1	87,2	89,7	82,1	96,1	89,9
Compres a l'estranger / Compres totals (en %)	2,7	0,3	8,9	12,8	10,3	17,9	3,9	10,1

Activitats científiques i tècniques

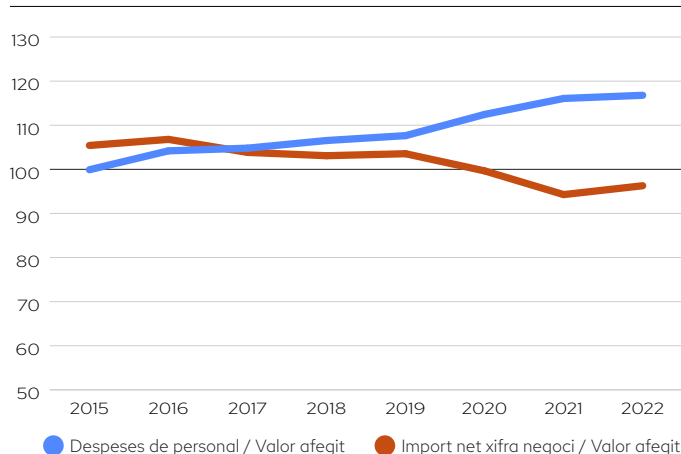
Vendes totals

Taxes de variació interanual, en percentatge

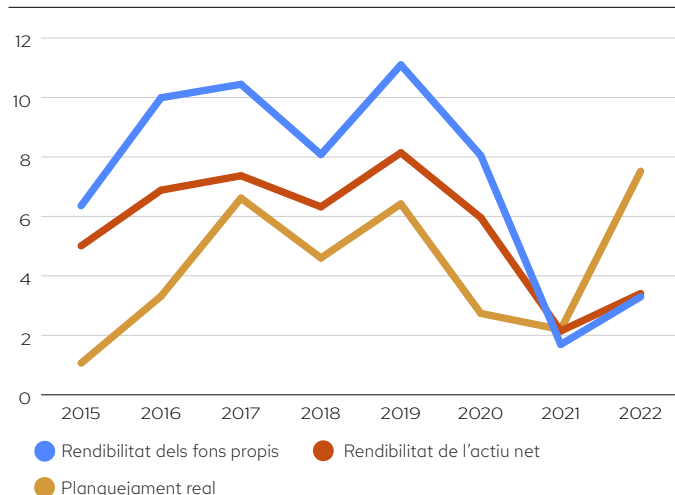
Despeses de personal i vendes

Índex 2014=100 i unitats monetàries constants

Rendibilitat i palanquejament

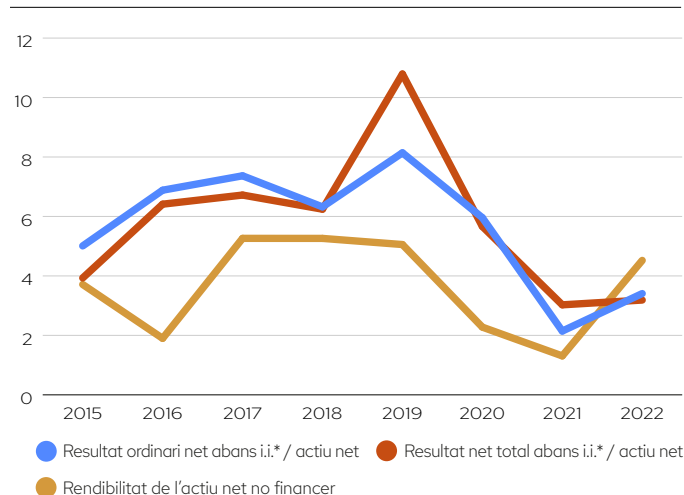
En percentatge

Nota: l'actiu net i els fons propis estan valorats a preus corrents

Rendiment de l'actiu i resultat de l'exercici

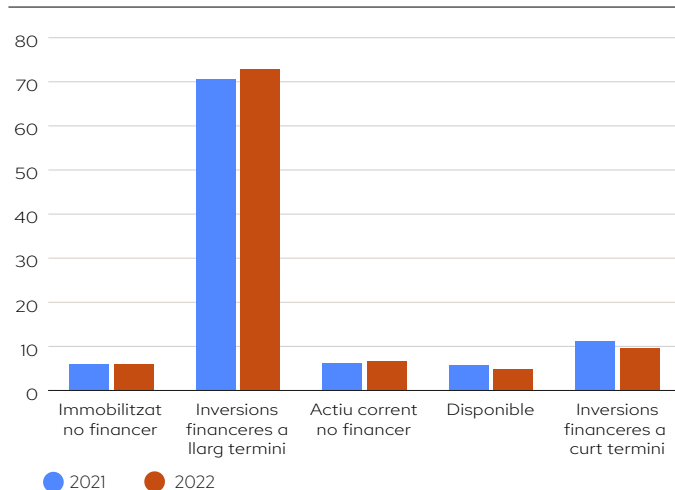
En percentatge

i.i.*: interessos i impostos. Nota: l'actiu net i els fons propis estan valorats a preus corrents

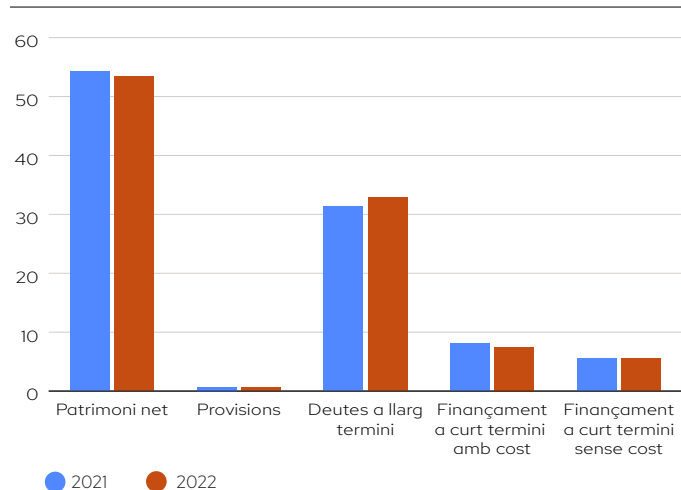
Estructura de l'actiu 2021 i 2022

En % a partir de dades comptables

Estructura del passiu 2021 i 2022

En % a partir de dades comptables

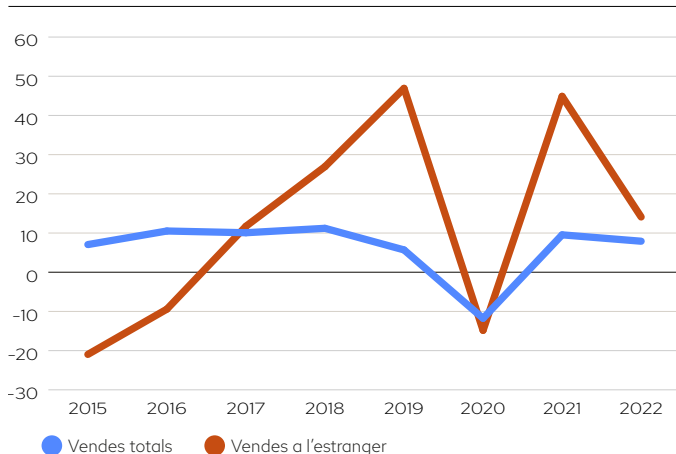
Activitats administratives

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Nombre d'empreses de la mostra	6.735	6.608	6.232	6.036	6.349	6.231	6.620	5.307
Valor afegit brut (sector / total Catalunya, en %)	6,1	6,3	5,7	6,0	6,3	6,3	6,6	6,3
Amortitzacions de l'immobilitzat								
Dotacions amortitzacions i provisions / Actiu immobilitzat net d'explotació (en %)	9,2	11,3	11,2	11,5	10,3	13,4	13,8	13,8
Ràtio de liquiditat								
Liquiditat (Actiu corrent / Passiu corrent)	1,31	1,32	1,26	1,24	1,58	1,44	1,47	1,53
Ràtios d'endeutament								
Endeutament (Recursos aliens / Actiu net, en %)	44,3	45,2	40,3	39,7	29,1	41,8	39,7	33,2
Capitalització (Patrimoni net / Actiu, en %)	40,8	40,4	43,4	45,6	52,1	43,6	46,1	51,4
Qualitat del deute (Passiu corrent / Passiu total, en %)	58,6	55,6	64,6	66,8	63,9	57,2	60,3	61,0
Cost real del finançament (Interessos del finançament / Recursos aliens, en %)	2,7	1,9	-0,5	-0,3	1,3	2,0	-1,3	-5,5
Palanquejament nominal (var. rendibilitat actiu net - var. cost finançament aliè, en p.p.)	2,9	4,3	4,7	6,3	7,1	2,5	4,2	4,1
Ràtios de rotació								
Valor de la producció / Actiu no financer net (voltes)	2,3	2,3	2,3	2,2	2,5	1,6	2,0	2,1
Valor producció / Actiu corrent net no financer (voltes)	5,2	5,3	5,1	4,7	5,1	3,5	4,2	4,6
Ràtios de terminis, cicle de maduració i cicle de caixa								
Període d'existències (dies)	9,9	9,2	9,7	11,0	12,8	14,2	11,7	11,7
Ràtios de personal								
Despeses de personal per treballador (real) (% de variació)	-1,0	-0,3	0,2	1,4	-0,7	1,3	-2,9	-6,7
Nombre mitjà de treballadors (% de variació)	12,2	10,7	8,6	8,0	5,7	-9,6	14,9	9,3
Valor afegit per ocupat (% de variació)	-3,7	1,4	0,3	4,5	0,4	-1,9	1,2	-0,2
Ràtios de rendiment i rendibilitat								
Rendiment de l'actiu (BAll / Actiu, en %)	2,9	3,4	3,3	4,5	5,3	2,1	3,5	3,7
Rendibilitat (Resultat de l'exercici / Patrimoni net, en %)	4,7	7,3	6,8	8,9	9,8	3,5	6,7	5,6
Distribució geogràfica de l'activitat (en % sobre el total)								
Vendes a Espanya / Vendes totals (en %)	96,1	96,8	94,9	95,4	93,5	93,8	93,5	93,9
Vendes a l'estranger / Vendes totals (en %)	3,9	3,2	5,1	4,6	6,5	6,2	6,5	6,1
Compres a Espanya / Compres totals (en %)	99,5	99,7	99,5	92,8	89,8	94,5	88,3	89,1
Compres a l'estranger / Compres totals (en %)	0,5	0,3	0,5	7,2	10,2	5,5	11,7	10,9

Activitats administratives

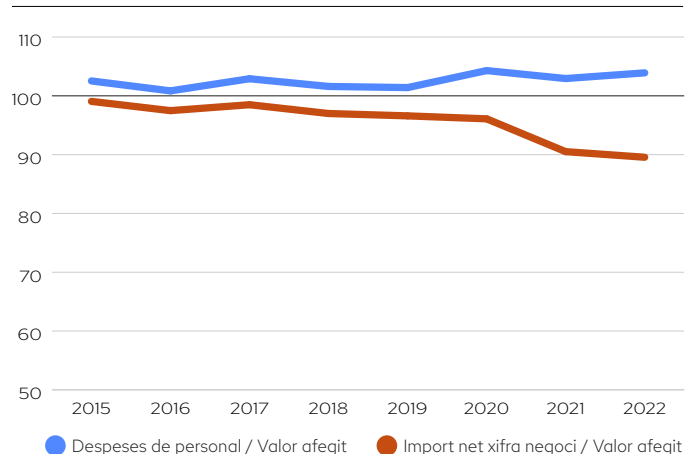
Vendes totals

Taxes de variació interanual, en percentatge

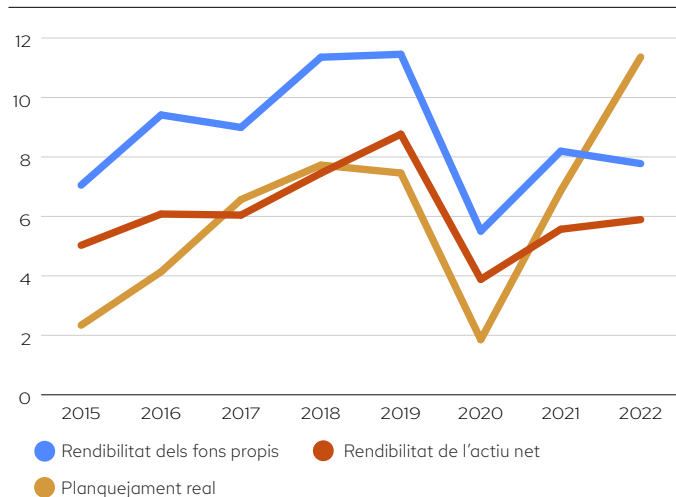
Despeses de personal i vendes

Índex 2014=100 i unitats monetàries constants

Rendibilitat i palanquejament

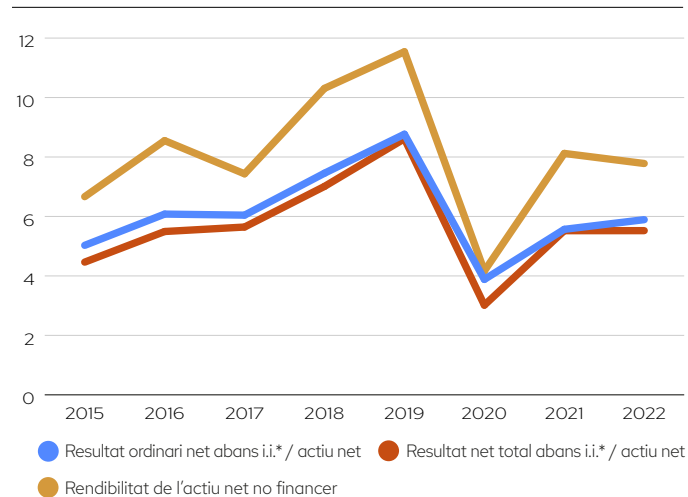
En percentatge

Nota: l'actiu net i els fons propis estan valorats a preus corrents

Rendiment de l'actiu i resultat de l'exercici

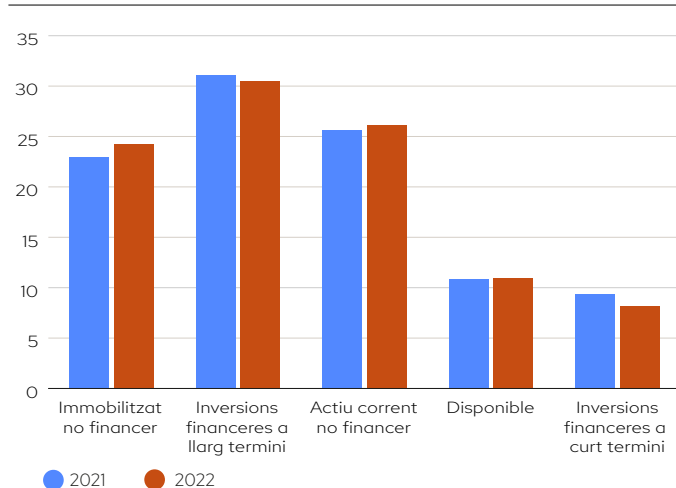
En percentatge

i.i.*: interessos i impostos. Nota: l'actiu net i els fons propis estan valorats a preus corrents

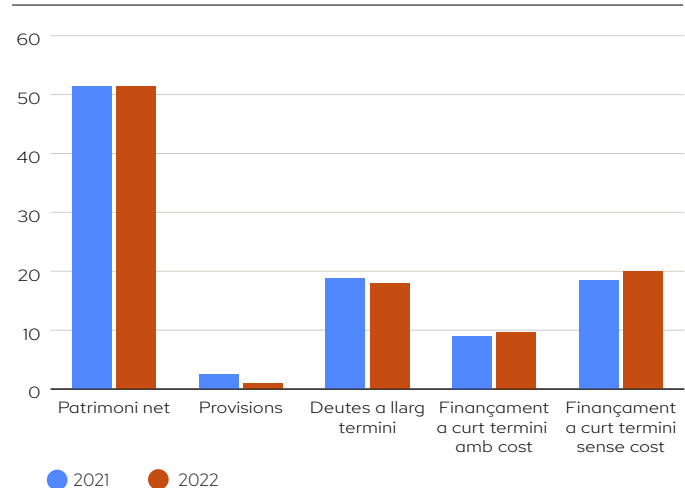
Estructura de l'actiu 2021 i 2022

En % a partir de dades comptables

Estructura del passiu 2021 i 2022

En % a partir de dades comptables

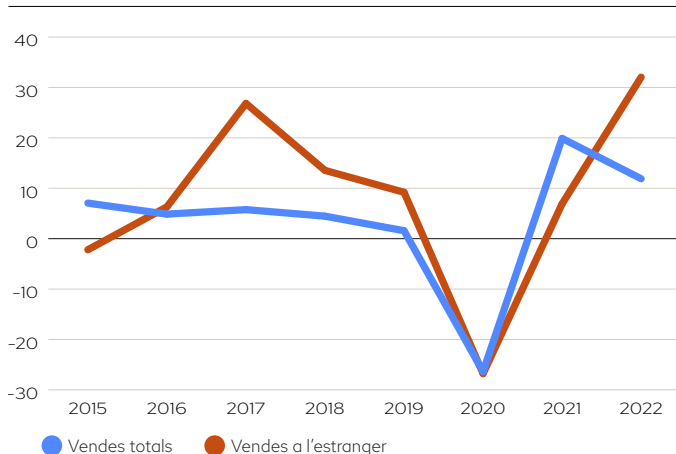
Altres serveis

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Nombre d'empreses de la mostra	12.697	13.385	12.999	12.482	12.610	12.461	13.150	10.679
Valor afegit brut (sector / total Catalunya, en %)	5,7	5,6	5,5	5,7	5,7	5,4	5,8	5,6
Amortitzacions de l'immobilitzat								
Dotacions amortitzacions i provisions / Actiu immobilitzat net d'explotació (en %)	8,7	9,0	9,3	9,6	8,9	9,2	8,7	8,4
Ràtio de liquiditat								
Liquiditat (Actiu corrent / Passiu corrent)	1,52	1,35	1,19	1,51	1,54	1,34	1,57	1,70
Ràtios d'endeutament								
Endeutament (Recursos aliens / Actiu net, en %)	25,0	27,5	29,7	22,8	23,4	25,6	24,7	26,1
Capitalització (Patrimoni net / Actiu, en %)	64,6	65,3	63,7	71,4	69,8	70,0	69,8	68,2
Qualitat del deute (Passiu corrent / Passiu total, en %)	40,1	36,2	42,5	41,7	47,0	41,0	40,4	30,6
Cost real del finançament (Interessos del finançament / Recursos aliens, en %)	3,6	3,5	1,0	0,5	1,0	3,6	0,0	-4,7
Palanquejament nominal (var. rendibilitat actiu net - var. cost finançament aliè, en p.p.)	3,7	2,9	2,6	3,8	4,7	-0,1	0,7	1,7
Ràtios de rotació								
Valor de la producció / Actiu no financer net (voltes)	1,6	1,5	1,5	1,5	1,4	1,1	1,2	1,4
Valor producció / Actiu corrent net no financer (voltes)	7,5	7,0	5,6	4,9	3,7	3,2	3,7	3,9
Ràtios de terminis, cicle de maduració i cicle de caixa								
Període d'existències (dies)	26,8	26,1	27,1	25,9	23,9	28,9	26,1	10,6
Ràtios de personal								
Despeses de personal per treballador (real) (% de variació)	-1,2	0,7	-1,5	-1,0	2,2	-1,5	0,6	-4,1
Nombre mitjà de treballadors (% de variació)	6,1	6,3	6,5	6,1	4,2	-7,8	9,0	7,9
Valor afegit per ocupat (% de variació)	0,3	1,7	0,7	0,2	1,0	-9,4	14,3	-0,9
Ràtios de rendiment i rendibilitat								
Rendiment de l'actiu (BAll / Actiu, en %)	2,7	1,8	2,1	1,9	1,5	0,4	1,3	1,3
Rendibilitat (Resultat de l'exercici / Patrimoni net, en %)	7,3	6,7	6,1	5,6	7,1	2,1	1,4	3,1
Distribució geogràfica de l'activitat (en % sobre el total)								
Vendes a Espanya / Vendes totals (en %)	99,2	99,3	99,2	99,6	94,5	95,1	98,3	99,1
Vendes a l'estranger / Vendes totals (en %)	0,8	0,7	0,8	0,4	5,5	4,9	1,7	0,9
Compres a Espanya / Compres totals (en %)	92,9	99,0	99,3	98,9	90,6	98,8	98,6	98,5
Compres a l'estranger / Compres totals (en %)	7,1	1,0	0,7	1,1	9,4	1,2	1,4	1,5

Altres serveis

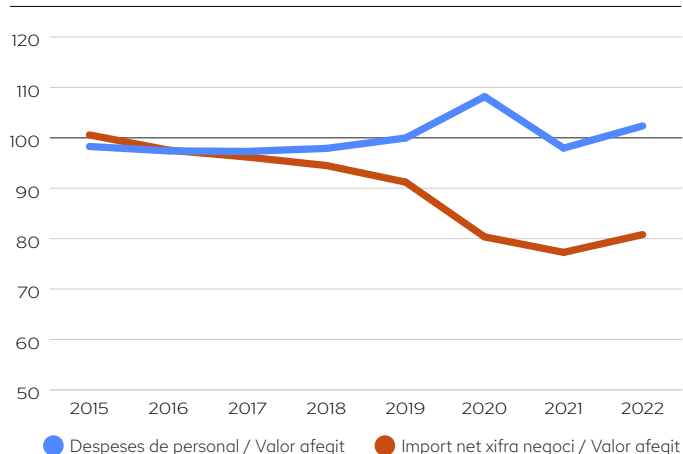
Vendes totals

Taxes de variació interanual, en percentatge

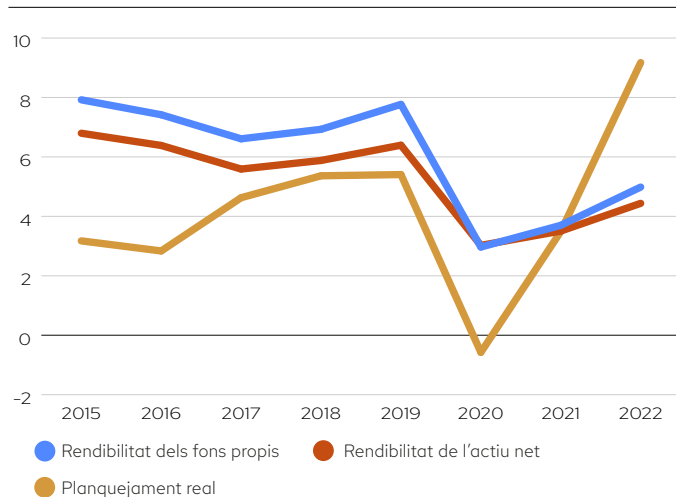
Despeses de personal i vendes

Índex 2014=100 i unitats monetàries constants

Rendibilitat i palanquejament

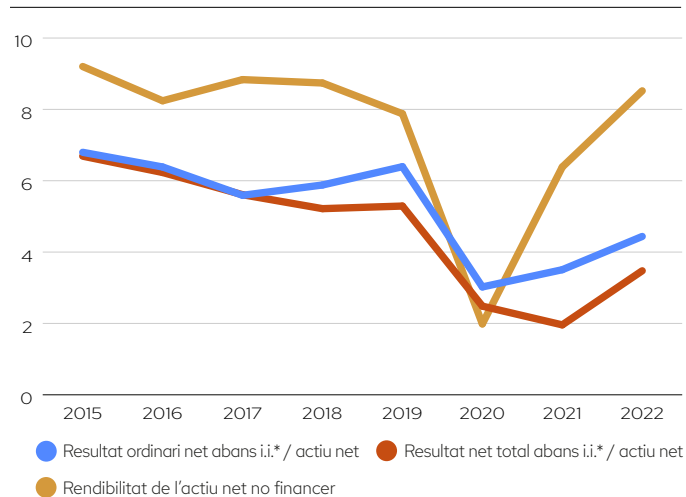
En percentatge

Nota: l'actiu net i els fons propis estan valorats a preus corrents

Rendiment de l'actiu i resultat de l'exercici

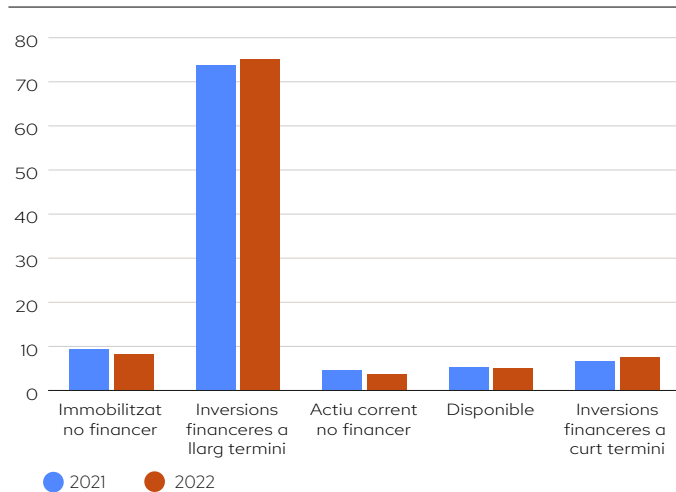
En percentatge

i.i.*: interessos i impostos. Nota: l'actiu net i els fons propis estan valorats a preus corrents

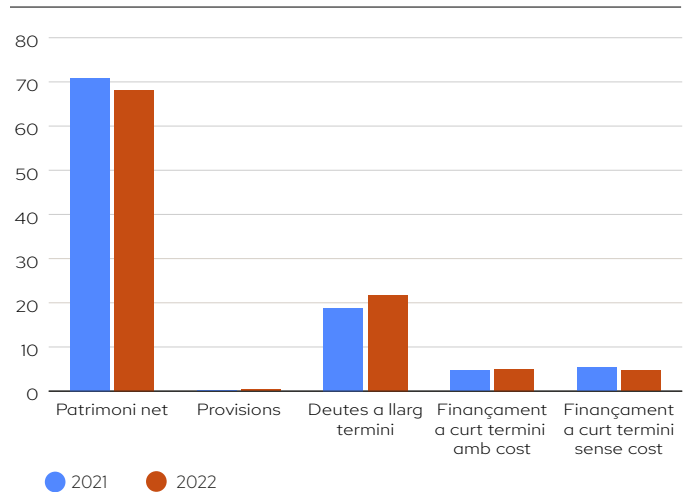
Estructura de l'actiu 2021 i 2022

En % a partir de dades comptables

Estructura del passiu 2021 i 2022

En % a partir de dades comptables

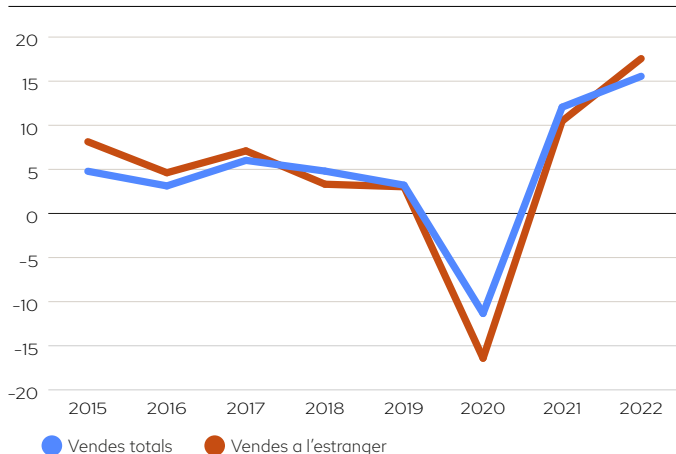
Empreses grans

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Nombre d'empreses de la mostra	6.074	6.462	6.003	6.145	6.432	6.635	7.206	6.137
Valor afegit brut (sector / total Catalunya, en %)	48,3	48,0	50,3	50,0	49,9	49,9	49,0	53,1
Amortitzacions de l'immobilitzat								
Dotacions amortitzacions i provisions / Actiu immobilitzat net d'explotació (en %)	11,6	12,7	11,4	11,6	11,7	11,9	11,0	11,0
Ràtio de liquiditat								
Liquiditat (Actiu corrent / Passiu corrent)	1,13	1,17	1,15	1,23	1,32	1,27	1,34	1,31
Ràtios d'endeutament								
Endeutament (Recursos aliens / Actiu net, en %)	51,3	49,3	45,5	41,2	38,6	40,4	39,4	37,7
Capitalització (Patrimoni net / Actiu, en %)	38,2	40,6	40,6	47,0	48,0	47,5	48,2	49,4
Qualitat del deute (Passiu corrent / Passiu total, en %)	57,0	55,9	59,4	58,6	55,4	52,3	54,3	54,8
Cost real del finançament (Interessos del finançament / Recursos aliens, en %)	3,2	2,6	0,5	0,6	1,3	2,8	-0,5	-4,7
Palanquejament nominal (var. rendibilitat actiu net - var. cost finançament aliè, en p.p.)	2,1	3,6	5,4	5,2	6,2	2,9	2,1	2,9
Ràtios de rotació								
Valor de la producció / Actiu no financer net (voltes)	1,2	1,2	1,5	1,5	1,6	1,3	1,5	1,6
Valor producció / Actiu corrent net no financer (voltes)	2,7	2,6	4,0	4,1	3,9	3,5	3,9	4,5
Ràtios de terminis, cicle de maduració i cicle de caixa								
Període d'existències (dies)	101,0	96,6	64,9	63,2	59,9	64,1	63,7	68,2
Ràtios de personal								
Despeses de personal per treballador (real) (% de variació)	-0,9	-0,1	-1,9	-0,5	-0,1	3,2	-2,5	-6,0
Nombre mitjà de treballadors (% de variació)	5,6	4,9	5,2	5,4	3,7	-7,0	7,1	6,6
Valor afegit per ocupat (% de variació)	1,1	0,6	1,4	-0,9	0,9	-6,3	3,4	2,3
Ràtios de rendiment i rendibilitat								
Rendiment de l'actiu (BAII / Actiu, en %)	2,1	2,3	3,9	3,7	3,7	1,6	2,5	3,0
Rendibilitat (Resultat de l'exercici / Patrimoni net, en %)	2,8	8,2	10,5	8,0	10,0	5,2	5,4	5,7
Distribució geogràfica de l'activitat (en % sobre el total)								
Vendes a Espanya / Vendes totals (en %)	68,4	68,2	66,6	67,4	64,8	68,0	67,3	68,2
Vendes a l'estranger / Vendes totals (en %)	31,6	31,8	33,4	32,6	35,2	32,0	32,7	31,8
Compres a Espanya / Compres totals (en %)	57,3	55,8	54,3	56,7	53,8	52,6	53,8	58,9
Compres a l'estranger / Compres totals (en %)	42,7	44,2	45,7	43,3	46,2	47,4	46,2	41,1

Empreses grans

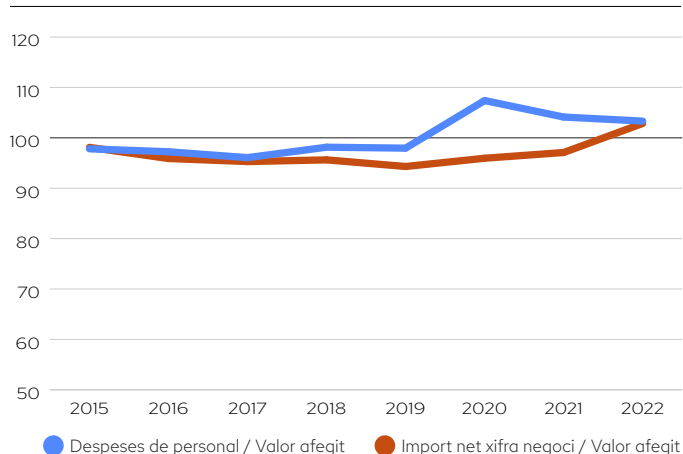
Vendes totals

Taxes de variació interanual, en percentatge

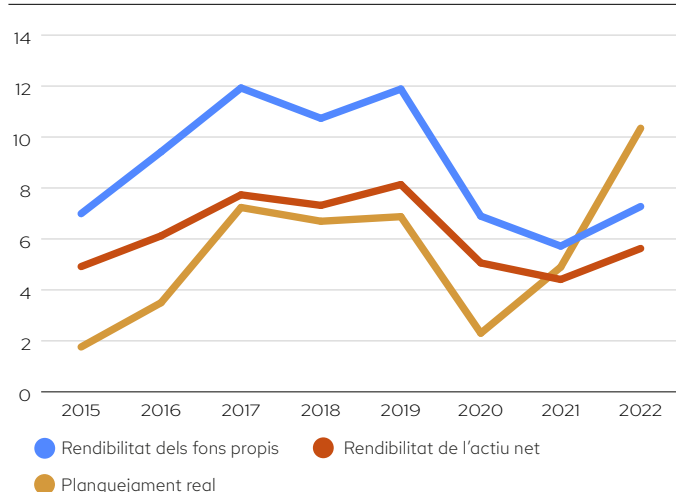
Despeses de personal i vendes

Índex 2014=100 i unitats monetàries constants

Rendibilitat i palanquejament

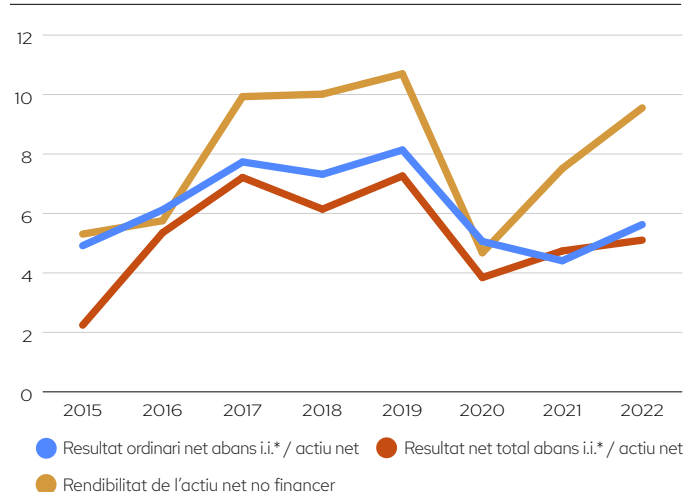
En percentatge

Nota: l'actiu net i els fons propis estan valorats a preus corrents

Rendiment de l'actiu i resultat de l'exercici

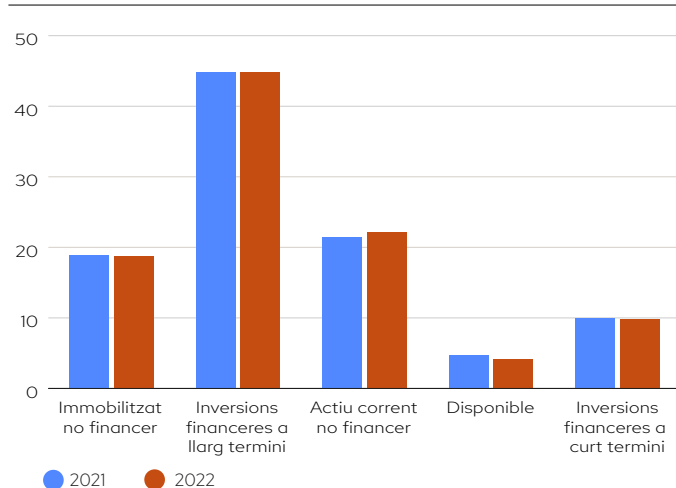
En percentatge

i.i.*: interessos i impostos. Nota: l'actiu net i els fons propis estan valorats a preus corrents

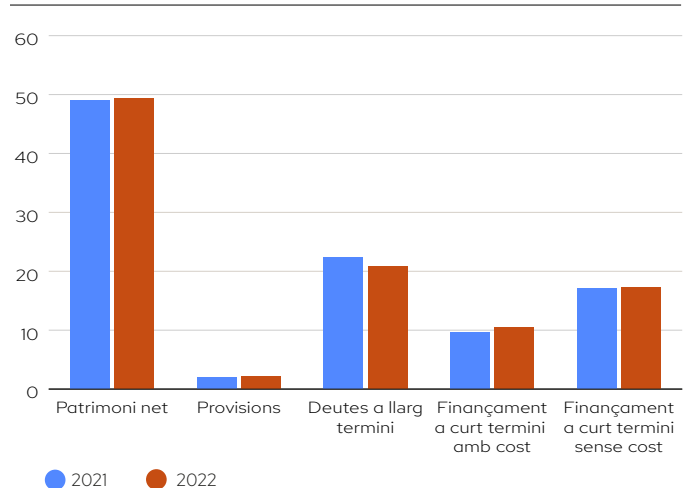
Estructura de l'actiu 2021 i 2022

En % a partir de dades comptables

Estructura del passiu 2021 i 2022

En % a partir de dades comptables

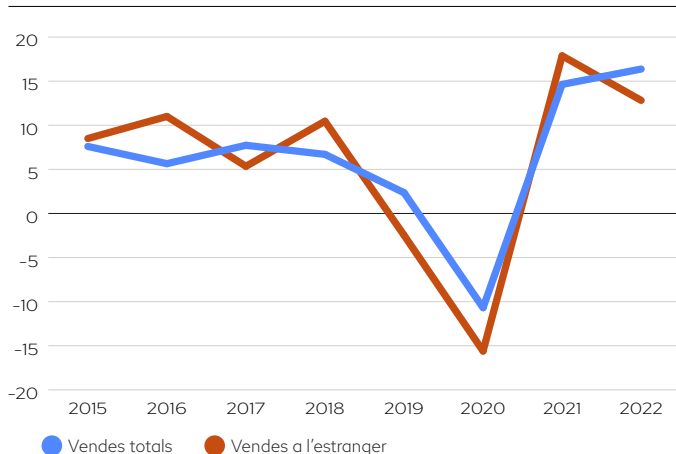
Empreses mitjanes

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Nombre d'empreses de la mostra	2.052	2.200	2.335	2.539	2.393	2.531	2.572	2.148
Valor afegit brut (sector / total Catalunya, en %)	9,5	9,7	10,7	11,0	10,9	12,0	11,9	11,5
Amortitzacions de l'immobilitzat								
Dotacions amortitzacions i provisions / Actiu immobilitzat net d'explotació (en %)	10,6	10,6	10,9	10,4	10,8	11,1	10,7	10,8
Ràtio de liquiditat								
Liquiditat (Actiu corrent / Passiu corrent)	1,69	1,68	1,70	1,68	1,71	1,94	1,84	1,76
Ràtios d'endeutament								
Endeutament (Recursos aliens / Actiu net, en %)	28,3	29,7	28,3	29,0	28,5	30,6	30,5	28,7
Capitalització (Patrimoni net / Actiu, en %)	51,3	50,5	51,6	51,8	52,6	51,4	51,3	52,7
Qualitat del deute (Passiu corrent / Passiu total, en %)	71,5	71,9	73,2	72,0	72,2	64,1	68,4	72,2
Cost real del finançament (Interessos del finançament / Recursos aliens, en %)	3,8	2,9	0,5	0,7	1,4	2,6	-0,6	-5,2
Palanquejament nominal (var. rendibilitat actiu net - var. cost finançament aliè, en p.p.)	4,9	6,0	6,6	6,3	6,1	4,3	6,0	7,4
Ràtios de rotació								
Valor de la producció / Actiu no financer net (voltes)	1,5	1,4	1,5	1,4	1,4	1,2	1,4	1,6
Valor producció / Actiu corrent net no financer (voltes)	3,1	2,8	2,9	2,8	2,7	2,2	2,4	2,8
Ràtios de terminis, cicle de maduració i cicle de caixa								
Període d'existències (dies)	70,2	77,9	77,3	76,7	78,4	83,3	79,9	75,5
Ràtios de personal								
Despeses de personal per treballador (real) (% de variació)	0,4	1,1	-0,9	0,1	1,5	0,2	-0,9	-4,3
Nombre mitjà de treballadors (% de variació)	5,0	4,6	5,5	4,5	3,5	-5,8	6,3	6,6
Valor afegit per ocupat (% de variació)	2,2	2,4	0,8	-0,1	1,3	-3,2	4,7	4,1
Ràtios de rendiment i rendibilitat								
Rendiment de l'actiu (BAll / Actiu, en %)	5,8	6,1	6,4	6,2	5,9	4,4	5,8	6,7
Rendibilitat (Resultat de l'exercici / Patrimoni net, en %)	8,2	9,1	9,3	9,0	8,9	6,4	8,9	10,2
Distribució geogràfica de l'activitat (en % sobre el total)								
Vendes a Espanya / Vendes totals (en %)	88,1	87,2	89,7	80,0	81,9	84,0	81,0	84,2
Vendes a l'estranger / Vendes totals (en %)	11,9	12,8	10,3	20,0	18,1	16,0	19,0	15,8
Compres a Espanya / Compres totals (en %)	85,5	83,3	89,9	81,8	83,7	83,8	82,6	87,3
Compres a l'estranger / Compres totals (en %)	14,5	16,7	10,1	18,2	16,3	16,2	17,4	12,7

Empreses mitjanes

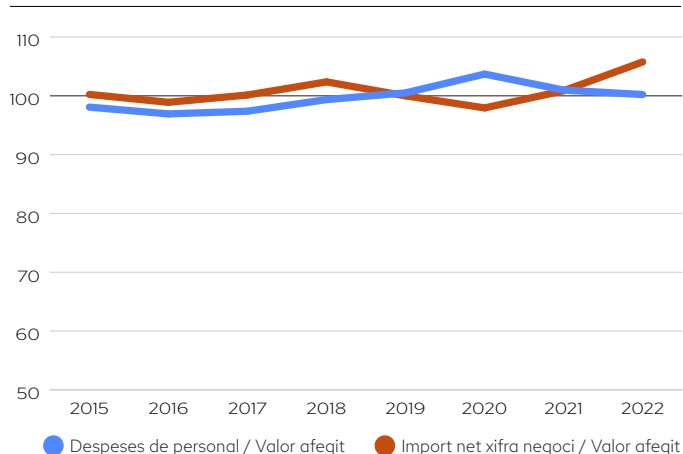
Vendes totals

Taxes de variació interanual, en percentatge

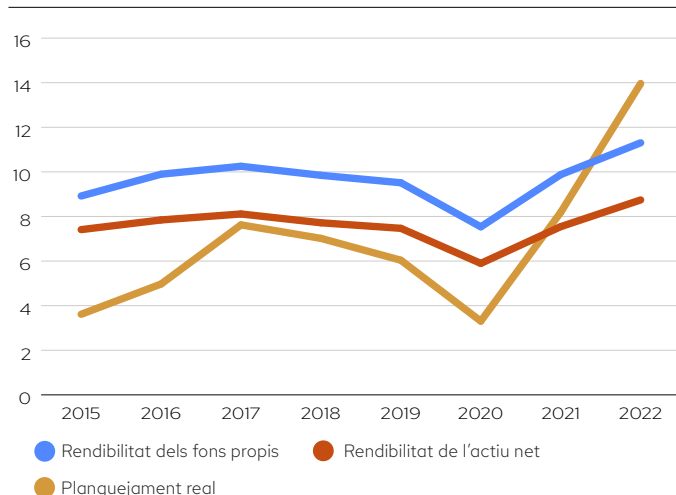
Despeses de personal i vendes

Índex 2014=100 i unitats monetàries constants

Rendibilitat i palanquejament

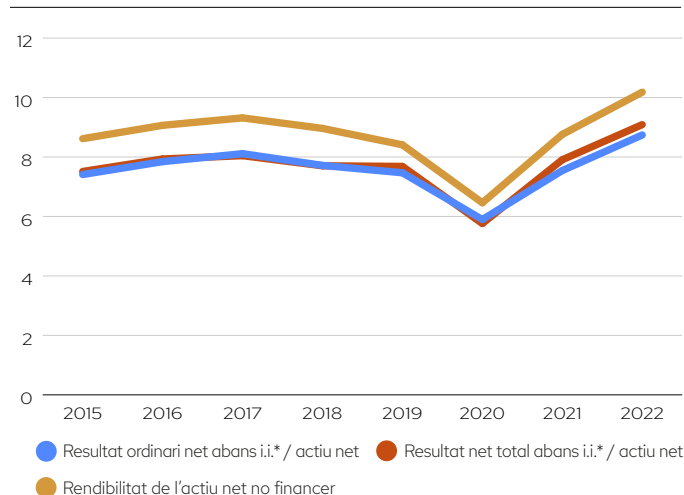
En percentatge

Nota: l'actiu net i els fons propis estan valorats a preus corrents

Rendiment de l'actiu i resultat de l'exercici

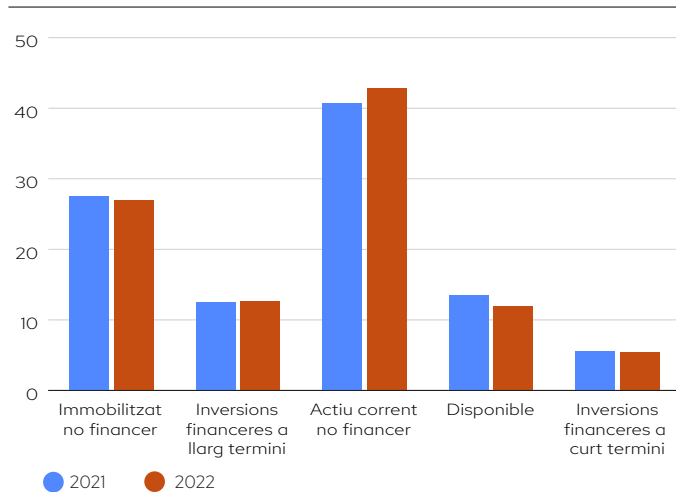
En percentatge

i.i.*: interessos i impostos. Nota: l'actiu net i els fons propis estan valorats a preus corrents

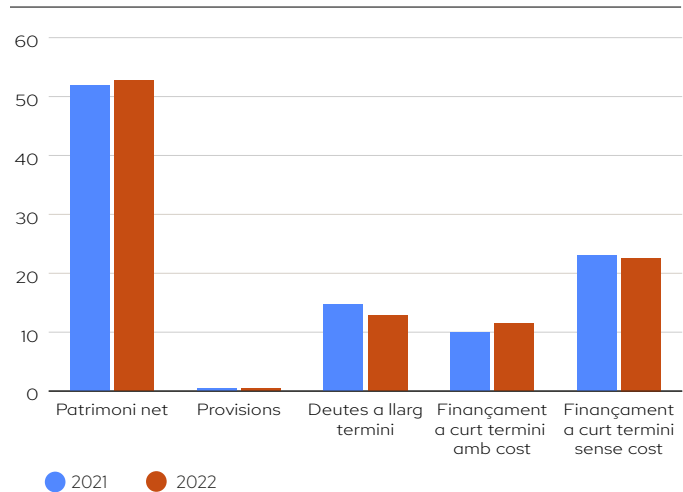
Estructura de l'actiu 2021 i 2022

En % a partir de dades comptables

Estructura del passiu 2021 i 2022

En % a partir de dades comptables

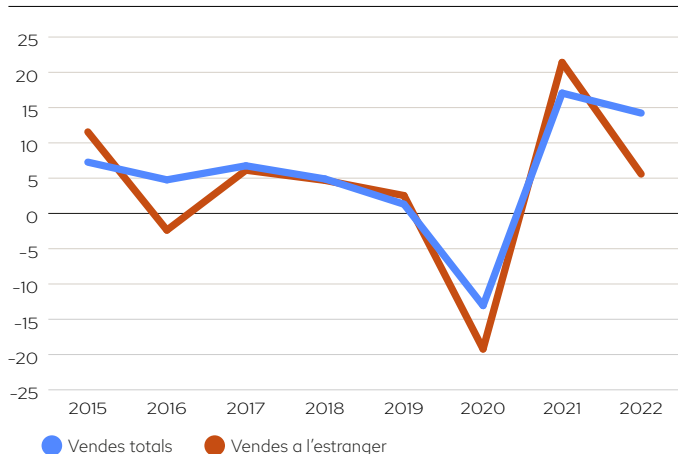
Empreses petites

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Nombre d'empreses de la mostra	154.152	154.469	147.108	139.737	147.150	146.060	150.084	120.888
Valor afegit brut (sector / total Catalunya, en %)	32,2	32,9	35,3	35,3	37,0	35,8	37,1	33,4
Amortitzacions de l'immobilitzat								
Dotacions amortitzacions i provisions / Actiu immobilitzat net d'explotació (en %)	4,2	4,3	4,4	4,4	4,4	4,4	4,3	4,4
Ràtio de liquiditat								
Liquiditat (Actiu corrent / Passiu corrent)	1,87	1,89	1,89	1,90	1,95	2,14	2,07	2,10
Ràtios d'endeutament								
Endeutament (Recursos aliens / Actiu net, en %)	28,5	27,5	26,7	25,4	24,8	24,7	25,0	22,7
Capitalització (Patrimoni net / Actiu, en %)	53,5	54,4	55,1	56,5	57,3	57,4	57,8	60,1
Qualitat del deute (Passiu corrent / Passiu total, en %)	51,2	52,1	53,1	54,4	54,0	49,6	51,6	54,1
Cost real del finançament (Interessos del finançament / Recursos aliens, en %)	3,0	2,4	0,1	0,5	1,3	2,5	-0,9	-5,5
Palanquejament nominal (var. rendibilitat actiu net - var. cost finançament aliè, en p.p.)	0,8	1,6	2,2	2,3	2,4	0,8	2,5	3,3
Ràtios de rotació								
Valor de la producció / Actiu no financer net (voltes)	0,7	0,8	0,8	0,8	0,8	0,7	0,7	0,8
Valor producció / Actiu corrent net no financer (voltes)	2,4	2,4	2,5	2,5	2,4	1,9	2,1	2,3
Ràtios de terminis, cicle de maduració i cicle de caixa								
Període d'existències (dies)	137,9	126,5	118,0	109,4	110,5	121,2	108,8	98,3
Ràtios de personal								
Despeses de personal per treballador (real) (% de variació)	-0,9	0,0	-0,9	0,0	1,0	-2,3	0,9	-4,7
Nombre mitjà de treballadors (% de variació)	7,7	9,8	8,7	6,2	6,1	-6,2	8,5	8,6
Valor afegit per ocupat (% de variació)	1,3	0,5	0,9	0,5	0,2	-6,0	9,1	2,4
Ràtios de rendiment i rendibilitat								
Rendiment de l'actiu (BAII / Actiu, en %)	2,4	2,8	3,1	3,2	3,2	2,0	3,2	3,9
Rendibilitat (Resultat de l'exercici / Patrimoni net, en %)	2,8	3,6	4,2	4,2	4,4	2,4	4,4	4,9
Distribució geogràfica de l'activitat (en % sobre el total)								
Vendes a Espanya / Vendes totals (en %)	91,1	91,2	92,8	91,7	91,7	93,2	94,2	95,1
Vendes a l'estranger / Vendes totals (en %)	8,9	8,8	7,2	8,3	8,3	6,8	5,8	4,9
Compres a Espanya / Compres totals (en %)	83,6	83,0	87,4	84,5	82,6	86,9	86,5	91,3
Compres a l'estranger / Compres totals (en %)	16,4	17,0	12,6	15,5	17,4	13,1	13,5	8,7

Empreses petites

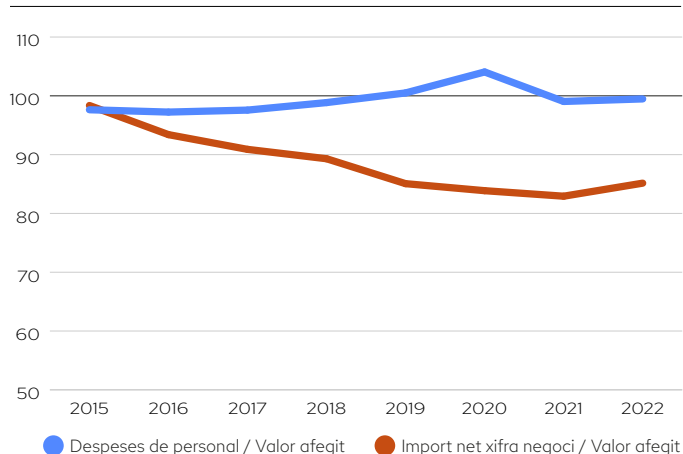
Vendes totals

Taxes de variació interanual, en percentatge

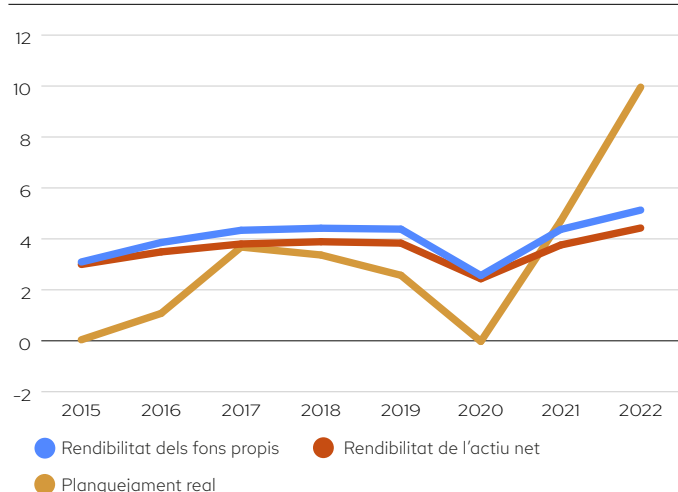
Despeses de personal i vendes

Índex 2014=100 i unitats monetàries constants

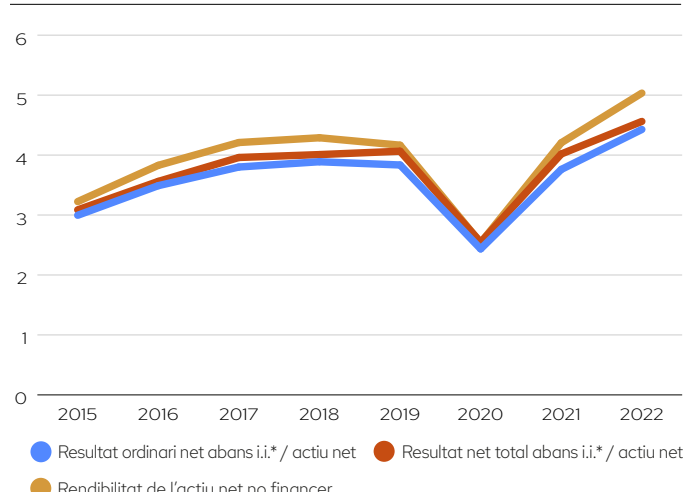
Rendibilitat i palanquejament

En percentatge

Rendiment de l'actiu i resultat de l'exercici

En percentatge

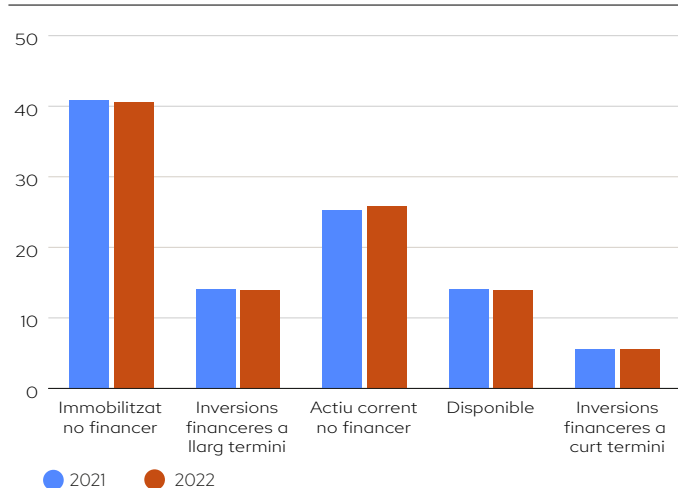

Nota: l'actiu net i els fons propis estan valorats a preus corrents

i.i.*: interessos i impostos. Nota: l'actiu net i els fons propis estan valorats a preus corrents

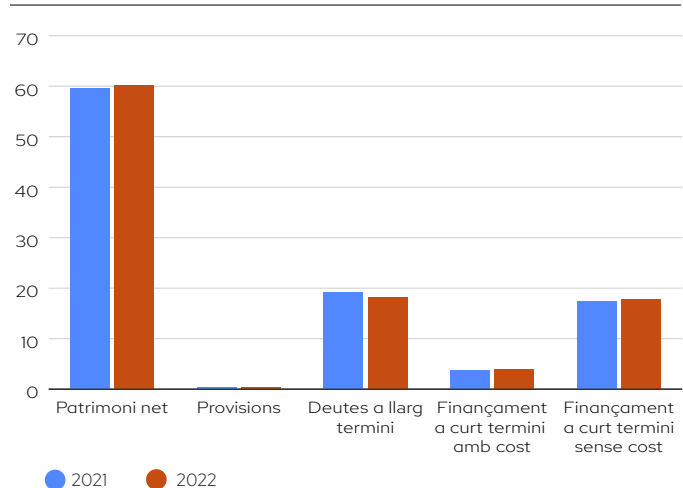
Estructura de l'actiu 2021 i 2022

En % a partir de dades comptables

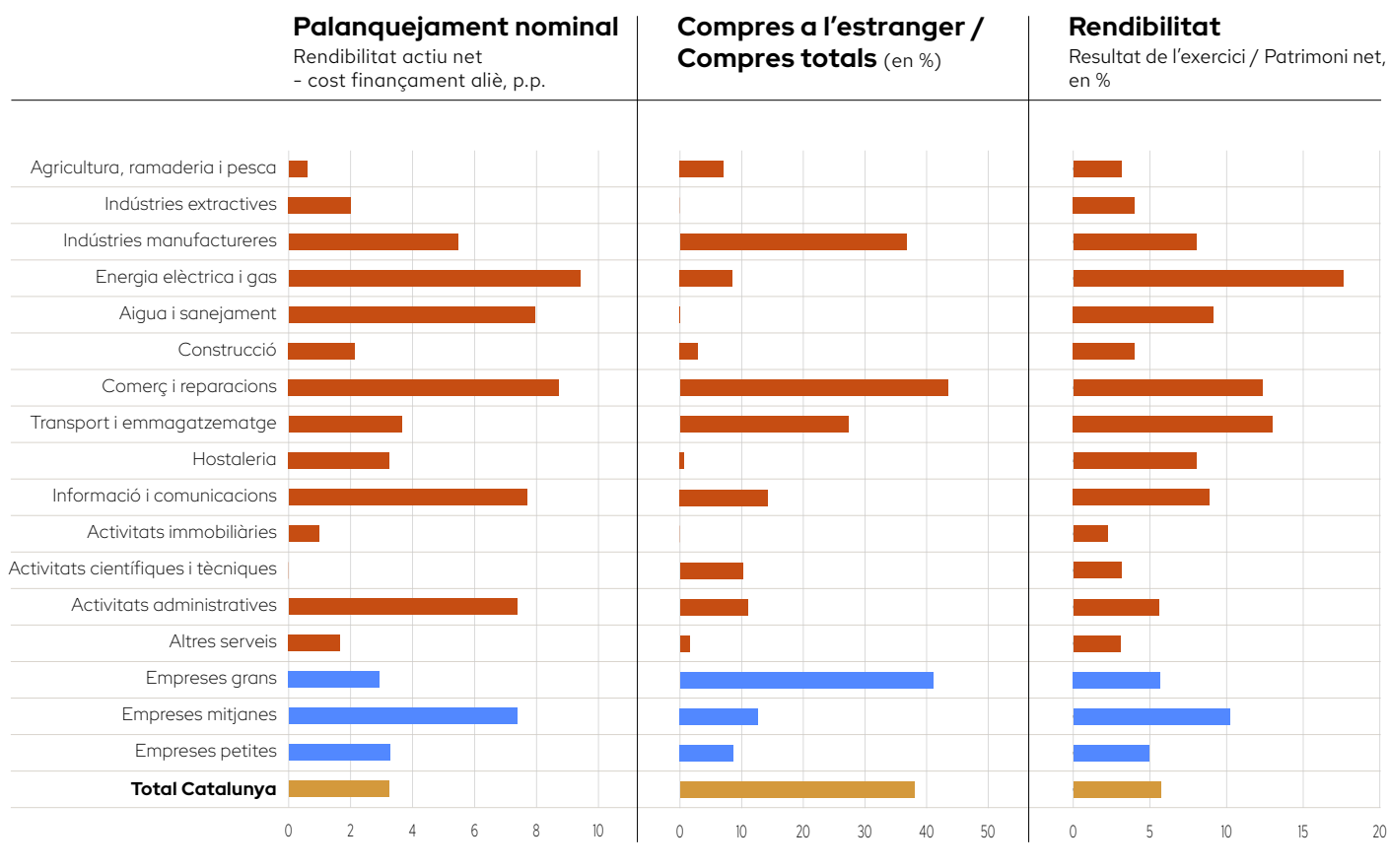
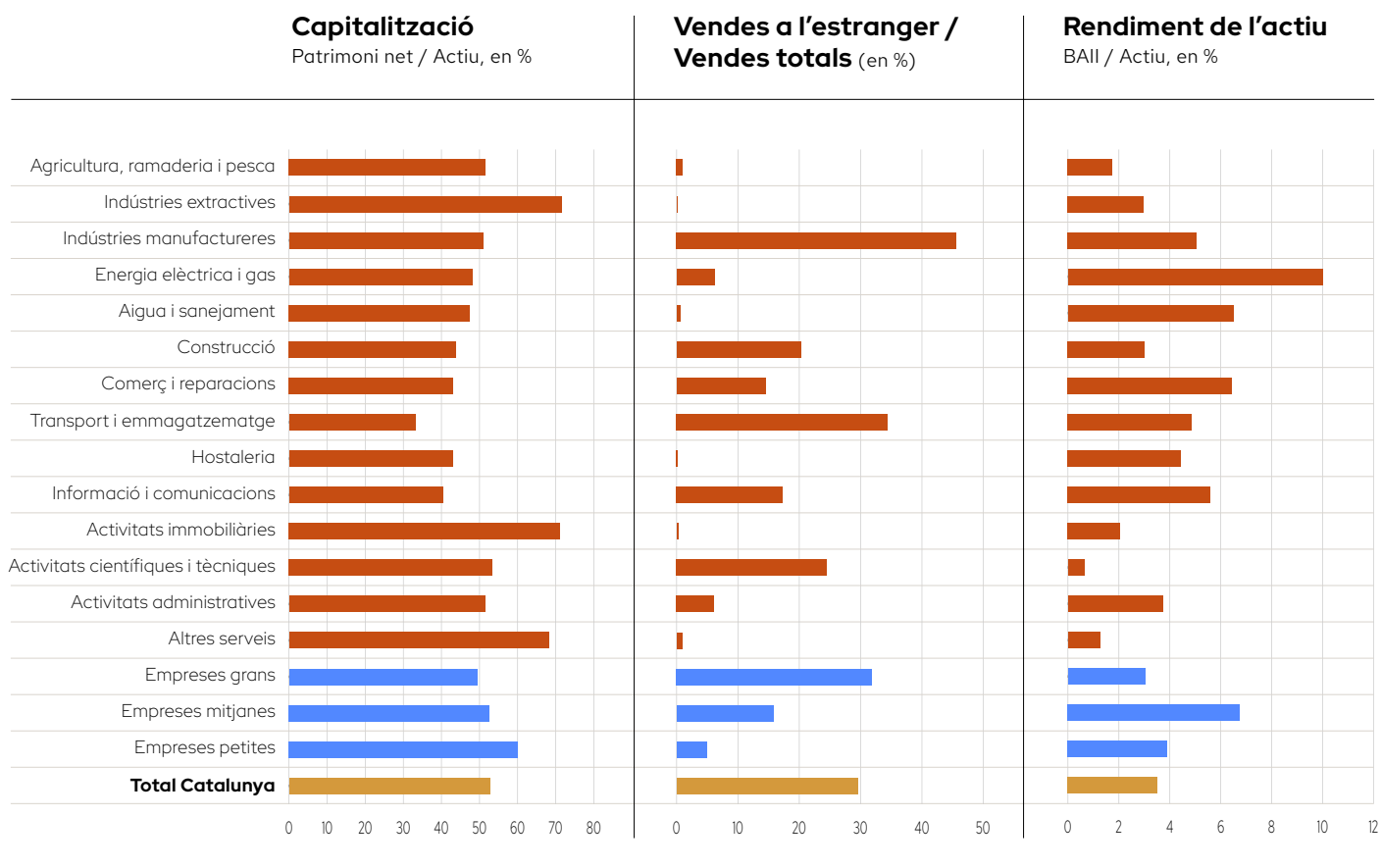

Estructura del passiu 2021 i 2022

En % a partir de dades comptables

Resum dels principals indicadors economicofinancers de les empreses catalanes

SOSTENIBILITAT AMBIENTAL, SOCIAL I DE GOVERNANÇA

Enquesta a les empreses catalanes

Sandra Gutiérrez i Jaume Martí

Cambrà de Comerç de Barcelona

Introducció

El nou paradigma de creixement econòmic incorpora aspectes qualitatius com ara la sostenibilitat ambiental, social i de governança, a diferència del model centrat únicament en aspectes financers i econòmics que ha imperat durant les darreres dècades. En aquest context, les empreses hauran d'adaptar-se a les noves regles del joc, incorporant els criteris ESG (*environmental, social, governance*) en la seva presa de decisions. En aquest sentit, la nova Directiva de Sostenibilitat Corporativa, d'obligat compliment per a les grans empreses des del 2024, exigeix presentar un informe sobre l'impacte ambiental i social de la seva activitat durant l'exercici referent al 2023.

Amb aquest objectiu, l'Enquesta de Clima Empresarial, estadística oficial que realitzen trimestralment la Cambrà de Comerç de Barcelona i l'Idescat, ha dedicat el Mòdul d'actualitat del primer trimestre del 2024 a analitzar aquesta qüestió. El qüestionari consta de cinc preguntes, amb l'objectiu de conèixer el grau d'implementació de les mesures de sostenibilitat ambiental, social i de governança durant l'últim any per part del teixit empresarial català².

En el Mòdul del primer trimestre del 2024 han respost al voltant de 3.000 establiments empresarials de Catalunya (que realitzen com a mínim part de la seva activitat econòmica a Catalunya, independentment d'on es trobi ubicada la seva seu social). La mostra ha estat dissenyada perquè els resultats siguin representatius a nivell de tota Catalunya, així com per sectors econòmics (indústria, construcció, hostaleria, comerç i altres serveis) i per dimensió de l'empresa (menys de 10 treballadors, de 10 a 49 treballadors, i 50 o més treballadors).

Resultats

La primera pregunta de l'enquesta fa referència al grau de compromís de les empreses catalanes a l'hora d'implementar mesures que tenen com a objectiu millorar la sostenibilitat ambiental. Els resultats mostren que aproximadament

tres de cada quatre establiments empresarials enquestats de Catalunya (78,5%) declaren haver dut a terme durant el darrer any alguna mesura amb un impacte positiu sobre el medi ambient (gràfic 1).

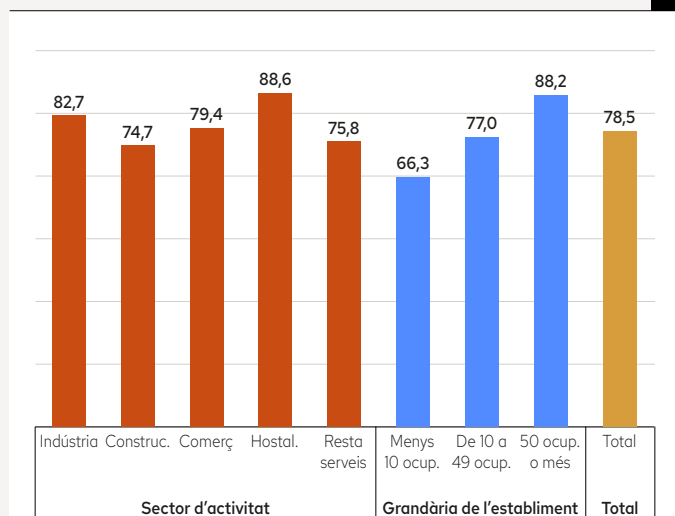
Aquesta magnitud es pot valorar com a positiva en termes agregats, si bé cal matissar que els resultats no són homogenis entre sectors d'activitat i per dimensió empresarial. En aquest sentit, són especialment rellevants les diferències que s'observen segons la grandària de les empreses. En concret, el 88,2% dels establiments de 50 o més ocupats afirmen que han implementat alguna mesura de sostenibilitat ambiental el darrer any. En canvi, aquest percentatge es redueix fins al 77,0% en el cas dels establiments de 10 a 49 treballadors, i en només dos de cada tres (66,3%) per als de menys de 10 ocupats.

Per altra banda, si bé el grau d'implementació de les mesures de sostenibilitat ambiental també és heterogeni per sectors d'activitat, les diferències no són tant significatives (entre el mínim del 74,7% a la construcció i el màxim de l'hostaleria amb un 88,6%).

Per tant, el principal resultat és que s'observa una relació positiva entre la implementació d'alguna mesura en l'àmbit

Implementació d'alguna mesura de sostenibilitat ambiental* en el darrer any

Percentatge d'establiments

Font: Idescat i Cambrà de Comerç de Barcelona. Mòdul d'actualitat empresarial de l'Enquesta de Clima empresarial. IT 2024

*Sostenibilitat ambiental: activitats empresarials que tenen un impacte positiu sobre el medi ambient.

1. Per a més informació sobre la metodologia consultar la web d'Idescat:

Idescat. Enquesta de clima empresarial. Metodologia

2. Els **resultats** detallats es poden consultar a la web de l'Idescat.

de la sostenibilitat ambiental i la dimensió dels establiments. El factor explicatiu d'aquest fenomen podria ser, com s'analitza posteriorment, que la percepció dels beneficis d'aplicar mesures de sostenibilitat (com ara la millora reputacional, diferenciació respecte a la competència, atracció i retenció de clients, etc.) augmenta amb la dimensió empresarial.

En relació amb les mesures concretes dins l'àmbit de la sostenibilitat ambiental (**gràfic 2**), la que presenta un major grau d'implementació per les empreses durant el darrer any (gairebé sis de cada deu dels establiments enquestats) és la que fa referència a les millores en economia circular (reciclatge, aprofitament de residus, etc.). Aquest resultat es podria explicar per la menor complexitat i cost d'implementació d'aquesta mesura en relació amb la resta de polítiques assenyalades (inversions per reduir el consum d'aigua, impulsar les energies renovables, millorar l'eficiència energètica, potenciar la mobilitat sostenible, etc.).

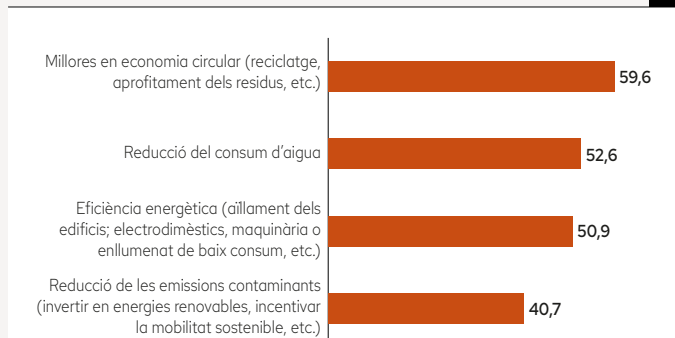
Un segon element a destacar és que més de la meitat dels establiments enquestats (52,6%) han implementat alguna mesura per reduir el consum d'aigua durant l'últim any, un fet molt positiu en el context de sequera persistent que està patint Catalunya els darrers anys. A més, els resultats de l'enquesta mostren que l'hostaleria (78,2%) és el sector amb un percentatge més elevat d'establiments que ha aplicat mesures de reducció del consum d'aigua, clarament per sobre del segon (la indústria, amb un 60,2%). Aquest fenomen s'explica per les mesures restrictives al consum d'aigua previstes al Pla Especial de Sequera (PES) de la Generalitat de Catalunya, que entre d'altres mesures, prohibeix l'ompliment total o parcial de piscines en zones declarades en estat d'excepcionalitat i emergència.

No obstant això, només 4 de cada 10 establiments enquestats sosté que ha aplicat alguna mesura per reduir

Detall de les mesures de sostenibilitat ambiental* en el darrer any

Percentatge d'establiments

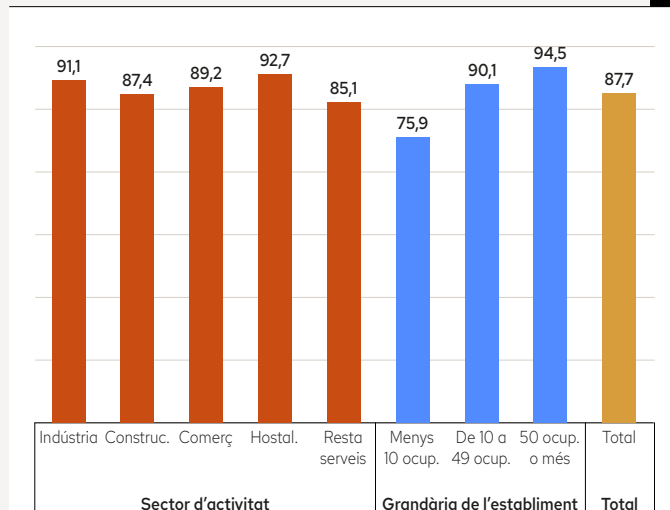
G2

Font: Idescat, a partir de l'Enquesta de Clima. Mòdul d'actualitat empresarial de l'Enquesta de Clima empresarial. IT 2024
*Sostenibilitat ambiental: activitats empresarials que tenen un impacte positiu sobre el medi ambient.

Implementació d'alguna mesura de sostenibilitat social* en el darrer any

Percentatge d'establiments

Font: Idescat i Cambra de Comerç de Barcelona. Mòdul d'actualitat empresarial de l'Enquesta de Clima empresarial. IT 2024

*Sostenibilitat social: accions relacionades amb les condicions laborals i el respecte als drets humans.

les emissions contaminants (com ara invertir en energies renovables, mobilitat sostenible, etc.). Aquesta xifra és especialment negativa tenint en compte el context actual de desplegament dels fons Next Generation EU, que tenen precisament com a un dels principals objectius descarbonitzar l'economia en el marc del Pacte Verd Europeu. A més, aquest percentatge es redueix fins al 22,5% per als establiments de menys de 10 ocupats, una xifra molt inferior al 58,0% dels establiments de 50 o més ocupats. La principal conclusió és que, tal i com s'analitza posteriorment, cal revertir els factors (institucionals, econòmics, etc.) que limiten la implementació de les mesures de sostenibilitat ambiental, atès que l'assoliment dels compromisos climàtics no serà possible només amb la implicació d'una part del teixit empresarial.

Una segona dimensió que recull el Mòdul d'actualitat empresarial de l'Enquesta de Clima en l'àmbit dels criteris ESG és la sostenibilitat social, és a dir, les actuacions relacionades amb les condicions laborals dels treballadors i el respecte als drets humans de les corporacions. Els resultats mostren un patró similar als de la sostenibilitat ambiental segons el sector d'activitat i la grandària dels establiments enquestats (**gràfic 3**).

En concret, el grau d'implementació d'alguna mesura en l'àmbit de la sostenibilitat social durant el darrer any està positivament relacionat amb la dimensió empresarial (75,9% en els establiments de menys de 10 ocupats i, en canvi, supera el 90% en el cas dels establiments amb una dimensió superior). Per sectors d'activitat també s'observen percentatges diferenciats, però de menor magnitud

(des del 85,1% a la resta de serveis al 92,7% en el cas de l'hostaleria).

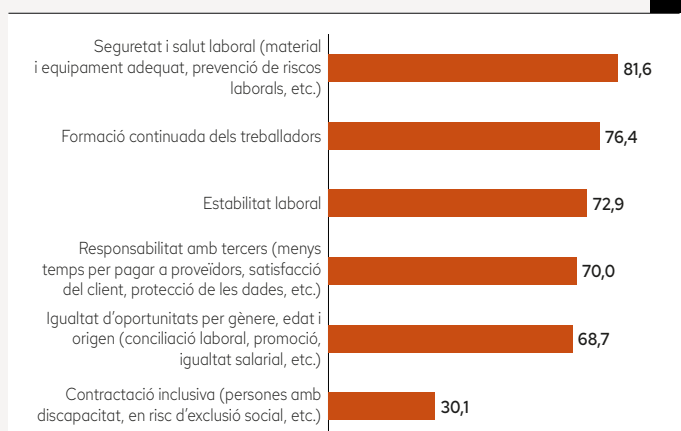
El principal factor que podria explicar el menor percentatge d'aplicació de les mesures de sostenibilitat social entre els establiments de menor dimensió també podria radicar en la percepció d'uns menors beneficis (com ara la retenció de treballadors, reputació de l'empresa, etc.) derivats de la implementació d'aquestes polítiques (com ara la formació contínua, l'estabilitat laboral o la igualtat de gènere). En concret, només el 48,3% dels establiments enquestats de menys de 10 ocupats considera que implementant alguna mesura relacionada amb els criteris ESG tindrà un impacte positiu en l'atracció de treballadors o clients, enfront al 72,5% en el cas dels establiments de 50 o més ocupats.

En l'àmbit de la sostenibilitat social, les mesures amb un major grau d'implementació per part dels establiments enquestats durant el darrer any són la seguretat i la salut laboral (81,6% del total), la formació contínua dels treballadors (76,4%), l'estabilitat laboral (72,9%), la responsabilitat amb tercers (70,0%) i la igualtat d'oportunitats per gènere, edat i origen (68,7%), tal i com es mostra al **gràfic 4**. En canvi, les polítiques de contractació tenint en compte criteris inclusivius (persones amb discapacitat, en risc d'exclusió social, etc.) és un àmbit en el que hi ha marge de millora perquè les empreses assoleixin un major grau de sostenibilitat social (només el 30,1% la implementen). Segons la dimensió empresarial, els establiments de menys de 10 ocupats són els que mostren uns percentatges més reduïts en relació amb la implementació de polítiques vinculades amb la igualtat de gènere, edat i origen (46,7%) i de contractació inclusiva (8,7%), clarament inferiors als dels establiments de 50 o més treballadors (amb un 82,9% i un 51,4%, respectivament).

Detall de les mesures de sostenibilitat social* implementades en el darrer any

Percentatge d'establiments

G4

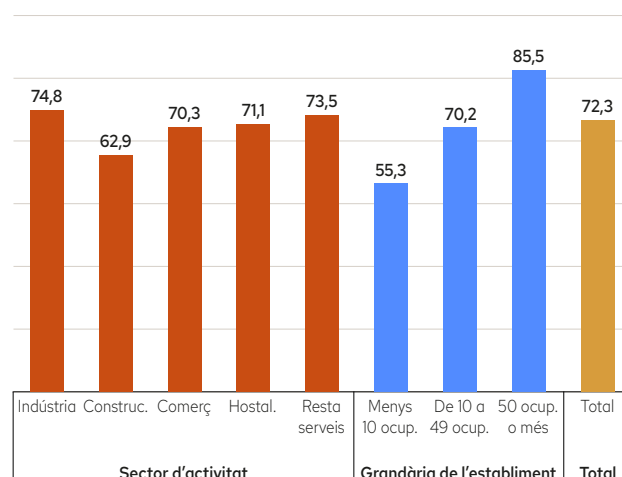

Font: Idescat, a partir de l'Enquesta de Clima. Mòdul d'actualitat empresarial de l'Enquesta de Clima empresarial. IT 2024
*Sostenibilitat social: accions relacionades amb les condicions laborals i el respecte als drets humans.

Implementació d'alguna mesura de governança* en el darrer any

Percentatge d'establiments

G5

Font: Idescat i Cambra de Comerç de Barcelona. Mòdul d'actualitat empresarial de l'Enquesta de clima empresarial. IT 2024
*Governança: aspectes relacionats amb el govern corporatiu de les organitzacions, la seva qualitat, la cultura empresarial i els processos de gestió.

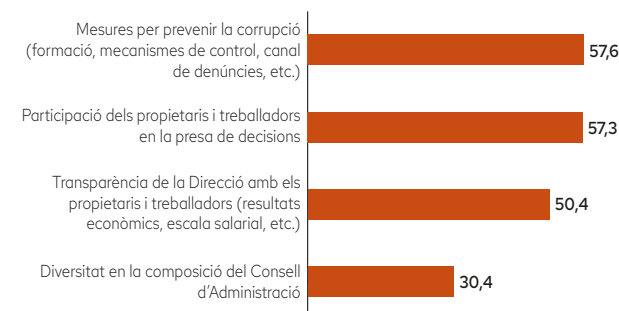
Finalment, en el tercer àmbit relatiu a la governança de l'empresa (transparència, mesures de prevenció de la corrupció, presa de decisions participativa entre propietaris i treballadors, etc.), els resultats de l'enquesta també mostren una relació significativament creixent entre el percentatge d'implementació d'alguna mesura de governança i la dimensió empresarial (**gràfic 5**). En canvi, els resultats són més homogenis per sectors (entre el mínim del 62,9% a la construcció al màxim del 74,8% a la indústria).

Quant a l'aplicació de les mesures concretes per millorar els mecanismes de governança a les empreses (**gràfic 6**), l'enquesta mostra que les relacionades amb la prevenció

Detall de les mesures de governança* implementades en el darrer any

Percentatge d'establiments

G6

Font: Idescat i Cambra de Comerç de Barcelona. Mòdul d'actualitat empresarial de l'Enquesta de clima empresarial. IT 2024
*Governança: aspectes relacionats amb el govern corporatiu de les organitzacions, la seva qualitat, la cultura empresarial i els processos de gestió.

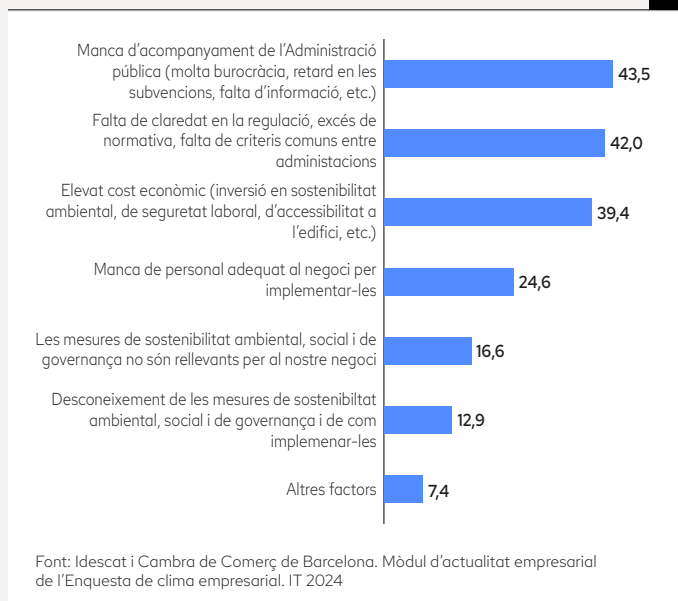
de la corrupció (formació, mecanismes de control, etc.) i la participació dels propietaris i treballadors en la presa de decisions són les dues que han tingut un major grau d'implementació durant el darrer any (amb més d'un 57% dels establiments enquestats en ambdós casos). En canvi, només 3 de cada 10 establiments afirma que ha aplicat mesures vinculades amb augmentar la diversitat en la composició del Consell d'Administració durant el darrer any.

Cal destacar que les diferències entre el grau d'implementació de les mesures de governança segons la dimensió empresarial són especialment destacades en l'àmbit de les polítiques per prevenir la corrupció (34,1% als establiments de menys de 10 treballadors, enfront al 78,9% als establiments de 50 o més ocupats). Aquest fenomen es podria explicar, en part, pel major desconeixement de les polítiques adequades en l'àmbit de la governança (16,3% als establiments de menys de 10 ocupats, enfront al 8,7% als de 50 o més treballadors), així com per una dificultat d'implementació més elevada en empreses amb una estructura organitzativa més reduïda.

La darrera pregunta de l'enquesta fa referència als factors que limiten la implementació de les mesures vinculades amb els criteris ESG en les empreses, així com la percepció dels beneficis que aporta la seva aplicació. En aquest sentit, el **gràfic 7** mostra que els factors de caràcter institucional, com ara la manca d'acompanyament de l'Administració Pública (burocràcia, retard en les subvencions, etc.) i la falta de claredat en la regulació, excés de normativa i l'escassa coordinació entre administracions són els motius principals que obstaculitzen una major implemen-

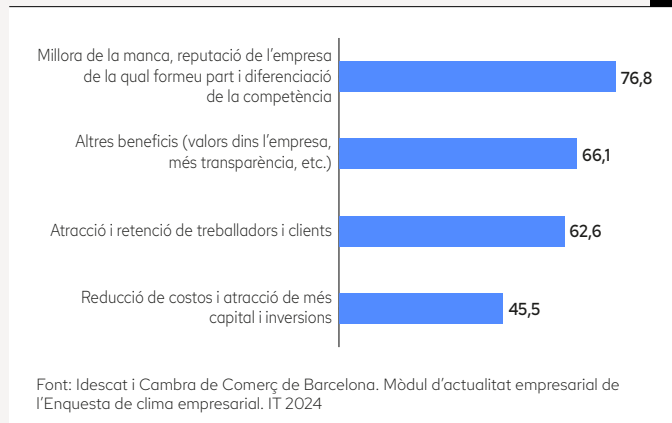
Factors que limiten la implementació de mesures de sostenibilitat ambiental, social i de governança

Percentatge d'establiments

Beneficis d'implementar mesures de sostenibilitat ambiental, social i de governança

Percentatge d'establiments

tació dels criteris ESG (esmentades per més d'un 42,0% dels establiments). A més, l'elevat cost econòmic d'implementació (39,4% dels establiments enquestats sosté que aquest factor limita l'aplicació de les mesures amb criteris ESG) d'algunes d'aquestes polítiques (inversió en sostenibilitat ambiental, seguretat laboral, etc.) també suposa un obstacle que cal tenir molt present. Per últim, la manca de personal adequat (24,6%) també suposa una barrera a l'hora d'aprovar mesures que han de permetre al teixit empresarial avançar cap a una major sostenibilitat ambiental, social i de governança.

Un segon element a destacar és que, si bé només el 16,6% del total d'establiments enquestats considera que les mesures vinculades amb els criteris ESG no són rellevants per al seu negoci, aquest percentatge és força més significatiu entre els establiments de menys de 10 treballadors (22,8%) en comparació amb els de 50 o més ocupats (10,6%). En aquest sentit, és important dissenyar estratègies (campanyes de sensibilització, incentius econòmics, etc.) perquè les empreses de menor dimensió prenguin una major consciència de la importància d'implementar polítiques empresarials amb criteris de sostenibilitat ambiental, social i de governança.

Seguint amb aquesta mateixa línia, l'enquesta mostra que més de 3 de cada 4 establiments enquestats considera que la implementació dels criteris ESG millora la marca, la reputació de l'empresa i la seva capacitat de diferenciació respecte als competidors (**gràfic 8**). A més, dues tercers parts afirma que aporta valors de caràcter intangible dins l'empresa, com ara una millora de la transparència o un major sentiment de pertinença, factors que alhora faciliten una major atracció i retenció de treballadors i clients (62,6% dels establiments enquestats). Per últim, només el 45,5% considera que la implementació de polítiques amb criteris ESG permetria a l'empresa reduir costos i atraure més capital i inversions.

Finalment, segons la dimensió empresarial, cal destacar que les empreses petites tenen la percepció que obtindran uns menors beneficis derivats d'implementar les polítiques de sostenibilitat ambiental, social i de governança. Aquest fenomen explica, en part, el menor grau d'aplicació de les mesures vinculades amb els criteris ESG entre els establiments de menor dimensió. Amb l'objectiu de revertir aquesta dinàmica, és fonamental eliminar les barreres que dificulten la implementació d'aquestes polítiques, reduint la càrrega burocràtica a les empreses, adaptant la regulació a les pimes, potenciant una millor coordinació entre administracions i dissenyant incentius econòmics dirigits específicament a aquest col·lectiu d'empreses.

Conclusions

L'Enquesta del Mòdul d'actualitat de l'Enquesta de Clima Empresarial del primer trimestre del 2024 posa de manifest que el teixit empresarial català mostra un compromís elevat en la millora de la sostenibilitat ambiental (78,5% dels establiments enquestats afirmen que han implementat mesures en aquest àmbit en el darrer any), social (87,7%) i de governança (72,3%).

No obstant això, els resultats mostren una relació positiva i significativa entre la dimensió empresarial i el grau d'implementació de les polítiques vinculades amb els criteris ESG. Aquest fenomen s'explica, en part, perquè les empreses petites tenen la percepció que obtindran uns menors beneficis derivats d'implementar polítiques seguint criteris de sostenibilitat ambiental, social i de governança, i a la vegada hauran d'assumir uns majors costos d'implementació.

Adicionalment, el percentatge d'establiments empresarials de menys de 10 treballadors que considera que les polítiques vinculades amb els criteris ESG no són rellevants per al seu negoci se situa en el 22,8%, una proporció molt superior al 10,6% dels establiments amb 50 o més ocupats. Amb l'objectiu d'impulsar un canvi de percepció entre les empreses de menor dimensió, és important dissenyar estratègies efectives (com ara campanyes de sensibilització,

incentius econòmics, etc.) i un major acompanyament per part de les Administracions Públiques.

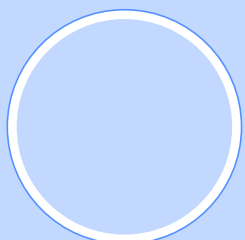
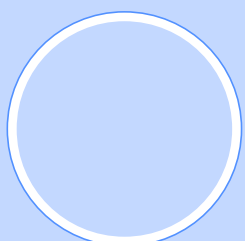
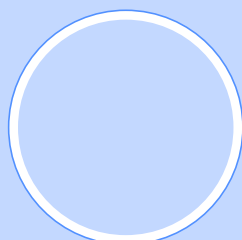
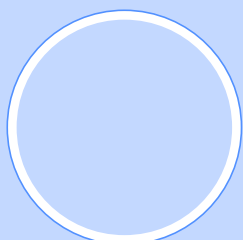
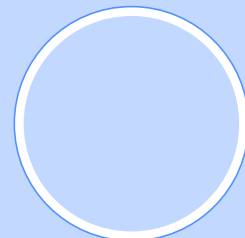
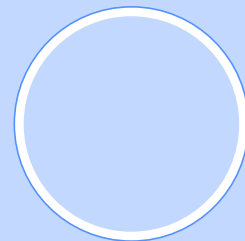
En relació amb el grau d'implementació d'algunes mesures concretes, cal destacar que més de la meitat dels establiments enquestats (52,6%) han implementat alguna mesura per reduir el consum d'aigua durant l'últim any, un fet molt positiu en el context de sequera persistent que està patint Catalunya els darrers anys. A més, l'hostaleria és el sector amb un percentatge més elevat d'establiments que ha aplicat mesures de reducció del consum d'aigua (78,2%).

Finalment, les empreses catalanes mostren un cert marge de millora en relació amb les polítiques de contractació tenint en compte criteris inclusius (persones amb discapacitat, risc d'exclusió social, etc.) i a l'hora d'implementar mesures per reduir les emissions contaminants (invertir en energies renovables, mobilitat sostenible, etc.). Aquesta xifra és especialment negativa tenint en compte el context actual de desplegament dels fons Next Generation EU. En l'àmbit de la governança, cal destacar que la diferència entre el grau d'implementació de les mesures segons la dimensió empresarial és especialment destacada en l'àmbit de les polítiques per prevenir la corrupció (34,1% als establiments de menys de 10 treballadors, enfront al 78,9% als establiments de 50 o més ocupats). Aquest fenomen es podria explicar, en part, pel major desconeixement de les polítiques adequades en l'àmbit de la governança (16,3% als establiments de menys de 10 ocupats, enfront al 8,7% als de 50 o més treballadors), així com per una dificultat d'implementació més elevada en empreses amb una estructura organitzativa més reduïda.

En conclusió, cal revertir els factors institucionals i econòmics que limiten la implementació de les mesures de sostenibilitat ambiental, atès que l'assoliment dels compromisos climàtics no serà possible només amb la participació d'una part del teixit empresarial. Els potencials beneficis d'aplicar els criteris ESG, especialment sobre el valor reputacional de l'empresa, la transparència dins les corporacions i la captació i retenció del talent, justificarien una major implicació de totes les empreses.

IV | ANÀLISI TERRITORIAL

IV. ANÀLISI TERRITORIAL

Barcelona i comarques

Anàlisi de la demarcació

La demarcació de Barcelona representa una quarta part del territori català, però aglutina gairebé tres quartes parts de la població del Principat i és on s'ubica gran part de l'activitat econòmica. A grans trets, en el 2023 aquest territori ha concentrat més del 75% del teixit empresarial, de les persones ocupades i de les exportacions de Catalunya.

La demarcació aglutina gairebé tres quartes parts de l'activitat econòmica del Principat

A nivell **demogràfic**, la població resident ha augmentat gairebé en 100.000 persones (1,7%), fins a les 5.797.356 persones el 2023, xifra rècord d'habitants a la demarcació. Aquest augment ha provingut del creixement de la població amb nacionalitat estrangera, ja que la de nacionalitat espanyola s'ha mantingut pràcticament estable (+0,1%), mentre que l'estrangera ha augmentat un 11,1% fins a gairebé 951.000 persones (xifra que suposa un màxim històric i gairebé el 70% de la població estrangera total a Catalunya). Així mateix, la taxa d'estrangeria (percentatge de població estrangera sobre el total de la població) augmenta fins al 16,4% (la taxa més elevada de la sèrie històrica), però continua sent la més baixa de les quatre demarcacions catalanes. Aquest increment de la taxa d'estrangeria s'explica principalment per la immigració extracomunitària, amb un creixement del 12,4% (82.903 persones més, que representen el 85% del total de l'augment a la demarcació), mentre que el nombre de persones que provenen de la UE (sense comptabilitzar els espanyols) ha crescut un 6,7% (12.401 persones més). Aquests fluxos migratoris han donat lloc a un augment de la taxa d'estrangeria extracomunitària fins al 13,0% el 2023 (11,8% el 2022).

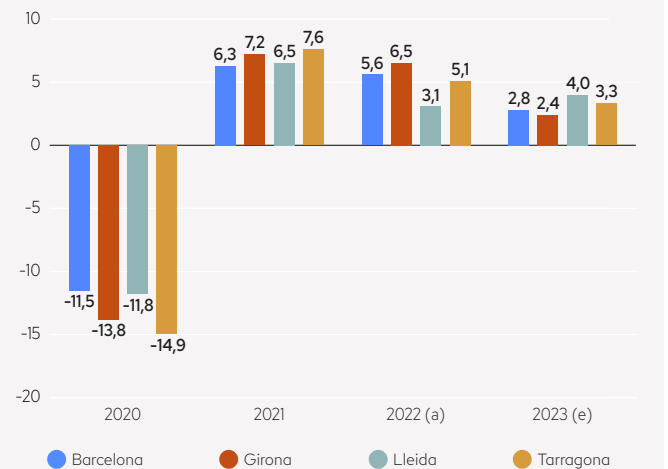
El notable augment demogràfic s'explica per l'increment de la població amb nacionalitat estrangera, que ha assolit un rècord històric el 2023

Si l'anàlisi s'efectua per trams d'edat, s'observa un envelleïment tendencial de la població, igual que al conjunt de Catalunya. La població més jove (per sota dels 15 anys) ha minvat per sisè any consecutiu (-0,7%), mentre que ha crescut la població de 15 a 64 anys i la de 65 anys i més,

Valor Afegit Brut (VAB) per demarcacions

Taxes de variació interanual, a preus constants, en %

GIV1

(a) Avanç estimat per Anuari Comarcal BBVA / (b) Estimació de Cambra BCN
Font: Anuari Comarcal BBVA (2020-2022) i Cambra BCN (2023).

un 2,2% i un 1,9%, respectivament. Aquestes variacions han fet minvar la taxa de dependència global –proporció de menors de 15 anys i majors de 65 anys sobre la població en edat de treballar– gairebé fins al 50,0%, alhora que han pressionat a l'alça l'índex d'envelliment (percentatge de majors de 65 anys sobre menors de 15 anys) en 3,6 punts percentuals (p.p.) fins al 139,4, l'índex més elevat de les quatre demarcacions.

El **valor afegit brut** (VAB) a preus constants, descomptada la inflació, ha crescut un 2,8% a la demarcació de Barcelona el 2023, segons estimacions de la Cambra de Barcelona ([gràfic IV.1](#)). Aquesta evolució està força en línia amb el creixement experimentat pel conjunt de Catalunya (2,9%), atès que l'economia barcelonina representa el 75% del total. Aquest bon resultat se suma al registrat l'any passat (5,6%), quan l'economia va recuperar el nivell precovid de 2019, i és resultat de la intensa recuperació del sectors serveis, especialment del turisme, l'oci i la restauració, i de la resiliència que ha mostrat el sector industrial a l'atonía de l'economia europea i als problemes de les cadenes de subministrament globals.

Una font addicional per aproximar el comportament de l'activitat econòmica a la demarcació de Barcelona és l'Enquesta de clima empresarial, que elaboren conjuntament l'Idescat i la Cambra de Barcelona, i que permet fer una anàlisi d'evolució per sectors¹. Pel que fa a la marxa dels negocis,

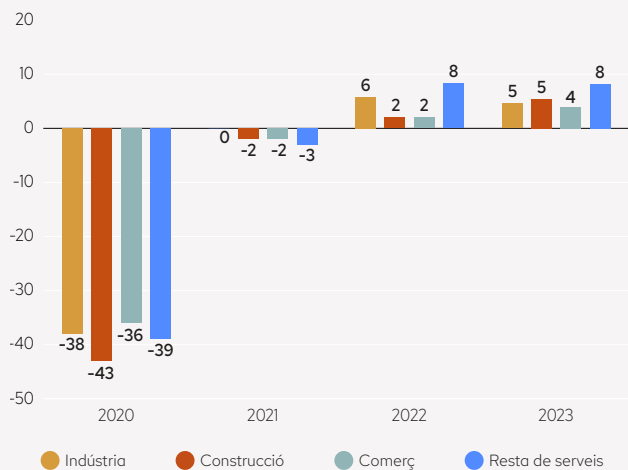
1. Els resultats de l'Enquesta de clima empresarial per al sector de l'hostaleria només estan disponibles per marques turístiques, no per províncies.

Marxa dels negocis per sectors a Barcelona

Saldos de respostes: diferència entre percentatges de resposta "a l'alça" i "a la baixa"

G IV.2

Font: Idescat i Cambra BCN.

el 2023 l'Enquesta mostra que és positiva als quatre sectors analitzats (gràfic IV.2) i molt similar a l'any anterior. La resta de serveis registra el saldo –diferència entre el percentatge de respostes d'evolució a l'alça i a la baixa– més elevat (+8,2%), seguit de la construcció (+5,4%). El comerç i la indústria registren un saldo del 4,0% i el 4,6%, restant. En comparació amb la mitjana catalana, la tendència a la demarcació de Barcelona ha estat molt similar, però lleugerament més positiva a tots els sectors, excepte a la construcció.

Degut a la manca d'informació de la marxa dels negocis a l'hostaleria per demarcacions, les dades de demanda i

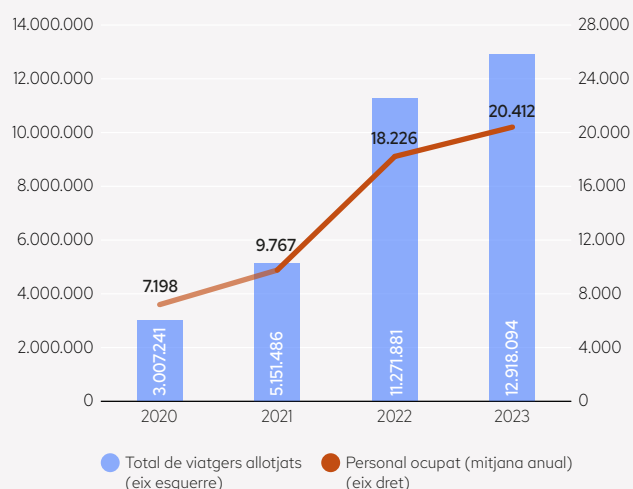
oferta del **sector turístic** són una alternativa per aproximar quina ha estat l'evolució d'aquesta activitat el 2023. Segons l'Enquesta hotelera de l'INE, amb dades provisionals per al 2023, Barcelona ja ha recuperat el turisme perdut per la pandèmia el 2020 en nombre de viatgers, amb gairebé 13 milions de turistes allotjats a establiments hotelers, un 0,9% més que la xifra del 2019 (gràfic IV.3); però en nombre de pernотacions encara se situa un 9,6% per sota la dada del 2019. Tanmateix, segons procedència, la recuperació ha estat asimètrica: mentre que els residents espanyols ja se situen un 12,5% per sobre de la xifra precrisi (i un 12,3% en pernотacions), el turisme estranger es queda a un 3% per sota de la xifra de 2019 (el -14,4% en nombre de pernотacions), amb gairebé 9,4 milions de visitants. No obstant això, l'evolució respecte a l'any anterior ha estat molt més favorable, en termes relatius, al turisme estranger que al turisme resident, amb un creixement del 17,8% vers al 7,1%, respectivament. Com a conseqüència d'això, el pes del turisme estranger allotjat a establiments hotelers passa de representar el 71% del total el 2022 al 72% el 2023. Quant a l'estada mitjana, aquesta es manté pràcticament estable (2,68 dies el 2022 a 2,62 dies el 2023), i similar als valors anteriors a la crisi sanitària (2,61 el 2019).

El nombre de turistes allotjats a establiments hotelers a la demarcació ja és un 0,9% superior a la xifra del 2019, però les pernотacions encara se situen un 9,6% per sota

Viatgers i personals ocupat a establiments hotelers a la demarcació de Barcelona

Nombre

G IV.3

Nota: Les dades del darrer any són provisionals.
Font: INE.

Pel costat de l'oferta, s'estima que de mitjana anual hi ha hagut 1.098 establiments oberts a Barcelona el 2023, un 1% més que el 2022 (1.087), i un 7% per sota del nivell precrisi del 2019 (1.183). En termes d'habitacions i places, ja s'han recuperat els valors d'abans de la pandèmia (un 0,4% i 1,7% més, respectivament, respecte al 2019). Quant al grau d'ocupació, aquest ha estat del 64,9% per places, 70,0% per places de cap de setmana i el 75,6% per habitacions, percentatges molt similars als del 2019. En darrer lloc, el personal ocupat ha estat un 6,3% inferior al del 2019, amb 20.427 persones en mitjana anual (el 60% del total de Catalunya).

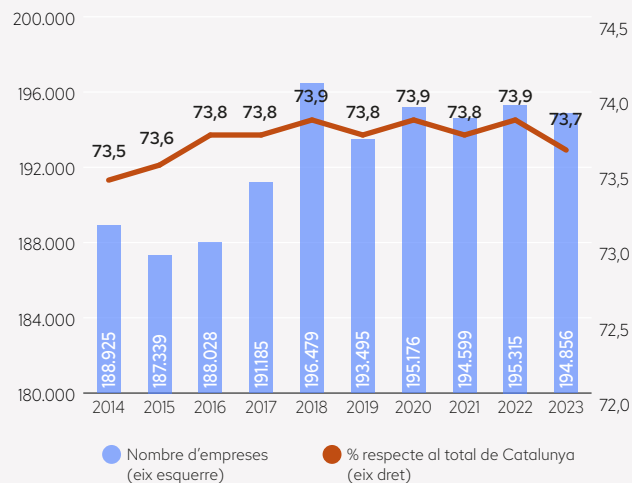
Si s'analitzen les dades relatives a viatgers a establiments hotelers per marques turístiques, l'evolució ha estat similar a l'anterior, però amb ritmes de recuperació diferents segons les tres delimitacions territorials incloses a la demarcació. Segons les dades d'Idescat, la xifra de viatgers a la marca Barcelona² –destí turístic líder en nombre de viatgers, amb 8,9 milions, gairebé un 42% del total de Catalunya–, se situa només un 1,3% per sota de la del 2019. En

2. La marca turística Barcelona fa referència al Barcelonès.

Empreses¹ amb assalariats a la demarcació de Barcelona

Nombre i percentatge sobre el total de Catalunya, en %

G IV.4

1 Dades a 1 de gener.
Font: INE (DIRCE).

canvi, a Paisatges de Barcelona³, els viatgers ja se situen un 22,2% per sobre de les del 2019 (amb 244.000 viatgers, l'1,1% del total), la recuperació més important de totes les marques turístiques respecte a les xifres d'abans de la pandèmia. Així mateix, Costa Barcelona⁴ registra 3,75 milions de viatgers (el 17,6% del total Catalunya), xifra un 18,6% més que l'any anterior i un 4,8% més que el 2019. En termes del grau d'ocupació, Barcelona registra el percentatge més elevat de les marques turístiques, un 79,5%, i la Costa Barcelona amb un 70,2% assoleix el tercer més elevat, però ambdues xifres es troben lleugerament per sota els valors del 2019 (79,8% i 71,0%, respectivament). En canvi, el grau d'ocupació a paisatges de Barcelona és del 46,9%, el segon menys elevat de les marques turístiques (només per darrere del 38,3% dels Pirineus), però gairebé 11 punts més elevat respecte al 2019 (36,3%).

El teixit empresarial es manté pràcticament estable el 2023

El **teixit empresarial** al conjunt de la demarcació de Barcelona ha registrat 194.856 empreses amb assalariats a 1 de gener del 2023, 0,2% menys que un any enrere (gràfic IV.4), segons les dades d'empreses actives que proporciona l'explotació estadística del Directori central d'empreses (DIRCE) de l'INE. Tanmateix, si s'analitzen les dades que recullen l'evolució del darrer any com són els comptes de cotització, terme que fa referència als centres de treball

3. Inclou les següents comarques: Anoia, Bages, Osona i Moianès.

4. Inclou les següents comarques: Alt Penedès, Baix Llobregat, Garraf, Maresme, Vallès Occidental i Vallès Oriental.

que té una empresa, Barcelona ha registrat 176.141 comptes de cotització a finals d'any, un 0,3% més que el 2022, però encara per sota de la xifra precrisi (-6,1% respecte al 2019).

Altres indicadors de demanda interna que ajuden a completar l'anàlisi a nivell provincial són les **compravendes immobiliàries**. El 2023 s'han efectuat prop de 169.700 immobiliàries -el 60,4% de total de Catalunya-, un 8,4% menys que l'any anterior i un 11,4% per darrere de la xifra del 2019 (191.390 transaccions). Aquest notable descens de la demanda immobiliària durant el 2023 s'explica, en part, per l'intens augment dels tipus d'interès, dificultant l'accessibilitat al finançament hipotecari de les llars, i per les expectatives de les llars a un possible descens dels tipus d'interès de cara els propers trimestres, la qual cosa posposa la decisió de compra. Així, el nombre d'hipoteques constituïdes sobre habitatges a la demarcació ha estat gairebé de 47.500 -el 72,4% de total de Catalunya-, amb una contracció del 19,6% respecte a l'any anterior (però encara un 7,8% superior al 2019). Malgrat el fort descens de la demanda l'any 2023, els preus dels habitatges lliure han seguit augmentant de forma significativa, un 2,3% (de 2.520 euros/m² el 2022 a 2.577 euros/m² el 2023, valor taxat), tot i que amb una moderació del ritme de creixement anual respecte al de l'any anterior (4,5% el 2022).

Rècord de les exportacions de béns, en valor, a la demarcació el 2023, però el ritme de creixement es modera per l'alentiment econòmic de la Zona Euro

En relació amb el **comerç exterior** de béns, les dades tanquen el 2023 amb uns resultats globals positius a la demarcació de Barcelona. Segons dades provisionals de duanes, el 2023 les exportacions han augmentat un 6,6% fins als 78.627 milions d'euros, alhora que les importacions han disminuït un 2,1% fins als 86.247 milions d'euros (gràfic IV.5). Barcelona continua presentant un saldo comercial negatiu de 7.621 milions d'euros, però és gairebé un 50% inferior al de l'any anterior (14.988 milions d'euros).

El fort creixement de les exportacions de béns i serveis han contribuït a l'elevat dinamisme de l'economia catalana l'any 2023

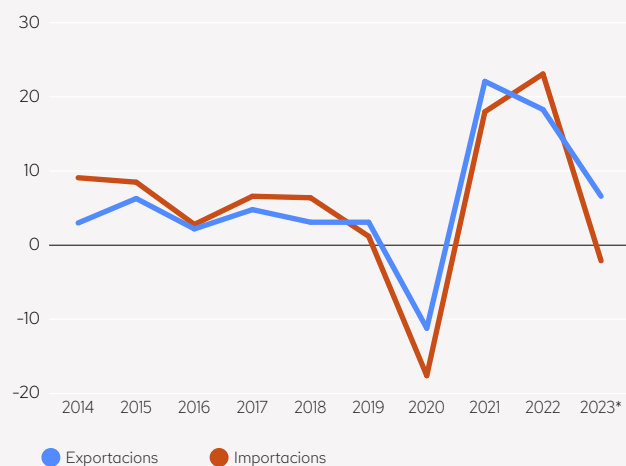
La xifra de les **exportacions** de béns a Barcelona el 2023, 78.627 milions d'euros, suposa un rècord des de l'inici de la sèrie disponible (el 1995), i el 78,1% del total de vendes a l'estranger de Catalunya (en termes monetaris); però el ritme de creixement anual es desaccelera notablement (del

Exportacions i importacions de béns a la demarcació de Barcelona

Taxes de variació interanual, a preus corrents, en %

GIV.5

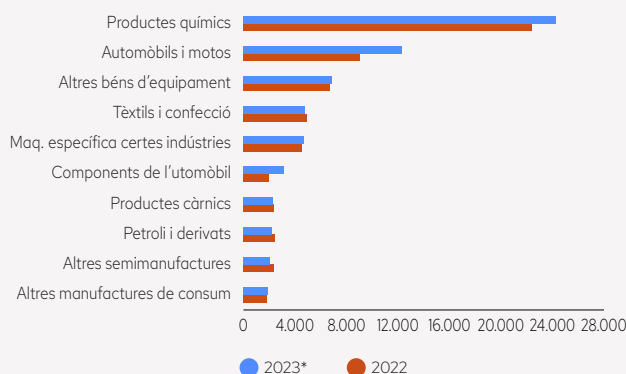
*La taxa de variació del darrer any són amb dades provisionals.
Font: Duanes.

18,2% el 2022 al 6,6% el 2023) per l'alentiment econòmic de la Zona Euro. Segons el destí de les vendes, les exportacions que van als països de la Unió Europea (UE) han augmentat un 8,4% i les extracomunitàries un 6,1%. Les primeres representen el 59% de les vendes totals barcelonines a l'estranger i les segones el 41% restant. Pel que fa a les deu principals activitats econòmiques (que representen el 82% del valor monetari total exportat per la demarcació), la primera continua sent els productes químics, amb 24.300 milions d'euros exportats (un 31% del total exportat per Barcelona) i un increment del 8,5% respecte al 2022. La segona activitat continua sent també la d'automòbils i motos (amb gairebé 12.300 milions d'euros), cal esmentar que les exportacions barcelonines d'aquesta activitat representen gairebé la totalitat a Catalunya, el 98,3%, i que

Principals sectors exportadors a la demarcació de Barcelona

Milions d'euros

GIV.6

*Les dades són provisionals.
Font: Duanes.

la seva evolució respecte a l'any anterior ha estat la segona més intensa dels principals sectors exportadors (36,2%), només per darrere de l'evolució dels components de l'automòbil, que ha estat la sisena en valor exportat, amb un creixement en valor del 58,5% (gràfic IV.6).

El nombre d'empreses que exporta regularment a l'exterior ha assolit un màxim històric d'empreses el 2023

L'increment de les exportacions en valor ha anat associat a un augment del **teixit empresarial exportador**. El 2023 s'han registrat gairebé 42.850 empreses exportadores a la demarcació, un 2,1% més que el 2022, i la segona xifra més alta des del 2013, només per darrere de la dada del 2021. Tanmateix, és important analitzar l'evolució de les empreses exportadores regulars, és a dir, aquelles més consolidades perquè han exportat com a mínim quatre anys consecutius. El 2023 el nombre d'empreses dins d'aquest col·lectiu –que ha representat un 35% del total– ha augmentat un 2,6%. Per tram de volum exportat, l'increment ha estat generalitzat, però amb diferents intensitats, entre el 0,7% de les empreses que exporten més de 5 milions d'euros i el 4,0% de les que exporten menys de 50.000€. Barcelona concentra el 85% de les empreses exportadores regulars a Catalunya, excepte en el cas de les que exporten per més valor (més de 5 milions d'euros) on el percentatge es redueix fins al 78,1% per la importància del sector químic i petroquímic a Tarragona.

Com s'ha avançat, les **importacions** han disminuït un 2,1%, un decrement més intens al registrat al conjunt de Catalunya (-1,6%). Quant a l'origen, les importacions comunitàries –el 54% del total– han crescut (+1,2%), mentre que les de fora de la UE han disminuït (-5,8%). Per tipus de bé, l'estructura sectorial dels cinc principals és la mateixa que la de les exportacions: productes químics, automobilístic, altres béns d'equipament, tèxtil i confecció i maquinària específica en certes indústries –amb una quota del 25%, 11%, 10%, 9% i el 7%, respectivament.

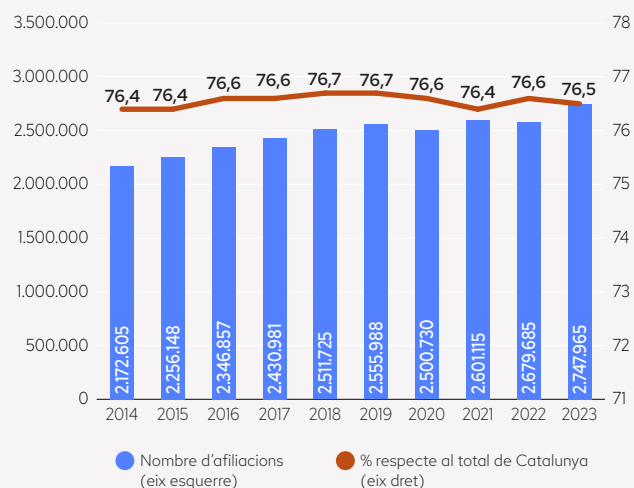
Dinamisme positiu del mercat de treball, amb xifres rècords dels assalariats i autònoms, tot i el context d'augment del tipus d'interès i l'elevada incertesa a nivell geopolític

El mercat laboral català i de la demarcació barcelonina ha demostrat la seva resiliència l'any 2023 en un context d'augment molt intens dels tipus d'interès i d'elevada incertesa a nivell geopolític. Així, el nombre d'**afiliacions** a

Afiliacions* a la demarcació de Barcelona

Nombre i percentatge sobre el total de Catalunya, en %

G IV.7

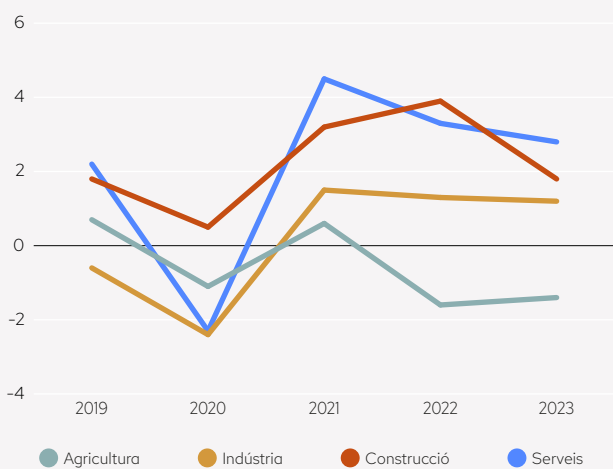
*Dades a 31 de desembre. Els darrers dos anys són provisionals. Règim general, mineria i carbó, i autònoms.
Font: Idescat.

la Seguretat Social segons seu de l'empresa ha estat positiva en comparació amb el 2022 i també respecte al 2019 (un 2,5% i un 7,5%, respectivament), tot i que cal esmentar que el ritme de creixement anual es modera respecte als dos anys anteriors (gràfic IV.7). Segons el tipus de règim d'afiliació s'observa un increment més notable entre els assalariats que entre els autònoms, un 2,9% i un 0,5%, respectivament, fins als gairebé 2.343.000 assalariats i 405.000 autònoms a finals d'any, les xifres més elevades des del 2008 en ambdós casos.

Afiliacions* per sectors a la demarcació de Barcelona

Taxa de variació interanual, en %

G IV.8

*Dades a 31 de desembre. Els darrers dos anys són provisionals. Règim general, mineria i carbó, i autònoms.
Font: Idescat.

A nivell sectorial (gràfics IV.8 i IV.9), l'afiliació global ha augmentat a tots els grans sectors econòmics respecte a l'any anterior, excepte a l'agricultura (-1,4%), l'únic sector que encara no ha assolit les xifres precrisi. Quant al sector serveis, que va ser el més afectat per la pandèmia, ha registrat el major increment anual sectorial, un 2,8%, fins a les gairebé 2,2 milions d'afiliacions a finals d'any (el 81% del total), màxim des del 2008. A continuació el sector de la construcció, que va ser dels primers sectors en iniciar la recuperació i en assolir els nivells pre-pandèmia, el 2023 ha crescut un 1,8% respecte a l'any anterior. En darrer lloc, la indústria augmenta l'afiliació un 1,2% respecte al 2022.

Un altre indicador de l'evolució del mercat de treball són les dades que publica l'INE a través de l'Enquesta de Població Activa (EPA). En aquest cas, la **població ocupada** a Barcelona ha augmentat un 4,5% respecte al 2022 fins a les 2.718.425 persones de mitjana anual el 2023, xifra que suposa un màxim des del 2008 (inici de la sèrie disponible).

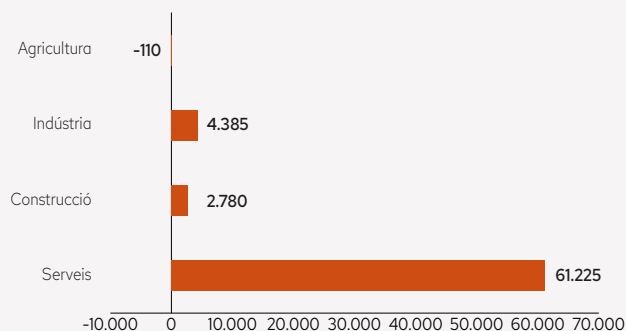
Quant als **contractes de treball** signats, han disminuït un 12,1% el 2023 respecte a un any abans, fins als gairebé 1.850.000. Cal tenir present que les variables anteriors fan referència a l'estoc de llocs de treball i ocupats, respectivament, mentre que les dades de contractes mostren el flux dels nous contractes signats al llarg de tot l'any. Per tipus, els temporals s'ha reduït notablement per segon any consecutiu (un -16,8%) arrel de la reforma laboral del 2021, i el seu pes ha passat del 84% del total de nous contractes signats el 2021 al 57% el 2023. Així mateix, els contractes indefinits signats també han minvat, però en menor mesura, un 5,0% fins als 785.872 (el 43% del total).

En paral·lel a l'evolució de l'ocupació, el nombre d'**aturats registrats** a la demarcació de Barcelona s'han mantingut pràcticament estables fins a les gairebé 254.300 persones

Variació del nombre d'afiliacions* per sectors a la demarcació de Barcelona. Any 2023

Nombre

G IV.9

*Dades a 31 de desembre.
Font: Idescat.

Dades bàsiques de la demarcació de Barcelona

	2021	2022	2023	Demarcació Catalunya		2022	2023
				Var. 2023/2022 (% , pp)		Pes Dem./CAT (%)	
DEMOGRAFIA							
Població Total	5.702.262	5.699.602	5.797.356	1,7	1,8	73,4	73,4
Densitat (hab/km ²)	738,0	737,7	750,3	1,7	1,8	-	-
Població de menys de 15 anys	829.579	812.035	806.039	-0,7	-0,5	72,4	72,2
Població de 15 a 64 anys	3.784.476	3.785.042	3.867.764	2,2	2,2	73,6	73,6
Població de 65 anys i més	1.088.207	1.102.525	1.123.553	1,9	2,1	73,6	73,5
Índex de dependència global	50,7	50,6	49,9	-0,7	-0,6	-	-
Índex d'envelliment	131,2	135,8	139,4	3,6	3,4	-	-
Nacionalitat espanyola	4.847.689	4.844.199	4.846.649	0,1	0,2	74,2	74,1
Nacionalitat estrangera	854.573	855.403	950.707	11,1	10,2	69,2	69,8
Taxa d'estrangeria total	15,0	15,0	16,4	1,4	1,3	-	-
Taxa d'estrangeria extracomunitària	11,8	11,8	13,0	1,2	1,2	-	-
ACTIVITAT ECONÒMICA							
Comptes de cotització¹	175.546	175.652	176.141	0,3	0,3	72,0	72,0
Nombre d'empreses²	471.885	480.301	445.119	-7,3	-6,7	75,7	75,2
Sense assalariats	277.286	284.986	250.263	-12,2	-11,5	77,1	76,4
Amb assalariats	194.599	195.315	194.856	-0,2	0,0	73,9	73,7
1 a 49 assalariats	190.324	191.006	190.423	-0,3	-0,1	73,7	73,5
50 a 199 assalariats	3.157	3.198	3.299	3,2	2,3	81,0	81,6
200 a 999 assalariats	951	937	950	1,4	0,8	82,5	83,0
1.000 o més assalariats	167	174	184	5,7	4,9	85,7	86,4
Empreses concursades	946	952	876	-8,0	-5,7	89,6	87,4
Compravendes immobiliàries	182.786	185.178	169.617	-8,4	-8,0	60,7	60,4
Viatgers allotjats a establiments hotelers³	5.151.485	11.271.883	12.920.999	14,6	11,4	59,0	60,8
Residents a Espanya	2.282.953	3.320.020	3.556.489	7,1	3,3	42,7	44,3
Residents a l'estranger	2.868.532	7.951.864	9.364.510	17,8	16,9	70,2	70,7
SECTOR EXTERIOR⁴							
Exportacions de béns (milions €)	61.879	73.180	78.627	6,6	6,1	77,5	78,1
<i>10 principals sectors:</i>							
Productes químics	18.644	22.372	24.300	8,5	4,1	78,8	82,1
Automòbils i motos	6.707	9.009	12.289	36,2	35,9	98,0	98,3
Altres béns d'equipament	5.784	6.723	6.889	0,1	4,5	83,3	80,1
Tèxtils i confecció	4.958	4.899	4.770	-4,9	-2,8	84,7	83,3
Maq. Específica certes indústries	3.940	4.504	4.713	3,3	4,6	83,8	83,0
Components de l'automòbil	1.845	1.965	3.143	58,5	52,1	86,4	90,3
Productes càrnics	2.071	2.407	2.258	-5,9	2,5	47,6	43,7
Petroli i derivats	1.175	2.420	2.183	-12,4	16,9	75,8	57,1
Altres semimanufactures	2.016	2.349	2.029	-13,9	-13,1	67,7	66,8
Altres manufactures de consum	1.599	1.836	1.892	3,2	4,8	84,2	83,0
Exportacions UE	38.215	43.058	46.660	8,4	7,6	74,7	75,2
Exportacions fora UE	23.664	30.122	31.966	6,1	5,2	82,0	82,7
Importacions de béns (milions €)	71.622	88.168	86.247	-2,1	-1,6	78,6	78,4
<i>10 principals sectors:</i>							
Productes químics	20.177	24.311	21.909	-9,9	-10,4	84,6	85,1
Automòbils i motos	4.797	6.445	9.640	49,3	49,3	84,1	84,2
Altres béns d'equipament	7.140	8.471	8.685	2,3	4,0	86,5	85,2
Tèxtils i confecció	6.773	8.174	7.401	-9,2	-10,2	91,7	92,7
Maq. Específica certes indústries	4.623	5.443	5.638	4,2	5,1	86,8	89,2
Components de l'automòbil	2.943	3.006	3.659	22,0	21,2	94,5	95,1
Petroli i derivats	1.836	3.394	3.296	-4,8	-3,5	36,5	36,8
Altres manufactures de consum	2.104	2.682	2.427	-8,7	-8,5	86,7	86,5
Altres semimanufactures	1.802	2.325	2.074	-10,6	-10,3	74,6	74,2
Equipament oficina i telecomunic.	2.000	2.529	2.025	-19,7	-18,1	80,7	79,0
Importacions UE	39.023	45.937	46.473	1,2	1,8	81,2	80,7
Importacions fora UE	32.599	42.231	39.774	-5,8	-5,8	76,0	75,9
Nombre d'empreses exportadores	55.385	41.960	42.844	2,1	0,1	86,6	88,3
Nombre d'empreses exportadores regulars	14.555	14.558	14.938	2,6	2,2	84,7	85,0
Exporten menys de 50.000 €	6.585	6.169	6.418	4,0	3,9	86,8	86,9
Exporten de 50.000 a 500.000 €	3.496	3.625	3.655	0,8	-0,2	87,2	88,1
Exporten de 500.000 a 5 milions €	3.133	3.271	3.361	2,8	2,2	81,4	81,8
Exporten més de 5 milions €	1.341	1.493	1.504	0,7	1,5	78,1	77,5
MERCAT DE TREBALL							
Afiliacions totals^{1,3,5}	2.601.115	2.679.685	2.747.965	2,5	2,7	76,6	76,5
Agricultura	8.150	8.020	7.910	-1,4	-0,4	25,6	25,3
Indústria	350.790	355.335	359.720	1,2	1,4	72,5	72,4
Construcció	144.725	150.415	153.195	1,8	1,4	68,3	68,5
Serveis	2.097.450	2.165.915	2.227.140	2,8	3,1	78,6	78,4
Assalariats	2.197.465	2.276.710	2.342.985	2,9	3,1	77,4	77,2
Autònoms	403.650	402.975	404.980	0,5	0,4	72,3	72,4
Ocupats (EPA)⁶	2.551.550	2.602.325	2.718.425	4,5	3,9	74,1	74,4
Contractes	2.013.142	2.103.899	1.848.364	-12,1	-12,7	74,1	74,6
Temporals	1.694.994	1.276.347	1.062.492	-16,8	-17,6	76,7	77,4
Indefinitos	318.148	827.552	785.872	-5,0	-5,7	70,5	71,0
Atur registrat¹	265.789	254.340	254.296	0,0	-0,9	73,4	74,1
Taxa d'atur (EPA) ⁶	11,2%	9,7%	8,9%	-0,8	-0,6	-	-

Fons: INE, Idescat, Observatori d'Empresa i Ocupació, DataComex, ICEX i Registradors de la propietat.

1 Dades de final d'any.

2 Les dades són a 1 de gener de cada any (Directori Central d'Empreses de l'INE).

3 Les dades del darrer any són provisionals.

4 Les dades del darrer any són provisionals i la taxa de variació està calculada a partir de les dades provisionals de l'any anterior.

5 Règim general, mineria i carbó i autònoms.

6 Les dades fan referència a la mitjana anual.

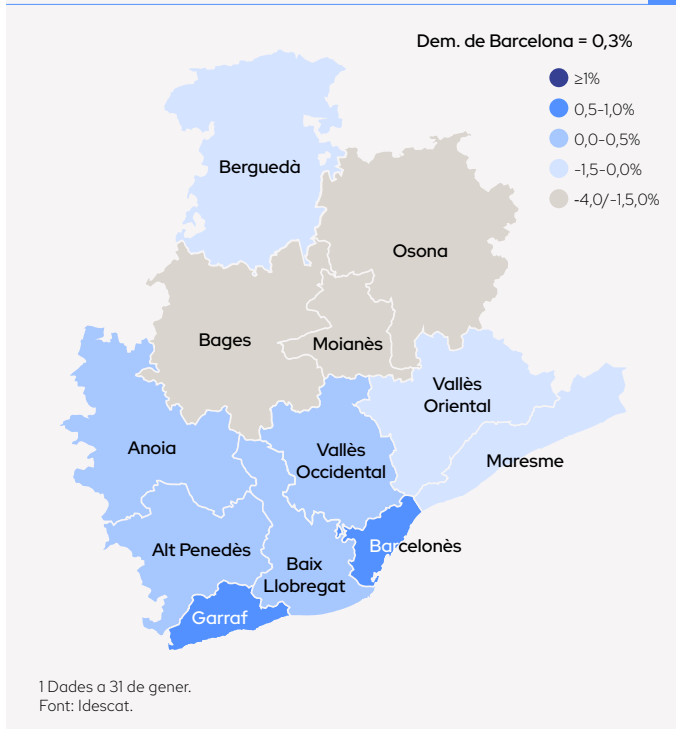

Comptes de cotització¹. Any 2023

Taxes de variació interanual, en %

MIV2

En canvi, el nombre de llocs de treball augmenta a gairebé totes les comarques de la demarcació (excepte al Moianès i el Berguedà)

Quant a l'evolució del mercat de treball, l'**afiliació a la Seguretat Social segons ubicació de la seu de l'empresa** (o llocs de treball) s'ha incrementat a deu de les dotze comarques. Les intensitats han estat heterogènies amb quatre territoris que registren variacions superiors a la mitjana de la demarcació (2,5%): el Vallès Occidental (5,7%), l'Alt Penedès (3,2%), el Baix Llobregat (2,7%), el Garraf (2,6%) i el Maresme (2,6%). Per contra, al Moianès i el Berguedà el nombre d'afiliacions ha disminuït per segon any consecutiu, un 8,2% i un 1,6% el darrer any, respectivament ([mapa IV.3](#)). En termes absoluts, de les més 68.200 afiliacions addicionals que s'han registrat a la demarcació, un 37% s'han ubicat al Barcelonès (+25.510), un 34% al Vallès Occidental i un 14% al Baix Llobregat.

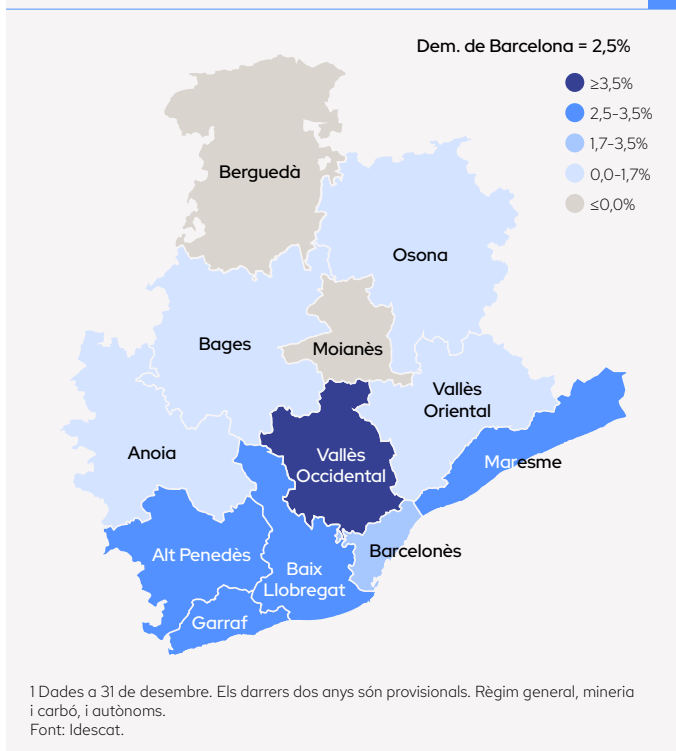
48% de la demarcació), amb 670 més que el 2022, que representen la meitat de les noves empreses de la demarcació barcelonina el darrer any. Cal esmentar que cap comarca ha assolit el nivell d'empreses d'abans de la crisi de la Covid-19.

Quant a les dades desagregades per grans sectors econòmics, el [gràfic IV.10](#) mostra la composició del nombre d'afiliacions per grans sectors a finals del 2023. Els **serveis** és el sector on les seves afiliacions són les més representatives a totes les comarques, amb un pes sobre el total comarcal que oscil·la entre el 45,6% al Lluçanès i el 89,6% al Barcelonès. Només al Berguedà s'ha reduït les afiliacions en aquest sector (-2,9%). A la resta de comarques el creixement ha oscil·lat entre el 0,1% del Vallès Occidental i el 6,9% del

Afiliacions a la Seguretat Social¹. Any 2023

Taxes de variació interanual, en %

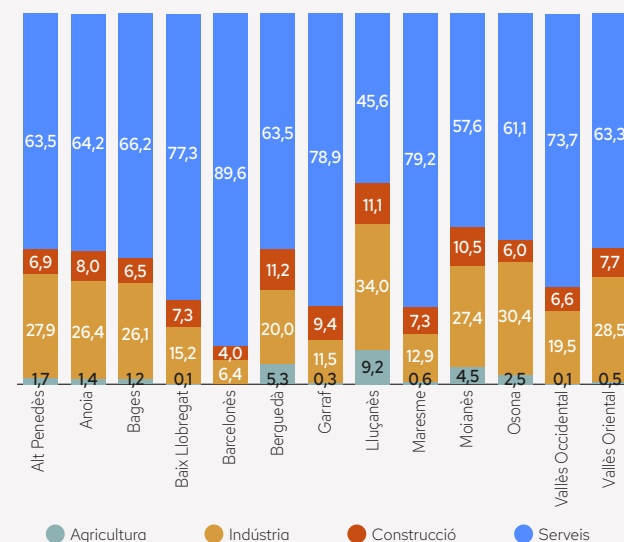
MIV3

Estructura sectorial de les afiliacions*. Any 2023

En percentatge sobre el total d'afiliacions de la comarca

G IV10

*Dades provisionals a 31 de desembre. Règim general, mineria i carbó, i autònoms. Font: Idescat.

Afiliacions a la Seguretat Social per grans sector econòmics i comarques^{1,2}

Any 2023

T IV.2

	Agricultura		Indústria		Construcció		Serveis		Total Afiliacions	
	Nombre	Var 23/22 (%)	Nombre	Var 23/22 (%)	Nombre	Var 23/22 (%)	Nombre	Var 23/22 (%)	Nombre	Var 23/22 (%)
Alt Penedès	745	-3,9	12.155	-0,3	3.005	1,5	27.700	5,2	43.605	3,2
Anoia	530	2,9	9.830	0,6	2.975	0,7	23.925	1,9	37.260	1,5
Bages	845	-4,0	18.690	3,2	4.640	0,7	47.370	0,1	71.545	0,9
Baix Llobregat	465	-6,1	53.805	0,2	26.000	1,0	273.510	3,4	353.775	2,7
Barcelonès	420	2,4	88.250	0,7	56.165	3,3	1.243.345	1,9	1.388.170	1,9
Berguedà	595	0,0	2.250	0,7	1.260	2,4	7.145	-2,9	11.240	-1,6
Garraf	95	5,6	4.295	6,4	3.515	4,9	29.535	1,8	37.440	2,6
Lluçanès ³	175		645		210		865		1.900	
Maresme	825	0,0	18.330	0,9	10.405	-0,7	112.280	3,2	141.840	2,6
Moianès	170	3,0	1.045	-24,5	40 0	-3,6	2.195	0,5	3.815	-8,2
Osona	1.880	-9,4	22.910	-1,8	4.505	-3,4	46.085	2,5	75.380	0,5
Vallès Occidental	485	-2,0	83.415	2,6	28.270	2,4	314.745	6,9	426.910	5,7
Vallès Oriental	715	-2,7	44.240	1,2	11.925	-1,4	98.145	1,3	155.025	1,0
Demarc. de Barcelona	7.910	-1,4	359.720	1,2	153.195	1,8	2.227.140	2,8	2.747.965	2,5
Catalunya	31.265	-0,3	497.200	1,4	223.550	1,5	2.842.105	3,1	3.594.115	2,7

Font: Idescat.

1 Dades a 31 de desembre. Les dades són provisionals.

2 Règim general, mineria i carbó, i autònoms.

3 Es presenten dades per les variables que fan referència a finals d'any i l'estadística oficial incorpora aquesta comarca: empreses, afiliacions i afiliats.

Vallès Occidental. Si s'analitzen les contribucions sectorials de les afiliacions a les deu comarques on ha augmentat el nombre total de llocs de treball (totes excepte el Moianès i el Berguedà), el sector terciari és el que aporta més llocs

de treball a tots els territoris, a excepció del Bages. Quant als llocs de treball als serveis, totes les comarques ja han recuperat el nivell anterior a la Covid-19 (a finals del 2021), excepte el Moianès.

Dades econòmiques bàsiques de les comarques

Any 2023

T IV.3

	Població		Població nascuda a l'estranger		Empreses (comptes de cotització)		Afiliacions segons seu de l'empresa ²		Afiliats segons residència padronal		Atur registrat	
	Nombre	Var 23/22 (%)	Nombre	Var 23/22 (%)	Nombre ¹	Var 23/22 (%)	Nombre ¹	Var 23/22 (%)	Nombre ¹	Var 23/22 (%)	Nombre ¹	Var 23/22 (%)
Alt Penedès	112.460	1,5	17.149	8,5	3.255	0,3	43.605	3,2	49.525	2,0	4.991	-0,3
Anoia	126.752	1,3	17.519	9,2	3.081	0,3	37.260	1,5	53.730	2,1	6.755	-0,4
Bages	183.265	1,6	30.945	10,3	4.880	-1,7	71.545	0,9	76.165	2,3	9.057	1,1
Baix Llobregat	840.572	1,0	142.979	8,7	20.923	0,0	353.775	2,7	376.330	1,9	33.909	-2,1
Barcelonès	2.313.975	2,4	701.788	11,7	83.987	0,8	1.388.170	1,9	1.014.075	2,7	97.026	2,4
Berguedà	40.618	0,8	5.706	8,7	1.215	-1,1	11.240	-1,6	16.075	1,3	1.690	-0,8
Garraf	159.124	1,8	34.104	9,0	4.042	0,6	37.440	2,6	66.530	2,5	7.602	-1,6
Lluçanès ³					212		1.900		2.570			
Maresme	467.398	1,3	80.249	8,5	11.912	-0,7	141.840	2,6	198.640	2,5	21.011	-3,0
Moianès	14.668	1,9	2.023	11,8	394	-3,9	3.815	-8,2	6.670	0,9	573	10,2
Osona	167.506	1,7	33.619	8,9	5.171	-3,8	75.380	0,5	73.405	-1,6	7.140	0,8
Vallès Occidental	949.026	1,1	160.493	9,1	25.382	0,1	426.910	5,7	420.950	2,5	44.960	-1,7
Vallès Oriental	422.149	1,3	64.685	9,0	11.723	-0,6	155.025	1,0	191.020	2,3	19.532	-1,0
Demarc. de Barcelona	5.797.356	1,7	1.291.198	10,4	176.141	0,3	2.747.965	2,5	2.545.490	2,7	254.296	0,0
Catalunya	7.901.963	1,8	1.774.487	10,3	244.783	0,3	3.594.115	2,7	3.517.305	2,6	343.381	-0,9

Font: Idescat, INE, MTAS i Observatori del Treball i Model Productiu de la Generalitat de Catalunya.

1 Dades a 31 de desembre.

2 Dades provisionals. Règim general, mineria i carbó, i autònoms.

3 Es presenten dades per les variables que fan referència a finals d'any i l'estadística oficial incorpora aquesta comarca: empreses, afiliacions i afiliats. No es presenten l'evolució respecte al 2022, ja que la comarca es va crear el maig del 2023.

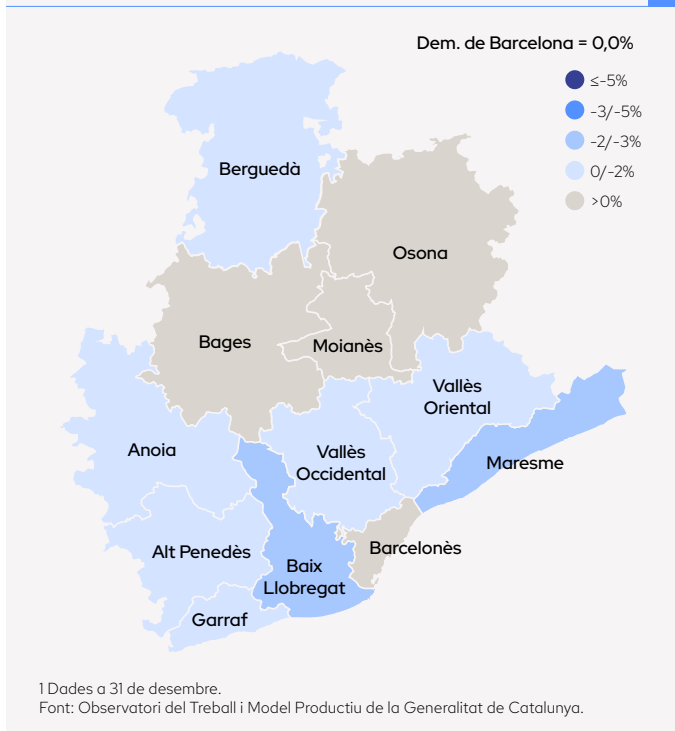

Atur registrat¹. Any 2023

Taxes de variació interanual, en %

MIV.4

Finalment, el nombre de llocs de treball al sector **agrícola** –molt minoritari a totes les comarques excepte al Lluçanès, Berguedà i Moianès, on té un pes del 9,2%, 5,3% i 4,5% sobre el total d’afiliacions, respectivament–, ha crescut a 4 comarques (el Garraf, Moianès, l’Anoia i el Barcelonès), s’ha mantingut a dues (Berguedà i Maresme) i ha disminuït a les restants.

En el cas de les **afiliacions segons residència del treballador**, el desembre del 2023 s’observa que aquestes han augmentat a totes les comarques respecte a un any enre, excepte a Osona (-1,6%), entre el 0,9% del Moianès i el 2,7% del Barcelonès. Si es compara comarcalsment l’afiliació segons residència del treballador amb l’afiliació segons la ubicació de la seu social de l’empresa, es pot analitzar la mobilitat entre comarques per motius laborals. A deu de les tretze comarques el nombre d’afiliats per residència és superior al d’afiliacions per seu d’empresa, el que implica que hi ha una major proporció de gent que treballa a una altra comarca (la mitjana se situa en el 36% més d’afiliats residents que per seu d’empresa). Només al Barcelonès, Osona i Vallès Occidentals les afiliacions per residència són inferiors a les de seu d’empreses (un -27%, -3% i un -1%, respectivament), el que implica que són receptors netes de treballadors residents a altres comarques, sobretot en el cas del Barcelonès ([taula IV.3](#)).

El nombre d’aturats augmenta a quatre comarques: Osona, el Bages, el Moianès i el Barcelonès

L’ocupació a la **construcció** ha disminuït a quatre comarques el 2023: el 3,6% al Moianès, el 3,4% a Osona, l’1,4% al Vallès Oriental i el 0,7% al Maresme. A la resta ha augmentat, entre el 0,7% del Bages o l’Anoia i el 4,9% del Garraf. Les comarques amb un major pes d’aquesta activitat sobre el total comarcals són el Berguedà, el Lluçanès i el Moianès, amb un 11,2%, 11,1% i 10,5% respectivament. En tercer lloc, les afiliacions a la **indústria** han disminuït a tres de les dotze comarques: -24,5% al Moianès, -1,8% Osona i -0,3% l’Alt Penedès. Els augments comarcals han fluctuat entre el 0,2% del Baix Llobregat i el 6,4% del Garraf. Les comarques amb un major pes d’aquesta activitat sobre el total serien el Lluçanès i Osona amb un 34,0% i 30,4% respectivament.

Paral·lelament als resultats que s’han observat en termes de llocs de treball i afiliats, s’ha registrat un augment del nombre d’**aturats registrats** a quatre comarques el 2023: el 0,8% a Osona, l’1,1% al Bages, el 2,4% al Barcelonès i el 10,2% al Moianès ([mapa IV.4](#)). A les comarques restants, les reduccions interanuals han estat per sota el 3% i menors que l’any anterior a totes elles.

DE LA SEQUERA A LA TRANSICIÓ HÍDRICA

Alicia Casart

Directora del Gabinet d'Estudis d'Infraestructures de la Cambra de Comerç de Barcelona

L'aigua a Catalunya: la doble visió de l'emergència per sequera i del canvi de model per al llarg termini

L'aigua representa un factor de desenvolupament clau, especialment per al nostre territori, sotmès a episodis de sequeres recurrents, cada cop més llargs i intensos. La sequera que estem patint en aquest moments ha posat en evidència les carències del nostre sistema de recursos hídrics i està posant al límit el nostre teixit social i productiu.

La resposta que cal donar a aquesta situació va més enllà de recuperar les inversions que no s'han fet en el cicle de l'aigua. Cal construir tot un nou model hídric, que ens porti resiliència davant del canvi climàtic, desenvolupant noves fonts de recursos hídrics, més enllà dels embassaments. Aquest nou model és, de fet, tan estratègic com el nou model energètic.

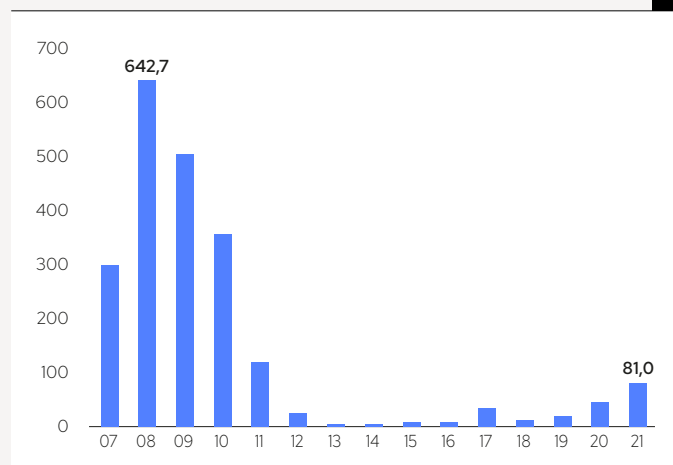
En aquesta línia, la Cambra de Comerç de Barcelona ha elaborat un estudi que s'assenyala els elements clau de diagnosi i de proposta de transició cap a aquest nou model hídric. Marcant com a objectiu final l'horitzó 2040 per consolidar tot l'engranatge d'un sistema molt més eficient i sostenible, que incorpori tots els sectors productius; però considerant també les actuacions d'emergència, indispensables per ser capaços d'afrontar els pròxims mesos sense comprometre el nostre sistema productiu.

Una situació a la que no hauríem hagut d'arribar

Les conques internes de Catalunya (d'ara en endavant, CIC) es troben en una situació crítica com a conseqüència, d'una banda, d'un episodi de sequera sense precedents

Inversió liquidada de la Generalitat en cicle de l'aigua. 2007-2021

Milions d'euros

Font: Elaboració pròpia a partir dels pressupostos de la Generalitat de Catalunya

històrics (tant en termes de durada com d'intensitat); i, de l'altra, per la manca d'inversió en el cicle de l'aigua durant l'última dècada: infraestructures claus per a l'aportació de nous recursos hídrics estan encara al calaix, tot i que estaven previstes ja cap a l'any 2009 per l'Agència Catalana de l'Aigua (Taula 1).

Si bé la inversió executada en el cicle de l'aigua a Catalunya (Generalitat) va augmentar amb la sequera del 2007-2008, aquesta va reduir-se a mínims en tot el decenni següent (Gràfic 1). Això va ser degut a fortes restriccions pressupostàries per part de l'Administració catalana; però també a les precipitacions que van posar fi a la sequera del 2007-2008, amb l'oblit d'un problema que, malgrat estar associat a un fenomen puntual (els episodis de sequera) és, de fet, estructural (la manca de garantia per afrontar aquests episodis).

Inversió total prevista per a les CIC en els cicles successius de planificació de l'ACA

Milions d'euros

Bloc actuacions	1r cicle 2009-15	%	2n cicle 2016-21	%	3r cicle 2022-27	%
Compliment objectius ambientals	345	-8,0	640	-0,8	175	-5,4
Atenció de les demandes	385	-7,2	600	0,0	535	-9,3
Seguretat davant fenòmens hidrològics extrems	280	-3,4	15.170	1,8	9.065	2,5
Coneixement i governança	675	-2,9	770	-3,8	340	1,5
Total pressupost. Programa mesures	31.265	-0,3	497.200	1,4	223.550	1,5

Font: ACA - Planificació hidrològica 2022-2027, document de síntesi

Com a resultat, i donat que una part molt important del sistema productiu català es troba en les conques internes, més del 80% del VAB català està ara exposat a la sequera.

Els sectors productius al davant de la sequera

Des de la Cambra hem preguntat a diferents sectors productius sobre la seva situació en el marc de les restriccions per la sequera. Molts d'ells ens han manifestat la seva conscienciació enfront al canvi climàtic; la seva inquietud sobre quins recursos d'aigua tindran realment disponibles en un futur no gaire llunyà; i, sobretot, la seva reclamació de més guia i suport per part de les administracions per tal de poder transformar els seus sistemes cap a un ús més eficient i sostenible de l'aigua.

Falta, per començar, una estructura dins l'àmbit de l'anàlisi i l'assessorament sectorial, que identifiqui les necessitats i solucions que les empreses haurien d'implementar per estalviar aigua. En aquest sentit, una oficina d'assessorament sectorial impulsada per l'Administració representaria un bon punt de partida.

Les empreses també ens han assenyalat la necessitat d'una major alineació i coordinació entre els diferents àmbits de l'administració, juntament amb protocols suficientment àgils, per tal de facilitar la posada en marxa de nous processos de cara a l'estalvi d'aigua, sobretot en relació amb la reutilització. En aquest àmbit, també s'ha de dir que ajudaria molt una major flexibilitat a nivell normatiu (i en la seva aplicació).

Balanç hídric actual i futur (en cas de continuar l'episodi de sequera)

Àrea Metropolitana de Barcelona

T2

Consum / Aportació (m ³ /s)	Actual	Març 2025
Consum	6,8	6,8
Aportació aigua dessalinitzada	2	2
Aportació aigua regenerada	1,5	1,5
Aportació recursos convencionals (Llobregat + Ter)	3	0,5
Aportació Besòs	0,3	0,3
Balanç hídric	0	-2,5
Aportacions addicionals previstes		
Ampliació ETAP Besòs en marxa	-	0,7
Increment aportació ERA Baix Llobregat	-	0,3
Interconnexió CAT-ATL	-	1,5
Balanç hídric	-	0

Font: Elaboració pròpia en base a dades i comunicats de l'AMB, ACA.

Actuacions d'emergència del costat de l'oferta

Per afrontar l'emergència actual per sequera del costat de l'oferta s'han de portar a terme actuacions factibles d'implementar amb, com a màxim, un any vista.

Arran d'aquest episodi de sequera, el mix de recursos hídrics s'ha incrementat de manera notable. Per posar un exemple, abans de la sequera l'aigua dessalinitzada representava de mitjana el 5% dels recursos hídrics de la Barcelona metropolitana i el 95% restant provenia de rius i aqüífers. Durant la sequera, en el mateix àmbit s'ha arribat a un 25% d'aigua regenerada i un 33% d'aigua dessalinitzada, quedant en un 42% l'aigua de rius i aqüífers.

Aquest gran canvi en el perfil dels nostres recursos hídrics ha permès allargar l'entrada en emergència, però no serà suficient per afrontar un perllongament de la sequera actual, que portaria a l'esgotament les reserves del sistema Ter-Llobregat en el mes de març de 2025 (Taula 2).

Considerant aquest horitzó, les actuacions actualment en marxa per ampliar la potabilitzadora del Besòs i incrementar l'aportació de la regeneradora del Baix Llobregat suposaran una millora, però caldran actuacions addicionals per complementar la nova aportació necessària.

La interconnexió de les xarxes del Consorci d'Aigües de Tarragona (CAT) i Aigües Ter-Llobregat (ATL) representaria l'opció més pràctica, tant per la factibilitat d'execució (dins del termini de temps disponible) com per la contribució que representaria de cara a la constitució d'un veritable sistema en xarxa. Caldria entendre aquesta mesura com a un recurs puntual de cara a l'aportació de garantia per a situacions d'emergència, amb caràcter multidireccional, i basat en l'excedent disponible de la concessió de 4 m³/s corresponent al mini-transvasament de l'Ebre cap al CAT (Taula 3).

Actuacions més destacades pel que fa a generació de nous recursos d'abastament

Objectius Llei 9/2023, del 19 de maig, i situació actual

T3

Actuació	Previsió inici tramitació
Licitació obres dessalinitzadores La Tordera "abans de juliol de 2023"	Imminent?
Redacció projecte "abans de 2023" i licitació obres dessalinitzadora Foix	Imminent?
Redacció projecte Nova ETAP Besòs	2024
Redacció projecte Nova ERA Besòs	Pendent

Font: Elaboració pròpia en base a Llei 9/2023.

D'altra banda, en aquest mateix punt temporal és essencial accelerar les tramitacions de totes aquelles actuacions que hauran de conformar la base dels nous recursos de dessalinització i regeneració per abans de l'horitzó 2030, entre les quals es troben les dessalinitzadores Tordera II i Foix, i les noves potabilitzadora i regeneradora al Besòs.

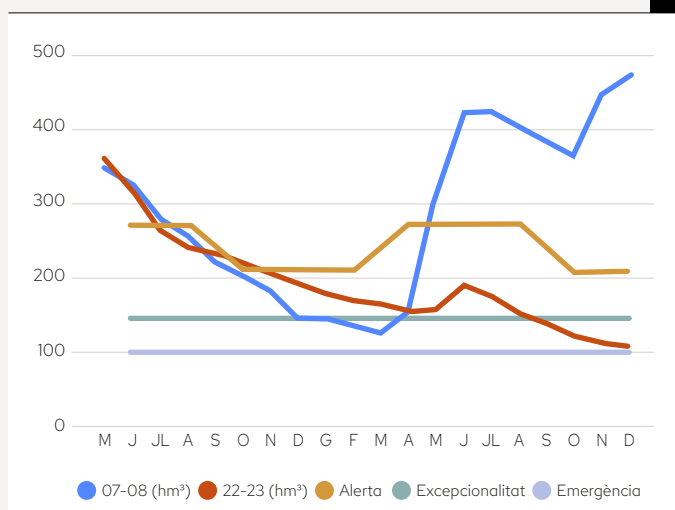
La transició hídrica: actuacions pel costat de l'oferta...

Catalunya té al davant el gran desafiament de construir un nou model hídric, que ens eviti seguir confiant en uns recursos "tradicionals" (embassaments) que seran cada vegada més escassos.

La sequera actual ens ha portat a dia d'avui els escenaris més extrems que es podien considerar en els estudis que van servir de base per a la planificació vigent (**Gràfic 2**). Aquesta realitat fa necessari assolir no més tard de l'horitzó 2030 el nou recurs de 6m³/s d'aportació complementària identificat per l'ACA per cobrir el dèficit hídric del Sistema Ter-Llobregat. Això suposa avançar deu anys la planificació original de l'ACA, que fixava aquest objectiu de nova aportació per l'horitzó 2039.

Per tant, totes les actuacions necessàries dins dels àmbits de la millora de l'eficiència, la dessalinització i la regeneració, identificades amb més o menys detall en la planificació de l'ACA, han de definir-se i executar-se amb la màxima prioritat, per quedar concloses cap al 2030.

Comparativa de l'evolució de la reserva Ter-Llobregat (hm³) en les sequeres 2007-2008 i 2022-2023

Font: Agbar (2023), Bones pràctiques municipals en la gestió de la sequera en un context d'emergència hídrica - Barcelona i la seva Àrea Metropolitana

Objectiu 2040: construcció d'un nou model hídric a Catalunya, inversió total acumulada 2022-2040 = 5.200 MEUR

T 4

Bloc actuacions	Inversions (MEUR)	Horitzó proposat
3r cicle panificació ACA	2.438	2030
Assoliment Objectius Ambientals	866	-
Atenció a les demandes i racionalitat en l'ús de l'aigua	1.418	-
Adaptació al canvi climàtic i fenòmens extrems	150	-
Coneixement i Governança	4	-
Actualitzacions inversions 3r cicle ACA	+245	2030
ITAM Tordera II i Foix	+245	2030
Nou sistema Besòs	550	2030
Nova ETAP Besòs	250	2028
Nova ERA Besòs	300	2020
Resta actuacions cap al nou model hídric	1950	2040
Resta actuacions PECIA (AMB)	1.950	2040

Font: Elaboració pròpia en base a planificació ACA, AMB i estimacions pròpies (actualitzacions ITAM Tordera II i Foix, estimacions ETAP i ERA Besòs)

Igualment en aquest horitzó 2030 caldrà establir un nou sistema de reutilització de l'aigua en el riu Besòs, molt similar al que ja porta temps operant en el Llobregat. Es tracta d'un projecte relativament recent, que no estava definit del tot en la planificació de l'ACA i que cal impulsar amb decisió, atès que contribuirà a la generació d'una nova font de recurs de gran valor.

Les inversions previstes per l'ACA per al període 2022-2027, més les actualitzacions de les inversions de les dessalinitzadores de Tordera-II i Foix i les inversions (estimatives encara) associades al nou sistema a implantar en el Besòs, sumarien una inversió total del voltant de 3.200 MEUR, a executar dins l'horitzó 2030 (**Taula 4**).

D'altra banda, caldrà completar aquestes actuacions amb altres planificacions i actuacions complementàries dins els àmbits competencials locals, com per exemple les incloses en el Pla Estratègic del Cicle Integral de l'Aigua de l'Àrea Metropolitana de Barcelona (PECIA-2050), amb una inversió addicional d'uns 2.000 MEUR. Novament, la realitat del canvi climàtic, que ha superat totes les previsions, obligaria a avançar deu anys l'horitzó-objectiu d'aquest pla, i executar per no més tard del 2040 totes les actuacions previstes originalment per al 2050.

...i actuacions pel costat de la demanda

El gran canvi de model hídric dins l'àmbit dels recursos haurà d'anar en paral·lel a un canvi de model pel costat de la demanda.

En un àmbit general i atenent a tots els consums, cal generar una **regulació positiva**, que estableixi obligatorietat i sancions a la vegada que doni cabuda a ajudes/compensacions a aquells que la compleixen.

S'ha d'incentivar al consum domèstic i comercial per estalviar aigua, amb la definició i posada en marxa de plans d'actuació específics, amb el foment de la implantació de les tecnologies disponibles en el mercat (sistemes d'estalvi d'aixetes, reguladors de pressió, aprofitament d'aigües grises, etc.). També és imprescindible ajudar al món agrari, pel seu pes en el consum total del sistema, a fer una transformació dels sistemes de reg cap a una major eficiència.

Però des de la Cambra volem fer **una crida particular per la transició hídrica dins l'àmbit de la indústria**.

La clau de volta per a la transició hídrica a la indústria radica en la reutilització de l'aigua. **La infraestructura de regeneració que preveu la planificació vigent** permetrà establir una excel·lent plataforma en aquest terreny. Les millorestecnològiques estan permetent dissenyar **processos innovadors** de producció, fomentant la substitució dels recursos convencionals, ja sigui de fonts públiques o privades, per **aigua regenerada**. Se'n poden beneficiar molts sectors: tèxtil (tints i acabats), químic, química fina (farmacèutic), derivats del petroli, paperer, automoció, àrids i els materials de construcció, adobadors, indústria alimentària...

Per desenvolupar aquesta estratègia, calen inversions públiques en **R+D, innovació i digitalització** del cicle de l'aigua, per tal d'identificar i testejar les noves tecnologies i processos que han de permetre la transició hídrica a la indústria.

S'hauran de treballar paral·lelament **plans sectorials** per a l'estalvi en el consum d'aigua, que incorporin les solucions disponibles en el mercat per a cada sector productiu; i impulsar la seva implantació amb la **guia i acompanyament**

de l'Administració, que haurà de proporcionar incentius i compensacions per tal d'ajudar a les empreses a cobrir els sobrecostos derivats de la transició hídrica.

En aquest sentit, la Cambra valora molt positivament les **línies d'ajut** que està impulsant actualment el **Departament d'Empresa i Treball** en l'àmbit de l'assessorament ("cupons" per a la contractació d'auditories hídriques) i l'impuls de projectes col·laboratius i R+D+I; serà essencial que es mantinguin en agenda de forma continuada, com a acompanyament permanent per a la transformació de les empreses.

Conclusions

Estem al davant d'un desafiament, però també d'una gran oportunitat, en el marc de la transició hídrica.

No només cal recuperar deu anys perduts d'inversió, sinó també portar a terme tota una transformació del model cap a noves fonts de recurs, especialment en el terreny de la regeneració i la reutilització; i cap a un consum més eficient i racional en tots els usos (domèstic, comercial, industrial, agrari, etc.).

Aquest últim aspecte és especialment complex i requereix accions contundents a nivell normatiu, de recerca, desenvolupament i innovació; de coordinació entre diferents organismes de l'Administració; i de guia i suport (econòmic) als sectors productius.

L'Administració està fent passes en aquesta direcció; és fonamental, però, que acceleri les tramitacions de projectes clau per a la generació de nou recurs; que garanteixi la continuïtat en el temps de les ajudes econòmiques a les empreses de cara a implementar els seus plans d'estalvi d'aigua; i que, en definitiva, dissenyi i implementi totes aquelles actuacions imprescindibles per fer de Catalunya un referent mundial dins l'àmbit de l'aigua.

Per acabar, una última reflexió: en el cas hipotètic que la meteorologia faci un canvi radical i sortim de l'emergència, no podem permetre'ns el luxe de tornar a oblidar que patim un problema estructural de manca de garantia hídrica, al qual s'ha de respondre amb urgència, per tal de ser capaços d'afrontar properes sequeres iguals o pitjors que l'actual.

Girona i comarques

Anàlisi de la demarcació

La demarcació de Girona és la que compta amb menys superfície de totes les demarcacions catalanes (5.905 km²), però és la segona en nombre d'empreses i afiliacions, i la tercera en termes població, amb pesos al voltant del 10%.

La demarcació de Girona és la que compta amb menys superfície, però és la segona en nombre d'empreses i llocs de treball

Aquest darrer any, la **població** ha augmentat 18.240 persones, un 2,3%, fins a les gairebé 808.700 persones registrades en el cens a 1 de gener de 2023. Aquest increment, en termes relatius, és el més elevat de les quatre demarcacions catalanes i el 71% prové de l'augment de la població amb nacionalitat estrangera. Les persones estrangeres a la demarcació augmenten un 8,2% (gairebé 13.000 persones més) fins a les 171.482, xifra que suposa un rècord històric, mentre que les persones amb nacionalitat espanyola també augmenten, però en menor mesura, un 0,8% (5.287 persones més). Al seu torn, l'increment de les persones estrangeres ve donat per les que provenen de fora de la UE (+10,7%), ja que la immigració comunitària es manté pràcticament estable el darrer any (+0,3%). Arrel d'aquesta evolució dels fluxos migratoris, la taxa d'estrangeria (percentatge de població estrangera sobre el total de la població) augmenta fins al 21,2%, i la extracomunitària fins al 16,5%. Ambdues taxes són les més elevades de les quatre demarcacions catalanes i suposen un rècord històric a Girona.

La població resident ha crescut intensament el darrer any gràcies a l'augment de la població estrangera

La població resident a les comarques gironines ha crescut amb més intensitat a mesura que augmenta el tram d'edat: un 0,9% entre les persones més joves (menors de 15 anys), un 2,5% entre les persones de 15 a 64 anys i un 2,8% les de 65 anys o més. Aquesta evolució s'ha traduït en un increment de l'índex d'envelliment –rati entre el tram de població més jove i més gran– en 2,3 punts percentuals (p.p.) fins a 123,7%, l'índex més baix de les quatre demarcacions, i en una disminució de la taxa de dependència –percentatge de població d'entre 15 i 64 anys sobre la resta– en 0,3 punts percentuals fins al 50,9%.

El **valor afegit brut** (VAB) a preus constants (descomptada la inflació) de la demarcació de Girona ha crescut un 2,4% el 2023, segons estimacions de la Cambra de Comerç de Barcelona ([gràfic IV.11](#)). Aquesta evolució positiva però inferior a la del conjunt de Catalunya (2,9%), es deu a que el creixement registrat l'any 2022 va ser força més elevat a les comarques gironines que a Catalunya (6,5% enfront el 5,6%, segons estimacions de l'Anuari comarcal del BBVA). Cal dir que Girona va ser una de les demarcacions que més va acusar l'impacte de la pandèmia sobre el PIB el 2020 (-14,4%), però també és una de les que va experimentar una recuperació més ràpida i intensa els anys 2021-2022 (6,9% de mitjana els dos anys). La importància del sector turístic a l'economia gironina explica en bona part aquesta evolució del VAB els darrers anys.

Una font addicional per aproximar l'activitat econòmica per demarcacions catalanes és l'Enquesta de clima empresarial, que elaboren conjuntament l'Idescat i la Cambra de Comerç de Barcelona, i que permet fer una anàlisi d'evolució per territori i sectors¹. Pel que fa a la **marxa dels negocis** a Girona el 2023, l'enquesta mostra que aquesta ha estat positiva als quatre grans sectors analitzats i, a més, ha millorat respecte a l'any anterior, excepte a la indústria que es manté un saldo positiu molt similar al del 2022 ([gràfic IV.12](#)). En comparació amb la mitjana catalana, la tendència a la demarcació de Girona ha estat més positiva per a la indústria, construcció i comerç, i molt similar per al sector de resta de serveis.

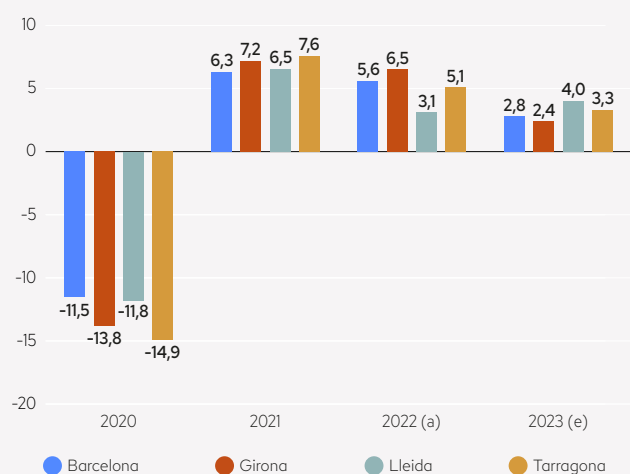
Girona ha recuperat el nombre de turistes d'abans de la pandèmia el 2020, però no el nombre de pernотacions

1. Els resultats de l'Enquesta de clima empresarial per al sector de l'hostaleria només estan disponibles per marques turístiques, no per províncies.

Valor Afegit Brut (VAB) per demarcacions

Taxes de variació interanual, a preus constants, en %

G IV.11

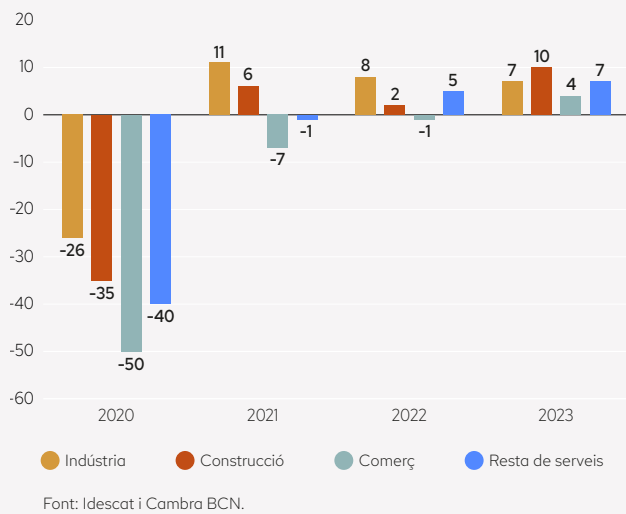

(a) Avanç estimat per Anuari Comarcal BBVA / (b) Estimació de Cambra BCN
Font: Anuari Comarcal BBVA (2020-2022) i Cambra BCN (2023).

Marxa dels negocis per sectors a Girona

Saldos de respostes: diferència entre percentatges de resposta "a l'alça" i "a la baixa"

G IV.12

Tot i no disposar de dades de la marxa dels negocis de l'hostaleria per demarcacions, indirectament es pot fer una aproximació a partir de l'anàlisi de les principals xifres de demanda i d'oferta del **sector turístic**. Segons l'Enquesta d'ocupació hotelera de l'INE, amb dades provisionals per al 2023, Girona ha recuperat el nombre de turistes d'abans de la pandèmia, però no el nombre de pernотacions. Així, el 2023 es registren un total de 4.256.208 viatgers allotjats a establiments hotelers, un 5,8% més respecte al 2019, i 12,4 milions de pernотacions un 9,3% per sota la xifra del 2019 (gràfic IV.13). Segons procedència, el nombre de pernотacions del turisme estranger, ha crescut un 17,2% respecte

a l'any anterior, mentre que les del turisme intern ha disminuït un 1,5%. No obstant això, el nombre de pernотacions dels viatgers estranger encara se situa un 15,2% per sota la xifra del 2019, en canvi, la del turisme intern es troba un 3,3% per sobre.

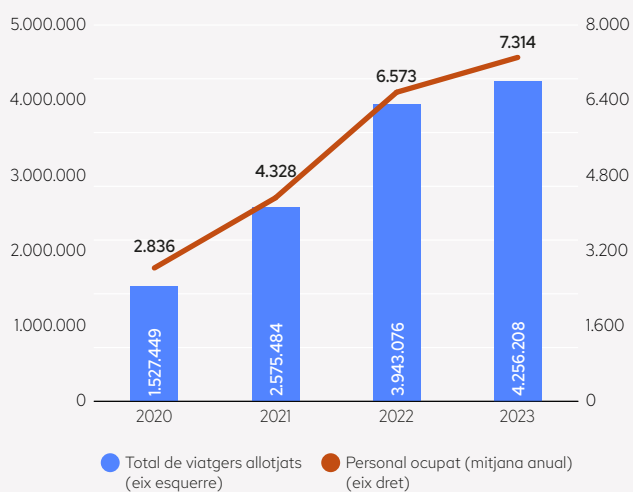
Pel costat de l'oferta, s'estima que el 2023 a Girona hi ha hagut 560 establiments oberts en mitjana anual, 26 més que el 2022, però 34 establiments menys que el 2019. En termes d'habitacions i places, tampoc s'han recuperat les xifres pre-pandèmia, un 2,7% i l'1,8% menys, respectivament. En canvi, el grau d'ocupació ja supera el percentatge d'abans de la crisi sanitària i se situa l'any 2023 en el 57,5% per places, el 66,9% per places de cap de setmana i el 63,3% per habitacions. En darrer lloc, el personal ocupat al sector hotelier de la demarcació 7.324 persones de mitjana anual el 2023 (un 21,4% del total de Catalunya), un 11,4% més que l'any anterior i un 4,8% més que el 2019.

Si l'anàlisi es fa per marques turístiques, la demarcació està formada per la delimitació de la Costa Brava² i parcialment la de Pirineus. Segons les dades de l'Idescat, la Costa Brava és el segon destí turístic de Catalunya –per darrere de Barcelona– en volum de pernотacions a establiments hotelers amb 11,7 milions el 2023, i els Pirineus és el cinquè, amb 1,6 milions. Aquestes xifres suposen un increment respecte al 2022 de l'11,2% a la Costa Brava i del 5,8% als Pirineus. Tanmateix, respecte al 2019 la dada de la Costa Brava se situa un 0,5% per sota i la del Pirineus ja supera en un 10,6% la xifra pre-pandèmia (2019). En termes del grau d'ocupació, la Costa Brava registra la quarta taxa més alta de totes les marques turístiques (65,7%), 1,7 punts per sobre de la xifra de 2019 (64,0%); en canvi, el grau d'ocupació als Pirineus és el més baix de totes les marques turístiques (el 38,3%), influenciada per l'elevada estacionalitat d'aquesta destinació (altament dependent també de les condicions per practicar esports d'hivern). Quant a l'estada mitjana, a la Costa Brava és de 3 dies –la segona més elevada de totes les marques turístiques, només per darrere dels 3,4 dies a la Costa Daurada–, i als Pirineus es manté pràcticament igual a la dels darrers anys, en 2,0 dies.

Viatgers i personals ocupat a establiments hotelers a la demarcació de Girona

Nombre

G IV.13

El comptes de cotització augmenten lleugerament a la demarcació el 2023

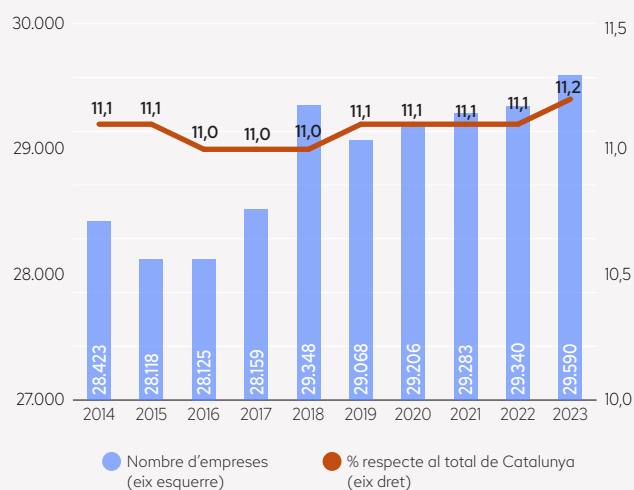
El **teixit empresarial** al conjunt de la demarcació de Girona ha registrat gairebé 62.900 empreses (amb i sense assalariats) a 1 de gener del 2023, 2.780 menys que un any enrere (-4,2%), segons les dades d'empreses actives que proporciona l'explotació estadística del Directori central

2. La marca turística Costa Brava inclou totes les comarques gironines amb excepció de la Garrotxa, el Ripollès i la Cerdanya, que s'enquadren a la marca turística Pirineus, juntament amb sis comarques més de Lleida.

Empreses¹ amb assalariats a la demarcació de Girona

Nombre i percentatge sobre el total de Catalunya, en %

G IV.14

¹Dades a 1 de gener.
Font: INE (DIRCE).

d'empreses (DIRCE) de l'INE (gràfic IV.14). Aquesta disminució prové de la reducció del 8,3% del nombre d'empreses sense assalariats (autònoms), ja que les empreses amb assalariats han augmentat un 0,9% el darrer any. Tanmateix, si s'analitzen les dades que recullen l'evolució al llarg del darrer any com són els comptes de cotització, terme que fa referència als centres de treball que té una empresa, Girona ha registrat 28.061 comptes de cotització a finals d'any, un 0,9% més que en la mateixa data del 2022, però encara 500 comptes per sota de la xifra del 2019.

Altres indicadors de demanda interna que ajuden a completar l'anàlisi a nivell provincial són les **compravendes immobiliàries**. Aquestes han evolucionat negativament el 2023, amb una disminució del 7,4% fins a les de 40.024 transaccions immobiliàries, el 14,3% del total de transaccions al Principat. El notable descens de la demanda immobiliària durant el 2023, evolució que es compartida al conjunt de Catalunya, s'explica en bona part per dos factors. El primer, per l'intens augment dels tipus d'interès, dificultant l'accessibilitat al finançament hipotecari de les llars. El segon, per les expectatives de les llars a un possible descens dels tipus d'interès de cara els propers trimestres, la qual cosa posposa la decisió de compra. Així, el nombre d'hipoteques constituïdes sobre habitatges a la demarcació ha estat de 7.322, amb una contracció del 19,1% respecte el 2022 (però encara un 16,9% superior al 2019). Malgrat el fort descens de la demanda els preus dels habitatges lliure han seguit augmentant de forma significativa, un 4,5% el 2023.

En relació amb el **sector exterior**, les dades de comerç internacional tanquen el 2023 amb uns resultats globals

positius a la demarcació de Girona. Segons dades provisionals de duanes, les exportacions nominals han augmentat un 4,4% fins als 8.131 milions d'euros, màxim històric des del 2005 (inici de la sèrie disponible); mentre que les importacions han disminuït un 1,4% fins als 3.986 milions d'euros. Girona manté un saldo comercial positiu, a diferència del patró del conjunt de Catalunya, de 4.144 milions d'euros, uns 370 milions més que el 2022 (gràfic IV.15).

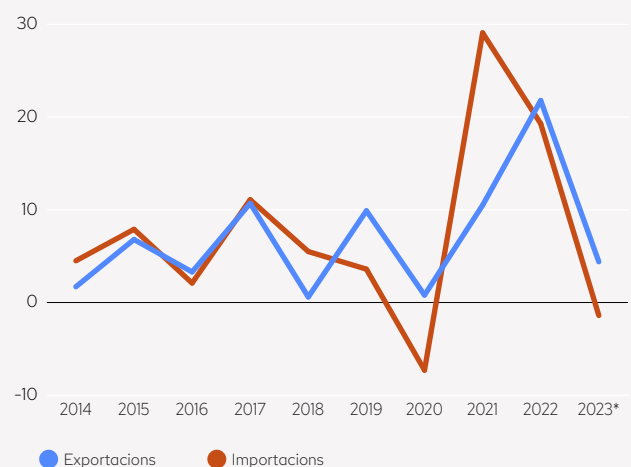
Girona concentra el 46% del total exportat de sucre, cafè i cacau de Catalunya

Les **exportacions** de Girona han suposat el 8,1% del total de vendes a l'estranger de Catalunya (en termes monetaris). Les vendes amb destinació a països de la Unió Europea s'han incrementat un 7,6%, mentre que les extracomunitàries han disminuït un 4,9%. Les primeres representen el 70% de les vendes totals gironines a l'estranger i les segones, el 30% restant. Pel que fa a les deu principals activitats econòmiques exportadores (que representen el 84,2% del volum monetari exportat de la demarcació), la primera continua sent els productes càrnics, amb 2.477 milions d'euros exportats (el 30,5% del total exportat a Girona i el 48,0% del total de Catalunya), un 10,2% més respecte al 2022. La segona activitat ha estat la de productes químics (1.298 milions, el 16% del total d'exportacions de Girona), amb una disminució del 8,5% respecte a un any enrere. Cal destacar el cinquè producte més exportat de la demarcació, el sucre, cafè i cacau, amb un notable creixement del 23,8% fins als 553 milions d'euros, el 6,8% del total exportat a Girona i el 45,9% del total exportat d'aquest producte a Catalunya (gràfic IV.16).

Exportacions i importacions de béns a la demarcació de Girona

Taxes de variació interanual, a preus corrents, en %

G IV.15

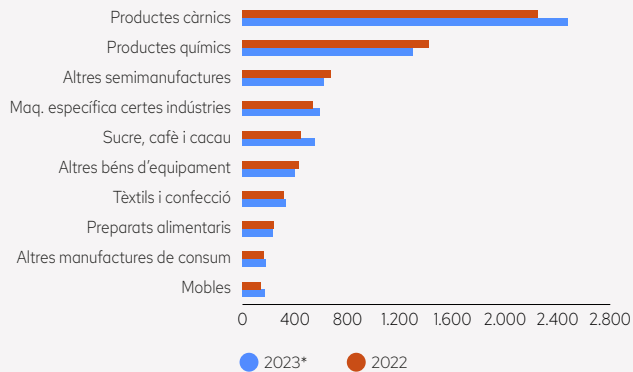
*La taxa de variació del darrer any són amb dades provisionals.
Font: Duanes.

Principals sectors exportadors a la demarcació de Girona

Milions d'euros

G IV.16

*Les dades són provisionals.
Font: Duanes.

L'increment de les exportacions ha anat associat a un creixement del **teixit empresarial exportador regular**. (aquelles més consolidades perquè han exportat com a mínim quatre anys consecutius). El 2023 el nombre d'empreses dins d'aquest col·lectiu ha augmentat un 2,2% fins a les 1.274. El nombre d'empreses regulars ha disminuït en els trams de 50.000 a 500.000 milions d'euros i de 500.000€ a 5 milions d'euros, un 7% i un 1%, respectivament. Per contra, el nombre d'empreses que exporten menys de 50.000 euros augmenta un 13,3%, i les de més de 5 milions d'euros un 1,4%, fins a les 215 empreses.

Respecte a les **importacions**, com s'ha avançat, el 2023 aquestes han minvat un 1,4%, evolució en línia amb la mitja-

na catalana (-1,6%). Quant a l'origen, les importacions comunitàries –el 75% del total– han disminuït amb una mica menys d'intensitat (-1,6%) que les de fora de la UE (-3,9%). Les importacions de les quatre principals activitats –que representen prop del 50% del total importat a la demarcació– han disminuït de forma generalitzada. Els productes químics continuen sent el principal sector importat a la demarcació, amb 1.026 milions d'euros (el 25,7% del total) i amb un descens del 7,2% respecte a l'any anterior. Li segueixen altres semimanufactures (7,4% del total), maquinària específica (6,9%) i altres béns d'equipament (6,4%), amb disminucions del 14,1%, 2,4% i 1,9%, respectivament. A Girona destaca la importació dels productes càrnics, el setè amb major valor importat a la demarcació (el 4,1% del total), que representa el 18,6% del total importat d'aquest producte al conjunt de Catalunya.

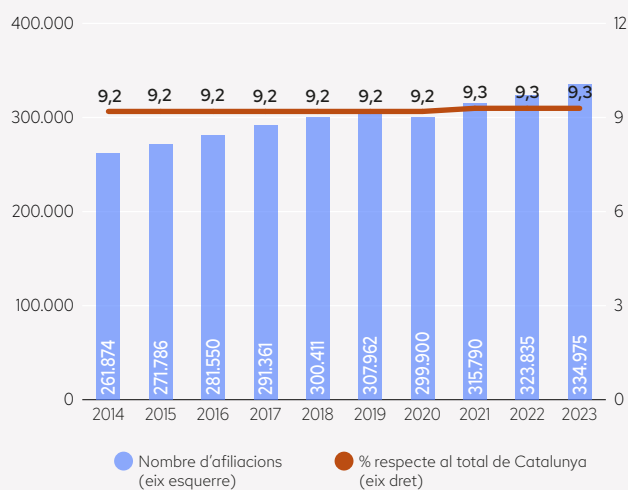
El 2023 s'assoleix una xifra rècord en llocs de treball, tot i el context d'augment dels tipus d'interès i l'elevada incertesa a nivell geopolític

Respecte a l'evolució del mercat de treball a les comarques gironines, aquesta ha estat globalment positiva en comparació amb el 2022 (gràfic IV.17). En primer lloc, les **afiliacions** a la Seguretat Social (SS) han augmentat un 3,4% fins a les gairebé 335.000 persones el darrer any, el màxim des del 2008 (inici de la sèrie disponible). Aquest creixement ha estat set dècimes superior al de la mitjana catalana (2,7%).

Afiliacions* a la demarcació de Girona

Nombre i percentatge sobre el total de Catalunya, en %

G IV.17

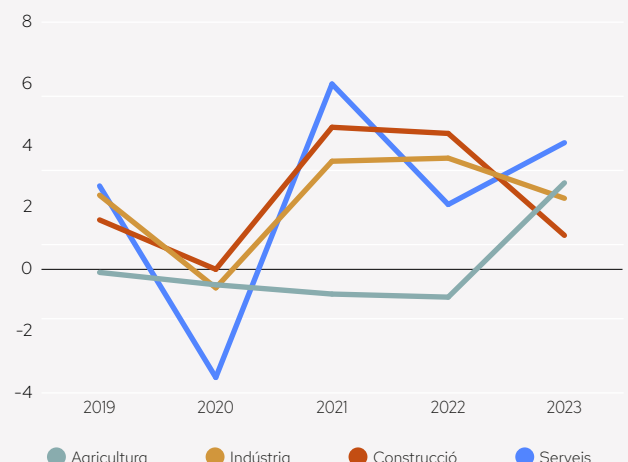

*Dades a 31 de desembre. Els darrers dos anys són provisionals. Règim general, mineria i carbó, i autònoms.
Font: Idescat.

Afiliacions* per sectors a la demarcació de Girona

Taxa de variació interanual, en %

G IV.18

*Dades a 31 de desembre. Els darrers dos anys són provisionals. Règim general, mineria i carbó, i autònoms.
Font: Idescat.

Dades bàsiques de la demarcació de Girona

	2021	2022	2023	Demarcació Catalunya		2022	2023
				Var. 2023/2022 (% pp)		Pes Dem./CAT (%)	
DEMOGRAFIA							
Població Total	784.941	790.432	808.672	2,3	1,8	10,2	10,2
Densitat (hab/km ²)	132,9	133,9	136,9	2,3	1,8	-	-
Població de menys de 15 anys	122.485	120.801	121.899	0,9	-0,5	10,8	10,9
Població de 15 a 64 anys	519.159	522.912	535.971	2,5	2,2	10,2	10,2
Població de 65 anys i més	143.297	146.719	150.802	2,8	2,1	9,8	9,9
Índex de dependència global	51,2	51,2	50,9	-0,3	-0,5	-	-
Índex d'envelliment	117,0	121,5	123,7	2,3	7,1	-	-
Nacionalitat espanyola	627.505	631.903	637.190	0,8	0,2	9,7	9,7
Nacionalitat estrangera	157.436	158.529	171.482	8,2	10,2	12,8	12,6
Taxa d'estrangeria total	20,1	20,1	21,2	1,1	1,1	-	-
Taxa d'estrangeria extracomunitària	15,2	15,3	16,5	1,2	1,2	-	-
ACTIVITAT ECONÒMICA							
Comptes de cotització¹	27.510	27.821	28.061	0,9	0,3	11,4	11,5
Nombre d'empreses²	64.258	65.628	62.848	-4,2	-6,7	10,3	10,6
Sense assalariats	34.975	36.288	33.258	-8,3	-11,5	9,8	10,2
Amb assalariats	29.283	29.340	29.590	0,9	0,0	11,1	11,2
1 a 49 assalariats	28.872	28.945	29.192	0,9	-0,1	11,2	11,3
50 a 199 assalariats	320	302	306	1,3	2,3	7,6	7,6
200 a 999 assalariats	80	80	79	-1,3	0,8	7,0	6,9
1.000 o més assalariats	11	13	13	0,0	4,9	6,4	6,1
Empreses concursades	83	50	39	-22,0	-9,1	4,5	3,9
Compravendes immobiliàries	40.086	43.233	40.029	-7,4	-8,0	14,2	14,3
Viatgers allotjats a establiments hotelers³	2.575.483	3.943.076	4.256.208	7,9	11,4	20,6	20,0
Residents a Espanya	1.624.152	1.865.298	1.843.378	-1,2	3,3	24,0	23,0
Residents a l'estranger	951.331	2.077.778	2.412.830	16,1	16,9	18,3	18,2
SECTOR EXTERIOR⁴							
Exportacions de béns (milions €)	6.446	7.850	8.131	4,4	6,1	8,3	8,1
<i>10 principals sectors:</i>							
Productes càrnics	1.993	2.250	2.477	10,2	2,5	44,5	48,0
Productes químics	1.185	1.419	1.298	-8,5	4,1	5,0	4,4
Altres semimanufactures	490	675	622	-7,8	-13,1	19,5	20,5
Maq. Específica certes indústries	536	538	588	9,3	4,6	10,0	10,4
Sucre, cafè i cacau	285	446	553	23,8	8,9	40,3	45,9
Altres béns d'equipament	376	427	397	-6,8	4,5	5,3	4,6
Tèxtils i confecció	230	317	329	3,8	-2,8	5,5	5,7
Preparats alimentaris	148	239	235	26,4	14,0	14,0	12,5
Altres manufactures de consum	111	164	178	9,1	4,8	7,5	7,8
Mobles	114	142	171	20,4	5,5	16,2	18,2
Exportacions UE	4.311	5.310	5.715	7,6	7,6	9,2	9,2
Exportacions fora UE	2.135	2.540	2.416	-4,9	5,2	6,9	6,3
Importacions de béns (milions €)	3.416	4.075	3.986	-1,4	-1,6	3,6	3,6
<i>10 principals sectors:</i>							
Productes químics	981	1.119	1.026	-7,2	-10,4	3,9	4,0
Altres semimanufactures	267	346	294	-14,1	-10,3	11,1	10,5
Maq. Específica certes indústries	253	287	277	-2,4	5,1	4,6	4,4
Altres béns d'equipament	226	261	256	-1,9	4,0	2,7	2,5
Tèxtils i confecció	158	221	220	0,6	-10,2	2,5	2,8
Sucre, cafè i cacau	71	120	171	42,2	2,4	6,4	8,9
Productes càrnics	137	161	164	2,5	19,4	21,6	18,6
Mat. Primeres animals i vegetals	114	158	141	-10,8	-24,8	13,1	15,7
Altres manufactures de consum	99	146	135	-6,2	-8,5	4,7	4,8
Metalls no ferrosos	65	81	123	56,2	-11,8	4,2	7,3
Importacions UE	2.597	3.051	3.002	-1,6	1,8	5,4	5,2
Importacions fora UE	819	1.024	984	-3,9	-5,8	1,8	1,9
Nombre d'empreses exportadores	4.842	4.072	3.798	-6,7	0,1	8,4	7,8
Nombre d'empreses exportadores regulars	1.220	1.246	1.274	2,2	2,2	7,2	7,2
Exporten menys de 50.000 €	388	361	409	13,3	3,9	5,1	5,5
Exporten de 50.000 a 00.000 €	242	271	252	-7,0	-0,2	6,5	6,1
Exporten de 500.00 a 5 milions €	399	402	398	-1,0	2,2	10,0	9,7
Exporten més de 5 milions €	191	212	215	1,4	1,5	11,1	11,1
MERCAT DE TREBALL							
Afiliacions totals^{1,3,5}	315.790	323.835	334.975	3,4	2,7	9,3	9,3
Agricultura	4.575	4.535	4.660	2,8	-0,4	14,5	14,9
Indústria	55.645	57.650	58.950	2,3	1,4	11,8	11,9
Construcció	28.580	29.835	30.150	1,1	1,4	13,5	13,5
Serveis	226.995	231.825	241.215	4,1	3,1	8,4	8,5
Assalariats	254.245	262.095	272.755	4,1	3,1	8,9	9,0
Autònoms	61.545	61.740	62.220	0,8	0,4	11,1	11,1
Ocupats (EPA)⁶	348.800	367.600	364.100	-1,0	3,9	10,5	10,0
Contractes	281.770	282.581	246.479	-12,8	-12,7	10,0	9,9
Temporals	234.954	142.340	118.495	-16,8	-17,6	8,6	8,6
Indefinites	46.816	140.241	127.984	-8,7	-5,7	11,9	11,6
Atur registrat¹	35.763	32.230	30.912	-4,1	-0,9	9,3	9,0
Taxa d'atur (EPA) ⁶	12,7%	8,6%	9,6%	1,0	-0,6	-	-

Fons: INE, Idescat, Observatori d'Empresa i Ocupació, DataComex, ICEX i Registradors de la propietat.

1 Dades de final d'any.

2 Les dades són a 1 de gener de cada any (Directori Central d'Empreses de l'INE).

3 Les dades del darrer any són provisionals.

4 Les dades del darrer any són provisionals i la taxa de variació està calculada a partir de les dades provisionals de l'any anterior.

5 Règim general, mineria i carbó i autònoms.

6 Les dades fan referència a la mitjana anual.

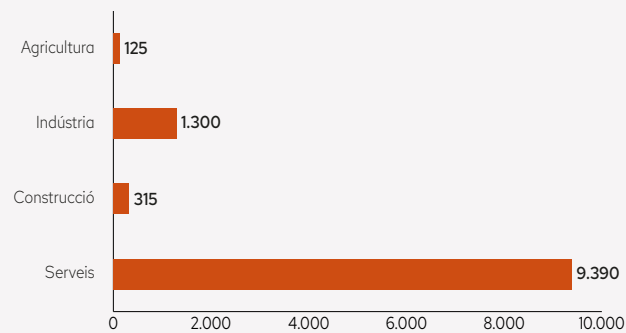

Variació del nombre d'afiliacions* per sectors a la demarcació de Girona. Any 2023

Nombre

GIV.19

*Dades a 31 de desembre.
Font: Idescat.

Segons el règim d'afiliació, el nombre d'assalariats ha augmentat un 4,1% fins als 272.755 a 31 de desembre, la dada més elevada de la sèrie històrica disponible (2008), i el d'autònoms ha crescut un 0,8% respecte al 2022 amb 62.220 persones en total, la xifra més elevada des del 2008. A nivell sectorial (gràfics IV.18 i IV.19), l'afiliació global ha augmentat a totes les grans activitats econòmiques respecte a l'any anterior, en una franja que va de l'1,1% a la construcció al 4,1% als serveis.

Un altre indicador de l'evolució del mercat de treball són les dades que publica l'INE a través de l'Enquesta de població activa. En aquest cas, la **població ocupada** a Girona ha evolucionat negativament respecte al 2021, amb un descens de l'1,0% fins a les 364.100 persones de mitjana anual.

Quant als **contractes de treball** signats, aquests han registrat una evolució negativa el 2023, del 12,8% respecte al 2022, fins als 246.479 contractes nous, i encara no han recuperat el nivell del 2019 (302.449). Cal tenir present que les variables anteriors fan referència a l'estoc de llocs de treball i persones ocupades, respectivament, mentre que les dades de contractes mostren el flux dels nous contractes signats. El nombre de contractes temporals s'ha reduït de forma més intensa que els indefinits, un 16,8% i un 8,7%, respectivament, degut a la reforma laboral aprovada el 2021, que al seu torn ha fet augmentar de forma notable els contractes indefinits (un 16,6% el 2021, un 49,6% el 2022 i 51,9% el 2023).

Girona registra la menor xifra de persones aturades des del 2007

En paral·lel a l'evolució de l'ocupació i dels contractes signats, el nombre de **persones aturades registrades** a la demarcació de Girona s'ha reduït un 4,1% fins a les 30.912 a

31 de desembre del 2023, la dada més baixa des del 2007. Quant a la **taxa d'atur** ha augmentat en 1 p.p. respecte a l'any anterior fins al 9,6% de mitjana anual el 2023 segons dades de l'EPA, la segona demarcació catalana amb una major taxa d'atur, per darrere de Tarragona (11,0%).

Per últim, els preus de consum han augmentat el 3,3% en mitjana anual el 2023, 5,7 punts percentuals menys que el 2022. Aquesta moderació ha estat gràcies, en bona mesura, a la forta caiguda dels preus energètics (molt inferiors als nivells del 2022). Tanmateix, la inflació continua segueix sent el principal factor d'incertesa de cara les perspectives econòmiques del 2024. Esmentar que Girona registra un increment de preus molt similar al del conjunt de Catalunya (3,4%), i el segon menor increment de les quatre demarcacions catalanes (només per sobre de Tarragona, 3,0%).

Anàlisi comarcal

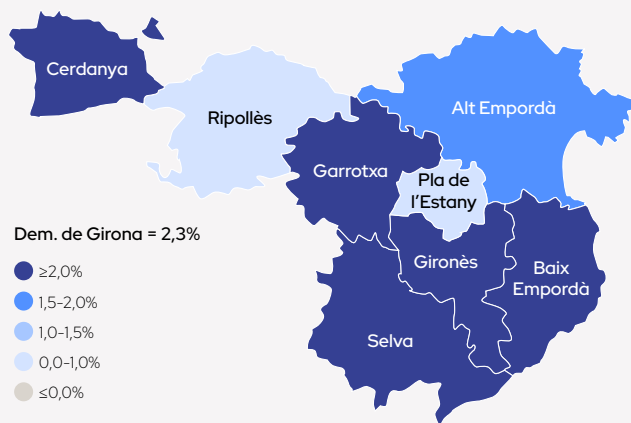
La demarcació de Girona està formada per tots els municipis de les comarques de l'Alt i Baix Empordà, la Garrotxa, el Gironès, el Pla de l'Estany i el Ripollès. A més, inclou pràcticament tots els municipis de la Selva (amb l'excepció de Fogars de la Selva) i una part important dels municipis de la Cerdanya (11 dels 17 municipis), incloent-hi Puigcerdà, la seva capital. També integra tres municipis de la comarca d'Osona (Espinelles, Vidrà i Viladrau). No obstant això, l'anàlisi comarcal s'ha efectuat considerant les comarques de l'Alt Empordà, el Baix Empordà, la Cerdanya, la Garrotxa, el Gironès, el Pla de l'Estany, el Ripollès i la Selva en la seva totalitat.

La població nascuda a l'estranger augmenta notablement a totes les comarques gironines

Població¹. Any 2023

Taxes de variació interanual, en %

MIV.5

¹ Dades a 1 de gener.
Font: Idescat.

Segons el cens del padró municipal amb dades a 1 de gener del 2023, la població ha augmentat a totes les comarques, entre el 0,8% del Ripollès i el 3,2% de la Selva (mapa IV.5). Segons el lloc de naixement, s'observa que la població nascuda a l'estranger ha crescut notablement a totes les comarques, amb un rang entre el 6,3% del Pla de l'Estany i el 13,8% del Ripollès.

El teixit empresarial augmenta a totes les comarques de la demarcació, entre el 0,1% de la Garrotxa i el 3,1% de la Cerdanya

En relació amb el **teixit empresarial**, el 2023 el nombre de comptes de cotització inscrits a la Seguretat Social a 31 de desembre (concepte aproximatiu al nombre d'empreses) ha augmentat a totes les comarques entre el 0,1% de la Garrotxa i el 3,1% de la Cerdanya (mapa IV.6). La comarca amb més teixit empresarial de la demarcació és el Gironès, que compta amb 7.408 empreses, un 0,8% més que el 2022 i el 26,4% del total de la comarca. Respecte al 2019, només la Cerdanya ha assolit el nivell d'empreses que tenia abans de la crisi (62 empreses més).

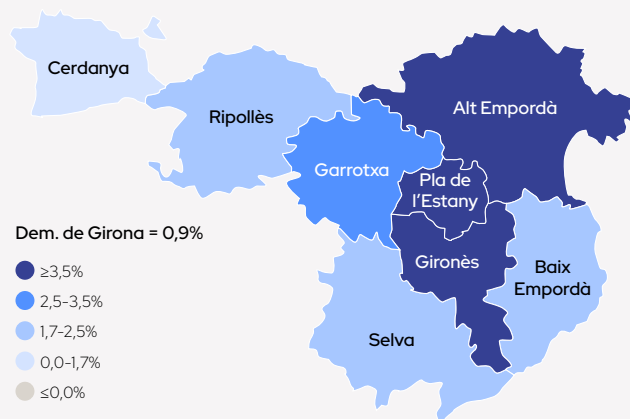
Així mateix, el nombre de llocs de treball també augmenta a totes les comarques, entre l'1,6% de la Cerdanya i el 6,0% de l'Alt Empordà

Quant a l'evolució del mercat de treball, l'**afiliació segons ubicació de la seu de l'empresa** a la Seguretat Social s'ha incrementat a totes les comarques. Les variacions han estat heterogènies amb variacions que oscil·len entre l'1,6%

Afiliacions a la Seguretat Social¹. Any 2023

Taxes de variació interanual, en %

M IV.7

¹ Dades a 31 de desembre. Els darrers dos anys són provisionals. Règim general, mineria i carbó, i autònoms. Font: Idescat.

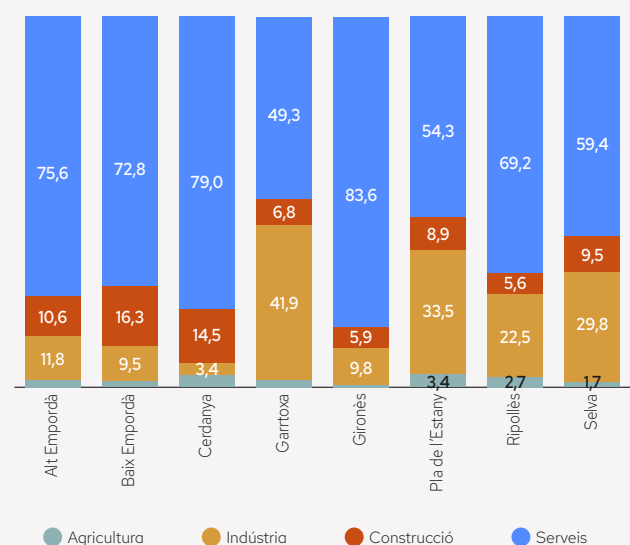
de la Cerdanya i el 6,0% de l'Alt Empordà (mapa IV.7). En termes absoluts, de les 11.140 afiliacions addicionals que s'han registrat a la demarcació el darrer any, el 39,5% s'han ubicat al Gironès (+4.400), el 25,1% a l'Alt Empordà (+2.800) i l'11,9% a la Selva (+1.330).

Quant a les dades desagregades per activitats econòmiques, el gràfic IV.20 mostra la composició del nombre d'afiliacions per grans sectors. Les afiliacions als **serveis** són les més representatives a totes les comarques, amb un pes sobre el total comarcal que oscil·la entre el mínim del 49,3%

Estructura sectorial de les afiliacions*. Any 2023

En percentatge sobre el total d'afiliacions de la comarca

G IV.20

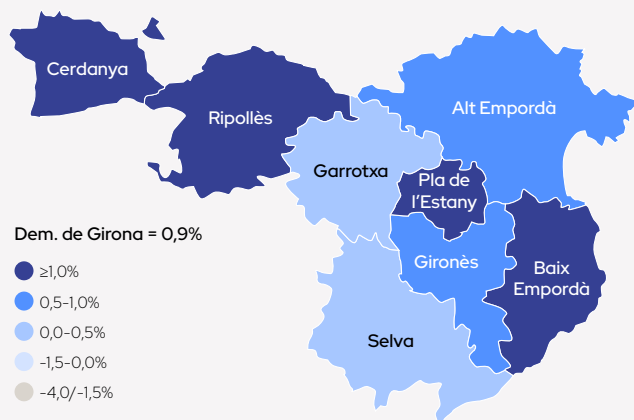

*Dades provisionals a 31 de desembre. Règim general, mineria i carbó, i autònoms. Font: Idescat.

Comptes de cotització¹. Any 2023

Taxes de variació interanual, en %

M IV.6

¹ Dades a 31 de desembre. Font: Idescat.

Afiliacions a la Seguretat Social per grans sector econòmics i comarques^{1,2}

Any 2023

TIV.5

	Agricultura		Indústria		Construcció		Serveis		Total Afiliacions	
	Nombre	Var 23/22 (%)	Nombre	Var 23/22 (%)	Nombre	Var 23/22 (%)	Nombre	Var 23/22 (%)	Nombre	Var 23/22 (%)
Alt Empordà	980	-0,5	5.860	-0,3	5.230	1,8	37.445	7,9	49.515	6,0
Baix Empordà	650	0,0	4.215	3,6	7.220	1,8	32.320	2,4	44.405	2,4
Cerdanya	275	0,0	305	3,4	1.285	8,4	7.020	0,4	8.885	1,6
Garrotxa	535	0,9	11.600	2,9	1.885	0,5	13.640	2,9	27.665	2,7
Gironès	725	12,4	11.925	3,5	7.195	0,4	101.285	4,0	121.135	3,8
Pla de l'Estany	490	3,2	4.875	3,6	1.295	-0,8	7.905	4,6	14.555	3,6
Ripollès	300	0,0	2.495	-0,8	615	-1,6	7.655	3,7	11.070	2,3
Selva	790	3,9	17.620	1,6	5.595	-1,1	35.070	3,2	59.080	2,3
Demarcació de Girona	4.660	2,8	58.950	2,3	30.150	1,1	241.215	4,1	334.975	3,4
Catalunya	31.265	-0,3	497.200	1,4	223.550	1,5	2.842.105	3,1	3.594.115	2,7

Font: Idescat.

1 Dades a 31 de desembre. Les dades són provisionals.

2 Règim general, mineria i carbó, i autònoms.

a la Garrotxa i el màxim del 83,6% al Gironès. En aquest sector, les afiliacions han augmentat de forma generalitzada a totes les comarques el 2023, entre el 0,4% de la Cerdanya i el 7,9% de l'Alt Empordà. A més, si s'analitzen les contribucions sectorials a l'augment de les afiliacions dins de cada comarca, el sector terciari és el que aporta més llocs de treball a tots els territoris, excepte a la Cerdanya on és la construcció.

En segon lloc, la **indústria** és el sector on la tendència de les afiliacions ha estat més positiva, amb un increment a totes les comarques, excepte al Ripollès (-0,8%) i l'Alt Empordà (-0,3%). L'increment més elevat ha estat al Pla

de l'Estany, un 3,6%. Les comarques amb un major pes d'aquesta activitat sobre el total, són la Garrotxa, el Pla de l'Estany i la Selva, amb un 41,9%, 33,5% i un 29,8%, respectivament. A continuació, les afiliacions a la **construcció** han disminuït a tres comarques: -0,8% al Pla de l'Estany, -1,1% a la Selva i -1,6% al Ripollès. L'augment més notable s'ha donat a la Cerdanya (8,4%). Les afiliacions a la construcció són les terceres en valor absolut a totes les comarques (darrere de les de serveis i de la indústria), a excepció del Baix Empordà i la Cerdanya que són les segones, amb un pes sobre el total de les afiliacions de la comarca del 16,3% i el 14,5%, respectivament.

Dades econòmiques bàsiques de les comarques

Any 2023

TIV.6

	Població		Població nascuda a l'estranger		Empreses (comptes de cotització)		Afiliacion segons seu de l'empresa		Afiliats segons residència padronal		Atur registrat	
	Nombre	Var 23/22 (%)	Nombre	Var 23/22 (%)	Nombre ¹	Var 23/22 (%)	Nombre ¹	Var 23/22 (%)	Nombre ¹	Var 23/22 (%)	Nombre ¹	Var 23/22 (%)
Alt Empordà	146.766	2,0	43.684	7,0	5.403	0,8	49.515	6,0	59.390	4,4	5.704	-7,6
Baix Empordà	141.329	2,3	36.479	10,2	5.195	1,0	44.405	2,4	55.720	2,3	4.719	-6,8
Cerdanya	19.885	2,1	4.341	12,1	1.138	3,1	8.885	1,6	9.275	2,3	441	3,8
Garrotxa	61.363	2,8	14.257	12,5	1.864	0,1	27.665	2,7	27.725	2,5	1.981	0,1
Gironès	201.615	2,1	50.721	8,1	7.408	0,8	121.135	3,8	89.600	3,2	8.436	-2,2
Pla de l'Estany	33.194	0,9	5.771	6,3	1.223	1,7	14.555	3,6	15.405	2,2	986	-3,3
Ripollès	25.780	0,8	3.692	13,8	913	2,5	11.070	2,3	11.000	1,2	852	3,8
Selva	182.614	3,2	45.864	12,9	5.081	0,3	59.080	2,3	71.205	3,2	7.930	-4,1
Demarcació de Girona	808.672	2,3	204.399	9,7	28.061	0,9	334.975	3,4	337.645	4,0	30.912	-4,1
Catalunya	7.901.963	1,8	1.774.487	10,3	244.783	0,3	3.594.115	2,7	3.517.305	2,6	343.381	-0,9

Font: Idescat, INE, MTAS i Observatori del Treball i Model Productiu de la Generalitat de Catalunya.

1 Dades a 31 de desembre.

2 Dades provisionals. Règim general, mineria i carbó, i autònoms.

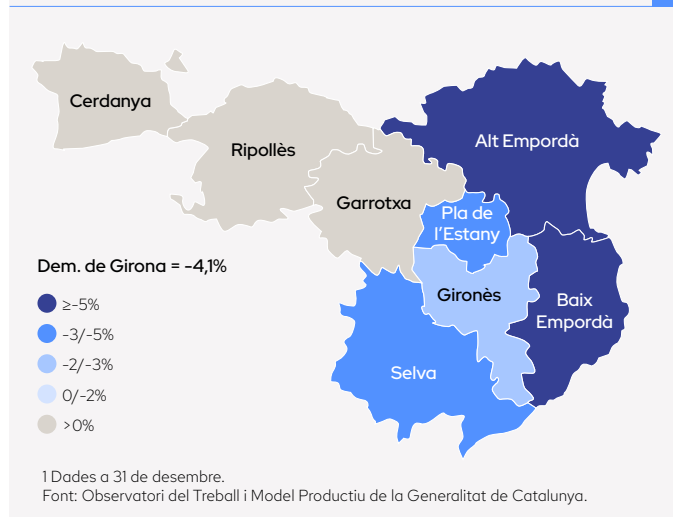
Finalment, els llocs de treball a l'agricultura són els minoritaris a totes les comarques, només destaquen sobre la resta al Pla de l'Estany, la Cerdanya i el Ripollès amb un pes sobre el total d'afiliacions el 2023 del 3,4%, 3,4% i 3,1%, respectivament.. Els llocs de treball s'han mantingut respecte a l'any anterior al Baix Empordà, la Cerdanya i el Ripollès. A la resta el nombre d'afiliacions ha augmentat, excepte a l'Alt Empordà (-0,5%).

En el cas de les **afiliacions segons residència del treballador**, s'observa que aquesta ha augmentat el 2023 a totes les comarques, entre l'1,2% del Ripollès i el 4,4% a l'Alt Empordà. El Gironès, la Selva, l'Alt i el Baix Empordà són les comarques que més han contribuït al creixement de les persones afiliades de la demarcació. Si es compara comarcament l'afiliació segons residència del treballador amb l'afiliació segons la ubicació de la seu social de l'empresa, es pot analitzar la mobilitat entre comarques per motius laborals. A sis de les vuit comarques el nombre d'afiliats per residència és superior al d'afiliacions per seu d'empresa, el que implica que hi ha una major proporció de gent que treballa a comarca diferent a la que habita (la mitjana se situa en el 13% més d'afiliats residents que per seu d'empresa). Només al Gironès i el Ripollès, per poc, les afiliacions per residència són inferiors a les de seu d'empresa (un 26% i un 0,6% menys, respectivament), el que implica que són receptores netes de persones treballadores d'altres comarques.

Atur registrat¹. Any 2023

Taxes de variació interanual, en %

M IV.8

Paral·lelament als resultats que s'han observat en termes de llocs de treball i afiliats, el 2023 el mercat de treball ha registrat un augment de l'**atur registrat** a les tres comarques gironines ubicades més a l'oest: la Cerdanya (+3,8%), el Ripollès (+3,8%) i la Garrotxa (+0,1%) ([mapa IV.8](#)). Les reduccions interanuals de les altres cinc comarques han estat molt menys notables que l'any anterior, des del -2,2% del Gironès fins al -7,6% de l'Alt Empordà. En termes absoluts, de la reducció total que s'ha produït al conjunt de la demarcació de Girona, gairebé un 60% s'ha concentrat a l'Alt i Baix Empordà.

L'IMPACTE DE LA TRANSICIÓ CLIMÀTICA SOBRE LES COMARQUES DE GIRONA

Joan Vila

CEO de LC Paper

El benestar d'un territori es mesura per la capacitat de millorar la productivitat total dels factors (PTF). Robert Solow, traspassat el passat desembre 2023, va rebre el premi Nobel d'economia el 1987 mostrant com la PTF es podia calcular com la diferència entre el PIB per càpita i el capital per càpita. És a dir, el creixement del PIB per càpita no necessàriament aporta més benestar si només depèn del creixement de la demanda, i l'economia insisteix en fer-la augmentar a qualsevol preu. Per tal que un augment del PIB per càpita es tradueixi en major benestar, el seu desenvolupament s'ha d'explicar principalment per la millora dels valors de la PTF.

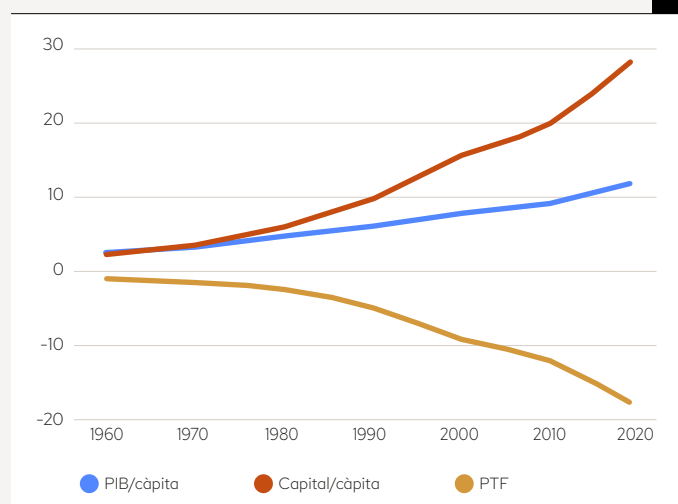
L'economia mundial des de l'any 1960 ha tingut un creixement mitjà per càpita del 2,4%, mentre que l'augment de liquiditat ha estat del 4,1%, el que implica que la PTF -diferència entre ambdós conceptes- ha estat negativa (-1,7%) (Gràfic 1). Però tothom està d'acord que en aquests anys la millora del benestar de la societat mundial és visible, reduint el nombre de persones que pateixen fam en 680 milions. La raó és que es pot créixer de formes diferents, una és desenvolupant tecnologia, investigant, fent innovacions, millorant l'organització de la societat, incrementant el coneixement, millorant l'actitud en el lloc de feina, cosa que havia fet la humanitat des del principi, i una altra és créixer forçant la demanda a base de més

crèdit, de més creació de liquiditat, que és el que ha fet l'economia mundial en els darrers 50 anys. La situació es va agreujar per la globalització impulsada a partir dels anys 1990 (Gràfic 2).

A les comarques de Girona en tenim un record important per la pèrdua de gairebé tot el sector tèxtil. Els productes van començar a arribar de països d'orient, principalment de la Xina, provocant un descens dels preus i impulsant fortament la demanda. Amb un greu problema manufacturer, l'economia occidental es va refugiar en el sector immobiliari, fins que el 2008 va esclatar la bombolla. Per resoldre la crisi derivada de l'esclat immobiliari, els països occidentals van augmentar la liquiditat del sistema, cosa que van anomenar "Quantitative Easing", liquiditat que van començar a retirar a partir del 2018. Però l'aturada mundial per la Covid-19 el 2020 va reforçar encara més l'entrada de diner al sistema: els bancs centrals van tenir pànic que l'aturada de l'economia fos insuperable. I així va ser com, aquesta política, sostinguda fins a mitjans del 2022, es va veure agreujada per la guerra de Rússia amb Ucraïna. Aquest conflicte va coincidir amb un desordre mundial en la logística marítima que va portar la inflació subjacent (inflació que no inclou els aliments frescos i l'energia) a Espanya a un pic del 7,6%, afectant de forma important la capacitat de compra dels ciutadans. Si fem una ullada a la liquiditat nord-americana i a les seves derivades

PIB, capital i productivitat total dels factors

G1

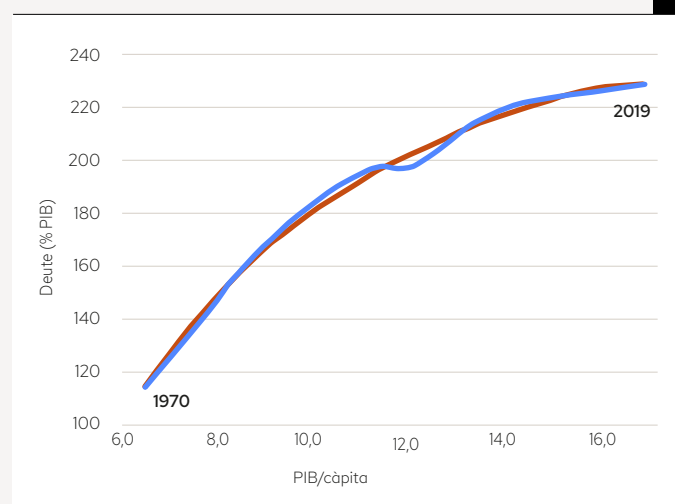

Font: Elaboració pròpia a partir de OurWorldInData.org

PIB per càpita i deute en percentatge del PIB. Mundial

G2

1970-2019

Font: Elaboració pròpia a partir de OurWorldInData.org

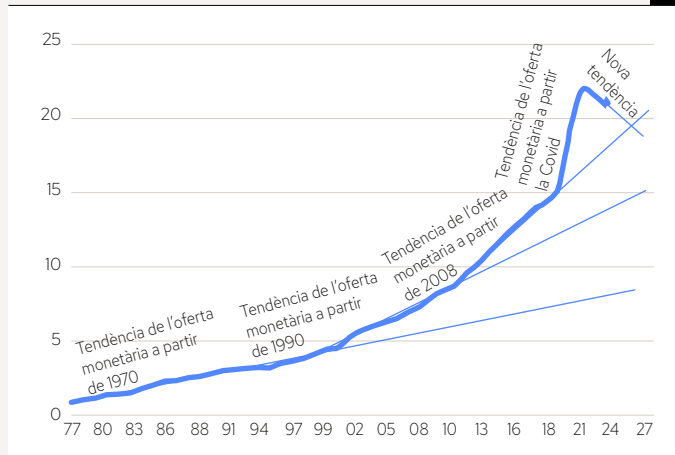

Oferta monetària (M2) dels Estats Units.

Bilions de dòlars

1977-2023

G3

Font: Elaboració pròpia a partir de OurWorldInData.org

(com ha anat canviant el pendent a cada crisi), entendrem la dificultat en la què es troba actualment l'economia, agreujat per una elevada tensió a nivell geopolític (**Gràfic 3**).

Arribats fins aquí, cal veure quina serà la millor estratègia per a l'economia catalana i les comarques de Girona. L'estructura econòmica és la d'un sector primari amb el 2,3% del VAB (Valor Afegit Brut), una indústria amb el 22%, una construcció del 7,2% i uns serveis del 68,4%. Com passa arreu, l'economia tendeix a fer-se més terciària. El problema és que ho faci de forma que el valor afegit sigui baix i no aporti més recursos a l'estat del benestar.

Per construir una economia més resilient, cal posar tot l'enfocament en l'augment del Valor Afegit, en millorar el procés de transferència tecnològica al sector empresarial, potenciar la Formació Professional i disminuir radicalment la demanda de matèries primeres (aigua, combustibles, minerals i vegetals). És a dir, el resultat d'un món que ha crescut de forma desordenada amb la globalització, que ens ha canviat el clima, que no sap resoldre l'impacte del plàstic a les aigües i el seu traspàs a la cadena tròfica, que no sap com frenar la saturació d'abocadors, que no sap funcionar sense extreure recursos de forma forassenyada, posa de manifest que l'economia es troba fora de lloc, en un carril erroni. Reconduir novament el sender a Catalunya i a les comarques de Girona és gairebé una missió impossible, portant-nos directament a una pèrdua notable de benestar en els propers anys.

Fer la transició climàtica a les comarques de Girona sembla irrealitzable perquè cada cosa que es proposa es converteix en tasca impracticable. Ho hem vist cada vegada que

hi ha hagut una infraestructura elèctrica, sigui una nova línia, un parc eòlic o un parc fotovoltaic. La resposta sempre és "Així NO", que equival a dir "Aquí NO", feu-la a un altre lloc. Però les coses es comencen a posar difícils, amb una sequera que fa que la percepció de qualsevol solució consisteixi en tenir més energia per produir aigua. Tot i que la major part de l'aigua del Ter va a la metròpoli de Barcelona, les comarques de Girona també pateixen la sequera més enllà d'aquest riu. A la dessaladora de Blanes sembla que se n'haurà d'afegir una altra no contemplada a l'Alt Empordà, greument afectat pel canvi de temps, amb la disminució de vents del nord i la preeminència de vents de llebeig, més calents i secs.

A les comarques de Girona actualment es necessiten 16,5 TWh d'energia en forma de gasoil, gasolina, gas natural i electricitat. Si es fa la transició energètica, aquesta xifra, gràcies a la incorporació de noves tecnologies, es pot quedar en 10 TWh. Per generar aquesta energia només amb tecnologia fotovoltaica, es necessitarien 6.300 MW de potència, amb una superfície de 11.600 ha. Si suposem que volem fer-la només sobre les teulades, tota la superfície disponible permet només una generació potencial de 0,8 TWh, 12,5 vegades inferior a l'energia necessària. Per tant, cal trobar altres solucions per generar l'energia que necessitem en el futur.

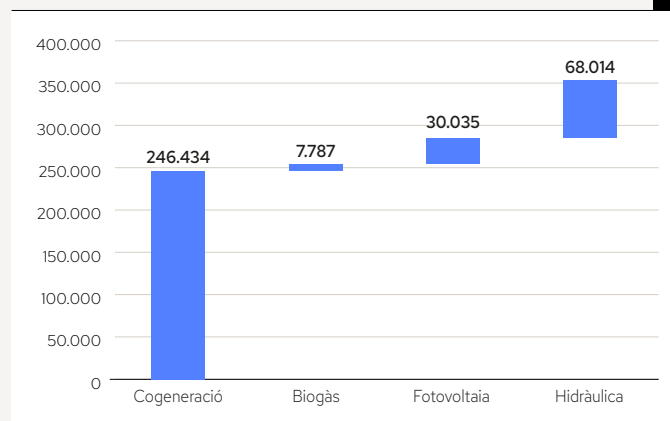
L'estructura energètica a les comarques de Girona el 2023 és la d'una generació de 352.279 MWh amb les tecnologies de cogeneració, biogàs, fotovoltaica i hidràulica (**Gràfic 4**). Aquesta última ha tingut una pèrdua substancial degut a la sequera, essent el 2023 només el 22% de la mitjana històrica. Per satisfer la demanda de 4.859.388 MWh ha fet falta la importació de 4.179.339 MWh. Així doncs, les comarques de Girona produeixen només el 7,25% de

Estructura de generació energètica (MWh).

Demarcació de Girona

2023

G4

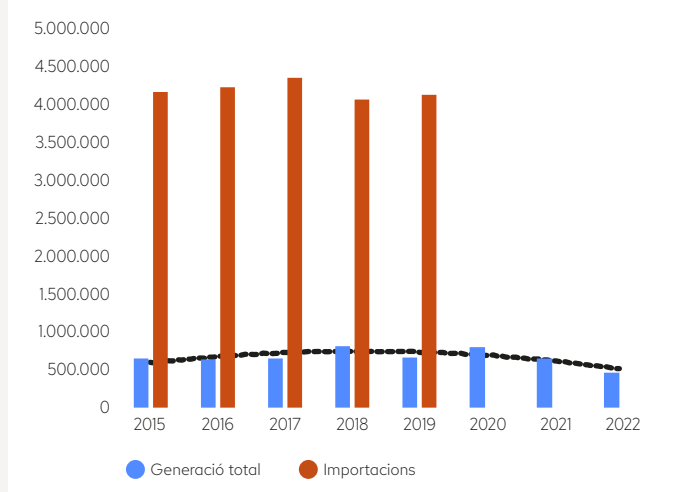

Font: Elaboració pròpia a partir del Ministeri per la Transició Ecològica i el Repte Demogràfic i Red Elèctrica Española

Generació i demanda d'energia (MWh). Demarcació de Girona

CS

Font: Elaboració pròpia a partir del Ministeri per la Transició Ecològica i el Repte Demogràfic i Red Elèctrica Española

l'energia que necessiten (**Gràfic 5**). Per retenir una idea associada a l'aigua, la generació energètica d'avui a les comarques de Girona podria dessalar l'equivalent a 3 m³/s d'aigua i res més.

La baixa producció d'energia de les comarques de Girona tendeix a zero pel fet que, a part de la baixa pluviometria de la sequera que minva la producció hidroelèctrica, la cogeneració també està a punt de desaparèixer en els propers anys pels baixos preus de l'electricitat del mercat, degut a l'entrada massiva d'energies renovables al mercat espanyol, que provoca que no pugui ser competitiva. Podria succeir que el 2024 la generació energètica a les comarques de Girona sigui inferior als 100.000 MWh.

Per tant, la substitució dels combustibles fòssils de l'economia gironina exigeix una electrificació molt gran, alhora que cal reduir la demanda energètica. Això es pot fer emprant més biomassa forestal, generant més biogàs i més energia eòlica i fotovoltaica. I, al fer-ho, el VAB de les comarques de Girona augmentarà de forma considerable, també la creació de benestar.

Es perceben alguns canvis importants, com la penetració del cotxe elèctric i aviat el camió i furgoneta elèctrica, la càrrega de camions per exportació amb tren al Boulou. Els projectes presentats a l'administració sumen 900 MW, que aportarien una generació de 1.330.660 MWh. Això és tot el que està previst a curt termini si es desbloquegen els permisos. Hi ha uns quants projectes per produir biogàs, un a l'Alt Empordà i un altre a la Garrotxa, a més d'un industrial en autoconsum, amb una previsió de 50.000 MWh en un termini de dos anys. La penetració de

la biomassa com a font de calor també està fent el seu camí en l'àmbit de la indústria amb uns 150.000 MWh. L'única esperança per a les comarques de Girona prové del parc eòlic flotant davant de Roses, amb una previsió inicial de 500 MW però que s'hauria d'ampliar a 1.200 MW. Amb aquesta potència, el parc podria generar la meitat de la demanda futura de les comarques de Girona, uns 5.400.000 MWh. En aquest cas encara caldria aportar la resta del consum, amb més biogàs, biometà i biomassa forestal, possiblement amb 1.300.000 MWh, més energia eòlica amb 600 MW que aportessin 1.900.000 MWh i amb parcs fotovoltaics a terra i en teulades que aportessin la diferència de 1.400.000 MWh, uns 950 MW que requeririen una superfície de 1.700 ha.

Com es pot veure, la situació no serà fàcil, acompanyada d'una meteorologia amb una tendència negativa que canvia a una velocitat no esperada que afectarà la sequera, les collites de l'agricultura i la producció industrial. Per això, més que mai, ara cal ser disruptius amb les solucions que aportin millores en la Productivitat Total dels Factors, per exemple fabricant amb un consum d'aigua proper a zero, construint residències amb recuperació d'aigües grises, amb rehabilitació energètica, amb aïllament de teulades i parets, amb sistemes de condicionament de residències amb geotèrmia, redissenyant els productes fabricats amb menys material, menys aigua i menys energia, repensant el transport amb camions elèctrics, potenciant l'estació de mercaderies de Girona i la de Vilamalla amb ample internacional... Per tot plegat, però, es necessita crear una dinàmica semblant a la de finals del segle XIX, en la que tothom sigui conscient que cal invertir en aquesta direcció i vèncer les resistències al canvi.

En aquest sentit, crear un impuls que faciliti que tothom vegi el camí a fer i les dificultats que l'acompanyen, i això requereix alhora una aposta per referents i exemples, tant per part de l'administració com per part del món privat. Només les accions exemplaritzants i la seva difusió podran crear la dinàmica necessària.

Per altra part, els recursos financers per a fer el camí cada vegada seran més difícils d'aconseguir pel fet que la liquiditat de l'economia s'ha de reduir per disminuir el risc de creació de bombolles, la volatilitat actual dels mercats, a més del risc geopolític. Això, a més, es veu pressionat per una inflació que es resisteix a baixar per culpa de la desglobalització, per les males collites i per una meteorologia que dificulta més l'actitud en el treball. El fet que el sector financer prioritzi els projectes ESG (Environmental, Social and Governance) enfront la resta, és un senyal per on aniran les coses: les inversions s'hauran de focalitzar en circularitat i en disminuir l'impacte ambiental, responsables amb l'entorn social immediat, i amb una bona governança que tingui en compte valors com la diversitat, l'ètica, les

bones pràctiques i la transparència. Les empreses farien bé de calcular la seva petjada de carboni i hídrica, expressant-ho en un índex en relació amb el valor afegit de l'ordre de $\text{kgCO}_2/\text{€VAB}$ i de $\text{m}^3\text{H}_2\text{O}/\text{€VAB}$. És l'únic camí per conèixer de forma objectiva i comparable si estem en la direcció correcta o no. Avui certes subvencions de l'administració central ja demanen algun d'aquests indicadors, i les grans corporacions es veuen forçades a expressar en el seu informe de sostenibilitat anual les millores en aquest sentit, fet que les porta a demanar als proveïdors millores en la sostenibilitat dels productes que compren, essent una oportunitat evident per a moltes pimes. Caldrà exigir a l'administració que millori en agilitat la tramitació de projectes ESG si no volem veure frustrat aquest moviment prometedori.

No serà fàcil engagar una revolució que ha de canviar formes culturals de consum, de fabricació i de producció d'energia. Més que mai ens cal ser conscients de la gravetat del moment per fer possible iniciar una dinàmica que ens ajudi a reorientar l'economia, la tornada al carril de la productivitat que crea benestar. Com va passar entre 1850 i 1920. Ara més que mai cal pensar en gran.

Lleida i comarques

Anàlisi de la demarcació

Lleida, amb una superfície de 12.168,4 km² és la demarcació més gran de Catalunya –el 40% del territori català. No obstant això, la densitat de població és la més baixa de les quatre demarcacions i se situa força per sota de la mitjana catalana el 2023 (36,8 hab./km² en front de 246,1 hab./km²). Igualment, la concentració demogràfica, de nombre d'empreses o afiliacions és la menor de les quatre demarcacions, al voltant del 5,6% del total català en tots els casos.

Lleida és la demarcació que compta amb més superfície, però és la darrera en població, nombre d'empreses i llocs de treball

La **població** a la demarcació de Lleida ha crescut l'1,5%, fins a les poc més de 447.300 persones registrades a 1 de gener de 2023, variació similar a la registrada al conjunt de Catalunya (1,8%). Aquest augment ve donat pels residents de nacionalitat estrangera, ja que els de nacionalitat espanyola pràcticament es mantenen estables (+0,2%). El nombre de població estrangera augmenta un 7,0% fins a les gairebé 88.400 persones, el màxim de la sèrie històrica. Aquest darrer grup representa el 19,8% de la població total, la segona taxa d'estrangeria més elevada de les quatre demarcacions (només per darrere de Girona, el 21,2%). Segons el continent de procedència, el darrer any la gran majoria de residents amb nacionalitat estrangera ha vingut d'algun país extracomunitari (+10,4%), mentre que la població de la resta de la Unió Europea s'ha mantingut cons-

tant. Aquests fluxos migratoris han donat lloc a un increment de la taxa d'estrangeria extracomunitària del 12,6% el 2022 al 13,7% el 2023.

La taxa d'estrangeria assoleix un rècord històric el 2023, el 19,8%, la segona més elevada de les quatre comarques catalanes

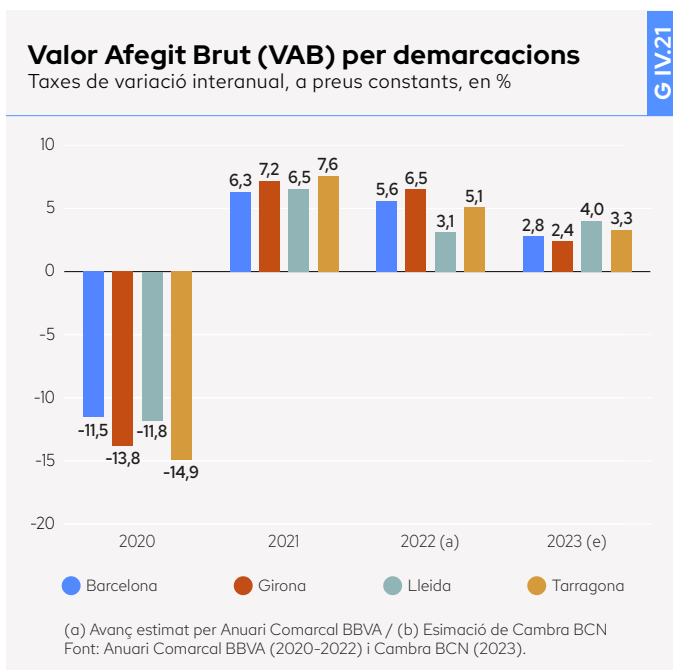
Per grups d'edat, s'observa un envelliment tendencial de la població, igual que al conjunt de Catalunya. Aquest és el desè any consecutiu que minva la població menor de 15 anys (-0,1%), mentre que augmenta la població de 15 a 64 anys (+1,8%) i la de més de 65 anys (1,7%). Aquestes variacions han fet augmentar l'índex d'envelliment en 2,5 punts percentuals (p.p.) fins al 137,4%, alhora que la taxa de dependència global –proporció de menors de 15 anys i majors de 65 anys sobre la població en edat de treballar– ha disminuït en 0,5 punts fins al 51,6%.

El **valor afegit brut (VAB)** a preus constants, descomptada la inflació, ha crescut un 4,0% a la demarcació de Lleida el 2023, segons estimacions de la Cambra de Barcelona (gràfic 4.21). Aquest creixement supera el registrat pel conjunt de Catalunya (2,9%) i és el més elevat de les quatre demarcacions catalanes. Aquest major dinamisme s'explcaria perquè l'any anterior va registrar un increment menor al de l'economia catalana (3,1% enfront al 5,6%, segons estimacions de l'Anuari comarcal del BBVA).

Pel que fa a la **marxa dels negocis** a Lleida, l'Enquesta de clima empresarial mostra com aquesta ha estat favorable i, a més, millora respecte a l'any anterior a tots els sectors, excepte a la construcció. Tanmateix, el saldo –diferència entre el percentatge de respostes d'evolució a l'alça i a la baixa– més elevat s'ha donat a la construcció (13%). La millora del saldo a la resta de sectors s'ha donat per la disminució del percentatge d'empresaris que esmenten que la marxa negocis ha anat a la baixa, ja que els que diuen que anirà a l'alça es manté estable. En comparació amb la mitjana catalana, la tendència a la demarcació de Lleida ha estat més favorable a tots els sectors (gràfic IV.22).

Lleida es l'única demarcació que ha recuperat el nombre de pernотacions en establiments hotelers d'abans de la pandèmia

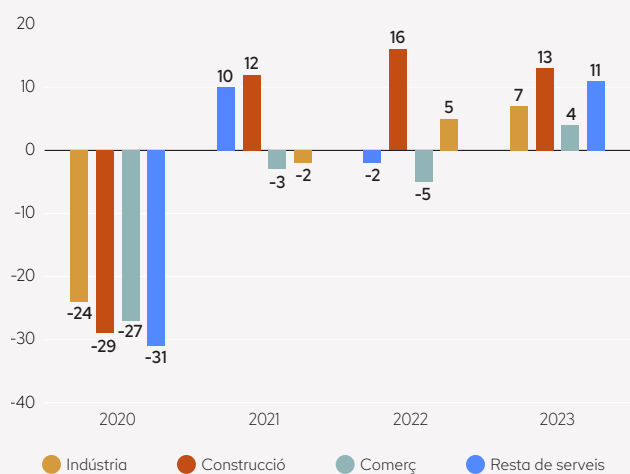
Les dades de demanda i oferta del **sector turístic** són una alternativa a la manca de resultats de la marxa dels negocis per a l'hostaleria a nivell de la demarcació. Segons l'Enquesta d'ocupació hotelera de l'INE, amb dades

Marxa dels negocis per sectors a Lleida

Saldos de respostes: diferència entre percentatges de resposta "a l'alça" i "a la baixa"

G IV.22

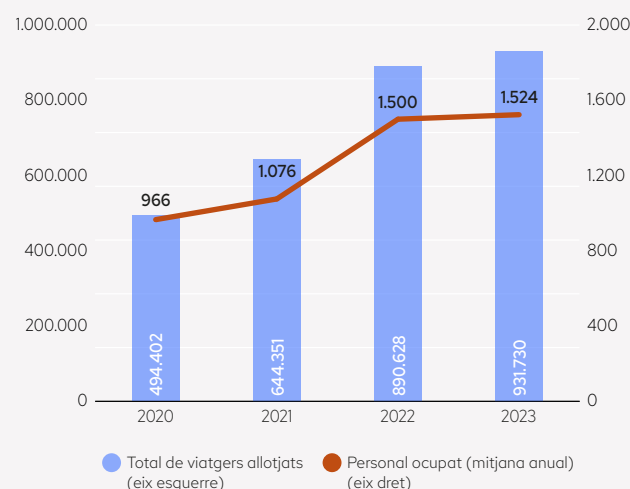
Font: Idescat i Cambra BCN.

provisionals per al 2023, Lleida ha recuperat el nombre de pernoctacions en establiments hotelers perdut per la pandèmia el 2020, i gairebé el nombre de viatgers. Amb un total de 931.730 turistes allotjats a establiments hotelers el 2023, la xifra s'ha situat només un 2,2% per sota de la del 2019 (gràfic IV.23). Segons procedència, la recuperació ha estat oposada: els residents espanyols s'han situat un 4,7% per sota de la xifra precrisi, en canvi, el turisme estranger (el 20% del total) s'ha situat un 9,5% per sobre. En canvi, el nombre de pernoctacions, més de 2,0 milions el 2023, ja se situa un 1,3% per sobre la dada del 2019, sent l'única demarcació que ha recuperat totalment la xifra precrisi. D'aquestes, el 80% van ser de viatgers residents

Viatgers i personals ocupat a establiments hotelers a la demarcació de Lleida

Nombre

G IV.23

Nota: Les dades del darrer any són provisionals.
Font: INE.

a Espanya, amb quasi 1,63 milions de pernoctacions, un 2,8% més que abans de la Covid-19. En canvi, el nombre de pernoctacions dels viatgers estrangers encara se situa per sota les xifres pre-pandèmiques (un -5,0%). Respecte a l'estada mitjana, aquesta se situa en 2,2 dies, la més curta de les quatre demarcacions, molt probablement pel perfil del turista nacional, que busca sortides naturals, culturals, gastronòmiques, d'aventures o esport, de cap de setmana, o de l'estranger allotjats a una altra província on fan una estada més llarga i que realitza una visita curta en aquesta destinació.

Pel costat de l'oferta, s'estima que en mitjana anual hi ha hagut 262 establiments oberts a Lleida el 2023, un 3,1% més que el 2022 (9 menys), i sense arribar a recuperar el nivell precrisi (283 el 2019). En termes d'habitacions i places, la recuperació ha estat similar (amb una caiguda del 5,0% i el 3,7%, respectivament, respecte a la pre-pandèmia). En canvi, quant al grau d'ocupació, aquest ha estat el 38,6% per places, el 48,2% per places de cap de setmana i el 43,5% per habitacions. Tots tres percentatges se situen per sobre als de 2019. En relació amb altres províncies, Lleida presenta els graus d'ocupació més reduïts. En darrer lloc, el personal ocupat ha estat un 3,8% inferior al del 2019, amb poc més de 1.500 persones en mitjana anual (el 4,5% del total de Catalunya).

Si s'analiza el sector per marques turístiques, l'evolució ha estat similar a la que s'ha descrit anteriorment, però amb ritmes de recuperació lleugerament diferents per regió (Pirineus¹, Terres de Lleida² i Val d'Aran³). Segons les dades d'Idescat, el 2023 la marca Pirineus suma poc més d'1,6 milions de pernoctacions, seguida de Val d'Aran amb 720 mil i Terres de Lleida amb 491 mil (un +10,6%, un -1,0% i un +0,3% respecte al 2019, respectivament). En termes del grau d'ocupació, el Val d'Aran presenta el major percentatge, el 49,7% (51,1% el 2022), li segueix les Terres de Lleida amb el 47,1% (48,1% el 2022) i, per últim, els Pirineus amb el grau d'ocupació menys elevat de totes les marques turístiques catalanes amb el 38,3% (35,3% el 2022). Quant a l'estada mitjana, i en línia amb els darrers anys, aquestes han estat d'1,6 dies a les Terres de Lleida, 2,0 als Pirineus i 2,8 a la Val d'Aran.

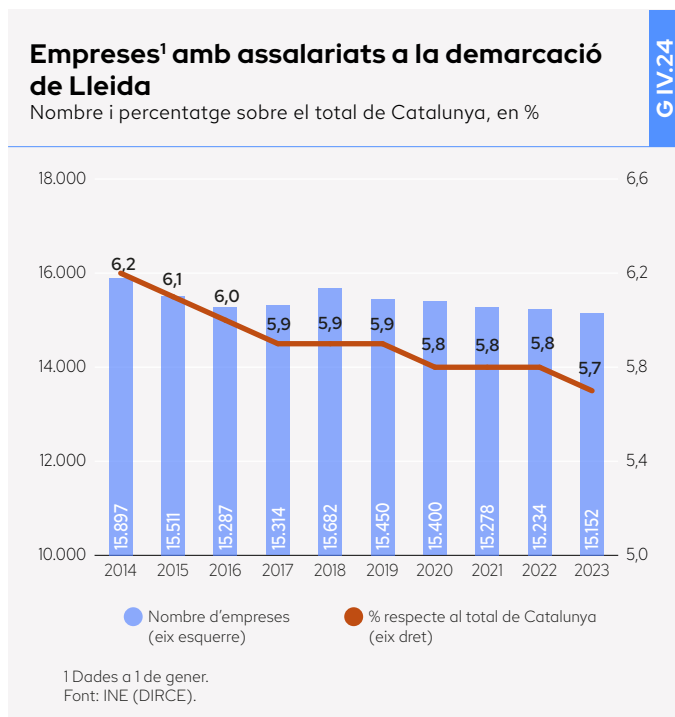
Els comptes de cotització han disminuït lleugerament respecte a l'any anterior i encara se situen un 4,8% per sota la dada precrisi

1. Inclou les següents comarques: Alt Urgell, Alta Ribagorça, Berguedà, Cerdanya, Garrotxa, Pallars Jussà, Pallars Sobirà, Ripollès i Solsonès.
2. Inclou les següents comarques: Garrigues, Noguera, Pla d'Urgell, Segrià Segarra i Urgell.
3. Inclou la comarca de l'Aran.

El **teixit empresarial** de la demarcació ha registrat gairebé 31.600 empreses, segons les dades que proporciona el Directori central d'empreses (DIRCE) de l'INE a 1 de gener del 2023, un 5,4% menys que un any enrere i un 5,7% menys que l'1 de gener del 2020 (gràfic IV.24). D'aquestes, un 52% no tenien assalariats i la resta sí. De les 15.152 empreses amb assalariats (-0,5% respecte a l'1 de gener del 2022), la gran majoria tenen d'1 a 49 assalariats (el 98,5%), amb gairebé 15.000 empreses. Atesa la naturalesa d'aquesta estadística, cal analitzar altres variables que recullin l'evolució al llarg del darrer any com és el nombre de comptes de cotització, terme que fa referència als centres de treball que té una empresa com a mínim amb un assalariat. En aquest cas, Lleida ha registrat 15.812 comptes de cotització a 31 de desembre de 2023, un 0,6% menys que el 2022 i encara un 4,8% per sota de la xifra precrisi.

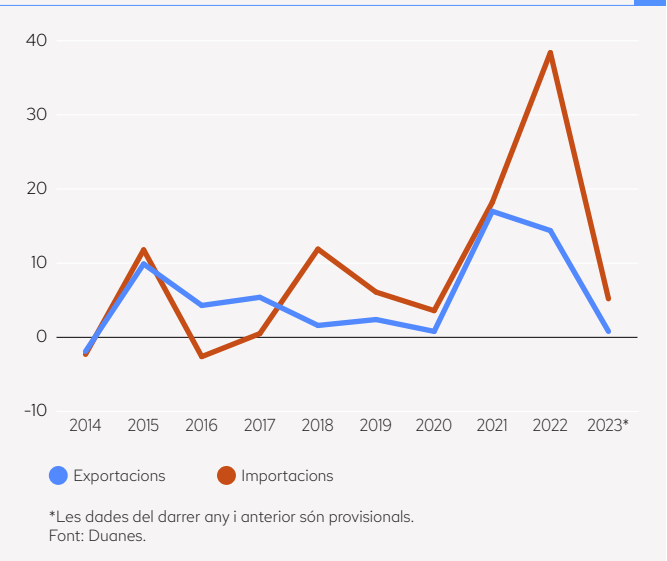
Altres indicadors de demanda interna que ajuden a completar l'anàlisi a nivell provincial són les **compravendes immobiliàries**. Aquestes han tancat l'any amb 26.603 transaccions, un 9,4% menys que el 2022, i un 22% inferior al valor del 2019. El notable descens de la demanda immobiliària durant el 2023, evolució que es compartida al conjunt de Catalunya, s'explica en bona part per dos factors. El primer, per l'intens augment dels tipus d'interès, dificultant l'accessibilitat al finançament hipotecari de les llars. El segon, per les expectatives de les llars a un possible descens dels tipus d'interès de cara els propers trimestres, la qual cosa posposa la decisió de compra. Així, el nombre d'hipoteques constituïdes sobre habitatges a la demarcació ha estat gairebé de 2.900 el 2023, un 11,0% menys respecte a l'any anterior (però encara un 33,6% superior

Exportacions i importacions de béns a la demarcació de Lleida

Taxes de variació interanual, a preus corrents, en %

G IV.25

al 2019). No obstant el fort descens de la demanda l'any 2023, els preus dels habitatges lliure han seguit augmentant, un 2,2% (de 1.053 euros/m² el 2022 a 1.076 euros/m² el 2023, valor taxat), tot i que amb una moderació del ritme de creixement anual respecte al de l'any anterior (3,8%).

En relació amb el **sector exterior**, les dades de comerç internacional a Lleida tanquen amb uns resultats menys positius que a la resta de demarcacions. Segons dades provisionals de duanes, el 2023 les exportacions nominals han augmentat només un 0,8% fins als 2.926 milions d'euros; mentre que les importacions han crescut un 5,2% fins a pràcticament 1.900 milions d'euros –ambdues són xifres rècord des de l'inici de la sèrie el 1995. A diferència del patró per al conjunt de Catalunya, Lleida presenta un saldo comercial positiu de 1.035 milions d'euros, però aquest ha disminuït un 5,5% respecte a l'any anterior (gràfic IV.25).

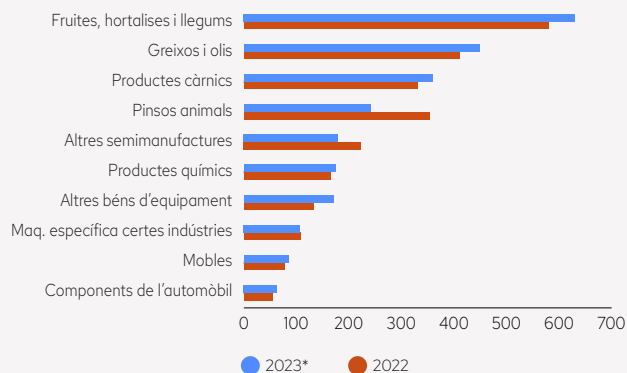
Lleida és un territori clau del sector agroalimentari a Catalunya, amb un pes del 57% de les exportacions catalanes de fruites, hortalisses i llegums, greixos i olis i productes càrnics

Les **exportacions** lleidatanes han suposat només el 2,9% del total de vendes a l'estranger de Catalunya (en termes monetaris), sent aquesta la província amb un menor pes de les quatre per darrere de Girona (8,3%). Segons el destí de les vendes, s'han incrementat les que van a països de la Unió Europea (8,5%), mentre que a les extracomunitàries ha disminuït (-10,2%). Les primeres representen el

Principals sectors exportadors a la demarcació de Lleida

Millions d'euros

G IV.26

*Les dades són provisionals.
Font: Duanes.

65% de les vendes totals amb quasi 1.900 milions d'euros i les segones, el 35% restant. En relació amb l'evolució per activitats econòmiques, de les deu principals, set registren increments interanuals. En volum monetari, la primera són les fruites, hortalisses i llegums, amb 630 milions d'euros exportats –més d'un terç del total exportat a Catalunya–, la qual cosa representa un augment del 10,5% respecte al 2022. La segona activitat ha estat la dels greixos i olis (449 milions i un 9,6% més que el 2022), seguida dels productes càrnics (359 milions i un 11,7% anual) i els pinsos animals (241 milions i un -30,7%). El pes d'aquestes quatre activitats en el total exportat de la demarcació és del 57% (gràfic IV.26). Aquests resultats situen la zona de les Terres de Lleida com a un territori clau del sector agroalimentari a Catalunya.

El quasi estancament de les exportacions ha anat acompanyat d'un descens del teixit empresarial exportador el 2023. El nombre d'**empreses exportadores** a la demarcació de Lleida descendeix fins a 2.503, la xifra més baixa des del 2017. Així mateix, les exportadores consolidades –que porten venent a l'estranger com a mínim quatre anys consecutius– disminueixen un 3,5% fins a les 948 empreses (un 38% del total). Dins d'aquest grup, un 41% exporta menys de 50.000€; un 25% i un 24% venen per valor d'entre 50.000 i 500.000 euros, i 500.000 euros i 5 milions d'euros, respectivament; i el 10% restant exporten per valors monetaris superiors a 5 milions d'euros. Quant a l'evolució, el nombre d'empreses ha disminuït als trams de menor dimensió: les que exporten menys de 50.000 d'euros (-6,4%) i les de 50.000 i 500.000 d'euros, que passen de 257 a 235 empreses (-8,6%). Això pot ser degut a dos factors principals, bé són empreses que han deixat d'exportar o bé són empreses que han canviat de tram (perquè exporten més).

En relació amb les compres a l'exterior, com s'ha avançat, aquest 2023 Lleida ha batut un rècord històric amb quasi 1.890 milions d'euros en **importacions** (92 milions més que l'any anterior). Si s'atén a l'origen, el 78% provenen de l'espai comunitari, mentre que el 22% s'adquireixen fora de la UE. En comparació amb el 2022, el mercat comunitari ha crescut un 9,2%, mentre que l'extracomunitari ha disminuït un 6,9%. Quant a les importacions efectuades per les deu principals activitats del territori han crescut a sis. El sector líder en importacions a Lleida és el de cereals amb 330 milions (un 39,2% més que el 2022, aquest increment molt influenciat per l'augment de preus i el conflicte armat a Ucraïna), seguit d'altres tipus de manufactures (amb 178 milions, -5,1% anual) i productes càrnics (amb 173 milions, +60% anual). Aquests tres sectors, suposen més d'un terç del total importat a la demarcació.

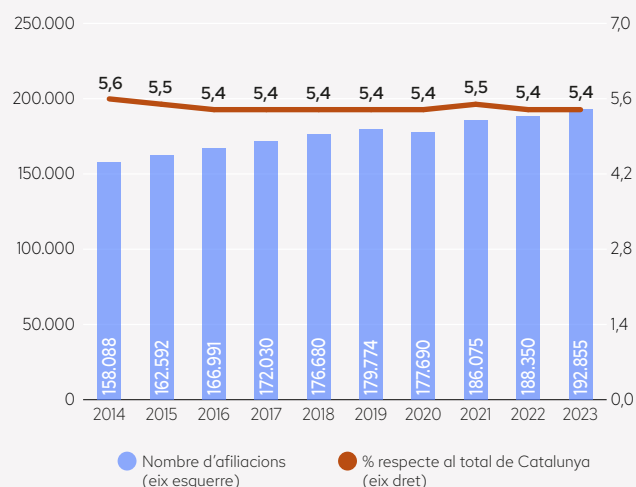
Dinamisme elevat del mercat de treball, amb xifra rècord dels assalariats, tot i el context d'augment del tipus d'interès i l'elevada incertesa a nivell geopolític

Respecte a l'evolució del mercat de treball, aquesta ha estat globalment positiva en comparació amb el 2022 i també respecte al 2019 per alguns indicadors. En primer lloc, les **afiliacions** a la Seguretat Social (SS) han augmentat un 2,4% fins a les gairebé 192.900 persones a finals del 2023, xifra que supera la del 2019 en un 7,3% (gràfic IV.27). Segons el règim d'afiliació, l'evolució ha estat dife-

Afiliacions* a la demarcació de Lleida

Nombre i percentatge sobre el total de Catalunya, en %

G IV.27

*Dades a 31 de desembre. Els darrers dos anys són provisionals. Règim general, mineria i carbó, i autònoms.
Font: Idescat.

rent: el nombre d'assalariats ha crescut un 3,3% fins a quasi 155.610 (un 10,1% més que el 2019), mentre que els treballadors autònoms han disminuït un 1,1% respecte al 2022 i se situen un 3,1% per sota del nivell precisi.

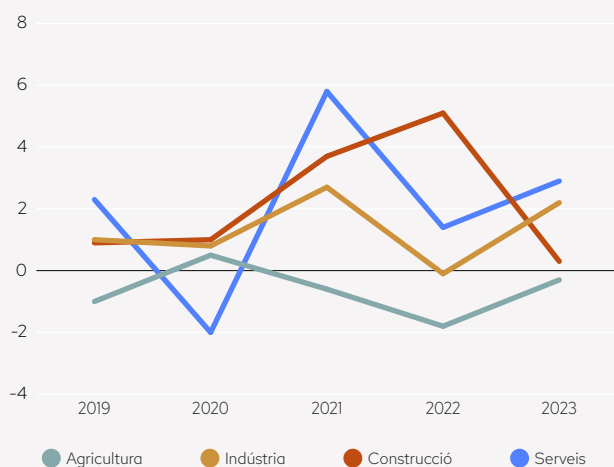
A nivell sectorial (gràfics IV.28 i IV.29), el nombre d'afiliacions totals ha augmentat als serveis i a la indústria (un 2,9% i un 2,2%, respectivament), mentre que pràcticament s'ha mantingut a la construcció (+0,3%) i al primari (-0,3%). Cal recordar que Lleida concentra el major nombre de treballadors de les quatre demarcacions dedicats al sector primari amb 12.500 persones, el 40% del total de Catalunya. Per la seva banda, el sector serveis, registra el nombre més elevat d'afiliacions, 136.470 –el 70,8% del total a la demarcació– el màxim des del 2008 (inici de la sèrie disponible). A continuació la indústria, amb un pes sobre el total del 14,9%, ha registrat el segon major increment sectorial, un 2,2%, fins a les gairebé 28.700 afiliacions, xifra rècord des del 2008. Quant a la construcció el nombre de llocs de treball es manté pràcticament estable, amb 15.230 afiliacions al tancar l'any 2023, el 7,9% del total i la xifra més elevada des del 2011.

Un altre indicador de l'evolució del mercat de treball són les dades que publica l'INE a través de l'Enquesta de Població Activa (EPA). En aquest cas, la **població ocupada** a Lleida ha augmentat un 2,3% respecte al 2022, fins a les 201.075 persones en mitjana el 2023, el màxim de la sèrie disponible. Aquest creixement ha estat menys intens al registrat al conjunt de Catalunya (3,9%). Arrel d'aquesta evolució el seu pes sobre el conjunt de Catalunya en termes d'ocupats disminueix lleugerament del 5,6% el 2022 al 5,5% el 2023.

Afiliacions* per sectors a la demarcació de Lleida

Taxa de variació interanual, en %

G IV.28

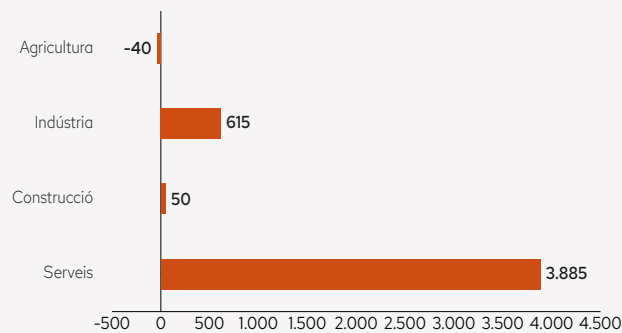

*Dades a 31 de desembre. Els darrers dos anys són provisionals. Règim general, mineria i carbó, i autònoms. Font: Idescat.

Variació del nombre d'afiliacions* per sectors a la demarcació de Lleida. Any 2023

Nombre

G IV.29

*Dades a 31 de desembre. Font: Idescat.

Quant als **contractes de treball** signats, la demarcació ha registrat un total de 147.360 el 2023, un 7,5% menys que el 2022 i un 23,5% menys que el 2019 (any de màxim històric amb més de 192.600 contractes signats). Tanmateix, la disminució ha estat molt més intensa entre els nous contractes temporals (-14,3%) que els indefinits, que tot i la reforma laboral aprovada a finals del 2021 han disminuït un 1,3%.

En paral·lel a l'evolució positiva de l'afiliació, el nombre d'**aturats registrats** es redueix un 4,7% a finals d'any, la disminució més intensa de totes les demarcacions catalanes (-0,9% en el conjunt de Catalunya), fins a les 17.212 persones, la xifra més baixa des del 2007. Cal esmentar, però, que el ritme de descens mensual es modera a partir del darrer trimestre de l'any.

La inflació es modera notablement, però segueix sent el principal factor d'incertesa a curt termini

Finalment, Lleida és la província on més han augmentat els **preus del consum** amb un creixement de la inflació del 3,7% en mitjana anual el 2023, tres dècimes per sobre de l'increment mitjà del conjunt de Catalunya. Tanmateix, la inflació es modera notablement respecte a l'any anterior (9,5%) gràcies, en bona mesura, a la forta caiguda dels preus energètics (molt inferiors als nivells del 2022). No obstant això, la inflació es manté com el principal factor d'incertesa de cara les perspectives econòmiques del 2024.

Dades bàsiques de la demarcació de Lleida

TIV7

	2021	2022	2023	Demarcació Catalunya		2022	2023
				Var. 2023/2022 (% pp)		Pes Dem./CAT (%)	
DEMOGRAFIA							
Població Total	439.258	440.883	447.343	1,5	1,8	5,7	5,7
Densitat (hab/km ²)	36,1	36,2	36,8	1,5	1,8	-	-
Població de menys de 15 anys	64.936	64.252	64.171	-0,1	-0,5	5,7	5,7
Població de 15 a 64 anys	288.692	289.935	295.013	1,8	2,2	5,6	5,6
Població de 65 anys i més	85.630	86.696	88.159	1,7	2,1	5,8	5,8
Índex de dependència global	52,2	52,1	51,6	-0,4	-0,5	-	-
Índex d'envelliment	131,9	134,9	137,4	2,5	7,1	-	-
Nacionalitat espanyola	358.438	358.281	358.987	0,2	0,2	5,5	5,5
Nacionalitat estrangera	80.820	82.602	88.356	7,0	10,2	6,7	6,5
Taxa d'estrangeria total	18,4	18,7	19,8	1,0	1,1	-	-
Taxa d'estrangeria extracomunitària	12,1	12,6	13,7	1,1	1,2	-	-
ACTIVITAT ECONÒMICA							
Comptes de cotització¹	15.830	15.904	15.812	-0,6	0,3	6,5	6,5
Nombre d'empreses²	33.060	33.407	31.595	-5,4	-6,7	5,3	5,3
Sense assalariats	17.782	18.173	16.443	-9,5	-11,5	4,9	5,0
Amb assalariats	15.278	15.234	15.152	-0,5	0,0	5,8	5,7
1 a 49 assalariats	15.045	14.993	14.925	-0,5	-0,1	5,8	5,8
50 a 199 assalariats	186	195	178	-8,7	2,3	4,9	4,4
200 a 999 assalariats	41	40	43	7,5	0,8	3,5	3,8
1.000 o més assalariats	6	6	6	0,0	4,9	3,0	2,8
Empreses concursades	21	42	47	11,9	-9,1	3,8	4,7
Compravendes immobiliàries	34.196	29.386	26.623	-9,4	-8,0	9,6	9,5
Viatgers allotjats a establiments hotelers³	644.351	890.628	931.730	4,6	11,4	4,7	4,4
Residents a Espanya	570.316	730.960	742.858	1,6	3,3	9,4	9,3
Residents a l'estranger	74.035	159.668	188.872	18,3	16,9	1,4	1,4
SECTOR EXTERIOR⁴							
Exportacions de béns (milions €)	2.529	2.894	2.926	0,8	6,1	3,1	2,9
<i>10 principals sectors:</i>							
Fruïtes, hortalisses i llegums	584	580	630	8,7	10,5	34,3	33,8
Greixos i olis	288	410	449	9,6	-7,6	23,7	28,0
Productes càrnics	309	330	359	11,7	2,5	6,5	7,0
Pinsos animals	274	353	241	-30,7	-15,2	39,0	31,6
Altres semimanufactures	195	223	179	-25,2	-13,1	6,4	5,9
Productes químics	158	165	174	4,6	4,1	0,6	0,6
Altres béns d'equipament	80	132	170	27,0	4,5	1,6	2,0
Maq. Específica certes indústries	102	108	107	-0,5	4,6	2,0	1,9
Mobles	43	77	85	9,7	5,5	8,8	9,1
Components de l'automòbil	49	54	63	15,8	52,1	2,4	1,8
Exportacions UE	1.592	1.748	1.897	8,5	7,6	3,0	3,1
Exportacions fora UE	937	1.146	1.029	-10,2	5,2	3,1	2,7
Importacions de béns (milions €)	3.416	4.075	3.986	-1,4	-1,6	3,6	3,6
<i>10 principals sectors:</i>							
Cereals	111	237	330	39,2	14,3	10,6	12,9
Altres semimanufactures	142	182	178	-5,1	-10,3	5,8	6,4
Productes càrnics	87	110	173	60,0	19,4	14,8	19,6
Productes químics	145	174	163	-6,9	-10,4	0,6	0,6
Fruïtes, hortalisses i llegums	89	119	123	3,1	22,3	9,1	7,6
Maq. Específica certes indústries	86	96	109	15,9	5,1	1,5	1,7
Greixos i olis	55	89	92	3,6	-17,3	6,2	7,7
Altres béns d'equipament	59	86	85	-1,0	4,0	0,9	0,8
Llavors i fruits oleaginosos	44	90	82	-9,2	-8,8	8,4	8,3
Begudes	38	56	60	7,8	6,8	9,5	9,5
Importacions UE	974	1.342	1.466	9,2	1,8	2,4	2,5
Importacions fora UE	325	456	425	-6,9	-5,8	0,8	0,8
Nombre d'empreses exportadores	3.465	2.836	2.503	-11,7	0,1	5,9	5,2
Nombre d'empreses exportadores regulars ⁵	973	982	948	-3,5	2,2	5,7	5,4
Exporten menys de 50.000 €	432	419	392	-6,4	3,9	5,9	5,3
Exporten de 50.000 a 00.000 €	216	257	235	-8,6	-0,2	6,2	5,7
Exporten de 500.000 a 5 milions €	240	213	223	4,7	2,2	5,3	5,4
Exporten més de 5 milions €	85	93	98	5,4	1,5	4,9	5,1
MERCAT DE TREBALL							
Afiliacions totals^{1,3,5}	186.075	188.350	192.855	2,4	2,7	5,4	5,4
Agricultura	12.770	12.540	12.500	-0,3	-0,4	40,0	40,0
Indústria	28.075	28.040	28.655	2,2	1,4	5,7	5,8
Construcció	14.440	15.180	15.230	0,3	1,4	6,9	6,8
Serveis	130.795	132.585	136.470	2,9	3,1	4,8	4,8
Assalariats	147.790	150.680	155.610	3,3	3,1	5,1	5,1
Autònoms	38.285	37.670	37.245	-1,1	0,4	6,8	6,7
Ocupats (EPA)⁶	199.075	196.550	201.075	2,3	3,9	5,6	5,5
Contractes	169.594	159.264	147.360	-7,5	-12,7	5,6	5,9
Temporals	148.646	76.894	66.035	-14,1	-17,6	4,6	4,8
Indefinites	20.948	82.370	81.325	-1,3	-5,7	7,0	7,3
Atur registrat¹	20.346	18.057	17.212	-4,7	-0,9	5,2	5,0
Taxa d'atur (EPA) ⁶	11,1%	9,3%	7,4%	-2,0	-0,6	-	-

Fons: INE, Idescat, Observatori d'Empresa i Ocupació, DataComex, ICEX i Registradors de la propietat.

1 Dades de final d'any.

2 Les dades són a 1 de gener de cada any (Directori Central d'Empreses de l'INE).

3 Les dades del darrer any són provisionals.

4 Les dades del darrer any són provisionals i la taxa de variació està calculada a partir de les dades provisionals de l'any anterior.

5 Règim general, mineria i carbó i autònoms.

6 Les dades fan referència a la mitjana anual.

Anàlisi comarcal

La demarcació de Lleida està formada per un total de tretze comarques, el major nombre de les quatre províncies, que són: l'Alta Ribagorça, l'Alt Urgell, les Garrigues, la Noguera, el Pallars Jussà i Sobirà, el Pla d'Urgell, la Segarra, el Segrià, el Solsonès, l'Urgell, la Val d'Aran i una part de la Cerdanya –a més del municipi de Gósol situat a la comarca del Berguedà (demarcació de Barcelona). Per a aquesta anàlisi es tindran en compte totes les esmentades excepte el Berguedà perquè només té un municipi. A banda d'aquesta divisió administrativa, geogràficament es distingeixen dues regions: d'un costat, la de les comarques de la plana; i de l'altre, la de les comarques pirinenques i prepirinenques. Aquestes darreres són les comarques amb menor població de Catalunya i les de menor densitat demogràfica. Tant el Pallars Jussà, com el Pallars Sobirà i l'Alta Ribagorça tenen densitats de població inferiors a 10 hab./km² i són també les comarques menys poblades de Catalunya.

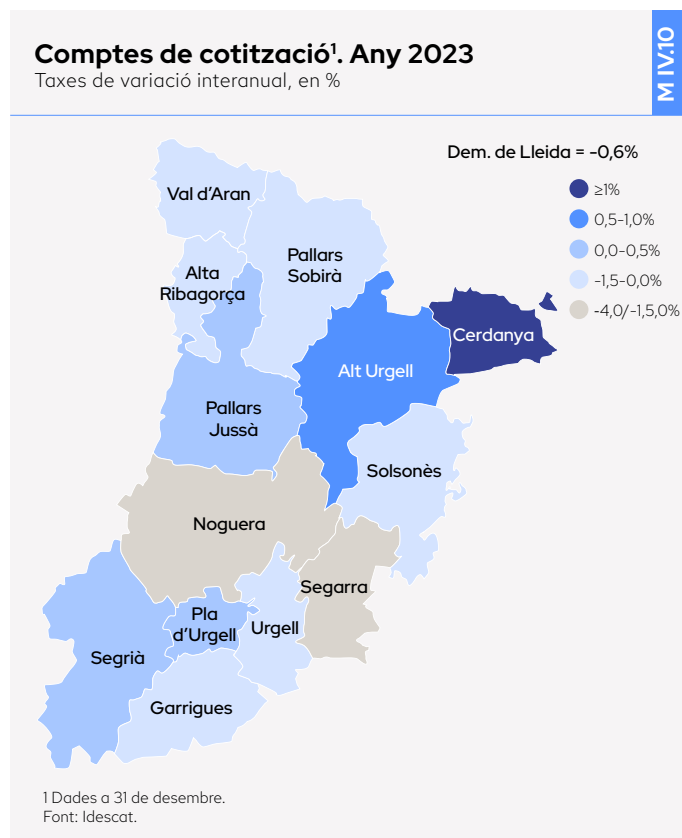
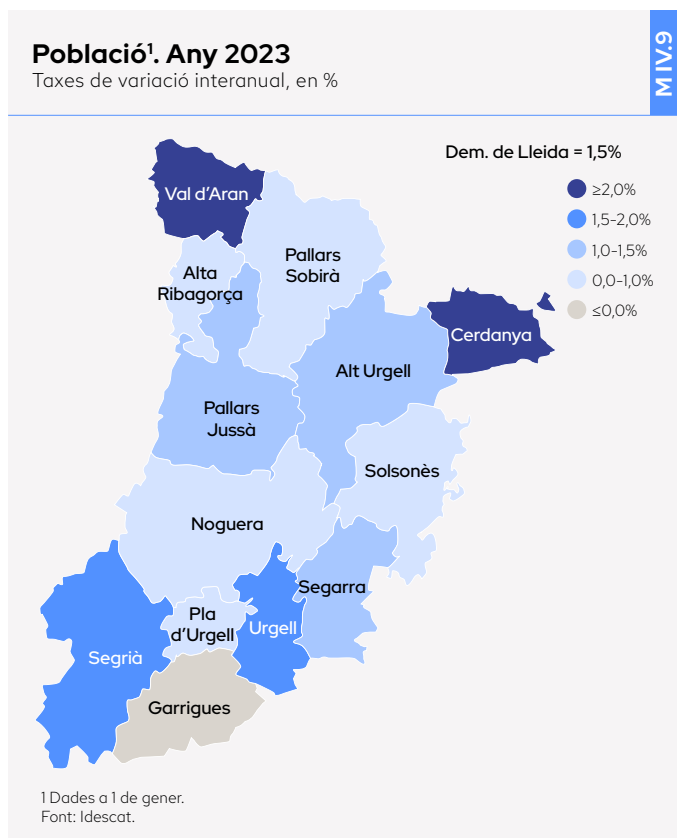
La població augmenta a totes les comarques, excepte a les Garrigues, gràcies a l'impuls de la població estrangera

La **població** ha augmentat al conjunt de comarques lleidatanes, amb variacions anuals que oscil·len entre el 0,3%

del Solsonès i el 2,5% de la Val d'Aran, i només a les Garrigues s'ha registrat una disminució (-0,5%). La comarca més poblada de Lleida és el Segrià, amb quasi 215.500 persones (el 48,2% del total de la demarcació). En aquest territori, la població s'ha incrementat un 1,9%. Per darrere, se situen la Noguera, l'Urgell i el Pla d'Urgell, que concentren el 8,8%, 8,5% i 8,4% de la població, respectivament. En l'altre extrem, estarien l'Alta Ribagorça i el Pallars Sobirà, les comarques amb menys de habitants de Catalunya (amb 4.019 habitants a la primera i quasi 7.300 a la segona) ([mapa IV.9](#)).

El nombre d'empreses disminueix a vuit de les tretze comarques de la demarcació

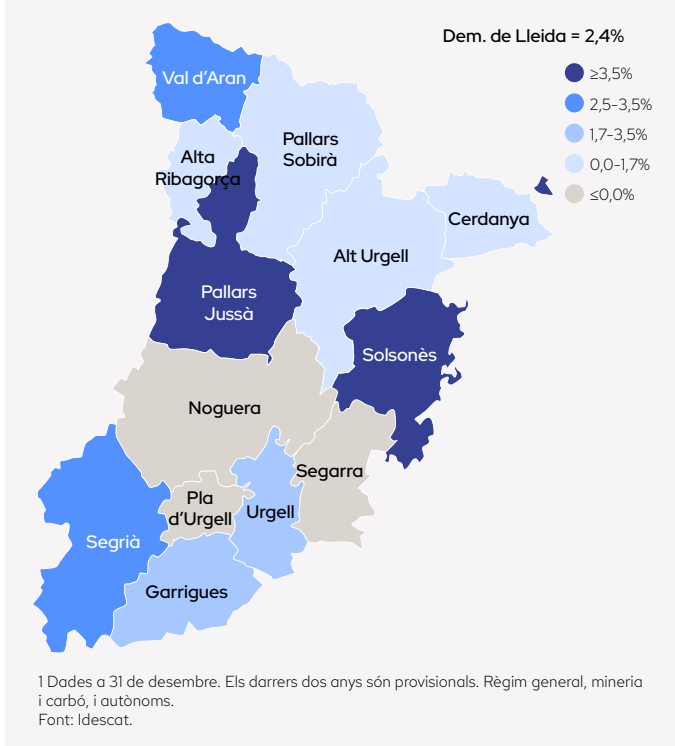
En relació amb el teixit empresarial, els nombre de **comp-tes de cotització** (concepte aproximatiu al nombre d'empreses) inscrits a la Seguretat social ha augmentat a quatre comarques lleidatanes entre desembre del 2022 i 2023, s'ha mantingut a una i ha disminuït en vuit ([mapa IV.10](#)). En el primer grup se situen la Cerdanya (3,1%), l'Alt Urgell (0,5%), el Segrià (0,3%), i el Pla d'Urgell (0,2%). La comarca que ha mantingut el teixit empresarial ha estat el Pallars Jussà. La resta de territoris ha minvat el nombre d'empreses, amb variacions d'intensitats diferents: entre el -0,6% de l'Alta Ribagorça i el -3,9% de la Segarra ([mapa IV.10](#)).

Afiliacions a la Seguretat Social¹. Any 2023

Taxes de variació interanual, en %

MI.11

El nombre de llocs de treball augmenta a set de les deu comarques de la demarcació (excepte al Pla d'Urgell, la Noguera i la Segarra)

Pel que fa a l'evolució del mercat de treball, l'**afiliació seua de l'empresa** a la Seguretat Social s'ha incrementat a deu comarques i ha disminuït a tres: un -0,5% al Pla d'Urgell, un -1,2% a la Noguera i un -4,3% a la Segarra (mapa IV.11). Destaca el notable increment del 21,7% del Pallars Jussà, per l'augment de 800 assalariats a l'educació. Aquest notable creixement s'explica per modificacions administratives realitzades el tercer trimestre del 2023 en els comptes de cotització que abans estaven registrats a l'administració pública i ara passen a educació (i que especialment afecta a les comarques del Baix Penedès i el Pallars Jussà). A la resta de comarques els augments relatius han fluctuat entre l'1,2% del Pallars Sobirà i el 3,3% de la Val d'Aran.

Per grans sectors econòmics, l'evolució de les afiliacions ha estat heterogènia segons el territori (gràfic IV.30 i taula IV.8). Començant pel **sector terciari**, les afiliacions als serveis són les més representatives a totes les comarques –excepte a la Segarra (que és la indústria)–, amb un pes sobre el total comarcal que oscil·la entre el 49,8% a les Garrigues i el 89,1% a la Val d'Aran. Quant a l'evolució, s'observa que

els llocs de treball han augmentat a totes les comarques, excepte a l'Alta Ribagorça que es mantenen, i al Pla d'Urgell i la Segarra es redueixen (-0,6% i -10,6%, respectivament), que són dos de les tres comarques on disminueixen les afiliacions en el seu conjunt. Els augments relatius han oscil·lat entre el 0,4% de la Cerdanya i el 31,4% del Pallars Jussà. En comparació amb el nivell del 2019, totes les comarques han assolit els nivells de llocs de treball als serveis anteriors a la Covid-19, excepte en quatre: les Garrigues, la Noguera, el Pallars Sobirà i el Pla d'Urgell.

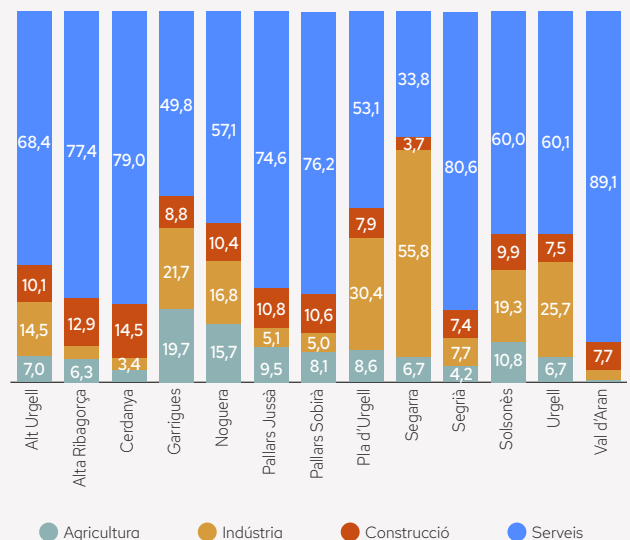
A continuació, la **indústria** és el següent sector on, globalment, la tendència ha estat més positiva el darrer any (+2,2%), amb només quatre de les tretze comarques on l'afiliació s'ha reduït. És el cas del Pallars Sobirà (-7,0%), la Noguera (-6,0%), l'Alta Urgell (-1,1%) i el Pla d'Urgell (-0,2%). El nombre de llocs de treball s'ha mantingut estable a l'Alta Ribagorça i a la resta dels vuit territoris, els increments han estat de diferent magnitud: entre l'1,5% de la Segarra i el 8,2% del Solsonès. Les comarques amb un major pes d'aquesta activitat sobre el total són la Segarra, el Pla d'Urgell, l'Urgell i les Garrigues, amb percentatges que oscil·len entre el 55,8% de la primera i el 21,7% de la darrera.

En tercer lloc, el nombre d'afiliacions a la **construcció** ha disminuït a cinc de les tretze comarques lleidatanes: la Segarra, les Garrigues, la Noguera, el Pla d'Urgell i la Val d'Aran. El nombre de llocs de treball s'ha mantingut a l'Urgell i a la resta, els increments relatius han fluctuat entre l'1,5% del Segrià i el 8,4% de la Cerdanya. Les afiliacions a la construcció són les segones en valor absolut a cinc

Estructura sectorial de les afiliacions*. Any 2023

En percentatge sobre el total d'afiliacions de la comarca

GI.30

Afiliacions a la Seguretat Social per grans sector econòmics i comarques^{1,2}

Any 2023

TIV8

	Agricultura		Indústria		Construcció		Serveis		Total Afiliacions	
	Nombre	Var 23/22 (%)	Nombre	Var 23/22 (%)	Nombre	Var 23/22 (%)	Nombre	Var 23/22 (%)	Nombre	Var 23/22 (%)
Alt Urgell	455	-3,2	940	-1,1	655	1,6	4.435	2,7	6.485	1,5
Alta Ribagorça	90	0,0	50	0,0	185	5,7	1.110	0,0	1.440	1,4
Cerdanya	275	0,0	305	3,4	1.285	8,4	7.020	0,4	8.885	1,6
Garrigues	1.090	-1,8	1.200	3,0	485	-4,9	2.750	5,0	5.520	2,1
Noguera	1.885	-1,3	2.020	-6,0	1.255	-2,7	6.865	0,7	12.025	-1,2
Pallars Jussà	470	-5,1	250	2,0	535	3,9	3.680	31,4	4.935	21,7
Pallars Sobirà	210	2,4	130	-7,1	275	7,8	1.970	1,0	2.580	1,2
Pla d'Urgell	1.300	0,8	4.610	-0,2	1.195	-2,4	8.045	-0,6	15.155	-0,5
Segarra	750	-10,2	6.245	1,5	415	-12,6	3.790	-10,6	11.195	-4,3
Segrià	4.480	0,7	8.165	6,1	7.820	1,5	85.010	2,7	105.475	2,8
Solsonès	665	15,7	1.185	8,2	610	6,1	3.690	15,9	6.150	13,3
Urgell	950	0,5	3.615	2,1	1.055	0,0	8.455	2,5	14.075	2,0
Val d'Aran	35	16,7	175	2,9	505	-1,9	5.820	3,7	6.530	3,3
Demarcació de Lleida	12.500	-0,3	28.655	2,2	15.230	0,3	136.470	2,9	192.855	2,4
Catalunya	31.265	-0,3	497.200	1,4	223.550	1,5	2.842.105	3,1	3.594.115	2,7

Font: Idescat.

1 Dades a 31 de desembre. Les dades del 2023 i 2022 són provisionals.

2 Règim general, mineria i carbó, i autònoms.

demarcacions: l'Alta Ribagorça, la Cerdanya, els Pallars Jussà, els Pallars Sobirà i la Val d'Aran.

En darrer lloc, l'afiliació al **sector agrícola** ha minvat a cinc comarques (l'Alt Urgell, les Garrigues, la Noguera, el Pallars Jussà i la Segarra), a dos s'ha mantingut estable

(Alta Ribagorça i Cerdanya) i a les sis restants ha augmentat, entre el 0,5% de l'Urgell i el 16,7% de la Val d'Aran. Els territoris amb més pes de treballadors a l'agricultura sobre el total són les Garrigues (amb un 19,7%), la Noguera (15,7%) i el Solsonès (10,8%). A la resta els percentatges són inferiors a dos dígits.

Dades econòmiques bàsiques de les comarques

Any 2023

TIV9

	Població		Població nascuda a l'estranger		Empreses (comptes de cotització)		Afiliació segons seu de l'empresa		Afiliats segons residència padronal		Atur registrat	
	Nombre	Var 23/22 (%)	Nombre	Var 23/22 (%)	Nombre ¹	Var 23/22 (%)	Nombre ¹	Var 23/22 (%)	Nombre ¹	Var 23/22 (%)	Nombre ¹	Var 23/22 (%)
Alt Urgell	20.762	1,5	4.307	8,7	765	0,5	6.485	1,5	7.760	2,6	698	-3,1
Alta Ribagorça	4.019	0,8	687	8,9	178	-0,6	1.440	1,4	1.825	0,8	75	-5,1
Cerdanya	19.885	2,1	4.341	12,1	1.138	3,1	8.885	1,6	9.275	2,3	441	3,8
Garrigues	18.935	-0,5	2.901	3,1	585	-1,2	5.520	2,1	7.870	2,4	679	-2,4
Noguera	39.567	1,0	8.137	7,2	1.318	-3,4	12.025	-1,2	16.300	1,1	1.684	-3,7
Pallars Jussà	13.409	1,2	2.640	10,1	507	0,0	4.935	21,7	5.200	1,7	490	-7,9
Pallars Sobirà	7.288	1,0	978	7,0	351	-0,6	2.580	1,2	3.495	1,9	150	-17,1
Pla d'Urgell	37.737	0,9	8.394	6,3	1.234	0,2	15.155	-0,5	16.505	2,4	1.354	-7,0
Segarra	23.938	1,4	6.934	6,1	666	-3,9	11.195	-4,3	10.375	-4,4	724	-6,0
Segrià	215.476	1,9	50.212	10,2	7.391	0,3	105.475	2,8	89.405	2,6	9.180	-4,6
Solsonès	13.725	0,3	2.124	4,2	606	-1,5	6.150	13,3	6.830	11,9	490	8,4
Urgell	37.960	1,6	8.471	9,0	1.274	-1,3	14.075	2,0	16.345	2,2	1.474	-4,7
Val d'Aran	10.496	2,5	2.587	11,0	733	-1,2	6.530	3,3	5.335	2,0	127	-25,7
Demarcació de Lleida	447.343	1,5	98.843	8,8	15.812	-0,6	192.855	2,4	189.120	2,8	17.212	-4,7
Catalunya	7.901.963	1,8	1.774.487	10,3	244.783	0,3	3.594.115	2,7	3.517.305	2,6	343.381	-0,9

Font: Idescat, INE, MTAS i Observatori del Treball i Model Productiu de la Generalitat de Catalunya.

1 Dades a 31 de desembre.

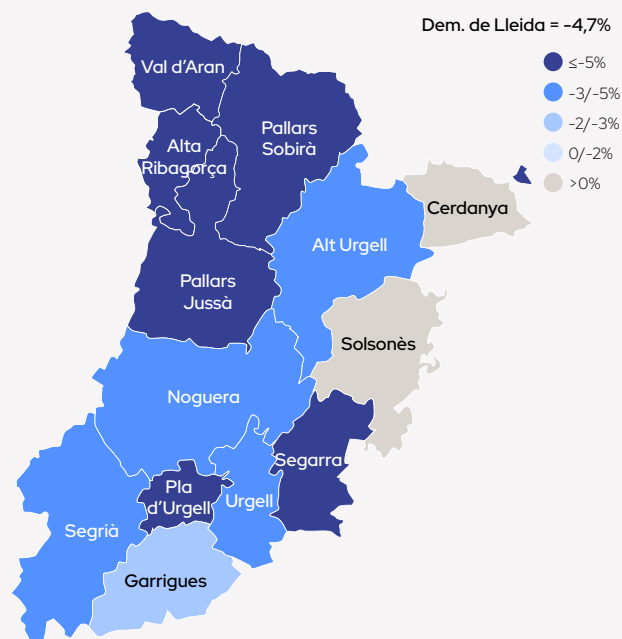
2 Dades provisionals. Règim general, mineria i carbó, i autònoms.

Atur registrat¹. Any 2023

Taxes de variació interanual, en %

MIV12

¹ Dades a 31 de desembre.
Font: Observatori del Treball i Model Productiu de la Generalitat de Catalunya.

residència amb la corresponent a la seu social de l'empresa, es pot analitzar la mobilitat entre comarques per motius laborals. A la majoria de territoris –deu dels tretze– el nombre d'afiliats per residència és superior al d'afiliacions per seu d'empresa, el que implica que hi ha una major proporció de gent que treballa a una altra comarca (les ràtios se situen a l'entorn del 121% en mitjana, és a dir, hi ha un 21% més d'afiliats residents que per seu d'empresa). Només la Segarra, el Segrià i la Val d'Aran tenen proporcions inferiors al 100% (el 93%, el 85% i el 82%, respectivament), el que implica que són receptores netes de treballadors que resideixen a altres comarques.

La Cerdanya i el Solsonès són les dues úniques comarques lleidatanes on augmenta el nombre d'aturats (un 3,8% i un 8,4%, respectivament)

Juntament amb l'augment d'afiliacions global a la demarcació, el mercat de treball també ha registrat un descens de l'**atur** a totes les comarques el 2023 ([mapa IV.12](#)), excepte a la Cerdanya (+3,8%) i el Solsonès (+8,4%). Les reduccions interanuals han estat de diferent intensitat segons el territori: des del -2,4% de les Garrigues fins al -25,7% de la Val d'Aran. En termes absoluts, de la reducció total que s'ha produït al conjunt de Lleida (-845 persones), aproximadament la meitat s'ha concentrat al Segrià, seguida del Pla d'Urgell (amb el 12% de la reducció total).

Si s'analitza l'afiliació en funció de la **residència padronal del treballador** en lloc de la seu on està ubicada l'empresa, aquesta ha augmentat a totes comarques el 2023, excepte al Solsonès (-4,4%). Si es compara l'afiliació per

CANVI CLIMÀTIC, AIGUA I ALIMENTS: CAL PRODUIR MÉS ALIMENTS AMB MENYS AIGUA

Joan Girona i Gomis

Investigador Sènior de l'Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentàries (IRTA)¹

Un planeta canviant

Tot i que és el més comentat, el canvi climàtic és tan sols un dels reptes que hem d'afrontar en els nous escenaris que ens planteja el planeta. L'augment de la població mundial, i local, l'increment de la demanda d'aliments per abastir aquesta població creixent, que no tan sols requereix més aliments sinó que aquests siguin d'una tipologia diferent degut a canvis en les seves preferències alimentàries, i la concentració de la població mundial en grans aglomeracions urbanes ens dibuixen un escenari de futur on els aliments esdevenen una peça clau, i els sistemes productius d'aquests aliments un dels grans pilars que han de sustentar la nova realitat. Quan parlem d'aliments hi ha un element bàsic per a la seva producció, que és l'aigua. Un bé que, ja sigui pels efectes del canvi climàtic o per l'increment de la població que en requereix més, és de cada vegada més escàs. I aquí se'ns presenta un primer repte: produir més aliments amb menys aigua.

No tots els reptes hídrics s'acaben aquí, sinó que el canvi climàtic ens prediu una freqüència més alta de sequeres, que seran més intenses i més llargues en el temps (durada). Aquí tenim un segon repte importantíssim: com gestionar les sequeres o escenaris amb una manca generalitzada d'aigua.

Quan hi ha manca de qualsevol recurs, aquest és més valorat i tothom el demanda. En el cas de l'aigua, quan aquesta escasseja, s'acostumen a posar els requeriments d'aigua per l'agricultura en darrer lloc, perquè la societat prioritza el tenir aigua a casa, o als entorns urbans. Hi ha un desconeixement profund de la importància de l'aigua en la producció dels aliments i també per mantenir una economia territorial que vertebrava Catalunya. Aquest desconeixement fa que es menystingui l'activitat agrícola i es penalitzi l'ús de l'aigua a l'agricultura. Si la societat no entén la importància de l'aigua per a la producció d'aliments no serem capaços de posar al mateix nivell de prioritat l'aigua de les ciutats, la indústria i l'agricultura. Aquest seria, per tant, un tercer repte: conscienciar a la població en general de la importància de l'aigua en la producció d'aliments i el manteniment de l'economia territorial.

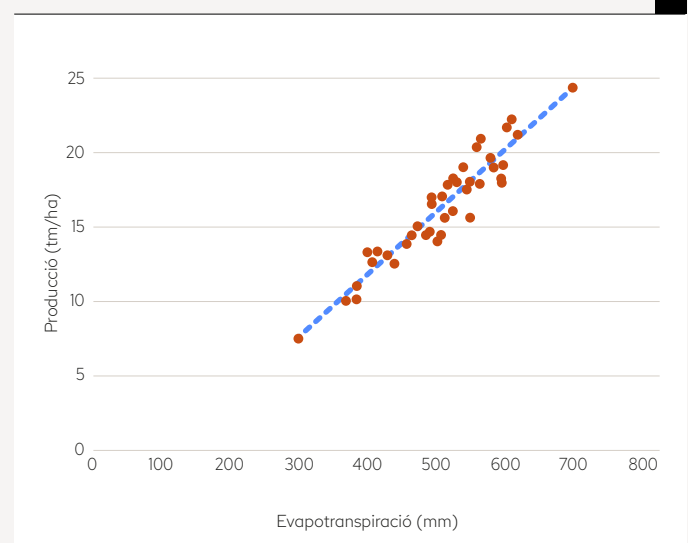
1. Adscrit al Programa Ús Eficient de l'Aigua en Agricultura de l'IRTA. Membre Coordinador de l'Observatori Inter-Col·legial de l'Aigua a Catalunya.

Aquesta producció d'aliments, que sense aigua no és possible, representa un altíssim percentatge del PIB industrial català (al voltant del 19%). Per tant, el manteniment de l'activitat agroalimentària no és tant sols un sistema vital de producció d'aliments, sinó que representa un eix econòmic bàsic per a Catalunya, que amb tots aquests canvis, ha d'evolucionar per adaptar-se a la nova realitat a través de la "transició hídrica", que ha de permetre disposar d'un país resiliència per afrontar els reptes de futur d'aquest planeta canviant.

La importància de l'aigua en la producció d'aliments

La producció d'aliments, i d'altres bens, que s'obtenen dels vegetals està estrictament lligada al volum d'aigua que aquests conreus con capaçes de transpirar. Aigua, que en la majoria de casos les plantes l'obtenen del sol i, que després de circular per el seu interior es transpirada per les fulles a l'atmosfera. Aquesta relació entre l'aigua transpirada i la producció obtinguda es denomina "funció de producció de l'aigua" (Gràfic 1) i és la que proporciona quina podria ser la màxima eficiència que podríem assolir en l'ús de l'aigua per produir aliments.

Funció de la producció del blat de moro

Font: Hanks, 1983

Com que la planta absorbeix l'aigua que hi ha depositada al sol, la pràctica del reg es basa en ubicar aigua al sol, ben a prop de les arrels, perquè aquestes la puguin agafar (absorció) (**Gràfic 2**). Quan els nostres sistemes de reg dipositen l'aigua al sol, no tota l'absorbeixin les arrels, ja sigui perquè la posem fora del radi d'acció de les arrels (aigua que es queda en el sol, aigua que percola cap als aqüífers, aigua que surt per decantació o aigua que s'evapora directament des del sol), o perquè el sistema de reg n'ha aportat per sobre la demanda de la planta (fletxes vermelles).

Per tant, els volums d'aigua aplicats haurien de ser, amb tota la precisió possible aquells que demanda la planta en cada moment, aproximant-se a la capacitat que la planta té per de transpirar-la, i haurien d'ubicar-se el més prop possible de les arrels (de totes les arrels).

Un dels factors decisius que defineixen l'eficiència en l'ús de l'aigua per produir aliments seria la relació entre el volum d'aigua aplicada i el que la planta absorbeix i transpira a l'atmosfera. Un concepte, que d'entrada podria semblar que no té massa complicació, com situar en cada moment l'aigua que necessita una planta al lloc a on aquesta pugui ser utilitzada, resulta que és d'una gran complexitat. Complexitat que es va incrementant de forma exponencial a mesura que augmentem la superfície de gestió. Gestionar el reg d'una torreta podria no ser massa complicat, gestionar el reg de 500 ha., ho és moltíssim més i gestionar-lo per 200.000 ha. pot ser encara més complex.

Requeriments d'aigua per produir aliments

Per produir els aliments que menja un europeu mitjà cada dia es requereixen 3.500 litres d'aigua. Si es tractés d'un americà mitjà aquests volums d'aigua pugen a 4.500-5.000 litres d'aigua, bàsicament degut a una dieta més rica en carn que l'europea. La raó d'aquestes xifres rau en valorar l'aigua que utilitzen les plantes per produir aquests aliments. Així, segons la FAO (la Organització de les Nacions Unides per l'Agricultura i l'Alimentació) per produir una poma es requereixen uns 70 litres d'aigua, per un litre d'oli d'oliva de 3.000 a 5.000 litres d'aigua, per produir una llesca de pa uns 40 litres d'aigua, o per produir un bistec de vedella uns 2.500 litres d'aigua.

En base a aquestes dades, per produir els aliments que els quasi 8 milions de catalans mengen l'any 2023, necessitaríem 10.200 Hm³, i en la realitat, un any de pluviometria típica de Catalunya ens aporta uns 3.200 Hm³ entre aigua de reg i pluja efectiva per als nostres cultius. Per tant, la capacitat de produir aliments a Catalunya podria cobrir tan sols un 30-35% de la demanda d'aliments.

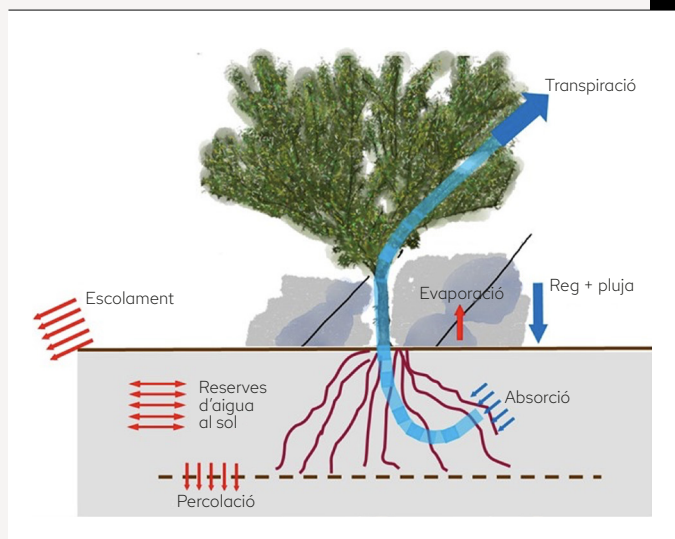
Relació entre la demanda d'aliments i la potencialitat per produir-los a Catalunya

La limitació de produir aliments a Catalunya no rau única-ment en la disponibilitat d'aigua, sinó també en la superfície que es dedica a l'agricultura. Catalunya, amb una superfície total de (3.211.201 ha.) dedica a l'agricultura menys d'una tercera part de la superfície del territori. Segons l'Idescat, el 57% de la superfície es dedica a boscos i bosquines (1.826.052 ha.) i un 26% a usos agrícoles (822.193 ha.), dels quals un 33% es dediquen al regadiu (218.955 ha.).

Tot i que a dia d'avui les estadístiques ens indiquen que a nivell mundial es produeixen aliments suficients per cobrir totes les necessitats dels humans, aquests no arriben a tothom. Però si la població mundial s'incrementa al ritme que indiquen algunes prediccions, si els hàbits en el consum d'aliments varien, si les condicions per produir aliments empitjoren degut al canvi climàtic, i si el malbaratament alimentari segueix en nivells del 35%, el futur pot arribar a ser preocupant, i això ja ho apunten els darrers informes de la FAO ("The State of Food Security and Nutrition in the World - 2023"), la UNESCO ("As the world's populations surpasses 8 billion, what are the implications for Planetary Health and Sustainability?", July 2023) i el IPCC ("Climate Change 2023"). En aquests nous escenaris les regions que tinguin un nivell de dependència alimentària com el que tenim a Catalunya poden ser vulnerables.

Esquema funcional del subministrament d'aigua a la planta

G2

Per tant, l'activitat agroalimentària esdevé un element estratègic clau, a part d'altres inputs que aporta com són la seva rellevància socioeconòmica, la diversificació de l'activitat productiva en tot el territori català, la preservació del medi davant la desertificació, la biodiversitat i la vertebració del territori.

Tenim capacitat de millora

De les diferents possibilitats de millorar la situació del territori català (i també la mundial) vers aquestes vulnerabilitats (reducció del malbaratament d'aliments, adequació de les dietes, etc.), la gestió de l'aigua per produir aliments sembla un element clau. En aquest sentit l'objectiu és clar: produir més aliments amb menys aigua.

La gestió de l'aigua, com i en quins moments s'aplica, els volums que s'apliquen, on es deposita l'aigua quan es rega, són les bases per a una gestió eficient dels recursos hídrics i per la capacitat de produir aliments. Això que podria semblar més o menys senzill (dipositar l'aigua al costat de planta quan aquesta en requereix) es d'una complexitat extraordinària.

Per fer-ho a nivell de plantació comercial, cal tecnologia, coneixement, infraestructures, i capacitat d'execució (formació i especialització) dels productors o dels tècnics que els assessorin. Un exemple de la capacitat de millora que es pot aconseguir gestionant bé el recurs de l'aigua el tenim en el cas de la producció de pomes. Segons la FAO per produir una poma es requereixen 70 litres d'aigua. En una sèrie de diferents treballs realitzats per l'IRTA (Institut de Recerca i Tecnologies Agroalimentàries de la Generalitat de Catalunya), s'ha valorat aquesta dada (**Taula 1**) i s'ha verificat que els 70 litres que indica la FAO coincideixen amb els que s'han requerit per produir una poma a les zones de regadiu de l'Urgell, en concret 69 litres per produir aquesta poma amb reg a tesa i, per tant, amb una freqüència mitjana de reg d'uns 15 dies.

A mesura que s'introdueix coneixement, sensors i estratègies de reg, com el Reg Deficitari Controlat, es pot arribar a produir aquesta poma amb 31 litres d'aigua, però per establir les condicions que permetin aplicar de forma generalitzada aquesta aproximació de reg cal que es donin les circumstàncies de tecnologia, coneixement, infraestructures, i capacitat d'execució (formació i especialització) esmentats anteriorment.

Si passem d'una finca mitjana a una gran explotació necessitem altres tecnologies que ens ajudin a aplicar aquesta aigua de reg d'una forma eficient. Avui tenim tecnologies derivades de la digitalització, la sensòrica i la intel·ligència artificial que poden captar informació de la realitat, de models o d'imatges de satèl·lits, que han de ser el futur per a la gestió de l'aigua i uns sistemes productius que assegurin aliments suficients per aquest món en creixement i canviant.

Avui ja tenim tecnologies que a partir d'imatges de satèl·lits ens poden determinar l'estat d'hidratació dels conreus, el seu nivell de dèficit hídric i la demanda d'aigua, tant a nivell de parcel·la com a nivell d'explotació o de tota una regió. Disposem a la vegada de sensors que ens podem validar aquest estat hídric dels conreus i del sòl, o de les característiques de treball dels sistemes de reg. Disposem de models de comportament dels conreus quan els hi falta aigua, o de quins volums d'aigua requereixen. Disposem de caracterització del clima i de models de predicció de la seva evolució a curt termini, així com d'excel·lents sistemes de reg i de sistemes de gestió de regadius totalment telecontrolats.

Tots aquests elements poden ser decisius a l'hora de produir de forma generalitzada pomes amb 31 litres d'aigua en lloc dels 70 que ens apunta la FAO. No obstant, aquestes tecnologies estan tot just a l'inici de desenvolupament de la seva potencialitat i, per tant, cal apostar-hi de forma decidida per assegurar l'objectiu de produir més aliments amb menys aigua.

Requeriments d'aigua per produir una poma

Origen	Sistema de Reg	Freqüència de Reg	Programació de Reg	Sensòrica	Reg Deficitari Controlat	Litres d'aigua requerits per produir una poma
FAO						70
IRTA ¹	A Tesa	Quinzenal	Sense	No	No	69
	Localitzat	Indeterminat	Sense	No	No	63
	Localitzat	Alta	Coneixement bàsic	No	No	43
	Localitzat	Alta	Coneixements complets	Si	No	38
	Localitzat	Alta	Coneixements complets	Si	Si	31

Font: Rufat et al., 2002; Girona et al., 2012.

En el camp purament del coneixement de la resposta de les plantes al dèficit hídric, s'ha treballat molt en la caracterització del maneig del reg amb dotacions reduïdes d'aigua (reg de suport) però poc en la gestió de mínims, o sigui de les mínimes disponibilitats d'aigua que es requereixen en cas de sequera. És a dir, fins a quin punt es poden estressar les plantes (principalment llenyosos permanents) abans de comprometre la seva capacitat productiva per als propers anys, com es determinen aquests llindars i com la gestió digital pot ajudar-nos a gestionar aquestes situacions.

Una oportunitat de desenvolupament territorial

A les terres de Lleida l'activitat agroalimentària es molt important i, per tant, cal treballar per aportar solucions als reptes que se'ns presenten, com ara en el desenvolupament de les tecnologies, coneixement i aproximacions innovadores per a la gestió del regadiu. En aquest territori ja s'hi poden trobar els diferents grups de coneixement, amb experiència i un nivell tecnològic elevat en els temes de gestió de l'aigua (universitats, centres de recerca i centres tecnològics, comunitats de regants, regants, empreses especialitzades, tècnics i assessors). Malgrat això, cal impulsar una major visibilitat de la seva recerca i potenciar la transferència de coneixement, millorar-la on calgui i presentar-la a la societat amb un visió global de treball, amb l'objectiu de fer una bona gestió de l'aigua amb eines com la digitalització, que ja està esdevenint una oportunitat davant el repte que tenim per endavant.

Tarragona i comarques

Anàlisi de la demarcació

La demarcació de Tarragona representa quasi una cinquena part del territori català. Amb una superfície de 6.308 km², el 2023 concentra el 10,7% de la població catalana (amb una densitat de 134,5 hab./km –un 45% per sota de la mitjana catalana), el 10,9% de les exportacions de béns catalanes i el 8,8% de les empreses i afiliacions.

La demarcació de Tarragona concentra prop del 9% del teixit empresarial i llocs de treball de Catalunya

El 2023, la **població** a la demarcació ha continuat en augment, amb un creixement del 2,1%, fins als gairebé 848.600 residents, i assoleix el màxim històric de la sèrie. Per nacionalitat, aquest increment demogràfic de quasi 17.700 habitants, s'explica en bona part per l'augment de 12.300 persones de la població amb nacionalitat estrangera, mentre que els residents espanyols també han crescut però en menor mesura (gairebé 5.400 persones). Per procedència, destaca el creixement de 11.158 persones amb nacionalitat extracomunitària, que representa quasi dos terços de l'augment total. Tot plegat aquesta evolució ha incrementat en 1,1 punts percentuals la taxa d'estrangeria global –proporció d'estrangers sobre residents totals– i l'extracomunitària, fins al 17,8% i el 13,2%, respectivament.

L'augment notable dels residents s'explica principalment per l'increment de la població estrangera, que ha assolit un rècord històric el 2023

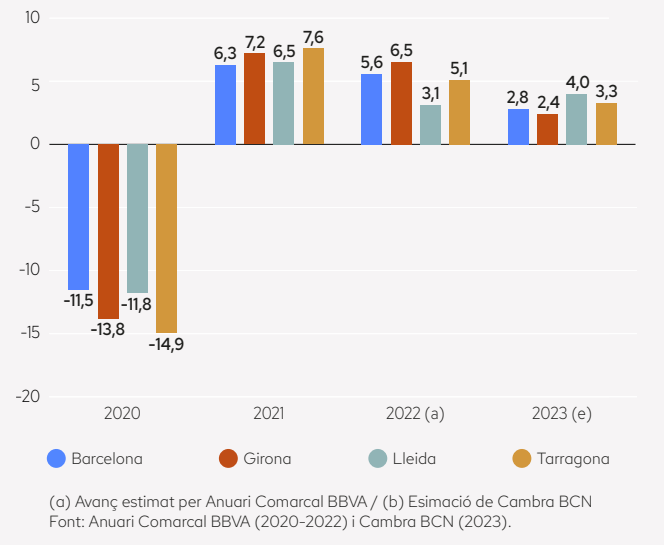
Quant a l'evolució per trams d'edat, hi ha hagut un augment de la població de 15 a 64 anys (13.437 persones més, un +2,5%) i dels majors de 64 anys (+4.422 persones, +2,7%), mentre que s'ha reduït lleugerament població menor de 15 anys (-173 joves, un -0,1%). Aquestes variacions han disminuït l'índex de dependència global, és a dir, la proporció de població que no està en edat de treballar respecte a la que sí que ho està (52,8% el 2022 i 52,3% el 2023); i han donat lloc a un increment de 3,7 punts percentuals de l'índex d'envelliment (proporció de majors de 64 anys sobre els menors de 15 anys), que assoleix el 133,5%, el màxim de la sèrie històrica.

El **valor afegit brut** (VAB) a preus constants, descomptada la inflació, ha crescut un 3,3% el 2023 a la demarcació de Tarragona, segons estimacions de la Cambra de Barce-

Valor Afegit Brut (VAB) per demarcacions

Taxes de variació interanual, a preus constants, en %

G IV.31

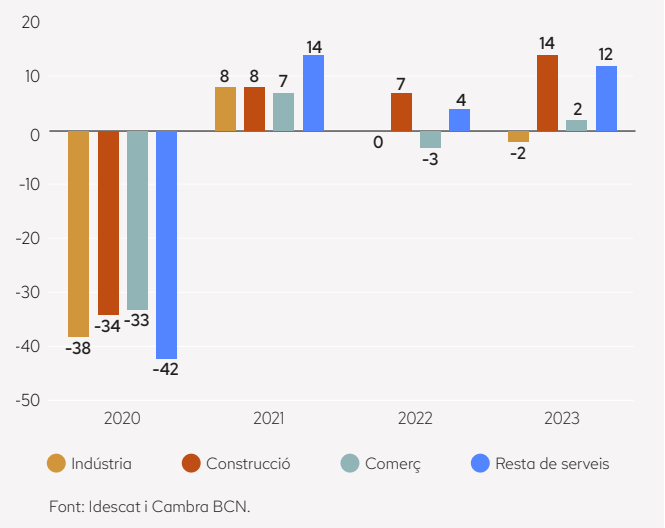
lona (gràfic IV.31). Aquesta evolució positiva dona continuïtat a la recuperació iniciada amb força el 2021 (7,6%) i que va continuar el 2022 (5,1%, segons estimacions de l'Anuari comarcal del BBVA). L'evolució econòmica a Tarragona, més intensa que al conjunt de Catalunya (2,9%), és resultat de la bona marxa del sector serveis, especialment del turisme, l'hostaleria i l'oci, i de la construcció, fet que ha impulsat amb força el mercat laboral i, en conseqüència, el consum privat.

En relació amb l'evolució per sectors, l'Enquesta de clima empresarial, elaborada per la Cambra de Comerç de Barcelona i l'Idescat, mostra una **marxa dels negocis** positiva a tots els sectors, excepte a la indústria (gràfic IV.32).

Marxa dels negocis per sectors a Tarragona

Saldos de respostes: diferència entre percentatges de resposta "a l'alça" i "a la baixa"

G IV.32

La construcció i la resta de serveis mostren la millora més significativa i el saldo –diferència entre percentatge de respostes que indiquen una evolució a l'alça i una evolució a la baixa– més positiu, un 14% i 12%, respectivament. El comerç també millora respecte a l'any anterior (on presentava un saldo lleugerament negatiu) i assolix un saldo del 2%. La indústria empitjora lleugerament i és l'únic sector de la demarcació que tanca amb un saldo negatiu (-2%). En comparació amb la mitjana catalana, els resultats a la demarcació de Tarragona han estat lleugerament més positius a la construcció i a la resta de serveis, els mateixos al comerç i més negatius a la indústria.

El nombre de pernoctacions dels residents a Espanya en establiments hotelers se situa un 16,8% per sobre la dada del 2019, la recuperació més notable de les demarcacions catalanes

Donat que no hi ha xifres per a l'hostaleria sobre quina ha estat la marxa de l'activitat a nivell de la demarcació, les dades de demanda i oferta del **sector turístic** són una aproximació alternativa. Segons l'Enquesta d'ocupació hotelera de l'INE, amb dades provisionals per al 2023, Tarragona ha acabat l'any amb 3,1 milions de viatgers i gairebé 10,5 milions de pernoctacions, un 5,5% i 9,3% més que l'any anterior. Tanmateix, mentre que el nombre de viatgers supera en un 6,4% el nivell pre-pandèmia, el nombre de pernoctacions se situa un 7,6% per sota (gràfic IV.33). Si s'analitza les pernoctacions segons el país de residència, la senda de recuperació ha seguit ritmes diferents. D'una

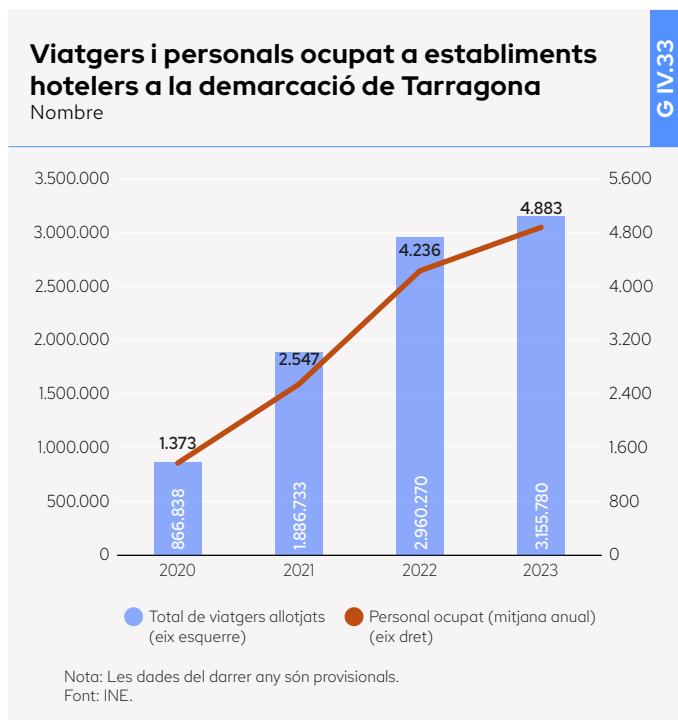
banda, les pernoctacions dels residents a l'estranger s'han quedat un 23,0% per sota del volum del 2019, mentre que les dels residents de l'Estat ja superen en un 16,8% la xifra d'abans de la pandèmia. A l'igual que les pernoctacions, la recuperació del nombre de viatgers segons país de residència no ha estat homogènia: la de residents de l'Estat és un 13,4% superior a la xifra del 2019, en canvi, la dels estrangers és un 2,3% inferior. Tot plegat ha situat el nivell de l'estada mitjana en 3,3 dies –la més elevada de les quatre demarcacions–, molt a prop dels tres dies i mig del 2019.

Pel costat de l'oferta, el nombre d'establiments oberts en mitjana anual a la demarcació ha estat de 231, tres menys que el 2022 i 19 menys que el 2019 (250 establiments oberts en mitjana). El pes sobre el total d'establiments turístics a Catalunya ha estat del 10,7%, inferior al de viatgers i pernoctacions (el 14,8% i el 17,8%, respectivament). En aquesta línia, el nombre d'habitacions –gairebé 17.600– és un 2,3% inferior a la xifra del 2019. En canvi, el nombre de places ha augmentat un 3% respecte al nivell del 2019. El grau d'ocupació per habitacions, per places i places de cap de setmana ha estat del 69,6%, el 61,9% i el 68,2%, respectivament, un punt percentual més que abans de la Covid-19. En darrer lloc, s'estima que s'han ocupat un total de 4.883 persones en mitjana –el 14,3% del total del Principat– un 15,3% més respecte a l'any anterior i un 8,0% més que el 2019.

Aquestes dades es poden complementar amb les que ofereix l'Idescat per marques turístiques. Tarragona està compresa per dues marques: Costa Daurada¹ i Terres de l'Ebre². A la primera, quart destí turístic català tant en viatgers com en pernoctacions, s'han rebut gairebé 2,9 milions de persones el 2023 i s'han efectuat més de 9,8 milions de pernoctacions –un 7% i un 10% més respecte a l'any anterior–, el que ha situat l'estada mitjana en 3,4 dies, la més llarga de totes les destinacions. El grau d'ocupació ha estat del 71,0%, similar al 70,4% del 2019. En el cas de les Terres de l'Ebre, la setena en viatgers i pernoctacions, l'evolució anual ha estat negativa: -4,5% els viatgers i -1,6% les pernoctacions. Quant al grau d'ocupació ha estat el 57,1%, la dada més elevada des del 2004 (inici de la sèrie disponible).

El nombre de comptes de cotització es manté pràcticament estable a finals del 2023

La recuperació que s'ha produït, parcialment, en la marxa dels negocis i en el sector turístic, també s'ha vist en les

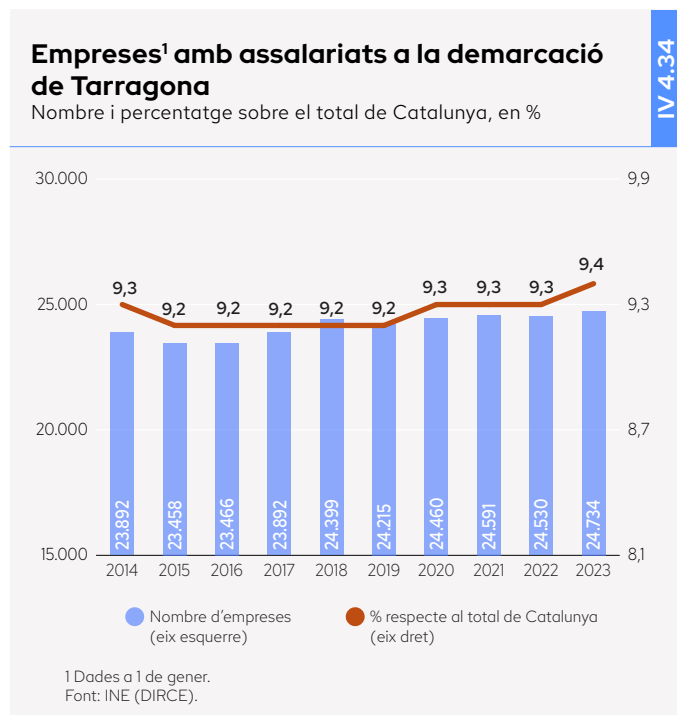
- Inclou les següents comarques: Alt Camp, Baix Camp, Baix Penedès, Conca de Barberà, Priorat i Tarragonès.
- Inclou les següents comarques: Baix Ebre, Montsià, Ribera d'Ebre i Terra Alta.

dades d'evolució del **teixit empresarial**. El nombre d'empreses amb dades del Directori central d'empreses (DIRCE) ha estat de 52.172 empreses a 1 de gener del 2023, un 4,9% menys que un any enrere i un 3,8% per sobre de l'1 de gener 2020. En el cas de les empreses amb assalariats (el 47,4% del total), s'ha produït un augment (+0,8%) respecte al 2022 (gràfic IV.34). Per trams d'assalariats, hi ha hagut només una disminució anual en el tram de 200 a 999 assalariats (de 79 a 73 empreses). Atesa la naturalesa de l'estadística del DIRCE, cal complementar aquesta informació amb una altra que avaluï l'evolució de tot l'any. Per fer-ho, s'utilitzen els comptes de cotització, és a dir, el nombre de centres de treball associats a una empresa inscrita a la Seguretat Social (pot ser més d'un centre per empresa) a finals d'any. En aquest cas, el nombre de comptes ha augmentat un 0,4% fins als 24.769 a 31 de desembre del 2023. No obstant això, es tracta d'una xifra un 2,3% per sota de la del 2019.

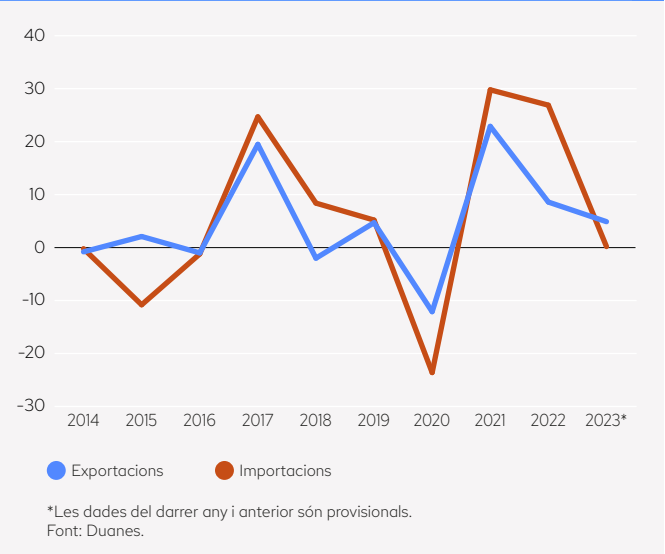
Altres indicadors de demanda interna com són els que fan referència al **mercat immobiliari**, que s'havien recuperat notablement el 2022 per la represa total de l'activitat després de l'aturada del 2020 i per tot l'estalvi forçós acumulat per les famílies durant la pandèmia que va permetre augmentar la inversió privada-, el 2023 evoluciona negativament arrel de l'augment del tipus d'interès. El 2023 s'han efectuat un total de 44.470 compravendes a la demarcació el -el 15,8% del total de Catalunya-, un 6,4% menys que l'any anterior. Altre factor que també explica aquesta evolució ha estat les expectatives de les llars a un possible descens dels tipus d'interès de cara els propers trimestres, la qual cosa posposa la decisió de compra. Així, el nombre d'hipoteques constituïdes sobre habitatges a la demarcació

Exportacions i importacions de béns a la demarcació de Tarragona

Taxes de variació interanual, a preus corrents, en %

G 4.35

ha estat un 18,7% inferior a l'any anterior (de 9.738 el 2022 a 7.919 el 2023).

En relació amb la demanda externa, el **comerç internacional** de béns ha evolucionat positivament, tant en termes d'exportacions com d'importacions, amb xifres monetàries rècord el 2023. En el primer cas, les vendes a l'exterior han augmentat un 4,9% respecte a l'any anterior, fins als 11.000 milions d'euros. Atès que aquesta evolució ha estat menys favorable que a la mitjana catalana (6,1%), el pes sobre el total ha disminuït lleugerament de l'11,1% al 10,9%. En el cas de les importacions, el creixement ha estat molt minso, del 0,2%, fins a assolir els 17.872 milions d'euros. L'evolució ha estat oposada a la de la mitjana catalana (-1,6%), i ha fet augmentar lleugerament el pes de les importacions de Tarragona sobre el total català fins al 16,2%. El saldo comercial s'ha tornat a situar en terreny negatiu, amb un dèficit de 6.872 milions d'euros, un 11% menys que el 2022 (gràfic IV.35). Cal tenir present la importància del sector petroquímic, del qual som altament importadors, i la moderació de preus que ha experimentat aquest sector el darrer any, com a determinants d'aquesta disminució del dèficit comercial.

El dèficit comercial es redueix gràcies en bona part per la moderació de preus que ha experimentat en el sector petroquímic, del qual la demarcació és altament importador

Tal i com s'ha esmentat, les **exportacions**, en valors monetaris, continuen la tendència creixent i superen fins i tot

amb escriu el valor del 2019, en un 24%. Segons el destí de les vendes, aquestes s'han incrementat tant a l'àrea comunitària (3,3%) com a l'extracomunitària (10,4%). Les primeres han suposat un 70% del total, percentatge que des del 2005 ha fluctuat entre el mínim del 65% el 2010 i el màxim del 78% assolit entre el 2014 i el 2016. Per tant, Tarragona s'hauria focalitzat més cap al mercat comunitari els darrers anys, en lloc de diversificar les vendes cap a altres continents.

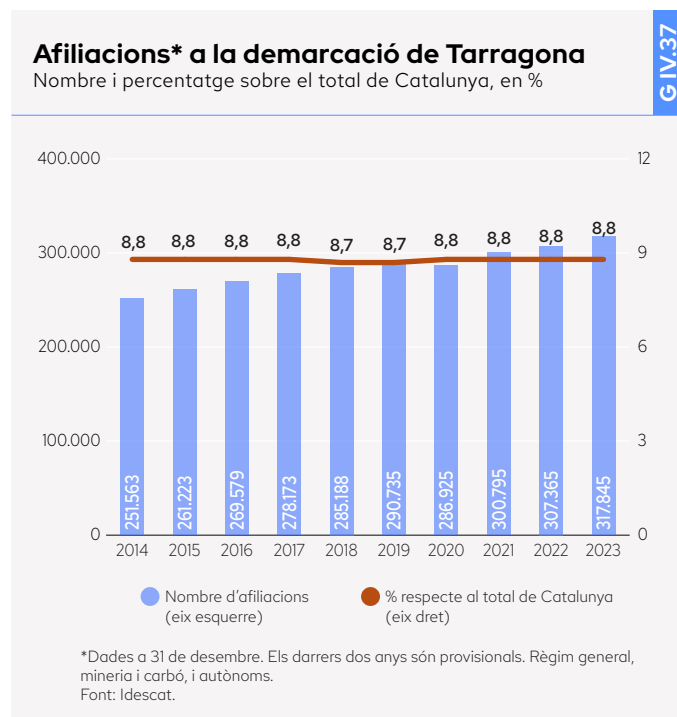
Quant als principals sectors exportadors, com s'ha avançat, el pes del sector químic i del petroli i derivats –el primer i el segon sector exportador de la demarcació– conjuntament suposen, en termes monetaris, el 50% del total exportat a la demarcació. Quant a l'evolució en valor, les exportacions del sector químic han disminuït un 13,9%, mentre que les del petroli s'han més que doblat (+117,4%). Cal esmentar que preu del petroli, després del notable encariment el 2022 (fins al màxim de 127,3 dòlars per barril Brent), el 2023 ha registrat una moderació notable (83,8 dòlars per barril de mitjana anual). El tercer sector exportador en valor monetari ha estat els altres béns d'equipament (amb un augment del 46%) i en quart lloc se situa la venda de joguines (+5,9%) (gràfic IV.36).

Pel que fa al **teixit empresarial exportador**, Tarragona registra una disminució de 217 empreses respecte a l'any anterior, fins a les 3.216 empreses, tot i ser encara la tercera xifra més elevada des del 2005 (per darrere dels dos anys anteriors). D'aquest total, és important analitzar l'evolució empreses exportadores regulars, és a dir, les que han exportat com a mínim quatre anys consecutius. El 2023, s'han registrat 1.123 exportadores regulars, el 35% del total (a l'igual que al conjunt de Catalunya), xifra que suposa un 4,0% més que l'any anterior. Per trams monetaris s'observa un increment interanual en tots, excepte entre les que ex-

porten entre 50.000 i 500.000 euros, amb una reducció del 2,1% (sis empreses menys). Això no implica un resultat negatiu per si mateix, atès que molt probablement hi hagi empreses que han exportat per més valor i, per tant, han saltat a trams superiors. De fet, el nombre d'empreses que exporten per valor d'entre 500.000 euros i 5 milions d'euros augmenten en tres, les que venen més de 5 milions en cinc.

En relació amb les **importacions**, com ja s'ha esmentat, pràcticament s'han estancat, amb un creixement del 0,2% respecte a l'any anterior i ja se situen un 24% per sobre del nivell de 2019. Respecte a la procedència, mentre que les importacions que provenen de països de la Unió Europea (el 37% del total) han crescut un 6,6%, les que procedeixen de països extracomunitaris (el 63% del total) han minvat un 5,7%. Per sectors econòmics, gairebé una tercera part de les importacions han estat de petroli i derivats, un 2,8% menys que el 2022 fins als 5.650 milions d'euros, el 63,1% del total importat d'aquest producte a Catalunya. El segon producte més importat –amb un pes del 15%– són els béns químics amb quasi 2.660 milions d'euros, un 15,3% menys que el 2022. En tercer lloc, les importacions de cereals han augmentat un 55,6%, arrel del conflicte bèl·lic, fins als 1.765 milions d'euros, el 10% del total a la demarcació i el 69,0% del total importat d'aquest producte a Catalunya.

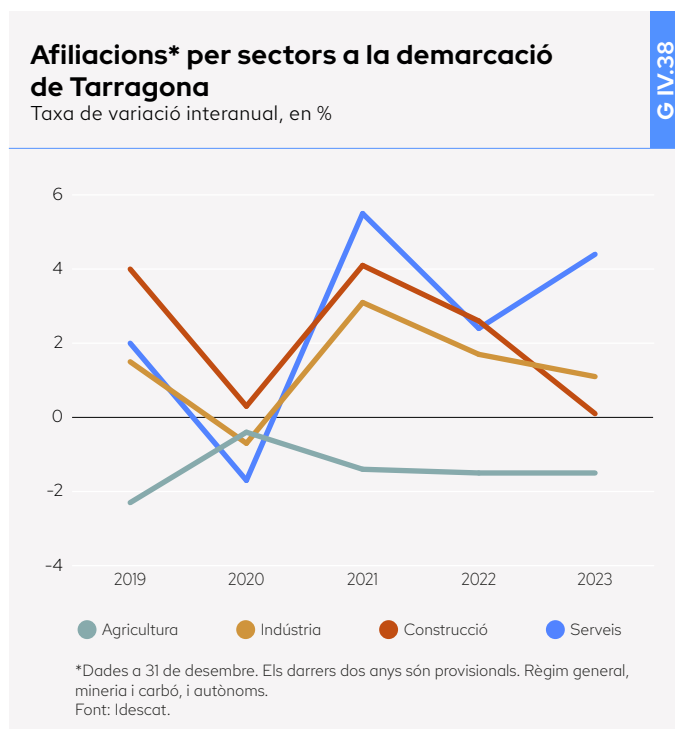
Tot i el context d'augment del tipus d'interès i l'elevada incertesa a nivell geopolític es registra una xifra rècord dels llocs de treball

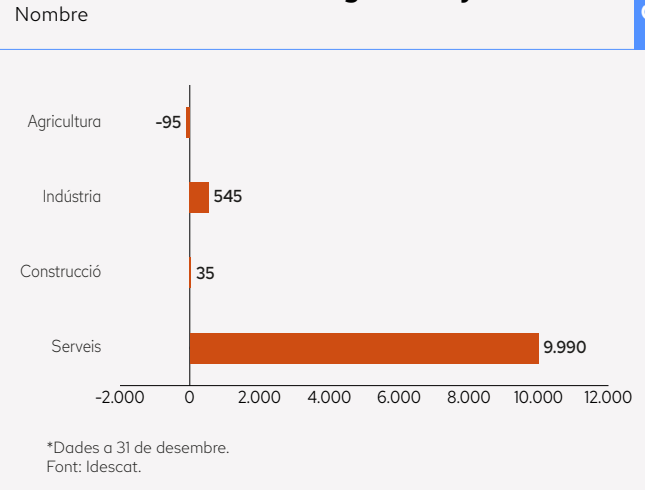
En sintonia amb els resultats anteriors, l'evolució del mercat de treball ha estat globalment positiva el 2023, però amb certs matisos. En primer lloc, les **afiliacions** a la Seguretat Social (SS) han augmentat un 3,4% fins a les 317.845, el màxim des del 2008 (inici sèrie disponible) (gràfic IV.37). Segons el règim d'afiliació, el nombre d'assalariats al règim general i mineria i carbó ha estat de quasi 262.900 persones, un 4,2% més que el 2022 i la xifra més elevada des de l'inici de la sèrie disponible. En canvi, les persones sota el règim especial de treballadors autònoms disminueixen lleugerament per segon any consecutiu (-0,1%) fins a les 55.020 persones (el 17% del total).

Per grans sectors econòmics, l'afiliació ha evolucionat en positiu a tots ells, excepte a l'agricultura (gràfics IV.38 i IV.39). En aquest cas, els llocs de treball s'han reduït un 1,5% fins als 6.175 el 2023 -el mínim des del 2008-, xifra que suposa l'1,9% dels llocs de treball totals a la demarcació i el 19,8% del total d'afiliacions d'aquest sector al conjunt de Catalunya.

Quant a la resta de sectors, en termes absoluts, els serveis registren quasi 236.900 persones, el 74,5% del total, i un 4,4% més que l'any anterior. Amb aquesta xifra, l'afiliació als serveis assoleix un màxim a Tarragona des del 2008 (inici de la sèrie disponible). Per darrere dels serveis, la indústria, ha crescut un 1,1% fins a les 49.850 afiliacions -el 16,0% del total de la demarcació-, xifra màxima des del 2008 (50.876). Per últim, l'afiliació a la construcció pràcticament es manté estable amb 24.945 afiliacions (+0,1% respecte a l'any anterior). Aquesta xifra de llocs de treball és la més elevada des del 2010.

Variació del nombre d'afiliacions* per sectors a la demarcació de Tarragona. Any 2023

Segons l'Enquesta de població activa (EPA) de l'INE, la xifra d'**ocupats** hauria estat de 368.425 en mitjana anual el 2023, 20.625 persones més que el 2022 (+5,9%). De fet, aquesta és la xifra més elevada des del 2008 (inici de la sèrie disponible). El 2023 Tarragona ha augmentat lleugerament el seu pes sobre el conjunt de Catalunya en termes d'ocupats fins al 10,1%. Tanmateix, el nombre de **contractes de treball** signats respecte al 2022 s'ha reduït un -19,2% (un -12,7% de mitjana al conjunt del Principat). Per modalitats, el nombre de contractes indefinits es redueixen en menor intensitat que el temporals (-10,0% i -26%, respectivament). Aquesta última categoria de contractes ha passat de suposar el 89% del total el 2021 a un 53% el 2023, arrel de l'aprovació de la reforma laboral el 2021.

Al seu torn, el darrer any el **nombre de persones aturades** que s'han registrat a les oficines del SOC ha disminuït un 1,8% respecte al 2022: 7.500 persones menys fins a un total de 40.961, un mínim des del 2007. En comparació amb el conjunt del Principat, la caiguda ha estat més intensa (-0,9% a Catalunya), el que ha pressionat lleugerament a la baixa el pes de la demarcació sobre el total d'aturats, del 12,0% el 2022 a l'11,9% el 2023. Quant a la taxa d'atur (població aturada sobre població activa), aquesta ha estat de l'11,0% segons dades de l'EPA, el mateix que l'any anterior i 2,5 menys que el 2019, però 1,9 punts superior a la taxa mitjana de Catalunya el 2022 (9,1%).

La inflació es modera notablement, gràcies en bona part a la forta caiguda dels preus energètics, però segueix sent el principal factor d'incertesa a curt termini

Dades bàsiques de la demarcació de Tarragona

	2021	2022	2023	Demarcació Catalunya		2022	2023
				Var. 2023/2022 (% pp)		Pes Dem./CAT (%)	
DEMOGRAFIA							
Població Total	823.435	830.906	848.592	2,1	1,8	10,7	10,7
Densitat (hab/km ²)	130,5	131,7	134,5	2,1	1,8	-	-
Població de menys de 15 anys	126.010	124.974	124.801	-0,1	-0,5	11,1	11,2
Població de 15 a 64 anys	538.968	543.704	557.141	2,5	2,2	10,6	10,6
Població de 65 anys i més	158.457	162.228	166.650	2,7	2,1	10,8	10,9
Índex de dependència global	52,8	52,8	52,3	-0,5	-0,5	-	-
Índex d'envelliment	125,7	129,8	133,5	3,7	7,1	-	-
Nacionalitat espanyola	685.960	691.768	697.156	0,8	0,2	10,6	10,7
Nacionalitat estrangera	137.475	139.138	151.436	8,8	10,2	11,3	11,1
Taxa d'estrangeria total	16,7	16,7	17,8	1,1	1,1	-	-
Taxa d'estrangeria extracomunitària	12,0	12,1	13,2	1,1	1,2	-	-
ACTIVITAT ECONÒMICA							
Comptes de cotització¹	24.452	24.659	24.769	0,4	0,3	10,1	10,1
Nombre d'empreses²	53.764	54.887	52.172	-4,9	-6,7	8,7	8,8
Sense assalariats	29.173	30.357	27.438	-9,6	-11,5	8,2	8,4
Amb assalariats	24.591	24.530	24.734	0,8	0,0	9,3	9,4
1 a 49 assalariats	24.243	24.187	24.393	0,9	-0,1	9,3	9,4
50 a 199 assalariats	261	254	258	1,6	2,3	6,4	6,4
200 a 999 assalariats	78	79	73	-7,6	0,8	7,0	6,4
1.000 o més assalariats	9	10	10	0,0	4,9	4,9	4,7
Empreses concursades	58	57	40	-29,8	-9,1	5,2	4,0
Compravendes immobiliàries	44.440	47.507	44.470	-6,4	-8,0	15,6	15,8
Viatgers allotjats a establiments hotelers³	1.866.734	2.990.270	3.155.780	5,5	11,4	15,7	14,8
Residents a Espanya	1.463.049	1.852.700	1.879.075	1,4	3,3	23,8	23,4
Residents a l'estranger	403.685	1.137.570	1.276.705	12,2	16,9	10,0	9,6
SECTOR EXTERIOR⁴							
Exportacions de béns (milions €)	9.620	10.446	11.000	4,9	6,1	11,1	10,9
<i>10 principals sectors:</i>							
Productes químics	3.836	4.433	3.840	-13,9	4,1	15,6	13,0
Petrol i derivats	1.161	719	1.579	117,4	16,9	22,5	41,3
Altres béns d'equipament	706	792	1.147	46,0	4,5	9,8	13,3
Joguines	663	568	602	5,9	-3,5	47,0	50,3
Tèxtils i confecció	457	524	580	12,5	-2,8	9,1	10,1
Preparats alimentaris	377	361	408	13,1	14,0	21,1	21,6
Fruïtes, hortalisses i llegums	310	307	284	-6,8	10,5	18,2	15,3
Maq. Específica certes indústries	150	223	271	22,2	4,6	4,1	4,8
Mobles	195	246	253	3,0	5,5	28,0	27,0
Greixos i olis	119	224	216	-3,2	-7,6	13,0	13,4
Exportacions UE	7.591	7.503	7.749	3,3	7,6	13,0	12,5
Exportacions fora UE	2.029	2.943	3.251	10,4	5,2	8,0	8,4
Importacions de béns (milions €)	14.290	18.132	17.872	0,2	-1,6	16,2	16,2
<i>10 principals sectors:</i>							
Petrol i derivats	4.798	5.888	5.650	-2,8	-3,5	63,4	63,1
Productes químics	2.608	3.142	2.654	-15,3	-10,4	10,9	10,3
Cereals	638	1.377	1.765	28,2	14,3	61,5	69,0
Automòbils i motos	848	1.087	1.688	55,6	49,3	14,2	14,7
Altres béns d'equipament	763	974	1.167	20,1	4,0	9,9	11,4
Mobles	495	626	535	-14,5	-17,3	47,5	49,2
Equipament oficina i telecomunic.	556	550	468	-14,8	-18,1	17,5	18,3
Fruïtes, hortalisses i llegums	280	277	415	50,2	22,3	21,1	25,6
Pinsos animals	379	509	371	-27,9	-19,5	53,4	48,0
Gas	218	351	364	1,1	-18,2	55,6	80,5
Importacions UE	5.514	6.241	6.655	6,6	1,8	11,0	11,6
Importacions fora UE	8.776	11.891	11.216	-5,7	-5,8	21,4	21,4
Nombre d'empreses exportadores	3.952	3.433	3.216	-6,3	0,1	7,1	6,6
Nombre d'empreses exportadores regulars ⁵	1.065	1.080	1.123	4,0	2,2	6,3	6,4
Exporten menys de 50.000 €	409	383	424	10,7	3,9	5,4	5,7
Exporten de 50.000 a 500.000 €	265	280	274	-2,1	-0,2	6,7	6,6
Exporten de 500.000 a 5 milions €	243	265	268	1,1	2,2	6,6	6,5
Exporten més de 5 milions €	148	152	157	3,3	1,5	8,0	8,1
MERCAT DE TREBALL							
Afiliacions totals^{1,3,5}	300.795	307.365	317.845	3,4	2,7	8,8	8,8
Agricultura	6.365	6.270	6.175	-1,5	-0,4	20,0	19,8
Indústria	48.475	49.305	49.850	1,1	1,4	10,1	10,0
Construcció	24.285	24.910	24.945	0,1	1,4	11,3	11,2
Serveis	221.670	226.885	236.875	4,4	3,1	8,2	8,3
Assalariats	245.700	252.315	262.825	4,2	3,1	8,6	8,7
Autònoms	55.095	55.050	55.020	-0,1	0,4	9,9	9,8
Ocupats (EPA)⁶	342.700	347.800	368.425	5,9	3,9	9,9	10,1
Contractes	308.047	292.831	236.526	-19,2	-12,7	10,3	9,5
Temporals	275.450	168.941	125.080	-26,0	-17,6	10,1	9,1
Indefinites	32.597	123.890	111.446	-10,0	-5,7	10,6	10,1
Atur registrat¹	47.260	41.711	40.961	-1,8	-0,9	12,0	11,9
Taxa d'atur (EPA) ⁶	13,1%	11,0%	11,0%	0,0	-0,6	-	-

Fons: INE, Idescat, Observatori d'Empresa i Ocupació, DataComex, ICEX i Registradors de la propietat.

1 Dades de final d'any.

2 Les dades són a 1 de gener de cada any (Directori Central d'Empreses de l'INE).

3 Les dades del darrer any són provisionals.

4 Les dades del darrer any són provisionals i la taxa de variació està calculada a partir de les dades provisionals de l'any anterior.

5 Règim general, mineria i carbó i autònoms.

6 Les dades fan referència a la mitjana anual.

Finalment, Lleida és la província on menys han augmentat els **preus del consum** amb un creixement de la inflació del 3,0% en mitjana anual el 2023, quatre dècimes per sota de l'increment mitjà del conjunt de Catalunya (3,4%). La inflació es modera notablement respecte a l'any anterior (9,5%). Hi ha diverses causes darrere d'aquesta moderació de preus, però la principal és la forta caiguda dels preus energètics (molt inferiors als nivells del 2022). No obstant això, la inflació continua segueix sent el principal factor d'incertesa de cara les perspectives econòmiques del 2024.

Anàlisi comarcal

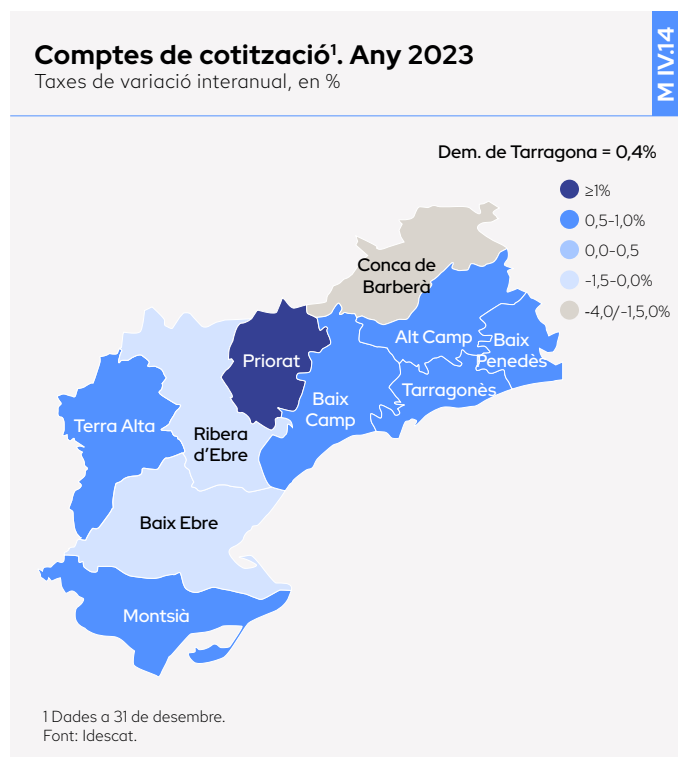
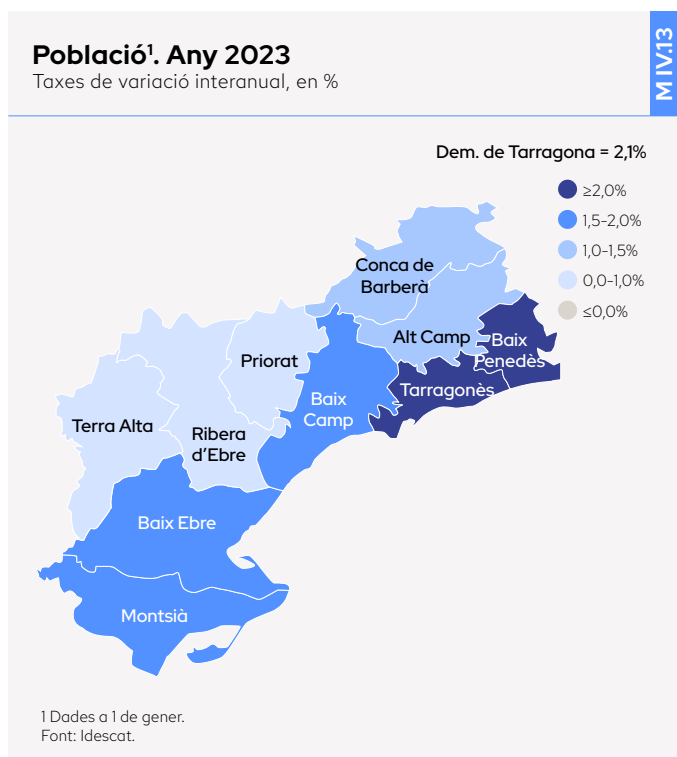
La demarcació de Tarragona comprèn dues regions: la del Camp de Tarragona i la de les Terres de l'Ebre. El Camp de Tarragona concentra les comarques de l'Alt i el Baix Camp, la Conca de Barberà, el Priorat i el Tarragonès (també inclou administrativament el Baix Penedès, encara que històricament forma part de l'àmbit territorial del Penedès). Les Terres de l'Ebre inclouen el Baix Ebre, el Montsià, la Ribera d'Ebre i la Terra Alta. Ambdues regions abasten una superfície similar, tot i que les Terres de l'Ebre només concentren una cinquena part de la població de la província. D'aquestes, la Terra Alta i el Priorat són les comarques que tenen la densitat de població més baixa, amb valors de 15,4 i 18,8 habitants per km² el 2023, respectivament; mentre que el Tarragonès s'enfila fins als 846,2 hab./km², la sexta comarca que presenta major densitat demogràfica de Catalunya, només per darrere del Barcelonès, el Baix Llobregat, el Vallès Occidental, el Maresme i el Garraf.

La població nascuda a l'estranger augmenta per sobre el 7,0% a totes les comarques

El 2023, la **població** ha augmentat a les deu comarques tarragonines, però amb diferents intensitats ([mapa IV.13](#)). A la Terra Alta, el Priorat i la Ribera d'Ebre, el nombre de residents pràcticament es mantenen respecte a l'any anterior, amb variacions del 0,5% de les dues primeres comarques i el 0,6% de la darrera. A la resta dels territoris, les variacions relatives anuals oscil·len entre l'1,3% a l'Alt Camp i la Conca de Barberà i el 3,1% del Baix Penedès. Pel que fa a la població nascuda a l'estranger, aquesta ha augmentat de forma molt intensa a totes les comarques entre el 7,0% del Priorat i el 12,6% de la Conca de Barberà.

El nombre d'empreses disminueix a tres de les deu comarques de la demarcació

En relació amb el teixit empresarial, el nombre de **comptes de cotització** inscrits a la Seguretat Social (concepte aproximatiu del nombre d'empreses) ha augmentat a set comarques tarragonines entre finals del 2022 i 2023 ([mapa IV.14](#)), en una franja entre el 0,6% de l'Alt Camp, el Baix Camp, el Montsià i la Terra Alta i el 4,9% del Priorat (18 empreses més). Les tres comarques on el nombre d'empreses s'ha reduït són: la Ribera d'Ebre (-0,9%), el Baix Ebre (-1,2%) i la Conca de Barberà (-2,5%). Quant a la contribució que ha fet cada comarca al creixement global del

nombre d'empreses a la província, les principals han estat el Tarragonès (41%) i el Baix Camp (22%). En comparació amb el 2019, només el Baix Penedès i el Priorat han assolit el nombre d'empreses que tenia abans de la Covid-19 (27 i 2 empreses més, respectivament), mentre que la resta encara es mantenen en nivells inferiors.

El nombre de llocs de treball augmenta a totes les comarques de la demarcació, excepte a dues (la Ribera d'Ebre i la Terra Alta)

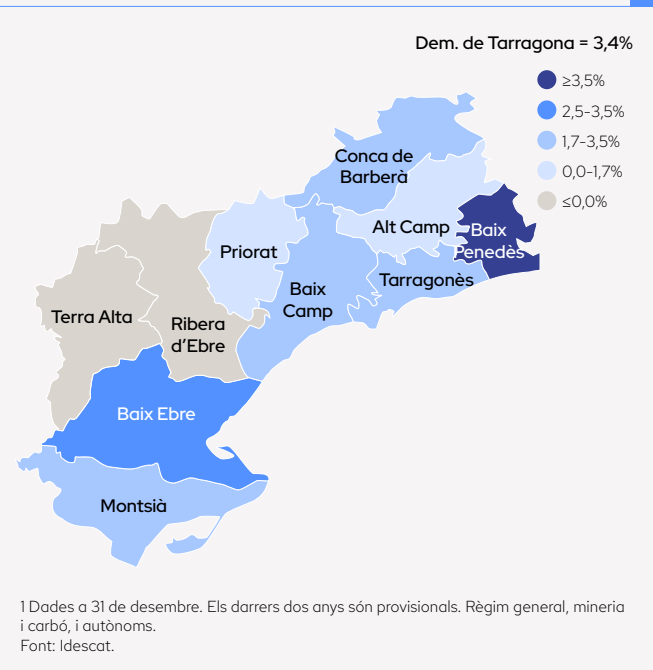
Respecte al mercat de treball, l'**afiliació segons seu social de l'empresa** a la Seguretat Social ha augmentat a totes les comarques tarragonines el 2023, excepte a la Ribera d'Ebre (-1,1%) i la Terra Alta (-1,8%). De les vuit comarques que han incrementat el nombre de llocs de treball, el Baix Penedès ha registrat la taxa més alta, un 20,1%, en bona part per l'augment de 4.800 assalariats a l'educació (mapa IV.15). Aquest intens creixement s'explica per modificacions administratives realitzades el tercer trimestre del 2023 en alguns comptes de cotització que abans estaven registrats a l'administració pública i ara passen a educació (i que especialment ha afectat a les comarques del Baix Penedès i el Pallars Jussà). Segons la contribució al creixement, el Baix Penedès (el 15%) concentra més de la meitat (el 55%) de la nova afiliació a la demarcació el darrer any, seguida pel Tarragonès i el Baix Camp (el 22% i 12%, respectivament). En comparació amb el 2019, totes les comarques han assolit el nivell pre pandèmia, excepte dues que es queden a prop, la Terra Alta (-2,4%) i la Ribera d'Ebre (-1,2%).

Si l'anàlisi del mercat de treball es fa per grans sectors econòmics, el gràfic IV.40 mostra com l'estructura productiva varia segons la comarca. D'una banda, destaquen la Terra Alta, el Priorat i la Ribera d'Ebre amb un percentatge de llocs de treball sobre el total dedicats a l'agricultura força per sobre de la mitjana (1,9%), del 20,8%, 13,3% i 7,5%, respectivament. D'altra banda, es podrien agrupar les més industrials com la Conca de Barberà amb un 48,8% de les afiliacions a la indústria (la mitjana a Tarragona és del 15,7%), l'única comarca on el principal sector de les afiliacions és la indústria (i no el terciari com a la resta). La segueixen l'Alt Camp (32,6%), el Priorat, la Terra Alta i el Montsià, amb pesos superiors al 22%. En el cas de la construcció, la majoria té una proporció d'afiliació alineada amb la mitjana (8%), la Ribera d'Ebre i la Terra Alta són les que registren el percentatge més elevat (10,5%) i l'Alt Camp la més reduïda (2,6%). Finalment, el sector serveis que, tot i majoritari a totes les comarques, a excepció de la Conca de Barberà –que el principal sector en afiliacions com s'ha esmentat és la indústria. A la resta de comarques el seu pes fluctua progressivament entre el 45,1% de la Terra Alta i el 81,5% del Tarragonès.

Afiliacions a la Seguretat Social¹. Any 2023

Taxes de variació interanual, en %

MI.15

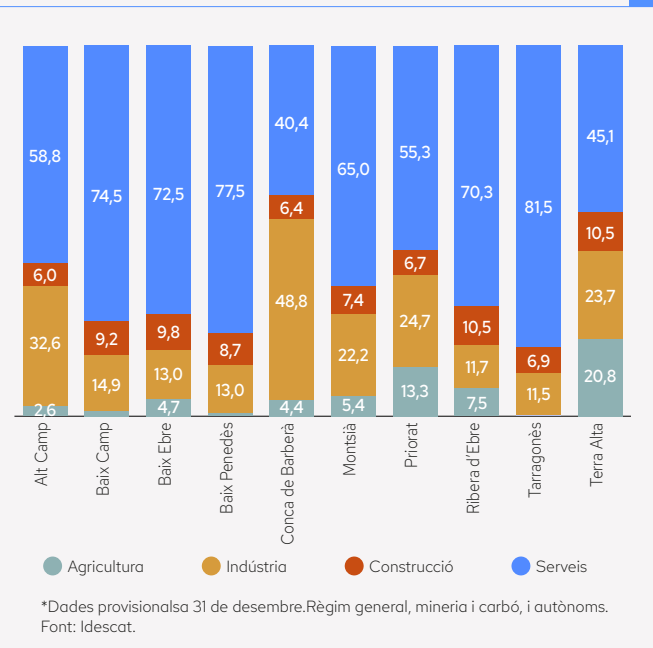

Pel que fa a l'evolució per activitats econòmiques el 2023 (taula IV.11), la tendència general ha estat positiva a totes les comarques tarragonines tant a la construcció, com a la indústria i als serveis, amb alguna excepció en els dos primers. En el cas de l'afiliació al **sector agrícola** només ha augmentant al Montsià (+4,9%), a la resta les disminucions oscil·len entre el -1,4% de la Conca de Barberà i el -8,0% del Priorat.

Estructura sectorial de les afiliacions*. Any 2023

En percentatge sobre el total d'afiliacions de la comarca

GI.40

Afiliacions a la Seguretat Social per grans sector econòmics i comarques^{1,2}

Any 2023

T IV11

	Agricultura		Indústria		Construcció		Serveis		Total Afiliacions	
	Nombre	Var 23/22 (%)	Nombre	Var 23/22 (%)	Nombre	Var 23/22 (%)	Nombre	Var 23/22 (%)	Nombre	Var 23/22 (%)
Alt Camp	495	-2,0	6.270	-0,8	1.145	4,6	11.295	1,5	19.215	0,9
Baix Camp	895	-1,6	9.705	0,9	5.955	-0,8	48.485	2,5	65.040	1,9
Baix Ebre	1.335	-1,8	3.730	-1,2	2.820	0,0	20.790	4,6	28.670	3,0
Baix Penedès	235	-4,1	4.145	3,1	2.780	-3,0	24.730	27,4	31.890	20,1
Conca de Barberà	360	-1,4	4040	3,9	530	-4,5	3.345	1,1	8.280	2,0
Montsià	1.170	4,9	4.790	1,4	1.595	-1,5	14.050	3,0	21.595	2,3
Priorat	345	-8,0	640	-0,8	175	-5,4	1.435	4,0	2.600	0,8
Ribera d'Ebre	385	-7,2	600	0,0	535	-9,3	3.590	0,8	5.115	-1,1
Tarragonès	280	-3,4	15.170	1,8	9.065	2,5	107.680	1,8	132.190	1,8
Terra Alta	675	-2,9	770	-3,8	340	1,5	1.465	-1,3	3.250	-1,8
Demarc. de Tarragona	6.175	-1,5	49.850	1,1	24.945	0,1	236.875	4,4	317.845	3,4
Catalunya	31.265	-0,3	497.200	1,4	223.550	1,5	2.842.105	3,1	3.594.115	2,7

Font: Idescat.

1 Dades a 31 de desembre. Les dades són provisionals.

2 Règim general, mineria i carbó, i autònoms.

Quant a la **construcció**, la tendència dels llocs de treball ha estat positiva per a tres comarques: l'Alt Camp (4,6%), el Tarragonès (2,5%) i la Terra Alta (1,5%), i s'ha mantingut al Baix Ebre. A les altres comarques, les disminucions anuals han oscil·lat entre el -0,8% del Baix Camp i el -9,3% de la Ribera d'Ebre. En tercer lloc, els llocs de treball a la **indústria** han disminuït a quatre territoris amb intensitats diferents: el -0,8% a l'Alt Camp i el Priorat, el -1,2% al Baix Ebre i el -3,8% a la Terra Alta. A la Ribera d'Ebre es manté el nombre de llocs de treball. I les cinc comarques restants

registren una evolució favorable, amb taxes de variació anual que oscil·len entre el 0,9% del Baix Camp i el 3,9% de la Conca de Barberà. En darrer lloc, els llocs de treball als **serveis** han augmentat a totes les comarques, excepte a la Terra Alta (-1,3%), entre el 0,8% de la Ribera d'Ebre i el 27,4% del Baix Penedès.

Si s'atén a la **residència padronal dels afiliats** en lloc del domicili de la seu social de l'empresa, l'evolució anual ha estat positiva a totes les comarques, excepte a la Ri-

Dades econòmiques bàsiques de les comarques

Any 2023

T IV12

	Població		Població nascuda a l'estranger		Empreses (comptes de cotització)		Afiliació segons seu de l'empresa		Afiliats segons residència padronal		Atur registrat	
	Nombre	Var 23/22 (%)	Nombre	Var 23/22 (%)	Nombre ¹	Var 23/22 (%)	Nombre ¹	Var 23/22 (%)	Nombre ¹	Var 23/22 (%)	Nombre ¹	Var 23/22 (%)
Alt Camp	46.076	1,3	7.546	10,2	1.334	0,6	19.215	0,9	19.020	0,7	2.236	-4,2
Baix Camp	201.647	2,0	42.178	10,0	5.861	0,6	65.040	1,9	79.795	2,2	9.934	-2,4
Baix Ebre	81.334	1,7	17.730	9,3	2.563	-1,2	28.670	3,0	31.110	2,5	3.654	-1,7
Baix Penedès	115.701	3,1	24.442	11,6	2.611	0,7	31.890	20,1	44.480	3,6	7.074	-0,1
Conca de Barberà	20.480	1,3	2.911	12,6	651	-2,5	8.280	2,0	8.735	0,3	732	0,0
Montsià	70.244	1,8	14.860	10,4	2.113	0,6	21.595	2,3	26.210	3,1	3.319	-1,3
Priorat	9.360	0,5	1.364	7,0	384	4,9	2.600	0,8	3.830	0,8	312	-4,9
Ribera d'Ebre	22.040	0,6	4.144	8,7	566	-0,9	5.115	-1,1	7.920	-1,2	954	4,5
Tarragonès	270.237	2,5	63.166	11,4	8.321	0,8	132.190	1,8	105.885	2,4	12.388	-2,4
Terra Alta	11.473	0,5	1.706	10,2	362	0,6	3.250	-1,8	4.380	-0,2	358	-1,9
Demarc. de Tarragona	848.592	2,1	180.047	10,7	24.769	0,4	317.845	3,4	331.365	3,7	40.961	-1,8
Catalunya	7.901.963	1,8	1.774.487	10,3	244.783	0,3	3.594.115	2,7	3.517.305	2,6	343.381	-0,9

Font: Idescat, INE, MTAS i Observatori del Treball i Model Productiu de la Generalitat de Catalunya.

1 Dades a 31 de desembre.

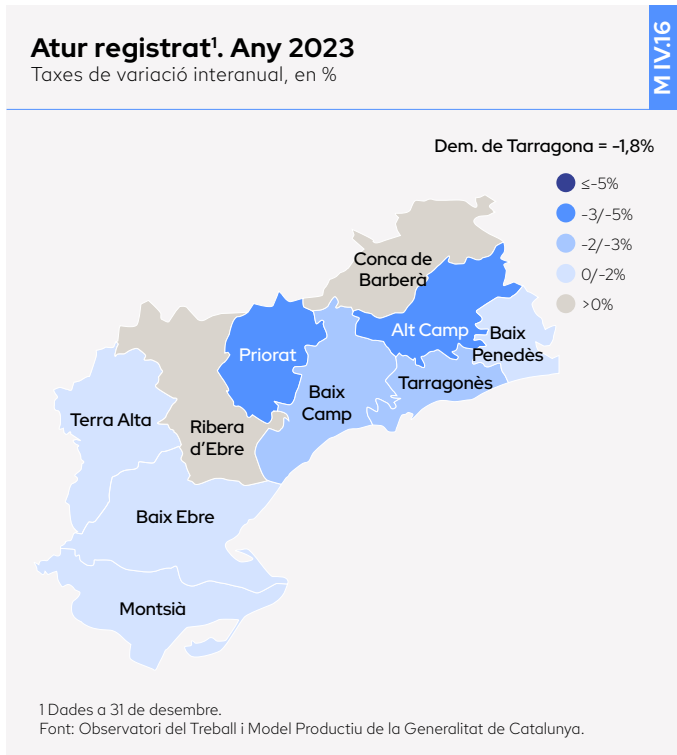
2 Dades provisionals. Règim general, mineria i carbó, i autònoms.

bera d'Ebre (-1,2%) i la Terra Alta (-0,2%). Les variacions relatives han fluctuat del 0,3% de la Conca de Barberà al 3,6% del Baix Penedès. En general a totes les comarques de Tarragona hi ha més afiliats segons residència que per seu social de l'empresa. Això implica que la gran majoria de persones es desplacen per treballar a una altra comarca, diferent a on resideixen. Els únics dos casos en què les comarques són receptores i no emissores de treballadors són el Tarragonès i l'Alt Camp. En aquestes dues, un 20% i un 1% dels afiliats, respectivament, provenen d'altres territoris.

Evolució favorable del nombre d'aturats a totes les comarques, excepte a la Ribera d'Ebre i la Conca de Barberà

Finalment, pel que fa a l'**atur registrat** a les oficines del Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC) a 31 de desembre del 2023, l'evolució ha estat igualment favorable respecte al 2022 a tots els territoris ([mapa IV.16](#)), excepte a la Ribera d'Ebre (+4,5%) i la Conca de Barberà (0,0%). La disminució del nombre de persones aturades ha estat menys significativa que l'any anterior a totes les comarques, amb percentatges que varien des del -0,1% del Baix Penedès fins al -4,9% del Priorat. Les comarques amb més persones registrades a l'atur són el Tarragonès (el 30,2% de la demarcació), el Baix Camp (24,3%) i el Baix Penedès (17,3%), però les dues primeres són les que més han aportat a la reducció absoluta d'aturats de la província (750 persones), amb 304 i 249 persones menys, respectivament.

ELS REPTES DE LA TRANSICIÓ ENERGÈTICA A LES COMARQUES DE TARRAGONA

Ivette Moriën Musté

Departament d'Energia de la Cambra de Comerç de Reus

Introducció

Com es presentarà en aquest article, les comarques de la província de Tarragona es caracteritzen per tenir el balanç entre la producció i demanda energètica més elevat de tot l'estat espanyol, per la solidesa de la seva estructura productiva i el seu paper com a punt important en les infraestructures de generació i distribució d'energia. El mix energètic del camp de Tarragona es basa en el petroli, el gas natural, l'energia nuclear, el carbó i les renovables. És en aquest entorn en el què a finals del 2019 el Govern de la Generalitat de Catalunya va aprovar el decret-llei 16/2019, de 26 de novembre, de mesures urgents per l'emergència climàtica i les energies renovables que configura com ha de ser el procés de transició energètica cap a fonts renovables. L'aprovació d'aquesta normativa ha de facilitar el compliment dels objectius fixats a la Llei del Canvi Climàtic i al Pacte Nacional per a la Transició Energètica, fent necessari el desenvolupament de nous projectes relacionats amb parcs eòlics i solars a Catalunya.

A l'interior de Catalunya, particularment en els pobles del Camp de Tarragona, s'observa una certa reticència envers el desenvolupament i la implementació de nous macro-projectes d'energies renovables. Entre els motius més destacats es troben l'impacte visual i ambiental, la concentració d'emplaçaments, i el dany a l'estructura productiva local. Ens trobem, per tant, davant d'una situació ineludible, així com davant de l'oposició del territori a la construcció de les línies de molt alta tensió que han de travessar set comarques de la província de Tarragona per transportar energia renovable d'Aragó a l'àrea metropolitana de Barcelona.

Canvi climàtic i emergència energètica

La transició energètica emergeix com a resposta al canvi climàtic, causat principalment pels efectes antropogènics i l'esgotament dels recursos fòssils. L'emergència de la crisi climàtica és cada vegada més evident, amb efectes preocupants que afecten profundament la nostra societat. Per afrontar aquest desafiament, la Comissió Europea va presentar el Pacte Verd a finals de 2019, un conjunt de mesures crucials destinades a gestionar els riscos climàtics, protegir les persones i assegurar la prosperitat. A la província de Tarragona, aquest canvi climàtic s'ha manifestat amb un clima més càlid, l'increment del nivell del mar, canvis en els patrons de precipitació i una creixent escassetat d'aigua.

Dimensió territorial

La transició energètica a la província de Tarragona és un repte complex que afecta diversos àmbits i requereix una gestió sostenible i responsable.

Especialització provincial: Les regions del Camp de Tarragona i Terres de l'Ebre són un pol d'energia, amb la major potència elèctrica instal·lada de Catalunya. Aquesta potència prové principalment de les centrals nuclears d'Ascó I - II i Vandellòs II, situades a la Ribera d'Ebre i al Baix Camp, respectivament. A més, una part significativa dels parcs eòlics es concentra a les comarques del sud de Catalunya, com la Terra Alta, la Ribera d'Ebre i el Baix Ebre, així com a altres zones com la Conca de Barberà, el Priorat, l'Alt Camp i el Baix Camp.

Canvis proposats per la UE: Les directives de la Unió Europea (UE) promouen modificacions en el mix energètic actual de la província. Aquesta transformació demanda una revisió a fons del sistema de transport i distribució d'energia, ja que la major part de les fonts d'energia eòlica i nuclear es troben situades lluny de les grans ciutats, on es concentra la demanda.

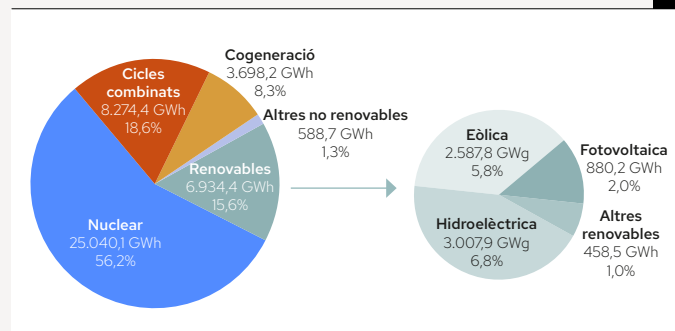
Altrament, cal destacar que la província de Tarragona alberga importants instal·lacions de refinament de petroli, essent un dels centres més rellevants del Mediterrani. Aquestes instal·lacions utilitzen naftes i gasos líquids del petroli per produir derivats, com plàstics, mitjançant processos de refi i matèries químiques de base (etilè i propilè). Per tant, la relació entre el territori, l'energia i els impactes ambientals i econòmics és evident.

Per entendre la rellevància de la província en termes energètics s'analitzen, per exemple, les dades de potència instal·lada d'energia disponible. La província de Tarragona té una potència instal·lada total de 2.560 MW, i la comarca de la Ribera d'Ebre acumula més del 80% del total.

Les dades mostren que l'estructura productiva s'ha mantingut estable en els darrers cinc anys. Segons l'Associació Nuclear Ascó-Vandellòs, les nuclears van generar el 59,9% de l'energia consumida a Catalunya i el 8,8% del consum peninsular de 2023. Aquesta aportació al sistema elèctric equival a donar cobertura al 30% del consum elèctric, que afecta prop del 19 milions de llars espanyoles. Red Eléctrica Española estima que la demanda d'electricitat de la demarcació de Tarragona el 2050 serà el doble de l'actual, arribant als 15.948 MWh anuals.

Producció bruta d'energia elèctrica per formes d'energia a Catalunya. 2022

G1

Font: ICAEN

La transició energètica no es limita únicament a les dades d'energia elèctrica, sinó que també considera altres factors importants. En primer lloc, l'estructura industrial entorn de les instal·lacions elèctriques contribueix a la creació de llocs de treball i a la generació de riquesa. En segon lloc, aquesta transició implica substituir les fonts d'hidrocarburs per energies renovables, aplanant el camí cap a una economia més sostenible i respectuosa amb el medi ambient. En tercer lloc, el Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre destaquen com a regions amb una considerable capacitat eòlica instal·lada a Catalunya.

Observem així, segons les dades de l'Institut Català d'Energia (ICAEN), que la potència eòlica a Catalunya ascendeix a 1.376 MW, dels quals 784 MW estan situats a la província. Malgrat els esforços realitzats, la contribució de les energies renovables a Catalunya encara és limitada. La producció d'energia elèctrica a partir de fonts renovables va representar només el 15,6% del total el 2022 (Gràfic 1).

Adicionalment, la previsió de tancament de les centrals nuclears planteja dubtes sobre com cobrir el buit de producció i gestionar els residus associats en els pròxims 10 anys. La descarbonització de l'economia obre oportunitats, però també planteja amenaces per altres sectors. La clau és un disseny acurat, ben liderat i participatiu.

Oportunitats econòmiques

Per assolir un desenvolupament econòmic sostenible, és crucial establir aliances amb l'administració pública i el govern. La consolidació del sector energètic com a oportunitat necessita plans d'acció que impulsin la creació d'aquest nou teixit empresarial.

A la província de Tarragona, s'estan implementant iniciatives per atraure joves cap al sector de l'energia i promoure la inversió empresarial. Per exemple, l'Institut Martí l'Humà de Montblanc ofereix formació professional en el camp de les energies renovables, una iniciativa que destaca especialment a la comarca de la Conca de Barberà. Aquesta acció busca fomentar el talent local i proporcionar als joves una opció viable per al seu futur professional dins del mateix territori. A més, la Universitat Rovira i Virgili (URV) ha establert l'Institut Universitari de Recerca en Sostenibilitat, Canvi Climàtic i Transició Energètica (IU-RESCAT), el qual està dedicat a l'estudi del Camp de Tarragona i les energies del futur.

Entre els reptes que implica la transició energètica destaquen la inversió en la infraestructures, en sistemes d'emmagatzematge d'energia, en les tecnologies verdes i en processos sostenibles.

Les ajudes i subvencions, en tots els nivells de les administracions públiques, juguen un paper vital en el suport a les empreses durant aquesta transició energètica. És fonamental reconèixer que la lluita contra les emissions i el canvi climàtic és crucial, però també és essencial garantir que el sector segueixi sent competitiu.

És cert que la província de Tarragona ha estat assignada amb un total de 230 milions d'euros dels fons Next Generation EU, la resposta de la UE a les conseqüències econòmiques de la pandèmia. Aquests ajuts són especialment rellevants per a les petites i mitjanes empreses (PIMEs), que representen el 99,8% de les empreses catalanes i contribueixen al 62,3% de la riquesa. Moltes d'aquestes PIMEs poden trobar-se amb dificultats davant la burocràcia, la manca d'agilitat en els processos i la insuficiència de recursos i estructures organitzatives per a invertir en aquestes tecnologies.

Per aconseguir la neutralitat climàtica, és evident que Catalunya haurà de deixar enrere el model energètic basat en els combustibles fòssils i l'energia nuclear. La PROENCAT 2050 ha validat la viabilitat tècnica i econòmica d'aquest objectiu, tal com s'ha proposat en el Pacte Nacional per a la Transició Energètica. Recentment, l'Estat espanyol, el Govern central i els propietaris de les centrals nuclears han acordat un calendari de tancament, com es mostra a la **Taula 1**.

Calendari acordat de tancament de les centrals nuclears

T1

Central	Data de tancament
Ascó I	01/10/2030
Ascó II	01/09/2032
Vandellòs II	01/02/2035

L'impacte del tancament de les centrals nuclears implica la pèrdua d'uns 3.000 llocs de treball directes de mitjana, fet que afecta directament el teixit econòmic dels municipis del Priorat, el Baix Camp, la Terra Alta, la Ribera d'Ebre i el Baix Ebre. Per tal de mitigar l'impacte econòmic en aquests territoris, el Parlament de Catalunya va establir el Fons de Transició Nuclear (FTN) l'any 2020, que grava amb un 50% els ingressos relacionats amb les activitats de producció, emmagatzematge i transformació d'energia elèctrica d'origen nuclear. L'objectiu del FTN és fomentar el desenvolupament socioeconòmic en les zones afectades, finançant projectes de transició energètica, promoció econòmica i creació de nous llocs de treball.

El fons han distribuït un total de 83.064.219 euros entre els 96 municipis i altres projectes empresarials durant l'exercici del 2023. Per al 2024, s'ha previst destinar prop de 35 milions d'euros, amb una prioritat clara d'impulsar projectes empresarials i incentius per millorar la competitivitat i sostenibilitat del sector primari. Un exemple destacat d'aquesta iniciativa finançada amb els recursos del FTN és la propera implementació de la fàbrica de bateries de vehicles elèctrics de l'empresa sud-coreana ILJIN a Mont-roig del Camp. Aquesta iniciativa no només aportarà un valor tecnològic destacat, sinó que també suposarà una reindustrialització del país amb un enfocament verd, alhora que generarà ocupació de qualitat.

Tecnologies que intervenen en el teixit productiu

Tenint en compte el nou model energètic català, a continuació s'enumeren les diferents tecnologies i activitats energètiques principals que transformaran els sectors productius del Camp de Tarragona i Terres de l'Ebre.

Generació de les energies renovables

Aquelles que s'obtenen de fonts naturals que es renoven constantment. Les energies renovables són inesgotables i ambientalment sostenibles. Les més destacades són:

- Solar fotovoltaica: La capacitat instal·lada d'energia solar fotovoltaica ha augmentat en un 20%, aconseguint més de 800 MW. S'han instal·lat noves plantes solars en diferents municipis, com el Morell i Almorós.
- Eòlica: La potència eòlica instal·lada s'ha mantingut estable i s'estan valorant més de 20 projectes de parcs eòlics provincials. Les comarques del Baix Ebre i la Terra Alta són les dues amb més aerogeneradors instal·lats: 161 cadascuna. En total, és el 38% de tots els actius que existeixen a Catalunya.

- Biomassa. La capacitat instal·lada és de 300GWh. La diputació de Tarragona ha concedit prop d'1,3 milions d'euros a més de 40 municipis provincials en calderes de biomassa

Hidrogen verd

És un combustible produït a partir de l'electròlisi de l'aigua utilitzant energia renovable, com l'energia solar o eòlica. Aquest procés separa l'hidrogen de l'oxigen, alliberant oxigen pur a l'aire i emmagatzemant l'hidrogen per al seu ús posterior. La combustió de l'hidrogen verd no genera emissions de carboni, contribuint a la reducció de l'impacte ambiental i mitigant el canvi climàtic.

Empreses com Repsol estan invertint en la producció de combustibles sintètics a partir de l'hidrogen verd, mentre que BASF utilitza aquest recurs per produir amoníac verd. El Port de Tarragona s'ha convertit en un centre neuràlgic per al desenvolupament de l'hidrogen verd al Mediterrani, amb la creació de la Vall de l'Hidrogen de Catalunya. Aquesta iniciativa inclou el desenvolupament d'una estació de proveïment d'hidrogen verd per a vaixells i vehicles, contribuint a la transició cap a una economia més sostenible i neta.

L'eficiència energètica

Es defineix com la utilització òptima de l'energia per aconseguir un resultat final desitjat, ja sigui un servei (com ara il·luminació, climatització o transport) o un producte (un electrodomèstic o un vehicle). La província de Tarragona té un teixit productiu divers, amb un nombre creixent d'empreses i institucions que treballen en aquest sector.

- Edificació: S'utilitzen diverses tecnologies per a la rehabilitació energètica d'edificis, com ara l'aïllament tèrmic, la instal·lació de finestres de baix consum i la substitució de calderes per sistemes més eficients.
- Indústria: S'implementen tecnologies per a la optimització dels processos industrials, la recuperació de calor residual i la instal·lació de motors d'alta eficiència.
- Transport: Es promouen vehicles elèctrics i híbrids, així com la millora de l'eficiència del transport públic.

Mobilitat elèctrica

Es presenta com una alternativa sostenible al transport tradicional, ja que no genera emissions contaminants. A la província de Tarragona, s'està produint un creixement en la implantació d'aquesta tecnologia, tant en el sector públic com en el privat. Tot i això, encara hi ha certes dificultats a superar, ja que existeixen escassos punts de càrrega a tota la província i les empreses especialitzades s'enfronten a múltiples entrebancs en la tramitació administrativa per posar en marxa un punt de càrrega.

Comunitats energètiques (CE)

Les Comunitats Energètiques són entitats jurídiques, formades per una agrupació de socis (persones físiques, associacions, pimes o administracions locals) que, voluntàriament i amb participació cooperativa, estableixen els objectius en l'obtenció de beneficis energètics, socials, mediambientals i econòmics, per als membres d'una comunitat o tercers.

La creació de CE permet abaratir la factura de la llum, autoconsum d'energia renovable, promoure la descentralització i la sobirania energètica. Per fer front a les despeses d'aquestes infraestructures i el seu posterior manteniment i seguiment, l'Institut para la Diversificación y Ahorro de la Energía (IDAE) destina subvencions i ajudes a partir dels fons Next Generation EU, anomenades CE Implementa.

PROENCAT i la situació actual

L'any 2023, l'ICAEN va aprovar la PROENCAT 2050, un document que marca el camí cap a la transició energètica a nivell català. L'objectiu principal és aconseguir que l'any 2030, el 50% de l'energia elèctrica provingui de fonts renovables, i el 2050, assolir-ne el 100%. Malauradament, les dades energètiques actuals mostren una diferència significativa entre els objectius i la realitat.

Per exemple, el pes de les energies renovables en la producció neta d'energia elèctrica l'any 2017 havia de ser del 16,4% l'any 2022, però les dades reals del 2022 indiquen una producció del 15,6%. Tot i això, cal analitzar el potencial de generació fotovoltaica i organitzar-ne la posada en marxa, ja que és una font econòmica i amb gran disponibilitat de recurs al territori català.

Tot i les aspiracions de la PROENCAT, aconseguir un sistema energètic català 100% renovable, autòcton, eficient i competitiu representa un repte considerable. Les tecnologies utilitzades en els mòduls fotovoltaics i els aerogeneradors necessiten materials crítics com el níquel i les terres rares, que es troben concentrats en països amb polítiques conflictives i recursos limitats. Malgrat això, és essencial analitzar el potencial de generació fotovoltaica i planificar la seva implementació, ja que es tracta d'una font econòmica i versàtil amb disponibilitat al territori català.

Ens trobem, per tant, davant d'un canvi de model energètic que requereix la transició de la generació centralitzada en grans plantes de combustibles fòssils i nuclears a una generació distribuïda en plantes més petites i en un major nombre de territoris.

Entre els ingredients que dificulten aquesta transició destaca la tramitació lenta i feixuga dels projectes d'implementació d'energies renovables. A més, la regulació deficient de les comunitats energètiques, que limita la capacitat de compartir l'energia produïda a un radi màxim de 2 km (a França s'autoritza fins a 20 km). D'altra banda, en el marc jurídic espanyol, les Comunitats Ciutadanes d'Energia (CCE) encara no han iniciat el procés de transposició.

Per si això no fos suficient, també hem de considerar els ridículs preus que les companyies comercialitzadores d'energia paguen pels excedents d'energia solar produïda. Això sembla injust si tenim en compte que l'objectiu és aconseguir la sobirania energètica per a la ciutadania. S'han de prendre mesures per reduir significativament els terminis en els tràmits i eliminar normatives excessivament restrictives.

Epíleg

Per canviar aquesta realitat, és necessari un gran pacte polític i social que ens permeti avançar cap a la direcció correcta. La voluntat política i la participació activa de totes les administracions i institucions són essencials en aquest procés. Les administracions públiques tenen un paper fonamental en l'economia, ja que asseguren la prestació eficient dels serveis públics. A més de la seva tasca diària, també actuen com a motor de transformació productiva, essencial per a la productivitat, el creixement i el benestar. El seu suport a la innovació i la tramitació d'autoritzacions per a instal·lacions renovables són crucials per al desenvolupament sostenible.

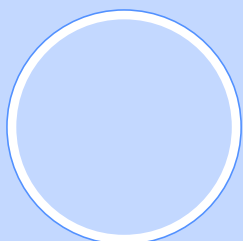
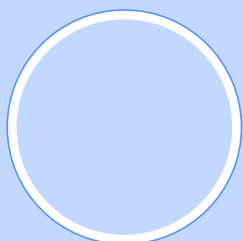
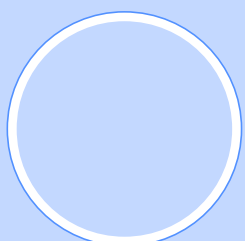
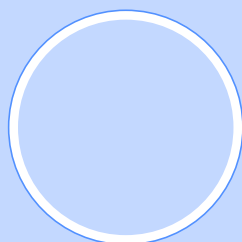
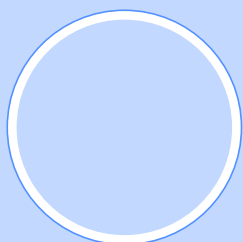
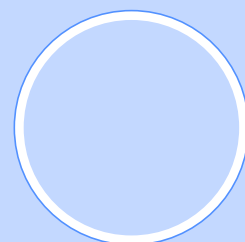
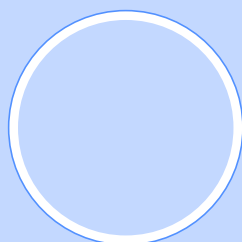
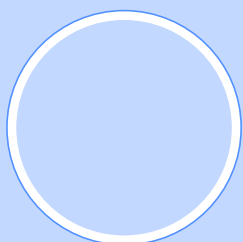
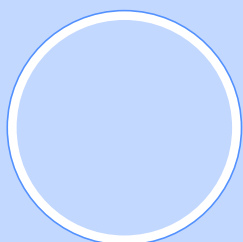
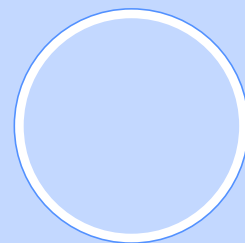
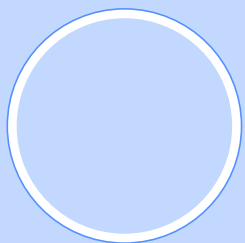
El govern català ha de liderar el canvi, impulsant instal·lacions renovables i establint altres formes de cooperació, tals com les Oficines Comarcals de Transició Energètica, promogudes per l'ICAEN per agrupar el coneixement tècnic en l'àmbit energètic al territori, o també, amb l'establiment d'Oficines Empresariales de Transició Energètica, destinades a les cambres de comerç i col·legis professionals, per fomentar la transició cap a una economia més sostenible.

La Cambra de Comerç de Reus s'ha postulat pel lideratge d'una oficina de transició energètica empresarial amb l'objectiu de difondre, assessorar, implementar i coordinar projectes relacionats amb la sostenibilitat, les energies renovables, la mobilitat elèctrica i la creació de comunitats energètiques. Aquest servei està destinat a les empreses del territori amb l'objectiu de millorar la seva competitivitat i col·laborar amb les administracions en aquesta transició energètica.

La transició cap a les fonts d'energia renovable requereix mesures adaptades a cada territori. La participació ciutadana és fonamental per impulsar la transformació social i econòmica necessària. És crucial difondre els objectius energètics i comprendre els recursos disponibles, demostrant consciència, empatia i responsabilitat envers el nostre entorn. Valorar el creixement empresarial al nostre territori i promoure l'economia circular són passos necessaris

per a la creació d'un nou teixit productiu. L'aposta per la col·laboració públicoprivada, treballant amb organitzacions professionals, entitats o empreses amb capacitat certificadora, és clau en aquesta tasca. Si volem combatre el canvi climàtic, hem de comprendre la importància dels parcs eòlics com a recursos naturals òptims i abundants al nostre territori, aprenent a conviure amb ells.

MONOGRÀFIC

Crisi climàtica:
reptes i oportunitats per a
l'economia catalana

ARTICLES D'EXPERTS I EXPERTES:

CRISI CLIMÀTICA I GESTIÓ DE L'AIGUA: PROPOSTES PER MITIGAR ELS EFECTES DE LA SEQUERA A CATALUNYA

Montserrat Termes Professora de la Facultat d'Economia i Empresa, UB

SITUACIÓ I REPTES DEL DESPLEGAMENT DE LES ENERGIES RENOVABLES A CATALUNYA

Roger Medina Analista a Frontier Economics i investigador titular de l'Institut Ostrom

IMPACTE DISTRIBUTIU DE LA TRANSICIÓ ENERGÈTICA: COM IMPULSAR UNA TRANSFORMACIÓ JUSTA?

Jacinto Enrich, Clàudia Serra-Sala i Mar Reguant BSE Energy Research Group

ELS REPTES DE LA MOBILITAT SOSTENIBLE: ESTEM AVANÇANT AL RITME ADEQUAT?

Carles Conill i Vergés Enginyer de Camins i Exdirector de Mobilitat Sostenible de l'AMB

CRISI CLIMÀTICA I GESTIÓ DE L'AIGUA: PROPOSTES PER MITIGAR ELS EFECTES DE LA SEQUERA A CATALUNYA

Montserrat Termes

Professora de la Facultat d'Economia i Empresa, UB

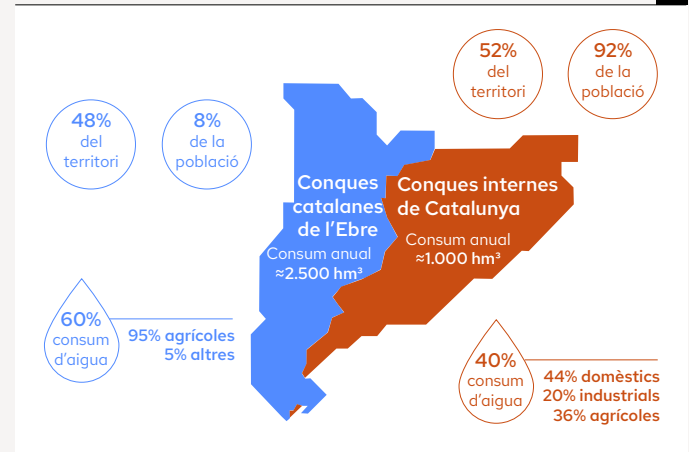
La crisi climàtica ens està impactant de manera força profunda i, segurament, no som prou capaços d'avançar i treballar en els seus efectes com són les onades de calor, els episodis de sequera o, l'augment del nivell del mar, els quals s'intensifiquen i esdevenen un dels principals reptes en l'actualitat. Si ens focalitzem en l'aigua i en la seva gestió, hem de considerar que de l'aigua en depenen des de la salut pública fins a l'activitat industrial, agrícola i ramadera, així com la sostenibilitat i la supervivència de nombroses espècies i ecosistemes. Tot i això, no podem oblidar que més de 2.200 milions de persones no tenen encara accés a l'aigua potable segura i que més de la meitat de la població mundial pateix algun episodi greu de sequera durant l'any.

En el cas de Catalunya, estem immersos en un dels pitjors episodis de sequera que hem viscut i, per tant, cal gestionar-la de manera adequada. En aquest sentit, cal recordar la divisió, des del punt de vista hidrològic, en dos àmbits de gestió: les conques internes i les conques catalanes de l'Ebre, que tenen dues realitats hidrològiques molt diferents. En el primer cas, el consum aproximat és de 1.400 hm³ repartits entre els diferents usos, però és on hi viu el 92% de la població de Catalunya. En el segon cas, el consum anual és d'uns 2.100 hm³ però només hi trobem el 8% de la població total (veure **gràfic 1**).

Així, tenim una realitat amb un elevat contrast pel que fa tant a la distribució territorial del recurs com a la distribució dels seus usos. Tal com és conegut, en els darrers anys estem patint anomalies de la temperatura mitjana anual i de la precipitació mitjana anual que ens han conduït a un

Àmbits de gestió de l'aigua a Catalunya

G1

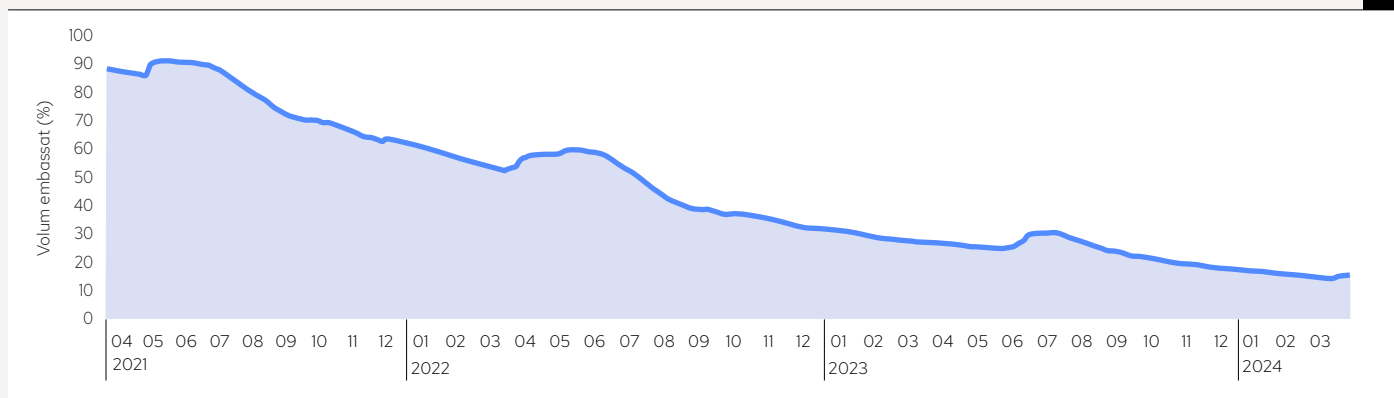

Font: Generalitat de Catalunya (2023). Taula Nacional de l'Aigua

descens del volum d'aigua emmagatzemada a les conques internes (veure **gràfic 2**) i, en conseqüència, a l'aplicació del Pla de Sequera (aprovat l'any 2020) i de mesures extraordinàries i urgents per afrontar la situació de sequera excepcional a Catalunya (Llei 9/2023 del 19 de maig). El Pla de Sequera és l'eina de planificació que permet gestionar els episodis d'escassetat d'aigua a les conques internes. Aquest pla aplica mesures de manera anticipada i local, per això, el pla divideix el territori de les conques internes en 18 unitats, en funció de la seva principal font d'abastament, i estableix mesures específiques allà on hi ha una escassetat d'aigua.

Estat de les reserves a les conques internes de Catalunya

G2

Font: ACA

L'aplicació del Pla de Sequera, ha afluït diferències en com s'han repartit els esforços, sobretot en la seva fase d'emergència actual quan el nivell de les reserves baixa per sota el 16% i que té tres fases en les que es va reduint la dotació, així com la supressió i reducció de consum en diferents activitats. Aquestes diferències, en el moment de l'aprovació del pla, en el que no estàvem en sequera, no es van fer evidents i, per tant, va ser aprovat sense problemes. En aquest context actual de restriccions, la supressió del reg agrícola en un 80%, la reducció del 50% per usos ramaders, la reducció del 25% per als usuaris industrials o la reducció en usos recreatius ha estat discutit per aquells col·lectius que entenen que es veuen més perjudicats.

La gestió de l'oferta

Per aproximar-nos a l'anàlisi de la situació, ens centrarem en l'anàlisi de la gestió de l'oferta i de la demanda. Pel que fa a l'oferta del recurs i com hem assenyalat més amunt, es constata la reducció del volum d'aigua embassada que es complementa amb els anomenats recursos no convencionals o alternatius: l'aigua dessalinitzada i la reutilització de l'aigua. Tot i que s'havia planificat la construcció de noves dessalinitzadores després de la sequera del 2008, aquestes inversions van quedar aturades, entre d'altres, per la crisi financera i la política d'austeritat aplicada que ha tingut conseqüències importants no només en aquest sector sinó també en d'altres serveis públics.

Actualment a les conques internes es disposa de dues dessalinitzadores, la del Prat de Llobregat amb una capacitat anual de fins a 60 hm³ i la de la Tordera (Blanes) amb una capacitat anual de 20 hm³, que estan jugant un paper important en allargar en el temps la disponibilitat del recurs. Està prevista la construcció d'una nova Instal·lació de Tractament d'Aigua de Mar (ITAM) amb una capacitat de 20 hm³ i de l'ampliació de la de la Tordera a 80 hm³. Cal

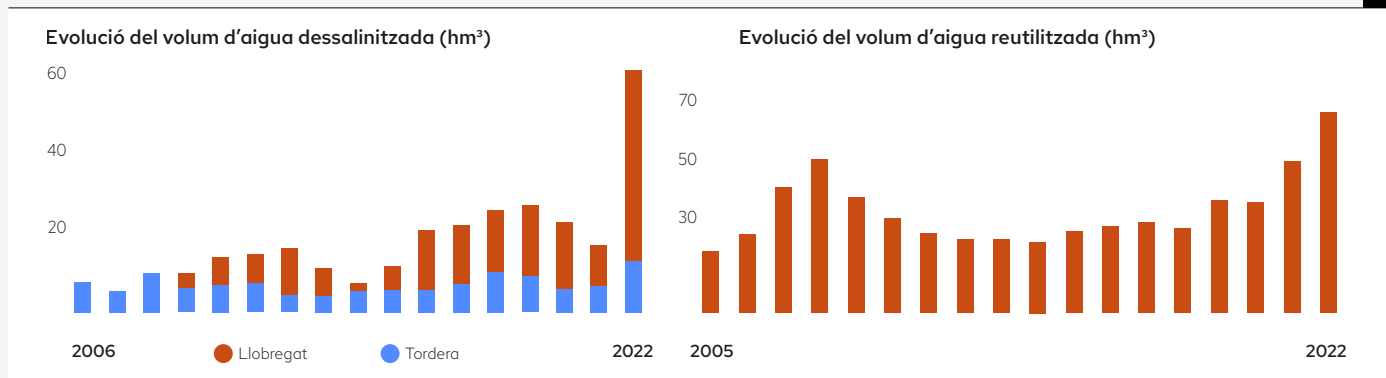
no oblidar que la tecnologia de dessalació té un consum d'energia gens menyspreable, encara que ha augmentat la seva eficiència en els darrers anys, i utilitza de forma majoritària combustibles fòssils, alhora que genera externalitats ambientals derivades de la concentració de salmorres amb la seva reincorporació al mar amb un emissari (**Gràfic 3**).

Pel que fa a la regeneració d'aigua, l'evolució ha estat positiva i creixent fins als 70 hm³ el 2022 i, segons el Pla de reutilització de l'aigua regenerada, es vol assolir el 2040 uns cabals regenerats de 245 hm³ de reutilització directa, als que s'afegirien 186 hm³ de reutilització indirecta. A més, està planificada la construcció de 24 Estacions de Regeneració d'Aigua (ERA). L'aigua regenerada s'obté a partir de tractar l'aigua depurada amb tractaments addicionals. Cal assenyalar que presenta uns costos energètics i totals més baixos que altres alternatives, així com una menor conflictitat i menor impacte ambiental. Tot i que pot presentar algun problema d'acceptació social, la necessitat de disposar del recurs l'ha fet desaparèixer. Alhora i atesa la regulació vigent, l'aigua regenerada no es pot utilitzar com aigua potable, però es pot fer servir pels usos agrícoles (pot reduir la necessitat de fertilitzants), com a barrera d'intrusió salina (al delta del Llobregat, en el nostre cas) i també per usos ambientals i de manteniment d'ecosistemes com els aiguamolls o el manteniment de cabdals ecològics.

Tot i que no està massa implementat, també té moltes aplicacions pels usos industrials, encara que s'ha de tenir en compte que caldria la construcció de xarxes d'aigua regenerada que, naturalment, tenen un cost que cal recuperar. Un dels problemes recau en la necessitat de tenir en compte els episodis de sequera i, en conseqüència, els possibles excessos de capacitat de les infraestructures que cal finançar a no ser que es decideixi produir aquest recurs alternatiu per fer-ne un ús continuat. També s'utilitza l'aigua regenerada per la seva injecció als aqüífers per tal de millorar la gestió de les aigües subterrànies i per disposar

Demandes i dotacions d'aigua associades per tipus d'usos a les Conques Internes de Catalunya

G3

Font: Dades representatives de la situació actual. ACA

del que podríem anomenar *embassaments del futur*. En aquest sentit, l'aproximació no és altra que la de la circularitat de l'aigua.

Dins la gestió de l'oferta també es posen sobre la taula temes com noves inversions a la planta potabilitzadora del Besòs i, més controvertit, l'intercanvi d'aigua entre les conques internes i la conca de l'Ebre. Aquesta darrera mesura exigeix una combinació d'innovació tecnològica, creativitat i, sobretot, col·laboració entre habitants del mateix territori en la línia de modificar alguns comportaments tant individuals com d'organitzacions cap a patrons d'ús de l'aigua més sostenibles.

En definitiva, tot i que fa uns anys semblava que la política de l'aigua no s'hauria de dirigir a l'augment de l'oferta atesa la capacitat d'estalvi, la tecnologia ens està permetent generar un recurs que, en l'entorn de canvi climàtic i de sequera actuals, ha de permetre allargar els diferents períodes d'actuació (alerta, excepcionalitat, preemergència i emergència). La solució del mix tecnològic -dessalació i regeneració- s'està aplicant en l'actualitat a Califòrnia, Israel, Austràlia o Aràbia Saudita, entre d'altres. Les anomenades autopistes de l'aigua, que interconnecten els rius amb els embassaments i la generació de recursos alternatius amb una visió regional ha permès al Marroc aturar els impactes de la sequera.

Això significa que calen inversions que poden ser elevades i que, molt important, requereixen un temps que ara no tenim. Per aquest motiu, és urgent la planificació i el seu compliment i, si més no, conèixer i avaluar perquè s'està tant lluny d'aquest punt.

La gestió de la demanda

La literatura sobre la gestió de la demanda es basa en la idea de la capacitat de fer un ús més eficient de l'aigua. A banda dels instruments econòmics, els no tarifaris inclouen millorar l'eficiència de les xarxes, detectant les fuites i pèrdues, millorar la regulació, la innovació tecnològica (per exemple, la telemesura i dispositius més eficients) i, més a llarg termini, sensibilitzar i educar en el no malbaratament del recurs.

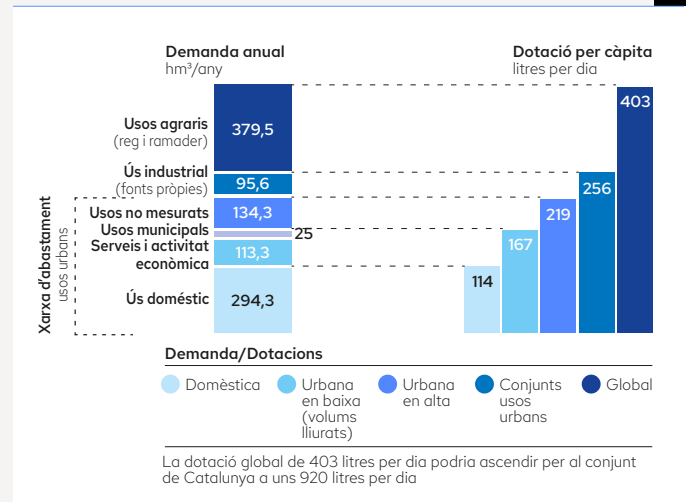
Per la banda de l'eficiència, és molt rellevant disminuir les pèrdues d'aigua a les xarxes, siguin de transport o de distribució, tot i que aconseguir que no n'hi hagin no és factible per l'elevat cost econòmic que implicaria. Cal no oblidar que les pèrdues d'aigua no provenen només de les fuites de les canonades sinó que també hi ha frau i errors de comptatge. El problema principal, a banda de la pèrdua d'aigua, és que aquesta ha estat tractada i, per tant, té uns costos afegits que hem de recuperar de manera conjunta.

Com es distribueix, però, la demanda d'aigua a les conques internes segons els diferents usos? Ja hem vist a l'inici d'aquest document que, bàsicament, el consum que està associat a les xarxes d'abastament (**gràfic 4**) és del 54,4%, que correspon a uns 567 hm³/any. Per tant, si no tenim una bona eficiència en les xarxes d'abastament, la possible pèrdua d'aigua és molt rellevant. Així, una de les mesures més importants és tenir un rendiment de la xarxa d'abastament que hauria d'estar entre el 70% i el 90%

La realitat als nostres municipis no és aquesta i, de fet, és un indicador al que no se li dona gaire rellevància i en tenim un desconeixement important. Tot i això, ens podem imaginar en quins valors es mou aquest indicador si veiem que dels 947 municipis que té Catalunya, un total de 707 rebran els ajuts per millorar l'eficiència de les xarxes. Això significa que quasi les tres quartes parts dels municipis presenten mancances en l'eficiència de les seves xarxes o d'una part del seu sistema de distribució. Un 59% dels ajuts (679 actuacions) s'atorgaran per reduir les pèrdues; un 7% (81) per a la rehabilitació o impermeabilització de dipòsits; al voltant del 26% (299) per a la digitalització de xarxa en baixa i més d'un 8% (94) per fer campanyes de recerca i reparació de fuites. Cal tenir en compte que una subvenció pot servir per resoldre més d'una problemàtica i, per tant, poden incloure més d'una tipologia d'actuació. Entenem que aquest és un dels problemes més corrents als nostres municipis atesa la quantitat de demandes d'ajuts presentades. És una problemàtica de la qual hi havia sospites però ara en tenim una clara evidència. Les canonades i les xarxes dels serveis de l'aigua no es veuen i, per tant, qualsevol inversió que es dugui a terme no té la "vistositat" que tenen altres tipus d'inversions. Hauríem d'entendre, però, que les tarifes de l'aigua haurien d'estar dissenyades

Demandes i dotacions d'aigua associades per tipus d'usos a les Conques Internes de Catalunya

G 4

Font: Dades representatives de la situació actual. ACA

per cobrir els costos dels serveis de l'aigua i han de quedar al marge de les qüestions polítiques. Si la gestió és acurada i hi ha un correcte seguiment dels costos, no ens hauríem de trobar en aquestes situacions.

Pel que fa als usos industrials, no podem oblidar que es poden abastir de recursos propis i/o de la xarxa d'abastament. Aquesta situació també genera una responsabilitat important per gestionar de manera eficient els recursos propis. No podem explotar uns pous o uns aqüífers sense fer un seguiment dels seus nivells i, si cal, buscar solucions per fer-ne una gestió sostenible i tenir un equilibri en l'exploració del recurs. Si bé moltes empreses industrials han fet inversions per reduir la contaminació de les aigües mitjançant la instal·lació de depuradores, potser ha arribat el moment d'aplicar els principis de l'economia circular i reutilitzar el recurs. Hi ha usos com els lavabos o el reg i neteja que poden fer servir aquesta aigua i es col·labora en l'eficiència en l'ús d'aigua. En tenim exemples al polígon de Sant Pau de Riu-sec a Sabadell que fa servir aigua reutilitzada per aquests usos.

Els serveis i activitat econòmica representen un 10,9% de la dotació i poden fer algunes accions rellevants en determinats sectors, com els hotels i apartaments turístics. Alguns, com el Samba a Lloret de Mar, estan fent inversions en aquest sentit però caldrà una implicació més potent del sector. Seria de gran interès comunicar les accions que estan duent a terme per fer front a la sequera (canviar baneres per dutxes, regar amb aigua reutilitzada, posar dispositius d'estalvi d'aigua o altres semblants) amb l'objectiu d'esdevenir una part rellevant de la solució. El turisme és una activitat econòmica i caldria que marqués el camí a seguir perquè fos percebut com un aliat en la gestió de la sequera i no com a competidor pel recurs. Ens trobem amb situacions similars en el cas de la restauració, que també és un consumidor d'aigua i no sempre aprofita les tecnologies i els dispositius d'estalvi que estan al seu abast.

En aquesta distribució, com era d'esperar, la demanda pels usos agrícoles és la més elevada, tenint en compte la distribució i la desagregació presentada. Tot i que el Valor Afegit Brut (VAB) de l'agricultura no és elevat, el seu paper com a garant de la sobirania i seguretat alimentària és cabdal. Un dels problemes de l'agricultura a les conques internes és la baixa superfície d'explotació que impedeix aprofitar les economies d'escala i en complica la rendibilitat. Tot i entendre les dificultats, cal tecnificar el reg per tal d'optimitzar-lo i de ser eficient en l'ús de l'aigua per aquesta activitat.

En aquest punt, hem de fer un esment a la diferència entre dotació i consum. La dotació és el volum del recurs a les xarxes i el consum és el que hem utilitzat de manera efectiva. Per aquest motiu, la campanya informativa sobre la sequera ha creat dubtes en confondre la dotació

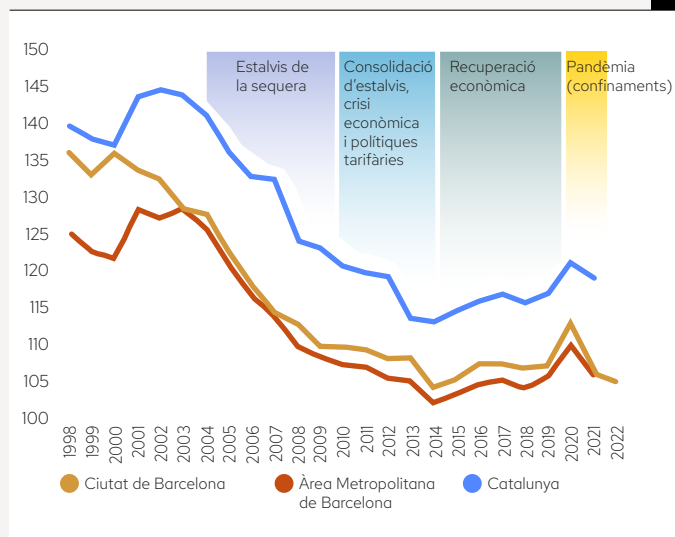
amb el consum i, alhora, fixant una dotació màxima a les xarxes de subministrament que inclou el consum domèstic, industrial i comercial de xarxa i el municipal. El consum per habitant que, segons l'Organització Mundial de la Salut (OMS), seria el desitjable per assolir una confortabilitat adequada, és de 100 litres/habitant/dia, però fa referència únicament al consum domèstic. Potser també es podria revisar aquest valor atès la millora en l'eficiència en el consum de l'aigua dels diferents electrodomèstics, la possibilitat de redirigir aigua no potable als lavabos o de fer servir dispositius més eficients. Tot i aquesta possibilitat, la ciutadania ha fet esforços per consumir menys aigua i ser més eficient en aquests darrers anys, tal i com podem veure en el **gràfic 5**.

L'ús dels instruments econòmics, com les tarifes, per disminuir la demanda d'aigua en sequera hauria d'estar inclòs en la discussió. Tal i com hem assenyalat, cal que les tarifes de l'aigua cobreixin tots els costos i, com sabem, amb la sequera els costos han augmentat per la necessitat de dessalinitzar i regenerar aigua i per les dificultats de potabilitzar l'aigua dels embassaments quan el seu nivell és tan baix com en l'actualitat. De fet, hi ha diferències en el preu de l'aigua segons municipi, com és sabut, però si comparem els preus dels serveis de l'aigua (abastament, cànon de l'aigua i clavegueram), els habitants de la província de Barcelona són els que paguen, l'any 2023 segons dades de l'ACA, un preu més alt per 12 m³/mes (2,616 €/m³), seguit de Tarragona (1,962 m³), Lleida (1,890 €/m³) i Girona (1,695€/m³). El més rellevant és la capacitat dels ajuntaments d'aplicar una estructura tarifària que penalitzi els consums molt elevats (en cas de que estiguin lluny de

Evolució de les dotacions domèstiques d'aigua per càpita

litres/habitant/dia

G 5

Font: ACA

la pròpia mitjana), que generi ordenances que obliguin a reutilitzar l'aigua en edificis de nova construcció, que inverteixi (si és gestió directa) o que en els contractes de gestió indirecta es fixin indicadors d'acompliment de les inversions o que sigui capaç d'aplicar tarifes dinàmiques en funció del nivell de sequera. Les tarifes poden modificar comportaments en determinats moments i generar recursos per cobrir els costos de la sequera, però cal que la ciutadania estigui ben informada i s'expliqui en quin tipus d'infraestructures s'està invertint. Tot i que coneixem que el consum d'aigua és inelàstic respecte d'un nivell determinat de consum, hi ha marge per modificar tarifes (i no només en l'ús domèstic) per tal d'enviar senyals d'escassetat.

Finalment, l'educació i sensibilització ambiental i, més concretament, en el no malbaratament del recurs i en la necessitat de respectar els ecosistemes aquàtics ha d'estar sempre present. Aquest és un instrument a llarg termini i que no té un cost econòmic tan elevat com construir les infraestructures necessàries per fer front a la sequera, però cal educar la ciutadania per exigir als seus polítics l'acompliment de la planificació.

En definitiva, es poden mitigar els efectes de la sequera, però hem de fer una transició cap a un nou model en el que ja hauríem d'estar instal·lats. Necessitem la col·laboració de tothom per esdevenir resilents a la sequera (i al canvi climàtic), buscant la cooperació i la col·laboració de tothom perquè, de no ser així, tots hi perdrem.

SITUACIÓ I REPTES DEL DESPLEGAMENT DE LES ENERGIES RENOVABLES A CATALUNYA

Roger Medina

Analista a Frontier Economics i investigador titular de l'Institut Ostrom¹

La transició energètica i la descarbonització de les nostres economies constitueixen un dels majors reptes de la nostra època. Revertir els efectes del canvi climàtic i l'escalfament global exigeix reduir de manera dràstica les emissions de diòxid de carboni generades per l'ús dels combustibles fòssils com el petroli, el carbó o el gas, i desplegar tecnologies lliures d'emissions. Els països i les institucions internacionals han assolit una sèrie de compromisos per tal de materialitzar uns objectius a mitjà i llarg termini. A casa nostra, la Prospectiva Energètica de Catalunya (PROENCAT)² estableix diversos objectius per les dècades vinents sobre el desplegament renovable i la transició energètica. Aquest exhaustiu document dur a terme una anàlisi integral de les necessitats energètiques presents i futures.

Al llarg de les següents línies ens centrarem en les xifres relatives a la potència renovable instal·lada de l'energia eòlica i l'energia solar fotovoltaica. Si bé és cert que hi ha altres tecnologies renovables desplegades i integrades al sistema elèctric, com la hidràulica o la solar termoelèctrica, el motiu d'aquesta tria és que aquestes tecnologies en concret són les que representen un major percentatge de la nova potència instal·lada, i així continuarà essent en els pròxims anys segons les projeccions i els projectes en tramitació. Dins d'aquestes dues tecnologies podem diferenciar-ne subgrups amb característiques específiques. L'energia eòlica pot instal·lar-se en dues modalitats: terrestre i marina. Si bé és cert que a l'Estat encara no disposem de potència eòlica marina, es tracta d'una tecnologia força estesa en països del nostre entorn i amb fortes perspectives de creixement, ja que l'eficiència de les turbines al mar s'estima que és superior a la de les situades a terra³. Hi ha alguns projectes en tramitació i el Govern espanyol vol impulsar-ne l'ús mitjançant subhastes⁴.

L'energia solar fotovoltaica pot ser instal·lada a gran escala en parcs destinats a aquests efectes (*utility scale*) o de manera més reduïda mitjançant l'autoconsum domèstic, habitualment a les teulades de les llars.

La PROENCAT estableix un model basat 100% en energies renovables per l'any 2050. Això fa referència a tot el sistema energètic en conjunt, no només el sistema elèctric. Per assolir-ho caldrà electrificar gran part de l'economia, com el transport, la indústria i els edificis (amb la introducció, per exemple, de la bomba de calor). Donada la importància creixent de l'electricitat en les nostres economies ens centrarem en l'evolució de la seva generació, demanda i potència. La PROENCAT estima que el potencial de generació elèctrica renovable a Catalunya és de gairebé 356 TWh cada any⁵. Aquesta xifra supera àmpliament la generació elèctrica que es preveu per l'any 2050, que és de 117,5 TWh, amb una demanda de 99,2 TWh. Centrem-nos ara en les xifres reals de generació i demanda actuals.

La **Taula 1** mostra la generació i demanda elèctrica a Catalunya els darrers cinc anys. La generació elèctrica se situa, de mitjana, al voltant dels 42 TWh, mentre que la demanda és d'uns 45 TWh. Per tant, hi ha un dèficit de generació mitjà d'uns 3 TWh (entre el 7% i el 8% de la demanda) que ens obliga a importar electricitat d'altres regions mitjançant les interconnexions. Aproximadament el 17% de l'energia elèctrica generada té origen renovable, mentre que el 83% restant es genera mitjançant altres fonts. En l'àmbit no renovable, destaca clarament la generació nuclear. El motiu és que Catalunya compta amb tres dels set reactors nuclears actualment operatius a l'Estat, que generen més de la meitat de l'electricitat produïda i demandada a Catalunya.

1. Les opinions expressades per l'autor són estrictament personals i no necessàriament reflecteixen les de les institucions a les que està vinculat.

2. Prospectiva Energètica de Catalunya (PROENCAT)

<https://icaen.gencat.cat/ca/detalls/publicacio/PROENCAT-2050-00001>

3. En termes tècnics, això s'anomena 'factor de capacitat', que es mesura dividint l'energia generada per una tecnologia durant un període, generalment un any, i l'energia generada si hagués treballat a ple rendiment. S'estima que el factor de capacitat de l'eòlica terrestre se situa en un rang del 23%-44%, mentre que l'eòlica marina ascendeix a 29%-52%.

<https://www.iea.org/reports/offshore-wind-outlook-2019>.

4. Proyecto de real decreto por el que se regula la producción de energía eléctrica en instalaciones ubicadas en el mar <https://www.miteco.gob.es/es/energia/participacion/2024/detalle-participacion-publica-k-653.html>

5. La tecnologia eòlica marina és la que s'estima que té un major potencial, amb 139,7 TWh cada any, un 39,2% del total, seguida de l'eòlica terrestre 97,1 TWh (27,3%) i la solar fotovoltaica 91,1 TWh (25,6%). La mateixa PROENCAT considera que "el potencial fotovoltaic s'ha reduït molt per tenir en compte el rebuig cap a una concentració excessiva de plantes fotovoltaïques en el territori, els efectes paisatgístics acumulatius i la preservació del sòl per usos agrícoles".

	2019	2020	2021	2022	2023
Generació (TWh)	45,3	43,1	39,9	41,7	38,2
Renovable (TWh)	7,4	8,7	7,0	6,3	6,3
No Renovable (TWh)	37,9	34,4	32,9	35,4	31,9
Nuclear (TWh)	23,6	23,9	23,4	24,0	22,4
Demanda (TWh)	47,0	44,1	44,7	44,9	44,2
Ràtio Generació-Demanda (%)	96%	98%	89%	93%	86%

Font: Elaboració pròpia a partir de Red Eléctrica (REE)⁷.

El Pla Nacional Integrat d'Energia i Clima 2021-2030 (PNIEC)⁶ estableix un tancament esglaonat de la potència nuclear que conclourà l'any 2035, i que va ser acordat amb els titulars de les centrals. En el cas de Catalunya, el primer reactor a cessar la seva activitat serà Ascó I, que ho farà l'any 2030. Dos anys després deixarà d'operar Ascó II. Finalment, Vandellòs II serà el darrer a posar fi a la generació nuclear l'any 2035.

Per generar electricitat és necessari instal·lar potència. És per això que ara ens centrarem en les dades relatives a aquesta magnitud. Segons les dades de potència instal·lada de Red Eléctrica⁸ (REE), durant l'any 2023 Catalunya va

instal·lar 7,5 MW de potència eòlica i 24,8 MW de potència solar fotovoltaica. A tot l'Estat se'n van instal·lar 657 MW i 5.718 MW, respectivament. Per tant, al llarg del 2023 Catalunya va instal·lar el 0,51% de la nova potència renovable de tot l'Estat. El **Gràfic 1** mostra l'evolució de la potència renovable instal·lada durant el 2023 per comunitats autònomes. Catalunya se situa a la posició número deu. Si agafem un horitzó temporal més elevat, dels darrers cinc anys, Catalunya cau a la posició número dotze (vegeu **Gràfic 2**).

La potència actualment instal·lada a Catalunya és de 1.376 MW d'eòlica i 324 MW de solar fotovoltaica. Per tal d'assolir els objectius que la PROENCAT fixa per l'any 2030, reflectits

6. Plan Nacional Integrado de Energía y Clima (PNIEC) 2021-2030 <https://www.miteco.gob.es/es/prensa/pniec.html>

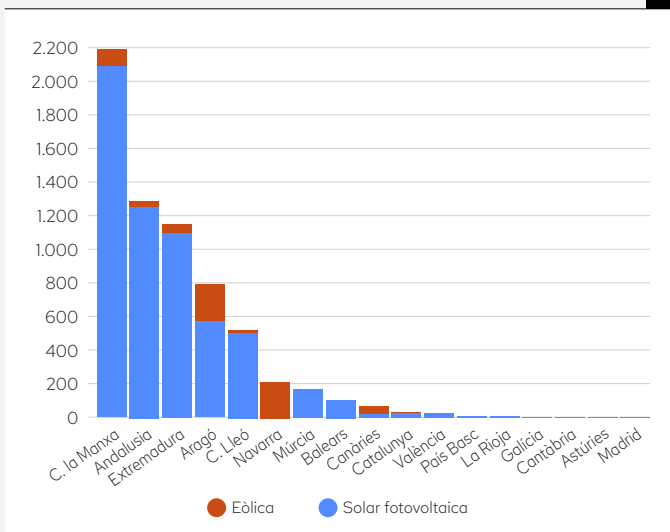
7. Les xifres per l'any 2023 són provisionals i sotmeses a revisió.

8. 'Red Eléctrica de España' és el transportista i operador del sistema elèctric. Les xifres de potència renovable estan subjectes a revisions futures i poden patir modificacions. Les xifres han estat extretes a finals de març del 2024.

Nova potència renovable instal·lada durant el 2023

En MW

G 1

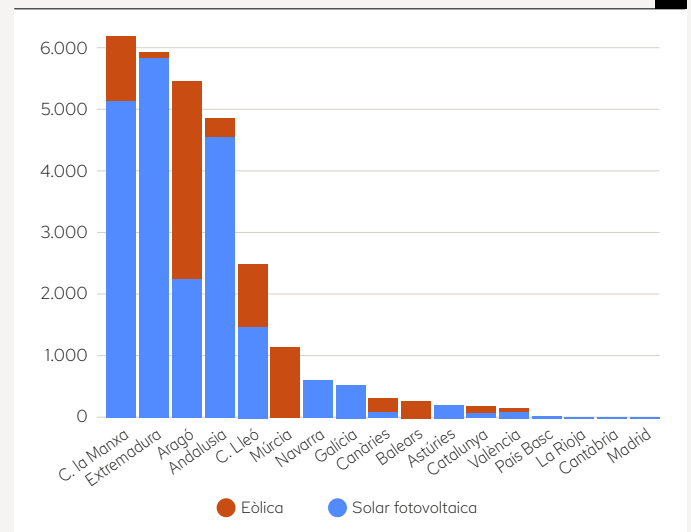

Font: Elaboració pròpia a partir de Red Eléctrica (no inclou autoconsum)

Nova potència renovable instal·lada 2019-2023

En MW

G 2

Font: Elaboració pròpia a partir de Red Eléctrica (no inclou autoconsum)

	2020	2030	2040	2050
Hidràulica	1.825,3	1.825,8	1.825,8	1.825,8
Eòlica terrestre	1.271,1	5.234,2	16.939,0	23.136,0
Eòlica marina	0,0	1.000,0	1.500,0	3.500,0
Fotovoltaica teulades	249,7	2.185,2	7.275,9	11.144,0
Fotovoltaica altres	0,0	512,6	2.026,6	2.614,0
Fotovoltaica terra	94,8	4.458,8	13.129,0	19.394,3
Altres ⁹	116,7	191,8	270,9	247,4
Total	3.557,6	15.408,4	42.967,2	61.861,4

Font: Elaboració pròpia a partir de la Prospectiva Energètica de Catalunya (PROENCAT)

a la **Taula 2**, entre el 2024 i el 2030 s’hauran d’instal·lar 4.858 MW de potència eòlica i 4.647 MW de solar fotovoltaica. Tenint en compte que aquesta nova potència l’hem d’afegir en set anys, comptant el temps ja consumit durant el 2024¹⁰, això vol dir que, de mitjana, cada any hauríem d’instal·lar 694 MW eòlics i 664 MW solars. De les magnituds anteriors se’n deriva que, per tal d’assolir els objectius, hauríem de multiplicar per 42 el ritme de desplegament renovable observat l’any 2023. Per tecnologies, el ritme d’instal·lació anual de l’eòlica hauria de ser 93 vegades el ritme actual, mentre que el de la solar fotovoltaica hauria d’ascendir a 27 vegades el ritme del darrer any. Tenint en compte que a partir del 2030 Catalunya començarà a perdre potència nuclear, caldrà actuar amb celeritat si no vol convertir-se en una regió amb una elevada dependència energètica d’altres regions.

Aquestes xifres no ens situen en una trajectòria especialment idònia per descarbonitzar la nostra economia en els

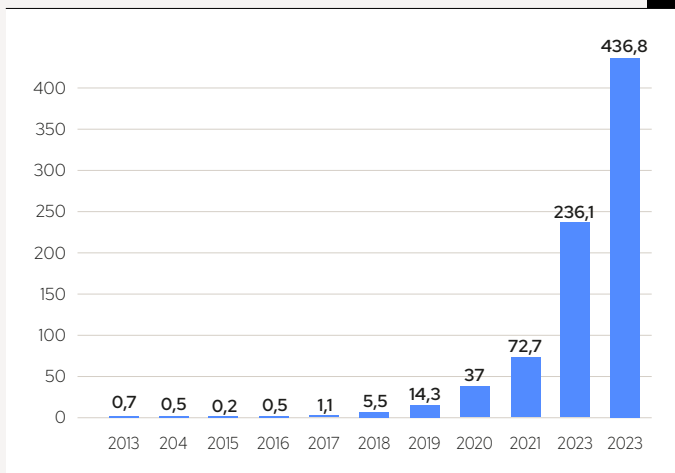
terminis compromesos. Evidentment, assolir els objectius pel 2040 i el 2050 encara requerirà majors esforços, però l’horitzó temporal sembla prou llarg perquè encara hi hagi temps d’experimentar un canvi dràstic que ens permeti situar-nos en una trajectòria sostenible per materialitzar-los.

El ritme d’instal·lació de l’autoconsum mereix una anàlisi a part perquè les dades de REE no recullen la seva evolució. Desafortunadament, no disposem d’una base de dades integrada de l’autoconsum per totes les comunitats autònomes. Per sort, sí que disposem de dades sobre la seva trajectòria a Catalunya gràcies als registres administratius¹¹. El **Gràfic 3** mostra l’evolució anual de l’autoconsum fotovoltaic instal·lat a Catalunya. Com es pot observar, el nombre de MW instal·lats creix cada any, i la nova potència segueix un patró gairebé exponencial. A finals de l’any 2023 es van superar les 100.000 instal·lacions amb una potència instal·lada de més de 805 MW¹². Si tenim en compte que la PROENCAT preveu 2.185 MW d’autoconsum en teulades, ens situem en una trajectòria que molt probablement ens permetrà assolir l’objectiu en els propers tres o quatre anys. Per tant, en aquest àmbit les xifres sí que són relativament bones i tot fa pensar que s’assoliran els objectius enunciats a la PROENCAT.

Nova potència anual instal·lada d’autoconsum fotovoltaic

En MW

G 3

Font: Elaboració pròpia a partir de Red Elèctrica (no inclou autoconsum)

9. Inclou residus renovable, cogeneració renovable, biogàs, biomassa forestal i agrícola, i solar termoelèctrica.

10. Aquestes línies han estat escrites a finals del primer trimestre de l’any 2024.

11. Registre d’Autoconsum de Catalunya.

12. Cal tenir en compte que hi ha certa discrepància entre les xifres presentades per la Conselleria d’Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural i les que es deriven de la versió més actualitzada del Registre d’Autoconsum de Catalunya. A finals de gener, el Conseller va anunciar que durant el 2023 s’havien instal·lat 493,7 MW, i que la potència total instal·lada era de 990,5 MW. És possible que manquin algunes dades i que hi ha hagis certes imprecisions per algunes instal·lacions, que no disposen de la data d’entrada en funcionament.

A tot l'Estat, la instal·lació de l'autoconsum fotovoltaic va experimentar una reducció durant l'any 2023 respecte a la xifra registrada l'any 2022¹³. L'augment dels tipus d'interès i l'encariment de les matèries primeres ha tingut com a conseqüència un augment dels costos que pot haver alentit el ritme d'instal·lació, però en termes generals continua essent elevat. Cal recordar que els requisits administratius d'aquest tipus d'instal·lacions són molt més laxos. Per tant, en el millor dels casos el que pot fer l'administració en aquest cas és no entorpir un procediment que sembla que sí que s'està produint amb certa celeritat. El problema rau en aquelles instal·lacions que sí que requereixen una intervenció administrativa més intensa que acostuma a comportar mesos de tràmits. En aquest sentit, en el marc del pla integral per reduir la dependència energètica de Rússia, conegut com a REPowerEU¹⁴, la Unió Europea va presentar un seguit de mesures que afectaven àmbits molt diversos de la política energètica comunitària i, entre d'altres, hi trobàvem l'acceleració dels permisos relatius a la instal·lació de potència renovable. És pertinent posar de manifest que l'Article 3 de la Llei del Sector Elèctric regula les competències de l'Administració General de l'Estat relatives al sector elèctric. En particular, estableix la potestat d'autoritzar les instal·lacions de producció d'electricitat amb una potència superior als 50 MW. Les instal·lacions amb una potència inferior a aquest llinar són, per tant, autoritzades pels Governos autonòmics. És en les instal·lacions de menor dimensió on l'administració autonòmica pot tenir major incidència directa.

La instal·lació de potència renovable no és innòcua al marc regulatori que la regeix. Les institucions públiques poden dur a terme actuacions per facilitar o dificultar el desplegament mitjançant una flexibilització o enduriment dels tràmits i requisits associats. En aquest sentit, el marc regulatori en vigor fins el 2019 va provocar un fre al desplegament renovable. El Decret 147/2009, pel qual es regulen els procediments administratius aplicables per a la implantació de parcs eòlics i instal·lacions fotovoltaïques a Catalunya, va suposar una paràlisi gairebé absoluta dels projectes renovables al Principat que no s'ha pogut començar a revertir de manera seriosa fins

13. Segons xifres de la Unió Espanyola Fotovoltaica (UNEF), durant el 2023 es van instal·lar 1.706 MW d'autoconsum fotovoltaic, mentre que el 2022 se'n van instal·lar 2.507 MW. Això implicaria que Catalunya instal·la al voltant del 16% de l'autoconsum de tot l'Estat.

14. Per una anàlisi més exhaustiva de les mesures europees adoptades en el marc d'aquest programa i sobre els objectius renovables podeu consultar 'Els mercats energètics a Espanya i Europa: situació, evolució i perspectives de futur' https://www.iefweb.org/ca/publicacio_odf/els-mercats-energetics-a-espanya-i-europa-situacio-evolucio-i-perspectives-de-futur/
15. "Renovables sí, però així no"? A defence of Catalonia's low-carbon energy transition after 2019 <https://www.institutostrom.org/2021/10/02/renovables-si-pero-aixi-no-a-defence-of-catalonias-low-carbon-energy-transition-after-2019/>

fa només uns anys. L'evidència empírica disponible ens mostra com el canvi regulatori que es va materialitzar el 2019 va incidir de manera positiva en el desplegament¹⁵. Aquest marc legal va ser novament modificat pel Decret-Llei 24/2021, d'acceleració del desplegament de les energies renovables distribuïdes i participades, que conté algunes provisions que poden contribuir a fomentar el desplegament renovable, però d'altres poden tenir un impacte incert davant la necessitat de comptar amb un suport local explícit.

La transició energètica i el desplegament renovable són també una oportunitat per recuperar un cert impuls industrial. Una regió europea que ha fet una aposta decidida pel desenvolupament i implantació renovables és Schleswig-Holstein. Aquesta regió alemanya compta amb alguns indicadors econòmics similars a Catalunya, però on hi ha un fet diferencial evident és en l'ecosistema renovable. El land alemany genera el 160% de l'electricitat que consumeix, amb una quota renovable que ascendeix al 60%. A més, compta amb un entorn empresarial que, en gran part, pivota al voltant de la transició energètica, amb projectes innovadors en emmagatzematge, hidrogen o generació elèctrica. Comptem amb certa evidència internacional que acredita que el desplegament de parcs renovables a gran escala pot tenir un impacte local positiu en variables com l'ocupació, el PIB i els ingressos fiscals¹⁷.

D'altra banda, el desplegament de potència renovable en una regió o territori pot condicionar les decisions d'establiment de certs sectors i indústries. Els acords de compravenda d'energia a llarg termini¹⁸ són un mecanisme contractual que subscriuen un desenvolupador renovable i un consumidor, aquest darrer normalment amb una elevada demanda, com un fabricant electrointensiu del sector industrial. Aquests contractes a llarg termini fan que els clients industrials siguin més propensos a invertir en electrificar els seus processos per descarbonitzar-se si poden beneficiar-se de costos energètics més estables i previsibles.

16. Resilient energy in Europe after the invasion of Ukraine. Comparative analysis on the speed and approach regarding the deployment of wind and solar power generation in Schleswig-Holstein, Catalunya and Casablanca-Settat. <https://www.institutostrom.org/2023/11/22/resilient-energy-in-europe-after-the-invasion-of-ukraine-comparative-analysis-on-the-speed-and-approach-regarding-the-deployment-of-wind-and-solar-power-generation-in-schleswig-holstein-catalunya-an/>

17. NBER. Not In My Backyard? The Local Impact of Wind and Solar Parks in Brazil <https://www.nber.org/papers/w32274>

18. PPA, Purchasing Power Agreement.

Un exemple són els data centers, una infraestructura fonamental i imprescindible pel funcionament d'Internet als nostres dies, i que són uns grans consumidors d'electricitat¹⁹. Les grans empreses tecnològiques estan subscriuint PPAs als llocs on decideixen ubicar les seves instal·lacions davant la creixent demanda elèctrica²⁰.

Per tal d'aconseguir que tot això es materialitzi a casa nostra serà necessari fer passos decidits en aquesta direcció. Hem de ser conscients que, tenint en compte la distribució del marc competencial actual, si no duem a terme nosaltres mateixos la transició energètica n'hi haurà d'altres que la faran per nosaltres. Perquè en el context actual, la transició energètica o la fas o te la fan.

---

19. L'Agència Internacional de l'Energia estima que els data centers van consumir un total de 460 TWh durant l'any 2022, i s'espera que segueixi augmentant durant els propers anys i que l'any 2026 superi els 1.000 TWh, una xifra equivalent a la demanda elèctrica total del Japó, la quarta economia més gran del planeta. Les estimacions apunten que l'any 2026 podrien arribar a suposar un terç del consum elèctric de països com Irlanda o Dinamarca. International Energy Agency. Electricity 2024. Analysis and forecast to 2026 <https://www.iea.org/reports/electricity-2024>

20. Per exemple, Amazon, Microsoft, Meta i Google lideren l'adquisició corporativa d'energia renovable mitjançant PPAs, amb una contractació que se situa al voltant dels 50 GW, xifra equivalent a la capacitat instal·lada d'un país de la mida de Suècia i gairebé la potència eòlica i fotovoltaica instal·lada a Espanya <https://www.iea.org/energy-system/buildings/data-centres-and-data-transmission-networks>

IMPACTE DISTRIBUTIU DE LA TRANSICIÓ ENERGÈTICA: COM IMPULSAR UNA TRANSFORMACIÓ JUSTA?

Jacinto Enrich, Clàudia Serra-Sala i Mar Reguant
BSE Energy Research Group

Introducció

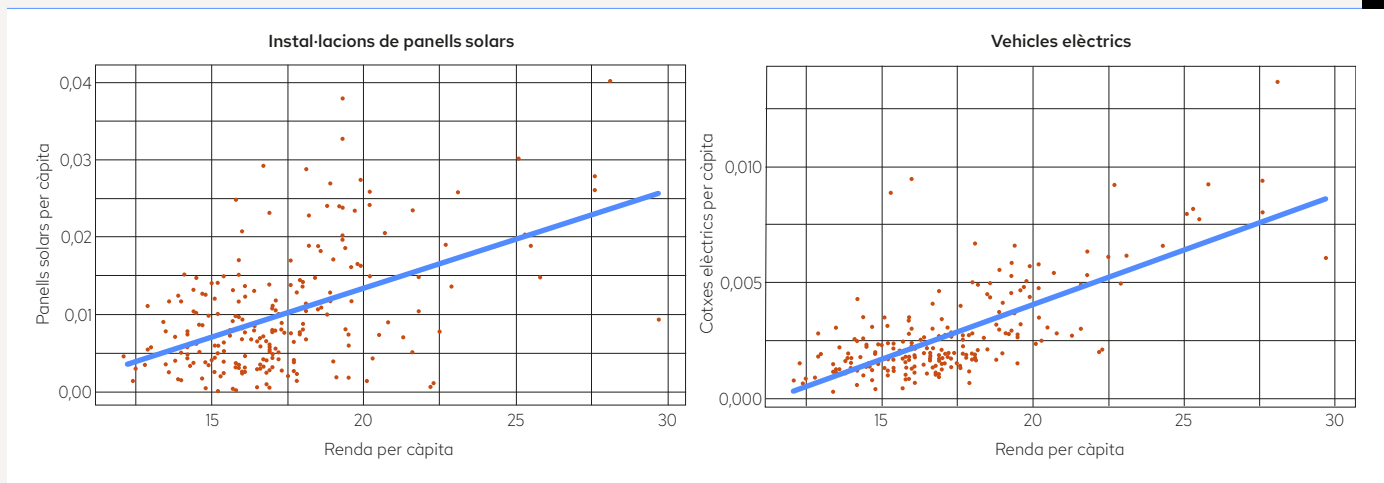
Ens trobem immersos en una transició energètica que va prenent força. L'actual conjuntura climàtica, geopolítica i econòmica ha fet que el desenvolupament de les energies renovables avanci ràpidament tant a Europa com a escala global. En l'àmbit Europeu, els compromisos d'assolir la neutralitat climàtica a 2050 i el 45% de la producció d'energia de fonts renovables el 2030 emmarcats en el context del "Green New Deal", han fet d'aquesta regió un líder en la transició energètica. A més, la crisi del gas natural, culminada amb la invasió de Rússia a Ucraïna, ha accelerat l'adopció de tecnologies renovables i ha posat en relleu la necessitat d'adaptar els nostres hàbits de consum per tal de fer un ús més eficient dels recursos energètics.

Tot i que en l'àmbit Europeu la transició cap a un sector energètic descarbonitzat avança a bon pas, a Catalunya encara ens queda molta feina per fer. Segons estableix la Prospectiva Energètica de Catalunya 2050 (Institut Català d'Energia, 2019), el document que defineix l'estratègia per materialitzar la transició energètica, la totalitat d'electricitat catalana el 2050 s'haurà de satisfer a partir de fonts lliures en carboni. Malgrat això, a Catalunya l'any 2019 un 30% del total d'electricitat generada provenia del gas, l'energia nuclear abastia un 50%, i només el 20% restant provenia d'energies renovables (Institut Català de l'Energia, 2022). Així doncs, el desafiament és considerable. Tot i que la transició cap a un model energètic sostenible és un objectiu essencial en la lluita contra el canvi climàtic, tant o més important és garantir que aquesta transició sigui justa i equitativa, és a dir, que tingui en compte com es reparteixen els costos i els beneficis entre els diferents agents de mercat, les diferents rendes i els diferents territoris.

Impactes de la crisi energètica i capacitat d'adaptació de les famílies

La irrupció de la crisi energètica l'hivern del 2022 va posar en relleu la importància dels efectes distributius derivats de la transició energètica. En primer lloc, l'increment en el preu de l'electricitat, que va augmentar en un 200% entre el gener del 2021 i el gener del 2022, va implicar un impacte significatiu en les despeses familiars. A més, tal com mostren Cahana et al. (2022), són les llars amb una renda inferior les que paguen una proporció relativament més alta dels seus ingressos en despesa elèctrica durant l'hivern perquè, entre altres factors, és més probable que facin servir calefacció elèctrica de baixa eficiència i no disposin d'aire condicionat. La combinació d'aquests dos factors va implicar que, de mitjana, a finals del 2021 el pressupost energètic de les llars més pobres arribés al 19,5% de la seva renda total disponible, fet que va suposar un increment del 40% respecte al quart trimestre de l'any anterior. La situació és encara més preocupant si tenim en compte que aquests valors mitjans poden amagar situacions insostenibles, amb una proporció significativa de les llars amb menys recursos destinant més del 30% del pressupost familiar a pagar la factura energètica.

Tot i que l'impacte sobre els ingressos de les llars va ser significatiu, aquesta factura podria haver estat encara més elevada si no fos perquè les famílies van ajustar el consum. I aquí el marge de maniobra també varia depenent de la capacitat econòmica de les llars. Mentre que les rendes més altes han pogut reduir el consum energètic, ja sigui fent-ne un ús més eficient o adoptant tecnologies com les plaques solars que permeten reduir la factura energètica, la poca capacitat d'ajust de les rendes més baixes pot portar a unes condicions de benestar clarament insuficients.

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'Idescat, l'Institut Català d'Energia i la DGT. Nota: La renda per càpita es refereix a la Renda Familiar Bruta Disponible, expressada en milers d'euros.

Per entendre com l'adopció de tecnologies lliures en carboni es distribueix de forma desigual depenent de la situació socioeconòmica de les llars, el **Gràfic 1** mostra la relació entre el nivell d'ingressos i la instal·lació de panells solars (panell a) i l'adopció de cotxes elèctrics (panell b) per municipi a Catalunya a finals de 2021. Els resultats són clars: a major renda, major inversió. Evidentment, una simple relació entre dues variables no implica causalitat, i ben segur que hi ha molts altres factors socioeconòmics que s'haurien de tenir en compte. Per altra banda, és possible que una anàlisi a escala municipal amagui una relació entre les dues variables encara més robusta si es tingués en compte l'heterogeneïtat intra-municipal (vegeu Cahana et al., 2022). Al capdavall, el resultat encaixa amb la literatura: només les llars amb un alt nivell d'ingressos tenen el capital necessari per invertir en actius clau per avançar cap a la transició energètica.

Els impostos com a eina per promoure comportaments més eficients

L'elevada vulnerabilitat d'una part important de la societat enfront dels efectes derivats de la crisi energètica és només un avís dels efectes distributius del canvi climàtic. Per tant, necessitem un sector públic que protegeixi les classes amb una menor capacitat adquisitiva i, en conseqüència, més exposades a xocs climàtics i energètics, alhora que implementa polítiques que ajudin a reduir les emissions. El consens entre els economistes és clar: impostos a la producció i al consum d'energia contaminant ajuden a promoure un ús més eficient d'aquest bé, corregint així les externalitats negatives.

No obstant això, a l'hora d'implementar polítiques per avançar en la transició energètica, cal ampliar el focus cap a una definició més àmplia d'eficiència, que inclogui aspectes de viabilitat, equitat i efectivitat (Fabra i Reguant, 2024). I és que la implementació d'impostos mediambientals no només té efectes distributius que cal tenir en compte, sinó que poden ser complicats d'implementar si no compten amb el suport de la societat. Des d'un punt de vista distributiu, la imposició mediambiental implica buscar un compromís entre equitat i eficiència. Tal com hem apuntat anteriorment, aquests tipus d'impostos promouen un ús més eficient dels recursos energètics. Per altra banda, la menor capacitat d'adaptació de les llars amb menys recursos econòmics i una despesa energètica proporcionalment més elevada, implica que els impostos mediambientals tendeixen a ser regressius, ja que tenen una incidència més elevada en els decils de renda més baixos. Tal com apunta el Llibre Blanc sobre la Reforma Tributària (2022), el document elaborat per experts en matèria fiscal que recull suggeriments per millorar el sistema tributari espanyol, una imposició mediambiental complementada amb mecanismes compensatoris pot ajudar a mitigar la pressió fiscal en les llars amb menors ingressos i promoure'n una implementació més equitativa.

Les subvencions i els seus efectes distributius

Per tal d'abordar els objectius climàtics i avançar en la transició energètica amb celeritat, els impostos energètics-ambientals juguen un paper necessari, però no són una condició suficient. Des d'aquest punt de vista, les polítiques basades en "castigar un comportament" han d'anar acompanyades de "recompenses". Això és, els impostos han d'anar complementats amb polítiques basades a subvencionar tecnologies que permetin reduir el consum d'energies fòssils, ja sigui millorant l'eficiència del consum o obtenint aquesta energia de fonts renovables. Els principals exemples d'aquest tipus de polítiques són els subsidis per a la rehabilitació d'eficiència energètica d'edificis, per a la instal·lació de plaques solars d'autoconsum i per al cotxe elèctric.

Per tal d'entendre si aquestes subvencions arriben a qui veritablement les necessita, és important analitzar els seus efectes distributius. Tal com apunta Zachmann et al. (2018), les llars amb rendes més baixes són les que tenen menor capacitat per comprar béns duradors eficients i, per tant, de beneficiar-se d'aquest tipus de polítiques. Si la barrera d'entrada de llars amb rendes més baixes fos exclusivament la falta de liquiditat, les subvencions jugarien un paper clau, ja que reduirien significativament la inversió inicial necessària. Tanmateix, les dificultats de les llars amb menys recursos per beneficiar-se d'aquest tipus de polítiques tendeixen a anar més enllà de la falta de liquiditat. Uns menors recursos econòmics sovint van acompanyats d'una taxa de propietat de l'habitatge més baixa, així com una major concentració d'aquestes famílies en pisos i edificacions menys conductives d'adoptar tecnologies renovables o les millores energètiques necessàries.

Diversos estudis analitzen com els subsidis es reparteixen al llarg de la distribució d'ingressos i mostren que el seu efecte tendeix a ser regressiu, ja que es concentren entre les llars amb nivells adquisitius més elevats. Per exemple, Borenstein i Davis (2016) troben que només un 10% de tots els subsidis implantats pel Govern federal dels Estats Units van a parar al 60% més pobre. En el cas del cotxe elèctric, el 20% més ric rep el 90% de les subvencions. Centrant-nos en el cas de les instal·lacions solars d'autoconsum a Catalunya, e **Gràfic 2** mostra la relació entre els ingressos municipals i les instal·lacions d'autoconsum abans i després de la introducció dels subsidis Next Generation. En primer lloc, aquesta figura mostra un augment generalitzat en la potència instal·lada independentment del nivell de renda del municipi. Per altra banda, si ens fixem en el canvi del

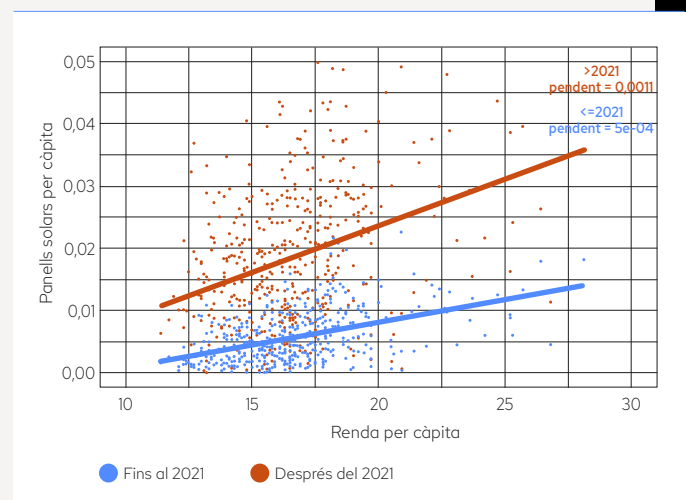
pendent de la línia traçada, veiem que l'augment marginal d'instal·lacions en augmentar la renda municipal es duplica respecte al període previ al subsidi. Tot i que aquesta figura ens mostra la relació entre dues variables i no es pot interpretar des d'un punt de vista causal, aquestes dades semblen indicar que el cas català segueix la mateixa tendència que trobem a escala internacional.

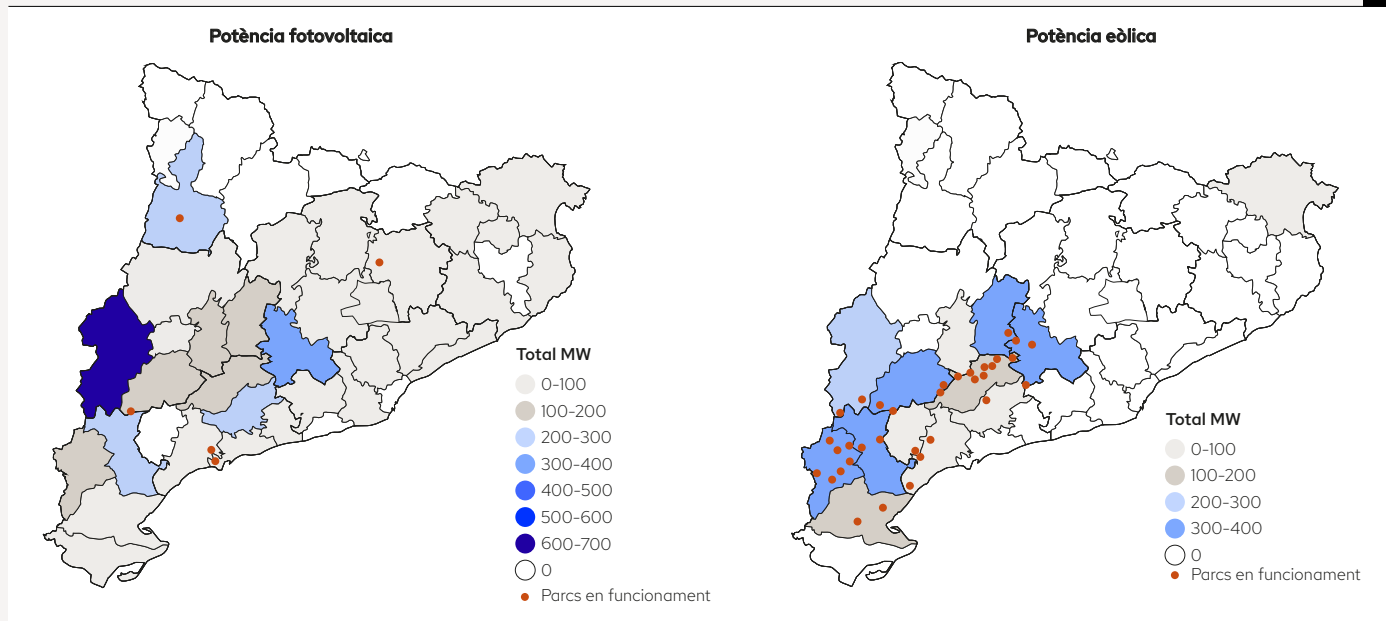
És evident que l'autoconsum democratitza la producció d'energia, reduint així el poder de mercat dels grans participants. Tot i que els subsidis a les energies renovables s'han de dissenyar de tal manera que els possibles efectes adversos distributius es redueixin, aquests poden acabar beneficiant a tots els consumidors finals a causa de l'efecte directe en la reducció del preu. I és que si entre tots desplaçem la corba de demanda agregada, reduïrem el preu d'equilibri, que no solament afecta les nostres unitats consumides, sinó les totals del país.

Distribució territorial

Una altra dimensió que cal tenir en compte és la distribució geogràfica dels costos i beneficis derivats de la transició energètica. Tal com mostra Martínez et al. (2023), a nivell agregat, les activitats relacionades amb la descarbonització del sector energètic tenen un potencial significatiu per crear activitat econòmica i ocupació. Tanmateix, aquestes activitats no es distribueixen de forma homogènia en el territori.

Relació entre ingressos i instal·lacions de panells solars per municipi a 2023

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'Institut Català d'Energia. Notes: La potència comarcal correspon a la suma de la potència de les instal·lacions en funcionament, autoritzades i sol·licitades. La localització geogràfica de les instal·lacions en funcionament és aproximada.

El **Gràfic 3** mostra la distribució de la potència corresponent a parcs fotovoltaics (panell a) i parcs eòlics (panell b) a escala comarcal. Pel que fa als parcs fotovoltaics, aquestes instal·lacions no mostren una especial concentració territorial. La disponibilitat generalitzada del recurs solar juntament amb la complexa orografia que presenta Catalunya afavoreixen una menor concentració territorial tant dels parcs en funcionament com de les sol·licituds de noves instal·lacions. En el cas de l'energia eòlica, la disponibilitat del recurs és un factor més limitant. Si deixem de banda l'Empordà, són les comarques amb una major concentració de recurs eòlic les que concentren la major part tant de potència instal·lada com de sol·licituds per noves instal·lacions.

Tot i que el desenvolupament d'aquest tipus d'infraestructures sovint s'ha presentat com una oportunitat per crear ocupació i activitat econòmica en les regions que les acullen, els diferents estudis que n'analitzen l'impacte troben que els beneficis que generen en l'àmbit local no són tan automàtics. Focalitzant-nos en el potencial dels parcs eòlics i fotovoltaics de generar ocupació, Fabra et al. (2023) mostra que hi ha diferències significatives depenent tant del tipus d'energia renovable com de la fase del projecte. Mentre que, a escala regional, la construcció d'una planta solar implica la creació de 4,5 llocs de treball per any i MW instal·lat, un cop la planta entra en funcionament els llocs de treball creats disminueixen a 3,5. En el cas dels parcs eòlics, el seu desenvolupament no té efectes significatius ni en l'ocupació municipal ni en l'ocupació a la regió més propera.

Un altre canal a través del qual el desenvolupament d'infraestructures d'energia renovable poden beneficiar els municipis que les acullen és generant ingressos per a les arques municipals. Aquesta generació de rendes és especialment rellevant, ja que els recursos generats es poden utilitzar com a mecanisme de compensació cap a la comunitat local via increments de despesa pública o reduccions de la càrrega fiscal. Tal com mostra Serra-Sala (2023), la instal·lació d'un parc eòlic genera un increment significatiu dels recursos municipals que es tradueixen en un augment de la despesa municipal. Aquest augment és degut a una major recaptació d'impostos indirectes durant la construcció de la infraestructura i un augment en la recaptació d'impostos directes i ingressos patrimonials un cop la infraestructura està en funcionament. Tot i que els municipis tenen diferents possibilitats d'ús dels seus recursos financers, aquests es destinen principalment a reduir l'endeutament municipal i augmentar la despesa en inversió real i la provisió de béns i serveis públics.

Passos per impulsar una transició justa

No només les famílies amb menys ingressos estan més exposades als xocs energètics perquè destinen una part més important dels ingressos a despeses energètiques, sinó que la seva capacitat de reacció, modificant el consum o invertint en noves tecnologies, és menor, fet que agreuja encara més els efectes distributius no solament de la tran-

ció energètica, sinó del canvi climàtic en general. Per tal d'impulsar una transició justa cal tenir en compte que, per les llars de baixos ingressos, les barreres a l'adopció de tecnologies energèticament eficients acostumen a anar més enllà de la falta de liquiditat per fer front a la inversió inicial que aquests requereixen. Les característiques i estructura de la propietat de l'habitatge, així com els costos d'accés a la informació, poden jugar un paper rellevant a l'hora d'entendre les possibilitats derivades de la transició energètica als diferents segments de població.

Si volem promoure una transició justa, les polítiques públiques han d'anar un pas més enllà i encarar-se a facilitar que aquelles llars amb menors recursos puguin tenir accés als beneficis derivats del desenvolupament d'energies renovables i l'adopció de tecnologies energèticament eficients. El ventall de possibilitats és ampli. En l'àmbit de l'eficiència energètica, el desenvolupament de programes de sensibilització poden facilitar la implementació de solucions en comunitats desfavorides que no hi tinguin accés. En l'àmbit de l'autoconsum, les comunitats energètiques són prometedores. Polítiques encarades a minimitzar les restriccions geogràfiques imposades a aquestes comunitats i a promoure canals d'informació i assessorament pel seu desenvolupament poden ajudar a facilitar-ne la implementació i tramitació. La promoció de la col·laboració entre actors locals pot ajudar a facilitar l'accés a l'autoconsum, especialment en zones altament urbanitzades i amb una concentració significativa de llars que no hi tenen un accés directe. Tanmateix, perquè aquestes mesures siguin efectives, han d'anar acompanyades de polítiques que garanteixin i facilitin el procés de connexió a la xarxa, i el disseny de tarifes d'electricitat justes que beneficiïn també als usuaris sense autoconsum i ajudin a repartir els costos de distribució entre els estrats sense penalitzar l'autoconsum en excés.

Així mateix, polítiques encarades a mitigar el desajust entre els costos i beneficis associats a les infraestructures d'energia renovable poden ajudar a reduir l'oposició local al desenvolupament de nous parcs eòlics i fotovoltaics. Per tal d'impulsar una transició justa i augmentar-ne l'acceptació social, és important considerar la concentració territorial d'aquestes infraestructures i assegurar que aquelles regions més afectades no només suportin la majoria dels costos de la transició energètica, sinó que participin més activament en els seus beneficis. Des d'aquest punt de vista, polítiques encarades a promoure l'ocupació en sectors relacionats amb la transició energètica, amb programes de formació especialitzada per a treballadors en operacions i manteniment de parcs renovables poden potenciar l'ocupació local en municipis amb plantes renovables. A més, programes encarats a promoure col·laboracions entre entitats locals i empreses poden facilitar l'aprofitament dels beneficis econòmics dels parcs eòlics i fotovoltaics a les comunitats locals i incentivar la localització d'empreses al lloc d'origen de la generació d'energia renovable per a crear llocs de treball indirectes.

Referències

- Borenstein, S., & Davis, Lucas. W. (2016). The distributional effects of US clean energy tax credits. *En Tax Policy and the Economy*, Vol. 30, p. 191-234.
- Cahana, M., Fabra, N., Reguant, M., & Wang, J. (2022). The distributional impacts of real-time pricing. *CEPR Discussion Papers*. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=4121375
- Comitè de persones expertes. (2022). *Llibre Blanc sobre la Reforma Tributària*. Institut d'Estudis Fiscals, Ministeri d'Hisenda i Funció Pública
- Fabra, N., Gutiérrez Chacón, E., Lacuesta, A., & Ramos, R. (2023). Do renewable energies create local jobs? *Banco de España Working Papers*. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=4338642
- Fabra, N., & Reguant, M. (2024). The energy transition: A balancing act. *Resource and Energy Economics*, 76, 101408.
- Institut Català de l'Energia. (2022). *Balanc energètic de Catalunya*. https://icaen.gencat.cat/ca/energia/estadistiques/resultats/anuals/balanc_energetic/
- Institut Català d'Energia. (2019). *Prospectiva Energètica de Catalunya 2050*. <https://icaen.gencat.cat/es/detalls/publicacio/PROENCAT-2050-00001>
- Martínez Martín, M. I., Santero Sanchez, R., Castro Nuñez, B., de Cabo Serrano, G., & Rodríguez del Barrio, A. (2023). El empleo de las mujeres en la transición energética justa en España. *Fundación Naturgy, Instituto para la Transición Justa*
- Serra-Sala, C. (2023). Blowing in the wind: Revenue windfalls and local responses from wind farm development. *SSRN Working Papers*. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=4638584
- Zachmann, G., Fredriksson, G., & Claeys, G. (2018). The distributional effects of climate policies, Vol. 28, *Bruegel Blueprint Series*.

ELS REPTES DE LA MOBILITAT SOSTENIBLE: ESTEM AVANÇANT AL RITME ADEQUAT?

Carles Conill i Vergés

Enginyer de Camins i Exdirector de Mobilitat Sostenible de l'AMB

D'entrada: què entenc com a mobilitat sostenible? Els grans pilars de la mobilitat del futur a les ciutats seran els viants, la bicicleta i el Transport Públic, que es complementaran amb vehicles elèctrics de mobilitat personal (VMP), vehicles de baixes emissions, connectats, compartits, potser autònoms per a necessitats de mobilitat privada i per a la distribució urbana de mercaderies. Precisar que Mobilitat Sostenible no vol dir substituir tot l'actual parc de vehicles privats amb motor de combustió per un nombre equivalent de vehicles elèctrics.

A les ciutats s'imposarà la intermodalitat però aquesta només es possible si existeixen grans infraestructures de Transport Públic capaces de moure una gran quantitat de passatgers i es garanteixen els punts d'intercanvi amb altres modes de mobilitat de darrer quilòmetre.

I a continuació toca preguntar-nos: al ritme adequat cap on? Per a mi la fita ve definida per la Llei 7/2021, de 20 de maig, de canvi climàtic i transició energètica, transposició del European Green Deal (EGD). A la Llei s'estableix l'estratègia de descarbonització i s'obliga a l'Administració General de l'Estat, les comunitats autònomes i les entitats locals, en el marc de les seves competències respectives, a adoptar mesures per assolir l'any 2050 un parc de turismes i vehicles comercials lleugers sense emissions directes de CO₂. En curt, abans de 2050 i, en tot cas, en el termini més curt possible, Espanya ha d'assolir la neutralitat climàtica. A més regula, pels municipis de més de 50.000 habitants, la necessitat d'establir zones de baixes emissions abans de 2023. En parlarem més endavant.

Definida la fita, mirem com avancem. Catalunya surt en bona posició, perquè al juny de l'any 2003 el Parlament de Catalunya va aprovar la Llei de la mobilitat. Una llei innovadora que, per primera vegada, ofería una visió integrada de la mobilitat on es tenien en compte tots els mitjans de transport i tots els àmbits territorials, especialment l'àmbit urbà. La llei de mobilitat va establir els principis i objectius que definien la mobilitat sostenible, sobre els quals es desenvolupen instruments de planificació i gestió de la mobilitat. Aquesta llei instaura la figura dels plans de mobilitat urbana (PMU) que fixaran les polítiques de mobilitat dels municipis i molts d'ells ja els han elaborat.

Efectivament, els ajuntaments de Catalunya han avançat en termes generals de manera decidida en la promoció d'una mobilitat més sostenible i saludable, i sobretot s'ha construït

un nou espai públic a pobles i ciutats que es va accelerar amb la pandèmia de la COVID, i que representa un redimensionament de l'espai destinat a l'automòbil que es va reduint per fer lloc a les persones, el verd i els sistemes de mobilitat sostenible, el viant, la bicicleta i el Transport Públic juntament amb els sistemes de nova mobilitat personal que són complementaris d'aquest. Especialment a les ciutats s'ha incrementat l'espai exclusiu dedicat al transport públic per tal de millorar la capacitat del conjunt de la mobilitat. Un sistema de mobilitat resilient, ampli i d'elevada capacitat esdevé fonamental pel creixement econòmic del territori, sobretot a la Barcelona metropolitana.

Són nombrosos els exemples que van des d'iniciatives com el Bicibus a Vic, Girona o BCN entre molts altres, la Bicivia metropolitana, els aparcaments dissuasius que recullen els PMUs de Terrassa o Granollers, el concepte de ciutat 30 (velocitat màxima de circulació dels vehicles) molt estès, fins a la ciutat de 15 min, que implica un nou concepte urbanístic de com ordenar els usos a la ciutat que s'està estenent per molts municipis.

Especialment significatiu és el projecte de la Zona de Baixes Emissions (ZBE) Rondes de Barcelona, un instrument promogut per l'administració local supramunicipal Àrea Metropolitana de Barcelona (AMB) i els ajuntaments de Barcelona, l'Hospitalet de Llobregat, Sant Adrià del Besòs, Esplugues i Cornellà del Llobregat per a la millora de la qualitat de l'aire que es respira a la metròpoli de Barcelona mitjançant restriccions a la circulació dels vehicles més contaminants, sense etiqueta de la DGT, el que de retruc afavoreix també l'aparició de vehicles més nets, en particular els elèctrics.

El 2017 es va iniciar el projecte comptant únicament amb la decisió i voluntat de les administracions locals implicades, si bé després, l'agenda legislativa estatal associada al Plan de Recuperación, Transformación y Resiliencia (PRTR), ha significat un reconeixement decisiu, començant per la Llei 7/2021 de canvi climàtic i transició energètica. Aquest text legal impulsa com he dit el desplegament de ZBEs a tot l'Estat i la neutralitat climàtica el 2050, amb l'objectiu d'assegurar el compliment, per part d'Espanya, dels objectius de l'Acord de París, millorar la qualitat de l'aire i alhora descarbonitzar l'economia.

El citat PRTR ha estat en la seva vessant econòmica el pla d'estímul més ambiciós de la història de la UE. L'acord amb

la Comissió Europea preveu fins a 163 mil milions d'euros entre transferències i crèdits fins al 2027. La mobilitat sostenible esdevé el principal vector d'aquest pla amb una inversió prevista superior als 13 mil milions d'euros. Més concretament els ajuts del Ministeri de Transports, Mobilitat i Agenda Urbana (MITMA) als ens locals per afavorir les ZBEs i la digitalització del Transport han suposat 1.500 milions de subvenció, més de 200 a l'àrea metropolitana de Barcelona.

Avui també la Generalitat de Catalunya vol ser més present en aquest procés, i la seva futura regulació tindrà un paper molt rellevant, sempre que l'acabi fent com sembla, en consens amb els ajuntaments.

Malgrat la incidència de la pandèmia de la COVID-19, la ZBE Rondes que va iniciar-se l'ú de gener del 2020, va completar totalment el seu desplegament a l'estiu del 2022, amb les restriccions a autobusos i vehicles pesants sense etiqueta. Toca fer aquí el reconeixement a tot el sector de la logística per les negociacions intenses amb la voluntat comuna d'arribar als acords que permetessin l'anhelada millora de la qualitat de l'aire, però sense deixar a ningú endarrere.

Perquè la ZBE Rondes de Barcelona pot mostrar resultats positius. Un estudi recent de José Lao, de l'empresa Barcelona Regional (BR), explotant la informació recollida durant tres anys, del 2020 al 2022, per les càmeres de gestió i control de la ZBE Rondes de Barcelona mostra els següents resultats:

- Els vehicles més contaminants, els que no disposen de distintiu ambiental de la DGT, han passat del 6,5% al 2,1% dels que circulen. Aquests vehicles contaminen 35 vegades més que un vehicle nou.
- Els factors d'emissió de contaminants, dels vehicles que han estat circulant durant aquests anys, han baixat un 30% pel que fa al NOx, un 11% pel que fa als PM10 i un 36% pel que fa al BC (Black Carbon).

Com defensa Marc Iglesias, enginyer, líder tècnic del projecte, si es contempla des de l'inici de la comunicació pública del projecte de la ZBE Rondes, l'any 2017, les reduccions són superiors. Els vehicles sense etiqueta van passar del 20% fins a l'actual 2,1% i la reducció del NOx superaria el 50%.

Però a més de la reducció d'emissions contaminants, la restricció de la circulació ha provocat que l'antiguitat mitjana dels vehicles en circulació a la ZBE hagi disminuït, passant de 7,9 anys el 2017 a 6,9 anys el 2021, amb conseqüències directes sobre la reducció de sinistres i l'aire més net ha evitat al voltant de 125 morts anuals, un 0,8% de la mortalitat total, respecte dels valors del 2017. I recordem aquí que la

preservació de la salut és el principal objectiu de totes aquestes mesures de mobilitat.

Una mesura relacionada és la targeta verda metropolitana, ideada pel director de Mobilitat, Transport i Sostenibilitat de l'AMB, en Joan Mª Bigas, responsable de l'impuls dels projectes de Transport i Mobilitat de l'ens. Es tracta d'un títol de transport, assumit a continuació per l'Autoritat del Transport Metropolità (ATM) que permet tres anys de Transport Públic de franc, a qui desballesta el seu vehicle sense etiqueta i es compromet a no comprar-ne un de nou. Des de 2018 més de 17.000 persones han optat per aquest instrument de doble efecte positiu, la reducció de vehicles contaminants i la promoció de l'ús del Transport Públic.

Aquesta vitalitat dels municipis en l'impuls de la nova mobilitat, ha provocat efectes de dinamització de l'activitat econòmica vinculada. Del variat ecosistema que s'ha generat, poso dos exemples de motors de la iniciativa econòmica en Mobilitat Sostenible:

- A Barcelona té la seva seu l'EIT Urban Mobility. Es tracta d'una iniciativa de l'Institut Europeu d'Innovació i Tecnologia (EIT), iniciada el 2019, que treballa per afavorir canvis positius en la manera de desplaçar-se a les ciutats per fer-les més habitables. EIT Urban Mobility aspira a esdevenir la major iniciativa europea per transformar la mobilitat urbana amb cofinançament europeu. Des de Barcelona, per tant, es lidera aquesta iniciativa desenvolupant diferents activitats com projectes d'innovació, accions de creixement empresarial, iniciatives de formació, etc., facilitant la col·laboració entre ciutats, indústria, centres acadèmics i d'investigació, i innovadors, per solucionar els reptes de mobilitat que afronten les ciutats.
- AEMES Smart va néixer impulsat per la patronal del metall del Baix Llobregat, atès que aquest territori té un important gruix d'empreses de diferent mida amb solucions relacionades amb l'automoció, enginyeria, instal·lació, energia, etc. Ara AEMES Smart és un punt de trobada de les empreses que ofereixen productes i serveis relacionats amb Mobilitat, Entorn Sostenible i Smart en l'àmbit estatal. Integra més de 180 empreses, 100.000 empleats, i més de 10.000 milions d'euros de facturació, amb la representació de grans empreses, PIMES i start-ups, així com centres tecnològics. L'associació promou el desenvolupament d'un ecosistema que impulsa la innovació i la inversió, mitjançant la cooperació empresarial i les aliances estratègiques, a més de projectes tractors col·laboratius públicoprivats.

Per tant, els ens locals estan avançant positivament envers aquesta mobilitat de futur. Quedaran en procés de solució, un millor encaix de la Distribució Urbana de Mercaderies

(DUM) en aquests nous espais pensats per a la mobilitat sostenible i l'extensió del vehicle compartit (sobretot motos i cotxes) al territori metropolità de Barcelona i a altres metròpolis catalanes. Però, i el Transport Públic?

El Transport Públic connecta les persones i facilita la igualtat d'oportunitats en tractar-se de l'opció més accessible i assequible per garantir l'accés als serveis públics. Garanteix la cohesió social i territorial permetent que ningú ni cap lloc es quedi endarrere.

Ara bé, el transport ja és avui el principal sector en termes d'emissions de CO₂. Durant les darreres dècades, mentre la resta de sectors (indústria, residencial, terciari, etc.) han anat disminuint gradualment les seves emissions, el transport ha anat incrementant-les fins arribar a ésser el principal focus emissor. Les diverses estratègies europees pels propers decennis passen per la transició energètica i la digitalització del sistema productiu (EGD) en el sector del transport. Mencionar aquí que la quota de matriculacions de vehicles electrificats a tot l'Estat el 2023 va ser del 12%. Potser caldria seguir l'exemple de Portugal que supera el 30%, motivat per la deducció de l'IVA en comptes de subvencions posteriors a la compra i una política integral de carregadors elèctrics amb una App única per a tot el país. Tot i això, insistir novament, el Transport Públic és la palanca necessària pel canvi.

La pandèmia de la COVID-19 va afectar greument el sistema de Transport Públic, que va arribar a disminucions del 90%, tant en passatgers com en ingressos tarifaris. Ara bé, si l'any 2019 en l'àmbit del Sistema Tarifari Integrat de l'Autoritat Metropolitana del Transport (ATM) de Barcelona es van realitzar prop de 1.050 milions de viatges en Transport Públic, l'any 2023 s'ha arribat als 1.086 milions i segueix augmentant, pel major ús de títols com la T-usual i també per l'important creixement de l'activitat al nostre país. Però com abordar el repte?

Tecnològicament i per complir la reducció d'emissions procedents del transport el 2050, el Transport Públic està tendint a la descarbonització del seu material mòbil, via el Vehicle Elèctric, de bateria o d'hidrogen. L'electrificació del transport públic viari, amb la renovació de la flota i la electrificació de la mateixa suposa un dels principals reptes tecnològic, inversor i industrial que marcarà les dues properes dècades. Els mitjans ferroviaris, ja tenen aquesta característica i ambdós, autobusos i mitjans ferroviaris treballen per a la descarbonització dels components del material mòbil. De cara al futur cal considerar l'expansió de la xarxa i serveis ferroviaris. El mode ferroviari permet transportar grans fluxos de passatgers a zero emissions, gràcies a que els trens poden utilitzar energia 100% renovable sense necessitat de bateries; i a més ho fan amb la menor accidentalitat de tots els transports.

Respecte de les inversions, la prioritat al territori metropolità de Barcelona, on recordem que cada dia laborable entren i surten un milió de vehicles privats, a part de la millora de Rodalies (que mostra serveis amb demanda i necessitats creixents), és clarament la finalització de la L9 del Metro i la connexió del Trambaix i el Trambesòs per la Diagonal de BCN, ambdós per reduir la congestió de les línies 1 i 5 en el seu tram central. La L5 mostrava al gener del 2024 una ocupació del 113,6%. La resta de les inversions necessàries a Catalunya han estat reiteradament llistades al PDI (Pla Director de Infraestructures de la Generalitat de Catalunya).

Pel que fa al servei, la digitalització permetrà l'optimització de l'operació i una millor experiència per l'usuari. En aquest camp el Transport Públic afronta reptes rellevants com abanderar els sistemes de Mobility as a Service (MAAS), la comoditat amb els nous sistemes de sharing (l'AMBici metropolità n'és un exemple), l'establiment de serveis més en funció de la demanda en zones amb menor densitat de població o l'automatització dels serveis, que en el cas del metro és una realitat.

Ara bé, el principal problema actual del Transport Públic a l'Estat Espanyol i també aquí, és la manca d'un finançament just, estable i previsible per al sector, que permeti afrontar tant l'operació com les inversions de manera sòlida i estable a llarg termini. Al meu entendre, el govern de Madrid ha fet esforços amb el ja citat PRTR, i el sector financer està en molts casos disposat. El Banc Europeu d'Inversions (BEI), que ha fixat el compliment dels objectius del EGD, n'és un exemple. Per tant, crec que la clau està fonamentalment en el finançament de l'operació.

Serà la Llei de Movilidad Sostenible, que prepara el govern de l'Estat, la solució? L'avantprojecte té objectius progressistes i avançats. Com es pot llegir a l'exposició de motius, es tracta de materialitzar el dret a la mobilitat que no ha de limitar-se a l'accés al Transport Públic ni a una visió centrada a les infraestructures, sinó que s'han d'utilitzar tots els mecanismes i instruments disponibles per permetre satisfer les necessitats de mobilitat dels ciutadans i ciutadanes sense necessitat de disposar d'un vehicle privat motoritzat, i amb un ús eficient dels recursos públics. Ara bé, contribuirà a resoldre l'operació del sistema públic? En Manuel Valdés, director d'ATM demanava en una jornada sobre el finançament de la transició a la Mobilitat Sostenible, organitzada pel Col·legi de l'Enginyeria de Camins de Catalunya al març de 2024, un Pla Plurianual de Finançament, com a mínim de quatre anys perquè totes les parts implicades poguessin saber quin paper han de jugar. D'aquesta manera, les administracions coneixerien les aportacions compromeses (avui l'usuari està pagant només el 36% del cost) i els operadors podrien planificar l'ús dels seus recursos.

El ministre de Transports i Mobilitat sostenible, Oscar Puente, preveu aprovar la Llei abans que acabi el 2024. Aleshores veurem si disposem d'un marc per a un finançament estable del Transport. Perquè en definitiva i en conclusió, els ajuntaments i les entitats supramunicipals, diputacions i AMB, seguiran avançant positivament en l'extensió a Catalunya de les ZBEs, i les mesures complementaries de foment

de la mobilitat activa, amb les conseqüents reduccions d'emissions, i si s'hi apunta la Generalitat, segur que encara anirà a millor. Però només arribarem a complir el repte de la descarbonització de la mobilitat a Catalunya si totes les administracions (Estat, Generalitat i ajuntaments) s'esforcen en redreçar la mala situació financera i econòmica en què es troba el Transport Públic des del 2014 i fins avui.

GENER

- 01/01** Entra en vigor el nou impost temporal a les grans fortunes per a aquelles persones amb un patrimoni net superior als tres milions d'euros i també els nous impostos extraordinaris a les empreses energètiques i entitats financeres.
- 08/01** Després de tres anys, la Xina reobre les seves fronteres als viatgers estrangers.

FEBRER

- 02/02** El BCE puja 50 p.b. els tipus d'interès oficials fins al 3,00%.
- 15/02** Puja el salari mínim interprofessional de 1.000 a 1.080 euros mensuals en 14 pagues.

MARÇ

- 06/03** El Govern de la Generalitat decreta l'estat d'excepcionalitat a un total de 224 municipis (entre aquests, Barcelona, tota l'àrea metropolitana, Sabadell, Terrassa o Girona) degut a la sequera persistent patida els últims 30 mesos.
- 10/03** El Parlament de Catalunya aprova els pressupostos de la Generalitat del 2023 amb els vots a favor d'ERC, PSC-Units i En Comú Podem.
- 10/03** Inestabilitat als mercats financers arrel de la caiguda del banc estatunidenc Silicon Valley Bank, el setzè banc comercial més gran d'Estats Units.
- 15/03** Les accions de Credit Suisse es desplomen amb força després que el principal accionista descartés l'aportació de més capital. Uns dies després, UBS adquireix Credit Suisse.
- 16/03** El BCE puja 50 p.b. els tipus d'interès oficials fins al 3,50%.

ABRIL

- 13/04** La Junta General d'Accionistes de Ferrovial aprova el trasllat de la seva seu social als Països Baixos.
- 16/04** La Comissió Europea obre un expedient a Espanya per no presentar el seu pla de gestió de l'aigua per al 2022-2027, pel retard del pla hidrogràfic de Catalunya, Andalusia i Canàries.
- 27/04** El Congrés dels Diputats aprova la nova Llei d'Habitatge, que estableix un control més restrictiu dels preus del lloguer i augmenta les bonificacions fiscals en les zones declarades tensionades.

MAIG

- 01/05** Els dubtes sobre l'estabilitat financera global persisteixen amb la fallida del First Republic Bank als Estats Units, que és absorbit per JP Morgan.
- 02/05** La Generalitat amplia les restriccions de consum d'aigua de 224 a 495 municipis de Catalunya, i decideix reduir el consum permès de 250 a 230 litres per habitant i dia.
- 04/05** El BCE puja 25 p.b. els tipus d'interès oficials fins al 3,75%.
- 28/05** Se celebren les eleccions municipals.
- 29/05** El President del Govern, Pedro Sánchez, anuncia la convocatòria d'eleccions generals per al 23 de juliol del 2023.

JUNY

- 05/06** Els preus del petroli, gas i electricitat recuperen els nivells previs a l'inici de la invasió de Rússia a Ucraïna.
- 15/06** El BCE puja 25 p.b. els tipus d'interès oficials fins al 4,00%.
- 23/06** La Generalitat inicia oficialment els tràmits legals per declarar 140 municipis a Catalunya com a zones tensionades per accedir al lloguer, incloent totes les capitals de província i l'àrea metropolitana de Barcelona.

JULIOL

- 01/07** Espanya assumeix, fins al 31 de desembre de 2023, la Presidència del Consell de la Unió Europea, amb l'objectiu d'avançar cap a la transició ecològica i reformar les regles fiscals de la Unió Europea.
- 23/07** Se celebren les eleccions generals a l'Estat, amb victòria del Partit Popular.
- 27/07** El BCE puja 25 p.b. els tipus d'interès oficials fins al 4,25%.
- 29/07** Els científics alerten de les temperatures extremes a nivell mundial durant el juliol, el més càlid des que es tenen registres.

AGOST

- 03/08** La Generalitat declara en estat d'emergència per sequera a 24 municipis de Catalunya, 22 situats a l'Alt Empordà i 2 al Baix Camp.

SETEMBRE

- 05/09** Fons d'inversió estrangers adquireixen el control de Celsa, el major grup siderúrgic de Catalunya, immers en un complex procés de reestructuració del seu deute.
- 14/09** El BCE puja 25 p.b. els tipus d'interès oficials fins al 4,50%.
- 14/09** La Comissió Europea inicia una investigació per estudiar presumptes subsidis públics de la Xina a la fabricació de cotxes elèctrics, permetent uns preus artificialment baixos i perjudicant els interessos dels competidors europeus.
- 20/09** Les Cambres de Comerç de Barcelona, Manresa i Terrassa celebren eleccions. La candidatura *Va d'Empresa*, encapçalada per Josep Santacreu, guanya les eleccions a la Cambra de Barcelona. Sílvia Gratacòs i Ramon Talamàs són escollits presidents de les Cambres de Manresa i Terrassa, respectivament.

OCTUBRE

- 07/10** S'inicia un nou conflicte armat entre Hamàs i Israel.
- 25/10** PSOE i Sumar anuncien un acord d'investidura per reeditar un nou govern de coalició, a l'espera de les negociacions amb ERC i Junts.

NOVEMBRE

- 02/11** El Govern de l'Estat acorda traspasar la gestió del servei de Rodalies a la Generalitat de Catalunya.
- 23/11** L'Estat es compromet a condonar al voltant del 20% del deute viu de la Generalitat a través del Fons de Liquiditat Autònomic.
- 26/10** El BCE decideix mantenir els tipus d'interès oficials en el 4,50% per primer cop des del juliol del 2022.

DESEMBRE

- 12/12** Finalitza la COP28 a Dubai amb un seguit d'acords, signats per un total de 198 països, entre els que destaca el compromís de reduir l'ús dels combustibles fòssils.
- 15/12** Es produeixen els primers atacs dels rebels houthis a l'estret de Bab-el-Mandeb, dificultant el comerç internacional que transita pel Mar Roig.
- 18/12** El Ple del Consell General de Cambres de Catalunya elegix Josep Santacreu com a nou president del Consell de Cambres de Catalunya, l'ens que agrupa les 13 cambres de Catalunya.
- 20/12** El Consell Europeu aprova la reforma de les regles fiscals de la Unió Europea.
- 27/12** El Govern de l'Estat anuncia una pròrroga de part de les mesures per compensar l'impacte de la inflació per al 2024, com ara la rebaixa de l'IVA dels aliments i la gratuïtat del transport de Rodalies i mitja distància.

GENER

- 11/01** La NASA confirma que el 2023 va ser l'any amb unes temperatures més elevades a nivell global des que es tenen registres (1880).
- 18/01** L'Àrea Metropolitana de Barcelona aprova un pla per reduir la pressió del subministrament d'aigua amb l'objectiu de satisfer els límits de consum.

FEBRER

- 01/02** La Generalitat amplia la fase d'emergència per sequera a més de 200 municipis de Catalunya, que inclou restriccions del consum d'aigua al teixit empresarial.
- 06/02** Puja el salari mínim interprofessional fins als 1.134 euros mensuals en 14 pagues, un 5% més que el 2023.
- 07/02** Creix el malestar i les protestes del sector agrari a Catalunya i en diversos països europeus. La Comissió Europea reacciona retirant algunes de les seves propostes, com ara la de reduir l'ús de pesticides.
- 26/02** Comença el Mobile World Congress, que tanca l'edició del 2024 amb més de 100.000 visitants, una xifra propera al rècord de l'any 2019.

MARÇ

- 07/03** El BCE decideix mantenir els tipus d'interès, però admet la possibilitat que la institució adopti una política monetària menys restrictiva a partir de l'estiu.
- 14/03** El Congrés dels Diputats aprova la llei d'amnistia, amb 178 vots a favor i 172 en contra.
- 14/03** El President de la Generalitat, Pere Aragonès, convoca eleccions per al 12 de maig davant la impossibilitat d'aprovar els pressupostos.

Catalunya estadística

2023

	2022	2023	Variació (%)	Espanya 2023	Cat/Esp 2023 (%)
POBLACIÓ A 1 DE GENER	7.761.823	7.901.963	1,8	48.085.361	16,4
Població estrangera	1.235.672	1.361.981	10,2	6.089.620	22,4
POBLACIÓ OCUPADA	3.514.300	3.652.100	3,9	21.005.500	17,4
POBLACIÓ ATURADA	376.800	363.900	-3,4	2.894.000	12,6
ASSALARIATS SECTOR PRIVAT	2.521.600	2.633.600	4,4	14.296.900	18,4
Indefinits	2.135.800	2.325.000	8,9	12.326.600	18,9
Temporals	385.800	308.500	-20,0	1.970.300	15,7
Taxa d'atur (aturats/actius, en %)*	9,7	9,3	-0,4	12,1	-
Taxa d'ocupació (ocupats/població +16 anys, en %)*	55,0	55,8	0,8	51,8	-
Taxa d'activitat (actius/població +16 anys, en %)*	60,9	61,5	0,6	59,0	-
PIB PER CÀPITA (€ CORRENTS)¹	34.381	37.013	7,7	30.402	121,7
PIB PREUS CORRENTS (MILIONS €)¹	270.710	292.474	8,0	1.461.899	20,0
INFLACIÓ MITJANA ANUAL (%)[*]	8,0	3,4	-4,6	3,5	-
COST SALARIAL PER TREBALLADOR I MES (€)	2.286	2.401	5,0	2.217	108,3
SECTOR EXTERIOR					
Exportació de béns (milions €) ²	94.410	100.769	6,1	383.669	26,3
UE-27	57.106	62.023	8,6	240.389	25,8
Resta del món	37.305	38.746	3,9	143.299	27,0
Importació de béns (milions €) ²	112.758	110.557	-1,7	424.249	26,1
UE-27	56.762	57.596	1,5	209.337	27,5
Resta del món	55.996	52.961	-5,4	214.911	24,6
Saldo comercial (Exp-Imp) (milions €) ²	-18.348	-9.788	-46,7	-40.580	24,1
Nombre d'empreses exportadores totals	48.472	48.523	0,1	137.547	35,3
Nombre d'empreses exportadores regulars ³	17.196	17.581	2,2	52.779	33,3
Nombre d'empreses exporten >50.000 € regulars ³	7.715	7.882	2,2	26.696	29,5
Inversió estrangera directa (milions €)	3.937	4.644	18,0	28.215	16,5
Inversió directa a l'estranger (milions €)	871	365	-58,1	18.655	2,0
NOMBRE D'EMPRESES⁴	634.223	591.734	-6,7	3.732.601	15,9
1-9 assalariats	235.893	234.794	-0,5	1.488.445	15,8
10-49 assalariats	23.238	24.139	3,9	174.317	13,8
50-199 assalariats	3.949	4.041	2,3	27.261	14,8
200 o més assalariats	1.339	1.358	1,4	6.476	21,0
Sense assalariats	369.804	327.402	-11,5	2.036.102	16,1
INDÚSTRIA					
Nombre d'empreses ⁴	35.688	33.205	-7,0	177.865	18,7
Nombre d'ocupats	604.300	615.600	1,9	2.792.900	22,0
CONSTRUCCIÓ					
Nombre d'empreses ⁴	76.493	67.816	-11,3	376.996	18,0
Nombre d'ocupats	215.700	211.500	-1,9	1.361.200	15,5
Habitatges en construcció	20.495	18.404	-10,2	132.733	13,9
Estoc d'habitatges nous sense vendre ⁵	78.670	79.721	1,3	444.546	17,9
Licitació pública (milions €)	3.141	3.896	24,0	22.238	17,5
Preus de l'habitatge lliure (€/m ²)	2.144	2.197	2,5	1.809	-
Preus de l'habitatge protegit (€/m ²)	1.201	1.207	0,5	1.165	-
COMERÇ					
Nombre d'empreses ⁴	109.785	67.816	-38,2	577.250	11,7
Nombre d'ocupats	483.450	506.675	4,8	3.103.325	16,3

* Variació s'expressa en punts percentuals.

(1) La dada de PIB per a Catalunya és la publicada per l'Idescat. En canvi, la dada d'Espanya prové de l'INE.

(2) Les taxes de variació estan calculades a partir de les dades provisionals de l'any anterior.

(3) Regulars: empreses que han exportat en els 4 últims anys consecutius.

(4) Empreses amb seu social a Catalunya. Dades a 1 de gener.

(5) Dades referides als anys 2021 i 2022, per comptes de 2022 i 2023.

Font: Idescat, INE, Banc d'Espanya, Ministeri de Foment, DataComex, ICEX i Generalitat de Catalunya.

	2022	2023	Variació (%)	Espanya 2023	Cat/Esp 2023 (%)
TURISME					
Establiments hotelers oberts	2.125	2.152	1,3	14.427	14,9
Càmpings oberts	188	189	0,5	827	22,9
Allotjaments de turisme rural oberts	1.865	1.833	-1,7	16.801	10,9
Viatgers allotjats en hotels (milers)	19.096	21.265	11,4	112.019	19,0
Pernoctacions en establiments hotelers (milers)	53.110	58.820	10,8	347.119	16,9
De turisme domèstic	17.189	17.228	0,2	120.038	14,4
De turisme estranger	35.921	41.592	15,8	200.329	20,8
Despesa dels turistes estrangers (milions €)	16.479	20.878	26,7	108.663	19,2
Despesa per persona-dia-viatge (euros)	188	207	10,1	175	118,3
SECTOR FINANCER					
Ocupats en activitats financeres i assegurances	79.175	84.825	7,1	447.000	19,0
Crèdit bancari total (milions €) ⁶	207.560	201.238	-3,0	1.201.952	16,7
A les administracions públiques	5.497	5.940	8,1	75.167	7,9
Al sector privat	202.063	195.298	-3,3	1.124.896	17,4
Dipòsits totals (milions €) ⁶	216.059	216.883	0,4	1.509.637	14,4
SECTOR PÚBLIC					
Assalariats al sector públic	471.600	489.500	3,8	3.542.400	13,8
Consum de les administracions públiques (milions €) ⁷	48.376	50.725	4,9	307.213	16,5
Deute públic autonòmic (milions €) ⁶	84.518	85.986	1,7	325.234	26,4
Recaptació dels tributs estatals (milions €) ⁸	49.435	53.544	8,3	271.935	19,7
Recaptació per tributs autonòmics (milions €) ⁹	5.101	4.740	-7,1	-	-
RECERCA I INNOVACIÓ					
Despesa en R+D (milions €) ⁵	4.079	4.827	18,3	19.325	25,0
Universitats i Administració Pública	1.591	1.786	12,3	8.356	21,4
Empreses	2.488	3.022	21,5	10.902	27,7
Ocupats en R+D ⁵	55.885	58.771	5,2	263.407	22,3
Sol·licitud de patents nacionals ¹⁰	171	162	-5,3	1.231	13,2
FORMACIÓ					
Població activa total (milers)	3.891	4.016	3,2	23.415	17,2
Analfabets i educació primària	201	205	2,2	1.284	16,0
Educació secundària 1a. etapa	951	955	0,4	6.294	15,2
Educació secundària 2a. etapa	924	947	2,5	5.760	16,4
Educació superior	1.816	1.909	5,1	10.562	18,1
Taxa d'abandonament prematur escolar ⁵ (%) [*]	16,9	14,0	-2,9	13,9	-
INFRAESTRUCTURES DE TRANSPORT					
Aeroports - Passatgers totals (milers)	43.828	52.494	19,8	282.529	18,6
Aeroports - Mercaderies (tones)	155.794	167.454	7,5	1.154.661	14,5
Ports - Mercaderies (milers de tones)	98.453	98.927	0,5	528.204	18,7
Ports - Vaixells mercants (nombre)	11.034	11.190	1,4	164.215	6,8
Ports - Creuers (nombre)	843	861	2,1	4.501	19,1
Ports - Vaixells (milers passatgers)	3.995	5.419	35,6	39.252	13,8
Ports - Creuers (milers passatgers)	2.398	3.684	53,6	12.013	30,7

* Variació s'expressa en punts percentuals.

(5) Dades referides als anys 2021 i 2022, per comptes de 2022 i 2023.

(6) Dades referides a desembre.

(7) Inclou la despesa en consum de les institucions sense finalitat de lucre al servei de les llars.

(8) Inclou: IRPF, IRNR, IVA, Impost de societats, Impostos especials, tràfic exterior i taxes.

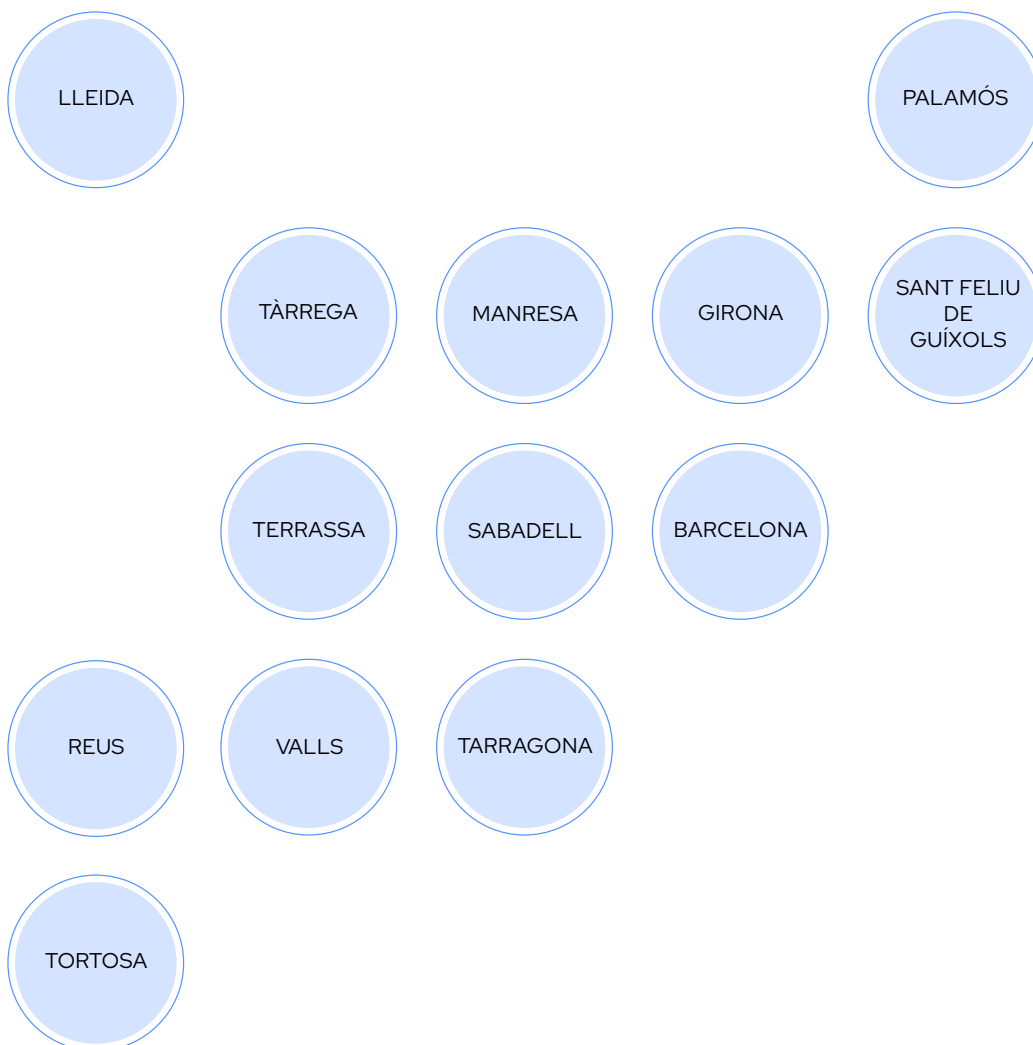
(9) Inclou tributs 100% cedits i impostos propis: successions i donacions, patrimoni, grans superfícies, transmissions patrimonials AJD, taxes sobre el joc.

(10) Percentatge de joves de 18 a 24 anys que no han acabat l'educació secundària. La dada d'Espanya referida al 2022.

Font: Idescat, INE, Banc d'Espanya, Ministeri de Foment, DataComex, ICEX i Generalitat de Catalunya.

CONSELL GENERAL DE CAMBRES DE CATALUNYA

Av. Diagonal, 452 - 08006 Barcelona
Telèfon 934 169 300 (ext. 5457)
consell@cambrescat.org
cambrescat.org